

लुझितायण

Luzitanyonn

293
A.U.N.

G-12904
G,OLI 'PO3

प्रो. डॉ. ओलिवीन्यु गोमीश
Prof. Dr. Olivinho Gomes

लुझितायण

LUZITAYONN

000265

Presented with compliments from the
CENTRAL INSTITUTE OF INDIAN LANGUAGES
(Govt. of India) Mysore - 570 006.

लुझितायण

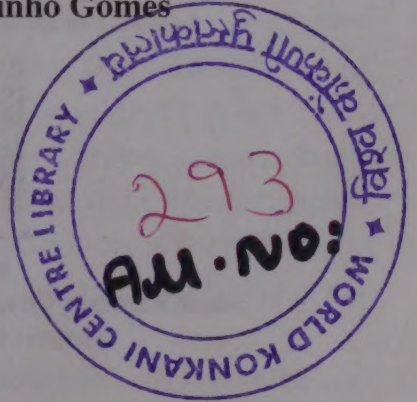
LUZITAYONN

लुईज् द कामोंयश - हांचें मूळ पुर्तुगेज म्हाकाव्य उश् लुझीयदश
हाचो कोंकणी अणकार

Luis de Camões - hanchem mull Portugues mhakav'eo
Os Lusíadas - hacho Konknni onnkar

प्रोफेसर डॉ. ओलिवीन्यु गोमिश

Professor Dr. Olivinho Gomes

कोंकणी सरस्पत प्रकाशन

Konknni Sorospot Prakashan

LUZITAYONN - Konkani translation by Prof. Olivinho Gomes of
Luis de Camões' Portuguese Epic 'Os Lusíadas'

© Ms. Eslinda Gomes

G, OLI 'P03

First Edition

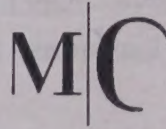
10th June 2003

Translation supported by

Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas, Lisbon

INSTITUTO PORTUGUÊS DO
LIVRO E DAS BIBLIOTECAS

MINISTÉRIO DA CULTURA

Published by

Konknni Sorospot Prakashan

Chandor, Salcete-Goa 403 714 - India

with assistance from

Institute Camões Portugal

Ministério dos Negócios
Estrangeiros

INSTITUTO
CAMÕES

Printed by

Suresh Kakodkar, Omega Enterprises, 1158, Vidyanagar,

Margao - Goa 403 601 - India

Price

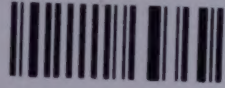
In India : Rs.900/-

In Europe : 100 Euros

In UK : 80 Pounds Sterling

Other Countries : 120 US \$

WORLD KONKANI LIBRARY

Accn No: 000265

By way of Introduction

It is with great pleasure and deep humility that I lay down this resplendent gift at the feet of my versatile and lovely mother-tongue, Konkani, in the form of a version in it of one of the greatest epics of the world, 'Os Lusíadas' of the Portuguese national poet, Luis de Camoens. It has been a bold venture and a passionate labour of love for me during the three years I have been working on the translation, revising it several times so as to assure myself that it was fully faithful to the original and refining it in tune with the mellifluous characteristics of Konkani and the resonant lyrical qualities of Portuguese, both of whom have many features in common particularly in terms of the emotional and imaginative depth and in-built musical ingredients. It was a fortunate fact that I had this text for study at the Portuguese Lyceum course in the Arts group of papers in Goa, and I was enamoured of it for its fascinating poetry and descriptions of unrivalled imagery that it splashed forth before my impressionable mind in the flower of my youth in the sixties.

When several of my friends and acquaintances suggested that as part of the great mission for Konkani that I had embarked on in earnest in the eighties, I should endow it with translations of the world's classics, (which I was in the process of doing and some of which I had indeed completed or even published, viz. Henrik Ibsen's *Ghosts*; George Orwell's *Animal Farm*; Calderon de la Barca's *La Vida es sueno*; Kalidasa's *Meghdoot & Shakuntalam*;

Fernando Pessoa's *Mensagem*; Kahlil Gibran's *The Broken Wings*; Bankim-chandra Chatterjee's *Anandmath*; Tarashankar Bandopadhyay's *Arogya Niketan*;) like this famous epic poem, which no one without an in-depth knowledge of Portuguese and the heart of a poet, could ever do, I was moved by that idea all right but lacked the courage and will to undertake such a herculean task. But when these requests became rather persistent and I essayed doing a few pieces of it with what appeared to be evident success, my resolve to do it completely was rather emboldened. Finally I decided to undertake the enormous burden that it would entail on my busy schedule, fired that I was with poetic enthusiasm for such a daunting venture and for the love of Konkani above all. I must place on record the encouragement I received at this stage from Dona Bertina Sousa Gomes of the *Instituto Camões* and Dona Maria Teresa Gil of the *Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas*, of Lisbon, whom I had occasion to meet in order to explore possibilities in this regard, in the course of my brief visit to that city in the pursuit of my research on a fellowship awarded to me in 1998.

While carrying out the translation, I have adhered to the eight-line stanza of the original Portuguese in the Konkani version. However, I have chosen to opt for free verse with pentameter metric syllables for the stanzaic pattern. It permitted me the necessary freedom to operate and the leeway to move in tune with the verse structure selected for the purpose in terms of adjustment of text to suit the flow of poetic narrative. I tender my apologies for not having followed in my translation the rhyming pattern of the original, for that would be well-nigh impossible and needlessly demanding. I have endeavoured to ensure that the epic poetry reads well in the diction of the target language and in conformity with its own traditions so that it settles down comfortably in that environment.

Luis Vaz de Camões (1524-1578), the great author of this Portuguese epic, though born and bred in Portugal, particularly in Coimbra and Lisbon, where he was the object of praise as well as criticism, from friend and foe respectively, for his lyric poetry and his at times unbecoming behaviour, worked in several parts of the then far-flung Portuguese empire, in the course of his harrassed and harrowing frequent deputations and exiles, including sojourns in Goa punctuated by prison sentences. The latter came his way for incurring the wrath of the administration for his satirical pieces of poetry directed at it, though he served for a time as clerk to one of the Viceroys who befriended him. These satires are the '*Satira do Torneio*' (Satire on the Tourney) and '*Disparates da India*' (Blunders of India). It is said that he was inspired to write this epic which he entitled '*Os Lusíadas*' while he was serving one of his prison terms in Goa, moved by the beautiful scenery around him and the bellicose exploits of his countrymen in and around the then opulent capital of their empire in the East. The epic was later published in book form in Lisbon on his return home, and earned him a small royal pension that was hardly enough to permit him a decent living. Though this greatest poet of Portugal died in Lisbon as a pauper on 10th June, 1578, shunned by the men and women he had glorified in his poetry, and heart-broken on that score, the day of his death was later declared and is still celebrated as the National Day of Portugal.

The term '*Lusíadas*' was at that time a neologism purportedly proposed by the Portuguese humanist, André de Resende. It stood for the Portuguese people as a collectivity that the learning of the time had ennobled as the descendants of Luso, a mythical ancestor, reputed to be the son or a companion of Baco (Bacchus). Around this numinous figure Camoens wove a theme that encompassed

the whole history of Portugal as a nation. For his nodal action, he chose the sea voyage of Vasco da Gama from Portugal to India, a maritime route beset with trials and tribulations and patterned on those of earlier heroes like Ulysses and Aeneas in the epics *Odyssey* and *Aeneid* of Homer and Virgil respectively, as well as in *The Argonauts* of Apollonius of Rhodes. On this skeletal frame he built up the structure of his epic poem and fleshed it out with an account of the history of his country, extolling the exploits of its men in the fields of battle in particular in glowing terms, and visited in his narrative the lands that were encountered by their men on the basis of reports already available. These were Alvaro Velho's *Roteiros*; Fernao Lopes de Castanheda's *Historia dos Descobrimentos e Conquista da India pelos portugueses*; Joao de Barros' *Decadas da Asia* and other accounts.

In Camoens' epic, Vasco da Gama and other personalities are depicted as mainly men from the landed aristocracy or heroes of war embodied as narrators of history. They are not characters who are agitated in their great action like the prototypes Camoens attempts to imitate from his predecessors. They are hardly apparent as men of flesh and blood, fired with passion and raring for great deeds but merely big-profiled statues paraded in a procession. As if to make up for this lacuna the poet draws on Roman and Greek mythology with an admixture of Christian theology, and conjures up a world of gods and demi-gods and goddesses, with their retinue of nymphs and fairies. In its imaginative bosom he plays deftly and manipulatively the passions and intrigues among them who are moved by love as well as by envy in their activities. The main feud is between the goddess of love that is Venus, purported protector of the Portuguese heroes, and Bacchus, the god of mirth and mischief, who is supposedly hostile to them and brings about frequent obstacles in their path. Out of this battle of

wits emerge the travails that Gama's fleet meets with on its voyage around the coast of Africa and in the crossing of the Cape of Torments, later christened that of Good Hope, the imaginative storms in the Indian Ocean, and the intrigues that turn the Samudrim or Zamorim against the Portuguese. The whole thrust of the poem rests on the marvellous mythological world that he conjures up to lend unity of action and a dynamic plot to his story, inducing force and charm to his narrative. This make-believe world ebbs away towards the close of the poem.

For on the 'island of love' (*ilha de amores*), which the Portuguese sailors are offered as a reward for their labours, on their way back home, on completion of their voyage of 'discovery', they are provided with all voluptuosities that men could possibly desire, as well as immortality in the same breath. Gama takes over from Neptune, the Greek god of the sea, as the lover of Thetis, mistress of the waves, who declares that the gods have served here only to make poetry. But this mythology is utilized well to lend much palpitation and charm to the course and development of the epic poem.

Epic qualities of form and content do inform the work undoubtedly providing aesthetic satisfaction to the reader. That makes easy affective identification of the reader with the heroes featured in the epic. The deft handling of text in verse recreates a luminous vision of life. Oratorical qualities inform the speeches in occasional outbursts like those of the Old Man of Restelo at the time of the departure of the Portuguese ships led by Vasco da Gama for India; of Nuno Alvares Pereira; of Gama himself and of D. Inez de Castro; in the exaltation of female beauty; the evocation of the splendours of Olympus. clarity and precision of phrase at times entangled in transpositions and syntactic liberties modelled on Latin and with the overloading of mythological

allusion. There is synergy in the art of rhythm that adapts itself, now to movement, now to the pandemonium of battles(classically suggested by onomatopoeic forms) to the tedious slow movement of calm on the sea, to the luxurious paradise of the island of Venus, to the olympic majesty, and towering above all, to the picturesque maritime scenery.

The descriptions of the flora and fauna of various regions of the world in the epic is something amazing, for the range of its variety and sweep, making it a most elaborate compendium of nature. The poet follows in his descriptions the footsteps of earlier classical authors in the matter of medieval beasts emblematic of qualities, good or bad in a human being, while using things of nature as mere symbols of moral qualities or defects. He also makes use of the modern equivalent of the epic tension, the wonder of new worlds that open up to their awe-struck vision, surprises galore of picturesque material drawn from a variety of sources. Some of the maritime images have sought inspiration from Italian narrative poems. Yet the marvellous oceanic upheaval of "*Os Lusíadas*" has been acknowledged as the great predecessor of "*Moby Dick*"(1851), the famous allegorical novel on life at sea, by its author, Herman Melville himself.

Another important feature typical of the Renaissance in the poem is the "aphrodisiac palpitation" that vibrates in the whole of it, the exaltation of the "amorous conclave" that is deemed to be the law of the universe. Venus, the goddess of love, who is overwhelmed by the carnal desire of her devotees, is the irresistible presiding queen and deity of the poem, which imparts to the narrative a permanent erotic tension, overflowing with every pretext, distending and resting finally on the island of Venus, the crowning glory of the poem, the ultimate in heavenly expectations that mortal man could wish for. It was an appropriate prize for

fulfilling the providential mission of spreading the Empire as well as the Faith, notwithstanding its 'pagan' connotations, for the Portuguese saw themselves in the role of the new Crusaders who would put to shame the rest of Christendom engaged in internecine warfare, in this their great and successful adventure. But this venture is restricted to the nobility, with which the poet aligns himself, "with a sword in one hand and a pen in another", for he is oblivious of the action of the 'common people of the kingdom' and the several guilds of artisans that provided the manpower for the wars and voyages of the former.

Even the social criticism that the poet is wont to spout at every opportunity and towards the end of each of the ten Cantos in which the epic is sprawled out, is done from the viewpoint of ideal aristocratic ethics. For instance, in Canto-VII, he refuses to exalt everyone who "comes/to satisfy the king, in the new job/ to strip and rob the poor people" or who does not pay for "the sweat of the servile people". He derides as 'villainous' the traders' usury and the sycophants' egotism, as he deplores and laments the plight of the writer and the honest man who work hard with the sweat of their brow to earn a living but who are spurned by the powers that be and the peddlers of influence.

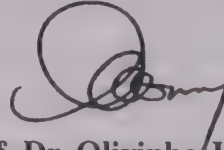
* * *

I must record here my gratitude to the *Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas*, (Portuguese Institute of the Book and the Libraries), Lisbon, for the support given for translation of this work into Konkani, on being selected in a world-wide competition under its scheme for publication of Portuguese literary works in foreign languages, without which it would not have been possible for me to dare to take up and execute this mammoth task. I am beholden to the *Instituto Camões*, the autonomous Portuguese cultural institute, (not forgetting its then representative in Goa,

Elsa Patricio Barros) for choosing this work for assistance rendered to my publisher, towards its publication, for the greater glory of Konkani as well as Portuguese literatures. It was undoubtedly a laborious assignment, but driven and lightened by the sheer love of it, and done in both Roman and Devanagri scripts, with the Konkani including Goan Christian, Hindu and Muslim readers in mind at home and in the diaspora, with footnotes to guide them through its suggestive diction.

I must thank Mr. Suresh Kakodkar of Omega Enterprises Margao Goa, and his able assistant Miss Joanita Oliveira, for the final type-setting and printing of this book.

Dona Paula,Goa,
10th June,2003.
Portugal Day
(Camoens' day of demise)

(Prof. Dr. Olivinho J.F. Gomes)

वळख

भोवूच खोशयेन-सौरसान तशेंच लीन नमळायेन अस्खलीत आनी सोवीत कोंकणी आवय-भाशेच्या पायां-तळा हांव ही लखलखीत भेट दवरतां. ती म्हळ्यार लुईज द कामोयश, ह्या म्हान पुर्तुगेज राष्ट्रीक राजकवी-गेल्या ऊश लुझीयदश नांवाच्या संवसारांतल्या एका व्हडांतल्या व्हड म्हाकाव्याच्या कोंकणी अणकाराच्या रुपान. तीन वरसां घेवन बशिल्लो हो अणकाराचो वावर, जातूंत सुदारून, निवळावन चकचकीत करून कोंकणीच्या म्होवाळ सभावाक आनी पुर्तुगेजीच्या वेणीक गाजत्या गुणांक धरून दोनूय भासांक समान सभावगुण आसात म्हणपाचें नियाळून, चड करून तांतली भावनीक आनी कल्पनीक खोलाय आनी ल्हायलोसणी भाशेचो ताल आनी लय लक्षांत घेवन, म्हाका हें एक व्हड धाडसाचें तरूय भोव खतखतीत मोगाचें काम जावन आयलां. सुदैवान आनी योगा-योगान म्हणूंक जाय, 1960 तल्यान पुर्तुगेज लिसेवाचें पणजेंत शिक्षण घेतना म्हज्या अभ्यासक्रमांत हो ग्रंथ आस्पावतालो. तांतलें विलक्षण काव्य आनी अप्रतीम चित्रभास तेन्नाच्या म्हज्या फुलारी तरनाट्याच्या छाप-घेवपी मना मुखार प्रतिमांचो शिंवर करतालीं.

जेन्ना म्हज्या सावार इश्टांनी आनी वळखिच्यांनी सुचयलें की 80 दसकांतल्यान कोंकणी खातीर भेटयल्ल्या म्हज्या व्हड कार्याचो एक भाग म्हणून हांवें संवसारांतल्यो अभिजात साहित्यकृती अणकारून तिच्या गळ्यांत घालच्यो, (जे अणकार हांव करतालों आनी जांतले कांय सोंपोवन हाडिल्ले आनी कांय उजवाडाकूय आयिल्ले, देखीक : हेन्निक इक्सनालें नाटक *Ghosts*; ज्यॉर्ज ओर्वेलाची कादंबरी *Animal Farm*; काल्देरोन द ला बार्कालें नाटक *La vida es sueno*; कालिदासाल्यो मेघदूत आनी शाकुंतल ह्यो कलाकृती; फेर्नांदु पेस्सोआलें काव्य *Mensagem*;

खलील जिब्रानालें चिंतन *The Broken Wings*; वंकीमचंद्र चटर्जीची कादंबरी *आनंदमठ*; ताराशंकर बंदोपाध्यायाली कादंबरी *आरोग्य निकेतन*) जशें हें किर्तीवंत म्हाकाव्य, जें कोणाच्यानूच, पुर्तुगेज भाशेचें खोलायेचें गिन्यान आनी एका कवीचें काळीज नासतना, करूं नज आशिल्लें, म्हाका हे सुचोवणेन मोवाळायलो खरो पूण हें येदें व्हडलें काम हातांत घेवपाक म्हाका धीर जालो ना. पूण जेन्ना इश्ट खणपटीर बसले, आनी तांतले कांय कुडके हांवें अणकारपाक घेतले आनी तांतूंत म्हाका येस मेळ्ळें, तें पुराय म्हाकाव्य भाशांतरावचो म्हजो नित्शय वळावलो. निमाणे कडेन म्हज्या वावराच्या भारार व्हडलें वजें पडटलें म्हणपाचें येवजुनूय, चड करून कोंकणीच्या मोगा खातीर आनी येद्या व्हडल्या कार्याक कवीची उमेद-उर्बा फुरफुरिल्ल्यान, हांवें तें पुराय म्हाकाव्य अणकारचें थारायलें. ह्या वेळार म्हाका उत्तेजन दिल्ले व्यक्तींची म्हाका नोंद करची दिसता; त्यो म्हळ्यार लिज्वोआंतल्या *Instituto Camões* हांतली श्रीमती बेर्तीना सौजा गोमिश आनी *Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas* हांतली श्रीमती मारीया तेरेजा जील, जेन्ना 1998 त एका सोद-वावरावृत्ती नाड्यार वावुरतना हे विशीं खबर काडची देखून हांव तांकां मेळिल्लों.

हो कोंकणी अणकार करतना हांवें मूळ पुर्तुगेजीची आठ-वळींच्या कडव्याची फास्की राखल्या. पूण, कडव्याच्या काव्य-वळींक मुक्त छंदाचो आनी पांच आघातांचो उपेग केला. ताका लागून वावुरपाक-बरोवपाक म्हाका इल्ली मेकळीक मेळ्ळी आनी काव्याचे व्हांवतेक उतरां-मजकूर बसोवपाक सदळसाण फावो जाली. मूळ काव्याची यमक-मांडावळ हांवें आपणांवक ना म्हणपाचो म्हाका खेद दिसता, कित्याक तें करपाक उणीपुणीं जायनाशिल्लें आनी गरजेभायल्या कश्टांचें उतरतालें. तें म्हाकाव्य कोंकणीचे भोवतणेंत आनी तिचे उतरावळींत, आपले खाशेले परंपरेक धरून, फाव तशें बसचें म्हणपा दिशेन हांवें भारीं प्रयत्न केल्ले आसात.

लुईज वाझ द कामोंयश (1524-1578), हो पुर्तुगेज म्हाकाव्याचो म्हान बरोवपी, जरी पुर्तुगालांत जल्माक आयलो आनी थंयच ल्हानाचो व्हड जालो, चड करून कोईब्रा आनी लिज्वोआ शारांनीं, जंय ताका इश्टांकडल्यान तुस्त आनी दुस्मानांकडल्यान टीका फावो जाली, ताचे वेणीक कवितेक लागून आनी

केन्ना केन्नाय उर्मट वागणुकेक लागून, तेन्नाच्या शेकानशेक पातळिल्ल्या पुर्तुगेज साम्राज्यांतल्या साबार भागांनी वावुरलो. तांतल्यान ताका साबार फावटीं पिडापीड भोगून एके सुवातेर थावन दुसरे सुवातेर धांवडायलो वा देसाभायरो केलो. तांतल्या कांय वेळा ताका त्या काळावेल्या गोंय शारांत जियेंवचें पडलां आनी तेन्नाच्या शासना आड झुपाट्यां रुपान कविता वरेयता म्हणून बंदखणूय भोगची पडल्या, जरूय एका वेळा ताणें एका इश्ट आशिल्ल्या उपराजाचो वेंप्रेगाद म्हणुनूय काम केलां. त्यो झुपाट्यो म्हळ्यार *Satira do Torneio* आनी *Disparates da India*. अशें म्हणटात की *Os Lusíadas* म्हणून ताणें नांव दिल्लें हें म्हाकाव्य गोंयांत बंदखणीची एक मुजत भोगतना खंय ताणें बरोवपाक घेतिल्लें. आपणा-भोवतणीं पातळिल्लो सोबीत देखाव नियाळून आनी त्या काळावेल्या उदेंतीच्या पुर्तुगेज राजधानी गिरेस्त गोंय शारांत आनी ताच्या भोंवाड्यार आपल्या देसभावांच्या पराक्रमी कर्तुपांचो वैभव पळेवन, हें म्हाकाव्य ताका सुचलें आनी तें थंय ताणें बरोवपाक घेतलें म्हणटात. तें मागीर, तो गांवघरा परतले उपरांत, लिज्बोआ शारांत उजवाडाक आयलें, आनी ताका लागून राजा-कडल्यान ताका इल्लेंशें पेन्शन फाव जालें, जें ताच्या उदरपोशणाक पाव नाशिल्लें. जरी हो सगल्यांत व्हड पुर्तुगेज कवी गरीब-दुवळे आवतिकायेंत भायर पडलो, ताणें वाखाणिल्ल्या दादल्यां-वायलांनी ताका उवेखून उडयल्लो म्हणपाचे खंतीन, तरूय ताच्या मरणाचो दीस 10 जून, मागीर आनी आयज मेरेन पुर्तुगाला दीस म्हणून पाळटात.

Lusíadas हें उतर त्या काळांत सांगतात आंद्रे द रेझेंदि नांवाच्या पुर्तुगेज मानव-वाद्यान नवेंच घडोवन हाडिल्लें. तें म्हळ्यार पुर्तुगेज लोकांचें एक रासवळ उतर, जांकां त्या काळावेल्या गिन्यानान लूझु ह्या पुराणकथेंतल्या मूळ पुरसाचे वंशज म्हणून परिश्रित वर्गांत बसयल्ले. लूझु खंय वाकू-गेलो सांगाती वा पुतूय म्हळ्यार जातालो. ह्या देवा-समान व्यक्ती भोवतणी कामोंयश पुर्तुगाल हें एक राष्ट्र म्हणपाचो ताचो इतिहास एक आशय म्हणून विणून हाडटा. पुर्तुगालाक सावन भारताक वचपाची दर्या-वाट ताणें आपले ग्रंथील करणें खातीर वेंचून काडली, जे वाटेंत कितलेशेच आटे-विटे आनी आडखळी आयिल्ल्यो,

त्यो ताणें होमेराल्या *Odyssey* आनी विरजिलाल्या *Aeneid* म्हाकाव्यांतल्या युलीसिस आनी एनेयास विरांचेर तशेंच रोदेसाच्या आपोलिनियसालें *The Argonauts*, हांचेर आदारिल्ल्यो. ह्या हाडा-सांपळ्याचे फास्केर ताणें ह्या म्हाकाव्याची बांदावळ उबारली आनी तातूंत आपल्या देसाच्या इतिहासाचें मास भरून हाडलें, तांतल्या मनशांचीं झुजा-मळार केल्लीं पराक्रमी कर्तुपां लखलखीत उतरांनी गाजोवन, आनी आपल्या कथा-कथनांत तेन्ना होलमल्ल्या वाक्यांचेर आधारून तांच्या मनशांनी पळेल्ल्या सुवातांक भेट दिली. ते वाके म्हळ्यार आल्वरू वेल्युचे *Roteiros*; फेर्नांव लोपिश द काशतांन्येदाले *Historia dos Descobrimentos e Conquista da India pelos Portugueses*; जुवांव द बार्सूशाले *Decadas da Asia* आनी हेर चोपड्यो.

कामोंयसाल्या म्हाकाव्यांत, वाश्कु दा गामा आनी हेर व्यक्तींक भाटकार-जागीरदार ना जाल्यार झुजांतले वीर-पुरूस म्हणून चितारल्यात जे त्या रुपान इतिहासाचें कथा-कथन करतात. जसो कामोंयश आपले-आदीं-च्या म्हाकवीं भशेन अनुकरण करता तसल्या प्रारुपी सभावाचे घडामोडींनी फापसल्ले ते वीर न्हय. ते खतखत्यान हुलपतले आनी व्हड कार्या करपाक फुरफुरतले रगता-मासाचे मनीसूच दिसनांत पूण मिरवणुकेंत काडिल्ले निखटे व्हड-आकाराचे पुतळे कशे. घडये ही तूट भरून काडचे खातीर जांवये, कवी रोमी आनी ग्रीक पुराण-कथेकडल्यान स्फूर्त घेता, जातूंत क्रिस्ती देवशास्त्र भरशिता, आनी एक नवो देव-देवतांचो संवसार उपजायता, तांच्या सांगाताक तांच्यो अप्सरा आनी परी धरून. ते कल्पनीक वोंटयेंत तो तांचे राग, द्वेस आनी आडकां-नाडकां खेळयता, जांकां मोग तसो मत्सर नाचयतात. मुखेल झगडें म्हळ्यार वेनूस नांवाची मोगा-देवता जी पुर्तुगेजांची इश्टीण आनी राखणायत देवी, आनी तिचे आड वावुरतलो बाकु, जो फकाणां आनी वांकडेपणांचो देव, जो फिर्ग्यांचो दुस्मान, तांचे वाटेंत सदांच आडखळी हाडटा, हांचे मदीं वसता. ह्या झगड्या-झुजांतल्यान उपजतात ते सगळे आटे-विटे जे गामाले तारवांवळीक उप्रासतात जेन्ना ती आफ्रिकेच्या दर्या-देगेवेल्यान पोयण करता आनी भोगणारांचें भुशीर पार करता, जाका उपरांत बऱ्या भरवंशाचें भुशीर म्हणून नांव दिल्लें, आनी

भारती समुद्रांत घडून आयिल्लीं कल्पनीक मोडां, आनी सगळे कट आनी आडकां-नाडकां, जांकां लागून सामुद्रींम वा झामोरीं फिंगर्या आड परतता. काव्याचो सगलो भार चमत्कारीक पुराण-कथेच्या संवसाराचेर पडला, जो तो आपले कल्पने-शक्तीच्या आधारान घडोवन हाडटा आनी ताच्या काव्याक एकवट-एकचार फावो करता. तशेंच ताचे काणयेंक एक गतिशील कथानक दिता. हो कल्पनेन-रचिल्लो संवसार म्हाकाव्याच्या सोंपत्यार ल्हवूल्हवू ना-नपश्यात जायत वेता.

कित्याक, मोगाच्या जुंव्यार (*Ilha de Amores*) जो पुर्तुगेज तारवट्यांक भेट म्हणून दिल्लो आसता, तांची सोदणेची पोयण सोंपतकच, ते गांव-घरा परतुंचे वाटेक आसतना, दादल्या मनशाक जाय आशिल्ल्यो त्यो सगळे तरेच्यो वंडावण्यो-खस्पायो फावो जातात; तशेंच त्याच स्वासान अमरपणूय. ग्रिकांतलो दर्या-देव नेप्तून, हाची सुवात गामा आपणायता, जो देव दर्या-ल्हारांवेली धनीण जी थेंतीस हिचो मोगी जावन आसलो. ती जाहीर करता की देवदेवतांक फकत कविता करचे खातीर ह्या खेळांत आपोवन हाडल्यांत. पूण ह्या म्हाकाव्याचे फुडले वाटेक आनी उदरगतीक भोवूच धडधडपी उमाळे आनी आकर्शण दिंवचे खातीर हे पुराण-कथेचो फावो तो वेस बरो उपेग केला.

म्हाकाव्याचें रूप आनी जीवभरीत तत्त्व ग्रंथांत दुवावाविण थपथपतात आनी रसीक वाचप्याक समाधान फावो करतात. हाका लागून म्हाकाव्यांतल्या विरांकडेन वाचप्याचें मन-भुलोवपी समीकरण जावपाक सोपें जाता. काव्य-वळींनी हाताळिल्ल्या उतरांक लागून जिविताचें उजवाडीत दर्शन घडटा. भाशणाचे - वक्ततायेचे गूण जे निमित्ताक धरून उसळटात, जशे भारताक वचपाचे वाटेक भायर सरतल्या वाशकु द गामाची पुर्तुगेज तारवांवळ लिज्वोआच्या बंदरांतल्यान सुट्टना रेश्तेलु वेळेवेल्या म्हातान्याचें भाशण; नूनु आल्वारिश पेरेयराविशीं; खासा गामा आनी दोना इनेज द काशत्रु - हांचेविशीं; बायल मनशेची सोविताय वाखाणटना; ओलिंपस सर्गावेले वैभव कल्पितना. उतराची निगुताय आनी सुस्पश्टताय केन्ना केन्नाय लार्ती भाशंचेर आधारून स्थानांतरणांत आनी वाक्याचे मेकळिकेन घुस्पता आनी पुराण-कथेच्या उल्लेखान भारावल्ली मेळटा. ताल

आनी लय, हांची प्रचंड कला दिसता, जी स्थिती प्रमाणें चित्र बदलून हाडटा-आतांच हालचालीचें, आतांच झुजामळावेल्या गोंदळ-बोवाळाचें (जाका ध्वनी-अनुकरणीक रुपां सुचयतात) धरून दर्या वसतले सस्ततायेच्या थंड-शांत सवकासाचें. वेनूसी-ल्या जुंव्यार मेळटल्या श्रृंगारान भरिल्लें भूंय-वैकुंठ, ती ओलिपस सर्गावेली संभ्रमताय, आनी सगल्यांत उत्तम दर्यातले चित्रांसारके देखाव.

म्हाकाव्यांत केल्लीं संवसारांतल्या सावार वाठारांतल्या वनस्पती आनी मोनजातीचीं वर्णनां भोवच अजापांची म्हळ्यार जातात, तांची विविधताय आनी आवांठ लक्षांत घेतलो जाल्यार, जाका लागून हें म्हाकाव्य निर्माणे वस्तूंचो एक व्हडलो सांठो जाला म्हणूं येता. कवी आपल्या-आदल्या बरोवप्यांच्या पावलार पावल घालून चलता जेन्ना तो फकत नितिक गुणांचीं वा दोशांची प्रतिकां म्हणून सैबांतल्या वस्तूंचो उपेग करता, जेन्ना तो मदल्या-युगांतल्या मोनजातीचें तांच्या प्रतिकात्मक रुपान तसोच मनशाच्या बऱ्या- वायट गुणांक धरून वर्णन करता. म्हाकाव्याचो तणाव आयचो उपेग धरून चलता, अतोज पाविल्ले तांचे नदरेक दिश्टी पडटल्या नव्या संवसाराचें नवल, विविध झरींतल्यान काडिल्लें चित्रां सारकेलें आवटें जें कितलींशींच अजापां करून दाखयता. तांतल्यो कांय दर्यावेल्यो प्रतिमा इतालियान कथाकथन करतल्या कवितांतल्यान स्फूर्त घेतिल्ल्याचें झळकता. तरूय ऊश लुझियादश-तलें अद्भूत समुद्र मंथन हें तर ते फामाद दर्या-वेल्या जिविता वयर आधारिल्ले मोबी डिक (1851) हे कादंबरीचो व्हड पुर्वज म्हणून खासा हरमन मेल्विल ह्या तिच्या बरोवप्यान मानून घेतलां.

म्हाकाव्यान आनीक एक म्हत्वाचो पुनर्जल्मा (renaissance) काळावेलो प्रतिकी सभावगूण म्हळ्यार सगळे कडेन धडधडटलो 'कामोत्तेजक कलकलो', जगाचो कायदो असो धरिल्लो 'मोगाचो मेळावो वा सभा'. वेनूस, ही मोगाची देवता, आपल्या भाविकांच्या श्रृंगारीत वंडावणेन भाराविल्ली उरता. तीच ह्या म्हाकाव्याची मुखेल देवी आनी सगळ्यांचेर राज्य करतली कुशीन काडूं नज आशिल्ली राणी. तीच सगले काव्य-काणयेंत कायमचो, सदांकाळीक तणाव फावो करता, जो दर-एका निमित्ताक धरून सुयेन व्हांवता, ओडून ताणून आनी

निमाणे कडेन वेंनुसील्या जुंव्यार विसव घेवन, जी म्हाकाव्याची परम वैभवी सुवात, सगल्यांत व्हड सर्गींच्या सुखा अपेक्षा जी मरणादीक मनशांनी आपणांव घेत. हें फाव तें इनाम, जरी तातूंत 'विधर्मी' लक्षणां दिसलीं, साम्राज्य आनी धर्माचे वावर्तींत परम आत्म्यांचें कार्य तडीक व्हेलें म्हणून तांकां फावता, कित्याक फिर्ग्यांक दिसतालें कि आपूण आतां नवे खुरीस-झुजारी, जे ह्या व्हड आनी यशस्वी कार्या वरवीं हेर क्रिस्ती राजा, जे आपले मदीं झगडटा-झुजताले, लजेन घालतले असले. पूण हें कार्य, बरोवप्याच्या हिस्पान, फकत सरदारांक मर्यादीत उरता, जांच्या सांगतीं तो आपणाकूय धरता, 'एका हातांत तरसाद आनी दुसऱ्यांत लिखणी धरून' कित्याक तो राज्यांतल्या साद्या लोकांचें योगदान विसरार्येंत घालता तशेंच साबार रासवळ जम्यांचें जाणीं तांच्या झुजां आनी पोयणा खातीर आपलें गरजेचें मनीस-बळ प्रदान केल्लें.

मेळिल्ली संद धरून धा सर्गांतल्या दर-एका सर्गाच्या निमाण्या-श्या वळींनी कवीन केल्ली समाजीक टीका लेगीत ध्येयवादी कुलीन नितीधर्माक अणसरून आसता. देखीक, सातव्या सर्गांत, जे येतात/ राजाचें समाधान करचे खातीर, नवे नोकरेक/गरीव लोकाक चोरूंक आनी नागोंवक वा जे उण्या-उणाक लोकाचो घाम फारीक करिनांत, तांकां उखलून धरपाक तो नाकारता. पसरकारांची हिस्पा-भायर फायदो-घेवपी वृत्ती आनी लेंवड्यांचें हांवपण - म्हजेंपण, तो संद येता तशी कडकडीत रितीन दुशयता आनी तांकां नागोवणे आनी खलनायक म्हणटा. तसोच तो बरोवप्यांची आनी मन लावन काम करपी प्रमाणीक मनश्यांची आवतिकाय दुखाभरीत जावन नियाळटा, जे मनीस हूम गळयत आपलें पोट भरपा खातीर वावुरतात पूण जांकां लापीट वशिलेकार आनी सत्तेर आशिल्ले मनीस लेखिनांत.

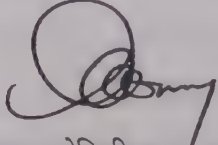
* * *

हांगासर म्हाका लिज्वोआ शारांतले *Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas*, (पुस्तक आनी ग्रंथालय, हांची पुर्तुगेज संस्था) हांचे उपकार आठोंवक जाय, कित्याक ताणीं हां ग्रंथ कोंकणी भाशेंत अणकारचे खातीर पालव दिलो, संवसारभर स्पर्धेंत वेंचून आयले उपरांत, कित्याक तसो आधार

नासतना घडये हें येद्या आकांताचें कार्य माथ्यार घेवन तडीक व्हरपाक म्हज्यान जांवचें नाशिल्लें. तशेंच *Instituto Camões*, हे पुर्तुगेज संस्कृतीक संस्थेचो हांव उपकारी आसां (तांचें प्रतिनिधीत्व तेन्ना गोंयांत करपी एल्सा पात्रीमियु वारुश, हिका विसरूं नासतना), म्हज्या उजवाडावप्याक तो छापून हाडचे खातीर मदतीक वेंचून काडलो देखून, जाका लागून कोंकणी आनी पुर्तुगेज साहित्याक आनंदवंत योगदान फावो जालें. हें एक भोव भारादीक काम जावन आयलां, पूण निखट्या कोंकणीच्या मोगान केल्लें, आनी तें रोमी आनी देवनागरी, ह्या दोनूय मुखेल लिपींनी केलां, कोंकणी आनी चड करून गोंयकार क्रिस्तांव, हिंदू आनी मुसलमान वाचप्यांक मनांत धरून, घरच्या घराच न्हय पूण भायल्या देसांनी शिंपडिल्ल्यांकूय, आनी तांचे खातीर आनी तांतले भाशे आनी सुचोवपी उतरांविशीं मार्गदर्शन जांवचें म्हणून सकला रोमी लिपींत कांय अर्थ आनी टिपो दिल्यात.

ह्या ग्रंथाची निमाणे अक्षर-जुळणी आनी छापणावळी खातीर मडगांवच्या ओमेगा एन्टरप्रायझेसचे धनी श्री. सुरेश काकोडकार आनी तांची सहाय्यिका कुमारी जुवानीता ओलिवेयरा हांचे हांव उपकार आठयतां.

दोना पावला, गोंय,
१० जून, २००३
पुर्तुगालाचो दीस
(कामोंयसाचो मर्णा-दीस)

(प्रोफेसर ओलिवीन्यु जु. फ्रा. गोमिश)

VOLLOKH

Bhovuch khoxien-sonvrosan toxench lin nom'llaien mhogele oskholit ani sobit Konknni avoi-bhaxechea paiam-tolla hanv hi lokhlokit bhett dovortam. Ti mhollear Luis de Camões, hea mhan Purtugez raxttrik rajkovi-gelea "*Os Lusíadas*" nanva-chea sonvsarantlea eka vhoddantlea vhodd mhakav'eacha Konknni onnkarachea rupan. Tin vorsam ghevn boxil'lo ho onnkaracho vavr, zantunt sudharun, nivllavn, chokchokit korun Konknni-chea mhonvall sobavak ani Purtugezi-chea vennik gaztea gunnank dhorun, donui bhasank soman sobhavgunn asat mhonn pachem ni allun, chodd korun tantli bhavnik ani kolponik kholai ani lhailosnni bhaxecho tal ani loi lokxant ghevn, mhaka hem ek vhodd dhaddsachem torui bhov khotkhotit mogachem kam' zavn ailam. Sudoivan ani ioga-iogan mhonnunk zai, 1960-antlean Purtugez Liseva-chem Ponnjent xixonn ghetona mhojea obheaskromant ho gronth aspavtalo. Tantlem vilokxonn kav'eo ani oprotim chitrbhas ten'nachea mhojea fulari tornatteachea xhap-ghevpi mona mukhar protimam-cho xinvor kortali.

Jen'na mhojea sabar ixttam-ni ani vollkhicheam-ni suchoilem ki '80 dosokantlean Konknni khatir bhettoil'lea mhojea vhodd kar'eacho ek bhag mhonnun, hanvem sonvsarantleo obhizat sahit'eokriti onnkarun tichea golleant ghalcheo (je onnkar hanv kortalom ani zantle kaim sompovn haddil'le ani kaim uzvaddakui ail'le, dekhik: Henrik Ibsen-alem nattok *Ghosts*; George Orwell-ali kadambori *Animal Farm*; Calderon de la Barca-lem nattok *La vida es sueno*; Kalidasa-leo *Meghdoot* ani *Sakuntala*;

Fernando Pessoa-lem kav'eo *Mensagem*; Khalil Gibran-alem chinton *The Broken Wings*; Bankimchandra Chatterjee-li kadambori *Anandmath*; Tarashankar Bandopadhyay-li kadambori *Arogya Niketan*), zoxem hem kirtivont mhaka'veo, jem konna-cheanuch, Purtugez bhaxechem kholaie ginean ani kovi-chem kalliz nastona, korum nozo axil'lem, mhaka he suchovnnen movallailo khoro punn hem ied'em vhoddlem kam' hatant ghevpak mhaka dhir zalo na. Punj jen'na ixtt khonnpottik lagle, ani tantle kaim kuddke hanvem onnkar korpak ghetle ani tantunt mhaka ies holmolem, ten'na tem purai mhakav'eo bhaxantoravpacho mhozo nischev bollavlo. Nimanne-kodden mhojea vavrachea bharar vhoddlem vozon poddttolem mhonnpachem ievzunui, chodd korun Konknni-chea moga khatir ani ied'ea vhoddlea kar'eak kovichi umed-urba furfural'lean, hanvem tem purai mhakaveo onnkar-chem tharailem. Hea vellar tea kar'ea khatir mhaka ut'tejon dil'le veoktinchi nond korchi dista. Teo mhollear Lisboa-antlea *Instituto Camoes*-antli Smt. Bertina Sousa Gomes ani *Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas*-antli Smt. Maria Teresa Gil, 1998-ant eka sod-vavravrit'ti naddear vavurtona, he vixim khobor kaddchi dekhun tankam mellil'lom.

Ho Konknni onnkar kortona hanvem mull Purtugezi-chi atthvollarinchea koddveachi faski rakhlea. Punj, koddveachea kav'eo-vollink mukt-chond'-acho ani panch-aghatancho upeg kela. Taka lagun vavurpak-borovpak mhaka il'li mekllik mell'li ani kav'eache vhanvtek utram-mozkur bosovpak soddollsann favo zali. Mull kav'eachi iomok-manddavoll hanvem apnnanvk na mhonnpacho mhaka khed dista, kiteak tem korpak unnipunni zainaxil'lem ani gorjebhailea koxttanchem utortalem. Tem mhakav'eo Konknni-che bhonvtonnent ani tiche utravollint, aple khaxele poromporek dhorun, favo toxem boschem mhonnpa dixen hanvem bharim proitn kel'le asat.

Luis Vaz de Camões (1524-1578), hea Purtugez mhakav'eacho mhan borovpi, zori Portugalant zolmak aillo ani thoinch

lhanantlo v Dodd zalo, chodd korun Coimbra ani Lisboa xaramni, zhoim taka ixttam-koddlean tust ani dusmanam-lagchean ttika favo zali, tache vennik kovitek lagun ani ken'na-ken'naim urmott vagannuke pasot, ten'nachea xekan'xek patllil'lea Purtugez sam'raj'eantlea sabar bhagam-nim vavurlo. Tantlean taka piddapidd bhogun eke suvater thavn dusre suvater dhanvddailo va desabhairo kelo. Tantlea kaim vella taka ten'nachea Goem xarant jienvchem poddlam ani xasona-add zhupatteam rupan kovita boroita mhonnun bondkhonnui bhogchi poddli, zorui eka vella ixtt-axil'lea eka Up-Razacho empregad mhonnun-ui tannem kam' kelam. Teo zhupatteo mhollear '*Satira do Torneio*' ani '*Disparates da India*'. Oxem mhonnntat ki '*Os Lusíadas*' mhonnun tannem nanv dil'lem hem mhakav'eo Goeant bondkhonni-chi ek mudot bhogtona khoim borovpak ghetil'lem. Apnna bhonvtonni patllil'lo sobit dekhav niallun ani Udenti-chea Purtugez sam'raj'eachi rajdhani jem ten'nachem girest Goem xarant ani tachea bhonvaddear aplea desbhavanchea porakromi kortupancho voibhov pollevn, hem mhakav'eo taka suchlem ani tem thoim borovpak ghetlem mhonnntat. Tem magir, to ganvghora portolea uprant, Lisboa xarant uzvaddak ailem, ani taka lagun raza-koddlean taka il'lem-xem reform favo zalem, jem tachea udarposonnak pavonaxil'lem. Zori ho sogleant v Dodd Purtugez kovi gorib-duble avtikaient bhair poddlo, tannem vakhannil'lea dadleam bailanim taka uvekhun uddoil'lo mhonnnpache khontin, torui tachea mornnacho dis, 10 Jun, magir ani aiz meren Portugala Dis mhonn pallttat.

'*Lusíadas*' hem utor tea kallari sangtat André de Resende nanvachea Purtugez manov'vadean novench ghoddovn haddil'lem. Tem mhollear Purtugez lokachem ek rasvoll utor zankam tea kalla-velea gineanan Luso, hea purann-kothentlea mull-pursa-che vonxoz mhonnun porixkrit vorgant bosoil'le. Luso khoim Baco-gelo sangati va put-ui mhollear zatalo. Hea devasoman veokti bhonvtonni Camoens Portugal hem ek raxttr

mhonnpacho tacho itihās ek axoi mhonnun vinnun haddtta. Purtugal-ak savn Bharotak vochpachi doria-vatt tannem aple gronthil kornne khatir venchun kaddli, je vatte-nt kitlexech attevitte ani addkholli ail'leo. Teo tannem Homer-alea *Odyssey* ani Virgila-lea *Aeneid* mhakav'eantlea Ulysses ani Aeneas viramcher toxench Rhodes-achea Apolonius-alea *The Argonauts*, hacher adharil'leo. Hea haddam-samplleache fasker tannem hea mhakaveachi bandavoll ubarli ani tantunt aplea desachea itihāsachem mas bhorun haddlem, tantlea mon'xanchim zhuza-mollar kel'lim porakromi kortupam lokhlokit utram-ni gazovn, ani aplea kotha-kothonant ten'na holmol'lea vakeancher adharun tanchea mon'xam-ni pollel'lea suvatank bhett dili. Te vake mhollear Alvaro Velho-che *Roteiros*; Fernão Lopes de Castanheda-lo *Historia dos Descobrimentos e Conquista da India pelos portugueses*; João de Barros-ale *Decadas da Asia* ani her chopdleo.

Camões-alea mhakav'eant, Vasco da Gama ani her veoktink bhattkar-jahgirdar nalear zhuza-ntle vir-purus mhonnun chitarleat je tea rupan itihās-achem kotha-kothon kortat. Zoso Camoens aplea-adim gel'lea mhakovim-chem onukoron korta toplea prarupi sobava-che ghoddamoddinim fapsol'le te vir nhoim. Te khotkotean hulpotole ani vhođ kar'eam korpak furfurtole rogta-masache monis-uch disonant punn mirovnnukent kaddil'le nikhte vhođ-akarache putle koxe. Ghoddie hi tutt bhorun kaddche khatir zānv-ie, kovi Romi ani Greek purannkothe-kodlean sfurt gheṭa, zantunt Kristi dev'xāstr bhorxita, ani ek novo deva-devtam-cho sonvsar upzaita, tanchea sangata tancheo opsora ani porī dhorun. Te kolponik vonttient to tanche rag-dves ani addkam-naddkam khelloita, zankam mog toso motsor nachoitat. Mukhel zhogddem mhollear Venus nanvachi moga-devta ji Purtugezam ixtinn ani rakhnnait devi, ani tiche add vavurtolo Baco, zo fokannam ani vankddeponnacho dev, zo Firngeam –cho dusman ani tanche vatten sodanch addkholli

haddtta, hanche modim vosta. Hea zhogddea-zhuzantlean upzotat sogle attevitte je Gama-le tarvam-vollik uprastat jen'na ti Afrikechea doria-dege-velean poinn korta ani Bhognnaranchem Bhuxir par korta, zaka uprant Borea Bhorvonxeachem Bhuxir mhonnun nanv dil'lem, ani Bharti somudrant ghoddun ail'lim kolponik moddam, ani sogle kott ani addkam-naddkam zankam lagun Samudrim va Zamorim Firngeam add portota. Kav'eacho soglo bhar chomotkarik purann-kothechea sonvsaracher poddla, zo to aple kolpone-xoktichea adharan ghoddovn haddtta ani zo tachea kav'eak ekvott-ekchar favo korta toxench tache kanniek ek gotixil kothanok dita. Ho kolponen-rochil'lo sonvsar kav'eacha somptear lhovu lhovu na-noposcheat zait veta.

Kiteak "mogachea zunvear" (*Ilha de Amores*) zo Purtugez tarvotteank bhett mhonnun dil'lo asta, , tanchi sodnnechi poinn somptokuch te ganv-ghora portunche vattek astona, dadleamon'xak zai axil'leo teo sogle torecheo onddavnnneo-khospaieo favo zatat, toxench teach svasan omorponn-ui. Greek-antlo doria-dev Neptune, hachi suvat Gama apnnaita, zo dev doria-lharam-veli dhoninn ji Thetis-hicho mogi zavn aslo. Ti jahir korta ki devdevtank fokot kovita korche khatir hea khellant apovn haddleant. Punn hea mhakav'eache fuddle vattek ani udorgotik bhovuch dhodd'ddoddp i umalle ani akorxonn dinvche khatir he purann-kothecho favo to bes boro upeg kela.

Mhaka'veachem rup ani jivbhorit totv gronthant dubhav-vinn thopthoptat ani rosik vachpeak samadhan favo kortat. Haka lagun mhakav'eantlea viram kodden vachpeachem mon-bhulovpi somikoronn zavpak sompem zata. Kav'eo-vollinim hatallil'lea utrank lagun jivitachem uzvaddit dorexonn ghoddtta. Bhaxonna-che vokt'taieche gunn nimit'tak dhorun usollttat, zoxe Bharotak vochpache vattek bhair sortolea Vasco da Gama-chi Purtugez tarvam-voll Lisboa-chea bondrantlean sudd'ttana Restelo vellevelea Mhatareachem bhaxonn; Nuno Alvares Pereira-vixim; khasa Gama ani D.Inez de Castro-hanche vixim; bail-mon'xechi sobitai

vakhannttona; Olympus sorga-vele voibhov kolpitona. Utrachi nigutai ani su-spoxt'tai ken'na-ken'naim Latin bhaxecher adharun sthanantoronnant ani vak'eacha mekl liken ghuspota, ani purann-kothechea ul'lekhan bharavl'li melltta. Tal ani loi-hanchi prochondd kola dista ji sthiti promannem chitr bodlun haddtta, atanch halchalichem, atanch zhuza-molla-velea bovallachem (zaka dhvoni-onukoronnik rupam suchoitat) dhorun, doriar vostole sost'taiechea thondd-xant sovkasachem. Venus-ilea zunvear mellttolem xrungaran bhoril'lem bhuiim-voinkuntt, ti Olympus sorga-veli sombhrom'tai, ani sogleant ut'tom' dorientle chitram-sarke dekhav.

Mhaka'veant kel'lim sonvsarantlea sabar vattharantlea vonospoti ani mon'zatinchim vorntonam bhovuch ojapanchim mhollear zatat, tanchi vividhtai ani avantth lokxant ghetlo zalear, zaka lagun hem mhakav'eo nirmonne vostum-cho ek vhoddlo santto zala. Kovi aplea-adlea borovpeanchea pavlar pavl ghalun cholta jen'na to fokot nitik gunnanchim va doxanchim protikam mhonnun soimbantlea vostuncho upeg korta. Tosoch mon'xachea borea-vaitt gunnank dhorun jen'na to modlea-iugantlea mon'zatinchem tanchea protikatmok rupan vornton korta. Dusre votten mhaka'veacho tonnav aichea upegan dista, atoz pavil'le tanche nodrek disti poddttolem novea sonvsaranchem novol, vividh zhorintlean kaddil'lea chitram-sarkelem avttem jem kitlixinch ojapam korun dakhoita. Tantleo kaim doria-veleo protima Italian kotha-kothon kortolea kovitantlean sfurt ghetil'leachem zollkhota. Torui "*Os Lusidas*"-antlem odbhut somudr-monthon hem tor te famad doria-velea jivita voir adharil'le kadambori "Moby Dick"(1851)-achem vhodd purvoz mhonnun khasa Herman Melville, tichea borovpean manun ghetlam.

Mhaka'veant anik ek mhotvacho Punorzolma (Renaissance) kalla-velo protiki sobhavgunn mhollear sogle kodden dhodd'ddoddttolo "kamot'tejok kolkolo", joga-cho kaido oso

dhoril'lo "mogacho mellavo vo sobha". Venus, hi mogachi devta, aplea bhavikanchea xrungarik onddavnnen bharavi'li urta. Tich hea mhaka'veachi mukhel devi ani sogleancher raj'eo-kortoli kuxik kaddi-nozo axil'li ranni. Tich sogle kav'eo-kanniek kaiom'cho, sodankallik tonnav favo korta, zo dor-ek nimit'tak dhorun suien vhanvta, oddun-tannun ani nimannekodden Venus-ilea zunvear visov ghevun. Ti mhakav'eachi porom'-voibhovi suvat, sogleant vhodd sorginchea sukha-opekxa ji mornnadik mon'xan apnavum-iet. Hem favo tem inam', zori tantunt 'vidhormi' lokxonnam dislim, sam'raj'eo ani dhorm'-ache bahtint porom'atmeanchem kar'eo toddik vhelem mhonnun, tankam favta, kiteak Firngeank distalem ki apunn atam nove Khuriszhu-zari je hea vhodd ani iexosvi kar'ea vorvim her Kristi razank, je apleam modim zhogoddtta-zhuztale, lojen ghaltale asle. Punn hem kar'eo fokot sardarank moriadit dovorta, zanchea sangatim to apnakui dhorta, "eka hatant torsad ani dusreant likhnni dhorun", kiteak to raj'eantlea sadhea-loka-chem iogdan visraient ghalta toxench sabar rasvoll-zomeanchem zannim tanchea zhuzam ani poinnam khatir aplem gorjechem monis-boll prodan kel'lem.

Mellil'li sond dhorun dha Sorgantlea dor-ek Sorga-chea nimannea-xea vollim-ni kovin kel'li somajik ttika legit dhieivadi kulin nitidhormak onnsorun asta. Dekhik, VII Sorgant, je "ietat/razachem somadhan korche khatir, nove nokrek/ gorib lokak chorunk ani nagonvk" va je "unne-unnak lokancho gham" farik korinant, tankam ukhlun dhorpak to nakarta. Posorkaranchi hispabhair faido-ghevpachi vrit'ti ani lembddeanchem hanvponnmhojponn to sond' ieta toxi koddkoddit ritin duxoita ani tankam "nagovne" ani "kholnaik" mhonnntta. Tosoch to borovpeanchi ani mon-lavn kam'korpi promannik mon'xachi avtikai dukhabhorit zavn niallta, je monis hum'golloit aplem pott bhorpa khatir vavurtat punn zankam lapitt voxilekar ani sot'ter axil'le monis lekhinant.

Hangasor mhaka Lisboa-xarantle *Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas*, (Pustok ani Gronthalai-hanchi Purtugez Sounstha) hanche upkar atthonvk zai, kiteak tanni ho gronth Konknni bhaxent onnkarche khatir palov dilo, sonvsar-bhor spordhent venchun ailea uprant, kiteak toso adhar nastona ghoddie hem ied'ea akantachem kar'eo mathear ghevn toddik vhorpak mhojean zavnchem naxil'lem. Toxench *Instituto Camões*, he Purtugez sonskrutik sounsthe-cho hanv upkari asam(ten'na Goeant tanchem protinidhitv korpi Elsa Patricio Barros, hika visrum nastona), mhojea uzvaddavpeak to xhapun haddche khatir modotik venchun kaddlo dekhun, zaka lagun Konknni ani Purtugez sahit'eak anondvont iogdan favo zalem. Hem ek bhov bharadik kam' zavn ailam, punn nikhttea Konknni-chea mogan kel'lem, ani tem Romi ani Devanagri, hea donui mukhel lipim-nim kelam, Konknni ani chodd korun Goenkar Kristanv, Hindu ani Musolman vachpeank monant dhorun, ghorchea ghorach nhoim punn bhailea desam-nim ximpoddil'leam-kui, ani tanche khatir ani tantle bhaxe ani suhovpi utram vixim margdorxon zavnchem mhonnun sokla kaim ttipa dil'leo asat.

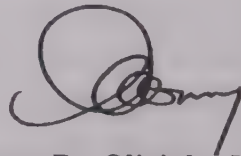
Hea gronthachi nimanni okxor-zullnni ani chapnavolli khatir, Moddganvchea Omega Enterprises hachea dhoni Shri Suresh-bab Kakodkar ani tanchi sahaika Kum. Joanita Oliveira hanche hanv upkar atthoitam.

Dona Paula, Goem,

10 Jun, 2003.-

Purtugal-acho Dis

(Camoës-acho Mornna Dis)

(Professor Dr. Olivinho J.F. Gomes)

मांडावळ
MANDAVOLL

By way of Introduction	v
वळख	xiii
Vollokh	xxi
लुञ्जितायण - सर्ग 1	2
Luzitayonn - Sorg 1	3
लुञ्जितायण - सर्ग 2	74
Luzitayonn - Sorg 2	75
लुञ्जितायण - सर्ग 3	150
Luzitayonn - Sorg 3	151
लुञ्जितायण - सर्ग 4	246
Luzitayonn - Sorg 4	247
लुञ्जितायण - सर्ग 5	316
Luzitayonn - Sorg 5	317
लुञ्जितायण - सर्ग 6	384
Luzitayonn - Sorg 6	385
लुञ्जितायण - सर्ग 7	452
Luzitayonn - Sorg 7	453
लुञ्जितायण - सर्ग 8	512
Luzitayonn - Sorg 8	513
लुञ्जितायण - सर्ग 9	580
Luzitayonn - Sorg 9	581
लुञ्जितायण - सर्ग 10	644
Luzitayonn - Sorg 10	645

लुझितायण

LUZITAYONN

लुङ्गितायण

पयलो सर्ग

I

शस्त्र, अस्त्रांनी पराक्रमी वीर पुरुस,
जे कडसरले सोडून अस्तम्त लुजितानिया देगो,
दर्यातल्यान केन्नाच हे आदीं ताणूं नाशिल्ल्या,
लंके* फुडें भोंवले सोदीत वाटो,
कश्ट उस्पीत संकेस्ट-झुजांतुल्यान,
वचून मनीस-बळा तांकी पेल्यान,
उवारलें ताणीं पयसुल्ल्या परजां मदें,
राज्य नवें, पावयलें वैभवाक.

II

म्हयमेवंत उगडास यादी तांच्यो,
जाणीं, जांवन राजा, वाडयल्यो शिमो
धर्म, साम्राज्याच्यो, भुमी-रानां
आशिया-आफ्रिकेचीं भेंडून व्हेलीं,
आनी हे जे पुरुस, मोलादीक कार्य करून
मरणा-नेमांतुल्यान वेतात सुटून,
पातळायतलों सगळ्या दिकांनीं गावन,
आदार दिल्यार म्हाका कला आनी हिकमत.

LUZITAYONN

POILO SORG

I

Xostr, ostram-nim¹ porakromi² vir purus³,
Je koddсорle soddun ostomt Luzitania dego,
Doriantlean ken'nanch hea-adim tannum naxil'lea,
Lonke⁴ fuddem bhonvle sodit vatto,
Koxtt uspit sonkextt-zhuzantulean,
Vochun monis-bolla tanki-pelean,
Ubarlem tannim poisul'leam porzam modem,
Raj'eo novem, pavoilem voibhovak⁵.

II

Mhoimevont⁶ ugddas iadi tancheo,
Zannim, zavun Raza, vaddoileo ximo
Dhorm, sam'raj'eacheo⁷, bhumi- ranam
Axie-Afrikechim bhenddun vhelim;
Ani he je purus, moladik kar'eo korun,
Mornna-nemantulean vetat suttun,
Patllaitolom sogleam dikam-nim⁸ gavun,
Adar dilear mhaka kola⁹ ani hikmot.

1. arms : for cutting & throwing; 2. valiant, outstanding; 3. heroes, fighting men; 4. known earlier as Taprobana; 5. glory, sublimity; 6. glorious; 7. empire; 8. directions; 9. art.

III

ग्रीक आनी ट्रोयांन जाणकारांची गजाल
 बंद, साहशी तारवांकार्यां मुखार,
 आलेशाद्र, त्राजान, हांच्या जैतां किर्त,
 जोडिल्ल्याची खबर आतां नाका;
 कित्याक, लुझितानिया-गेलें हड्डें फुलोवन
 गायतां, दिल्लो पाळो नेपतून, मार्सान!
 जें गायताली गा आदली प्रतिभा देवी
 तें सगळें ना-नपयत, उबारता वरतें मोल!

IV

तुमीं, तेजुंतल्या प्रतिभा-देवीं-नो, म्हज्यांत
 रचल्या नवीच शक्त खतखतीत,
 जरी सदांच म्हगेले काव्य-वळीन गायलां
 हांवेंच तुमचे न्हंयेंचें, खुशालकायेन,
 फाव करचो तुमींच आतां म्हाका ताळो
 व्हडलो, उत्तम, ल्हाय-लोसणी शैली वरती;
 तुमच्या उदकांत व्हांवता देवाली स्फूर्त,
 हिप्पोक्रेन झरीच्या उदकाक जायत मत्सर.

V

दियात म्हाका व्हडली, गाजती स्फूर्त,
 न्हय गो गांवठी पेंपाच्या-पिल्लुकेची,
 पूण शंख-शिंगां वाजोवपी झुजा-मळार,
 पेटोवंक हड्डें, चडोवंक रंग-मुद्रा!
 दियात किर्ती-परजे कर्तूप गांवक,
 जिका देव-मार्स इतलो आदार दिता,
 पातळचें आनी संवसारभर गो वचचें गावन,
 जर व्हड मोलादीक काव्य-वळींत धरत!

III

Grik ani Troian zannkaram-chi gozal
 Bond, sahos¹ tarvam kar'eam mukhar,
 Alexandr, Trajan, hancheam zoitam-kirt²
 Zoddil'leachi khobor atam naka;
 Kiteak, Luzitania-gelem hodd'ddem fulovn
 Gaitam, dil'lo pallo Neptun, Marsan !
 Jem gaitali ga adli protibha devi³
 Tem soglem na-nopoit, ubarta vortem mol !

IV

Tumi, Teju-ntlea protibha-devim-no, mhojeant
 Rochlea novich xokt khotkhotit,
 Zori sodanch mhogelev kav'eo-vollin⁴ gailam
 Hanvench tumche nhoim-echem, khoxalkaien,
 Favo korcho tuminch atam mhaka tallo
 Vhoddlo, ut'tom'; lhais-losni xoili⁵ vorti ;
 Tumchea udkant vhanvta Deva-li sfurt⁶,
 Hippocrene zhorichea udkak zait motsor⁷.

V

Diat mhaka vhoddli, gazti sfurt,
 Nhoim-go ganvtti peparea-pil'lukечи,
 Punn xonk-xingam vazovpi zhuza-mollar,
 Pettonvk hodd'ddem, choddonvk rong-mudra!
 Diat kirti-porje kortup gavunk,
 Jika dev-Mars⁸ itlo adar dita,
 Patollchem ani sonvsar-bhor go voch'chem gavun,
 Zor vhodd moladik kav'eo-vollint dhorot !

1. adventurous; 2. fame of victories; 3. Muse; 4. verse, line of poetry; 5. flowing style;
 6. inspiration; 7. envy; 8. Mars, Greek god of war.

VI

तुमींच, जल्माक आयल्यात बन्नान राखणे
 पोरण्या लुङ्गितानिया-गेले मेकळिकेचे,
 तशेच उणे न्हय खात्रे-आस्थेचे,
 ल्हान-सान क्रिस्ती-राज्या वाडावळीचे;
 तुमींच, मोयर-हत्यारांक नवीच भिरांत,
 आमच्या युगांतले अचर्या-पुरूस अतोज,
 देवान दिल्ले पदवेन संवसाराक,
 तांतलो परतूंक देवाक व्हडलो वांटो.

VII

तुमींच, तरणो नवो फुलतो फांटो
 चड-मोगाच्या क्रिस्ती रूख-स्तळाचो,
 अस्तमते देसांत जाल्ल्या खंयच्याय परस
 सेझार-पातश्या वा सगळ्या क्रिस्ती-धर्मी,
 (पळेयात, तुमचे धालीर, आयच्या रूपान
 दाखयता तुमकां फाटीं जोडिल्लें जैत,
 जांतूंत तुमकां दिल्ल्या हात्यां रूपान
 खुणो, ज्यो ताणें आपणायल्यो खुरसाचेर);

VIII

तुमींच, बळीश्ट पातशाय, जांचें साम्राज्य
 व्हडलें, सुर्य पळेता उदेत खेवीं,
 देखता गोलार्धातुल्या मदल्यारूय,
 आनी पडटा तेन्ना, निमाणी घालता नदर;
 आशेतां, तुमींच, सकला चेपतले म्हूण
 क्रूर इस्मायेली आयिल्ले घोड्यार बसून,
 तशेच तुर्की उदेंतेचे, हिंदी,
 जे आजुनूय पवित्र न्हंयचें तीर्थ पितात.

VI

Tuminch, zolmak aileat borean rakhnne
 Pornnea Luzitania-gele mekllik-eche ¹,
 Toxech unne nhoim khatre-astheche,
 Lhan-san Kristi-raj'ea vaddavolliche;
 Tuminch, Moir-hathiarank novich bhirant,
 Amchea iugantle² ochoriam-purus otoz³,
 Devan dil'le podven sonvsarak,
 Tantlo portunk Devak vhoddlo vantto.

VII

Tuminch, tornno novo fulto fantto
 Chodd-mogachea Kristi rukhstollacho⁴,
 Ostomti-desant zal'lea khoincehai poros.
 Cezar-patxea va soglea Kristi-dhormi,
 (Polleiat, tumche dhalir⁵, aichea rupan
 Dakhoita tumkam fattim zoddil'lem zoit,
 Zantunt tumkam dileo hathiaram rupan
 Khunno⁶, jeo Tannem apnnail'leo khursacher);

VIII

Tuminch, bollixtt patxai⁷, zanchem sam'raj'eo
 Vhoddlem, suri'eo polleta udevt khevim⁸,
 Dekhta golardhantulea⁹ modlearui,
 Ani poddta ten'na, nimanni ghalta nodor;
 Axetam, tuminch, sokla cheptole mhonn
 Krur¹⁰ Ismaeli ail'le ghoddear bosun,
 Toxech Turki Udente-che, Hindi,
 Je azun-ui povitr nhoiem-chem tirth¹¹ pitat.

1. freedom; 2. age, era; 3. marvellous, miraculous man of destiny; 4. tree bunch; 5. shield;
 6. signs; 7. emperor; 8. in that act, at that moment; 9. hemisphere; 10. cruel; 11. holy water.

IX

बागावन घेयात इल्ली तुमची व्हडवीक,
हे हळवे अवस्तेत तुमचो करतां नियाळ,
तुमचें व्यक्तीत्व कळटा प्रौढ-पुराय,
जेन्ना वतले चडून सासणा-मंदीर,
तुमचे खरेले मायेस्त रायाळ दोळे
हे धर्तरेक लायात, दिसत तुमकां
नवीच देख, देस पराक्रमी,
जायत्या काव्य-वळींनी केल्ली परगट.

X

तुमकां दिसतली गा देस-भक्ती
तस्त्रीप जोडपाची न्हय, पूण सासणा ऊंच,
पूण म्हगेली जल्मा-भूंय जर गौरविली,
देखून वळख, जाल्यार वायट न्हय गा!
आयकात ! जांचे तुमी धनी, पळयात
व्हडलें नांव जोडूंक ते पावतले,
तेन्ना तुमी थारावचें खंयचें उत्तम,
तांचें खरेलें वा सगळ्या संवसाराचें.

XI

आयकात ! तुमच्या फिरंग्यां केल्ली तुस्त
व्हडल्या साहसांनी लटकी दिसची ना,
जशें घडटा परकी प्रतिभे काव्यांत,
जें व्हडवीक जोडूंक फुलता अश्रेकून;
तुमचें खरेलें कर्तूप येदें व्हड,
जें सपनेल्ल्या, कल्पिल्ल्या काणयां परस चडूच;
रोदामोति, गर्विश्ट रोजेराच्याकूय वरतें,
ओर्लादावोनूय लेगीत, हें खरेंच जाल्यारूय.

IX

Bagavn gheiat il'li tumchi vhoddvik,
 He hollve¹ avostent² tumcho kortam niall,
 Tumchem veoktiv³ kolltta proudd-purai⁴,
 Jen'na vetle choddun sasna-mondir;
 Tumche khorele maiest raiall dolle
 He dhortorek laiat, disot tumkam
 Novich dekh, des porakromi,
 Zaiteam kav'eo-vollim-ni kel'li porgott.

X

Tumkam distoli ga des bhokti⁵
 Tosrip⁶ zoddpachi nhoim, punn sasna unch,
 Punn mhogeli zolma-bhuim zor govrovili⁷,
 Dekhun vollokh, zalear vaitt nhoim ga !
 Aikat ! zanche tumi dhoni, polleiat
 Vhoddlem nanv zoddunk te pavtole,
 Ten'na tumi tharavchem khoinchem ut'tom',
 Tanchem khorelem va soglea sonvsarachem.

XI

Aikat ! tumcheam Firngeam kel'li tust
 Vhoddlea sahosam-ni lottki dischi na,
 Zoxem ghoddtta porki protibhe kav'eant,
 Jem vhoddvik zoddunk fulta otrekun ;
 Tumchem khorelem kortup ied'dem vhodd,
 Jem sopenel'lea, kolpil'lea kannieam poros chodduch ;
 Rodamonte, gorvixtt Rogera-chea-kui vortem,
 Orlanda-von-ui legit, hem khorenych zalearui.

1. sensitive, tender; 2. gesture, condition; 3. personality; 4. complete, mature; 5. patriotism; love of fatherland; 6. prize; 7. glorified, prized.

XII

तुमकां दितां एक नूनु वीर तेजीश्ट,
 राजा-राज्याक करपी व्हडलें कार्य;
 एगाश, फुआश, व्हडले पुरुस दोग,
 आंवडेतां होमेरा सितार तांचे खातीर,
 बारा अभिजातां सुवातेर तुमकां दितां
 इंग्लंडांतले बारा आनी तांतलो माग्रीस;
 तुमकां दितां तोवूय वरीश्ट गामा,
 जो ऍनेआसाकडल्यान आपणाक जोडटा किर्त.

XIII

जर तुमकां लागता गरज फ्रांसा-राजा
 कार्लुश वा सेझारा-गेल्या सांगाडे किर्त,
 पळेयात पयलो आफॉस, जांची तरसाद
 काळखी जोडटा हिसपा-भायलो वैभव;
 तसोच जाणें व्हडलें जैत व्हेलें
 आपल्या राज्याक सुगूर स्वतंत्रताय
 दिवन, दुसरो जुआंव घोडेस्वार अजय;
 चवथो, पांचवो आनी तिसरो आफॉस धरून.

XIV

काव्य वळी त्यो म्हज्यो विसरच्यो नांत
 जाणीं उदेंतेच्या राज्यांतुलें
 शस्त्र-अस्त्रां बळार जोडलें जैत,
 तुमगेलो धजस्तंब सदांच ऊंच;
 पाशोक बळादीक, कांपरेल्ले दुसरे वीर
 आलमेयदा, जांकां सदांच रडटा तेजु,
 भयानक आल्बुकेर्क, बळिश्ट काशत्रु,
 हेरूय गा जांचेर चलना मरणा सत्ता.

XII

Tumkam ditam ek Nuno vir tejixtt¹,
 Raza-raj'eak korpi vhoddlem kar'eo ;
 Egas, Fuas, vhoddle purus dog,
 Anvddetam Homera sitar tanche khatir,
 Bara obhizatam² suvater tumkam ditam
 Inlanddantle Bara ani tantlo Magris ;
 Tumkam ditam tovui vorixtt Gama,
 Zo Eneasa-koddlean apnnak zoddta kirt.

XIII

Zor tumkam lagta goroz Fransa-raza
 Carlos va Cezara-gelea sangadde³ kirt,
 Polleiat poilo Afonso, zanchi torsad
 Kallkhi zoddta hispa-bhailo voibhov ;
 Tosoch zannem vhoddlem zoit vhelem
 Aplea raj'eak sugur svotontrtai⁴
 Divun, dusro Zuanv ghoddesvar⁵ ojai⁶ ;
 Chovtho, panchvo ani tisro Afonso dhorun.

XIV

Kav'eo-volli teo mhojeo visorcheo-nant
 Zannim Udente-cheam raj'eam-tulem
 Xostr-ostram bollar zoddlem zoit,
 Tum'gelo dhozsthomb⁷ sodanch unch;
 Pacheco bolladik, kamprel'le dusre vir
 Almeida, zankam sodanch roddta Tejo,
 Bhoianok⁸ Albuquerque, bollixtt⁹ Castro,
 Herui ga zancher cholona mornna-sot'ta¹⁰.

1 intrepid hero; 2. Peers/ classic; 3. equal/ similar/ comparable; 4. independence/freedom;
 5 warrior on horseback; 6. invincible; 7. flag/ standard in war; 8. terrible; 9. brave/ valiant/
 strong; 10. power of death.

XV

हांची किर्त गायत, उत्तम राजा,
 तुमची व्हडवीक गांवक धाडजुंचो ना,
 राज्या-सुत्रां हातांत घेयात, दितले
 कथावस्तू अपार गायनां खातीर.
 लागचें तांकां वजें जड-जडावें
 (जें संवसारभर विस्मित करून उडयता सगल्याक)
 आपल्या फौजीं साहसां कर्तुपां
 आफ्रिके धर्तरेर, उदेंते दर्यार.

XVI

लायल्या तुमचेर मोयरान तटास दोळे,
 तुमच्या तोंडार दिसता तांगेलो विभाड;
 पळेल्यार तुमकां हेरूय हिंदी लोक
 दाखयता आपली गोमटी जुंवा पासत.
 तथिसान तुमकां निळें राज्य आपलें
 नेटोवन शृंगारलां वर्दक्षणाच्या रुपान.
 तुमच्या शिरवंत आंगा-पांगाच्या मोगान,
 ती आपलो जांवय जोडच्याक आंवडेता.

XVII

तुमकां लायतात दोळे सर्गावेल्यान
 दोग व्हडले आत्मे आज्या-पणज्यांगेले,
 हांगासर किर्तीवंत, एकलो दयाळ,
 दुसरो फामाद रगताळ झुजा-मळार;
 आंवडेतात ते पळेंवक तुमच्यांत परतो
 उपजल्लो तांचो उगडास पराक्रमूय;
 तुमकां दवरल्या सुवात, पिराय सोंपून,
 सासणां उत्तम राज्या देव-मंदिरांत.

XV

Hanchi kirt gait, ut'tom' Raza,
 Tumchi vhoddvik gavunk dhaddzum-cho¹ na,
 Raj'ea-sutram hatant gheiat, ditle
 Kothavostu² opar³ gaieonam khatir.
 Lagchem tankam vojem zodd-zoddavem
 (Jem sonvsar-bhor vismit korun uddoita sogleak)
 Aplea foujim sahosam kortupam
 Afrike dhortorer, Udente dorianr.

XVI

Lailea tumcher Moiran tottas⁴ dolle,
 Tumchea tonddar dista tangelo vibhadd⁵ ;
 Pollelear tumkam herui Hindi lok
 Dakhoita apli gom'tti zunva pasot.
 Tethisan tumkam nillem raj'eo aplem
 Nettovn-xrungarlam vordokxonna-chea⁶ rupan.
 Tumchea xirvont anga-pangachea mogan,
 Ti aplo zanvoi zoddcheak anvddeta.

XVII

Tumkam laitai dolle sorga-velean
 Dog vhoddle atme aj'jea-ponnjeam-gele⁷ ,
 Hangasor kirtivont, eklo doieall,
 Dusro famad rogtall zhuza-mollar ;
 Anvddetat te pollevnk tumcheant porto
 Upzol'lo tancho ugddas porakrom-ui⁸ ;
 Tumkam dovorlea suvat, pirai sompun,
 Sasna ut'tom' raj'ea Dev-mondirant.

1. to dare; 2. material; 3. extraordinary/ never heard of; 4. scared/startled; 5. destruction ;
 6. dowry; 7. forebears/ grand/great-grandfathers; 8. valiant feats.

XVIII

पुणून हो काळ सवकास बलांडतनां,
 परजेर राज्य करपाक, जी आंवडेवन आसा,
 दियात तुमींच म्हगेल्या धाडसाक पालव,
 ह्यो म्हगेल्यो वळी तुमच्योच जांवचे खातीर;
 पळेतले तुमी खारेले रुपें चिरीत,
 तुमगेले तारवटी वीर, कित्याक पळेंवचें
 नदरेंत भरिल्ले तुमचें, रागीश्ट दर्यांत;
 तुमकां उलो मारचेली जांवची संवय.

XIX

व्हडल्या दर्यार लागले ताणूंक तारवां
 अस्वस्थ ल्हारां फोडून करीत दोशीं,
 मंद व्हांवता वारें स्वास सोडून,
 तारवां शिडां तूंब फुलोवन हाडून;
 पांगुरला दर्या धवो फेणेर भरून,
 जंय लागल्यां चिरूंक तारवां-फुडलीं तोंकां
 दर्या पाणी माखून दिल्लें तीर्थ,
 जंय मातल्यात भरभराटीन नुस्त्या राशी.

XX

उजवाडटा सर्गारूय गा जेन्ना देव,
 जंयच्यान राज्य चल्लां मनीस कुळाचेर,
 एकठांय येतात वैभवाचे सभेंत,
 नियाळच्याक उदेंतेच्या फुडाराचेर;
 एकठांय येतात दूद-गंगेंतुल्यान
 माड्डून सोवीत स्फटीक सर्गा जमीन,
 तांकां आपयल्ल्यान ज्युपिटेरा हुकुमा खाला,
 अटलांटी जाणट्या रसणायेच्या नातवान.

XVIII

Ponnun ho kall sovkas bolandttanam,
 Porjer raj'eo korpak, ji anvdevn asa,
 Diat tuminch mhogelea dhaddsak¹ palov²,
 Heo mhogeleo volli tumcheoch zavnche khatir ;
 Polletole tumi kharelem rupem³ chirit,
 Tumgele tarvotti-vir, kiteak pollenvchem
 Nodrent bhoril'le tumche, ragixtt dorient;
 Tumkam ulo marcheli zavnchi sonvoim.

XIX

Vhoddlea doriar lagle tannunk tarvam
 Osvosth⁴ lharam foddun korit doxim,
 Mond' vhanvta varim svas soddun,
 Tarvam xiddam tumb'⁵ fulovn haddun ;
 Pangurla doria dhovo fenner bhorun,
 Zhoim lagleam chirunk tarvam-fuddlim tonkam⁶
 Doria pannim makhun dil'lem tirth,
 Zhoim matleat bhorbhorattin nusteaxaxi.

XX

Uzvaddtta sorgar-ui ga jen'na Dev,
 Zhoinchean raj'eo chol'lam monis-kulla-cher,
 Ektthaim ietat voibhova-che sobhent,
 Niall-cheak Udente-chea fuddaracher ;
 Ektthaim ietat Dud Gongentulean⁷
 Madd'ddun sobit sfottik⁸ sorga zomin,
 Tankam apoil'lean Jupitera⁹ hukuma khala,
 Atlanti zannttea rosnaic-chea natvan.

1. daring/ courage; 2. favour/ assistance; 3. silver; 4. restless; 5. bursting at the seams/ full of wind/ concavely; 6. prow; 7. Milky Way; 8. crystalline; 9. Jupiter, the Greek god the father.

XXI

सात सर्गां कारभार कुशीन सांडून,
 जो दिल्लो तांकां वयले-वरते पदवेन,
 वरतो अधिकार जो येवजणेंतल्यानूच
 राज्य करता सर्गार, धरतीर, दर्यार.
 खिणाक मेळ्ळीं थंयच एकठांय जावन,
 जीं विराड करतात उत्तरेच्या बर्फांत,
 जीं जियेतात दखिणेच्या वाठारांत, तिवूय
 जंय उदेता सुर्या, थंयच लिपता सुर्या.

XXII

आसलो थंय गा श्रेश्ठ बाप भौमानेस्त,
 जो वावुडटा वुलकानार्चीं लोख-किर्णां,
 बसून नखेत्रांच्या स्फटिकां मदें,
 मुद्रा ऊंच, गंभीर, थाटामाटाची,
 मुख-कमळाचेर फांकता दैवी हावभाव
 मनीस कूड तर कितली जाल्यार दैवी;
 एक मुकूट आनी राजदंड चकचकीत,
 केल्लो फातराचो, वज्रा परस निवळ.

XXIII

लकलकीत बसकांचेर खोंचिल्लीं आसलीं
 भांगरां-शिंगरां, माणकां-मोतयां, सकला
 बसून आशिल्ल्यो हेर देव-देवता सगल्यो,
 जशें थारायल्लें मानाचे मांडावळीन;
 भौमानेस्त बसले पयले म्हालगडे,
 तांचे सकला वसले धालगडे,
 जेन्ना उलयलो ज्युपिटर व्हडल्यान म्हणत
 असल्या ताळ्यान गंभीर आनी वजनादीक:

XXI

Sat sorgam karbhar kuxin sanddun,
 Zo dil'lo tankam voile-vorte podven,
 Vorto odhikar zo ievzonnet-leanuch
 Raj'eo korta sorgar, dhortir, doriar.
 Khinnak mell'llim thoinch ektthaim zavun,
 Jim biradd kortat Ut'torechea borfant,
 Jim jjetat dokhinnechea vattharant, tim-vuim.
 Zhoim udevta sur'ieo, thoinch lipta sur'ieo.

XXII

Aslo thoim ga srextt Bap bhovmanest,
 Zo vavuddtta Vulcana-chim lokh' kirnnam,
 Bosun nokhetram-chea sfottikam¹ modem,
 Mudra unch, gombhir², thatta-matthachi³ ;
 Mukhkom'llacher⁴ fankta doivi⁵ havbhav⁶,
 Monis kudd tor kitli zalea doivi ;
 Ek mukutt ani raj dondd'⁷ chokchokit,
 Kel'lo fatra-cho, vozra⁸ poros nivoll.

XXIII

Loklokit boskancher khonchil'lim aslim
 Bhangram-xingram, mannkam-motiam, sokla
 Bosun axil'leo her dev-devta teo sogleo,
 Zoxem tharail'lem man-ache manddavollin ;
 Bhovmanest bosle poile mhalgodde⁹,
 Tanche sokla bosle dhalgodde¹⁰,
 Jen'na uloilo Jupiter vhoddlean, mhonnot
 Oslea tallean gombhir ani voznadik:

1. crystal; 2. serious/severe; 3. majestic; 4. face; 5. divine; 6. expresion; 7. sceptre; 8. diamond;
 9. senior/ older members; 10. junior/ younger/ minor members.

XXIV

“सासणा उजवाडीत सर्गा प्राणी,
 नखेत्रां-भरीत विराड, बसका निवळ!
 विसरलेनांत जाल्यार तुमी फिरंग्यांक,
 दिसलां जातलें तुमकां, कळ्ळां निगूत,
 त्या बळीश्ट झुजारी लोकांचें व्हडलें मोल,
 जाल्ल्यान निश्चित येवजण निर्मणेची
 ताचे पास्वत, विसरात मनीस-प्राण्यां
 आस्सीर, फारशी, ग्रीक, रोमी साहसां.

XXV

“(तुमी पळेल्याच) प्रदान केल्ली तांकां
 पदवी सत्ता येदी उत्तम, जरी सान,
 मोयरांक शूर, सशस्त्र आसतनां,
 सगळी भूंय जी मंद तेजु शिंपीत.
 काशतेल्ल्यानां इतल्या भयानकां आड,
 सदांच जोडल्यात उपकार सर्गा-वेल्यान,
 जैता-तसरीप बावटे जिखले देखून,
 सदांच निमाणे कडेन कीर्त वैभव.

XXVI

“देवतांनो, दवरतां फाटीं पोरणी कीर्त,
 जी जोडली तांणीं रोमुला-वंशा कडेन,
 जेन्ना विर्याता-मुखेलपणान फांकले
 रोमी दुस्मानांचेर झूज तें मांडून.
 दवरतां फाटीं हो तो उगडास जो करता
 तांकां सक्तीन नांवादीक, जेन्ना उठले
 घेवन माथ्यार फुडारी, वाटसुरा रुपान,
 जो आपणाक मानी माखिल्लो दैवी भावान.

XXIV

“Sasna uzvaddit sorga-pranni,
 Nokhetram-bhorit biradd, boska nivoll !
 Visorlenant zalear tumi Firngeank,
 Dislam zatlem tumkam, koll'llam nigut,
 Tea bollixtt zhuzari lokanchem vholddem mol,
 Zal'lean nischit ievzonn nirmonn-echi
 Tanche pasvot, visrat monis-pranneam
 Assir, Farxi, Grik, Romi sahosam.

XXV

“(Tumi polleleach) prodan kel'li ¹ tankam
 Podvi-sot'ta ied'di ut'tom', zori san,
 Moirank xur, soxostr² astonam,
 Sogli bhuim ji mond' Teju ximpit.
 Castelhanam itlea bhoianokam³ add,
 Sodanch zoddleat upkar sorga-velean,
 Zoita-tosrip bavtte jikhle dekhun,
 Sodanch nimanne-kodden kirt voibhov.

XXVI

“ Devtam-no, dovortam fattim pornni kirt⁴,
 Ji zoddli tannim Romula-vonxa⁵ kodden,
 Jen'na Viriata-mukhelponnan fankle
 Romi dusmanam-cher zhuz tem manddun.
 Dovortam fattim ho to ugddas zo korta
 Tankam sokin nanvadik, jen'na utthle
 Ghevun mathear fuddari, vattsura rupan,
 Zo apnnak mani makhil'lo⁶ doivi bhavan⁷.

1. bestowed; 2. armed; 3. terrible/ feared; 4. fame; 5. Romulus' people/race; 6. noited;
 7. spirit.

XXVII

“आतां, पळेतले बऱ्यान, दुबावी दर्यार
 सोडून आपलीं तारवां लांकूड ल्हव-पीक,
 केन्नाच उपेगुंक नाशिल्ल्यो वाटो मोखून,
 भियेनासतना दखिणे अस्तमते वाऱ्याक,
 धाडजत चडूच वळखून ते जायतो काळ,
 पळेल्या सुवातो जंय दीस लांब आनी मोटवे,
 तांचो निर्धार निश्चित ओडटा फुडें,
 पळेंवचे खातीर पाळणें जंय उदेवता दीस.

XXVIII

“सासणां निर्माण जाल्लें आसत तांकां,
 जे उंचले नेम जायना मोडूंक सोपें,
 मेळचें तांकां दर्या राज्य लांब,
 जो तांबडो-गुंज रंग उदेंतेच्यान
 पळेवन घेता, थंय सारलो सगळो रुतू,
 येतात लोक थकून, कश्ट उसपीत,
 दिसता तांकां फावत तशेंच मेळचें,
 दाखोवन तांकां आंवडेल्लो नवोच देस.

XXIX

“कित्याक पळेलां तुमी ते बलांडिल्यात
 प्रवास करीत कितलीं संकेश्टां खरखस,
 अणभवलीं इतलीं मळबां, हवा पाणयां,
 दुस्माना-वाऱ्यां कितले सोंसले दग्द,
 थारायतां मेळचो तांकां आसरो हांगा,
 हे आफ्रिकेचे धडेर इश्ट कशे;
 थकिल्लीं तारवां पुरवण थाकाय घेवन,
 आपणा पयस प्रवासाक फुडारतलीं.

XXVII

"Atam, polletole borean, dubhavi doriar
 Soddun aplim tarvam, lankudd lhov-pik,
 Ken'nanch upegunk naxil'leo vatto mokhun,
 Bhienastonam dokhinne-ostomte vareak,
 Dhaddzot chodduch vollkhun te zaito kall,
 Pollelea suvato zhoim dis lamb ani mottve,
 Tancho nirdhar¹ nischit oddtta fuddem
 Pollevnche khatir pallnnem² zhoim udevta dis.

XXVIII

"Sasna nirmonn zal'lem asot tankam,
 Je unchle nem' zaina moddunk some,
 Mellchem tankam doria raj'eo lamb,
 Zo tambddo-gunz rong Udente-chean
 Pollevn ghetta, thoim sarlo soglo rutu³,
 Ietat lok thokun, koxtt uspit,
 Dista tankam favot toxench mellchem,
 Dakhovn tankam anvddel'lo novoch des.

XXIX

"Kiteak pollelam tumi te bolanddileat⁴
 Provas⁵ korit kitlim sonkexttam⁶ khorkhos⁷,
 Onnbhovlim⁸ itlim mollbam, hava-pannam,
 Dusmana-vaream kitle sonsle dogd,
 Tharaitam mellcho tankam asro hanga,
 He Afrikeche dhodder ixtt koxe ;
 Thokil'lim tarvam purvonn⁹ thakai¹⁰ ghevun,
 Apnna pois provasak fuddartolim."

1. determination; 2. cradle; 3. season; 4. passed through; 5. voyage/journey; 6. dangers; 7. rough; 8. experience; 9. supplies; 10. relief/rest.

XXX

उतरां हीच ज्युपिटर म्हणटालो,
जेन्ना देव-देवतांच्यो, मांडावळीन,
जापो येताल्यो, जण एकल्या हेरांच्याक वेगळी,
जिनसांवार कारणां दिवन, घेवन,
कबूल जायनाशिल्लो बाकु बाप्पा,
ज्युपिटराली सांगणी आयकूंक, वळखून
की आपल्यो करण्यो विसरत उदेंते देसांत,
पावत जाल्यार थंयसर फिरंगी लोक.

XXXI

सांगतालो बाकु आयकल्लें म्हणून आधिल्यान
भाग्यान बरयल्लें, बळीश्ट हिसपानी परजा
पयशिल्ल्या दर्यावेल्यान येतली ताणून,
जी शेक तो चलयतली भारता धडेर,
जैतां नवीं जोडून, कुशीन सारून
पोरणी कीर्त, आपली वा परक्यांगेली.
भोवच दुखता ताका कीर्त वगडांवक,
जिचो निसा पाळटा अजून उगडास.

XXXII

पळेता सिंधू वाठार आपणा सकला,
भाग्या-नियतीन काडूंक ना केन्ना कीर्त,
भारत जिखपी म्हणून गायल्लो ताका,
परना झरींतलें उदक पिवपी कवींनी,
भियेला आतां विसरायेच्या पाण्यांत
वेतलें बुडून काळखांत कीर्ती नांव,
पावले जाल्यार थंयच्या देसा तडीक
बळीश्ट फिरंगी जे येतात तारवां ताणून.

XXX

Utram hinch Jupiter mhonnntalo,
 Jen'na dev-devtam-cheo, manddavollin,
 Zapo ietaleo, zonn-eklea heram-cheak veglli,
 Jin'sanvar karonnam divun, ghevun,
 Kobul zainaxil'lo Baco bappa,
 Jupitera-li sangnni aikunk, vollkhun
 Ki apleo kornneo visrot Udente desant,
 Pavot zalear thoinsor Firngi lok.

XXXI

Sangtalo Baco aikol'lem mhonnun adhilean
 Bhag'ean¹ boroil'lem, bollixtt Hispani porza
 Poixil'lea doria-velean ietli tannun,
 Ji xek to choloitoli Bharota dhodder,
 Zoitam novim zoddun, kuxin sarun
 Pornni kirt, apli va porkeam-geli.
 Bhovuch dukhta taka kirt vogddanvk,
 Jicho Nisa palltta ozun ugddas.

XXXII

Polleta Sindhu vatthar apna sokla,
 Bhag'ea-niotin² kaddunk na ken'na kirt,
 Bharot-jikhpi mhonnun gail'lo taka,
 Parna zhorintlem udok pievpi kovim-ni,
 Bhiela atam visraiechea³ panniant
 Vetlem buddun kallkhant kirti-nanv,
 Pavle zalear thoinchea desa-toddik
 Bollixtt Firngi je ietat tarvam tannun.

1. fortune; 2. fate; 3. forgetfulness, oblivion.

XXXIII

ताचेर आड उलयत वेनुस सोबीत,
 लुङ्गितानी परजेक भोवूच मोगाळ देवी,
 तिका तांच्यांत दिसताले व्हड शोगूण
 आपल्या पोरण्या मोगाळ रोमाकारांले -
 शुर वीर तें काळीज, व्हडलें भाग्य -
 जांचो आविश्कार देखिल्लो तांजेर शारांत.
 आनी तांचे भाशेंत, जातूंत चिंतल्यार कळटा
 लातीनूच, तातूंत रिगलां इल्लें तद्भव.

XXXIV

कारणां असलीं मवाळटालीं सिधेरियाक,
 चडावतूच, कित्याक कळटालें गा
 स्पश्ट भाग्यांत समारंभती तिका
 झुजपी लोक जंय सगलो पातळून गेला.
 बदनामी जातली म्हणून भियेल्लो एकलो,
 तसोच दुसरो मानाक आंवडेतालो,
 भासाभास करीत, मताक घट्ट धरून,
 आपआपणागेल्या इश्टांक उपकार करून.

XXXV

दखिणेचें वा उत्तरे वारें दाट
 रुख-रायां रानांतुल्यान घुसून,
 झडपावन-मोडून उडयतात खांदे खांदयो
 हिसपा भायर तोलान, धाडसान धुस्पट,
 गरजता गा, सोंशेता सगलो पर्वत.
 तोडून वेतात पानां, शिजता दोंगर,
 इतल्या तोलान उसळटा गोंदळ सर्गार,
 माखिल्ल्या दोंगरार, देवा-देवींचे मदें.

XXXIII

Tacher add uloit Venus sobit,
 Luzitani porjek bhovuch mogall devi,
 Tika tancheant distale vhodd xegunn
 Aplea pornnea mogall Rom-karam-le –
 Xur vir tem kalliz, vhoddlem bhag'eo –
 Zanchu avishkar¹ dekhil'lo Tanger xharant.
 Ani tanche bhaxent, zantunt chintlear kolltta
 Latin-uch, tantunt riglam il'lem todbhov².

XXXIV

Karonnam oslim movallttalim Cytheriak,
 Chodda-votuch, kiteak kollttalem ga
 Spoxtt³ bhag'eant somarombhti⁴ tika
 Zhuzpi-lok zhoim soglo patllun gela.
 Bodnami⁴ zatli mhonnun bhiel'lo eklo,
 Tosoch dusro manak anvddetalo,
 Bhasabhas korit, motak⁵ ghott' dhorun,
 Ap-apnna-gelea ixttank upkar korun.

XXXV

Dokhinne-chem va ut'tore varem datt
 Rukh-raiam⁶ ranantulean ghusun,
 Zoddpavn-moddun uddoitat khande-khandieo
 Hispa-bhair tolan, dhaddsan dhuspott.
 Gorzota ga, sonxevta soglo porvot.
 Toddun vetat panam, xizta dongor :
 Itlea tolan usoll'lla gondoll Sorgar,
 Makhil'lea⁷ dongrar, devam-devimche modem.

1. manifestation; 2. adaptation; 3. clear, specific; 4. defamation; 5. opinion; 6. grove of trees; 7. consecrated/ anointed.

XXXVI

पूण मारती देव, जो देवीचो सुधवांटो
 सगल्यां परस नेटान झुजत मांडी,
 सक्तीचो आपलो मोग तिचे-वेलो,
 वा घडये हें बळीश्ट परजेक फावच म्हणून,
 रावलो उबो देवां-देवतां सभेंत,
 मुखकमळ ताचें दुखेस्त दिसतालें,
 धाल धिरीश्ट बांदिल्ली गोमटेक ताच्या,
 उडयल्ली फाटीं, तिडकीन उसळून भयानक.

XXXVII

मातशें उखलून माथ्या वजरा कोंगल
 भोवुच थिरायेन, आप-विसवास धरून,
 सरलो फुडें दिंवच्याक आपलें मत,
 ज्युपिटरा मुखार सशस्त्र, बळीश्ट, गंभीर.
 तोणको मारून भयंकर घणघणान,
 स्फटिका राजा गादयेचेर गा निवळ,
 कडकडलें मळब, उचांबळून गेलो सुर्या,
 तेज पालवल्ल्यान, खंचलो इल्लो उजवाड.

XXXVIII

आनी म्हळ्ळें गा अशें: बापा, जाच्या साम्राज्यांत
 रचलां तितलेंय दिता पाळो तुका;
 हे लोक दुसरें गोलार्ध सुटल्या सोदीत,
 जांचो पराक्रम आनी कर्तुपां तीं मोगाचीं,
 तुमकां नाका सोंसचे तांणी कश्ट,
 जे भोगल्यात तांणी तुमचे आज्ञे प्रमाण,
 आयकुं नाकात आनीक, तुमीं जुवीज
 खरे, तीं कारणां लागतात दुबावा-भरीत.

XXXVI

Punn Marti dev, zo devi-cho sudhvantto¹
 Sogleam poros nettan zhuzot manddi,
 Sokti-cho aplo mog tiche-velo,
 Va ghoddie hem bollixtt porjek favoch mhonnun,
 Ravlo ubo devam-devtam sobhent,
 Mukhkomoll tachem dukhest distalem,
 Dhal dhirixtt bandil'li gom'ttek tachea,
 Uddoil'li fattim, tiddkin usllun bhoianok.

XXXVII

Matxem ukhlun mathea vozra-kongol²
 Bhovuch thiraien³, ap-visvas⁴ dhorun,
 Sorlo fuddem dinvcheak aplem mot,
 Jupitera mukhar, soxostr, bollixtt, gombhir.
 Tonnko marun bhoiankor ghonng honnan,
 Sfottika raza gadiecher⁵ ga nivoll,
 Koddkoddlem mollob, uchambollun gelo Surya,
 Tez palovl'lean, khonchlo⁶ il'lo uzvadd.

XXXVIII

Ani mhollem ga oxem: "Bapa, zachea sam'raj'eant
 Rochlam titleim dita pallo⁷ tuka ;
 He lok je dusrem golardh⁸ sutllea sodit,
 Zanchu porakrom⁹ ani kortupam tim mogachim,
 Tumkam naka sonsche tannim koxtt,
 Je bhogleat tannim tumche adnie¹⁰ promann,
 Aikonakat anink, tumi juviz
 Khore, tim karonnam lagtat dubhava-bhorit.

1. justification; 2. diamond helmet headgear; 3. firmly; 4. self-confident; 5. throne; 6. lessened/lost; 7. obedience; 8. hemisphere; 9. prowess; 10. order.

XXXIX

“हांगासर कारण दाखयनाशिल्लें जाल्यार,
 हारवल्ले चडूच, धरिल्ले भिरांतीन ताच्या,
 बरेंच जातें बाकून आदार दिल्यार,
 जांचे पुर्वज लुङ्गु, तांचो खासो;
 सोडात ताची येवजण, आमकां नाका,
 कित्याक ती येता पाड्या पोटांतुल्यान,
 पेल्या मत्सर केन्नाच काडचो ना
 जें फावता बरवें पेल्याक, सर्गा आंवडे.

XL

“आनी तुमी गा, बापा, घटमुट काळजा-भरीत,
 निर्धार-थारावणी घेतल्या तुवें, थंयच्यान
 फाटीं सरचें न्हय गा, कित्याक, जाणांत,
 उणें-उणाक केल्लें कार्य सोडूंक.
 मेरकुरियान, ल्हव-पीक आसून चडूच धांवक,
 मंद वाच्या धारे बाणा परस,
 दाखोंवची तुरतुरीत धर्तरी,
 भारता म्हायती मेळूंक, पुरोंवच्याक शक्त.

XLI

अशेंच म्हणत खेवीं बळीश्ट बापान
 बागयली तकली व्हयकारान, कबूल,
 जितलें म्हळ्ळें पराक्रमी मारतीन,
 शिंपडायलें अमृत सगल्यांक आशिर्वादान
 दूद गंगेचे वैभवी वाटे वेल्यान,
 कडसरल्यो थंयच्यान एक-एक देव-देवता,
 आपआपल्या निजस्थानां, थारायल्ले प्रमाणें,
 आपआपणालीं कर्तव्यां पाळ्ळ्या उपरांत.

XXXIX

“Hangasor karonn dakhoi-naxil’lem zalear,
 Harovl’le¹ chod’duch, dhoril’le bhirantin tachea,
 Borenych zatem Bacu-n adar dilear,
 Zanche purvoz Luso, tancho khaso ;
 Soddat tachi ievzonn, amkam naka,
 Kiteak ti ieta paddea pottantulean,
 Pelea motsor ken’nanch kaddcho na
 Jem favta borvem peleak, sorga anvde.

XL

“Ani tum ga, Bapa, ghottmutth kallza-bhorit,
 Nirdhar-tharavnni ghetlea tuvem, thoinchean
 Fattim sorchem nhoim-ga, kiteak, zannant,
 Unnem-unnak kel’lem kar’eo soddunk.
 Mercurian, lhov-pik asun chodduch dhanvunk,
 Mond’ varea dhare banna poros,
 Dakhonvchi turturit dhortori,
 Bharota mhaiti mellovnk, puronvcheak xokt.

XLI

Oxench mhonnot khevim bollixtt Bapan
 Bagaili tokli vhoikar-an², kobul,
 Jitlem mhollem porakromi Marti-n,
 Ximpddailem om’rut³ sogleank axirvadan
 Dud Gongeche voibhovi vatte velean,
 Koddsorleo thoinchean ek-ek dev-devta,
 Ap-aplea nizsthanam⁴, tharail’lea promannem,
 Ap-apnnalim kortov’eam⁵ pall’lea uprant.

1. defeated/ lost; 2. in agreement/affirmative; 3. nectar; 4. original place; 5. duties.

XLII

हें सगलें घडून येताना सोबीत घरांत,
 मळबा वेल्या सर्व-हुकूमदारा ओलींपार,
 झुजारी लोकां तारवां चिरीत दर्या,
 उत्तरे, उदेंतेच्यान धडां वेल्यान,
 इथियोपियाचे दर्या देगेर थावन
 सां लॉरेंसा व्हीर्ती-जुंव्या मेरेन सुर्यो
 रखरखीत हुलपायतालो देवांक,
 जांकां तिफयान भंयान बदल्ले नुसत्यांत.

XLIII

व्हरतालीं वारीं तांकां मंद फुडें,
 जांचो मानिल्लो इश्ट म्हळ्यार सर्ग;
 वातावरण थंड शांत, वेळ अनुकूल,
 मळब कुपां-मेकळें, संकेश्ट नासून.
 प्रासू भुशीर फाटीं आसले उडयत,
 धडेर इथियोपियागेले, पोरणें नांव,
 जेन्ना दर्यान, उठून, दाखयले जुंवे,
 नवेच भोंवतणींत वेडायत धुयतले.

XLIV

वास्कु-द-गामा, सेनापती वीर तांचो,
 जो व्हडल्यां कार्यां खातीर आपणाक भेटयत
 स्वाभिमानी, कश्टी, उदार काळजा-भरीत,
 जाका भाग्य सदांच आसता प्रसन्न.
 रांवच्याक हांगा दिसना ताका कारण,
 तो जुंवो मनीस-नाशिल्लो दिसता ताका;
 थारायतालो वचूंक फुडें, पुणून
 जशें येवजितालो, तें घडलें ना.

XLII

Hem soglem ghoddun ietana sobit ghorant,
 Mollba-velea sorv-hukum'dara Olimp-ar,
 Zhuzari-lokam tarvam chirit doria,
 Ut'tore, Udente-cheam dhoddam-velean,
 Ethiopia-che doria-deger thavn
 Sam-Lorensa kirti-zunvea meren sur'ieo
 Rokrokit hulpaitalo dev-ank,
 Zankam Tifeo-an bhoim-an bodol'le nusteant.

XLIII

Vhortalim varim tankam mond' fuddem,
 Zanchu manil'lo ixtt mhollear sorg ;
 Vatavronn¹ thondd'-xant, vell onukul²,
 Mollob kupam-mekllem, sonkextt nasun.
 Prassu bhuxir³ fattim asle uddoit,
 Dhodder Ethiopia-gele, pornnem nanv,
 Jen'na dorian, utthun, dakhoile zunve,
 Novech bhonvtonnint veddait dhuitle.

XLIV

Vasco da Gama, senapoti vir tancho,
 Zo vhoddleam kar'eam khatir apnnak bhettoit
 Svabhimani⁴, koxtti, udar kallza-bhorit,
 Zaka bhag'eo⁵ sodanch asta proson'n⁶.
 Ranvcheak hanga disona taka karonn,
 To zunvo monis-naxil'lo dista taka ;
 Tharaitalo vochunk fuddem, ponnun
 Zoxem ievjitalo, tem ghoddlem na.

1. atmosphere; 2. favourable; 3. cape; 4. self-proud; 5. fortune; 6. content/favour-bestowing.

XLV

झळकत तांकां रोकडीं पंगडान वचत
 ल्हानशीं पनेळ-व्हडीं, ज्या जुंव्या-कडलीं,
 जो तडीक चडूच लागशिल्लो दिसतालो;
 व्हडल्या दर्यार शिडां फुलोवन ताणीतः
 सगलो लोक उचांबळ जावन खोशयेन,
 करचें कितें, कळना बगर प्रस्नः
 “कसलो लोक जायत हो?” आपले मदीं
 म्हणत, “कसल्यो चाली, कायदे, राजा?”

XLVI

तांचे पनेळ अशीर, बांदिल्ले बारीक,
 भोवच तुरतुरीत धांवते लांब,
 शिडां दिसलीं केल्लीं शेंदरे पासून,
 चुडटां-पानां हाडिल्लीं विणून मल्लां,
 लोका रंग खरो फेतोनान दिल्ली
 संवसाराच्या उजो मारतल्या देसांनी,
 धाडशी वृत्ती आनी न्हय गा विचकेणायेची
 पादु न्हंय गा जाणा, लांपेतुसाक कळटा.

XLVII

कापशी-लुगटान आयल्ले न्हेसून ते मनीस,
 जिनसांवार रंग, धवे आनी साबार;
 कांय जाण कुडी भोंवतीं गुठलायताले,
 हेर जाण रसणायेन तें हाताळटाले.
 भेंडा पासून वयल्या भागान नागडे;
 शस्त्रां तांचीं सुरियो, चाकू, तोणके;
 माथ्याक मुंडासो, आनी पनेळ ताणटना,
 गायत-वाजयतात व्हडले खोर्ने शिंगां.

XLV

Zollkot tankam rokddim pongddan¹ vohot
 Lhan-xim ponell-vhoddim, jea zunvea-koddlim,
 Zo toddik chodduch lagxil'lo distalo ;
 Vhoddlea doriar xiddam fulovn tannit :
 Soglo lok uchamboll zavun khoxien,
 Korchem kitem, kollona bogor prosn :
 "Koslo lok zait ho?" aple modim
 Mhonnot, "Kosleo chali, kaide, raza ?"

XLVI

Tanche ponell oxir, bandil'le barik,
 Bhovuch turturit dhanvte lamb,
 Xiddam dislim kel'lim xendre-pasun,
 Chuddttam-panam haddil'lim vinnun mol'lam,
 Loka rong khoro Phaeton-an² dil'lo
 Sonvsarachea uzo-martolea desam-ni,
 Dhaddxi vrit'ti³ ani nhoim-ga vichkennaiechi⁴ –
 Pado nhoim⁵ ga zanna, Lampetusak kolltta.

XLVII

Kapxi-lugttan⁶ ail'le nhesun te monis,
 Jin'sanvar⁷ rong, dhove ani sabar ;
 Kaim-zann kuddi bhonvtim gutthlaitale,
 Her-zann rosnnaien⁸ tem hatallttale.
 Bhendda pasun voilea-bhagan nagdde ;
 Xostram tanchim surieo, chaku, tonnke ;
 Matheak munddaso, ani ponell tannttonam,
 Gait- vazoitat vhoddle khorne xingam.

1. group; 2. Greek sun-god; 3. attitude/inclination; 4. prudence; 5. river; 6. cotton cloth;
 7. varied; 8. gracefully.

XLVIII

लुगटांनी, हातांनी हटकिताले पांखल्यांक,
 ह्या फिरंग्यांक, वाट पळवची म्हणून तांची;
 पूण तारवां तोंकां वेतालीं गडगडीत,
 तड सोदची म्हूण त्या जुंव्या-धडेर.
 लोक आनी तारवटी गा वावुरताले
 तांचें कार्य हांगाच सोंपचें दिसून;
 काडटा शीड, ओडटा बुरींज उंचलें,
 उडणां मारता नांगरार घायाळ दर्या.

XLIX

नांगर घालचे पयलींच तो परकी लोक
 चडूंक लागिल्लो तारवां राजवां वेल्यान;
 खुशाल मुखकमळान आयिल्ले, मनशाळ
 रितीन व्हडल्या सेनापतीन घेतले,
 मेजां लायलीं मांडूंक तांच्या मानाक
 लियेवान रोयिल्ल्या दाकवेलींचे पासून
 केल्लो सोरो भरता कांचे-पेले;
 तांतलें सगलें पितात, कांयच सांडिनांत.

L

खायत, विचारीत खोशयेन आरबी भाशेन:
 “खंयच्यान आयल्यात, व्हय गा? कोण गा तुमी?”
 “खंयच्या मुलकांतले? कितें गा आयल्यात सोदीत?”
 “वा दर्यावेले ताणल्यात खंयचे भाग?”
 बळीश्ट लुञ्जितान तांकां दिताले जाप,
 विचकेणायेन, आपल्याक अनुकूल तशीच,
 “फिरंगी आयल्यांव आमी अस्तमतेच्यान,
 सोदतांव आमी देस ते उदेंतेचे.”

XLVIII

Luggtam-nim, hatam-nim hottkitale pakhleank,
 Hea Firngeank, vatt pollenvchi mhonnun tanchi ;
 Punn tarvam tonkam vetalim goddgoddit,
 Todd sodchi mhonnun tea zunvea-dhodder.
 Lok ani tarvotti ga vavurtale
 Tanchem kar'eo hangach sompchem disun ;
 Kaddtta xidd, oddtta burinz¹ unchlem,
 Udnam marta nangrar² ghaiall³ doria.

XLIX

Nangor ghalche poilinch to porki lok
 Choddunk lagil'lo tarvam-razvam-velean ;
 Khoxal mukhkom'llan ail'le, mon'xall
 Ritin vhoddlea Senapotin ghetle,
 Mezam lailim manddunk tanchea man-ak
 Lieu-an roil'lea dak-velim-che pasun
 Kel'lo soro bhorta kanchi-pele ;
 Tantlem soglem pitat, kainch sanddinant.

L

Khait, vicharit khoxien Arbi bhaxen:
 "Khoichean aileat, vhoi ga? Konn ga tumi?"
 "Khoincea mulkante⁴? Kitem ga ailea sodit?"
 "Va doria-vele tannleat khoince bhag?"
 Bollixtt Luzitan tankam ditale zap,
 Vichkennaien, apleak onukul toxich,
 "Firngi aileanv ami Ostromte-chean,
 Sodtanv ami des te Udente-che."

1. tower; 2. anchor; 3. wounded; 4. country.

LI

“दर्यावेल्यो वाटो ताणल्यात, धांवल्यांव
उत्तरेचो, दखिणेचो दर्या,
वेडल्या सगली आफ्रिकेची देग.
साबार मळबां, देसां पळेल्यांव आमीं.
बळीश्ट एका राजागेले आमी सेवक,
तो भोवच लोकां मोगाळ, भोवच आंवडेल्लो,
ताचे निश्टेक, खुशाल मुद्रेन, दर्यातूच
न्हय गा, पूण नरकांत लेगीत रिगतल्यांव.

LII

“आनी ताचेच आज्ञेन भोंवतांव सोदूंक आमी
उदेंते देस, जो शिंपला इंदु न्हंयेन,
ताचेच खातीर ताणलो अनवळखी दर्या
जंय फकत भयांकरूच ताणीत वेतात
दिसता तुमकां कारण म्हायती घेंवची,
(तुमचे भितर सत नाकारिनांत जाल्यार)
कोण गा तुमी? तुमी वसयल्लो देस?
भारता विशीं तुमकां कितेंय खबर?

LIII

आमी गा मनीस (म्हळ्ळें त्या जुर्वेकारान),
परकी हे भुंयेर, वंशा, कायद्या, धर्मान;
हांगाचे गांवकार घडयल्ले आसात सैंबान,
तांकां कायदे नेम नात, ना रजांव,
आमचो धर्म कायदो खरो शिकयल्लो
आमकां आब्रांवाच्या वारसान खरेल्या,
जो धनी तो जाला सगल्या संवसाराचो;
आवय जाची हेब्रेव, बापूय गांवटी.

LI

“Doria-veleo vatto tannleat, dhanvleanv
 Ut'tore-cho, dokhinne-cho doria,
 Veddlea¹ sogli Afrike-chi deg.
 Sabar mollbam, desam polleleanv ami.
 Bollixtt eka raza-gele ami sevok,
 To bhovuch lokam-mogall, bhovuch anvddel'lo,
 Tache nixttek², khoxal mudren³, dorientuch
 Nhoim ga, punn norkant⁴ legit rigtoleanv.

LII

“Ani tachech adnien⁵ bhonvtanv sodunk ami
 Udente des, zo ximpla Indu nhoim-en ;
 Tachech khatir tannlo onvollkho doria
 Zhoim fokot bhoiankor-uch⁶ tannit vetat –
 Dista tumkam karonn mhaiti ghenvchi,
 (Tumche bhitor sot' nakarinant zalear)
 Konn ga tumi? Tumi vosoil'lo des ?
 Bharota vixim tumkam kiteim khobor ?”

LIII

Ami ga monis (mhollem tea zunvem-karan),
 Porki he bhuim-er, vonxa⁷, kaidea, dhorman ;
 Hangache ganvkar ghoddoil'le asat soimban,
 Tankam kaide-nem' nant, na razanv,
 Amcho dhorm-kaido khoro xikoil'lo
 Amkam Abravanv-chea varosan⁸ khorelea,
 Zo dhoni to zala soglea sonvsaracho ;
 Avoi zachi Hebreu, bapui ganvtti.

1. encircled; 2. loyalty; 3. countenance/face; 4. hell; 5. orders; 6. terrible creatures; 7. race;
 8. heir.

LIV

“हो सुपुल्लो जुंवो, जंय आमी राबितो करतांव,
 सगल्या ह्या भागांत, बंदीर शक्तीचें,
 तारवां ताणटल्यांक ह्या ल्हारांवेल्यान,
 कीलुआ, मोंवासा, आनी सोफाला वंद्रांतल्यान,
 गरज भाशिल्ल्यान आमकां, सोदली सुवात
 गांवकार कशे हांगाचे विराड करूंक,
 आनी तुमकां सगलें कळचें म्हणून, सांगतां,
 ह्या ल्हान जुंव्याचें नांव जावन आसा मोझांबीक

LV

“आनी तुमी इतले पयसुल्ल्यान आयल्ल्यान ताणून,
 इंदु न्हंयेचे सोदीक, भूंय खतखतीत,
 दितल्यांव तुमकां सुखाणो जो वाट सारकी
 दाखयतलो जाणकार ल्हारां वेल्यान,
 गावचें तुमी घेवचें उदक, जेवण,
 हें दिसता बरें, आमच्या जिवाक थाकाय,
 हांगच्या राज्या राजान तुमकां दिवचें,
 पुरोवचें आनीक कितेंय गरज पडल्यार.”

LVI

हें सगलें सांगून तो मोयर परतलो
 आपल्या पनेळार, सगल्या सांगात्यांक घेवन;
 कडसरलो ल्हवूच कपिता फिरंग्यां कडल्यान,
 सगली शिश्टाचारा रसणाय दाखोवन,
 ह्या वेळार सुर्या देवान बुडयलो उदकांत
 निवळ दीस, स्फटीक रथांत बसून,
 भयणीक जापसालदारकी उजवाड भरूंक
 सगलो संवसार, तो न्हिदेंत विसवतना.

LIV

“Ho supul’lo zunvo, zhoim ami rabito¹ kortanv,
 Soglea hea bhagant, bondir² soktichem³,
 Tarvam tannttoleank heam lharam-velean,
 Quiloa, Mombasa, ani Sofala bondrantulean,
 Goroz bhaxil’lean⁴ amkam, sodli suvat
 Ganvkar koxe hangach biradd korunk,
 Ani tumkam soglem kollchem mhonnun, sangtam,
 Hea lhan zunvea-chem nanv zavñ asa Mosambik.

LV

“Ani tumi itle poisul’lean ail’lean tannun,
 Indu nhoim-eche sodik, bhuim khotkhotit,
 Ditleanv tumkam sukhanno⁵ zo vatt sarki
 Dakhoitolo zannkar lharam-velean,
 Ganv-chem tumi ghenvchem udok, jevonn,
 Hem dista borem, amchea jivak thakai,
 Hangchea raj’ea razan tumkam dinvchem,
 Puronvchem⁶ anink kiteim goroz poddlear.”

LVI

Hem soglem sangun to Moir portolo
 Aplea ponellanr, soglea sangateank ghevun;
 Koddсорlo lhovuch kopita Firmgeam-kodddlean,
 Sogli xisttachara⁷ rosnnai dakhovn,
 Hea vellar sur’ia-devan buddoilo udkant
 Nivoll dis, sfottik rothant⁸ bosun,
 Bhoinn-ik zapsaldarki⁹ uzvadd bhorunk
 Soglo sonvsar, to nhident visovtonam.

1. residence; 2. port/harbour; 3. compulsory; 4. perceived/felt; 5. pilot; 6. to supply; 7 formalities of behaviour; 8. crystal chariot; 9. responsibility.

LVII

सारली रात थकून गेल्ल्या तारवान
 भलतेच खोशयेन, हुसक्या मेकळें जावन,
 इतल्या पयशिल्ल्या देसांत, नवें-बरवें,
 इतल्या काळा पासून गोंटिल्ले आंवडे,
 एक-एकलो देखता आनी करता नोंद हो लोक
 इतल्या देख-दिण्या चाली-रितींचो,
 ह्या लटक्या धर्मांत सत्-मानतले कशे जायत,
 सगल्या संवसाराक गेल्ले पातळून!

LVIII

चंद्रीमांतल्यान निवळ रुप्या किर्णा
 दर्या-ल्हारांर लखलखतालीं उफेवन;
 नखेत्रां मळबार पातळ्ळेलीं मळो
 जावन राना-फुलांनी सजयलेलो.
 उर्मट वारीं विसवतालीं स्वस्थ,
 काळखी होंवरीं-बोवदां वाटसुरां,
 पुणून तारवांवेल्यान तेळटाले ते,
 जशी चड काळ तांकां जाल्ली संवय.

LIX

पुण जशी रत्न-खर्चीत सकाळ उदेली,
 सोबीत मोवळां-केंस पिसडून सोडून,
 शांत मळबा वेल्यान, उगतो करून
 उठिल्ल्या लखख सुर्याक दारवंटो;
 लागले वावट्यांनी भरूंक सगलीं तारवां,
 तोरणां-मकरां ताळ्यांनी आयलीं नेटोवन,
 येवकार दिंवचे खातीर परबे खोशयेन,
 जुंव्याच्या राजधराक, जो भायर सरत.

LVII

Sarli rat thokun gel'lea tarvan
 Bholtech khoxien, huskea-mekllem zavun,
 Itlea poixil'lea desant, novem-borvem,
 Itlea kalla pasun ghonttil'le anvde,
 Ek-eklo dekhta ani korta nond¹ ho lok
 Itlea dekh-dinnea chalim-ritincho,
 Hea lottkea dhormant sot'-man'tole koxe zait,
 Soglea sonvsarak gel'le patllun !

LVIII

Chondrimantlean nivoll rupea kirnnam
 Doria-lharanr lokhlokhtalim ufevn ;
 Nokhetram mollbar patoll'llelim mollo
 Zavun rana-fulam-ni sozoilelo².
 Urmott³ varim visovtalim svosth,
 Kalkkhi honvrim-bobdam⁴ vattsuram⁵ ;
 Ponnun tarvam-velean tellttale⁶ te,
 Zoxi chodd kall tankam zal'li sonvoim.

LIX

Punn zoxi rotn-khorchit⁷ Sokall udeli,
 Sobit movllam-kens pisddun soddun,
 Xant mollba-velean, ucto korun
 Utthil'lea lokh' suriak darvontto;
 Lagle bavtteanim bhorunk soglim tarvam,
 Tornnam-makaram⁸ talleam-ni ailim nettovn,
 Ievkar dinvche khatir porbe-khoxien,
 Zunvea-chea rajdhorak⁹, zo bhair sorot.

1. noted; 2. dressed up/decorated; 3. rough/brazen; 4. caves/caverns; 5. wayward/pilgrim;
 6. watching; 7. encrusted with jewels; 8. buntings/decorations; 9. administrator/ruler/
 'regedor'.

LX

भायर सरिल्लो खोशयेन व्हडें ताणून,
 लुङ्गितान तारवां ल्हळू पळेंवचे खातीर,
 गांवचीं खाणां पिवणां घेवन, चिंतून
 कि हे लोक तांचे जातले रानवटीच,
 जे कास्पी दर्या देगेर विराड करीत,
 आनी आशिया देस जिखूंक आयिल्ले एकदां,
 भाग्यान तांच्या हातासूंक पाविल्ले तेन्ना
 कोंशतान्तिना पात्शाया कडल्यान साम्राज्य.

LXI

कपीत आमचो खोशालकायेन घेता
 मोयराक आनी सगल्या ताच्या सांगातान येतल्यांक
 दिता ताका मोलादीक भेटांतली केळवण,
 ज्यो हेच खातीर भरून हाडिल्ल्यो तार्णी;
 दिल्यो मिटायो-दोशी, तसोच सोरो
 केन्नाच पिवक नाशिल्लो, जो दिता खोशी,
 सगले मोयर खोशयेन धादोशी घेतात,
 चडूच खोशी जावन खातात पितात.

LXII

लुङ्गितान फौज दर्या-भोंवपी बुरंजांर
 वयर रावन, आसली तोखेत विस्मित,
 परकी लोकां चाली-रिती वागणूक,
 आनी भास तांची कर्कश पूण मन-भुलायणी.
 मोयरूय ठक घुसपल्लो गोंदळांतुल्यान,
 पळेवन मुद्रा-रंग, न्हेसण, तारवां
 सशस्त्र, आनी प्रस्न विचारूंक सुटलो, म्हणत,
 ते आयिल्ले जाल्यार घडये तुर्कींतुल्यान?

LX

Bhair soril'lo khoxien vholdem tannun,
 Luzitan tarvam lhollu pollenvche khatir,
 Ganvchim khannam pivnnam ghevun, chintun
 Ki he lok tanche zatle ran'vottich,
 Je Caspi doria-deger biradd korit,
 Ani Axiat des jikhunk ail'le ekdam,
 Bhag'ean tanchea hatasunk¹ pavil'le ten'na
 Constantina patxaia-koddlean sam'raj'eo.

LXI

Kopit amcho khoxalkaiien gheta
 Moirak ani soglea tachea sangatan ietleank ;
 Dita taka moladik bhettantli kellvonn²,
 Jeo hech khatir bhorun haddil'leo tanni ;
 Dileo mitthaieo-doxi, tosoch soro
 Ken'nach pievunk naxil'lo, zo dita khoxi,
 Soglem Moir khoxien dhadoxi ghetat,
 Chodduch khox'xi zavun khatat pitat.

LXII

Luzitan fouz doria-bhonvpi burnzanr
 Voir ravun, asli thoket³ vismit⁴,
 Porki lokam chali riti vagnnuk⁵,
 Ani bhas tanchi khorkhos punn mon'-bhulaiinni⁶.
 Moirui tthok ghuspol'lo gondollantulean,
 Pollevn mudra-rong, nhesonn, tarvam
 Soxostr, ani prosn vicharunk suttlo, mhonnot,
 Te ail'le zalear ghoddie Turki-ntulean ?

1 to capture; 2. gift/present; 3. to admire; 4. marvel; 5. behaviour/conduct; 6. enchanting.

LXIII

आनीकूय म्हळें ताणें कि पळेंवक सोदीत
 ताच्या कायद्या धर्मा शास्त्र ग्रंथ,
 पळेंवच्याक आपल्या सारके आसते जाल्यार,
 वा ते क्रिस्तागेले, जशें दिशिल्लें तांकां;
 सगलें पळेंवन, सगल्या टिपो घेता,
 मागलें कपिता लागीं दिंवची म्हणून
 म्हायती तांणी उपकारायल्लें कर्तुत्वी हातियार,
 जेन्ना ते गा झुजत दुस्मानांचेर.

LXIV

पराक्रमी कपितान जाप दिली,
 ती काळखी भास जाणा जाल्ल्या कडल्यानः
 “दितां गा, तुमकां, व्हडल्या सायवा, आयकात,
 म्हायती म्हजी, कायद्या, शस्त्रां विशीं.
 तुर्की देसा पाड्या लोकां मदलो,
 ते संततींतलो, भुंयेचो न्हयच हांव;
 पूण झुजारी घट येवरोपांतलो हांव,
 सोदतां देस त्या फांकी भारताचो.

LXV

धर्मशास्त्र म्हजें, जाच्या साम्राज्याक
 दिसतें वा ना दिसतें सगलें दिता पाळो,
 जाणें हाडलें रचून सगलें गोलार्ध
 सगलो जीव जंतू जिवो आनी मेल्लो;
 जाणें भोगले अपमान, कश्ट दग्द,
 अन्याय आनी नाका जाल्लें मरण सोंसून,
 जो निमाणो सर्गावेल्यान देंवलो भुंयेर,
 सर्गार व्हरूंक धर्तरे मर्णादिकांक.

LXIII

Anikui mhollem tannem ki pollenvk sodit
 Tachea kaidea dhorma xastr gronth¹,
 Pollenvcheak aplea sarke aste zalear,
 Va te Krista-gele, zoxem dixil'lem tankam ;
 Soglem pollevn, soglea ttip² ghetá,
 Maglem kopita lagim dinvchi mhonnun
 Mhaiti tanni upkarail'lem kortutvi³ hathiar⁴,
 Jen'na te ga zhuzot dusmanancher.

LXIV

Porakromi kopitan zap dili,
 Ti kallkhi bhas zanna zal'lea-koddlean :
 "Ditam ga, tumkam, vhoddlea Saiba, aikat,
 Mhaiti mhoji, kaidea, xostram vixim.
 Turki desa paddea lokam modlo,
 Te sontotintlo⁵, bhuim-echo nhoinch hanv ;
 Punn zhuzari ghott' Evropa-ntlo hanv,
 Sodontam des tea fanki Bharot-acho.

LXV

"Dhorm' xastr⁶ mhojem, Zachea sam'raj'eak
 Distem va na-distem soglem dita pallo,
 Zannem haddlem rochun soglem golardh,
 Soglo jiv zontu⁷, jivo ani mel'lo ;
 Zannem bhogle opman, koxtt dogd,
 Oniai⁸ ani naka-zal'lem moronn sonsun,
 Zo nimanno sorga-velean denvlo bhuim-er,
 Sorgar vhorunk dhortore mornnadikank⁹.

1. books of religion; 2. notes/jottings; 3. capable/strongly effective; 4. weapon; 5. generations; 6. Scriptures; 7. creatures – smallest worm; 8. injustice; 9. mortals.

LXVI

“ह्या देवा-मनशा, ऊंच आनी अनंताच्या
 हाडूंक ना हांवें तुवें मागिल्ले ग्रंथ;
 कित्याक बरोवप हाडच्याक गरज ना
 कागदाचेर, जें सदांच आसचें आत्म्यांत.
 हत्यार आमचें पळेंवक सोदल्यार, जें मागलां,
 तुमची खोशी जातली पुरती हे विशींच:
 इश्ट म्हणून पळेंवचें तुमी, केन्नाच
 दुस्मान म्हणून न्हय, हांव भास दितां.

LXVII

हीं उतरां म्हणून, सांगता हाता-सकयल्यांक
 दाखोंवचीं तांकां सगलीं हत्यारां:
 धडा-कवच, हड्डीं चकचकीत,
 बारीक-रेदी, लोकणां-न्हेसणां राखण;
 धाली वेगळ्या वेगळ्या चित्रांच्यो,
 गुळयो, बंदुकां तीं निवळ तिख्याचीं,
 धोणू-बालां, भाल्यांनीं भरिल्लीं म्यानां,
 भाली तोंकाळ, कड्डे लांकडा तोणके.

LXVIII

उजो वोंकपी दारू गुळ्या हत्यारां
 येतात, तांच्या वांगडा गंधक-हांडे,
 इतलो विभाड करपी, पूण दिनांत तांकां
 परवानगी उजो लांवक ह्या भयानक बोंबांक,
 कित्याक उदार मन, जें शूर वीर,
 असल्या थोड्या भियेल्ल्या लोकां मदीं,
 दाखयना बडाय आपणांगेली, कारणान,
 कित्याक शेळियांत शींव, ही अशक्तताय.

LXVI

"Hea Deva-Mon'xa, unch ani onontachea¹
 Haddunk na hanvem tuvem magil'le gronth ;
 Kiteak borovp haddcheak goroz na
 Kagdacher, jem sodanch aschem atmeant.
 Hathiar amchem pollenvk sodlear, jem maglam,
 Tumchi khoxi zatli purti he vixinch :
 Ixtt mhonnun pollenvchem tumi, ken'nanch
 Dusman mhonnun nhoim, hanv bhas ditam."

LXVII

Him utram mhonnun, sangta hata-sokoileank
 Dakhonvchim tankam soglim hathiaram :
 Dhodda-kovoch², hodd'ddim chokchokit,
 Barik-redi, loknna-nhesna rakhonn ;
 Dhali³ vegllea vegllea chitrancheo,
 Gullieo, bondukam tim nivoll tikheachim⁴,
 Dhonnu-balam, bhaleam-ni bhoril'lim meanam⁵,
 Bhali tonkall, kodd'dde lankdda tonnke.

LXVIII

Uzo vonkpi daru gullea hathiaram
 Ietat, tanchea vangdda gondhok-handde⁶,
 Itlo vibhadd korpi, punn dinant tankam
 Porvan'gi⁷ uzo lavunk hea bhoianok bombank,
 Kiteak udar mon', jem xur vir,
 Oslea thoddea bhiel'lea lokam modim,
 Dakhoina boddai apnna-geli, karonnan,
 Kiteak xelliant xinv, hi oxokt'tai⁸.

1 infinite; 2. armour for chest, etc; 3. shields; 4. steel; 5. sheaths; 6. sulphur cauldrons; 7. permission; 8. hatred.

LXIX

पूण जें त्या मोयरान हांगासर घेतलें नोंदून,
 आनी हेरूय सगलें जें पळेलें बारीक नदरेन,
 उरलो एक थाराविक द्वेस आत्म्यांत ताच्या,
 चिंतनांत ताच्या इत्सा जबर वायट.

पूण हावभाव वागणुकेंत तें दाखयलें ना;
 पूण लिपयलें हांसते आनी खोशालकाये नुरेन,
 थारायता वागोंवक तांकां माये-मोगान,
 आपणें कल्पिल्लें दाखोंवचे करणे मेरेन.

LXX

कपीत ताका सुखाणे मागतालो,
 आदारान जांच्या तो भारताक पांवक सोदीत;
 भासायता ताका व्हडलें इनाम ह्या कामाक,
 घाल्ल्या श्रमांक फावो तें फळ गा मेळत.
 दिता उतर तो मोयर, पूण बेत वेगळो
 काळजांत विखाळ, घातकी मना लागिल्लो,
 कि मरण, जातलें जाल्यार, दितलो आसलो
 ह्या दिसा तांकां सुखाण्या जाग्यार निश्चीत.

LXXI

इतलो राग द्वेस, इत्सा वायट,
 परक्यां पास्वत अवचीत रिगली ताच्यांत,
 कळिल्ल्यान ताका ते सत्यवंत म्हणून,
 जो धर्म दाविदा पुतान शिकयल्लो आमकां!
 त्या काळा वेल्या येद्या सासणा गुठांनो
 जे खंयच्याच गिन्यानान जोडले नांत!
 तांतलो एक गूठ, चुकना घातकी दुस्मान,
 जांचो क्रिस्त सदांच इश्ट, ते क्रिस्तांव!

LXIX

Punn jem tea Moiran hangasor ghetlem nondun,
 Ani herui soglem jem pollelem barik nodren,
 Urlo ek tharavik dves atmeant tachea,
 Chintnant tachea itsa¹ zobor vaitt.
 Punn havbhav² vagnnukent³ tem dakhoilem na ;
 Punn lipoilem hanste ani khoxalkaie nuren⁴.
 Tharaita vagonvk tankam maie-mogan,
 Apnnem kolpil'lem⁵ dakhonvche kornne meren.

LXX

Kopit taka sukhanne magtalo,
 Adaran zanchea to Bharotak pavunk sodit ;
 Bhasaita taka vhoddlem inam' hea kamak,
 Ghal'lea xromank⁶ favo tem foll ga mellot.
 Dita utor to Moir, punn bet⁷ vegllo
 Kallzant vikhall, ghatki mona lagil'lo,
 Ki moronn, zatlem zalear, ditlo aslo .
 Hea disa tankam sukhannea zagear nisshit⁸.

LXXI

Itlo rag dves, itsa vaitt,
 Porkeam pasvot avchit rigli tacheant,
 Koll'lean taka te sot'eovont⁹ mhonnun,
 Zo dhorm Davida-putan xikoil'lo amkam !
 Tea kalla-velea iedea Sasna guttham-no,
 Je khoinceach gineanan zoddle nant !
 Tantlo ek gutth, chukona ghatki dusman,
 Zancho Krist sodanch ixtt, te Kristanv !

1. desire/wish; 2. facial manifestation; 3. behaviour; 4. countenance; 5. plotted; 6. labours;
 7. intention; 8. assuredly; 9. truthful.

LXXII

हो घातकी मोयर राजा निरोप दिवन,
 कडसरलो तारवां पासून सांगात्यांक घेवन,
 सगले शिश्टाचार कपटीन पाळून,
 खोशाल रितीन, आपल्या मनांतलें लिपोवन.
 तांचीं व्हडीं मोटवी वाट ताणून,
 दर्यावेल्यान गेलीं; घेतलो ताका
 आपले भूंयेर, नमून-पडपी सभेन,
 गेल्लो राजा आपल्या राजवाड्यांत.

LXXIII

सर्गावेल्यान आपले बसके-वेल्यान
 तेबान, जो जल्मल्लो बापायच्या धोंपरांतुल्यान,
 पळेंवन लुञ्जितान लोका तारवां त्रासांत,
 मोयरां हातांत सांपडून, मारेकार कश्ट
 येवजीत लटकी गोंदळ आपल्या मनांत,
 लागून जाका तांचो जांवचो नाश.
 आनी हें आपले मतींत कल्पितासतनां,
 आपलेच कडेन हीं उतरां उचारतालो:

LXXIV

“नियतीन धारायल्लें आसा, जायतो काळ,
 कि भारतांतुल्या झुजारी लोकां साबार
 मेळटलीं खंय व्हडलीं, किर्तीवंत
 जैतां फिरंग्यांक, तांच्या साहसांक लागून.
 आनी हांवूंच, व्हडल्या बापा पूत जावनूय,
 इतल्या उदार गुणांनी भरिल्लो आसूनूय,
 सोंसतलों गा, कि भाग्यान करचो उपकार
 हेरांचेर, उडोवन नांव म्हगेलें काळखींत?

LXXII

Ho ghatki Moir raza nirop divun,
 Koddсорlo tarvam pasun sangateank ghevun,
 Sogle xisttuchar¹ kopttin² pallun,
 Khoxal ritin, aplea monantlem lipovn.
 Tanchim vhoddim mottvi vatt tannun
 Doria-velean gelim : ghetlo taka
 Aple bhuim-er, nomun-poddpi³ sobhen,
 Gel'lo raza aplea razvaddeant⁴.

LXXIII

Sorga-vele aple boske-velean
 Teban, zo zolmol'lo bapai-chea dhomprantulean,
 Pollevn Luzitan loka tarvam trasant,
 Moiram hatant sampddun, marekar koxtt,
 Ievjit lottki gondoll aplea monant,
 Lagun zaka tancho zavncho nash.
 Ani hem aple motint kolpitastonam,
 Aplech kodden him utram uchartalo :

LXXIV

“Niotin⁵ tharail'lem asa, zaito kall,
 Ki Bharotantulea zhuzari lokanr sabar
 Mellttolim khoin vhoddlim, kirtivont
 Zoitam Firngeank, tanchea sahosank⁶ lagun.
 Ani hanvuch, vhoddelea Bapa put zavunui,
 Itlea udar gunnam-ni bhoril'lo asun-ui,
 Sonstolom ga, ki bhag'ean korcho upkar
 Herancher, uddovn nanv mho-gelem kallkhint?

1. formality/courtesies; 2. pretence/fraudulently; 3. obsequious; 4. Palace; 5. fate/fortune;
 6. feats of valour.

LXXV

“गेल्ल्या काळार इतसिलें देवानी कि मेळची
येदी व्हडली सत्ता फिलीपा पुताक
ह्या भागांत, कि सगलें ताच्या झुलमा खाला
मारती देवान घालचें ओडून-ताणून.
पूण सोंसून घेवं येता, व्हय, कि दिंवची नशिवान
इतल्या थोड्यांक येदें व्हडलें सार्थक
आनी कला, कि व्हडल्या मासेदोन, रोमकारांक,
हांच्या वांगडा लुङ्गितान नांवांकूय सुवात?”

LXXVI

“हें जांवचें ना, कित्याक ते पांवचे आदीं,
ह्या कपिताक ठकपणांन हाडटां विणून
फटींगपणा जाळ, जातूंत घुसपून,
उदेंते भाग केन्नांच पळेंवचो ना.
हांव धर्तरेर देंवतलों, घुंवडांवक
मोयरां लोकां काळीज-मनांक धरून,
कित्याक सदांच मोखता नीट वाट,
जो काडटा फायदो मेळिल्ले संदीचो.”

LXXVII

इतलें म्हणून, रागीश्ट, पिसो-सो जांवन,
देंवलो आफ्रिकेचे धर्तरेर,
जंय, रूप आनी भेस मनशागेलो घेवंन,
प्रासू मोसंबी शाराक भोव वळखिच्या.
आनी आपलें कपटी कर्तुप फळाक घालुंक,
घेतलो बदलून सैंबा रुपान आपणाक
मोसंबींतल्या एका वळखी मोयरागेल्या,
जाण्टो, जाणकार आनी शेका लागीं विस्वाशी.

LXXV

“Gel’lea kallar itsilem¹ devam-ni ki mellchi
 Ied’di vhoddli sot’ta² Filipa putak
 Hea bhagant, ki soglem tachea zulma khala
 Marti devan ghalchem oddun-tannun.
 Punn sonsun ghevum ieta, vhoi, ki dinvchi noxiban
 Itlea thoddeank ied’dem vhoddlem sarthok³
 Ani kola, ki vhoddlea Macedon, Rom’karank,
 Hanchea vangdda Luzitan nanva-kui suvat ?

LXXVI

“Hem zavnchem na, kiteak te panvche adim,
 Hea kopitak tthokponan haddttam vinnun
 Fottingponna zall, zantunt ghuspun,
 Udente bhag ken’nanch pollenvcho na.
 Hanv dhortorer denvtolom, ghunvddanvk
 Moiram-lokam kalliz-monak dhorun,
 Kiteak sodanch mokhta nitt vatt,
 Zo kaddtta faido mellil’le sondi-⁴cho.”

LXXVII

Itlem mhonnun, ragixtt, piso-so zavun,
 Denvlo Afrike-che dhortorer,
 Zhoim, rup ani bhes mon’xa-gelo ghevun,
 Prassu Mosambi xharak bhov-vollkhichea.
 Ani aplem koptti kortup follak ghalunk,
 Ghetlo bodlun soimba rupan apnnak
 Mosmbintlea eka vollkhi Moira-gelea,
 Zanntto, zannkar ani Sheik-a lagim visvaxi.

1. desired/wished; 2. power/rule; 3. achievement/effort; 4. opportunity.

LXXVIII

आनी वचून उलोवन, वेळान वरान ताका
 आपल्या फटींगपणाक लागता तशें,
 सांगलें ताका, हे लोक चोर नागोवणे,
 जे निकतेच पाविल्ले तारवांन तांच्या राज्यांत;
 कि तांची खबर पावल्या धांवत धडेर
 जियेतल्या देसां-कडल्यान, कि चोरल्यां म्हणून
 तांकां, ह्या मनश्यांनी, ते वेतना थंयच्यान,
 जे नांगर घालीत शांती कबलात करून.

LXXIX

“चड जाणां जायात, म्हळें, आयकलां
 ह्या रगतान मातिल्ल्या क्रिस्तावांकडल्यान दर्या
 आखवो असो विभाडला सगलो मारुन,
 चोरून, नागोवन, हिंसक उजो घालून,
 आनी आमचे आड मांडल्या रातेर, येवजण,
 कितलो काळ जालो, सगले बेत
 आमकां मारुंक, चोरुंक, नागोवक, इतलेच,
 आनी धरून व्हरुंक आमच्या बायलांक, भुरग्यांक.

LXXX

“हेंवूय हांव जाणां कि थारायलां ताणीं येवूंक
 दर्यातल्यान तडीक भोवूच फांत्याक,
 कपीत आपल्या सांगात्यांक वांगडा घेंवन;
 तांचो भेत वायट, देखून भिरांत.
 वचूंक जाय तुवें सशस्त्र तुमच्यांक घेंवन,
 रांवचो रातेर मांडून, लिपून, वोग्गी:
 कित्याक, आयल्ल्यान ते गा हुसक्या-मेकळे,
 ते सोंपे रितीन जाब्ब्यांत सांपडटले.

LXXVIII

Ani vochun ulovn, vellan voran taka
 Aplea fottingponnak lagta toxem,
 Sanglem taka, he lok chor nagovne,
 Je niktech pavil'le tarvan tanchea raj'eant ;
 Ki tanchi khobor pavlea dhanvot dhodder
 Jietolea desam-koddlean, ki chorleam mhonnun
 Tankam, hea mon'xam-ni, te vetana thoinchean,
 Je nangor ghalit xanti koblat korun.

LXXIX

“Chodd zanna zaiat, mhollem, aikolam
 Hea rogtan matil'lea Kristanvam-koddlean doria
 Ak'kho-oso vibhaddla soglo marun,
 Chorun, nagovn, hinvsok¹ uzo ghalun,
 Ani amche add manddla rater, ievzonn,
 Kitlo kall zalo, sogle bet
 Amkam marunk, chorunk, nagovnk, itlech,
 Ani dhorun vhorunk amchea bailank, bhurgeank.

LXXX

“Henvui hanv zanna ki tharailam tannim ievunk
 Doriantulean toddik bhovuch fanteak,
 Kopit aplea sangateank vangdda ghevun ;
 Tancho bet vaitt, dekhun bhirant.
 Vochunk zai tuvem soxostr² tumcheank ghevun,
 Ranvcho rater manddun, lipun, vog'gi :
 Kiteak, ail'lean te ga huskea-meklle,
 Te somepe ritin zab'beant³ sampoddttole.

1. violent; 2. armed to the teeth ; 3. trap/ decoy.

LXXXI

“आनी फिरंगी हे रितीनूय उरले जाल्यार धड,
 सामके मेलेनांत वा विभाडले नासतनां,
 येवजिला हांवें तांकां दुसरे रातेर,
 तुज्या समाधानाचो म्हणून धादोशीः
 दियात तांकां सुखाणो, जो सभावानूच
 आसचो ठक, फटींग, विचकेणायेचो,
 इतलो, कि तांकां व्हरचे ताणें विभाडच्याक
 धुसपटून उडोंवक; मेल्ले वा शेणिल्ले.”

LXXXII

हीं उतरां उलोवन जायना फुडें, त्या मोयरान
 (असल्या कामांनी हरशीं जाणटो लापिट)
 मारली वेंग गोमटे भोंवतणी,
 दिनवास दिवून असले बुधीक लागून,
 ह्याच खिणां करूंक लागलो तयार
 झुजा खातीर युद्धा यंत्रणा,
 पर्तुगेजांक मेळचें म्हणून रगत
 येतात तेन्ना नितळ उदक सोदच्याक.

LXXXIII

अजुनूय सोडलो ताणें फोटींगपणांक
 एक मोयर, जो धाडलो तारवाक सुखाण्या नात्यान,
 शाणो, ठक, सगल्या पाड्याक जाणकार,
 जाच्यांत पातियेंव येतीत व्हडलें कर्तुप,
 सांगलें ताका, लुङ्गितानी वांगडा वच,
 असल्या दर्यार, धडेक भोंवत राव,
 ते तांतले सुटले जाल्यार, वचचें फुडें,
 पडचें वचुन जंय केन्नाच उठना तशे.

LXXXI

“Ani Firngi he riti-nui urle zalear dhodd¹,
 Sam’ke melenant va vibhaddle nastonam,
 Ievjila hanvem tankam dusro rater,
 Tujea somadhanacho² mhonnun dhadoxi :
 Diat tankam sukhanno, zo sobhav-anuch
 Ascho tthok, fotting, vichkennaiecho,
 Itlo, ki tankam vhorche tannem vibhaddcheak.
 Dhuspottun uddonvk ; mel’le va xennil’le.”

LXXXII

Him utram ulovn zaina fuddem, tea Moiran
 (Oslea kamam-ni horxim zanntto lapitt)
 Marli veng gom’tte bhonvtonni,
 Din’vas divun osle budhik lagun,
 Heach khinna korunk laglo toiear
 Zhuza khatir iud’da iontronna³,
 Purtugezank mellchem mhonnun rogot
 Ietat ten’na nitoll udok sodcheak.

LXXXIII

Azun-ui sodlo tannem fottingponnank
 Ek Moir, zo dhaddlo tarvak sukhannea natean⁴,
 Xanno, tthok, soglea paddeak zannkar,
 Zacheant patienv-ietit vholdlem kortup,
 Sanglem taka, Luzitani vangdda voch,
 Oslea doriar, dhoddek⁵ bhonvot rav,
 Te tantle suttle zalear, voch’chem fuddem,
 Poddchem vochun zhoim ken’nanch utthona toxo.

1. not mauled/ safe and sound; 2. satisfaction; 3. war apparatus/preparations; 4. in that capacity; 5. sea-coast.

LXXXIV

सुर्या किर्णा येन्ना भेट दितालीं
 नाबाधेव दोंगरांचेर गा उजवाड फांकोवन,
 जेन्ना गामा सांगात्यांक आपल्या घेंवन,
 धारायतालो तडीक वचूंक अनवळखीं.
 लोक तारवांनी सशस्त्र तयार जाताले,
 जशें कितें कळिल्लें फटींगपण तांचें:
 पुणून दुभाव येतालो सोंपेपणीं-
 सुलूस लागिल्लें काळीज फट मारिना.

LXXXV

आनिकूय धाडिल्लो ताणें तडीक ह्या आदीं,
 मागचे आदीं सुखाणो गरजे खातीर:
 आनी ताका मेळिल्ली जाप झुजा सुरान,
 येवजिल्ले परस भोवूच उलटी देखून.
 हाकाच लागून आनी कितलो चुकता जाणून
 जो आपल्या घातकी विरोध्याक पातयेता,
 अनवळखी वेता, जितलें येता करूंक,
 तिनूच असल्या तांच्या पनेळार बसून.

LXXXVI

पूण थंयचे मोयर भोंवताले गा वेळार,
 ते आंवडेल्ल्या उदका राखण करचे खातीर,
 (एकलो धाल आनी भाली हातांत घेंवन,
 दुसरो धणू बागायल्लो बाण विखाळ)
 रावतात वाट पळेत, झुजारी लोक
 येतले भायर, जायते हेर जाण लिपून,
 भायल्यान कांयच न्हयच जाल्ले भाशेन,
 थोडेच दवरता फुडें, हांयस कशें.

LXXXIV

Sur'ia kirnnam ien'na bhatt ditalim
 Nabathev dongrancher ga uzvadd fankovn,
 Jen'na Gama sangateank aplea ghevun,
 Tharaitalo toddik vochunk onvollkhim¹.
 Lok tarvam-ni soxostr toiear zatale,
 Zoxem kitem kollil'lem fottingponn tanchem :
 Ponnun dubhav ietalo someponnim –
 Sulus² lagil'lem kalliz fott mari na.

LXXXV

Anikui dhaddil'lo tannem toddik hea adim,
 Magche adim sukhanno gorje khatir :
 Ani taka mellil'li zap zhuza suran³,
 Ievjil'le poros bhovuch ulltti⁴ dekhun.
 Hakach lagun ani kitlo chukta zannun
 Zo aplea ghatki virodheak⁵ patieta,
 Onvollkhi veta, jitlem ieta korunk,
 Tin-uch oslea tanchea ponellanr bosun.

LXXXVI

Punn thoinche Moir je bhonvtale ga veller,
 Te anvddel'lea udka rakhonn korche khatir,
 (Eklo dhal ani bhali hatant ghevun,
 Dusro dhonnu bagail'lo bann vikhall)
 Ravtat vatt pollet, zhuzari lok
 Ietle bhair, zaite her-zann lipun,
 Bhailean kainch nhoinch zal'le bhaxen,
 Thoddech dovorta fuddem, hains⁶ koxem.

1. in disguise; 2. presage/ advance feeling of intimation; 3. tone; 4. diametrically opposite;
 5. opponent; 6. bait.

LXXXVII

भोंवतात धव्या रेंवाळ दर्या धडेर
 झुजपी मोयर आपणालीं हातियारां वावडून,
 आपल्यो धाली, मोटव्या-भालीं अस्त्रां,
 संकटाचीं, बळीश्ट फिरंग्यांक हुसकावन
 चड सोंसलें ना ह्या उदार शुर लोकांनी,
 पळेंवन हीं सुणीं दांत किल्लायतलीं,
 एक-एकलो रोकड्या-रोकडो मारता उडी
 तडीर, कि कळना कोण तो तांतलो पयलो.

LXXXVIII

जेन्ना रगताळ रिंगणांत खोश्येन मोगी
 आंवडेल्ली सोबीत-गुबीत बायल पळेवन,
 सोदता बैलाक, आनी ताच्याच फुडें पडून,
 धांवता, मारता उडक्यो, शिळोणी, किळंच्यो:
 मोनजात रागीश्ट, खिणांत, गरजन हांबेवन,
 शिंगां सोंड मसकट बागावन धिरी
 धरता, सुट्टा धांवत, दांपून दोळे,
 विभाडटा, घायाळ मारता मातये-भरवण:

LXXXIX

इतक्यांन उसळ्ळो उजो तारवांवेल्यान
 रागीश्ट निबर वोंकारो दारू-गुळ्याचो;
 मारता भिड्या-गुळे, गरजन विस्मित,
 गाजता वाजता जावन घायाळ वातावरण,
 पडटा मोयरां काळीज, निर्शेता तें;
 व्हडली भिरांत शेळायता तांचें रगत;
 लिपिल्लो पळटा, भंय-भिरांतीन कांपून,
 आयल्लो उगताडार तो मरता धाडशी.

LXXXVII

Bhonvtat dhovea renvall¹ doria dhodder
 Zhuzpi Moir apnnalim hathiaram vavddun,
 Apleo dhali, motthvea-bhalim ostram²,
 Sonkottachim³, bollixtt Firngeank huskavn⁴.
 Chodd sonslem na hea udar xur lokam-ni,
 Pollevn him sunnim dant kil'laitolim,
 Ek-eklo rokdeea-rokddo marta uddi
 Toddir, ki kollona konn to tantlo poilo.

LXXXVIII

Jan'na rogtall ringnant⁵ khoxien mogi
 Anvddel'li sobit-gubit bail pollevn,
 Sodta boilak, ani tacheach fuddem poddun,
 Dhanvta, marta uddkeo, xillonni, killncheo :
 Mon'zat ragixtt, khinnant, gorzon hambevn,
 Xingam sondd muskott bagavn dhiri
 Dhorta, sutt'tta dhanvot, dampun dolle,
 Vibhaddtta, ghaiall marta matie-bhorvonn⁶ :

LXXXIX

Itkean usoll'lo uzo tarvam-velean
 Ragixtt nibor vonkaro daru-gulleacho ;
 Marta bhiddea-gulle⁷, gorzon⁸ vismit,
 Gazta vazta zavv ghaiall vatavronn,
 Poddtta Moiram kalliz, nirxeta tem ;
 Vhoddli bhirant xellaita tanchem rogot ;
 Lipil'lo polltta, bhoim-bhirantin kampun,
 Ail'lo ugtaddar to morta dhaddxi⁹.

1. sandy; 2. missiles; 3. dangerous; 4. to incite; 5. arena; 6. beaten to the ground; 7. balls of lead; 8. colossal noise; 9. adventurous.

XC

फिरंग्यांगेलें जालें ना समाधान इतल्यांत;
 पूण जैत व्हरून फुडें विभाडलें, मारलें;
 गावांक नाशिल्लें कोट, राखणे वीणें,
 धुसपट्टात, बोंब घालून लायतात उजो.
 हुसकावपी मोयराक घुरी ती पडटा जड,
 येवजिल्लें तांणी जिखूंक सवाय भितर,
 झुजाक घालतले गा गाळी, श्राप,
 जाणटे-म्हातारे, भुरग्यांक वाडयत्यो आवयो.

XCI

पळटानां तो मोयर उडयती बाण,
 बळ नाशिल्ले, भेजुड, ताकतीकेन,
 सोडून मारीत फातर, बडयो, तोणके:
 रागिश्ट भार चडयल्लो हेर हातियारांचेर.
 रोकडें पळ्ळे जुंवो, सगलें सोडून,
 भूंये वटेन धांवले भंय-भिरांतीन,
 वेतात कापून थोड्याच वेळान वाट
 जुंव्या भोंवतणिच्या दर्यातुली.

XCII

वेताले कांय-जाण पाडावांनी चिकार भरून;
 हेर जाण कापतात दर्या पेंवून वचून;
 कांय-जाण बुडटात वसाडाआयिल्ल्या ल्हारांत;
 कांय-जाण घोंगटात पाणीं, वोंकतात तेन्नांच;
 तांब नाशिल्ली बोंबारी फोडटा पनेळ
 कड्ड्या लांकडाच्या त्या रानटी लोकांले:
 हे रितीन, फिरंगी निमाणेकडेन ख्यास्त
 लायतात दुस्माना वायट त्या कर्तुपांक.

XC

Firngeam-gelem zalem na somadhan itleant ;
 Punn zoit vhorun fuddem vibhaddlem, marlem ;
 Ganvak naxil'lem kott¹, rakhnne vinnem,
 Dhuspott'ttat, bomb ghalun lait at uzo.
 Huskavpi Moirak ghuri ti poddtta zodd,
 Ievjil'lem tannim jikhunk sovai bhitor,
 Zhuzak ghaltale ga galli, sráp,
 Zanntte-mhatare, bhurgeank vaddoiteo avoi-eo.

XCI

Pollttanam to Moir uddoiti bann,
 Boll-naxil'le, bhezudd, taktiken,
 Soddun marit fator, boddieo, tonnke :
 Ragixtt-bhar choddoil'lo her hathiarancher.
 Rokddem poll'le zunvo, soglem soddun,
 Bhui-m-e votten dhanvle bhoim-bhirantin,
 Vetat kapun thoddeach vellan vatt
 Zunvea bhonvtonni-chea dorientuli.

XCII

Vetale kaim-zann paddavam-ni chikar bhorun ;
 Her-zann kaptat doria penvun vohun ;
 Kaim-zann buddttat vosadd-ail'lea lharant ;
 Kaim-zann ghonnttat pannim, vonktat ten'nanch ;
 Thambo-naxil'li bombari foddttá ponell
 Kodd'ddea lankdda-che tea rannti lokam-le :
 He ritin, Firngi nimanne-kodden kheast
 Laitat dusmana vaitt tea kortupank.

XCIII

फिरंगी आपल्या तारवांक परतले ते
 जैतीवंत, झुजांतलीं इनामा घेंवन;
 वेतात संवंरस उदका पुरवट्यांक,
 मेळ-नासतना प्रतिकार न्हय म्हण राखपी.
 मोयरां लोक चडूच क्रोधांत जाल्लो,
 आदलो द्वेस भोवूच पेटलो आगट्यांत:
 इतलो नाश केल्लो शूड घेनासतां,
 दुसऱ्या रातेराक मांडलो आतांच तो कट.

XCIV

ते पाडे भूंयेचो धनी मागता शांती,
 चडफड्यान, केल्ल्या कर्तुपांची,
 फिरंग्यांक समजना ती गुडार्थ करणी,
 सवस्तकायेच्या रुपान धाडटा झूज,
 भासायल्लो सुखाणो येता घेंवन कपट,
 आपल्या हड्ड्यांत वायट बेत राखून,
 धाडिल्लो तांकां मरणां-कट्यार घालूंक,
 सवस्तकायेची कुरू ती दाखयतालो.

XCV

कपीत आमचो, आपलो मार्ग संवंचो
 धरूंक उपकारतलो म्हण आपल्या कामाक,
 वेळ काळ अनुकूल, वारेंय बरें
 आसलें सोदूंक आंवडेल्लो भारत देस,
 आयिल्ल्या सुखाण्याक घेतलो येवकार दिंवन,
 खोश्येन ताका आसरो बिराड दिलें,
 जाप दिंवन निरोपकाराक, जो आयकत,
 व्हडल्या वाऱ्याक फुलोंवक लायता शिडां.

XCIII

Firngi aplea tarvank portole te
 Zoitivont, zhuzantlim inamam ghevun ;
 Vetat sonvros¹ udka purvotteak²,
 Mello-nastona protikar³ nhoim mhonn rakhpi.
 Moiram-lok chodduch krodhant⁴ zal'lo,
 Adlo dves bhovuch pettlo agtteant :
 Itlo nash kel'lo sudd⁵ ghe-nastam,
 Dusrea raterak manddlo atanch to kott⁶.

XCIV

Te padde bhuim-echo dhoni magta xanti,
 Choddofoddean, kel'lea kortupanchi,
 Firngeank som'zona ti guddarth⁷ kornni,
 Sovostkaie-chea rupan dhaddtta zhuz,
 Bhasail'lo sukhanno ieta ghevun kopott,
 Aplea hodd'ddeant vaitt bet rakhun,
 Dhaddil'lo tankam mornna-kottear⁸ ghalunk,
 Sovostkaie-chi kuru⁹ ti dakhoitalo.

XCV

Kopit amcho, aplo marg sonvoincho
 Dhorunk upkartolo mhonn aplea kamak,
 Vell kall onukul¹⁰, vareim borem
 Aslem sodunk anvddel'lo Bharot des,
 Ail'lea sukhanneak ghetlo ievkar divun,
 Khoxien taka asro biradd dilem,
 Zap divun niropkarak¹¹, zo aikot,
 Vhoddlea vareak fulounk laita xiddam.

1. with pleasure; 2. supply; 3. resistance; 4. paid with ire; 5. revenge; 6. plot; 7. mysterious;
 8. death-row; 9. sign; 10. favourable; 11. messenger.

XCVI

असले रितीन निरोप घेंवन तारवां
 कापीत वेतालीं दर्या ल्हारां धिरिश्ट,
 तांच्या वांगडा अपसरांचें भिरें,
 निश्टावंत, खोश्येचो, गोड सांगात;
 कपिताक कांयच खबर नासतनां
 नव्या कटाची, जो मोयर विणून हाडीत,
 ताचे लागच्यान घेतालो भोवूच म्हायती
 सगल्या भारताची, दिसते धडेची.

XCVII

पूण मोयर ठक तिजिल्लो हाडकां-नाडकांत,
 जीं बाकु देवान शिकयल्लीं नाड-बुधीन,
 नवीं संकेश्टां, मरणां वा बंदखणिचीं,
 भारता पावचे पयलीं, घडयतालो,
 खबर दिंवन बंदरा कणकणीं,
 मागतालो ती सगली दिता, पुरयता,
 तो सांगतालो तें सगलें मानीत खरें;
 कसलीच भिरांत तांकां सुलूस दी ना.

XCVIII

सांगलें आनीकूय तांकां पाखंडी चिंतनेन,
 जांतूंत सिनोनान फ्रिनीकांक फटयलले,
 कि लागींच उरता एक जुंवो, जंय बिराडटाली
 सदांच एक आदली परजा, क्रिस्ती धर्मी.
 कपीत लक्ष दिंवन आयकतालो,
 खोशयेन भरलो आयकून ही नवीच खबर,
 भेटो व्हडल्यो भासांवन ताका मागत,
 व्हरचो म्हणून आपल्याक त्या लोका देसांत.

XCVI

Osle ritin nirop ghevun¹ tarvam
 Kapit vetalim doria lharam dhirixtt,
 Tanchea vangdda opsoranchem² bhirem,
 Nixttavont³, khoxiecho, godd sangat;
 Kopitak kainch khobor nastonam
 Novea kotta-chi, zo Moir vinnun haddit,
 Tache lag-chean ghetalo bhovuch mhaiti⁴
 Soglea Bharot-achi, diste dhodde-chi.

XCVII

Punn Moir tthok tijil'lo haddkam-naddkant⁵,
 Jim Baco devan xikoil'lim nadd-budhin,
 Novim sonkexttam, mornna va bondkhonni-chim,
 Bharot-a pavche poilim, ghoddoitalo,
 Khobor divun bondra konnkonni,
 Magtalo ti sogli dita, puroita,
 To sangtalo tem soglem manit khorem ;
 Koslich bhirant tankam sulus di na.

XCVIII

Sanglem anik-ui tankam pakhonddi⁶ chintnen,
 Zantun Sinon-an Frini-kank fottoilole,
 Ki laginch urta ek zunvo, zhoim biraddtali
 Sodanch ek adli porza, Kristi dhormi.
 Kopit lokx divun aikotalo,
 Khoxien bhorlo aikun hi novich khobor,
 Bhetto⁷ vhoddleo bhasavn⁸ taka magot,
 Vhorcho mhonnun apleak tea loka desant.

1. goodbye; 2. nymphs; 3. loyal; 4. information; 5. deceit & manipulation; 6. fraudulent; 7. presents/gifts; 8. to promise.

XCIX

तेंच करूंक तो फटींग मोयर थारायता,
 जें तो थीर क्रिस्तांव सांगता, मागता;
 कि जुंव्यार रावतात लोक पाटलावदार तांचे
 मोहम्मदाच्या धर्माक भजतले.
 थंयसर कपटी मरण कल्पिता,
 कित्याक पदवे बळान तो भोवूंच फामाद,
 मोस्मबीक परस चडूच, ताचें नांव खंय
 कीलुआ, भोवूच वळखिचें, किर्तीवंत.

C

थंयच वळत खोशालकायेन तारवां,
 पूण मोगा-देवीन फांकी, उतर घालें,
 पळेवन कशी सारकी वाट सोडून,
 फिरंगी लागिल्ले सोदीक मरणा-वटेन;
 हें कशेंच जांवचें ना, ते आपले मोगाळ
 लोक पयशिल्ल्या देसांत मरचे नांत;
 आनी वारीं विरोधी सोडून वदल्ली वाट,
 जंयच्यान तांकां कपटी सुखाणो व्हरत.

CI

पुणून तो कपटी मोयर, घडना जावन,
 ती थारावणी व्हरूंक फुडें तडीक आतां,
 सोदता दुसरी करणी वायट करूंक;
 थीर तो रावता आपल्या निर्धारान,
 सांगता तांकां पाणया लोटान वचून,
 तोलान गेल्ले फुडें चुकून माकून,
 आनीक आसा दुसरो जुंवो लागसार,
 जांतलो लोक क्रिस्तांव, मोयरां वांगडा.

XCIX

Tench korunk to fotting Moir tharaita,
 Jem to thir Kristanv sangta, magta ;
 Ki zunvear ravtat lok pattlavdar¹ tanche
 Mohammada-chea dhorm-ak bhoztole.
 Thoinsor koptti moronn kolpita,
 Kiteak podve bollan to bhovuch famad,
 Mosmbik poros chodduch, tachem nanv khoim
 Quiloa, bhovuch vollkhichem, kirtivont².

C

Thoinch vollot khoxalkaien tarvam,
 Punn Moga-devin fanki, utor ghalem,
 Pollevn koxi sarki vatt soddun,
 Firngi lagil'le sodhik mornna-votten ;
 Hem koxench zaunchem na, te aple mogall
 Lok poixil'lea desant morche nant;
 Ani varim virodhi³ soddun bodol'li vatt,
 Zhoim-chean tankam koptti⁴ sukhanno⁵ vhorot.

CI

Ponnun to koptti Moir, ghoddona zavun,
 Ti tharavnni vhorunk fuddem toddik atam,
 Soda dusri kornni vaitt korunk;
 Thir⁶ to ravun aplea nirdharan⁷,
 Sangta tankam pannia lottan vochun,
 Tolan gel'le fuddem chukun-makun,
 Anink asa dusro zunvo lagsar,
 Zantlo lok Kristanv, Moiram vangdda.

1. followers; 2. famous; 3. opposite; 4. scheming; 5. pilot; 6. firm; 7. determination.

CII

ह्यावूय उतरांनी तो फटीच मारतालो,
 (जें कार्य ताणें थारायल्लें तडीक व्हरपाक)
 कित्याक थंयसर नाशिल्ले क्रिस्तांव लोक,
 पुणून मुसलमानाचो धर्म पाळपी,
 कपीत मोयर सांगता तें सत्मानतालो,
 वोडून शिडां तारवां-गेलीं जुंव्या
 वटेन वळयतालो, पूण राखणायत देवीक
 नाका जाल्ल्यान, नांगरता बंदरा भायर.

CIII

हो जुंवो आसलो भुंयेक इल्लो लागशिल्लो,
 कि एक खाडी अशीर ताका कुशीन काडी;
 तांतूंत बसयल्लें एक लोक-भरीत शार,
 दिसतालें तें दर्या मुखकमळार,
 बांदिल्लें सगलें आसतीग इमारतींनी,
 जें पयशिल्ल्यान नदरेक कोणाचेय पडटालें,
 थंय राज्य करी राजा भोवच जाणटो;
 मोम्बासा त्या जुंव्या शाराचें आसलें नांव.

CIV

आनी पावले उपरांत त्या शारांत आमचो कपीत,
 भोवच खोशयेन रावता पळेंवक
 लोक बावतिजार जाल्लो क्रिस्ती धर्मांत,
 जशें त्या फटींग सुखाण्यान ताका सांगिल्लें,
 येतात तारवां ताणून त्या जुंव्या-वेल्यान
 राजालो निरोप घेवन, जाका खबर
 कसलो लोक आयला आपणाले तडीक,
 बाकुन शिटकावन दिल्लें मोयरा रुपान.

CII

Hea-vui utranim to fottich martalo,
 (Jem kar'eo tannem tharail'lem toddik vhorpak)
 Kiteak thoinsor naxil'le Kristanv lok,
 Ponnun Musolmana-ncho dhorm'-pallpi,
 Kopit Moir sangta tem sot'man'talo,
 Voddu xiddam tarvam-gelim zunvea
 Votten volloitalo, punn rakhnnait¹ devi-k
 Naka-zal'lean, nangorta² bondra bhair.

CIII

Ho zunvo aslo bhuim-ek il'lo lagxil'lo,
 Ki ek khaddi³ oxir taka kuxin kaddi ;
 Tantunt bosoil'lem ek lok-bhorit xhar,
 Distalem tem doria mukhkom'llar,
 Bandil'lem soglem astig imarotim-ni⁴,
 Jem poixil'lean nodrek konnachei poddttalem,
 Thoim raj'eo korit raza bhovuch zanntto;
 Mombasa tea zunvea xhara-chem aslem nanv.

CIV

Ani pavle uprant tea xharant amcho kopit,
 Bhovuch khoxie-axen ravta pollenvk
 Lok bavitizar zal'lo Kristi dhormant,
 Zoxem tea fotting sukhannean taka sangil'lem,
 Ietat tarvam tannun tea zunvea-velean
 Raza-lo nirop ghevun, zaka khobor
 Koslo lok aila apnna-le toddik,
 Baco-n xittkavn⁵ dil'lem Moira rupan.

1. protector; 2. anchors; 3. gulf / bay; 4. buildings; 5. to warn.

CV

हाडिल्लो निरोप दिसता इश्टांगेलो,
 पूण भितल्ल्यान विखान माखून लिपून चेपिल्लो;
 चिंतनां आसलीं दुस्मानाचीं, हें खरें,
 जशें आयलें कळून उगताडा.
 ओह! कसलें व्हडलें भयंकर आयलें संकेश्ट!
 ओह! जिविता रस्त्या केन्नाच थीर नाशिल्ल्या!
 जंय लोक दवरता आपलो भरवंसो,
 थंयच जिविताक इतली थोडी सुरक्षा!

CVI

दर्यार इतलीं मोडां, कितलो विभाड,
 कितले फावटीं मरण नकळटनां!
 धर्तरेर कितलें झूज, फटींगपण,
 कितल्यो गरजो उबगणी हाडटल्यो!...
 दुर्बळ मनीस-प्राण्यांक खंयचो आसरो?
 मोटवें जिवीत खंयच गा सुरक्षित!
 कि सशस्त्र नासत, शांत सर्गाक रागावन
 सुपुल्ले धर्तरेच्या किड्या आड?

CV

Haddil'lo nirop¹ dista ixttam-gelo,
 Punn bhitoaream vikhan makhun lipun chepil'lo;
 Chintnam aslim dusmana-chim, hem khorem,
 Zoxem ailem kollun ugtadda².
 Oh! Koslem vhoddlem bhoiankor ailem sonkextt!
 Oh! Jivita rostea ken'nanch thir naxil'lea!
 Zhoim lok dovorta aplo bhorvonso,
 Thoinch jivitak itli thoddi surokxa³!

CVI

Doriar kitlim moddam⁴, kitlo vibhadd⁵,
 Kitle favttim moronn nakollttanam⁶ !
 Dhortorer kitlem zhuz, fottingponn,
 Kitleo gorzo ubgonni haddttoleo!...
 Durboll monis-pranneak khoincho asro?
 Mottvem jivit khoinch ga surokxit⁷ !
 Ki soxostr nasot, xant sorgak ragavn
 Supul'le dhortore-chea kiddea add ?

1. message; 2. into the open; 3. safety; 4. storms; 5. destruction; 6. unknowingly; 7. safe.

दुसरो सर्ग

I

ह्याच वेळार तो गिरो उजवाड-भरीत,
जो दिसा-तासां वेता मेजीत गणीत,
पावत ल्हवू ते आंवडेल्ले आपले मोखीर,
लोकांक पांगरून सर्गा उजवाडान,
गुठा, दर्यावेल्या घरांतुल्यान
रातचो देव तो दार तें उगडटालो,
जेन्ना आयल्यो त्यो अनभावार्ती उर्पजी
तारवारं, नांगर घाल्ल्याक थोडोच वेळ.

II

तांतलो एकलो मारेकार रातेर मांडूंक
जापसालदार केल्लो, तोच तो अशेंच म्हणतः
“कपिता पराक्रमी, काडली जाणी
कापून वाट खान्या त्या नेपतुनाची,
ह्या जुंव्यार शेक चलयतलो राजा,
तुमी आयिल्ल्यान, इतलो फुल्ला खुशाल,
कि आनीक कांयच ताका नाका पुण आसरो
दिवक तुमकां, पळेंवक, पुरवठो करूंक.

DUSRO SORG

I

Heach vellar to giro¹ uzvadd-bhorit,
Zo disa tasam² veta mejit gonnit³,
Pavot lhovu te anvddel'le aple mokhir,⁴
Lokank pangrun sorga uzvaddan,
Guttha, doria-velea ghorantulean
Ratcho dev to dar tem ugoddttalo,
Jen'na aileo teo on'bhavarthi urponji ⁵
Tarvanr, nangor ghal'leak thoddoch vell.

II

Tantlo eklo marekar rater manddunk
Zapsaldar⁶ kel'lo, toch to oxench mhonnot :
"Kopita porakromi, kaddli zanni
Kapun vatt kharea tea Neptuna-chi,
Hea zunvear xek choloitolo raza,
Tumi ail'lean, itlo ful'la khoxal,
Ki anik kainch taka naka punn asro
Divunk tumkam, pollenvk, purvotto korunk.

1 planet; 2. hours; 3. counting/mathematics ; 4. target; 5.crowds; 6. responsible.

III

“तुमकां पळेंवक आंवडेला म्हण म्हारनांव,
 हांगा-चलतले चाली-रितीचे प्रमाणें,
 मागता तुमचे लागीं, भियेनासतना,
 भितर सरात बंद्रांत तुमी, तारवां;
 इतले कश्ट काडून तांकिल्ल्यान वाट,
 थकला जातलो तुमचो लोक, दुर्बळ,
 सांगतां तुमकां तडीक घेंवचो विसव,
 सैंबान सांगिल्लो, गरजे सक्ती नेम तो.

IV

“आनी सोदीत वेताय जाल्यार माल वस्तू,
 ज्यो उत्पन्न करता भांगरा-भरीत उदेंत,
 तिखी, काराफूल, मसाल्या जिनस तीख,
 वा वखद भलायकेवंत आनी उपेगाचें,
 वा जाय जाल्यार चकचकीत फातर,
 वारीक, नाजूक माणीक, निबर वज्र-
 हांगासरल्यान व्हरचें तुमी सुयेन वोतून,
 जितलें जाय तें तितलें खोश्ये प्रमाणें.

V

धाडिल्ल्या हाजिबांक कपीत दिता जाप,
 संदेशा खातीर राजाले उपकार आठोवन;
 सांगलें बंद्रांत सरना भितर कित्याक,
 आमंत्रण आसुनूय, सुर्या पडला धारेर,
 पुण, उजवाडट्यारूच, भियेनासतना तारवां
 संकटा विणें येतलीं वाट काडीत,
 तुमची आज्ञा पाळून हुसको नासतां,
 कित्याक कर्तव्य ताचें धनया मानाक.

III

“Tumkam pollenvk anvddela mhonn mharnanv¹,
 Hanga-choltale chali riti-che promannem,
 Magta tumche lagim, bhienastonam,
 Bhitor sorat bondrant tumi, tarvam ;
 Itle koxtt kaddun tankil’lean vatt,
 Thokla zatlo tumcho lok, durboll²,
 Sangtam tumkam toddik ghenvcho visov,
 Soimban sangil’lo, gorje sokti nem’ to.

IV

“Ani sodit vetai zalear mal vostu,
 Jeo utpon’n³ korta bhangra-bhorit Udent,
 Tikhi, karaful, masalea jinos tikh,
 Va vokhod bholaikhe-vont ani upega-chem,
 Va zai zalear chokchokit fator,
 Barik, nazuk mannik, nibor vozr⁴ –
 Hangasorlean vhorchem tumi sui-en⁵ votun,
 Jitlem zai tem titem khoxie promannem.”

V

Dhaddil’lea hajib⁶-ak kopit dita zap,
 Sondexa⁷ khatir raza-le upkar atthovn ;
 Sanglem bondrant sorona bhitor kiteak,
 Amontronn asun-ui, sur’ia poddla dharer,
 Punn, uzvaddt-tear-uch, bhie-nastonam tarvam
 Sonkotta vinnem ietlim vatt kaddit,
 Tumchi ad’nea pallun husko nastam,
 Kiteak korto’veo⁸ tachem dhonia man-ak.

1. celebration; 2. loss of strength; 3. to produce; 4. diamond; 5. in abundance; 6. messenger/ ambassador; 7. message; 8. duty/obligation.

VI

विचारलें उपरांत देसांत आसात जाल्यार
 क्रिस्तांव, जशें सांगिल्लें सुखाण्या तोंडान,
 ठक संदेशकार चुकनाशिल्लो सांगता,
 कि चड-सो लोक सत्मानता क्रिस्ती धर्मांत,
 हे रितीन हड्ड्यांतले तांच्या पळून वेतात
 सगले दुभाव, कल्पनेतलें अदृश्ट,
 जाकाच लागून कपीत सुरक्षित सुगूर,
 पातयेता त्या अनभावार्ती, लटकी लोकांत.

VII

आनी कांय जाणांक हाडिल्ले गुन्यांवकारी,
 आरोपांक आनी लजेच्या कर्तुपांक लागून,
 कित्याक तांकां धाडजून धाडचे म्हणून
 असले रितीच्या साबार दुभावी कामांत,
 धाडटा दोगांक शाण्यांक शिकोवन धडे,
 नोंद घेवची म्हणून घातकी मोयरान
 शार आनी सत्तेची, तशेंच पळेंवचें
 आसते जाल्यार क्रिस्तांव, जे आंवडेल्ले देखूंक.

VIII

हांचे वरवीं धाडटा राजा केळवण,
 तांची वरवी इत्सा, जी ताणें दाखयल्ली,
 उरची म्हणून थीर, सुगूर, मायेस्त,
 जी सगल्यांत आसली उलट्या काळजा मनां.
 घातकी, फटींग मोयरांगेली समिती
 तारवांवेल्यान निरोपून दर्या चिरीत;
 खोशये नादार, पाखंडी रितीन घेतले
 तडीर तारवांतल्यान गेल्ल्या आमच्या दोगांक.

VI

Vicharlem uprant desant asat zalear
 Kristanv, zoxem sangil'lem sukhannea tonddan,
 Tthok sondexkar chukonaxil'lo sangta,
 Ki chodd-so lok sot'man'ta Kristi dhormant,
 He ritin hodd'ddeantle tanchea pollun vetat
 Sogle dubhav, kolponentlem¹ odruxtt,
 Zakach lagun kopit suroxit sugur,
 Patieta tea on'bhavarthi, lottki² lokant.

VII

Ani kaim zannank haddil'le guneanvkari,
 Aropank³ ani loje-chea kortupank lagun,
 Kiteak tankam dhaddzun⁴ dhaddche mhonnun
 Osle riti-chea sabar dubhavi kamant,
 Dhaddtta dogank xanneank xikovn dhodde⁵,
 Nond⁶ ghenvchi mhonnun ghatki Moiram
 Xhar ani sot'techi, toxench pollenvchem
 Aste zalear Kristanv, je anvddel'le dekhunk.

VIII

Hanche vorvim dhaddtta raza kellvonn,
 Tanchi borvi itsa⁷, ji tannem dakhoil'li,
 Urchi mhonnun thir, sugur, maiest,
 Ji sogleant asli ullttea kallza mona.
 Ghatki, fotting Moiram gel'li somiti⁸
 Tarvam-velean niropun doria chirit ;
 Khoxie-nadar, pakhonddi ritin ghetle
 Toddir tarva-ntlean gel'lea amchea dogank.

1. imgniation; 2. false; 3. charges/accusations; 4. to venture; 5. instructions/lessons; 6. note; 7. good wishes; 8. committee.

IX

आनी राजाक दितकुच हाडिल्ल्यो केळवणी,
 तांच्या वांगडा धाडिल्लो कपितान निरोप,
 भोंवले धांवले शारांतुल्यान, नोंदलें
 जायत आशिल्ल्या परस भोवुच उणें,
 कित्याक सांवाळपी मोयरांनी लिपयलेलें;
 दाखयलें ना ताणीं मागिल्लें सगलें:
 जंय राज्य करता वायटपण, वसता थंयच
 भिरांत, ते परकी काळजांत कल्पिताले.

X

पुणून जो जुवानपणा मुखकमळान
 सदांच शिवशिवता, जल्माक येवन
 दोगां आवयांकडल्यान, मांडटा कपटी
 जाब्बो तारवट्यांक इबाडून उडोवंक,
 शारांतल्या एका घरांत राविल्लो पांगरून
 मनीस-चेरो, भेस पाखंडी करून,
 दाखोवन आपुणूच म्हणून क्रिस्तांव खरो,
 शृंगारून व्हडली वेदी थंय भजन करीत.

XI

थंयच चित्रायल्लो रुपण्यान आत्मो पवित्र,
 ऊंच सर्गावेल्या तिसऱ्या जणाचो,
 निश्कपट तो पारवो सकला पळेवन,
 एकलेच फेनिक्षेचेर, आंकवारी निर्मळ:
 आयला चित्रावन पवित्र संघ शिसांचो,
 इतल्या चिंताक्रांत मुखकमळांत,
 जितल्या ते उलयतल्या साबार भासांनी
 उल्लेखिल्ल्या उज्या जिबांवेल्यान.

IX

Ani razak ditokuch haddil'leo kellvonni,
 Tanchea vangdda dhaddil'lo kopitan nirop,
 Bhonvle dhanvle xarant-ulean, nondlem
 Zait axil'lea poros bhovuch unnem,
 Kiteak samballpi Moiram-ni lipoilelem ;
 Dakhoilem na tannim magil'lem soglem :
 Zhoim raj'eo korta vaittponn, vosta thoinch
 Bhirant, te porki kallzant kolpitale.

X

Ponnun zo juvan'ponna¹ mukhkom'llan
 Sodanch xinvxinvta, zolmak ievun
 Dogam avoiam²-koddlean, manddtta koptti
 Zab'bo tarvotteank vibhaddun uddonvk,
 Xarant-lea eka ghorant ravil'lo pangrun
 Monis-cheru, bhes pakhonddi korun,
 Dakhovn apunn-uch mhonnun Kristanv khoro,
 Xrungrun vholdli vedi³ thoim bhozon⁴ korit.

XI

Thoinch chitrail'lo rupnnean Atmo Povitr⁵,
 Unch sorga-velea Tisrea Zonna⁶-cho,
 Nixkopott⁷ to parvo sokla pollevn,
 Eklech Fenikxe-cher, Ankvari nirmoll :
 Aila chitravn povitr songh xis-ancho,
 Itlea chinta-krant⁸ mukhkom'llant,
 Jitlea te uloitolea sabar bhasam-ni
 Ul'lekhil'lea⁹ ujea jibam velean.

1. youth; 2. Semele & Jupiter's thigh; 3. altar; 4. worship/adoration; 5. Holy Spirit; 6. Third Person of the Trinity; 7. candid; 8. pensive; 9. referred to.

XII

व्हरून जाल्ल्यान त्या दोगां सांगात्यांक थंयच,
 जंय आसलो बाकु देव पाखंडी रुपान,
 दिंबयो मोडटात भुंयेर, ध्यान मन
 घालून देवाचेर, जो राज्य करता जगार.
 उत्तम परमळ उत्पन्न करतलीं झाडां
 पांचायांतलीं धमधमीत लाशीत
 तो थियोनी-देव; अशेंच निमाणे कडेन
 लटकी देव तो खरेल्या देवाक भजत.

XIII

हांगासर क्रिस्तावांक मेळ्ळो आसरो,
 सगली बरी ताथ्या-माथ्या वागणूक,
 पाखंडी, लटकी पवित्रताये भास,
 कळना जाल्ल्यान तांकां फटयले म्हूण.
 पूण जशीं जशीं किर्णां फांकत गेलीं
 सुर्यागेलीं संवसाराचे फाटीर,
 खिणांत तिताना धुवेचें मुखकमळ सगलें,
 तांबडें रगत उदेल्लें तांबशेल्ले धारेर.

XIV

परततात मोयर तडीर थावन
 राजा निरोप घेवन येवकाराचो;
 वांगडा हाडटात थंय धाडिल्ल्या पाकल्यांक,
 जांकां राजान वागयल्ले इस्टागतीन
 फिरंग्यांक अशी खात्री पटले उपरांत,
 भंय-भिरांत संकटाची नाशिल्ल्यान,
 क्रिस्तांव लोक ते धर्तरेर आशिल्ल्यान,
 थारायलें भितर सरूंक बंद्रा खाडयेंत.

XII

Vhorun zal'lean tea dogam sangateank thoinch,
 Zhoim aslo Baco dev pakhonddi rupan,
 Dimbieo moddtat bhuim-er, dhean mon'
 Ghalun Dev-acher, Zo raj'eo korta jog-ar¹.
 Ut'tom' pormoll utpon'n kortolim zhaddam
 Panchaia-ntlim dhom'dhomit laxit
 To Thioni-dev; oxench nimanne-kodden
 Lottki dev to khorelea Dev-ak bhozot.

XIII

Hangasor Kristanv-ank mell'llo asro²,
 Sogli bori tathea-mathea³ vagnnuk⁴,
 Pakhonddi, lottki povittraie bhas,
 Kollona zal'lean tankam fottoile mhonn.
 Punn zoxim zoxim kirnnam fankot gelim
 Sur'ia-gelim sonvsarache fattir,
 Khinnant⁵ Titan-a dhuve-chem mukhkomoll soglem,
 Tambddem-rogot udelem tambxel'le dharer⁶.

XIV

Portotat Moir toddir thavn
 Raza nirop ghevun ievkara⁷-cho ;
 Vangdda haddttat thoim dhaddil'lea pakleank,
 Zankam raza-n vagoil'le ixtagotin,
 Firng-eank oxi khatri pottle⁸ uprant,
 Bhoim-bhirant sonkotta-chi naxil'lean,
 Kristanv lok te dhortorer axil'lean,
 Tharailem bhitor sorunk bondra khaddi-ent.

1. world; 2. shelter; 3. honoured; 4. treatment; 5. in a moment; 6. horizon; 7. welcome;
 8. convinced.

XV

तडीक धाडिल्ले सांगतात ताका, पळेनी
 पवित्र वेदी, त्याग करता याज्ञीक,
 थंयच तांणी घेतलो आसरो, न्हिदले,
 उजवाडाचेर रातचें पांगरून आसतां,
 कि राजांत, लोकांत केन्ना भोगली ना
 बगर खोशालकाय, उमेद, संवरस व्हडलो,
 हातूंत कांयच दुभाव मारले नांत,
 असल्या उगत्या मनान संपूर्णायेंत.

XVI

हें आयकून, श्रेश्ट गामान दिल्लो येवकार
 भोवुच खोशयेन वयर येतल्या मोयरांकः
 ल्हवूच मनान धरलो विस्वास भोवुच,
 इतल्या खरेल्या दिसत्या प्रामाणीकपणांत.
 तांरुं भरतालें तें ह्या घातक्या लोकांनी,
 दवरलीं व्हडीं तांचीं तारवाक बांदून
 खोशालकायेन येतात सगले, कित्याक
 दिसता तांकां मेळटा आंवडेल्ली लूट.

XVII

तडीक लिप-चोरयां तयार जाताले सगले,
 दारू ते गुळे, हत्यारांचे जमे,
 तारवां बंद्रांत नांगरून घेना तीं फुडें,
 तांचेर धाडशी रितीन चडचे म्हणून,
 असले घातकी करणेन थारायतले म्हणून,
 फिरंग्यांगेलें सगलें लुटूंक विभाडूंक.
 अशें ते, नकळटना करीत फारीकपण
 माझांबिकेक केल्ल्या कु-कर्तुपांचें.

XV

Toddik dhaddil'le sangtat taka, polleli
 Povitr vedi, iag¹ korto iodnik²,
 Thoinch tannim ghetlo asro, nhidle,
 Uzvadda-cher rat-chem pangrun astam,
 Ki raza-nt, loka-nt ken'na bhogli na
 Bogor khoxalkai, umed, sonvros³ vhoddlo,
 Hantunt kainch dubhav marle nant,
 Oslea ugtea monan sompurnnai-ent⁴.

XVI

Hem aikun, srextt Gama-n dil'lo ievkar
 Bhovuch khoxi-en voir ietlea Moirank :
 Lhovuch monan dhorlo visvas bhovuch,
 Itlea khorelea distea promannik-ponnant⁵.
 Tarum bhortalem tem hea ghatkea lokam-ni,
 Dovorlim vhoddim tanchim tarvak bandun,
 Khoxalkai-en ietale sogle, kiteak
 Dista tankam melltta anvddel'li lutt.

XVII

Toddik lip-choriam⁶ toiear zatale sogle,
 Daru te gulle, hathiaram-che zome,
 Tarvam bondrant nangrun ghenā tim fuddem,
 Tancher dhaddxi ritin choddche mhonnun,
 Osle ghatki kornnen tharaitole mhonn
 Firng-eam-gelem soglem luttunk vibhaddunk.
 Oxem te, nakollttana korit farikponn⁷
 Mosambik-ek kel'lea ku-kortupam-chem⁸.

1. sacrifice / offering; 2. priest; 3. pleasure; 4. perfection; 5. sincerity; 6. clandestinely; 7
 paying back; 8. evil damage.

XVIII

घट' जड ते नांगर उखलताले
 तारवटी ते संवयेची बोबाट मारून;
 फुडल्या तोंका शिडां वान्यार सोडून,
 भोवुच सुरक्षित बंद्रा वटेन मोखून.
 पूण सोवीत ऍरिसिना, जें राखत भोंवता सदांच
 उत्तम लोकांक आपल्या अपुरबायेच्या,
 येदो व्हडलो रातेर गुठाचो पळेवन,
 बाणा भाशेन सर्गावेल्यान देंवता दर्यांत.

XIX

आपयल्यो नेरेवल्या धुवांक गोऱ्यापीठ,
 तांच्या वांगडा सगल्या दर्या प्राण्यांक,
 ती दर्या खान्यांत जल्मली म्हूण, तिका
 पाणयांतल्यो सगल्यो शक्ती दितात पाळो.
 तिचें दर्या देंवपा कारण सांगून,
 तांकां सांगाताक घेवन लागली वचूंक,
 आडांवचे खातीर तारवां पांवर्ची न्हय म्हूण
 त्या जाग्यार, जंय सोंपतलीं आसलीं सदांकाळाक.

XX

पाणयांतल्यान उबठून वेतात ताकतिकेन,
 रुप्या-शेंपडेन धवो फेणेर फोडून;
 अप्सरा क्लोतु हड्ड्यान चिरता फुडें,
 संवये परस तोंवकान कापता दर्याः
 नीस मारता उडयो, नेरिन धेंपां,
 कोरपूस घाल्ल्या ल्हारांवयल्यान, तोलान.
 वाटांगुळीं फुलिल्ली ल्हारां-वाट
 उगती करतात भियेवन अप्सरांक.

XVIII

Ghott' zodd te nangor ukholtale
 Tarvotti te sonvoinchi bobatt marun ;
 Fuddlea tonka¹ xiddam varear soddun,
 Bhovuch suroxit bondra votten mokhun.
 Punn sobit Ericina, jem rakhot bhonvta sodanch
 Ut'tom' lokank aplea opurbai-echea,
 Ied'do vhoddlo rater gutthacho² pollevn,
 Banna bhaxen sorga-ilean denvta dorient.

XIX

Apoileo Nereu-lea dhuvank gorea-pitth',
 Tanchea vangdda soglea doria pranneank,
 Ti doria khareant zolmoli mhonn, tika
 Panniant-leo sogleo xokti ditat pallo.
 Tichem doria denvpa karonn sangun,
 Tankam sangatak ghevun lagli vochunk,
 Addanvche khatir tarvam panvchim nhoim mhonn
 Tea zagear, zhoim somptolim³ aslim sodankallak⁴.

XX

Panniant-lean ubtthun vetat taktiken,
 Rupea-xempdden dhovo fenner foddun ;
 Opsora Cloto hodd'ddean chirta fuddem,
 Sonvoim-e poros tonvkan⁵ kapta doria :
 Nise marta uddieo, Nerine dhempam,
 Korpus ghal'leam lharam- voilean, tolan.
 Vattangullim fulil'li lharam vatt
 Ugti kortat bhievun opsorank.

1. ship's prow; 2. secret; 3. end /to finish; 4. for ever; 5. fury.

XXI

त्रितांव राखेसा खांदार, रागीश्ट तोंडान
 वेताली देवता सोबीत, तिडकीन ताणशेवन
 तिका व्हरतल्याक लागना वजन तें गोड,
 गर्वीश्ट इतलें सोबीत वजें व्हरूक,-
 पावतात लागीं जंय सणसणीत वारें
 आसलें भरीत झुजारी तारवां शिडां,
 वांटात आपणांक, ह्या खिणां घालून वेडो,
 जीं तारवां वेतलीं फुडें सुडसुडीत.

XXII

देवता रावता नीट हेरां सांगातान,
 कपिता-तारवा मुखार, थंयच आडावन
 तांची खाडये वाट, मारली बसकण,
 वान्या व्हांवती आडावन, शीड भरुनूय;
 अप्सरांनी मारलें हड्डें मोवाळ
 निबर लांकडा तारवाक, फाटल्यान धुकलून;
 हेर अप्सरा त्यो तांकां ओडीत फाटीं,
 दुस्माना खाडयेंतलीं तांकां काडीत कुशीन.

XXIII

जश्यो सांबाळपी मुयो भुंयेरांत वचून
 व्हडलें वजें पेलून वेतात घेवन,
 प्रयत्न करून, जातात मेळेकारां कशीं,
 करंजल्ल्या शियाळ्याच्या दुस्माना रुपान;
 थंयच दिसतात तांचे श्रम आनी कश्ट,
 थंयच केन्नाच अपेक्षा-नाशिल्लें बळ;
 तसल्यो अप्सरा त्यो आडायताल्यो
 फिंगर्यार येतली व्हडली हावळ, शेवट.

XXI

Tritao rakhesa khandar, ragixtt tonddan
 Vetali devta sobit, tiddkin tannxevn¹ !
 Tika vhortoleak lagona vozon tem godd,
 Gorvixtt itlem sobit vojem vhorunk,
 Pavtat lagim zhoim sonnsonnit varem
 Aslem bhorit zhuzari tarvam xiddam,
 Vantt'ttat apnnak, hea khinna ghalun veddo,
 Jim tarvam vetlim fuddem suddsuiddit.

XXII

Devta ravta nitt heram sangatan,
 Kopita-tarva mukhar, thoinch addavn
 Tanchi khaddie² vatt, marli boskonn³,
 Varea vhanvti⁴ addavn, xidd bhorun-ui ;
 Opsoram-ni marlem hodd'ddem movall
 Nibor lankdda tarvak, fattlean dhuklun ;
 Her opsora teo tankam oddit fattim,
 Dusmana khaddi-entlim tankam kaddit kuxin.

XXIII

Zoxeo samballpi⁵ muieo⁶ bhuim-er-ant vochun
 Vhoddlem vojem pelun⁷ vetat ghevun,
 Proitn korun, zatat mellekaram⁸ koxim,
 Kornzol'lea⁹ xhiam-lleachea dusmana rupan ;
 Thoinch distat tanche xrom' ani koxtt,
 Thoinch ken'nanch opekxa-naxil'lem¹⁰ boll ;
 Tosleo opsora teo addaitaleo
 Firng-eanr ietli vhoddli havoll¹¹, xevott.

1. bursting with anger; 2. gulf/ protected harbour area; 3. settled down; 4. flow; 5. provident/careful; 6. ants; 7. to hold; 8. adversaries; 9. congealed; 10. unexpected; 11. calamity.

XXIV

परतें वळटा तारूं दुखिल्ल्यान बळान,
 तें व्हरतात तांचे प्रयत्न निर्फळ, बोबाटयां
 वोडटात शिडां, तिडकीन खतखतून,
 वेरें एकवटेन तें दुसरे ओडून,
 वयर रावन कपीत आडुत हुकूम,
 मुखार पळेवन धमकी दितली आडखळ,
 दर्या-खडप उपजल्लें पाणयांतुल्यान,
 भिरांत वोतून तारूं फोडून उडयती.

XXV

प्रचंड बोबाटी सणसणीत जाल्यो,
 तारवट्यांच्या कश्टी वावराक लागून,
 मोयरां लोकांक अजापता घणघणाट,
 झूज भयंकर तांच्या आंगणांत कशें.
 कळना तांकां येद्द्या रागा कारण,
 ह्या संकेश्टांत तांकां कोण गा पावत;
 दुभावतात कळ्ळ्या तांची कपटी माण्णी,
 देखून हांगाच तांचेर पडटी ख्यास्त.

XXVI

पळेयात ते रोकड्या रोकडें मारतात उडी,
 हाडिल्ल्यां तुरतुरीत व्हड्यांर बसून;
 हेर जाण शेंवटतात त्या दर्या ल्हारांर,
 पाणयांत बुचकळून, पेवन वचून.
 एकार थावन दुसऱ्या अवचित उडत;
 कित्याक दिसता भंय-भिरांत धडपण;
 दर्यांत धाडजल्लें दिसता बरें तांकां,
 दुस्मानांच्या हातांत पडचे भाशेक.

XXIV

Portem volltta tarum dukhlil'lean bollan,
 Tem vhortat tanche proitn nirfoll, bobattiam
 Voddtat xiddam, tiddkin khotkhotun,
 Verem ekvotten tem dusre oddun,
 Voir ravun kopit add'ddot hukum',
 Mukhar pollevn dhom'ki ditli addkholl,
 Doria-khoddop upzol'lem pannia-ntulean,
 Bhirant votun tarum foddun uddoiti.

XXV

Prochondd'¹ bobatti sonnsonnit zaleo,
 Tarvotteam-chea koxtti vavrak lagun,
 Moiram lokank ojapta ghonngonnatt,
 Zhuz bhoiankor tanchea angnnant koxem.
 Kollona tankam ied'dea raga karonn,
 Hea sonkexttant tankam konn ga pavot ;
 Dubhavtat koll'lea tanchi koptti mann'nni,
 Dekhun hangach tancher poddtti kheast.

XXVI

Polleiat te rokdeea rokddem martat uddi,
 Haddil'leam turturit vholddeanr bosun ;
 Her-zann xevttotat tea doria lharanr,
 Panniant buchcollun, penvun vochun.
 Ekar thavn dusrear avchit uddot ;
 Kiteak distea bhoim-bhirantint dhoddponn² ;
 Dorianth dhaddzol'lem dista borem tankam,
 Dusmanam-chea hatant poddche bhaxek³.

1. stupendous; 2. pressure; 3. instead of.

XXVII

जशें राना-वनांत वसत्या तळ्यांत
 बेबे, आदल्या तेंपार लिसिये-मनशां,
 मनीस दिसल्यार अवचित नकळटना,
 उदका भायर धर्तरेचेर रावन,
 हांगाचे थंय गा उडयो मारून, खातोण
 येता गाजून, संकेश्टांतल्यान पळून;
 लिपता सुवाते कळिल्लो आसरो घेवन,
 फकत तकल्यो दिसतात पाण्या वयर:

XXVIII

तशेंच रितीन पळटात मोयर; सुखाणो
 लेगीत संकटाक तारवां व्हरपी,
 आपणां घात उगताडा आयलो दिसून,
 पळटा खारेल्या पाण्यांत उडकी मारून.
 पूण खडपा भाटीर आपटुंचें न्हय म्हणून,
 जंय तांचें गोड, किमती जिवीत गोळाक;
 कपिता-तारवान रोकडो सोडलो नांगर;
 तारवां हेरां ताकाच दवरलीं बांदून.

XXIX

गामाक मोखिल्लो पळेनाफुडें विस्मित
 मोयरांगेलें, येवजीनाशिल्लें, वांगडा
 ताकतिकेन तो सुखाणो पळ्ळो म्हणून,
 लक्षांत येता क्रूर लोकाची येवजण,
 पळेवन वाऱ्या, उदका लोटा विणें,
 कशेंच वचूंक जायना म्हणून फुडें,
 कसलीच आडखळ नासुनूय, विरोध नासतां,
 हें अचर्येच धरून, ल्हवूच मनांत म्हणत:

XXVII

Zoxem rana-vonant vesteas tolleant
 Bebe, adlea tempas Lycie-mon'xam,
 Monis dislear avchit nakollttanam,
 Udka bhair dhortore-cher ravun,
 Hangache thoim gas uddieo marun, khatonn¹
 Ieta gazun, sonkexttant-lean pollun ;
 Lipte suvate kollil'lo asro ghevun,
 Fokot tokleo distat pannia voir :

XXVIII

Toxech ritin pollttat Moir; sukhanno
 Legit sonkottak tarvam vhorpi,
 Apnna ghat ugtadda ailo disun,
 Polltta khare-lea panniant uddki marun.
 Punn khodpa bhattir² apttunchem nhoim mhonnun,
 Zhoim tanchem godd, kim'ti jivit gollak ;
 Kopita-tarvan rokddem soddlo nangor ;
 Tarvam heram takach dovorlim bandun.

XXIX

Gama-k mokhil'lo polle na fuddem vismit
 Moiram-gelem, ievji naxil'lem, vangdda
 Taktiken to sukhanno poll'llo mhonnun.
 Lokxant ieta krur lokachi ievzonn,
 Pollevn varea, udka lotta vinnem,
 Koxench vochunk zaina mhonnun fuddem,
 Koslich addkholl nasun-ui, virodh nastam,
 Hem ochoriench dhorun, lhovuch monant mhonnot :

1. swamp; 2. rocky scarp sticking out of the sea.

XXX

“हे व्हडली घडणूके, भलते, अनपेक्षीत,
हे स्पश्ट अचर्या, निवळ, रूजवातीच्या!
उगताडा आयिल्ल्या फटींगपणां निखट्या!
हे कुवदी, दुस्माना आनी लटकी लोकांगेल्या
मांडिल्या रातेरांतुल्यान सुटचें कोणें!
संकट नासतना पूण हिकमतीन,
सर्गावेल्यान जर सर्व-हुकुमदार राखणो
पावना जाल्यार दुबळ्या मनीस-बळग्याक?

XXXI

“वरें दाखयता आमकां देव-विधातो,
ह्या बंद्रांतुल्यान चलती सुरक्षा थोडी,
पळेलो स्पश्ट खंचलो आमचो विस्वास,
जें दिसलें आमकां रुजवार्तीच्या मुखार,
मनश्या जाणवाय न्हय म्हण विचकेणाय
लिप-चोरयांच्यो त्यो करण्या आटापनांत.
राखण्या देवा, तुवेंच घेंवची जतनाय
आमची, जे तुजे विणें सुगूर नांत.

XXXII

“आनी दिसता जाल्यार तुका इतली काकुळट
ह्या वाटसूर, भोंवपी, कश्टी लोकांगेली,
जे तुज्या भोवच उंचल्या बऱ्याक लागून
सुटल्यात घातकी, वायट चपक्यांतुल्यान,
खरेल्या सुगूर बंद्रा आसऱ्याक व्हरचीं
तारवां आतां बऱ्या भल्याक आमच्या,
वा दाखोंवची आमकां सुवात सोदतांव ती,
कित्याक ताणटांव आमी तुजेच सेवेक.

XXX

“He vhoddle ghodnnuke, bholte¹, onopekxit²,
 He spoxtt ochoria, nivoll, ruzvati-chea³ !
 Ugtadda ail’lea fottingponna nikhttea !
 He kubdi⁴, dusmana ani lottki loka-gelea
 Manddil’lea rater-antulean suttchem konnem!
 Sonkott nastonam punn hikmotin,
 Sorga-velean zor Sorv-hukum’dar Rakhhno
 Pavona zalear dubblea monis-bollgeak?

XXXI

“Borem dakhoita amkam Dev-vidhato⁵,
 Hea bondrantulean cholti surokxa thoddi,
 Pollelo spoxtt khonchlo⁶ amcho visvas,
 Jem dislem amkam ruzvat-inchea mukhar,
 Mon’xa zannvai nhoim mhonn vichkennai
 Lip-choriam-cheo teo kornneo attapi-nant.
 Rakhnnea Deva, Tuvench ghenvchi zotnai⁷
 Amchi, je Tuje vinnem sugur nant.

XXXII

“Ani dista zalear Tuka itli kakulltt
 Hea vattsur, bhonvpi, koxtti lokam-geli,
 Je Tujea bhovuch unchlea borveak lagun
 Suttleat ghatki, vaitt chopkea-ntulean,
 Khorelea sugur bondra asreak vhorchim
 Tarvam atam borea-bholeak amchea,
 Va dakhonvchi amkam suvat sodtanv ti,
 Kiteak tannttanv ami Tujech sevek⁸.”

1. strange; 2. unexpected; 3. proof / evidence; 4. perfidious; 5. Divine Providence;
 6. depressed / diminished; 7. care; 8. service.

XXXIII

आयकलीं तार्चीं उतरां गाराण्यांचीं
 दिओना सोवितायेन, आनी म्होवाळ्ळें 'काळीज
 अप्सरांच्या जम्यांतल्यान, जांकां लागलें
 तिणें वचचें गडगडीत रितीन.
 उजवाड नखेत्रांतुल्यान पारजून वेता,
 तिसरे आटियेंत येवकार दिता ताका,
 वेता फुडें; वयर सटव्या सर्गांत,
 जंय आसलो उबो बाप थंय पावली वेगीं.

XXXIV

आनी जशें रस्त्यावेल्यान येतालें फुडें,
 दिसतालें तें मुखकमळान सुंदर,
 जाच्या पडिल्लीं मोगान सगल्यां देखत,
 नखेत्रां, मळब आनी भोवतणीचें वातावरण,
 दोळे, जातूंत पूतान केला घोंटेर,
 जांतल्यान येताल्यो स्फुर्तीवंत जिवाळ
 भावना, जांचे वरवीं बर्फाक उजो,
 आनी उज्या-मुळो करीत थंड गुळो.

XXXV

चडूच मोगान घालूंक सर्वेस्पराक,
 जाची आवडटी धूव ती जाल्ली सदांच,
 मुखार सरता फुडें ताच्या, जशी
 दिशिल्ली त्या त्रांय शारांतल्या पॅरीस कुंवराक,
 ईदा दोंगरावेल्या रानांत आसतां;
 तिका पळेल्ली जाल्यार शिकारी रुप तें
 वगडावन, मरचो वसवशीत उदकांत,
 पूण आंवडे घोटून पयलींच जातले काबार.

XXXIII

Aikolim tachim utram garanneam¹-chim
 Diona sobitai-en, ani movall'llem kalliz
 Opsora-nchea zomeantlean, zankam laglem
 Tinnem voch'chem goddgoddit ritin.
 Uzvadd nokhetrantulean parzun veta,
 Tisre atti-ent² ievkar ditat taka,
 Veta fuddem ; voir sott-vea sorgant,
 Zhoim aslo ubo Bap thoim pavli vegim.

XXXIV

Ani zoxem rostea-velean ietalem fuddem,
 Distalem tem mukhkom'llan sundor,
 Zachea poddil'lim mogan sogleam dekhot,
 Nokhetram, mollob ani bhonvtonnichem vatavronn³.
 Dolle, zantunt putan kela ghontter,
 Zantlean ietaleo sfurtivont⁴ jivall
 Bhavna⁵, zanche vorvim borfak uzo,
 Ani ujea-mullo korit thondd' gullo.

XXXV

Chodduch mogan ghalunk Sorvesporak,
 Zachi avoddtti dhuv ti zal'li sodanch,
 Mukhar sorta fuddem tachea, zoxi
 Dixil'li tea Troi-xharantlea Paris kunvrak,
 Ida dongra-velea ranant astam;
 Tika pollel'li zalear xikari rup tem
 Vogddavn, morche vosvoxit udkant,
 Punn anvde ghonttun poilinch zatle kabar.

1. supplication; 2. sphere; 3. atmosphere; 4. inspiring; 5. feelings.

XXXVI

शिंपडटालीं ल्हारेल्लीं भांगरा मोवळां
 मानेर गोरे, काळखून हीम-बर्फाक;
 चलतां थडथडां तीं कांपत थानां,
 खेळत जांच्यांत मोग, दिसनासतना.
 हड्ड्यांतल्यान धव्या सुद्धात उज्या केंडां,
 जंय सुपूळ्लो भुरगो मनां पेटयता आगट्यान,
 सुळसुळीत जांगडांतल्यान आंवडे चडत,
 रुखाक जश्यो त्यो वाली विळखो घेतात.

XXXVII

विरविरित पालवान कांय आंगाचे भाग
 लिपयताली, लज राखपाचे ते;
 तरूय सगलें धांपी ना, न्हय उगडी ना,
 तें आंगलें, भोवच उण्यांत वसवशीत,
 पूण आंवडे पेटचे, जांवचे दुपेट म्हणून,
 घालता तांच्या फुड्यांत ती अप्रूप वस्त,
 सर्गार लागतात उपजूंक, सगलेकडेन,
 मत्सर वुलकानांत, मोग मारतींत.

XXXVIII

दाखयता मोगा देवता मुखकमळार
 दैवी हांश्यांत दुख्ख जाल्लें मिसळ,
 मतलब-मोग्याक जाल्ली बायल तेन्ना,
 वायट वागयल्ली तिका मोगा खेळांत,
 गाराणें आनी हांसो सोडटा एकाच खिणा,
 खोशाल तशीच दुखोवल्ली दाखयताली,
 देवता, जिची कोणांकूच जायना सर.
 दुखी परस उमाळ्यान सांगता बापाक:

XXXVI

Ximpoddttalim lharel'lim bhangra movllam¹
 Maner gore, kallkhun him' - borfak ;
 Choltam thoddthoddam tim kampot thanam²,
 Khellot zancheant Mog, diso-nastonam.
 Hodd' ddeantlean dhocea sutt'ttat ujea-kenddam³,
 Zhoim supul'lo bhurgo monam pettoita agtteam,
 Sullsullit zangddant-lean⁴ anvde choddot,
 Rukhak zoxeo teo vali villkho ghetat.

XXXVII

Virvirit⁵ palvan kaim anga-che bhag
 Lipoitali, loz rakhpache te ;
 Torui soglem dhampi na, nhoim ugddi na,
 Tem anglem, bhovuch unneant vosvoxit⁶,
 Punn anvde pettche, zavnche dupett⁷ mhonnun,
 Ghalta tanchea fuddeant ti oprup⁸ vost,
 Sorgar lagt at upzunk, sogle kodden,
 Motsor⁹ Vulcan-ant, mog Mart-int.

XXXVIII

Dakhoita moga-devta mukhkom'llar
 Doivi hanxeant¹⁰ dukh zal'lem misoll,
 Motlob-mogeak zal'li bail ten'na,
 Vaitt vagoil'li tika moga khellant,
 Garannem ani hanso soddtta ekach khinna,
 Khoxal toxich dukhovl'li dakhoitali,
 Devta, jichi konnakuch zaina sor¹¹,
 Dukhi poros umallean¹² sangta Bapak:

1. soft silky hair; 2. breasts; 3. flames of fire; 4. thighs; 5. transparent; 6. greedy; 7. doubled;
 8. rare; 9. envy; 10. smile; 11. comparison; 12. emotion.

XXXIX

“येवजिल्लें सदांच हांवें, बळीश्ट बापा,
 काळजांत म्हज्या मातिल्ल्या राटावळीक,
 तूं मोवाळ, मोगाळ, उदार म्हजेच सवें,
 कित्याक परतें जाल्यार, तुकाच जडाव,
 पूण म्हजेच आड पळेतां तुका रागीश्ट,
 तें म्हाका फावच नासून, अपमान ना-करून,
 बाकु सांगता तशें करून घेयात!
 हांवूच अभागी म्हणून येतलें कळून.”

XL

“ही परजा म्हजी, जांचे खातीर गळयतां
 दुकां, जीं देखतां व्यर्थ पडटात म्हणून,
 (ताचें वायट जांवचें, कित्याक धनी,
 तूंच आसून, म्हज्या आंवड्यां आड),
 तांचे खातीर मागत, आड्डत रडटां,
 झुजतां निमाणें म्हजेच खोशयेआड,
 तांचो मोग हांव करूनूय, वायट वागणूक,
 तांचें करतां वायट, राखचें तुमी.

XLI

“जाल्यार ते मरचे त्या कूर लोका हातांत,
 कित्याक जालीं हांव...” तेन्ना मोगाळ चेंरो
 भरता दुकां तीं झरींनीं खतखतीत,
 जसो एक गुलाब रसरसता दंवान न्हावन.
 इल्लें थांबलें, धरिल्ले दांत भाशेन,
 उतर दयाळ उलोवचें आडावन धरून,
 फुडें तें वचपाचें गा, उलयत सुटत,
 व्हडलो बळीश्ट जुपिटर आडायता ताका.

XXXIX

“Ievjil’lem sodanch hanvem, bollixtt Bapa,
 Kallzant mhojea matil’lea rattavollink,
 Tum movall, mogall, udar mhojoch sovem,
 Kiteak portem zalear, tukach zoddav,
 Punn mhojeach add polletam tuka ragixtt,
 Tem mhaka favoch nasun, opman na-korun,
 Baco sangta toxem korun ghe-iat!
 Hanvuch obhagi¹ mhonnun ietlem kollun.”

XL

“Hi porza mhoji, zanche khatir golloitam
 Dukam, jim dekhtam veorth² poddtat mhonnun,
 (Tanchem vaitt zavnchem, kiteak dhoni,
 Tunch asun, mhojea anvdeam-add),
 Tanche khatir magot, add’ddot roddttam,
 Zhuztam nimannem mhojoch khoxie-add,
 Tanchi mog hanv korun-ui, vaitt vagnnuk³,
 Tanchem kortam vaitt, rakhchem tumi.

XLI

“Zalear te morche tea krur lokam hatant,
 Kiteak zalim hanv...” Ten’na mogall chero⁴
 Bhorta dukam tim zhorim-ni khotkhotit,
 Zoso ek gulab rosrosta dovan nhanvun.
 Il’lem thamblem, dhoril’le dant’ bhaxen,
 Utor doieall ulonvchem addavn dhorun,
 Fuddem tem vohpa-chem ga, uloit suddot,
 Vhoddlo bollixtt Jupiter addaita taka.

1. unfortunate ; 2. in vain ; 3. treatment; 4. face.

XLII

ज्युपिटर चेतोवन हे म्होंवाळ रसणाये मुखार,
 जी वागा निबर हड्डें मोवाळून उडयती,
 खोशाल मुखकमळान, सर्गावेल्यान
 देंविल्ल्यान, काळखीक काडटा कुशीन उजवाड,
 पुसता तिचीं दुकां, हौंस-धिरान
 घेता उमे तोंडाचे, मारता वेंग.
 एकांतांत आसलीं जाल्यार, थंयच्यानूच
 जल्माक येतलो आसलो नवो काम-देव.

XLIII

आपणां मुखकमळान अन्नून तिचें
 रडणें, हुंडके वाडत आसले मातोवन,
 जशें सुपुल्लें भुरगें ख्यास्त लायिल्लें,
 वेंग मारिल्ले कुशींत रडटा चडूच,
 आपल्या हड्ड्यांत शिजते राग पालोंवक,
 फुडारांतुल्या करण्या करता भाकीत,
 भाग्यांतल्यो गुढार्थ गजाली उस्तून काडून,
 हेच रितीन गा तिका सांगलें लेखून:

XLIV

“सोबीत धुवे म्हगेले, भियेनाका तूं
 कसलेंच संकट तुमच्या लुङ्गितानांक,
 हाचेय परस कोणाच्यान जायना जोडूंक
 म्हाका, रडट्या वरत्या दोळ्यांनी तुज्या;
 तुका, भास दितां, धुवे म्हगेले,
 कि ग्रीक, रोमी कार्यां वेतलीं विसरून,
 ह्या लोकां कर्तुपां मुखार व्हडलीं उत्तम
 जी उदेंतेच्या देसांनी ते दाखयतले.

XLII

Jupiter chetovn¹ he mhonvall rosnaie mukhar,
 Ji vaga nibor hodd' ddem movallun uddoiti,
 Khoxal mukhkom'llan, sorga-velean
 Denvil'lean, kallkhik kaddtta kuxin uzvadd,
 Pusta tichim dukam, hanvs-dhiran²
 Gheta ume tondda-che, marta veng.
 Ekant-ant aslim zalear, thoinchean-uch
 Zolmak ietlo aslo novo Kam'dev³.

XLIII

Apna mukhkom'llan on'nun tichem
 Roddnem, hunddke vaddot asle matovn,
 Zoxem supul'lem bhurgem kheast lail'lem,
 Veng maril'le kuxint roddtta chodduch,
 Aplea hodd'ddeant xizte rag palonvk,
 Fuddara-ntulea kornneam korta bhakit⁴,
 Bhag'eant-leo guddarth⁵ gozali⁶ ustun kaddun,
 Hech ritin ga tika sanglem lekhun⁷ :

XLIV

“Sobit dhuve mho-gele, bhie-naka tum
 Koslench sonkott tumchea Luzitan-ank,
 Hachei poros konna-chean zainna zoddunk
 Mhaka, roddttea vortea dolleanim tujea ;
 Tuka, bhas ditam, dhuve mho-gele,
 Ki Grik, Romi kar'eam⁸ vetlim visrun,
 Hea lokam kortupam mukhar vhoddlim ut'tom'⁹
 Jim Udente-chea desam-ni te dakhoitole.

1. moved; 2. passionately/ courageously; 3. Cupid; 4. prophecy; 5. mysterious; 6. things; 7. to address; 8. feats; 8. excellent/ illustrious.

XLV

“आनी जर हिकमतीचो उलीसेस सुटलो पळून
 ओगिजिया जुंव्यार सासणा चाकर जांवचो,
 आनी जर आंतेनोर तो इलीरिया खाडयो काडून
 तिमावो झरी-न्हंयचे गेलो पेल्यान;
 आनी जर एनेयास दयाळ तारवां गेलो ताणून,
 शिल्ला, कारिब्दिस संकटा खडपां मदें,
 तुमगेले मनीस, व्हडलीं कार्यां मोखून,
 दाखयत संवसाराक नवेच संवसार.

XLVI

“कोटां, शारां, ऊंच दुर्गां मेटां,
 धुवे, तांणी बांदिल्लीं पळेतली तूं
 तुर्की मनीस झुजारी कडकडीत,
 तांचे कडल्यान हारिल्ले दिसत सदांच;
 भारतांतुले राजा, स्वतंत्र, सुगूर,
 शेकातळा येतले बळीश्ट राजाच्या;
 तांचेकडल्यान, जाल्ल्यान सगल्या धनी,
 देसाक प्रदान जातले कायदे बरवे.

XLVII

“पळेतली हाका, कार्यवंत फुडें,
 इतल्या संकटांतल्यान सोदता हिंद,
 देखून ताका कडकडटा नेपतून भियेवन,
 वारें नासतां पाण्याक वसाड पळेवन.
 केन्नाच पळेंवक नाशिल्लो चमत्कार हो!
 उचंबळून थरथरता दर्या थंड!
 बळीश्ट परजे, उंचले येवजणेचे,
 भियेतात तिका सगल्यो सैंबा-शक्ती!

XLV

“Ani zor hikmot-icho Ulysses suddlo pollun
 Ogygia zunvear sasna chakor zanzcho,
 Ani zor Antenor to Ilyria khaddi-eo' kaddun
 Timavo zhorin-hoim-eche gelo pelean;
 Ani zor Eneas doieall tarvam gelo tannun,
 Scylla, Charybdis sonkotta khoddpam modem,
 Tum'gele monis, vhoddlim kar'eam mokhun,
 Dakhoit sonvsarak novech sonvsar.

XLVI

“Kottam¹, xharam, unch durgam mettam²,
 Dhuve, tannim bandil'lim polletoli tum,
 Turki-monis zhuzari koddkoddit,
 Tanche koddlean haril'le³ disot sodanch ;
 Bharot-antule raza, svotontr, sugur,
 Xeka-tolla⁴ ietle bollixtt raza-chea;
 Tanche koddlean, zal'lean soglea dhoni,
 Desank prodan⁵ zatle kaide borve.

XLVII

“Polletoli haka, kar'eavont⁶ fuddem,
 Itlea sonkottant-lean sodta Hind,
 Dekhun taka koddkoddtta Neptun⁷ bhievun,
 Varem nastam pannia-k vosadd pollevn.
 Ken'nanch pollenvk naxil'lo chomotkar⁸ ho!
 Uchambollun thorthorta doria thondd'!
 Bollixtt porje, unchle ievzonne-che,
 Bhietat tika sogleo soimba-xokti !

1. forts. 2. rampart walls; 3. defeated; 4. subjugated; 5. given/gifted/ bequeathed; 6. active;
 7. Greek god of the sea; 8. miraculous.

XLVIII

“पळेतली तूं, जी जमीन दी ना उदक,
 ती जातली बंदीर उपेगाक येतलें भोवुच,
 जंय घेतलीं विसव लांबदीक प्रवासांतुल्यान
 तारवां ताणून आयिल्लीं अस्तमते कडल्यान,
 सगली दर्या देग ही, आयज ती कट
 करता तुमकां मारूंक, ती दितली पाळो
 कारभार-सोवर्ण दिवन, जाणा जावन
 मारेकार फिरंग्यांक जांवचे नांत ते आडांवक.

XLIX

“दिसतलो तांबडो दरया, इतलो फामाद,
 भियेवन कांप्रेल्लो जाल्लो हळडुवो;
 होर्मुज राज्य बळीश्ट पळेतली तूं,
 घेतिल्ले दोनूय फावटीं तांच्या शेका;
 पळेतली तूं, थंयच, रागीश्ट मोयर,
 आपल्याच बाणांनी विंदून हार पडिल्लो;
 तुमच्यां आड येतल्यांक जातलें अशेंच,
 जो आड वेता, तो झुजता आपल्याचेरूच.

L

“पळेतली तूं, दीव, हें अजिंक्य नगर,
 जाचेर वेडे पडटले दोन तुमचेच,
 थंयच दाखयतले भाग्य, सुगूण,
 प्रदर्शन भोवच व्हडल्या कर्तुपांचें,
 म्हान मारतीक जातली कुडणाटाय,
 लुञ्जितान वीर-कायेची, उज्याळ, मारेकार.
 दिसतो तुमकां मोयर व्हडलो बोबाटयो,
 महम्मदाक, सर्गाक संवता गाळयो.

XLVIII

"Polletoli tum, ji zomin di na udok,
 Ti zatli bondir upegak ietlem bhovuch,
 Zhoim ghetlim visov lambdik provasa¹-ntulean
 Tarvam tannun ail'lim Ostomte²-koddlean,
 Sogli doria-deg hi, aiz ti kott³
 Korta tumkam marunk, ti ditli pallo
 Korbhar-sovornn⁴ divn, zannam zavun
 Marekar Firngeank zavnche nant te addanvk.

XLIX

"Distolo Tambddo Doria, itlo famad,
 Bhievn kamprel'lo zal'lo holldduvo ;
 Hormuz raj'eo bollixtt polletoli tum,
 Ghetil'lem don-ui favttim tanchea xeka⁵ ;
 Polletoli tum, thoinch, ragixtt Moir,
 Apleach bannam-ni vindun⁶ har poddil'lo ;
 Tumcheam add vetleank zatlem oxench,
 Zo add veta, to zhuzta aplea-cheruch.

L

"Polletoli tum, Diu, hem ojink'eo⁷ nogor⁸,
 Zacher vedde poddttole don' tumchech,
 Thoinch dakhoitole bha'geo, sugunn⁹,
 Prodorxon¹⁰ bhovuch vhoddlea kortupam-chem,
 Mhan¹¹ Martik zatli kuddnnattai¹²,
 Luzitan vir-kaie-chi¹³, ujeall, marekar.
 Disto tumkam Moir vhoddlo bobattio,
 Mohammad-ak, sorgak sonvta gallieo.

1. journey; 2. West; 3. plot; 4. tribute; 5. subjugation; 6. shot through; 7. invincible; 8. town; 9. valour; 10. display; 11. great; 12. envy; 13. heroism.

LI

“गोंय गे मोयरां कडल्यान घेतले, पळे,
 जें उपरांत ताच्या जांवक पावती धनीण
 सगले उदेंतेची, पाविल्लें किर्तीक
 तुजे जिखते परजे जैतांक लागून.
 थंयच गर्वीश्ट, उंचलें, वैभवाचें,
 घालीत कुड्या-देवांक भजत्या लोकाक
 आपल्या शेका-तळा, तशेच हेर देस,
 जे तुमच्यां मनशां आड करीत झूज.

LII

“पळेतली तूं, कानानोराचें कोट,
 राखिल्लें थोड्याच लोकां फौजी आदारान,
 कोंसळटलें कालीकताचें शार,
 जें व्हडलें, लोकान भरून, भोवच बळीश्ट.
 कोची शारांतूय दिसतलें तुका जैत,
 जो पराक्रमी वीर, अभिमान-फुलिल्लो रागीश्ट,
 खंयच्याच सितारान केन्ना गायलें ना जैत,
 सासणा नांव आनी वैभव मेळचो ताका.

LIII

“मारतीक घेवन, इतलो जाणकार, रागीश्ट;
 लेवकाति जाली उचांबळ, जेन्ना औगुश्टु
 झुजलो हौंसान आक्तियांतलीं झुजां,
 रोमी कपीत घातकी जिखलो ताणें,
 उदेंतेच्या लोकांचेर शेक, नीलु
 न्हंयेच्यो देगो, वाक्त्रा, सिंधियांतलो घटमूठ,
 जैत हाडीत, तसोच गिरेस्त कैदी
 सोबीत पूण नीर्लज्ज येजिप्ती राणयेगेलो.

LI

"Goem ge Moiram-koddlean ghetle, polle,
 Jem uprant tachea zanvk pavti dhoninnn¹
 Sogle Udent-echi, pavil'lem kirtik²
 Tuje jikhte porje zoitank³ lagun.
 Thoinch gorvixtt, unchlem, voibhova-chem,
 Ghalit kuddea-devank⁴ bhoztea lokak
 Aplea xeka-tolla, toxech her des,
 Je tumcheam mon' xam add korit zhuz.

LII

"Polletoli tum, Cananora-chem kott,
 Rakhil'lem thoddeach lokam fouji adaran,
 Konsolttolem Calicut-achem xhar,
 Jem vhoddlem, lokan bhorun, bhovuch bollixtt.
 Kochi xharant-ui distolem tuka zoit,
 Zo porakromi vir, obhiman⁵-fulil'lo ragixtt,
 Khoinceach sitar-an ken'na gailem na zoit,
 Sasna nanv ani voibhov⁶ mellcho taka.

LIII

"Mart-ik ghevun, itlo zannkar, ragixtt ;
 Leucate zali uchamboll, jen'na Augusto
 Zhuzlo hanvsan⁷ Actia-ntlim zhuzam,
 Romi kopit ghatki jikhlo tannem,
 Udente-chea lokancher xek, Nilo
 Nhoim-echeo dego, Bactra, Scythia-ntlo ghottmutth,
 Zoit haddit, tosoch girest koidi⁸
 Sobit punn nirloz Egypti rannie-gelo.

1. mistress; 2. fame; 3. victories; 4. idols; 5. pride; 6. glory; 7. enthusiasm; 8. prisoner.

LIV

“दिसतलो दर्या पेटिल्लो भगभगीत
 उज्या आगट्यान तुमगेल्यांच्या झुजांत,
 मूर्ती पुजप्यांक आनी मोयरांक धरून व्हरत,
 वेगवेगळ्या देसांचेरूच जैत जोडून,
 भांगरा चेर्सोनेसु मालाका चपकावन,
 पयसुल्ल्या चिना मेरेन तारवां ताणून,
 उदेंतेच्या सगल्यांत पयसुल्ल्या जुंव्यां,
 सगलो समुद्र दितलो तुमच्यांक पाळो.

LV

“अशेच रितीन, धुवे म्हगेले, दाखयत ते
 प्रयत्न कश्ट मनीस बळा पेल्यान,
 असलें हड्डें शूर दिसचें ना केन्ना,
 गंगे न्हंयेचे पासून कादिजा मेरेन,
 न्हय म्हण उत्तरे दरया त्या अशिरा मेरेन,
 जो काडलो सोदून अपमान भोगिल्ल्या फिरंग्यान,
 दुखयल्ल्या सगल्या संवसारांतले उबे,
 फाटल्या काळांतले जांवचे पुनर्जिवंत.”

LVI

सांगतांच अशें, धाडटा धर्तरेचेर
 उत्तम माया पुताक, दिंवचें म्हणून
 एक शांत बंदीर, विसवभरीत सवकास,
 जंय भिरांत नासतना तीं लागचीं तारवां;
 आनी मोंबासाक धाडसान फुडें वचून खबरेक,
 तो बळीश्ट वीर कपीत उरचो न्हय म्हण,
 आनिकूय सांगता ताका, सपनांत दाखोवन
 जमीन, जंय घेंवचो ताणें विसव शांत.

LIV

“Distolo doria pettil’lo bhogbhogit
 Ujea agttean tum’geleam-chea zhuzant,
 Murti-puzpeank¹ ani Moirank dhorun vhorot,
 Vegveglea desancher-uch zoit zoddun,
 Bhangra-Chersoneso Malaca chopkavn,
 Poisul’lea China meren tarvam tannun,
 Udent-echea sogleant poisul’lea zunveam,
 Soglo Somudr² ditlo tumcheank pallo³.

LV

“Oxech ritin, dhuve mho-gele, dakhoit te
 Proitn koxtt monis bolla pelean,
 Oslem hodd’ddem xur dischem na ken’na,
 Gonge nhoim-eche pasun Cadiza meren,
 Nhoim mhonn Ut’tore doria tea oxira⁴ meren,
 Zo kaddlo sodun opman bhogil’lea Firngean,
 Dukhoil’lea soglea sonvsarantle ube,
 Fattlea kallantle zavnche punorjivont⁵.”

LVI

Sangtanch oxem, dhaddtta dhortorecher
 Ut’tom’ Maia putak, dinvchem mhonnun
 Ek xant bondir, visov-bhorit sovkas,
 Zhoim bhirant nastonam tim lagchim tarvam;
 Ani Mombasak dhaddsan fuddem vochun khobrek,
 To bollixtt vir⁶ kopit urcho nhoim mhonn,
 Anik-ui sangta taka, sopnant dakhovn
 Zomin, zhoim ghenvcho tannem visov xant.⁷

1. idol-worshippers; 2. Ocean; 3. obedience; 4. straits; 5. resurrected; 6. heroic; 7. peaceful.

LVII

रोकडें वाऱ्यावेल्यान उडलो सिलेनकार;
 पांयां-पाखांनी देंवलो धर्तरेचेर;
 भाग्या बडी हातांत घेवन व्हरत,
 वरवीं जिचे न्हिदयता थकिल्ल्या दोळ्यांक.
 (तिच्यान आपयतालो दुखेस्त आत्म्यांक
 नरकांतले) आनी वारें ताका दीत पाळो,
 माथ्याक आसलो ताच्या संवयंचो कोरपूस;
 असल्या भेसान तो पावलो मेलिन्द शारांत.

LVIII

वांगडा व्हरता किर्तीक, सांगचें कित्याक
 व्हडलें, अप्रूप मोल लुङ्गितानाचें;
 कित्याक एक व्हडलें नांव तें मागता मोग,
 फावला ताका करून आवडटो मोगाळ,
 करता खबरेन भोवच फामाद, स्पश्ट,
 त्या लोकाक थंयच्या फिरग्यांगेले इश्ट,
 मेलिन्द पळेता वाट आंवड्यां-भरीत,
 न्हेसण, वागणूक बळीश्ट झुजाऱ्यांगेली.

LIX

थंयच्यान मोंबासा वाटेक लागता चालीक,
 जंय लागिल्लीं तारवां धिरिश्ट घालून नांगर,
 त्या लोकाक सांगचें थंयचे कडसरात,
 त्या दुभावा देसांतले, बंद्रांतले दुसमानांच्या,
 कित्याक भोव थोडो उपकारता धीर, हिकमत,
 कपटी, नरकी, पाड्या इत्सां आड,
 भोव थोडें उपकारता काळीज, हुशारकी, विवेक,
 येना जाल्यार सर्गावेल्यान आदार.

LVII

Rokddem varea-velean uddlo Cilen¹-kar ;
 Paiam-pakham²-nim denvlo dhortore-cher ;
 Bhag'ea-boddi³ hatant ghevun vhorot,
 Vorvim jiche nhidoita thokil'lea dolleank.
 (Ti-chean apoitalo dukhest atmean
 Norkantle⁴) ani varem taka diit pallo,
 Matheak aslo tachea sonvoin-cho korpus ;
 Oslea bhesan to pavlo Melinde xarant.

LVIII

Vangdda vhorta Kirt-ik, sangchem kiteak
 Vhoddlem, oprup mol Luzitana-chem ;
 Kiteak ek vhoddlem nanv tem magta mog,
 Favla taka korun avoddtto mogall,
 Korta khobren bhovuch famad, spoxtt⁵,
 Tea lokak thoinchea Firngeam-gele ixtt,
 Melinde polleta vatt anvdeam-bhorit,
 Nhesonn, vagnnuk bollixtt zhuzaream-geli.

LIX

Thoinchean Mombasa vattek lagta chalik,
 Zhoim lagil'lim tarvam dhirixtt ghalun nangor,
 Tea lokak sangchem thoinche koddisorat,
 Tea dubhava-desantle, bondrantle dusmanam-chea,
 Kiteak bhov thoddo upkarta dhir, hikmot,
 Koptti, norki, paddeam itsam⁶ add,
 Bhov thoddem upkarta kalliz, huxearki, vivek,
 Ie na zalear sorga-velean adar.

1. Cilenia-born Mercury; 2. having wings on his feet; 3. wand of fate; 4. hell; 5. clear. 6. desires.

LX

चलून आयिल्ली रात अर्दी वाट,
 आनी परकी उजवाडान नखेत्रां मळवार,
 उजवाडायल्लो सगलो, व्हडलो संवसार,
 न्हिदेंतल्यानूच लोक जातात अनळय,
 उत्तम कपीत थकिल्लो वावर करून,
 तेळून रातची पाळी भंय-भिरांतीन
 दोळ्यांक इल्लो फाव तो दितालो विसव,
 दुसरो लोक तेळीत वांट्या-वांट्यांनी.

LXI

तेन्ना मेरकूर सपनांत येता ताच्या,
 म्हणटा: “पळ, पळून वच रे फिरंग्या,
 कपटी राजान विणिल्ल्या जाब्ब्यांतुलो,
 व्हरचे खातीर तुका नाशाक, शेवटाक;
 पळ, वारें आनी सर्ग तुजेर प्रसन्न,
 काळ बरवो आसा, तसोच दरया,
 दुसरो राजा, चडूच इश्ट, दुसरीं,
 जंय भोगचो तुवें आसरो सुरक्षितूच.

LXII

“ना गा तुमकां हांगा तयार बगर
 धर्मसाळ दिल्ली कूर दियोमेदीन,
 जेवणा माल करून संवयचे भाशेन,
 थंय रावतल्यांक मारून घोड्यांक खावोवन,
 बुसिरीस निशठुराच्यो दिसत्यो वेदी,
 जंय हुलपायतालो घेवन आपल्या अतिथींक,
 मरण येतलें तुमकां, चड इत्सीत जाल्यार,
 पळात ह्या घातकी, क्रूर लोकां पासून.

LX

Cholun ail'li rat ordhi vatt,
 Ani porki uzvaddan nokhetram mollbar,
 Uzvaddail'lo soglo vhoddlo sonvsar,
 Nhident-leanuch lok zatat on'lloi¹,
 Ut'tom' kopit thokil'lo vavr korun,
 Tellun² rat-chi palli³ bhoim-bhirantin
 Dolleank il'lo favo-to ditalo visov,
 Dusro lok tellit vantteam-vantteam-ni.

LXI

Ten'na Mercur sopnant ieta tachea,
 Mhonntta: "Poll, pollun voch re Firngea,
 Koptti raza-n vinnil'lea zab'beantulo,
 Vhorche khatir tuka naxak⁴, xevttak⁵ ;
 Poll, varem ani sorg tujer proson'n⁶,
 Kall borvo asa, tosoch doria,
 Dusro raza, chodduch ixtt, dusrim,
 Zhoim bhogcho tuvem asro surokxit-uch.

LXII

"Na ga tumkam hanga toiear bogor
 Dhorm'sall dil'li krur Diomed-in,
 Jevonna mal korun sonvoinche bhaxen,
 Thoim ravtoleank marun ghoddeank khavovn,
 Busiris nixttur-acheo disteo vedi⁷,
 Zhoim hulpaitalo ghevn aplea othitink⁸,
 Moronn ietlem tumkam, chodd itsit⁹ zalear,
 Pollat hea ghatki, krur lokam pasun.

1. entertained; 2. to watch; 3. (night) vigil; 4. destruction; 5. end; 6. look with favour; 7. altars; 8. guests; 9. to wish/desire.

LXIII

“दरया देगेवेल्यानूच ताणीत राव तूं,
मेळटलो देस दुसरो बरो खरो,
फुडें, जंय सुर्या किर्णा हुलपायता उज्यान,
जंय दीस आनी रात जोकतात एकाच मापान,
थंयच तुज्या तारवांक मेळून येवकार,
एक राजा, इश्टागती करण्यो करून,
आसरो सुगूर दितलो तुका मायेन,
भारताक वचूंक सुखाणो जाणातलो खरो”

LXIV

हें सांगले उपरांत, मेरकुरियान काडली न्हीद
कपितावेली, जो व्हडलें अजाप दाखोवन,
उठ्टा आनी पळेता काळोख येतलो चिरून
एक आवचितूच गा उजवाड, पवित्र जोगील,
पळेवन निश्चीत कितलें आदावाचें तें,
रावना जांवक इतल्या घातक्या देसांत,
नवे उर्बेन फर्मायता तारवा-मुखियाक,
शिडां फुलय म्हणून व्हांवत्या वान्याक.

LXV

“सोडात शिडां, सांगलें, व्हडल्या वान्याक,
सर्ग आमकां अनुकूल आसा, देवाज्ञा;
शिंवासनावेलो निगूत पळेलो दूत,
जो चलता आमच्याच पावलां कणकर्णीं.”
उभटून येता, म्हणना फुडें, हालचाल
सगल्या तारवट्यांची, आयल्यान पयल्यान,
व्हरतात बोबाट मारून वयर नांगर,
दाखोवन कश्टी बळगें मोल-मोलादीक

LXIII

“Doria-dege-velean-uch tannit rav tum,
 Mellttolo des dusro boro-khoro,
 Fuddem, zhoim sur’ia-kirnnam hulpaita ujean,
 Zhoim dis ani rat zoktat ekach mapan,
 Thoinch tujea tarvank mellun ievkar,
 Ek raza, ixhtagoti korn:neo korun,
 Asro sugur ditlo tuka maien,
 Bharot-ak vohunk sukhanno zannatlo khoro.”

LXIV

Hem sanglea uprant, Mercur-ian kaddli nhid
 Kopita-veli, zo vhoddlem ojav dakhovn,
 Utt’ttha ani polleta kallokh ietlo chirun
 Ek avchituch ga uzvadd, povitr zogil,
 Pollevn nisshit kitlem adava-chem tem,
 Ravona zavunk itlea ghatkea desant,
 Nove urben formaita tarva-mukhi-ak,
 Xiddam fuloi mhonnun vhanvtea vareak.

LXV

“Soddat xiddam, sanglem, vhoddlea vareak,
 Sorg amkam onukul¹ asa, Dev-ad’nea² ;
 Xinvasana³-velo nigut⁴ pollelo dut⁵,
 Zo cholta amcheach pavlam konnkonni.”
 Ubhttun ieta, mhonna fuddem, halchal⁶
 Soglea tarvotteam-chi, ailean-poilean,
 Vhortat bobatt marun voir nangor,
 Dakhovn koxtti bollgem mol-moladik.

1. favourable; 2. God’s command; 3. throne; 4. clear; 5. messenger; 6. movement.

LXVI

नांगर उबारताले गा त्याच वेळार,
 काळखी सावळेंत लिपिल्ले आसले मोयर,
 कातरीत आसले ल्हवान तारवां राजू,
 तडीक लोटून, तारवां नाश करूंक;
 पूण तीख नदरेन तेळीत आसले बारीक,
 सावध रावन सदांच फिरंगी लोक.
 तें मोयरांक कळना फुडें, रावले नांत ते,
 पूण उडक्यो मारून पळ्ळे वोल्यान ताणून.

LXVII

येन्ना तारवां तोंकां वेतालीं चिरीत
 ओलसार रुप्या सारक्यो दरया वाटो;
 व्हांवता वारें अनुकूल, शिडां भरून,
 सवकास, सुरक्षितूच हालचाल करून;
 उलयत फाटल्या संकटाच्यो गजाली,
 ज्यो सुटच्योनांत मनांतल्या चिंतनांतुल्यो,
 व्हडल्यो घडण्यो, कातरींत जांतले सांपडून,
 चुकून माकून जीव सांबाळ्ळा खरो.

LXVIII

हुलपतल्या सुर्यान मारिल्लो भोंवाडो,
 दुसरो केल्लो सुरू, जेन्ना दिसलीं
 पयशिल्ल्यान तांकां तारवां दोन, ल्हवान,
 येतालीं ताणीत, वाऱ्या बळग्यान हुंगून;
 मोयरांगेलीं तारवां जायत आसतलीं,
 देखून तांचे वटेन केल्लीं शिडां,
 तांतलें एक, घडये भियेवन वायट
 आपल्याक सांबाळचे पासत, तडीक वचत.

LXVI

Nangor ubartale ga teach vellar,
 Kallkhi sanvllent lipil'le asle Moir,
 Katrit asle lhovan tarvam-razu,
 Toddik lottun, tarvam nax korunk ;
 Punn tikh nodren tellit asle barik,
 Savodh ravun sodanch Firngi lok.
 Tem Moirank kollona fuddem, ravle nant te,
 Punn uddkeo marun poll'le volean tannun.

LXVII

Ien'na tarvam tonkam vetalim chirit
 Olsar rupea-sarkeo doria vatto ;
 Vhanvta varem onukul, xiddam bhorun,
 Sovkas, surokxit-uch halchal korun ;
 Uloit fattlea sonkotta-cheo gozali ,
 Jeo suttcheo-nant monant-lea chintnan-tuleo,
 Vhoddleo ghoddnneo, katrint zantle sampddun,
 Chukun-makun jiv samball'lla khoro.

LXVIII

Hulpotolea sur'ian maril'lo bhonvaddo,
 Dusro kel'lo suru, jen'na dislim
 Poixil'lean tankam tarvam don, lhovan,
 Ietalim tannit, varea bollgean hungun ;
 Moiram-gelim tarvam zait astolim,
 Dekhun tanche votten kel'lim xiddam,
 Tantlem ek, ghoddie bhievun vaity
 Apleak samballche pasvot, toddik vochot.

LXIX

दुसरें उतरलें ना तें इतलें हुशार,
 पूण फिरंग्यां चपक्यांत पडूंक वेता वेगीं,
 मारतीगेले तोणके पडटे नासून,
 वुलकानाचो रागा भार ना घेवन,
 थोड्याच लोका फौज दुर्बळ, भयभीत
 जाल्ल्यान, आशिल्ली हलक्या काळजा धिरान,
 प्रतिकारा सामक्या लेगीत दिसली ना;
 दिशिल्ली जाल्यार, चडूच जांवचो नाश.

LXX

गामाक भोवच आंवडे आशिल्ल्यान जोडूंक
 सोदतल्या त्या भारताक व्हरूंक सुखाणो,
 दिसलें ताका मेळटलो तो हांतलो,
 पूण जशें येवजिल्लें ताणें, तें घडलें ना,
 तांतल्या एकल्याकूय नाशिल्ली खबर,
 मार्ग दाखोंवक भारता देगे धारेक;
 पूण सांगतात सगले ताका, लागींच आसा
 मेलिंद, जंय खऱ्यांनीच सुखाणो मेळटलो.

LXXI

थंयच्या राजा बरवें वाखाणटात ते,
 उदार सभाव, प्रमाणीक काळीज ताचें,
 व्हडलो प्रताप, मनीसपणा गोडसाण,
 हेरूय सुगूण फावत आशिल्ले भोवमान,
 कपिताक पटली ही सगली खबर खरी
 कित्याक तशेंच सांगिल्लें सपनांत येवन
 सिलोनिया देवान, देखून सरत भायर
 जंय सपन आनी मोयर ताका सांगताले थंय.

LXIX

Dusrem utorlem nam tem itlem huxear,
 Punn Firng-eam chokpeant poddunk veta vegim,
 Marti-gele tonnke poddtte nasun,
 Vulcana-cho raga bhar na-ghevn,
 Thoddeach loka fouz durboll¹, bhoibit²
 Zal'lean, axil'li holkea kallza-dhiran,
 Protikara³ sam'kea legit disli na ;
 Dixil'li zalear, chodduch zanzvo nax.

LXX

Gama-k bhovuch anvde axil'lean zoddunk
 Sodtolea tea Bharot-ak vhorunk sukhanno,
 Dislem taka mellttolo to hantlo,
 Punn zoxem ievjil'lem tannem, tem ghoddlem na,
 Tantlea eklea-kui naxil'li khobor,
 Marg dakhonvk Bharota dege dharek⁴ ;
 Punn sangtat sogle taka, laginch asa
 Melinde, zhoim khoreaninch sukhanno⁵ mellttolo.

LXXI

Thoinchea raza borvem vakhannttat te,
 Udar sobhav⁶, promannik⁷ kalliz tachem,
 Vhoddlo protap⁸, monisponna goddsann,
 Her-ui sugunn⁹ favot axil'le bhovman.
 Kopitak pottli hi sogli khobor khori,
 Kiteak toxench sangil'lem sopnant ievun
 Cilenia devan, dekhun sorot bhair
 Zhoim sopn ani Moir taka sangtale thoim.

1. weak; 2. frightened; 3. resistance; 4. horizon; 5. pilot; 6. character; 7. sincere; 8. magnificence; 9. virtues.

LXXII

हो रूतू खोशाल जेन्ना भितर सरत
 सुर्या उजवाड एवरोपा वृषभ-रशीत
 जेन्ना दोनूय शिंगां येतालीं तापून,
 आनी फ्लोरा आमालत्या शींग तें सोडून उडयत;
 त्याच दिसा तो उगडास नव्यान काडीत
 सूर्या थक नाशिल्लो, जगा भोंवतीं,
 जेन्ना ताणें, सकला जाच्या सगलें,
 सगल्या कर्तुपांचेर मारलो शिक्को.

LXXIII

जेन्ना पावलीं तारवां थंयच्या भागांत,
 जंयच्यान दिश्टी पडटें मेलिंद राज्य,
 तोरणां-मकरां सजोवन परबे रितीन,
 दाखयताले तो पाळटा पवित्र दिस.
 फडफडटा बावटो, उबता धजस्तंब,
 दिसता पयसुल्ल्यान जांबळा रंग रंगीत,
 वाजता रोमटां, धोल, ताश्यां बोवाळ;
 प्रवेसताले खोशाल झुजारी दबाज्यान.

LXXIV

भरता सगली वेळ मेलिंद शारा
 लोकान, जो येता पळेंवक तारवां खोशाल,
 भोवच खरेलो, भोवच मनशाळो लोक हो,
 फाटीं उडयल्ल्या देसां परस तर चडूच.
 फिरंग्यां तारवां तांच्या आयलीं फुडें;
 जोड-जडावा नांगर लागतात खरीक,
 धरिल्ल्या एका मोयराक धाडलो भायर,
 करवीं जाचे राजाक कळयलें येणें.

LXXII

Ho rutu¹ khoxal jen'na bhitor sorot
 Sur'ia uzvadd Evropa vroxobh-rashint²,
 Jen'na don-ui xingam ietalim tapun,
 Ani Flora Amaltea xing tem soddun uddoit ;
 Teach disa to ugddas novean kaddit
 Sur'ia thoko-naxil'lo, joga bhonvtim,
 Jen'na Tannem, sokla zachea soglem,
 Soglea kortupam-cher marlo xik'ko.

LXXIII

Jen'na pavlim tarvam thoinchea bhagant,
 Zhoinchean dixtti poddtem Melinde raj'eo,
 Tornnam-mokoram³ sozovn porbe ritin,
 Dakhoitale to pallttat povitr dis.
 Foddfoddta bavtto, ubta dhozsthomb⁴,
 Dista poisul'lean zamblla rong rongit,
 Vaztat rom'ttam, dol, taxeam bovall ;
 Provestale⁵ khoxal zhuzari dobajejan.

LXXIV

Bhorta sogli vell⁶ Melinde xhara
 Lokan, zo ieta pollenvk tarvam khoxal,
 Bhovuch khorelo, bhovuch mon'xallo lok ho,
 Fattim uddoil'lea desam poros tor chodduch.
 Firngeam tarvam tanchea ailim fuddem ;
 Zodd-zoddava nangor lagtat khorik⁷ ;
 Dhoril'lea eka Moirak dhaddlo bhair,
 Korvim⁸ zache razak kolloilem iennem.

1. Season; 2. zodiac sign; 3. buntings/decorations; 4. standard (of flag); 5. entered; 6. beach; 7. sea-bottom; 8. through him.

LXXV

राजाक खबर आशिल्ली श्रेश्ठ म्हणून ते,
 फिरंग्यांक ते इतले बरे उखलून धरी,
 आपल्या बंद्रांत आयले म्हणून भोवमान,
 जो तांकां फावो, बळीश्ट परजा जाल्ल्यान,
 खरेल्या मनान आनी निवळ काळीज भरून,
 जें वयर घेता उंचावन उदार मनाक,
 धाडटा मागूंक येवचें भायर ताणीं,
 घेंवची आपल्या राज्या सोयऱ्या-सेवा.

LXXVI

तांचीं अर्पिल्लीं दानां, सेवा खरेली,
 उतरां खरीं, प्रमाणीक, माळुंडीं न्हय,
 जीं धाडलीं राजान श्रेश्ठ सरदारांक,
 जांणीं दर्या, देसां केल्लीं पार.
 धाडटा तांकां ते भायर मेंढरे मासाळ,
 धाट्यो-मोट्यो घरा वाडयल्ल्यो कोंबयो,
 त्या वेळा आशिल्लीं धर्तरेचीं फळां,
 मोगाळ वागणूक तांचे परस चडूच.

LXXVII

कपीत घेता खोशालकायेन हजीब,
 मोगाळ रितींचो, आनी ताणें हाडिल्लो निरोप;
 रोकडो हाडटा राजाक दुसरी भेट,
 जी पयस थावन हाडिल्ली ह्याच हेतान;
 तांबडें, जांबळें रेशीम, भडक रंग,
 प्रवाळ-पारिजात खांदयो, मोलादीक वारीक,
 उदका-पोंदाक वाडून येतात मोवाळ,
 उदका-भायर सरून जातात घट'.

LXXV

Raza-k khobor axil'li srextt¹ mhonnun te,
 Firngeank te itle bore ukhlun dhori,
 Aplea bondrant aile mhonnun bhovman²,
 Zo tankam favo, bollixtt porza zal'lean,
 Khorea monan ani nivoll kalliz bhorun,
 Jem voir ghetta unchavn udar monak,
 Dhaddtta magunk ienvchem bhair tannim,
 Ghenvchi aplea raj'ea soirea-seva³.

LXXVI

Tanchim orpil'lim⁴ danam⁵, seva khoreli,
 Utram khorim, promannik, mallunddim⁶ nhoim,
 Jim dhaddlim raza-n srextt sardarank⁷,
 Zannim doria, desam kel'lim par.
 Dhaddtta tankam tea bhair menddre masall,
 Dhatteo-mottheo ghora vaddoil'leo kombieo,
 Tea vella axil'lim dhortore-chim follam,
 Mogall vagnnuk tanche poros chodduch.

LXXVII

Kopit ghetta khoxalkai-en hajib,
 Mogall ritim-cho, ani tannem haddil'lo nirop;
 Rokddo dhaddtta raza-k dusri bhett⁸,
 Ji pois thavn haddil'li heach het-an⁹;
 Tambddem, zambblem rexim'¹⁰, bhoddok¹¹ rong,
 Provall-parizat¹² khandieo, moladik barik,
 Udka-pondak vaddun ietat movall,
 Udka-bhair sorun zatat ghott'.

1. noble; 2. honour; 3. hospitality; 4. offered; 5. gifts; 6. double-crossing; 7. officers; 8. present/gift; 9. purpose; 10. silk; 11. gaudy; 12. leafy coral.

LXXVIII

धाडटा आनीक एकलो उलोवपी-वागपी हुशार,
 श्रेश्ठ राजाचे लागीं सोयरीक जोडूंक,
 माफी मागूंक येवक जायना म्हणून,
 तडीक तारवांवेल्यान त्याच वेळा.
 भायर सरून उपेगी हजीव असोच,
 तडीक वचून राजाल्या मुखार उबो,
 पाल्लस देवतेन शिकयल्ले शैलीन ताणें
 ह्या उतरां वरवीं केलें आपणालें भाशणः

LXXIX

“उत्तम राजा, जाका ओलिंप सर्गार
 थावनूच उंचले नितीन प्रदान केल्या
 सत्ता हे बळीश्ट पराक्रमी परजेक,
 तिचे पासून भियेल्लो, चडूच मोगाळ;
 तुमचें बंदीर भोवच घट सुगूर,
 सगले उदेंतेंत वळखून आयिल्लें भोवच,
 तुमचे सोदीक आयल्यांव, मेळचें म्हणून
 तुमच्यांत आमकां जाय तें सामकें वखद .

LXXX

“आमगेले न्हय गा चोर नागवणे, सांगतां,
 जे सावध नाशिल्ल्यां, शस्त्रविण्या शारांक
 मारतात लोकाक उजो तरसाद वापरून,
 चोरूंक तांचो आंवडेल्लो मालमत्तो;
 पूण बळीश्ट एवरोपांतल्यान आयल्यांव ताणीत
 तारवां, सोदीत आसांव पयसुल्लो देस
 व्हडल्या, गिरेस्त भारताचो, आज्ञेन
 येतांव आमच्या राजाले, जो उंचलो, उत्तम.

LXXVIII

Dhaddtta anik eklo ulovpi-vagpi huxear,
 Srextt raza-che lagim soirik zoddunk,
 Mafi¹ magunk ievunk zaina mhonnun,
 Toddik tarva-velean teach vella.
 Bhair sorun upegi hajib osoch,
 Toddik vochun raza-lea mukhar ubo,
 Pallas devten xikoil'le xoilin² tannem
 Hea utram vorvim kelem apna-lem bhaxonn³ :

LXXIX

“Ut'tom' raza, zaka Olimp⁴-sorgar
 Thavn-uch unchle nitin prodan kelea
 Sot'ta he bollixtt porakromi porjek,
 Tiche pasun bhiel'lo, chodduch mogall ;
 Tumchem bondir bhovuch ghott' sugur,
 Sogle Udent-ent vollkhun ail'lem bhovuch,
 Tumche sodhik aileanv, mellchem mhonnun
 Tumche-ant amkam zai tem sam'kem vokhod.

LXXX

“Am'gele nhoim ga chor nagovvne, sangtam,
 Je savodh naxil'leam, xostr-vinneam xharank
 Martat lokak uzo torsad vaprun,
 Chorunk tancho anvddel'lo mal-mot'to⁵ ;
 Punn bollixtt Evropant-lean aileanv tannit
 Tarvam, sodit asanv poisul'lo des
 Vhoddlea, girest Bharot-acho, ad'nien⁶
 Ietanv amchea Raza-le, zo unchlo, ut'tom'.

1. pardon; 2. style; 3. speech; 4. Greek heaven; 5. property; 6. orders/ command.

LXXXI

“कितले उग्र निश्टूर लोक थंय आसात,
 कितल्यो चाली रिती त्यो कुड्यो म्हेळ्यो,
 आडांवक बंद्रां हेरांक, इतलेंच न्हय,
 पुणून ते वांजडे रेंवे लेगीत आसरो?
 कसलो वायट बेत दिसलो आमच्यांत,
 कि इतल्या थोड्या लोकाक भियेंवचें ताणीं?
 कि लिपतीं सशस्त्र जावन येवचें ताणीं,
 आमकां विभाडचे म्हणून फर्मावणी काडून?

LXXXII

“पूण तुमी, जांच्यांत आमचो विस्वास थीर,
 दिंवची चडूच निश्टाय, बरव्या राया,
 निश्चीत आदार जो आशेतांव तुमचे-कडल्यान,
 जो शेणिल्ल्या इताक-कारांक आलसिनांत मेळ्ळो,
 तुमच्या सुगूर बंद्रांत आयल्यांव ताणून,
 दैवी दुतान दाखयल्ली म्हणून वाट;
 तुमचे लागीं हाडले, जालें स्पश्ट,
 कि तुमचो अप्रूप, मनशाळ, खरेलो सभाव.

LXXXIII

“धरचो न्हय राग, राजा, तुमी, आमचो
 कपीत भोवच गिन्यानी वरतो येंवक ना
 तुमचे भेटेक, सेवेक, दिसलें कित्याक,
 वा रिगलो दुभाव ताच्या कपटी काळजांत;
 पूण कळचें तुमकां ताणें केलां तशें,
 दिवन पाळो आपल्या राजाले आज्ञेक,
 जी पाळटा सगल्यांत, भायर सरचें न्हय म्हूण,
 तारवां सोडून, खंयच्याच वेळार वा बंद्रांत.

LXXXI

"Kitle ugr¹ nixttur lok thoim asat,
 Kitleo chali riti teo kuddeo² mhelleo³,
 Addanvk bondram herank, itlench nhoim,
 Ponnun te vanzdde⁴ renve legit asro ?
 Koslo vaitt bet dislo amcheant,
 Ki itlea thoddea lokak bhienvchem tannim ?
 Ki liptim soxostr zavun ienvchem tannim,
 Amkam vibhadd-che mhonnun formaynni kaddun?

LXXXII

"Punn tumi, zancheant amcho visvas thir,
 Dinvchi chodduch nixttai⁵, borvea raia,
 Nischit adar zo axetanv tumche-koddlean,
 Zo xennil'lea Itac-karank Alcin-ant mell'llo,
 Tumchea sugur bondrant aileanv tannun,
 Doivi dutan dakhoil'li mhonnun vatt ;
 Tumche-lagim haddle, zalem spoxtt,
 Ki tumcho oprup, mon'xall, khorelo sobhav.

LXXXIII

"Dhorcho nhoim rag, raza, tumi, amcho
 Kopit bhovuch gineani-vorto ievunk na
 Tumche bhettek, sevek, dislem kiteak,
 Va riglo dubhav tachea koptti kallzant ;
 Punn kollchem tumkam tannem kelam toxem,
 Divun pallo aplea raza-le ad'niek,
 Ji palltta sogleant, bhair sorchem nhoim mhonn,
 Tarvam soddun, khoincheach vellar va bondrant.

1. hard-hearted/ aggressive; 2. barbaric/rude; 3. dirty; 4. sterile; 5. allegiance/loyalty.

LXXXIV

“मांडलिकांचें कर्तव्य जाल्ल्यान जशें
 कुडी-सांध्यांचें, जांचेर चलयता तकली,
 तुमकां आवडचेंना, तुमी तर राजाच,
 खरेंच आपल्या राजाक दिल्लो ना-पाळो;
 पुणून सगले उपकार, व्हडलें बरवें,
 जें आतां फावता तांकां तुमचे कडल्यान,
 ते दितात भास आनी तांचें मन कळीत
 करतीत न्हंयों त्या दरयांत व्हांवत मेरेन.”

LXXXV

सांगलें अशेंच ताणें; आनी सगले आयकून
 लागले उल्लोवक अजापून एकामेका-कडेन,
 वाखाणीत भोवच धीर-धिटाय लोकांची,
 जाणीं दरया, देस मारले पार,
 आनी उत्तम राजान घेतली कल्पना करून,
 फिरंग्यांची शिस्त, धिटाय आपल्या मनांत,
 ज्या राजाक, पयस आसुनूय मानतात इतलो,
 कळ्ळें ताचें मोल तें केदें व्हडलें.

LXXXVI

आनी हांसत्या तोंडान, मायेस्त मुखकमळान,
 जाप दिली हजिबाक, भोवच मानान:
 “सगले दुभाव काडात मनांतुले,
 कसलीच भिरांत रिगची न्हय गा तुमच्यांत,
 तुमचें मोल, कर्तुपां तीं गुणेस्त;
 तुमकां मानच्याक संवसारांत भोवमानेस्त;
 जाणीं तुमकां वागयले दुसमानकायेन,
 तांकां नासत व्हडलेंशें उत्तम मन.

LXXXIV

“Manddikam¹-chem kortov²’eo² zal’lean zoxem
 Kuddi-sandheam-chem, zancher choloita tokli,
 Tumkam avoddchem na, tumi tor raza-ch,
 Khoreench aplea raza-k dil’lo na-pallo³ ;
 Ponnun sogle upkar, vhoddlem borvem,
 Jem atam favta tankam tumche koddlean,
 Te ditat bhas ani tanchem mon’ kollit
 Kortit nhoim-eom teo dorient vhanvot meren.”

LXXXV

Sanglem oxench tannem ; ani sogle aikun
 Lagle ulonvk ojavun ekameka-kodden,
 Vakhannit bhovuch dhir-dhittai lokan-chi,
 Zannim doria, des marle par,
 Ani ut’tom’ raza-n ghetli kolpona korun,
 Firng-eanchi xist, dhittai aplea monant,
 Jea raza-k, pois asun-ui man’tat itlo,
 Koll’llem tachem mol tem kedem vhoddlem.

LXXXVI

Ani hanstea tonddan, maiest mukhkom’llan,
 Zap dili hajib-ak, bhovuch man-an :
 “Sogle dubhav kaddat monantule,
 Koslich bhirant rigchi nhoim ga tumcheant,
 Tumchem mol, kortupam tim gunnest,
 Tumkam man’cheak sonvsarant bhovmanest ;
 Zannim tumkam vagoile dusman’kaien,
 Tankam nasot vhoddlem-xem ut’tom’ mon’.

1. vassals; 2. duty/obligation; 3. disobedience.

LXXXVII

“सगलो तुमचो लोक ना आयलो तडीक,
 आमची भोवमाना रीत पाळचे पास्वत,
 जरूय लागता म्हाका हें आथर्वेच कशें,
 मानतां तुमचे शिस्तीक हांवूय भोवूच;
 पूण तुमचे नेम दिनांत जाल्यार परवानगी,
 म्हज्यान लेगीत जांवचें ना गा कवूल,
 कि नाकारचे येद्या उत्तम, निशठे मनशान
 आपले नेम म्हजेच खोशयेक लागून.

LXXXVIII

“कित्याक दीस उदेतोच फायचो वेगीं
 हे धर्तरेचेर, म्हज्या पडावांत बसून
 तुमच्या सशस्त्र तारवांक दितलों भेट,
 तीं पळेंवक, कितले दीस हांव आंवडेतां.
 तीं दरया मारून झडपल्यांत जाल्यार,
 वसाड वारें आनी लांबदीक प्रवास करून,
 निर्मळ मनांचे मेळटले तुमकां हांगासर
 सुखाणे, दारू गुळो आनी सगली पुर्वण.”

LXXXIX

अशेंच म्हणून ताणें, लिपलो उदकांत
 सुर्या; आनी तारवांवेल्यान आयलो हजीब
 आपणाल्या वांगड्यांक खोशाल घेवन वचत
 तारवां कडेन, आपल्या ल्हव-पीक व्हड्यान,
 खोशये-नादार फुलतात सगल्यां हड्डीं,
 मेळ्ळें तांकां खरेलें वखद विरसद,
 गावलो म्हणून सोदूंक-भोंवतलो देस;
 गाजयली सगली रात परबे रितीन.

LXXXVII

“Soglo tumcho lok na-ailo toddik,
 Amchi bhovmana rit pallche pasvot,
 Zorui lagta mhaka hem athvench koxem,
 Man'tam tumche xist-ik hanv-ui bhovuch ;
 Punn tumche nem' di-nant zalear porvan'gi,
 Mhojean legit zavnchem na ga kobul,
 Ki nakar-che ied'dea ut'tom', nixtte mon'xan
 Aple nem' mhojeh khoxiek lagun.

LXXXVIII

“Kiteak dis udetoch faicho vegim
 He dhortore-cher, mhojea poddav-ant bosun
 Tumcheam soxostr tarvank ditlom bhett,
 Tim pollenvk, kitle dis hanv anvddetam.
 Tim doria marun zoddpoleant zalear,
 Vosadd varem ani lambdik provas korun,
 Nirmoll monam-nche mellttole tumkam hangasor
 Sukhanne, daru gullo ani sogli purvonn.”

LXXXIX

Oxench mhonnun tannem, liplo udkant
 Sur'ia ; ani tarvam-velean ail'lo hajib
 Apnnalea vangdd-eank khoxal ghevun vochot
 Tarvam kodden, aplea lhov-pik vhaddean.
 Khoxie-nadar fultat sogleam hodd'ddim,
 Mell'llem tankam khorelem vokhod-virsod,
 Gavlo mhonnun sodunk-bhonvtolo des ;
 Gazoili sogli rat porbe ritin.

XC

फोग-खोजने, गरनाळ जाले नांत उणे;
 कडकडट्या धुमकेतूचें अनुकरण करून,
 फोगेर करतात आपल्या धंधा उपेग,
 धर्तरी, मळब, ल्हारांक घडघडावन,
 सिकलोपांचो दाखयतात धंदो करून,
 खोजन्या-गुळ्यांत जो उजो हुलपायताले;
 दुसरे, बोवाळ करीत मळबाक मारून,
 वाद्यां वाजंत्रां वाजयत ऊंच आवाजान.

XCI

तडीर थावन एकजुडीन दितात जाप
 खोजने, गरनाळ, घणघणाचें वळण,
 उज्या-बाणां आटयो घालीत वान्यार,
 गंधका दारू शिंपडटाली उसळून,
 लोकां किळंच्यो मळबार उडणां मारीत,
 उज्या फोगान पेटिल्लो दरया दिसत,
 तशीच धर्तरी तर उणीच न्हय,
 झुजा भाशेन एकामेकाचो उत्सव.

XCII

पूण मळब अस्वस्थ आतां, बदलतना,
 लोकाक हुसकायतालें आपल्या कामाक;
 आयलें उदेवन फांतें, हाडीत उजवाड,
 लांवदीक न्हिदेक अंत करी तें निश्चीत.
 सांवळ्यो लांवदीक जाल्यो ना-नपश्चात,
 धर्तरेच्या फुलांचेर थंड दंवान,
 जेन्ना मेलिंद राजा सुटलो व्हड्यान
 व्हडल्या दरयांत आशिल्लीं तारवां पळेंवक.

XC

Fog-khozne, gornall zalem nant unne,
 Koddkoddttea dhumketu¹-nchem onukoronn²korun,
 Foger kortat aplea dond' dhea upeg,
 Dhortori, mollob, lharank ghoddghoddavn,
 Ciclop-ancho dakhoitat dond' dho korun,
 Khoznea-gulleant zo uzo hulpaitale ;
 Dusre, bovall korit mollbak marun,
 Vad' iam-vazontram³ vazoit unch avazan.

XCI

Toddir thavn ekzutt'ttin⁴ ditat zap
 Khozne, gornall, ghongonna-chem vollon,
 Ujea-bannam atti-eo ghalit varear,
 Gondhoka-daru⁵ ximpoddtali usllun,
 Lokam killncheo mollbar uddnam marit,
 Ujea-fogan pettil'lo doria disot,
 Toxich dhortori tor unni-nch nhoim.
 Zhuza bhaxen eka-mekacho utsov⁶.

XCII

Punn mollob osvosth atam, bodoltanam,
 Lokak huskaitalem⁷ aplea kamak ;
 Ail'lem udevn fantem, haddit uzvadd,
 Lambdik nhidek ont'⁸ kori tem nischit.
 Sanvlleo lambdik zaleo na-noposcheat⁹,
 Dhortore-chea fulam-cher thondd' dovan,
 Jen'na Melinde raza suddlo vholddean
 Vhoddlea dorient axil'lim tarvam pollenvk.

1. comet; 2. imitation; 3. musical instruments; 4. in unison; 5. sulphureous powder; 6. festivity; 7. to incite; 8. end; 9. disappeared.

XCIII

फाटल्यान ताच्या चिकार भरल्यो वेळो,
 लोक जोडयांनी खोशाल घेंवक दर्शन;
 लखलखताल्यो कावायो, आंगावलीं जांवळीं,
 रेशमी वस्त्रां चकचकतालें लुगट,
 झुजारी भाल्यो, धोणवां बाणां जाग्यार,
 जे दिसतात चंद्रिमाचीं किर्णां मारून,
 माडां चुडट्यो घेवन येतात हालयत,
 खरेलो मुकूट, जैतिवंतां जैत.

XCIV

एक व्हडलें व्हडें आस्कळ-विस्कळ, माटोव
 घालून येतालें रंग-बिरंगी रेशमान,
 मेलिंदि राजा हाडीत वांगडा ताच्या
 आशिल्ले मुखेल राज्य सरदार, धनी,
 न्हेसून तो येतालो उंची आंगावल्यांनी,
 तांच्या संवयां, चाली रिती प्रमाणें:
 माथ्याक फट्या-मुंडासो रंगीत वांदीत,
 विणिल्लो कापसा, रेशमां लुगटान, भांगरान.

XCV

घाल्ली काबाय फावो त्या दामाशकाची,
 तांबड्या तिरये-रंगी, भोवच मोलादीक;
 गळ्या-गोमटेंत सरपळी उंची भांगर,
 जांतलें भांगर भोवच वरतें, प्रियाळ;
 पेटत वज्रा सारक्या झगझगान,
 सोवीत कांतयल्ली तरसाद खोयिल्ली भेंडाक;
 सगल्याक, पांयांच्या जोत्याक लेगीत धरून
 विलुदा वयर लायिल्लें भांगर, मोतयां.

XCIII

Fattlean tachea chikar bhorleo vello¹,
 Lok zoddiam-ni khoxal ghevunk dorxon ;
 Lokhlokhtaleo kabaieo, angavlim zambllim,
 Rexmi vostram chokchoktalem lugott.
 Zhuzari bhaleo², dhonnvam³ bannam zagear,
 Je distat chondrima-chim kirnnam marun,
 Maddam chuddtteeo ghevun ietat haloit,
 Khorelo mukutt, zoitivontam zoit.

XCIV

Ek vholddem vholddem askoll-viskoll⁴, mattov
 Ghalun ietalem rong-birongi resman,
 Melinde raza haddit, vangdda tachea
 Axil'le mukhel raj'ea sardar, dhoni,
 Nhesun to ietalo unchi angavleam-ni,
 Tachea sonvoim-eam, chali riti promannem :
 Matheak fottea-munddaso rongit bandit,
 Vinnil'lo⁵ kapsa, resma lugttan, bhangran.

XCV

Ghal'li kabai favo tea damaska-chi,
 Tambddea Tirie-rongi, bhovuch moladik ;
 Gollea-gom'ttent sorpolli unchi bhangor,
 Zantlem bhangor bhovuch vortem, priall⁶ ;
 Pettot vozra⁷ sarkea zhogzhogan,
 Sobit kantoil'li torsad khoil'li bhenddak ;
 Sogleak, paiam-chea zoteak legit dhorun
 Veluda voir lail'lem bhangor, motiam.

1. beaches; 2. spears; 3. bows; 4. spacious; 5. woven; 6. esteemed; 7. diamond.

XCVI

वाटांगुळे ऊंच रेशमी सत्रेन,
 जी फुलयल्ली उंचले भांगराळ दांडयेचेर,
 सखी आडायता सुर्या वता धग,
 उत्तम राजाक वोट लागचें न्हय म्हण.
 फुडल्या तोंकार हाडीत वाजतें संगीत,
 आथवेंच, खोशाल, कान फुट्टलें कर्कश,
 शिंगां भाशेन दिसतीं कोर्ने-वाघां
 जुळो ना जावन, करीत व्हडलो बोवाळ.

XCVII

फिरंगी वेतालो, उणो न्हय नेटोवन-सजोवन,
 आपल्या तारवांवेल्या व्हड्यांर बसून,
 मेलिंदकारांक येवकार दिंवक दर्यार,
 आपणा सांगातीं मानेस्त सजगिल्ले मनीस.
 गामा आयिल्लो न्हेसून हिसपानी शैलीन,
 पूण घाल्लें न्हेसण फ्रांसेज विणकारांचें,
 आद्रियातीक वेनेजा शारांतल्या रेशमान केल्लें,
 किर्मीज खुमास, जें आवडटा इतलें लोकांक.

XCVIII

खोमसा हातांक लायिल्ले भांगरा बुतांव,
 जंय लखलखीत सूर्य दिपकायता दोळ्यांक;
 फौजी-कलसांव जें न्हेशिल्लो तेंच खोंचिल्लें
 ह्या त्या धातून जें लोकांक मेळना मागून;
 त्याच धातूच्या वारीक नाजूक सुतान,
 तांच्या जिवांचर्ची भरून घेतार्लीं काजां;
 तांची भांगरा तरसाद लायिल्ली मोदीन
 मातशी आडवी बशिल्ली तांच्या भेंडाक.

XCVI

Vatangullé unch rexmi sotren,
 Ji fuloil'li unchle bhangrall danddi-echer,
 Sakhi¹ addaita sur'ia vota dhog,
 Ut'tom' raza-k vot lagchem nhoim mhonn.
 Fuddlea tonkar haddit vaztem songi²,
 Athvench, khoxal, kan'-futt'ttolem khorkos,
 Xingam bhaxen distim khorne-vad'iam³,
 Zullo⁴ na zavn, korit vhoddlo bovall.

XCVII

Firngi vetalo, unno nhoim nettovn-sozovn,
 Apleam tarvam-velea vhaddeanr bosun,
 Melind-karank ievkar divunk doriar,
 Apna sangatim manest sozgil'le⁵ monis.
 Gama ail'lo nhesun Hispani xoilin,
 Punn ghal'lem nhesonn Fransez vinn-karam⁶-chem,
 AdriaticVeneza xharantlea resman kel'lem,
 Kirmiz khumas⁷, jem avoddtta itlem lokank.

XCVIII

Khom'sa-hatank lail'le bhangra butanv,
 Zhoim lokhlokite sur'ia dipkait dolleank ;
 Fouji-kalsanv jem nhexil'lo tench khonchil'lem
 Hea tea dhatun⁸ jem lokank mellona magun ;
 Teach dhatu-chea barik nazuk sutan,
 Tanchea jibanv⁹-chim bhorun ghetalim kazam ;
 Tanchi bhangra torsad lail'li modin
 Matxi addvi boxil'li tanchea bhenddak.

1. assistant; 2. music; 3. trumpets; 4. in concert; 5. well-dressed; 6. weavers; 7. silk; 8. metal; 9. shirt-dress.

XCIX

तांच्या वांगडांत दिसताले रंग विंगड,
जे कोंग्याक उत्तम विवीध दितात रंग,
दोळ्यांक भाळयताले पळेतल्यांच्या,
तशेंच न्हेसप तांचें जिनसांवार,
इतले सोवीत दिसताले ते रंग,
न्हेसणांचे तांच्या, एकठांय पळेतनां,
जाल्ल्या भाशेन मळवार धोणू-वाल कशें,
थावमांतीले धुवे, ते अप्सरेचें.

C

कोर्ने वाजताले ते व्हडल्या आवाजान,
खोशाल मनान उर्वेन फुलोवन हाडूंक;
मोयरां व्हडीं दरया लुटीं खेटीं,
पाणयार उडयो मारीत तांतले माटोव,
खोजने, गर्नाळ, किळंच्यो, मारीत बोवाळ,
आपल्या धुंवुरान सुर्याक लेगीत धांपून,
उज्या बाणा शिंवर जावन चडूच,
हादरपी आवाज, धांपीत कान हातान.

CI

चडलो कपितागेल्या व्हड्यांत राजा,
घेतलो वेंगेंत आपल्या तारवार ताका,
तो ताचे लागीं उलयतालो भोव कद्रेन,
फावत आशिल्ल्या (राजा जावनूय) मानान.
अजाप, तुस्त तोखणाये अविश्कारान
मोयर ताचो हावभाव, रीत नोंदी.
जसो काय मानून घेत व्हडल्या आदारान
लोकाक, जे पयसुल्ल्यान आयले भारता सोदीक.

XCIX

Tanchea vangddant distale rong vingodd¹,
 Je kongeak ut'tom' vividh² ditat rong,
 Dolleank bhalloitale³ polletoleam-chea,
 Toxench nhesop tanchem jin'sam-var.
 Itle sobit distale te rong,
 Nhesnnan-che tanchea, ektthaim polletam-na.
 Zal'lea bhaxen mollbar dhonnu-bal⁴ koxem,
 Thaumanti-le dhuve, te opsore-chem.

C

Khorne vasztale te vhoddelea avazan,
 Khoxal monam urben fulovn haddunk ;
 Moiram vhoddim doria luttim-khettim,
 Pannia-r uddi-eo marit tantle mattov,
 Khozne, gornall, killncheo, marit bovall,
 Aplea dhunvran sur'iak legit dhampun,
 Ujea banna xinvor zavun chodduch,
 Hadorpi⁵ avaz, dhampit kan' hatan.

CI

Choddlo kopita-gelea vhaddeant raza,
 Ghetlo veng-ent aplea tarvar taka,
 To tache lagim ulotalo bhov kodren⁶,
 Favot axil'lea (raza zavnu-ui) manan.
 Ojap, tust-tokhnaie⁷ avixkaran⁸
 Moir tacho havbhav⁹, rit nondi,
 Zoso kai manun gheit vhoddelea adoran¹⁰
 Lokak, je poisul'lean ail'le Bharot-a sodik.

1. different; 2. variety; 3. befriended/pleased; 4. rainbow; 5. trembling/shaking; 6. courtesy; 7. praise&admiration; 8. show; 9. facial expression; 10. respect.

CII

व्हडल्या उदार उतरांनी उलोवन तो वोंपता
 सगलें ताच्या राज्यांत उपेगी तांकां,
 कसलोय पुरवटो तांकां पडल्यार उणो,
 मागचो ताणीं आपलोच जाल्ले भाशेन
 आनिकूय सांगलें ताणें, भोव वळखता
 कीर्त तांची, पळेंवक नासतना लेगीत;
 कित्याक आयकल्लें ताणीं दुसऱ्या देसांत
 केल्लें झूज आपल्या धर्मा लोकांक.

CIII

आनी जशें सगले आफ्रिकेक गाजता,
 सांगतात तांणी केल्लीं साहसां व्हडलीं,
 जेन्ना थंयचो जोडलो मुकूट ताणीं
 हेसपेरीदिशू अप्सरा जियेतात, तें राज्य.
 गायलीं कर्तुपां तीं हेरांचीं किर्कोळ,
 जोडिल्लीं फिरंग्यांगेलीं, जायत्यां उतरान,
 आनी दुसऱ्यो गजाली ज्यो राजाक कळ्ळ्या किर्तीन.
 पूण गामा हे रितीन ताका जाप दितालो:

CIV

“राजा, बऱ्या मनाच्या, तुमीच एकल्यान
 केली गा दया आमचेर, फिरंगी लोकांचेर,
 जे इतल्यो आडखळी, अदृश्ट सोंसून घेवन,
 अणभवतात मारेकार, मूर्ख दरया राग,
 वरत्या देवान, सासणा सर्गावेल्या,
 जो घुंवडायता मळब, लोकांर करता राज्य,
 तुमचे कडल्यान मेळ्ळो आमकां आदार,
 तुमकां बावुडचें घडना आमचे लागीं.

CII

Vhoddlea-udar utram-ni ulovn to vompta¹
 Soglem tachea raj'eant upegi tankam,
 Kosloi purvotto² tankam poddlear unno,
 Magcho tannim aploch zal'le bhaxen.
 Anik-ui sanglem tannem, bhov vollkhota
 Kirt tanchi, pollenvk nastona legit ;
 Kiteak aikol'lem tannim dusrea desant
 Kel'lem zhuz aplea dhorma lokank.

CIII

Ani zoxem sogle Afrikek gazta,
 Sangtat tannim kel'lim sahosam³ vhoddlim,
 Jen'na thoincho zoddlo mukutt tannim
 Hesperides opsora jietat, tem raj'eo.
 Gailim kortupam tim heram-chim kirkoll,
 Zoddil'lim Firngeam-gelim, zaiteam utran,
 Ani dusreo gozali jeo raj'eak koll'llea kirtin.
 Punn Gama he ritin taka zap ditalo :

CIV

"Raza, borea-mona-chea, tuminch eklean
 Keli ga doiea amcher, Firngi lokan-cher,
 Je itleo addkholti, odruxtt sonsun ghevun,
 Onnbhovtat marekar, murk doria rag,
 Vortea Deva-n, sasna sorga-velea,
 Zo ghunvddaita mollob, lokanr korta raj'eo,
 Tumche koddlean mell'llo amkam adar,
 Tumkam bavuddchem⁴ ghoddona⁵ amche lagim.

1 offers; 2. supplies; 3. feats of valour; 4. to re-pay debt; 5. unable to do.

CV

“सुर्यान तापयल्ल्या सगल्यांतले एकूच तुमी,
 घेतात शांती, खोल दरयांतल्यान आयिल्ल्यांक;
 फावलो आमकां आसरो, वरवो, निश्ट,
 खोशाल तुमच्यांत, वाऱ्या देवते करवीं.
 जो मेरेन मळब नखेत्रां भरीत, आनी सुर्या
 संवसाराक उजवाड तो दीत, तो मेरेन,
 हांव पावतां थंय गा कीर्त आनी वैभवान
 जियेतली उगडासांत ती तुमची तोखणाय.”

CVI

इतलें म्हणून, ताणून गेलीं व्हडीं
 तारवां वसल्यान, जीं मोयर पळेंवक सोदीत;
 वेतात एक-एका तारवा भोंवतणी,
 सगलीं पळेंवचीं ताणीं तीं बारकायेन,
 दारू-गुळेकार लागतात उजो ओंक्क,
 तारवां त्या गर्नाळांनी करतात उत्सव,
 कोर्ने वाजयताले गायन, संगीत;
 मोयर तांकां जाप दिताले अनाफीन.

CVII

पुणून सगलें नोंदून घेतल्या उपरांत,
 त्या उदार मोयर राजान, जो अजाप जातालो
 आयकून एक आथवेंच साधन संवयेचें न्हयच,
 जें येदी भयानक दाखयत भंय-भिरांत,
 फर्मायतालो थंड-शांत नांगरूक
 दरया ल्हव-पीक व्हडें जें तांकां व्हरत,
 सवकासायेन करूंक शूर गामा लागीं
 आयकल्ल्यां किर्ती खबरां वयर गजाली.

CV

“Sur’ian tapoil’lea sogleantle ekuch tumi,
 Ghetat xantin, khol doriantlean ail’leank ;
 Favlo amkam asro, boruo, nixtt,
 Khoxal, tumcheant, varea-devte korvim.
 Zo meren mollob nokhetram bhorit, ani sur’ia
 Sonvsarak uzvadd to diit, to meren.
 Hanv pavtam thoim ga kirt ani voibhovan
 Jietoli ugddasant ti tumchi tokhnnai.”

CVI

Itlem mhonnun, tannun gelim vhoddim
 Tarvam voslean¹, jim Moir pollenvk sodit ;
 Vetat ek-eka tarva bhonvtonni,
 Soglim pollenvchim tannim tim barkai-en,
 Daru-gulle-kar lagtat uzo vonkunk,
 Tarvam tea gornall-anim kortat utsov,
 Khorne vazoitale gaieon, songit ;
 Moir tankam zap ditale anafin².

CVII

Ponnun soglem nondun ghetlea uprant,
 Tea udar Moir raza-n, zo ojav zatalo
 Aikun ek athvench sadhon³ sonvoim-chem nhoinch,
 Jem iedi bhoianok dakhoit bhoim-bhirant,
 Formaitalo thondd’-xant nangrunk
 Doriar lhov-pik vhoddem jem tankam vhorot,
 Sovkasa-ien korunk xur Gama lagim
 Aikol’leam kirti- khobram voir gozali.

1. towards; 2 long, straight-shaped trumpets; 3. delighted/ enjoyed.

CVIII

जिनसांवार गजाली करून राजा
 विलासतालो, आतांच विचार मांडून
 ताणी केल्ल्या झुजां प्रतापवंत, फामाद,
 जीं जाल्लीं मोहम्मदाक मानपी लोकांचेर;
 आतांच विचारतालो लोकांविशीं
 हिस्पानी देसांतल्या, जंय गामालें आसलें विराड,
 आतांच विचारी त्या शेजारच्या लोकां संवर्दी,
 आतांच दरयावेल्या ओल्या वाटांचेर.

CIX

“पूण पयलीं म्हाका सांगात, शूर कपिता,”
 (तांकां म्हणत) खबर बारीकसाणीन
 देसाची तुमच्या, हवा-पाणी, वाठार
 संवसारांतलो, जंय जियेतात तुमी, निश्चीत;
 अशीच खबर तुमगेल्या पुर्वजांची,
 आनी येद्या वळीश्ट राज्या सुरवात कशी,
 तुमचीं झुजांतलीं जैतां, सुरवातेच्यान,
 कित्याक तीं नकळों आसुनूय, जाणां मोलादीक.

CX

“तशेंच सांगात आमकां, अनाळ्यो गुनाळ्यो
 लांबदीक, जांतल्यान तुमकां व्हेल्यात दरयान.
 पळेत कितल्यो चाली-रिती त्यो परकी,
 ज्यो आमच्या फाटसार आफ्रीकेनूय रचल्यात,
 सांगात म्हाका, येतात घोडे ते बांदून
 भांगरा कडयाळेन रत्न-खरचीत गाडयेंत,
 नव्या सुर्याचे, शितळ उदेंतेंल्यान,
 न्हिदलां वारें, विसवता दरया, ल्हारां.

CVIII

Jin'sam-var gozali korun raza
 Vilastalo, atanch vichar manddun
 Tanni kel'lea zhuzam protapvont¹, famad,
 Jim zal'lim Mohammada-ak man'pi lokan-cher ;
 Atanch vichartalo lokam vixim
 Hispani desantlea, zhoim Gama-lem aslem biradd,
 Atanch vichari tea xezar-chea lokam sombondim²,
 Atanch doria-velea olea vattan-cher.

CIX

“Punn poilim mhaka sangat, xur kopita,”
 (Tankam mhonnot) khobor bariksannin
 Desa-chi tumchea, hava-panni, vatthar
 Sonvsarant-lo, zhoim jietat tumi, nischit;
 oxich khobor tum'gelea purvozan-chi,
 Ani ied'dea bollixtt raj'ea survat koxi,
 Tumchim zhuzant-lim zoitam, survate-chean,
 Kiteak tim nokllom asun-ui, zannam moladik³.

CX

“Toxench sangat amkam, analleo-gunalleo⁴
 Lambdik, zantlean tumkam vheleat dorian.
 Pollet kitleo chali riti teo porki,
 Jeo amchea fattsar⁵ Afrike-nui rochleat,
 Sangat mhaka, ietat ghodde te bandun
 Bhangra koddialli-en⁶ rotn-khorchit gaddi-ent,
 Novea sur'ia-che, xitoll Udent-ent-lean,
 Nhidlam varem, visovta doria, lharam.

1. excellent/valorous; 2. regarding/ relating to; 3. valuable; 4. rounds/ circumnavigation; 5. backward; 6. spurs.

CXI

“वेळ बळांङ्गन वचून जायना उणे
 अश्रुक तुमी सांगिल्लें आयकुपाचे;
 कित्याक आसत कोण, जाका ना खबर
 फिरंग्या प्रतापी कर्तुपांची कीर्त?
 सुर्या-उजवाडा पासून चड ना पयस
 आमचेकडलो, तुमकां दिसपाक आसत
 मेलींदकारांचें काळीज दारुण निबर,
 व्हडल्या कर्तुपांचें मोल ना धरचें.

CXII

राखेस गर्विश्टांनी घाली गा घुरी,
 झूज मांङ्गन उजवाड, निर्मळ सर्गाक;
 पेरीधु, थेसेव, गेले अन्नाडपणान
 प्लुटो राज्यार, काळखी, हळशीक, भयानक;
 असलीं बळीश्ट कर्तुपां जर जालीं,
 उंचलो, निबर उणोच तो न्हय गा वावर
 नरकाक, सर्गाचेरुय घालूंक घुरी,
 हेरांनी करचो फुडो दरया मोडाक.

CXIII

दियाना देवते पवित्र देवूळ लासूंक,
 जें तेसिफोनियु शाण्यान बांदून हाडिल्लें म्हणून,
 हॅरोस्त्रातान, आपल्याक लोकां कडल्यान
 वळखुंचो, नांवादीक जांवचो देखून केलें;
 असल्या कामांनी जर नांवच जोडूंक सोदतांव,
 ह्या अत्रेकान फटवता आमचें मन,
 जाल्यार चडूच कारण सासणा म्हयमा
 सोदतल्यांनी, उगडासांत तें धरचें.

CXI

"Vell bollanddun vochun zaina unne
 Otrek tumi sangil'lem aikupa-che ;
 Kiteak asot konn, zaka na khobor
 Firngea protapi¹ kortupam-chi kirt ?
 Sur'ia-uzvadda pasun chodd na pois
 Amche-koddlo, tumkam dispak asot
 Melind-karan-chem kalliz darunn nibor,
 Vhoddlea kortupan-chem mol na dhorchem.

CXII

Rakhes gorvixttam-ni ghali ga ghuri,
 Zhuz manddun uzvadd, nirmoll sorgak ;
 Peritho, Theseu, gele on'nadd-ponnan²
 Pluto raj'jear, kallkhi, hollxik, bhoianok³ ;
 Oslim bollixtt kortupam zor zalim,
 Unchlo, nibor unno-ch to nhoim ga vavr
 Nork-ak, sorga-cher-ui ghalunk ghuri,
 Heram-ni korcho fuddo doria moddak⁴.

CXIII

Diana devte povitr devull lasunk,
 Jem Tesifonio xannean bandun haddil'lem mhonnun,
 Herostrat-an, apleak lokam koddlean
 Vollkhuncho, nanvadik zanzcho dekhun kelem ;
 Oslea kamam-ni zor nanv-uch zoddunk sodtanv,
 Hea otrekan⁵ fottovta amchem mon',
 Zalear chodduch karonn sasna mhoima
 Sodtoleam-ni, ugddas-ant tem dhorchem.

तिसरो सर्ग

I

आतां, तूं गो, कालीयोपि, शिकय म्हाका,
कितें-जायत सांगलां राजाक श्रेश्ठ गामान;
अमर गायन, दैवी आवाज स्फूर्त
जागय तुज्या मोगाळ मरपी हड्ड्यांत,
जसो तो वैजकीचो सोद करपी,
जाचे पासून तो ओर्फेव हाडलो वियेवन,
सुंदरे गे, केन्नाच नाकारचो ना
मोग तुजो, दाफनि, क्लिसी, लेवकोथि.

II

घाल गो, अप्सरे तूं, वेव्हारांत खोशी
म्हजी, जशें तें पुर्तुगेजांक फावो;
आगानीपे-झर तेजुंतल्यान उपजता,
हें सगल्या संवसाराक कळचें म्हणून.
पिंडोंतल्या फुलांक सोडात, कित्याक दिसता
म्हाका स्फूर्ति-उदकांत न्हाणयल्लें आपोलोनः
नाल्यार हांव म्हणटलों की वसता भिरांत
तुगेलो मोगाळ ओर्फेव शेवटत काळखींत.

TISRO SORG

I

Atam, tum go, Calliope¹, xikoi mhaka,
Kitem-zait sanglam raza-k srexxt Gama-n ;
Omor² gaieon, doivi avaz sfurt³
Zagoi tujea mogall morpi hodd'deant,
Zoso to voizoki-cho sod korpi,
Zache pasun to Orfev haddlo vievun⁴,
Sundore ge, ken'nanch nakar-cho na
Mog tuzo, Daphne, Clici, Leucothe.

II

Ghal-go, opsore tum, vevharant⁵ khoxi
Mhoji, zoxem tem Purtugez-ank favo;
Aganipe-zhor Teju-ntlean upzota,
Hem soglea sonvsarak kollchem mhonnun.
Pinddo-ntlea fulank soddat, kiteak dista
Mhaka sfurti-udkant nhannoil'lem Apollon ;
Nalear hanv mhonnttolom ki vosta bhirant
Tu-gelo mogall Orfev xevttot kallkhint.

1. muse of eloquence & epopee; 2. immortal; 3. inspiration; 4. delivered; 5. into practice.

III

एका पांयांरूच आसले उवे सगले
 आयकुंच्याक श्रेश्ठ गामा खबर,
 नियाळ करून, मान ती ताठ धरून,
 मुखकमळ आपलें वरशें करून, म्हणत :
 “फर्मायतात म्हाका, म्हाराज, सांगची खबर
 व्हडली सगली वंशबेला विशीं;
 फर्मायनाकात गा म्हाका परकी इतिहास,
 पूण सांगूंक लायात आमचे महिमे तूस्त.

IV

“भायल्यांनी वाखाणचे परक्यांनी केल्ले कश्ट,
 जी गजाल संवयेचीच आसून, आंवडेतात,
 पूण आमच्यांचेंच वाखाणचें म्हळ्यार खांकुडपण,
 असली तुस्त-तोखणाय दुभावान भरिल्ली,
 आनी सगलें सांगतलों म्हळ्यार, दिसता भिरांत,
 कितलो लांबदीक वेळ जायत तो उणो,
 पूण, तुमी फर्मायल्ल्यान, तुमकांच सगलें फावो,
 वेतलों आड सांगून थोड्याच भितर.

V

“ते भायर जें म्हाका निमाणें करता सक्ती,
 सांगण्यान म्हज्या जायना मारूंक फटी;
 कित्याक येद्या व्हडल्या कर्तुपांची
 खबर करूनूय, उरता सांगचें चडूच,
 पूण हांतूंत मांडावळींत फाटीं तें फुडें,
 तुमी सोदतात ते परमणें गा सांगूंक,
 पयलीं उलयतलों व्हडल्या देसा
 खबर, मागीर रगताळ झुजा विशीं.

III

Eka paianr-uch¹ asle ube sogle
 Aikun-cheak srexxt Gama khobor,
 Niall korun, man' ti tatt dhorun,
 Mukhkomoll aplem vorxem korun, mhonnot :
 "Formai-tat mhaka, mharaj, sangchi khobor
 Vhoddli sogli vonx-bela² vixim ;
 Formai-nakat ga mhaka porki itihās,
 Punn sangunk laiat amche mhoime tust.

IV

"Bhaileam-ni vakhannche³ porkeam-ni kel'le koxtt,
 Ji gozal sonvoim-chich asun, anvddetat,
 Punn amcheam-chench vakhann-chem mhollear
 khankuddponn
 Oslī tust-tokhnnai dubhavan bhoril'li,
 Ani soglem sangtolom mhollear, dista bhirant,
 Kitloi lambdik vell zait to unno,
 Punn, tumi formail'lean, tumkach soglem favo,
 Vetlom add sangun thoddeach bhitor.

V

"Tea bhair, jem mhaka nimannem korta sokti⁴,
 Sangnnean mhojea zaina marunk fotti ;
 Kiteak ied'dea vhoddlea kortupam-chi
 Khobor korun-ui, urta sangchem chodduch,
 Punn hantunt manddavoll-int fattim tem fuddem,
 Tumi sodtat te pormonnem ga sangunk,
 Poilim uloitolom vhoddlea desa
 Khobor, magir rogtall zhuza vixim.

1. all attention; 2. genealogy; 3. to praise; 4. compulsion.

VI

“कर्क धनीपणांतुल्या वाठारा मदें,
 झगझगीत सुर्या उत्तरे शीम,
 आनी ती, जी थंड कुळकुळीत आसून,
 भयानक, जसो मदलो वाठार गरम,
 उरता गर्वीश्ट एवरोप, जाचे भोवतीं
 उत्तरेच्यान आनी अस्तमतेच्यान दरया
 वेडायता आपलीं खारीं ल्हारां गाजोवन,
 आनी दखिणेच्यान दरया मदले-वसलो.

VII

“जंयच्यान सुर्या पयलो येता उदेवन,
 थंयच आशिये-खंडाक जाला शेजारी,
 पूण न्हंय जी न्हिफ्यो दोंगरांतल्यान येवन धांवत,
 म्योतीस तळ्यांत, थंड वाटांगुळ्या,
 घालता तांकां वांटून, तसोच दरया,
 रागीश्ट, क्रूर, सोंसले जाणें जुलूम
 ग्रीक लोकांचे, जंय त्रोंय-शार जैतिवंत,
 ह्या उगडासा भायर ना-कांयच तारवट्याक.

VIII

“तोंकाक आशिल्ल्या लागशिल्लो चडूच,
 थंय दिसतात हिपेरबोरियु दोंगर ऊंच,
 आनी जंय गा सदांच व्हांवता सर्गीं-वारें,
 ते वाफे नावां घेवन श्रेश्ठ जातात.
 हांगासर उरता शक्त भोवच थोडी
 सुर्या किर्णांक, जीं फांकतात धर्तरेचेर,
 हीम-बर्फ वसता थांब नासतना,
 दोंगरार, दरया बर्फील, झरी त्यो जेलाद

VI

Kork¹ dhoni-ponnantulea vatthara² modem,
 Zhogzogit sur'ia ut'tore xim',
 Ani ti, ji thondd'-kullkullit asun,
 Bhoianok, zoso modlo vatthar gorom',
 Urta gorvixtt Evrop, zache bhonvtim
 Ut'tore-chean ani Ostomt-echean doria
 Veddaita aplim kharim lharam gazovn,
 Ani Dokhinn-echean doria Modle-voslo³.

VII

“Zhoim-chean sur'ia poilo ieta udevun,
 Thoinch Axie-khonddak⁴ zala xezari,
 Punn nhoim ji Rhifeo dongrantlean ievun dhanvot,
 Meotis tolleant, thondd' vattangullea,
 Ghalta tankam vanttun, tosoch doria,
 Ragixtt, krur, sonsle zannem zulum'
 Grik lokam-che, zhoim Troy-xhar zoitivont,
 Hea ugddasa.bhair nam-kainch tarvotteak.

VIII

“Tonkak axil'lea lagxil'lo aslo chodduch,
 Thoim distat Hiperboreo dongor unch,
 Ani zhoim ga sodanch vhanvtat sorgim-varim,
 Te vafe⁵ nanvam ghevun srextt zatat.
 Hangasor urta xokt bhovuch thoddi
 Sur'ia kirnnank, jim fanktat dhortore-cher,
 Him' borf vasta thambo-nastona,
 Dongranr, doria borfil⁶, zhori teo jelad.

1. Cancer (tropic of); 2. region; 3. Mediterranean Sea; 4. continent; 5. vapour; 6. snow-laden.

IX

“ह्या वाठारांत जियेतात जायतो शित्ती लोक
 मांडलें जाणीं झूज व्हडलें शूर,
 पुर्विल्ल्या मनीस-कुळाचेर, ज्या रुपान आसत्या
 एजिप्त भुंयेच्या तेन्ना धनियां लागीं;
 पूण जो कोण सत्या पासून आसलो पयस,
 (जेन्ना मनशां विवेक चुकता कितलो),
 खऱ्यानींच कितें जाणा जावंक सोदतालो,
 तो दामाशकु शाराक विचारात म्हणटालो.

X

“ह्या उत्तरेच्या भागांत सांगपा सारकें
 म्हळ्यार लापोनिया थंड, पडांग नॉर्वे,
 एसकांदीनावी जुंवो, जो भरला गर्वान
 इतालियान ना-नाकारिल्ल्या जैतांक लागून.
 हांगासर जेलाद शिंयांचो काळ जो मेरेन
 आडायना पाण्यांक, तांतल्यान ताणूंक तारवांक,
 सारमतीक दरयाकडलो ल्हान-सो फांटो,
 पृसी, स्वीडन, थंड दानी-मनशांक.

XI

“ह्या दरया आनी तानायस न्हंयेचे मदें जियेतात
 आथवेच लोक: रोथेन, मोस्को आनी लिवोन,
 सगल्यांक आदल्या तेंपार सारमात म्हणत;
 हिरसिनिया दोंगरार मारकोमान पोलंड-कार.
 जर्मन साम्राज्या सत्ते खाला रावत
 सेक्सन, वोहेमियन आनी पान्नोनी, असले लोक,
 आनी हेर वेग-वेगळ्या देसांचे, जे भिजयतात थंड
 रेनु न्हंय, दानूब, अमासीस आनी आल्बी.

IX

“Hea vattharant jietat zaito Scyth’i lok,
 Manddlem zannim zhuz vhoddlem xur,
 Purvil’lea¹ monis-kulla-cher, jea rupan astea
 Egypt bhuim-echea ten’na dhoniam lagim ;
 Punn zo konn sot’ea pasun aslo pois,
 (Jen’na mon’xam vivek chukta kitlo),
 Khorea-ninch kiteim zannam zavunk sodtalo,
 To Damasco xharak vicharat mhonnttalo.

X

“Hea Ut’tore-chea bhagant sangpa sarkem
 Mhollear Laponia thondd’, poddang² Norway,
 Eskandinavi zunvo, zo bhorla gorvan
 Italian na-nakaril’lea zoitank lagun.
 Hangasor jelad xhiamcho-kall zo meren
 Addaina panniank, tantlean tannunk tarvank,
 Sarmatic doria-koddlo lhan-so fantto,
 Prussi, Swiden, thondd’ Dani³-mon’xank.

XI

“Hea doria ani Tanais nhoim-eche modem jietat
 Athvech lok : Rothen, Mosco ani Livon,
 Sogleank adlea tempa Sarmat mhonnot ;
 Hircynia dongrar Marcoman Poland-kar.
 German sam’raj’ea⁴ sot’t⁵ khala ravot
 Saxon, Bohemian ani Pannoni, osle lok,
 Ani her veg-vegglea desam-che, je bhizoitat thondd’
 Reno nhoim, Danub, Amasis ani Albi.

1. ancient/ old; 2. fallow; 3. Danish/ from Denmark; 4. empire; 5. rule/power.

XII

“पयशिल्ल्या इशत्रा आनी दरया-शिरे मदें,
 जंय गा दवरलां नांव आनी जिवीत हेल्लान,
 आसात ध्रास-कार घटमूठ वांदावळीचे,
 जो देस झुजारी मारतीक आवडटालो,
 जंय हेमु आनी रोदोपि देसां लोक जुलमांत
 उरल्यात ओटोमान तुरकी साम्राज्याच्या,
 विज्ञानतीयुम जाणीं घेतलां नश्टे सेवेक;
 व्हड काँस्तान्तिना उगडासाक रे अपमान !

XIII

“उपरांत येतात मासेदोनिया राज्या लोक,
 शिंपता जांकां आशिया थंड उदक;
 आनी तुमीय उत्तम देस तो किर्तीवंत,
 चाली-रितींनीं, हिकमतीन आनी धाडसान,
 हाडलीं जाणीं रचून हड्डीं जिबट,
 आनी तत्वगिन्यानी हुशयार, बुदवंत उंचले,
 घेवन जांकां, तुं, ग्रेसिया, श्रेश्ट सर्ग
 व्हरता चिरून, हत्यांरां परस साहित्यान.

XIV

“फुडें जियेतात दालमासिया लोक; मदल्यान,
 जंय आंतेनोरान उवारून हाडलीं दुर्गा,
 अभिमानी वेनिस, जाल्लो जाचो आरंब
 सकयल्यान इतल्या, तें घोटेल्यां पाण्यां मदें
 धर्तरेच्या गोपांतुल्यान येता
 एकूच फांटो दरया वटेन, जो भरून
 यत्न-कश्टान, दवरले मुंडाक साबार
 देस, घटमूठ हात, अमर लोकाचे,
 हिकमतीनूय तशेंच तरसादी धारेन.

XII

"Poixil'lea Istra ani doria-xire¹ modem,
 Zhoim ga dovorlam nanv ani jivit Hella-n,
 Asat Thrace-kar gotthmutth bandavolli-che,
 Zo des zhuzari Martik avoddtalo,
 Zhoim Hemo ani Rodope desam lok zulmant
 Urleat Ottoman Turki sam'raj'ea-chea,
 Byzantium zannim ghetlam noxte sevek ;
 Vhodd Constantin-a ugddasak re opman !

XIII

"Uprant ietat Macedonia raj'ea lok,
 Ximpta zankam Axiea thondd' udok ;
 Ani tumi-i, ut'tom' des to kirtivont,
 Chali-ritim-ni, hikmotin ani dhaddsan²,
 Haddlim zannim rochun hodd' ddim jibott³,
 Ani totvgineani⁴ huxear, budvont unchle,
 Ghevun zankam, tum, Grecia, srexxt sorg
 Vhorta chirun, hathiaram poros sahit'ean⁵.

XIV

"Fuddem jietat Dalmacia-lok; modlean,
 Zhoim Antenor-an ubarun haddlim durgam,
 Obhimani⁶ Venice, zal'lo zacho aroomb⁷
 Sokoilean itlea, tem ghottelam pannia modem.
 Dhortore-chea gopant-ulean ieta
 Ekuch fantto doria-votten, zo bhorun
 Ietn-koxttan, dovorle munddak sabar
 Des, ghottmutth hat, omor lokache,
 Hikmot-inui toxench torsadi dharen.

1. Straits; 2. daring; 3. eloquent; 4. philosopher; 5. literature; 6. proud; 7. source/ beginning.

XV

भोवतीं ताचे वेडलां दरया राज्य
दुसरे वाटेनूय, दुर्गा व्हडलीं सैबीक,
मदल्यान वांटला देसाक आप्पेनीन त्या दोंगरान,
केल्लो जाका इतलो उत्तम मारतीन,
पूण दैवी द्वारपालाची सेवा जोडून,
वगडावन गेल्ले प्रयत्न, झुजा विद्या;
आदले पदवे-सत्ते पासून दुबळो:
इतलो देव मुर्गट्टा खालतिकायेक!

XVI

“थंय गाल्लिया दिश्टी पडटलें, गाजिल्लें
संवसारांत सेझार पातशाये किर्तीत,
जाका शिंपतात सेक्वाना, रोदान न्हंयों,
तश्योच थंड गारुना आनी रेनु खोल;
रोकडेंच उपरांत ऊंच सरतात पर्वत
पिरेनि, जांचेर पुरल्या ती अप्सरा,
पोर्णावळींत सांगिल्ले प्रमाणें, जेन्ना
ते जळ्ळे, व्हांवल्यो रुप्या-भांगरा न्हंयों.

XVII

“हें पळें दिश्टी पडटा स्त्रेश्ट एशपाज्या,
आखड्या एवरोपागेलें मार्थें कशें,
गोपांत जाच्या आनी आथवेच म्हयमेंत धरून,
नशिबा-चक्रांतल्यो कितल्योच घुंवडाळ्यो गा;
पूण बळा वा हिकमती कपटान पडचें ना खत
ताचेर, चंचळ भाग्यागेल्या आदारान-
जाका लागून ते प्रयत्न आनी धाडस ताच्या
झुजान्या मनशांगेलें, जे रचता आपल्यांत.

XV

“Bhonvtim tache veddlam¹ doria raj’eo
 Dusre vatte-nui, durgam vhoDDLIM soimbik²:
 Modlean vanttla des-ak Appenin tea dongran,
 Kel’lo zaka itlo ut’tom’ Mart-in,
 Punn doivi³ dvarpal⁴-achi seva zoddun,
 Vogddavn gel’le proitn, zhuza vid’ea⁵ ;
 Adle podve-sot’tē pasun dubllo :
 Itlo Dev murgott’tta khalti-kaiek !

XVI

“Thoim Gallia dixtti poddttolem, gajil’lem
 Sonvsarant Cezar patxaie kirtint,
 Zaka ximptat Sequana, Rhodan nhoim-eom,
 Toxeoch thondd’ Garumna ani Rheno khol ;
 Rokddench uprant unch sortat porvot
 Pirene, zancher purlea ti opsora,
 Pornnavoll-int⁶ sangil’le promannem, jen’na
 Te zoll’lle, vhanvleo rupea-bhangra nhoim-eom.

XVII

“Hem polle dixtti poddta srestt Espanha,
 Ak’khea Evropa-gelem mathem koxem,
 Gopant zachea ani athvech mhoime-nt dhorun,
 Noxiba-chokrantleo kitleoch ghunvddalleo ga ;
 Punn bolla va hikmoti-kopttan poddchem na khot
 Tacher, choncholl⁷ bhag’ea-gelea adaran –
 Zaka lagun te proitn ani dhaddos tachea
 Zhuzarea mon’xam-gelem, je rochta apleant.

1. encircled; 2. natural; 3. divine; 4. door-keeper; 5. science; 6. record of antiquities; 7. voluble/ mercurial.

XVIII

“करता फुडो तिंजितानियाक, जंय दिसता
 मदल्या-भागा-दरयाक करता बंद,
 जंय खाडी भोवच वळखीची ती कीर्त
 जोडटा तेबान विराच्या अती-कश्टान.
 जोडटा व्हडवीक साबार देसां कडल्यान,
 जंय समुद्राचीं ल्हारां घालतात वेडो,
 सगले येदे श्रेश्ट, पराक्रमी,
 जण-एकलो हेराक समजता व्हड म्हणून.

XIX

“थंय उरता तारांगोनकार, जो गाजलो भोवच
 अस्वस्थ पार्थनोपीक सकला घालून,
 नावार्ता, आश्टुरिया देस, जे येतात ध्यानांत,
 मुसलमान लोकांचे आड झुजले आदीं;
 थंय आसा गालेगु भोवच विवेक-भरीत,
 आनी व्हड तसोच अप्रूप कास्तेल्यान मनीस,
 केल्लो जाका नशिवान एशपाज्या-धनी,
 परतो जिखून घेतल्या उपरांत ताबो,
 काशतेला वांगडा बेतीस, लेयांव, ग्रानादा.

XX

“हांगा पळे उरता जाल्लें मुकूट-मार्थें
 आख्ख्या एवरोपागेलें, राज्य लुङ्गितान,
 जंय सोंपता धर्तरी आनी दरया सुरू,
 जंय सुर्या समुद्रांतूच घेता विसव.
 इत्सिलें सर्गान नितीन कि जिखचो म्हणून
 झुजांत कपटी मावरितानिच्या आड,
 आपल्या गोपांतुलो भायर मारून,
 गरम आफ्रिकेकूय सोडिना स्वस्थ.

XVIII

“Korta fuddo Tingitania-k, zhoim dista
 Modlea-bhaga-doriak korta bond,
 Zhoim khaddi bhovuch vollkhichi ti kirt
 Zoddtta Theban vira-chea oti¹-koxttan.
 Zoddtta vhoddvik sabar desam-koddlean,
 Zhoim somudra-chim lharam ghaltat veddo,
 Sogle ied’de srexxt, porakromi,
 Zonn-eklo herak som’zota vhodd mhonnun.

XIX

“Thoim urta Tarragon-kar, zo gazlo bhovuch
 Osvosth Parthenop-ik sokla ghalun,
 Navarra, Asturia des, je ietat dheanant,
 Mussolman lokam-che add zhuzle adim ;
 Thoim asa Galego bhovuch vivek²-bhorit,
 Ani vhodd tosoch oprup³ Castelhan monis,
 Kel’lo zaka noxiban Espanha-dhoni,
 Porto jikhun ghetlea uprant tabo⁴,
 Castela vangdda Betis, Leao, Granada.

XX

“Hanga polle urta zal’lem mukutt-mathem
 Ak’khea Evropa-gelem, raj’eo Luzitan,
 Zhoim sompta dhortori ani doria suru,
 Zhoim sur’ia somudrantuch gheta visov.
 Itsilem sorgan nitin ki jikhcho mhonnun
 Zhuzant koptti Mauritani-chea add,
 Aplea gopant-ulo bhair marun,
 Gorom’ Afrike-kui soddina svosth.

1. excess/ enormous; 2. sense of discernment; 3. rare; 4. control.

XXI

“होच गा भाग्या मोगाळ देस म्हगेलो,
 सर्ग निर्मू परतुंचो हांवें सलामत,
 घेतिल्लें कार्य पुराय करून येवन,
 थंयच हे उजवाडाचे धांपचे दोळे:
 हेंच आशिल्लें लुङ्गितानिया, जें उपजता गा
 लुजो वा लीजा, जें आदल्या तेंपार वाकु,
 ह्या देवागेलीं गा भुरगीं वा वांगडी जाल्यांत.
 आनी तातूंत वसती करूंक पयलीं वयलीं.

XXII

“ह्या देसांत जल्मला तो राखणो, जें नांवूंच
 म्हळ्यार वीर तो पुरुश तशेंच कार्य;
 कीर्त जाची कोणाच्यान जायना चेपूंक,
 व्हडल्या रोमाक लेगीत धाडजुंचें ना,
 जाणटेलो जो आपल्याच भुरग्यांक खाता,
 सर्गा आज्ञेन, सूक्ष्म आनी घडघडीत,
 पावलो घडूंक ह्या देसाक व्हडली सत्ता,
 रचलें तातूंत श्रेश्ठ राज्य. आनी हे रितीन:

XXIII

“आफोंसु नांवाचो राजा जालो एशपाज्यांत,
 झूज जाणें केलें सार्रासेनांक,
 रगताळ हतियारा बळान, हिकमतीन ते,
 सोंपयली जायत्या जाणां जमीन, जीण.
 पातळून गेल्ल्यान हेरा राजाची आथवीच कीर्त,
 काल्पे पासून कापपया दोंगरां मेरेन,
 जायते येताले झुजांत जांवक अमर
 तांचे लागीं, आनी मर्णा भकीक पडूंक.

XXI

“Hoch ga bhag’ea mogall des mho-gelo,
 Sorg nirmum portuncho hanvem solamot,
 Ghetil’lem kar’eo purai korun ievun,
 Thoinch he uzvaddache dhampche dolle :
 Hench axil’lem Lusitania, jem upzota ga
 Luso va Lysa, jim adlea tempa Baco,
 Hea deva-gelim ga bhurgim va vangddi zaleant.
 Ani tantunt vosti korunk poilim-voilim.

XXII

“Hea desant zolmola to rakhnno, jem nanv-uch
 Mhollear vir to purus toxench kar’eo ;
 Kirt zachi konna-chean zaina chepunk,
 Vhoddlea Roma-k legit dhaddzum-chem-na.
 Zannttelo zo apleach bhurgeank khata,
 Sorga adn’ien, sukxom’¹ ani ghoddghoddit,
 Pavlo ghoddunk hea desak vhoddli sot’ta,
 Rochlem tantunt srexxt raj’eo. Ani he ritin :

XXIII

“Afonso nanva-cho raza zalo Hespanha-nt,
 Zhuz zannem kelem Sarracen-ank,
 Rogtall hathiara bollan, hikmotin te,
 Sompoili zaitea zannam zomin, jinn.
 Patllun gel’lean hea raza-chi athvich kirt,
 Calpe pasun Cappia dongram meren,
 Zaite ietale zhuzant zavunk omor
 Tanche lagim, ani mornna bhokik poddunk.

XXIV

“आनी हुलपून आयिल्ल्यान मोगा आदोगतीन
 धर्माक, लौकीक माना परस चडूच,
 येताले तांकां साबार देसांतुल्यान,
 आपलो मोगाळ देस आनी घर सोडून.
 व्हडलीं कर्तुपां तांणी केल्या उपरांत,
 झुजांत दाखोवन आपलो पराक्रम वीर,
 फामाद आफोंसु तांच्या कार्या सांगाडे
 दितालो फाव तें इनाम तशेंच दान.

XXV

“हांतलो हेनरीक, म्हणतात तो दुसरो पूत
 हुंप्रिया राजा-गेलो, अणभव-भरीत,
 जाका दिल्लें पर्तुगाला जाहगीर,
 जें त्या काळार नासलें मोला किर्तीवंत.
 आपल्या खोल मोगा खुणां म्हणून,
 काशतेल्यान राजान घेतली लग्न करून,
 तेरेजा आपले धुवेक, कोंदि माखून,
 तिच्या सांगातान जमनीचो घेतलो तावो.

XXVI

हागार चाकरनिच्या वारसां आड.
 “जोडल्या उपरांत हांणी व्हडलीं जैतां,
 शेजारचे देश कितले जिखून घेवन,
 पराक्रमी हड्ड्याक घडटा तितलें :
 ह्या, उत्तम कर्तुपांक इनाम म्हणून,
 सर्वेस्पर देवान दिल्लो ताका वेगीनूच.
 एक पूत, जो अभिमानी नांव तो गाजयतलो
 त्या झुजारी लुङ्गितान राज्या मनशांगेलें.

XXIV

“Ani hulpun ail’lean moga adogotin¹
 Dhormak, lovkik man-a poros chodduch,
 Ietale tankam sabar desantulean,
 Aplo mogall des ani ghor soddun.
 Vhoddlim kortupam tannim kelea uprant,
 Zhuzant dakhovn aplo porakrom’ vir,
 Famad Afonso tanchea kar’ea sangadde²
 Ditalo favo-tem inam’ toxench dan’.

XXV

“Hantlo Henrique, mhonnttat to dusro put
 Hungria raza-gelo, onnbhov³-bhorit,
 Zaka dil’lem Purtugala jahgir⁴,
 Jem tea kallar naslem mola kirtivont.
 Aplea khol moga khunna⁵ mhonnun,
 Castelhan raza-n ghetli logn korun,
 Teresa aple dhuvek, Conde makhun,
 Tiche sangatan zom’ni-cho ghetlo tabo.

XXVI

Hagar chakorni-chea varosam⁶ add.
 “Zoddlea uprant hannim vhoddlim zoitam,
 Xezar-che des kitle jikhun ghevun,
 Parakromi hodd’ddeak ghoddtta titem :
 Hea ut’tom’ kortup-ank inam’ mhonnun,
 Sorvespor Dev-an dil’lo taka vegin-uch
 Ek put, zo obhimani nanv to gazoitolo
 Tea zhuzari Lusitan raj’ea monxam-gelem.

1. overpowered; 2. according to; 3. experience; 4. fiefdom; 5. token / sign; 6. heirs.

XXVII

“हॅन्रीक आयिल्लो पतून जिखे उपरांत
 त्या जेरुझालेंच्या पवित्र शाराक धरून
 जोर्दाच न्हंयेची रेंवाळ देग पळेल्ली,
 जे न्हंयेंत देवागेली कूड धुल्ली देखली;
 गॉथफ्रेड सारकेल्याचो प्रतिकार नाशिल्ल्यान,
 जुदेया जिखून सकला हाडल्या उपरांत,
 जायतो तांकां दिवन आदार झुजांत,
 आपल्या देसा-घरा ते आयिल्ले पतून.

XXVIII

“आपले दीस अंताक पावले तेन्ना,
 बळीश्ट आनी फामाद हुंगरीकार तो श्रेश्ठ,
 काळाची गरज धरून, बागयल्ल्या बळान,
 सोडटा प्राण ताका, जाणें तो दिल्लो.
 उरिल्लो पूत सुपुल्ल्या तरणेपणार,
 बापायन जाका मारिल्ली आपणाली म्होर,
 जो सगल्या बळिश्टांक संवसाराच्या वांगडी :
 त्या बापायचो आंवडेल्लो पूत उतरतलो.

XXIX

पूण सांगतां पोरणी खबर (फट जायत ती,
 कित्याक त्या आदल्या काळार निश्चीत ना)
 आवय तर आख्खें राज्य आपणाक आडावन,
 दुसरेपणार वरूंक फाटीं सरना :
 अनाथ पुताक दवरता घरभाटा विणें,
 सांगून व्हडवीक, धनीपण धर्तरेचें,
 सगलें सगट आपलेंच एकल्यागेलें,
 कित्याक बापायन तिका दिल्लें लग्नाक.

XXVII

"Henrique ail'lo portun jikhe uprant
 Tea Jerusalem-chea povitr xharak dhorun
 Jordanv nhoim-echi renvall deg pollel'li,
 Je nhoim-ent Deva-geli kudd dhul'li dekhli ;
 Gothfred sarkelea-cho protikar¹ naxil'lean,
 Judea jikhun sokla haddlea uprant,
 Zaito tankam divun adar zhuzant,
 Aplea desa-ghora te ail'le portun.

XXVIII

"Aple dis ont-ak pavle ten'na,
 Bollixt ani famad Hungri-kar to srextt,
 Kalla-chi goroz dhorun, bagail'lea bollan,
 Soddta prann Taka, Zannem to dil'lo.
 Uril'lo put supul'lea tornne-ponnar,
 Bapain zaka maril'li apnna-li mhor²,
 Zo soglea bollixttank sonvsara-chea vangddi :
 Tea bapai-cho anvddel'lo put utortolo.

XXIX

Punn sangta pornni khobor (fott zait ti,
 Kiteak tea adlea kallar nischit na)
 Avoi tor ak'khem raj'eo apnnak addavn,
 Dusre-ponnar vor³-unk fattim sorona :
 Onath put-ak dovorta ghorbhatta⁴ vinnem,
 Sangun vhoddvik, dhoni-ponn dhortore-chem,
 Soglem-sogott aplench eklea-gelem,
 Kiteak bapain tika dil'lem logn-ak.

1. resistance; 2. stamp, seal; 3. to wed/ to enter into marriage; 4. property, movable and immovable.

XXX

पूण कुंवर आफोंस (जाका तर घाल्लें नांव
 आज्यागेलें, तांचे रिती प्रमाण),
 आपलेच भुंयेर ना जाल्ल्यान आपल्याक वांटो
 पळेवन, आवय ती खाता, करता राज्य,
 आपल्या घोवाक घेवन खतखत्ता रागान,
 झुजान, ती घेंवची म्हणून कल्पिता,
 ते वागणुकेचीं कारणां नियाळून, धारायता,
 तांचेर सूड तो घेंवचो परिणाम येता.

XXXI

गिमारांयम झुजाच्या मळार रगता-शिवर
 भितरल्या झुजाच्यांगेलो, घरचे घरा,
 जातूंत आवय, जी दिसत ती इतली थोडी,
 पुताक आपल्या नाकारी मोग आनी जमीन.
 ताचे आड उबी ती झुजा मळार,
 दिस नाशिल्लें तिका, गर्वान, पातक
 तिचें देवाचे ममते मोगार आडः
 पूण कुडी - वंडावणेचो मोग चडावत.

XXXII

प्रोगने निश्टुरा ! कौठाली मदेया!
 तुमच्याच भुरग्यांर घेतात सूड जाल्यार,
 आवय-वापायन केल्ल्या वायटाक लागून,
 परकी गुन्यांवाक, तेरेजा पातकी चडूच.
 आडायल्यो ना वंडावण्यो, वान्सा नश्टी,
 हींच कारणां मुखेल त्या गुन्यांवाचीं :
 एकाक, शिलान मारिल्लो म्हाताच्या वापायक;
 ह्या दोगांयक लागून, उट्टा पुता आड.

XXX

Punn kunvor Afonso (zaka tor ghal'lem nanv
 Aj'ea-gelem, tanche riti promann),
 Aplech bhuim-er na-zal'lean apleak vantto
 Pollevn, avoi ti khata, korta raj'eo,
 Aplea ghovak ghevun, khotkhot'ta ragan,
 Zhuzan, ti ghenvchi mhonnun kolpita,
 Te vagnnuk-chim karonnam niallun, tharaita,
 Tancher sudd¹ to ghenvcho porinnam ieta.

XXXI

Guimaraes zhuza-chea mollar rogta-xinvor
 Bhitorlea zhuzaream-gelo, ghorche-ghora,
 Zantunt avoi, ji disot ti itli thoddi,
 Puta-k aplea nakari mog ani zomin'.
 Tache add ubi ti zhuza mollar,
 Diso-naxil'lem tika, gorv-an, patok
 Tichem Deva-che mom'te² mogar add :
 Punn kuddi-vonddavne³-cho mog choddavot.

XXXII

Progne nixttura ! Koutthali⁴ Medeia !
 Tumcheach bhurgeanr ghetat sudd zalear,
 Avoi-bapain kel'lea vaittak lagun,
 Porki guneanv-ak, Teresa patki chodduch.
 Addaileo na vonddavne⁵o, van'sa⁵ noxtti,
 Hinch karonnam mukhel tea guneanvan-chim :
 Ekak, Scyllan maril'lo mhatarea bapaik ;
 Hea dog-aink lagun, utt'tha puta add.

1. revenge; 2. affection; 3. lust/ carnal desire; 4. magic; 5. ambition.

XXXIII

पूण कुंवर वीर दोगांयचेर जोडटा जैत,
 सवती-बापूय आनी आवय-अनितीक, मेळून,
 खिणांत दिता पाळो जमीन ताका,
 जी पयलीं ताचे आड आसली झुजत,
 पूण रागान ताची जिखिल्ल्यान समजणी,
 आवयक धरून, बांदता लोखणा-सांकळें;
 पूण देवान तिची घेतली रोकडें सूड:
 इतलो मान तर फावता आवय-वापायक!

XXXIV

तांकां मेळटात पराक्रमी कास्तेल्यान,
 तंरेजाक जाल्लो अपमान आपलो धरून,
 इतल्या थोड्या लुञ्जितानी मनशां आड,
 जांकां खंयचोच वावर वायट वा जड न्हय.
 क्रूर झुजांत, खडेगांत हड्डें तांचें,
 जांच्या आसले आदाराक भोडव्यां-राखणे.
 येद्या तंवकान आयिल्ल्यांक करता फुडो,
 इतलेंच न्हय, धांवडायता झडपावन दुस्मानांक.

XXXV

चडूच काळ वचूंक नाशिल्लो, जेन्ना
 गिमारांयसांत आशिल्या कुंवराक घालता वेडो
 हिसपा-भायली फौज, असले रितीन,
 हारिल्लो दुस्मान घेतिल्ले भाशेन आंग;
 पूण, मर्णाक बळी दिंवक जेन्ना आहुती
 दिता गुरू निशठावंत तो एगाश,
 सुटलो आपूण, नाल्यार, तो शेणून येतालो,
 कित्याक फावो ती फौज नाशिल्ली ताच्यांत.

XXXIII

Punn kunvor vir dogain-cher zoddtta zoit,
 Sovti-bapui ani avoi-onitik¹, mellun,
 Khinnant dita pallo zomin taka,
 Ji poilim tache add asli zhuzot,
 Punn raga-n tachi jikhil'lean som'zonni,
 Avoi-ek dhorun, bandta lokhnna-sankllen² ;
 Punn Deva-n tichi ghetli rokddem sudd :
 Itlo man' tor favta avoi-bapaink !

XXXIV

Tankam mellttat porakromi Castelhan,
 Tereza-k zal'lo opman aplo dhorun,
 Itlea thoddea Luzitani mon'xam add,
 Zankam khoinchoch vavr vaitt va zodd nhoim.
 Krur zhuzant, khoddegantt hodd'ddem tanchem,
 Zanchea asle adarak bhoddveam-rakhnne³.
 Ied'dea tonvkan⁴ ail'leank korta fuddo,
 Itlench nhoim, dhanvddaita zoddpavn dusmanank.

XXXV

Chodduch kall vohunk naxil'lo, jen'na
 Guimaraes-ant axil'lea kunvrak⁵ ghalta veddo
 Hispa-bhaili fouz, osle ritin,
 Haril'lo dusman ghetil'le bhaxen ang ;
 Punn, mornnak bolli divunk jen'na ahuti⁶
 Dita guru nixttavont to Egas,
 Suttlo apunn, nalear, to xennum ietalo,
 Kiteak favo ti fouz naxil'li tacheant.

1. mother's injustice ; 2. iron chains; 3. guardian angels; 4. fury; 5. prince; 6. offer of life/martyrdom.

XXXVI

पूण निश्ठावंत सेवक, जाणा तो जावन
 कि आपल्या धनया लागीं ना म्हण फौज,
 वेता कास्तेलान्यांक अर्पूक, भासावन
 कि आपूण ताका पाळो तो दिवंक फर्मायतां.
 दुस्मान उखलता वेडो भयानक हें आयकून,
 विस्वास दवरून भास अंतस्कर्णांत
 एगास मोनीझाच्या; पूण स्वाभिमान तरणो
 श्रेश्ठ, हेरां पांगेक सोदिना वचूंक.

XXXVII

दिल्ली मुदत आयली पावत, जेन्ना
 काश्तेलाचो राजा पळेतालो वाट
 कुंवर येतलो म्हूण आपल्या ताब्यांत,
 दितलो म्हणून आंवडेल्लो आपल्याक पाळो,
 मोनीझाक पळेवन थारिल्लो फटकिरो,
 जें कास्तेला राजान केन्नाच नाशिल्लें येवजूंक,
 मोनीझ धारायता ओंपूंक आपलें जिवीत,
 पाळूंक नाशिल्ल्या उतराक बदलो म्हणून.

XXXVIII

आनी आपल्या भुरग्यांक आनी बायलेक वेता घेवन
 ताच्या मोलान फियांस फारीक करूंक;
 दुबळ्या वस्त्रांन, पांयतण नासतना,
 जो देखाव दयाळ आनी सूड न्हय घेवपाचो:
 आनी म्हळें: “तुमकां दिसल्यार घेंवची सूड,
 म्हज्या धाडशी विस्वासाक लागून,
 हांवूच आयलां, म्हजे म्हाकाच तो घेवन
 बळी, भासायल्लें उतर पाळूंक प्राणान.

XXXVI

Punn nixttavont sevok, zanna to zavun
 Ki aplea dhonia lagim na-mhonn fouz,
 Veta Castelhana-k orpunk¹, bhasavn²
 Ki apunn taka pallo to divunk formaitam.
 Dusman ukholta veddo bhoianok hem aikun,
 Visvas dovrun bhas³ ostoskornnant
 Egas Moniz-achea; punn svabhiman tornno
 Srextt, heram pangek⁴ sodina vochunk.

XXXVII

Dil'li mudot⁵ aili pavot, jen'na
 Castela-cho raza polletalo vatt
 Kunvor ietlo mhonn aplea tabeant,
 Ditlo mhonnun anvddel'lo apleak pallo,
 Moniz-ak pollevn tharil'lo fottkiro,
 Jem Castela raza-n ken'nanch naxil'lem ievzunk,
 Moniz tharaita vompunk aplem jivit,
 Pallunk naxil'lea utra-k bodlo⁶ mhonnun.

XXXVIII

Ani aplea bhurgeank ani bailek veta ghevun
 Tanchea mol-an fians farik korunk;
 Dubllea vostran⁷, paitonn⁸ nastonam,
 Zo dekhav⁹ doiealh ani sudd¹⁰ nhoim ghevpa-cho :
 Ani mhollem: "Tumkam dislear ghenvchi sudd,
 Mhojea dhaddxi visvas-ak lagun,
 Hanv-uch ailam, mhoje mhakach to ghevun
 Bolli¹¹, bhasail'lem utor pallunk prann-an.

1. offer himself; 2. to promise; 3. word/ promise; 4. subjugated; 5. time-limit; 6. exchange;
 7. clothes; 8. footwear; 9. scene; 10. revenge. 11. victim.

XXXIX

“पळेयात, हाडल्यात जीव निरपराधी
 भुरगीं पातकाविणें आनी वायल म्हजी;
 धादोसता उदार आनी उत्तम काळजा हड्ड्यांक
 जाल्यार, दुर्वळांचें जाल्लें मरण,
 पळेयात हे हात आनी जीव तीं गुन्यांवकारी;
 तांचेरूच गा वोतचे तुमी सगले
 तरेचे कश्ट, दगद, मरणां, जशें
 केलें शिनीस गुंडान आनी पेरीला वैलान.

XL

मरण फर्मायल्लो गोळव तो मारत्या मुखार,
 जिवितांतूच गा घोंटलां जाणें मरण,
 आपलो गोमटे-गळो घालता सुळार,
 रावता घेंवक भियेवन कांप्रेल्लो तोणको:
 तसोच एगास रागीश्ट कुंवरा सामकार,
 सगलें वायट, ख्यास्त स्विकारूंक तयार:
 पुणून राजान पळेवन ही असाधारण निश्टाय,
 तिडकून येंवचे परस, भारावलो दयेन.

XLI

हे व्हडले फिर्गीं निश्टावंत माये
 मांडलिकाचे जो इतलो प्रतिज्ञा-बद्ध !
 फारश्या परस चडूच, जाणें त्या कार्यांत
 मुखकमळ तें आनी नाक आपलेंच कातरिल्लें?
 दारियु व्हडल्या राजाक दुखिल्लें इतलें,
 कि हजार फावटीं म्हणून सुस्कारे सोडीत,
 चडूच आपल्या झोपिराक धड पळेल्लो
 बरो, वीस बाबिलोनियां जिखिल्ले परस.

XXXIX

"Polleiat, haddleat jiv niropradhi¹
 Bhurgim patka-vinnem ani bail mhoji ;
 Dhadosta udar ani ut'tom' kallza hodd'ddeank
 Zalear, durbollam-chem zal'lem moronn,
 Polleiat he hat ani jib tim guneanvkari ;
 Tancher-uch ga votche tumi sogle
 Tore-che koxtt, dogd, mornnam, zoxem
 Kelem Scinis gundd'ddan ani Perilla boilan."²

XL

Moronn formail'lo gollov to marteia mukhar,
 Jivitant-uch ga ghonttlam zannem moronn,
 Aplo gom'tte-gollo ghalta sullar²,
 Ravta ghevunk bhievun kamprel'lo tonkko :
 Tosoch Egas ragixtt kunvra sam'kar,
 Soglem vaidd, kheast svikarunk³ toiear :
 Ponnun raza-n pollevn hi osadharonn⁴ nixttai⁵,
 Tiddkun ienvche poros, bharavlo⁶ doien⁷.

XLI

Eh vhoddle Firngi nixttavont maie
 Manddlika-che zo itlo prortidn'ea-bod'd⁸!
 Farxea⁹ poros chodduch, zannem tea kare'ant
 Mukhkomoll tem ani nak aplench katril'lem ?
 Dario vhoddlea raza-k dukhil'lem itlem,
 Ki hozar favttim mhonnun suskare soddit,
 Chodduch aplea Zopyr-ak dhodd pollel'lo
 • Boro, vis Babilonia-m jikhil'le poros.

1. innocent; 2. gallows; 3. accept; 4. extraordinary; 5. loyalty; 6. overpowered; 7. mercy;
8. committed; 9. Persian.

XLII

आफोंस कुंवर संजोगतालो फौज
 खोशाल लुङ्गितानी शिपायकांची सशस्त्र,
 मोयरां आड, जे जियेताले हे ते जमनीर
 रुचीक तेजु नितळ न्हंयचे पेल्यान;
 ओवरीक मळार वसयल्ले ताणीं आपले
 तंवू गर्वीश्ट, झुजाक जाल्ले तयार
 सार्रासेन दुस्माना तोंडा मुखार,
 जरी ते आसले थोडे, बळान आनी आंकड्यान.

XLIII

खंयचेच गजालींत विस्वास नासलो ताचो,
 बगर सर्वेस्पर देवांत, सर्गा राजा,
 कित्याक बावतिजार जाल्ले लोक ते थोडे,
 एकाच फाटल्यान शंबर आसतीत मोयर.
 सवकास नियाळ केल्यार दिसतालें अशें,
 धाडसा परस दिसत चडूच दुःसाहस,
 येद्दे व्हडले फौजीक करुंक फुडो,
 कि एकूच पडत शंबर दुस्मानांक,

XLIV

पांच राजा ते मोयर आसले दुस्मान,
 जांतल्या मुखेल राजाचें नांव गा इसमारः
 सगल्या झुजा-संकटांत अणभवी,
 जोडलें जातूंत ताणीं नांव आनी कीर्त,
 झुजारी त्यो वायलो दिसत इश्टां वांगडा,
 ते बळीश्ट, सुंदर वायले अनुकरण करून,
 आदार जिचो मेळ्ळो इतलो त्रोयानांक,
 आनी जाणीं थेरमोदोंति चाखली न्हंय.

XLII

Afonso kunvor sonjogtalo¹ fouz
 Khoxal Lusitani xipaikam-chi² soxostr³,
 Moiram add, je jietale he te zom'nir
 Ruchik Tejo nitoll nhoim-echea pelean ;
 Ourique mollar bosoil'le tannim aple
 Tombu⁴ gorvixtt, zhuzak zal'le toiear
 Sarracen dusmanam tondda mukhar,
 Zori te asle thodde, bollan ani ankddean.

XLIII

Khoinchech gozal-int visvas naslo tacho,
 Bogor Sorvespor Devant, sorgam raza,
 Kiteak bavitizar zal'le lok te thodde,
 Ekach fattlean xembor astit Moir.
 Sovkas niall kelear distalem oxem,
 Dhaddsa⁵ poros disot chodd-uch dusahos⁶,
 Ied'de vhoddle fouj-ik korunk fuddo,
 Ki ekuch poddot xembor dusman-ank.

XLIV

Panch raza te Moir asle dusman,
 Zantlea mukhel raza-chem nanv ga Ismar ;
 Soglea zhuza-sonkottant onnbhovi,
 Zoddlem zantunt tannim nanv ani kirt,
 Zhuzari teo bailo disot ixttam vangdda,
 Te bollixtt, sundor baile onukoronnn korun,
 Adar jicho mell'llo itlo Troia-nank,
 Ani zannim Thermodonte chakli nhoim⁷.

1. outfitted; 2. soldiers; 3. armed; 4. tents; 5. daring; 6. temerity; 7. river

XLV

थंड, शांत सकाळचो उदेल्लो उजवाड
 तोंकांतल्या नखेत्रांक काडीत कुशीन,
 जेन्ना मारीये-पूत खिळायल्लो खुर्मार
 दिसलो आफोंस राजाक, उर्बा हाडून.
 दिसत्या देवाक भजून, येवन भरून
 भावार्था उज्यांत हुलपून, मारीत बोबः
 “त्या अनभावार्थ्यांक, धनया, अनभावार्थ्यांक,
 न्हय गा म्हाका, जो सत्'मानता पदवेंत तुजे !”

XLVI

उर्बा चडली येद्या व्हडल्या अचर्यान
 फिरंग्यां फौजीगेली, जी फुरफुरून
 उठली अपल्या राजाक मागून, हो उत्तम
 कुंवर, जाचो तांकां भोवच मोग.
 आनी बळीश्ट दुस्मानाच्या फौजी सामकार,
 मळबा मेरेन मारीत किळंच्यो बोबो,
 व्हडल्यान जाहीर करून : राजा म्हाराजः
 आफोंस आमगेलो, पुर्तुगालाचो राजा!

XLVII

जसो हुसकायल्लो रागीश्ट सुणो, बोवाळान
 किळंच्यो मारीत दोंगरा वेल्यान धांवन,
 घालता घुरी बैला माथ्यार, जो घट्ट
 शिंगां भिरांकूळ बळार पातयेता तो.
 आतांच धरता कानाक, आतांच कुशीक,
 भोंकून बळान परस सडमडीत,
 निमाणेकडेन, गोमटी पिसडून ताची,
 भयानक ताचें बळ उडयता मोडून.

XLV

Thondd', xant sokall-cho udel'lo uzvadd
 Tonka-ntlea nokhetrank kaddit kuxin,
 Jen'na Marie-Put khillail'lo khursar
 Dislo Afonso raza-k, urba haddun.
 Diste Dev-ak bhozun¹, ievun bhorun²
 Bhavartha ujeant hulpun, marit bob :
 "Tea on'bhavartheank³, Dhonia, on'bhavartheank,
 Nhoim ga mhaka, zo sot'man'ta podvent⁴ Tuje !"

XLVI

Urba choddli ied'dea vhoddlea ochor'ian
 Firngeam fouji-geli, ji furfurun
 Utthli aplea raza-k magun, ho ut'tom'
 Kunvor, zacho tankam bhovuch mog.
 Ani bollixtt dusmana-che fouji sam'kar,
 Mollba meren marit killncheo bobo,
 Vhoddlean jahir⁵ korun :Raza Mharaj :
 Afonso am'gelo, Purtugala-cho raza !"

XLVII

Zoso huskail'lo ragixtt sunno⁶, bovallan
 Killncheo marit dongram velean dhanvun,
 Ghalta ghuri boila mathear, zo ghott'
 Xingam bhirankull bollar patieta to.
 Atanch dhorta kan-ak, atanch kuxik,
 Bhonkun bollan poros soddsoddit,
 Nimanne-kodden, gom'tti pisddun tachi,
 Bhoianok tachem boll uddoita moddun.

1. adore/worship; 2. overwhelmed; 3. infidels; 4. power; 5. announced; 6. male dog.

XLVIII

नव्या राजाचो क्रोध असोच
 पेटून देवा आनी परजे खातीर जोडून,
 घातली घुरी तंवकान आपले फौजीन,
 त्या रानवट्यांचेर, जे झुजाक आसले तयार.
 तेन्ना सुण्यां भाशेन मारल्यो किळंच्यो
 त्या दुस्मानांनी, वडयले धोल, खतखतले
 लोक, भाले, भाल्यो, धोणवां, शिंगां
 गाजलीं, झुजां-वाजंत्रां घणघणीत.

XLIX

जशीं उज्या-केंडां करडा-मळार
 पेटून भगभगीत वाऱ्यान आयणेवन,
 फुरफुरून येतात चरचरीत,
 सुक्या तणा राना-वनां हुलपावन;
 राखण्या-जमे आड पडिल्ले बाबडे,
 भ्रमेताले सुखेस्त न्हिदेन, ते उठून
 उज्या आवाजान, जो पेट्टा चरचरीत,
 पळटा गांवाक कवळून साटली-पोटली.

L

तशेच रितीन मोघर, आतोज, विस्मित,
 चिंती नासतना घेता हत्यारां रोकडीं:
 पळना तो, पूण रावता विस्वासान,
 सोडटा अस्त्रां तांचेर झुजारी विखाळ.
 फिरंग्यां पराक्रमाक मेळटा फुडल्यान
 तांचीं हड्डीं फोडटा विंदून भाल्यो:
 पडटात थोडे अर्दे मेल्ले मळार,
 हेर जाण वेतात उलो मारून कुराणाक.

XLVIII

Novea raza-cho rag krodh osoch
 Pettun Deva ani porje khatir zoddun,
 Ghatli ghuri¹ tonvkan aple foujin,
 Tea ran' votteam-cher, je zhuzak asle toiear.
 Ten'na sunneam bhaxen marleo killncheo
 Tea dusmanam-ni, boddoile dhol, khotkhotle
 Lok, bhale, bhalieo², dhonnvam³, xingam⁴
 Gazlim, zhuza-vazontram ghonngonnit.

XLIX

Zoxim ujea-kenddam kordda-mollar
 Pettun bhogbogit varean ainnevn⁵,
 Furfurun ietat chorchorit,
 Sukea tonna rana-vonam hulpavn ;
 Rakhnea-zome add poddil'le babdde,
 Bhormetale⁶ sukhest nhiden, te utthun
 Ujea avaz-an, zo pett'tta chorchorit,
 Polltta ganv-ak kovllun santtli-pottli.

L

Toxech ritin Moir, atoz⁷, vismit⁸,
 Chinti-nastona ghetta hathiaram rokddim :
 Pollona to, punn ravta visvasan,
 Soddtta ostram⁹ tancher zhuzari vikhall.
 Firngeam porakromak melltta fuddlean
 Tanchim hodd'ddim foddtta vindun bhaleo :
 Poddttat thodde ordhe-mel'le mollar,
 Her-zann vetat ulo marun Kurann-ak.

1. attack. 2. spears; 3. bows; 4. bugles; 5. to fan; 6. slumbered; 7. stunned; 8. perturbed;
 9. missiles.

LI

देखल्यो थंय गा भयंकर चकमकी,
 एक उंचलो दोंगर पळटण जिखून घेंवक,
 आनी मोनजात धांवती झपझपीत रागान,
 जी नेपतुनान उपजायल्ली धर्तरी फोडून;
 तोणके मारतात इतल्या भयंकर बळान,
 सगले कडेन पेटिल्लो झुजाचो उजो,
 पूण फिरंगी फोंडी, कातरी, मारी, पिसडी,
 कवच, रेदी-लोखण, कोंगलां तांचीं.

LII

उडटात तकल्यो झुजा-मळाच्या वेल्यान,
 हात, जांगडां, धनया विणें, निर्जीव;
 हेरांच्यो आंतकड्यो गळटात हल्लाळीत जावन,
 उडिल्लो रंग, हावभाव गेल्लो पालोवन,
 ती नश्टी फौज हारीत वेता मळार,
 व्हांवतात रगता-न्हंयो सगल्याक शिंपडून,
 मळार पांचवो रंगूय पुसून वचत,
 धव्या आनी पांचव्याक तांवडो-गुंज करीत

LIII

जिखून आयले फिरंगी दुस्मानांचेर,
 जैतांतली लूट, इनाम, गिरेस्त भांडार,
 हिसपानी वाठारांतुल्या मोयरां इवाड,
 तिनूय दीस तो व्हडलो राजा मळार.
 लायता चित्रांवक धवे धालीचेर गर्वीश्ट
 जी आतां ह्या व्हडल्या जैता दिता प्रमाण,
 पांच धाली निळ्यो चकचकीत,
 पांच ह्या राजांक जिखिल्ल्याच्यो खुणो.

LI

Dekhleo thoim ga bhoiankor chokmoki¹,
 Ek unchlo dongor pollttonn jikhun ghevunk,
 Ani mon'zat dhanvti zopzopit² ragan,
 Ji Neptunan upzail'li dhortori foddun ;
 Tonnke martat itlea bhoiankor bollan,
 Sogle kodden pettil'lo zhuza-cho uzo,
 Punn Firngi foddi, katri, mari, pisddi,
 Kovocho³, redi-lokonn, konglam⁴ tanchim.

LII

Uddttat tokleo zhuza-molla-chea velean,
 Hat, zangddam, dhonia-vinnem, nirjiv ;
 Heran-cheo antkoddeo gollttat hal'lallit zavun,
 Uddil'lo rong, havbhav gel'lo palovn,
 Ti noxtti fouz harit⁵ veta mollar,
 Vhanvtat rogta-nhoiem-eo sogleak ximpddun,
 Mollar pachvo rong-ui pusun vocho,
 Dhovea ani pachve-ak tambddo-gunz korit.

LIII

Jikhun aile Firngi dusmanam-cher,
 Zoitant-li lutt, inam', girest bhanddar,
 Hispani vatthara-ntulea Moiram vibhadd,
 Tin-ui dis to vhoddlo raza mollar.
 Laita chitranvk dhove dhali⁶-cher gorvixtt'
 Ji atam hea vhoddlea zoita dita promann⁷,
 Panch dhali nilleo⁸ chokchokit,
 Panch hea raza-nk jikhil'leacheo khunno.

1. skirmishes; 2. with fury. 3. armour; 4. helmets; 5. defeated/lost; 6. shield; 7. certificate;
 8. blue.

LIV

आनी हे पांच धालींचेर चित्रावन घेता तीम
नाणे, विखिल्लो देवाक जांचे करवीं,
उगडास ताचो बरोवन वेगवेगळ्या तितान,
आपल्याक जाणें केल्लो उपकार व्हडलो:
पांचांतल्या दर एकल्याचेर चित्रायता पांच,
कित्याक तेन्ना तिसांचो तो आंकडो भरत,
दोन फावट धरून मेजून मदली धाल,
पांचांतली निळ्या, चित्रायल्लो जांतल्यार खुरीस.

LV

कांय काळ वलांडले उपरांत हे घडणुकेचेर,
येदें व्हडलें जैत जोडून, राजा
श्रेश्ठ वेता जिखूंक लेयरीया, जें घेतिल्लें
थोडोच वेळ आदींच, त्या हारिल्ल्या शत्रून,
वांगडा ताच्याच घेतलें ताब्यांत आग्रोशेस
घटमूठ, तशेंच श्रेश्ठ स्कावेलिकाशत्रु,
शेतां मळां जाचीं थंड मंद,
शिंपता गे, तूं तेजो न्हंये सवस्थ.

LVI

घेवन आपल्या ताब्यांत हें श्रेश्ठ नगर,
जोडटा माफ्रा नगरूय थोड्याच काळान,
आनी चंद्रिमाच्या दोंगरार वळखींतुल्या,
सिंत्रा थंड घटमूठ घेता हातांत;
जंय झरीं खांचींत लिपिल्ल्यो अप्सरा
पळून खेळटात गोड वेंग मोगाची,
जंय काम-देव तांकां विळखो घालता मंद,
उदकांत पेटोवन भगभगीत उजो.

LIV

Ani he panch dhalim-cher chitravn ghetā tis
 Nanne, vikhil'lo Dev-ak zanche korvim,
 Ugddas tacho borovn vegveglea tint-an,
 Apleak zannem kel'lo upkar vhoḍḍlo :
 Panch-antlea dor-eklea-cher chitraitā panch,
 Kiteak ten'na tis-ancho to ankḍḍo bhorot,
 Don-favtt dhorun mezun modli dhal,
 Panch-antli nillea, chitrail'lo zantlear khuris.

LV

Kaim-kall bolandḍlea uprant he ghodḍnnukecher,
 Ied'dem vhoḍḍlem zoit zoddun, raza
 Srestt veta jikhunk Leiria, jem ghetil'lem
 Thoddoch vell adinch, tea haril'lea xotru¹-n,
 Vangḍḍa tacheach ghetlem tabeant Abronches
 Ghottmutth, toxench srestt Scabelicastro,
 Xetam mollam zachim thonḍḍ' mond',
 Ximpta ge, tum Tejo nhoim-e, sovosth.

LVI

Ghevun aplea tabeant hem srestt nogor,
 Zoddḍta Mafra nogor-ui thoddeach kallan,
 Ani chondrima-chea dongranr vollkhi-ntulea,
 Sintra thonḍḍ' ghottmutth ghetā hatant ;
 Zhoim zhorim khanchint lipil'leo opsora
 Pollun khellttat godḍ veng moga-chi,
 Zo Kam'-dev tankam villkho ghalta mond',
 Udkant pettovn bhobhogit uzo.

LVII

आनी, तूं गो, श्रेश्ठ लिज्वोआ, जें संवसारांत
 सोंपे-पणान जाता तूं हेरांची कुंवर,
 तुका वांदिल्लें त्या वाग्मी विरान फांकी,
 कपटीन जाचें दारदानियाक लायिल्लों उजो;
 तुवें गो, जाका नमता दर्या खोल,
 फिरंगी फौजींक नम्र दिलो पाळो,
 आदाराक आशिल्ल्यानूय मशम्र फौजी,
 ज्यो धाडिल्ल्यो उत्तरेच्या देसांतुल्यान.

LVIII

जेरमानीच्या आल्वीस आनी रेनो भागांतले
 आनी थंड कुळकुळीत ब्रेतानिया सावन,
 सारासेनांक विभाडच्याक भायर सरिल्ले
 जायते जाण येताले पवित्र बेतान,
 तेजु न्हंयच्या तोंडांत भितर सरून
 व्हडल्या आफोंस राजा फौजीक मेळून,
 कीर्त जाची तेन्ना पावती मळबाक,
 उलिसिस-शारा कोटांक घातलो वेडो.

LIX

पांच फावटीं गेल्लो चंद्रीम लिपून,
 तितलेच फावटीं दाखयल्लें मुखकमळ पुराय,
 जेन्ना शारा-दारां उगडून प्रवेसले
 शरण येवन, घाल्ल्या वेड्यान कोंसळून.
 झूज जाल्लें रगताळ आनी तुंवळ रस्तीन,
 जितलें कारण आसलें थीर धारावणेक
 जिखप्यांचे, जें धाडशी आनी निश्टूर भोवच
 हारिल्ल्यांचेर, जें धुसपटून निरास.

LVII

Ani, tum go, srextt Lisboa, jem sonvsarant
 Sompe-ponnan zata tum heran-chi kunvor,
 Tuka bandil'lem tea vagmi¹ viran fanki,
 Kopttin zache Dardania-k lail'lo uzo ;
 Tuvem go, zaka nom'ta doria khol,
 Firngi foujink nomr² dilo pallo,
 Adarak axil'leam-nui soxostr fouji,
 Jeo dhaddil'leo Ut'tore-chea desant-ulean.

LVIII

Germani-chea Albis ani Rheno bhagantle
 Ani thondd' kullkullit Bretania savn,
 Sarracen-ank vibhadd-cheak bhair soril'le
 Zaitte zann ietale povitr bet-an,
 Tejo nhoim-chea tondd-ant bhitor sorun
 Vhoddlea Afonso raza foujik mellun,
 Kirt zachi ten'na pavti mollbak,
 Ulysses-xhara kottank ghatlo veddo.

LIX

Panch favttim gel'lo chondrim' lipun,
 Titlech pavttim dakhoil'lem mukhkomoll purai,
 Jen'na xhara-daram ugddun provesle³
 Xeronn⁴ ievun, ghal'lea veddean konsllun.
 Zhuz zal'lem rogtall ani tumboll⁵ rostin,
 Jitlem karonn aslem thir tharavnnek
 Jikhpeam-che, je dhaddxi ani nixttur bhovuch
 Haril'leam-cher⁶, je dhuspottun niras⁷.

1. eloquent. 2. humbly. 3. entered; 4. surrender; 5. furious; 6. defeated; 7. Desperate/ disheartened.

LX

असले रितीन, निमाणें, घेतिल्ल्यान, पडलें
 तें शार, आदल्या काळार जाणें केन्नाच
 पाळो दिलो ना केद्याय व्हडल्या बळग्याक,
 त्या शिथीक धाडशी, थंड-किरांव लोकाक,
 सत्ता जांची पातळ्ळी येदी व्हडली,
 जी पळेल्ली इवेरान, आनी तेजु न्हंयेक भिवयल्ली;
 निमाणें बेतिसाचेर इतलें केलें,
 कि त्या भागाक ताणीं वांदालिया नांवूच दिलें.

LXI

खंयचें शार तें बळीश्ट इतलें घडये
 आसतलें, जें प्रतिकार करीत, जर लिज्वोआ
 शाराक तो करूंक घडलें ना, कीर्त
 त्या पराक्रमी लोकां गाजता इतली?
 नमता तांकां सगलो एस्त्रेमादुर वाठार,
 ओंबिदुस, आलेंकेर नगरां, जांतल्यान व्हांवतात
 गुरगुरून रसरशीत उदकां,
 फातरांतुल्यान न्हांवून, आनी तोर्रिश वेद्राश.

LXII

आनी तुमींय, तेजु पेल्यांतल्या धर्तऱ्यानो,
 गाजिल्ल्यो सेरेस भांगराळ धान्या-गोठ्यान,
 नमलीं तुमीं मनशां पेल्यांच्या बळाक,
 तांकां दिवून तुमचीं कोटां, अधिकार.
 आनी तूं गा, मोयरा वावराड्या, फटवता,
 ती पिकाळ जमीन राखतलो म्हणटा जाल्यार!
 कित्याक वळखींतलीं येन्वश, मोवरा, सेरपा
 आनी आलकासेर दु साल पडल्यांत येवून शरण.

LX

Osle ritin, nimannem, ghetil'lean, poddlem
 Tem xhar, adlea kallar zannem ken'nanch
 Pallo dilo na kedelai vho ddlea bollgeak,
 Tea Scythi-k dhaddxi, thondd'-kiranv lokak,
 Sot'ta zanchi patoll'lli ied'di vho ddli,
 Ji pollel'li Ibera-an, ani Tejo nhoim-ek bhivoil'li ;
 Nimannem Betis-acher itlem kelem,
 Ki tea bhagak tannim Vandalia nanv-uch dilem.

LXI

Khoinchem xhar tem bollixtt itlem ghoddie
 Astolem, jem protikar korit, zor Lisboa
 Xhar-ak to korunk ghoddlem na, kirt
 Tea porakromi lokam gazta itli ?
 Nom'ta tankam soglo Estremadur vatthar,
 Obidos, Alenquer nogram, zantlean vhanvrat
 Gurgurun rosroxit udkam,
 Fatram-ntulean nhanvun, ani Torres Vedras.

LXII

Ani tumi-im, Teju-pelean-tlea dhortoream-no,
 Gajil'leo Ceres bhangrall dhan'eo-gottean,
 Nom'lim tumim mon'xam peleam-chea bollak,
 Tankam divun tumchim kottam, odhikar¹.
 Ani tum ga, Moira vavraddea, fottovta,
 Ti pikall zomin rakhtolo mhonnnta zalear !
 Kiteak vollkhi-ntlim Elvas, Moura, Serpa
 Ani Alcacer do Sal poddleant ievun xeronn.

1. authority.

LXIII

पळेयात तें श्रेश्ठ शार, थीर तें थिकाण
 त्या बंडुकार सेरगोरीलें आदल्या काळार,
 जंय नितळ उदकां आतां रुप्या-भरीत
 पयशिल्ल्यान येतात जमीन आनी लोक पोसूंक,
 राय-आर्कातुल्यान उबारतात पावला-पावलीं,
 वाऱ्या वेल्यान तीं व्हांवून धाटा-माठान,
 दिल्लो पाळो तांकां, येवजण आनी धाडस
 जिराल्दाचें, भंय-भिरांत नाशिल्ल्या.

LXIV

रोकडो वेता बेजा शारूय जिखूंक,
 हारिल्ल्या त्रानकोसु शाराची घेंवक सूड,
 आफोंसु, जाच्यान घेंवक नजो विसव,
 मोटवें जिवीत किर्ती करवीं लांबांवक;
 त्या शाराच्यान चडूच काळ जाले ना तगूंक,
 पूण शार तें तांच्या ताब्यांत पडले उपरांत,
 सगल्यो वस्तू जिव्यो, रागार लोकाक
 विंदून मारतात निवर तरसादींतल्यान.

LXV

वांगडा तांच्या जिखले पालमेला शार,
 तशेंच नुस्त्या नगर सेसिंब्रा, जोडुनूच,
 तांचें नखेत्र अनुकूल आसून, त्या आदारान,
 विभाडटा एक बळीश्ट व्हडली फौज थंयची:
 त्या नगराक लागली हार, तशीच राजाक,
 जो येतालो ताच्या आदाराक, कश्ट काडून
 दोंगरां-सड्यां वेल्यान, हुसक्या-मेकळो
 येदें व्हडलें झूज अपेक्षीत नासून.

LXIII

Polleiat tem srextt xhar, thir tem tthikann
 Tea bondd'kar Sertori-lem adlea kallar,
 Zhoim nitoll udkam atam rupea-bhorit
 Poixil'lean ietat zomin ani lok posunk,
 Rai-arkam-tulean ubartat pavla-pavlim,
 Varea-velean tim vhanvun thatta-matthan,
 Dil'lo pallo tankam, ievzonn ani dhaddos
 Girald-achem, bhoim-bhirant naxil'lea.

LXIV

Rokddo veta Beja xhar-ui jikhunk,
 Haril'lea Trancoso xhara-chi ghevunk sudd,
 Afonso, zachean ghevunk nozo visov,
 Mottvem jivit kirti korvim lambovrvk ;
 Tea xhara-chean chodduch kall zalem na togunk,
 Punn xhar tem tanchea tabeant poddlea uprant,
 Sogleo vastu jiveo, ragar lokak
 Vindun martat nibor torsadint-lean.

LXV

Vangdda tanchea jikhle Palmela xhar,
 Toxench nusteana-nogor Cesimbra, zoddun-uch,
 Tanchem nokhetr onukul asun, tea adaran,
 Vibhaddtta ek bollixtt vhoddli fouz thoinchi :
 Tea nograk lagli har, toxich raza-k,
 Zo ietalo tachea adarak, koxtt kaddun
 Dongram-soddeam velean, huskea-mekllo
 Ied'dem vhoddlem zhuz opekxit¹ nasun.

LXVI

बादाजोझा राजा आसलो व्हडलो मोयर,
 येतालो घेवन चार हजार घोडेस्वार रागीश्ट,
 हिसपा-भायर पायक, हत्यार भांगरान
 नेटोवन, झुजारी वीर तो पराक्रमी.
 पूण जसो माय म्हयन्यांत धाडशी बैल
 गायेच्या मत्सरान हुसकेवन, उचांबळ
 कुड्डो, कुडो मोगी लोकाक पळेवन,
 वाटसुराचेर भलत्याच घालता घुरी :

LXVII

हेच रितीन तो आफोंस, दिसलो अवचीत
 लोकांर घालतो घुरी, स्वस्थ, सुगूर,
 घालता घाये, मारता, विभाडटा धाडसान;
 पळटा मोयरां राजा, जिवूच राखून;
 सुटलो कांपरो ताच्या आतोज जिवाक,
 फाटल्यान भियेवन लागल्या फौज ताची,
 इतलो सांवार केल्लो हाणीं तांचेर,
 हे असले फकत साठ घोडेस्वार फिरंगी.

LXVIII

रोकडोच जैत जोडून, लायनासतना वेळ,
 म्हाराजा थको-नाशिल्लो वेता जोडून
 आख्ख्या राज्या लोक, जांची संवंय
 आसली भोवंक सदांच जमीन जिखूंक.
 बादाजोझाक घालता वेडो, जोडटा रोकडें,
 आपली इत्मा तडीक व्हरून, झुजून
 इतल्या कश्टान, कलेन आनी पराक्रमान,
 कि त्याय शाराकूय हाडटा हेरांच्या वांगडा.

LXVI

Badajoza raza aslo vhoddlo Moir,
 Ietalo ghevn char-hozar ghoddesvar¹ ragixtt,
 Hispa-bhair paik², hathiar bhangran
 Nettovn, zhuzari vir to porakromi.
 Punn zoso Mai mhoineant dhaddxi boil
 Gaie-chea motsoran³ huskevn, uchamboll
 Kudd' ddo, kuddo⁴ mogi lokak pollevn,
 Vattura-cher bholteach ghalta ghuri :

LXVII

Hech ritin to Afonso, dislo avchit⁵
 Lokanr ghalto ghuri, svosth, suger,
 Ghalta ghaie, marta, vibhaddtta dhaddsan ;
 Polltta Moiram raza, jiv-uch rakhun ;
 Suttlo kampero tachea atoz jiv-ak,
 Fattlean bhievun laglea fouz tachi,
 Itlo sanvar⁶ kel'lo hannim tancher,
 He asle fokot satt ghoddesvar Firngi.

LXVIII

Rokddoch zoit zoddun, lai-nastam vell,
 Mharaza thoko-naxil'lo veta zoddun
 Ak'khea raj'ea lok, zanchi sonvoim
 Asli bhonvunk sodanch zomin jikhunk.
 Badajoz-ak ghalta veddo, zoddtta rokddem,
 Apli itsa toddik vhorun, zhuzun
 Itlea koxttan, kolen⁷ ani porakrom-an,
 Ki tea-i xhara-kui haddtta heram-chea vangdda.

1. cavalry-man; 2. foot-soldier; 3. envy; 4. brutal; 5. all of a sudden; 6. commotion; 7. art.

LXIX

पूण उंचलो देव, जो पयस दवरता राखून
 ख्यास्त जांकां फावो, तांचे खातीर,
 आपलें जिवीत ताणीं बदलचें म्हणून,
 वा कांय गुठांक लागून, जे मनशांक समजनांत,
 आतां मेरेन राखलो बळीश्ट राजाक
 संकटांतलो, जे आयले ताचे वाटेंत,
 दिना आतां राखण करूंक ताची
 कैदी केल्ले आवयच्या सापांतुली.

LXX

आसतना तो वेडो घाल्ल्या शारांत,
 लेयांवचे फौजीन मारलो विळखो ताका,
 कित्याक तें शार लेयांवच्यान ताणें जिखिल्लें,
 तें तांचें जाल्ल्यान, आनी न्हय गा फिरंग्यांचें.
 हट्टीपण गा ताचें पडटा म्हारग
 हांगा, जशें घडटा जायते फावट;
 कित्याक तो मोडटा दोंके लोखणा सांखळेन
 वेतना रागान झुजाक, जंय हारलो, धरलो.

LXXI

किर्तीवंत पॉम्पेय, नाका गो शीणूं
 तुज्या साहसां जाल्ली मडसरी ती!
 न्हय म्हणून पळेंवची न्याय-नितीची सूड
 तुजी घेतिल्ली मांवान, फाव तें जैत,
 फासिस थंड न्हंय, वा सिएन शार,
 जंय खंयचेच कुशीक हालना सुर्या सांवळी.
 हीम-थंड उत्तर आनी गरम रेग,
 सामान्यतायेन भियेतात नांव घेतना तुजें.

LXIX

Punn unchlo Dev, Zo pois dovortā rakhun
 Kheast zankam favo, tanche khatir,
 Aplem jivit tannim bodolchem mhonnun,
 Va kaim gutthank lagun, je mon'xank som'zo-nant,
 Atam meren rakhlo bollixtt raza-k
 Sonkott-antlo, je aile tache vattent,
 Dina atam rakhonn korunk tachi
 Koidi kel'le avoi-chea srapa-ntuli.

LXX

Astona to veddo ghal'lea xharant,
 Leao-che foujin marlo villkho taka,
 Kiteak tem xhar Leao-chean tannem jikhil'lem,
 Tem tanchem zal'lean, ani nhoim ga Firngeam-chem.
 Hott'ttiponn¹ ga tachem poddta mharog
 Hanga, zoxem ghoddta zaite favtt ;
 Kiteak to moddta donke lokhna sankhllen
 Vetana ragan zhuzak, zhoim harlo, dhorlo.

LXXI

Kirtivont Pompei, naka go xinum
 Tujea sahosam zal'li moddsori² ti !
 Nhoim mhonnun pollenvchi niai-niti-chi sudd
 Tuji ghetil'li manv-an, favo tem zoit,
 Phasis thondd' nhoim, va Siene xhar,
 Zhoim khoincech kuxik halona sur'ia sanvlli,
 Him'-thondd' Ut'tor ani gorom' reg³,
 Saman'ea-tai-en⁴ bhietat nanv ghetna taj'em.

1. obstinacy; 2. ruin; 3. line; 4. generally.

LXXII

गिरेस्त आराबिया तशेच हेर लोक झुजारी
हेनियोकोस आनी कोलकोस, गाजता जांची कीर्त,
पातळायता भांगरा मळब; आनी कापादोस्कारूय,
तशेंच जुदेआ, जें भजता एकाच देवाक,
मंद सोफेंकार, तशेच हेर भोवच निश्टूर,
सिलिस्कार, तांच्या सांगातान आसून आरमेनिया,
जें दिता उदक दोनूय न्हंयांक, जी झर गा
उरता त्या दुसऱ्या दोंगरार, उंचल्या, पवित्र.

LXXIII

निमाणे कडेन, नाका शिणूं, आतलांति
दर्या पासून तावरु मेरेन, दोंगरार
पळेल्लें तुका जैतिवंत, अजापचें
न्हय, एमाथियु वाठारांत हारिल्ल्यो फौजी तुज्यो:
कित्याक दिसतलो आफॉस, गर्वीश्ट, जिखपी,
सगल्यांक हारैयत, आनी मागीर हारवल्लो आपुणूच;
इत्सिलें अशेंच उंचल्या सर्ग-मंडळान,
कि तुका विभाडचो मांवान, आनी जांवैयान हाका.

LXXIV

आखरेक राजा परतले उपरांत घरा,
ख्यास्त भोगून देवाचे न्यायनितीची,
सांतारें ताका बळीश्ट फौजीन वेडून
मोयर-सारासेनान, पूण व्यर्थ जावन,
तशीच विसेंति मारतीर पुजिल्ली कूड
हाडले उपरांत ते वळखी सुवाते वेल्यान,
त्या पवित्र बुशिरा तिच्या स्थानांतुल्यान,
पाविल्लो दबाज्यान ह्या उलिसिस-नांवाच्या शारांत.

LXXII

Girest Arabia toxech her lok zhuzari
 Heniocos ani Colcos, gazta zanchi kirt,
 Patllaita bhangra mollob;ani Capadoskar-ui,
 Toxench Judea, jem bhozta ekach Dev-ak,
 Mond' Sofen-kar, toxech her bhovuch nixttur,
 Cilis-kar, tanchea sangatan asun Armenia,
 Jem dita udok donui nhoim-eank, ji zhor ga
 Urta tea dusrea dongrar, unchlea, povitr.

LXXIII

Nimanne-kodden, naka xinum, Atlante
 Doria pasun Tauro meren, dongrar
 Pollel'lem tuka zoitivont, ojachem
 Nhoim, Emathio vattharant haril'leo fouji tujeo :
 Kiteak distolo Afonso, gorvixtt, jikhpi,
 Sogleank haroit, ani magir harovl'lo apunn-uch ;
 Itsilem oxench unchlea sorg-monddollan,
 Ki tuka vibhaddcho manv-an, ani zanvo-ian haka.

LXXIV

Akhrek raza portolea uprant ghora,
 Kheast bhogun Deva-che niai-niti-chi,
 Santarem taka bollixtt foujin veddun
 Moir-Sarracenan, punn veorth zavun,
 Toxich Vicente martir pujil'li kudd
 Haddlea uprant te vollkhi suvate velean,
 Tea povitr buxir¹-a tichea sthan²-antulean,
 Pavil'lo dobajea hea Ulysses-nanva-chea xharant.

1. cape/ promontory; 2. place.

LXXV

फुडारचे खातीर आपली तीव्र इत्सा,
 वळीश्ट पुताक धाडटा म्हातारो मंद,
 कि वचचें ताणें आलेंतेजुंतल्या वाठारांत,
 लोक आनी झुजा मुस्तायकी घेवन संजोग.
 सांशु वावर आनी उर्वेन भोवच भरिल्लो,
 सरता फुडें, आनी करता तांवडी व्हांवंक
 ती न्हंय जी मंवल्ल्या शार तें वेता शिंपून,
 त्या मोयरां रगतान, नश्ट्या, रानवट्यांच्या.

LXXVI

जैत हें जोडून, फुरफुऱ्यान भरून,
 तरणाटो तो विसव घेना, देखसर
 दुसरो विभाड, त्या भिडेस्त दुस्मानाचो,
 रानवटी तो, जाणें वेडायलें वेजा.
 लायना चडूच वेळ, हो भाग्या कुंवर
 पळे नासतना इत्सिल्ल्याचो अंत,
 विभाडिल्लो असोच मोयर लागता सुडीक
 इतले हारींचे, तांतूंत ओतून आस्थ.

LXXVII

एकवटून येतात दोंगरां वेल्यान,
 जी मळव पेलपी कूड मेदुसान मारली;
 आयले आपेलुसा-बुशीर दोंगरां वेल्यान,
 तशेच तिंगेकार, जी आंतेव सुवात;
 आबिलाकारूय येवंक नाकारिनांत,
 सगली आपली फौज हाल्ले घेवन,
 कोर्ने, शिंगां वाजोवन सरले मोयर
 सगलें राज्य जें आसलें श्रेश्ठ जुवाचें.

LXXV

Fuddarche¹ khatir apli tiv² itsa,
 Bollixtt put-ak dhaddta mhataro mond',
 Ki voch'chem tannem Alentejo-ntlea vattharant,
 Lok ani zhuza mustaiki ghevun sonjog³.
 Sancho, vavr ani urben bhovuch bhoril'lo,
 Sorta fuddem, ani korta tambddi vhanvunk
 Ti nhoim ji Sevilha xhar tem veta ximpun,
 Tea Moiram rogtan, noxttea, ran'votteam-cha.

LXXVI

Zoit hem zoddun, furfurean bhorun,
 Tornatto to visov ghenā, dekho-sor
 Dusro vibhadd, tea bhiddest⁴ dusmana-cho,
 Ran'votti to, zannem veddailem⁵ Beja.
 Laina chodduch vell, ho bhag'ea kunvor
 Polle-nastona itsil'lea-cho⁶ ont',
 Vibhaddil'lo osoch Moir lagta sudd-ik
 Itle harim⁹-che, tantunt votun asth.

LXXVII

Ekvottun ietat dongram velean,
 Ji mollob-pelpe kudd Medusa-n marli ;
 Aile Ampelusa buxir-dongram velean,
 Toxech Tinge-kar, ji Anteu suvat ;
 Abilakar-ui ievunk nakari nant,
 Sogli apli fouz hal'le ghevun,
 Khorne, xingam vazovn sorle Moir
 Soglem raj'eo jem aslem srestt Juba-chem.

1. to put forward; 2. intense; 3. prepared; 4. fearful; 5. encircled; 6. wished for.

LXXVIII

येदी व्हडली फौज घेवन प्रवेसलो
 पुर्तुगालांत तो मीर-आलमोर्ली पातशाय,
 सांगाताक हाडीत तेरा राजा ते मोयर,
 पराक्रमी, जांचो जाता वडील तो,
 करीत जितलें वायट, केलें ताणें
 जायत्या मळार, जंय ताच्यान करूं येतालें,
 सांतारें शारांत आशिल्ल्या वेडायना सांश्या;
 पूण व्हडलेंशें जैत पडना हातांत ताच्या.

LXXIX

तो घालता घुरयो ताचेर खरकस तंवकान,
 मांडटा झुजा-रातेर हजार, तो मोयर,
 भयानक अस्त्रां सोडपी यंत्रां फुंकट,
 गुठा स्फोट करपी झुजां-माकनां;
 कित्याक आफोंसालो पूत, वगडायनासतां
 कश्ट, वीरकाय, उदारपण, हांतलें कांयच,
 सगल्यांक पावत धिरान, विंचकेणायेन,
 देखून सगल्याक दिसत प्रतिकार, पराक्रम.

LXXX

पूण म्हातारो, जाका शक्तीन दिल्लो विसव,
 इतलीं वर्सां कश्ट उसपीत देखून,
 अजून त्या शारांत, जांचीं मळां सोबीत
 पाचवीं करतात माँदेगु न्हंयचें उदक,
 कळिल्ल्यान आपल्या पुताक वेडायला म्हणून
 सांतारें शारांत, त्या कुड्ड्या मोयर लोकांनी,
 सरता भायर शारांतलो रोकड्या रोकडो,
 उतार पिरायेंत, पराक्रम जांवक ना पिड्ड्यार!

LXXVIII

Ied'di vhoddli fouz ghevun proveslo
 Purtugal-ant to Mir-Almolim patxai,
 Sangatak haddit tera raza te Moir,
 Porakromi, zanchi zata vhoddil to,
 Korit jitlem vaite, kelem tannem
 Zaitea mollanr, zhoim tachean korum ietalem,
 Santarem xhar-ant axil'lea veddaita Sanche-a ;
 Punn vhoddlem-xem zoit poddona hatant tachea.

LXXIX

Tə ghalta ghurieo tacher khorkos tonvkan¹,
 Mandditta zhuza-rater hozar, to Moir,
 Bhoianok ostram-soddpī iontram² funkott,
 Guttha sfott korpi zhuzam-maknam ;
 Kiteak Afons-alo put, vogddai-nastam
 Koxtt, virkai, udarponn, hantlem kainch,
 Sogleank pavot dhiran, vichkennai³-en,
 Dekhun sogleak disot protikar, porakrom'.

LXXX

Punn mhataro, zaka soktin dil'lo visov,
 Itlim vorsam koxtt uspit dekhun,
 Asun tea xhar-ant, zachim mollam sobit
 Panchvim kortat Mondego nhoim-enchem udok,
 Kollil'lean aplea put-ak veddaila mhonnun
 Santarem xhar-ant, tea kudd'ddea Moir lokam-ni,
 Sorta bhair xhar-antlo rokdeea-rokddo,
 Utar pirai-ent, porakrom' zanzk na pidd'ddear !

1. intensity; 2. weapons/machines; 3. prudence.

LXXXI

झुजांत तिजिल्ल्या फामाद लोकाक घेवन
 धांवता पुताच्या आलाशिऱ्याक; आनी एकठांय
 जावन, संवयच्या फिरंग्यां पराक्रमान
 रोकडे मोयरांक विभाडटा धुस्पटावन,
 भोंवतणचीं शेतां वुडवुडल्यांत सगले कडेन,
 चेप्यांनी, वेगवेगळ्या रंगांच्या, शिंपडून,
 घोंड्यांच्यो कडियाळ्यो, गिरेस्त सामग्री सावार,
 तांच्या धनयां मेल्लीं मडीं भरून.

LXXXII

रोकडे हेरूय मोयर गेले पळून
 लुञ्जितानियांतुले, तांकां धरले धांवडावन:
 फकत पळ्ळो ना तो मीर-आमोलीं,
 कित्याक तो पळचे आदींच, पळ्ळो प्राण.
 जाणें हें जैत तांकां केल्लें फावो,
 ताका दितात वाखाण्णी उपकार अमाप :
 कित्याक असल्या आथव्याच घडणुकांनी,
 निगूत, लोकां परस देवाचो आदार.

LXXXIII

येदीं व्हडलीं जैतां जोडीत आफोंस
 म्हातारो, पुणून म्हयमेवंत कुंवर,
 जेन्ना, सगल्यांचेर जो व्हरत जैत,
 ताकाच हारैयलो लांबिल्ले, उतार पिरायेन.
 बावती पिडा पोखरीत दुबळे कुडीक,
 आपणा थंड-किरांव हातांत धरून;
 असले रितीन तांचे पिरायेन दिल्ली
 दुखेस्त मर्णाक फारीक करून पटी.

LXXXI

Zhuzant tijil'lea famad lok-ak ghevun
 Dhanvta puta-chea alaxireak; ani ektthaim
 Zavun, sonvoim-chea Firngeam porakroman
 Rokdde Moirank vibhaddtta dhuspottavn,
 Bhonvtonnchim xetam buddbuddleant sogl kodden,
 Chepeam-ni, vegveglllea rongan-chea, ximpddun,
 Ghoddeam-cheo koddialleo, girest samogri sabar,
 Tanchea dhoniam mel'lim moddim bhorun.

LXXXII

Rokddem her-ui Moir te gel'le pollun
 Lusitania-ntule, tankam dhorle dhanvddavn :
 Fokot poll'llo na to Mir-Amolim,
 Kiteak to pollche adinch, poll'llo prann.
 Zannem hem zoit tankam kel'lem favo,
 Taka ditat vakhann'nni upkar omap¹ :
 Kiteak oslea athveach ghoddnukam-ni,
 Nigut, lokam poros Deva-cho adar.

LXXXIII

Ied'dim vhoddlim zoitam zoddit Afonso
 Mhataro, ponnun mhoime-vont kunvor,
 Jen'na, sogleam-cher zo vhorot zoit,
 Takach haroilo lambil'le, utar pirai-en.
 Bavti pidda pokhrit dublle kudd-ik,
 Apna thondd'-kiranv hatant dhorun ;
 Osle ritin tanche pirai-en dil'li
 Dukhest mornn-ak farik korun potti².

1. immeasurable; 2. rights/ duties paid as taxes.

LXXXIV

रडले,तांकां उंचले बुशीर पर्वत,
 न्हंयचें उदक खंतीत गेलें बुडून,
 रोयिल्ल्या शेतां मळांक येवन हुंवार,
 आपलीं दयाळ दुखेस्त गळोवन दुकां.
 पूण संवसारभर गाजलीं तांचीं कर्तुपां
 पराक्रमांचीं, किर्तीवंत इतलीं,
 कि सदांच तांचे पडसाद धुंवधुंवतले:
 “आफोंस, आफोंस” म्हणून, पूण सगलें व्यर्थ.

LXXXV

सांशु, घटमूट तरणाटो, जो जाल्लो
 वापायचें अनुकरण, पराक्रमान,
 तांच्या जिवितांत जाणें ती दिल्ली गवाय,
 जेन्ना बेतीस रगतान बुडयल्लें ताणें,
 आनी रानवटी सत्तेक उडयल्ली धुसपटून,
 आंदालुझिया राजा मुसलमानांच्या तेन्ना,
 त्या भायर जेन्ना बेजा वेडायल्लें ताणें,
 तेन्ना पडिल्ले तोणके ताच्या हाताचे:

LXXXVI

तो राजा म्हणून सद्देर आयिल्लो तेन्ना,
 थोडींच वर्सां करून आयिल्लो राज्य,
 सिलविश शाराक घाल्लो वेडो झुजांत,
 जांतलीं शेतां-मळां कसताले मोयर.
 मेळ्ळो ताका आदार शिपायकांचो,
 जे जर्मनीक थावन आयिल्ले वेताले थंयच्यान,
 सशस्त्र घटमूट सामग्रींत सज्जीत जावन,
 परतें जिखून हाडून गेल्ले जुदेआ.

LXXXIV

Rodde tankam unchle buxir-porvot,
 Nhoim-eanchem udok khontint gelem buddun,
 Roil'leam xetam mollank ievun hunvar¹,
 Aplim doiall-dukhest gollovn dukam.
 Punn sonsvar-bhor gazlim tanchim kortupam
 Porakroman-chim, kirtivont itlim,
 Ki sodanch tanche poddsad² ghunghunvtole:
 "Afonso, Afonso" mhonnun, punn soglem veorth³.

LXXXV

Sancho, ghottmutth tornatto, zo zal'lo
 Bapai-chem onukoron⁴, porakrom⁵-an,
 Tanchea jivitant zannem ti dil'li govai⁶,
 Jen'na Betis rogtan buddoil'lem tannem,
 Ani ran'votti sot'tek uddoil'li dhuspottun,
 Andaluzia raza Musolmanam-chea ten'na,
 Tea bhair jen'na Beja veddaiil'lem tannem,
 Ten'na poddil'le tonnke tachea hata-che :

LXXXVI

To raza mhonnun sodrer⁷ ail'lo ten'na,
 Thoddinch vorsam korun ail'lo raj'eo,
 Silves xhar-ak ghal'lo veddo zhuzant,
 Zantlim xetam-mollam kostale Moir.
 Mell'llo taka adar xipaikam-cho,
 Je German-ik thavn ail'le vetale thoinchean,
 Soxostr ghottmutth samugrint soj'jit⁸ zavⁿ,
 Portem jikhun haddun gel'le Judea.

1. flood; 2. echoes; 3. in vain ; 4. imitation; 5. valour; 6. witness; 7. throne;
 8. well-equipped.

LXXXVII

वेताले हांगाच्यान व्हडल्या कार्या आदाराक
 फ्रेदरीक तांबड्या, केल्ली जाणें एकठांय
 व्हडली फौज बळीश्ट, करूंक राखण
 त्या शाराची, जंय गा क्रिस्त मेलो सोंसून,
 जेन्ना गीदु, आपल्या लोका सैत बळी
 पडलो सालादिनाक, तानेन कश्टोवन,
 ह्या त्या जाग्यार जंय मोयरांक भरपूर आमलें
 उदक, जाची गिदुले फौजीक गरज.

LXXXVIII

पूण हे खडेगांट फौजीक, जी थंय पावन सरिल्ली,
 वान्या वेल्यान येतले आडखळी लागून,
 दिसलें दिंवचो आदार सांशुक ह्या झुजांत,
 पवित्र झुजांत सेवा करूंक ते वेतालेच.
 जशें घडिल्लें बापायक ताच्या, जेन्ना
 लिस्वोआ जिखिल्लो तेन्ना, तेच रितीन.
 जर्मानांच्या आदारान, तो जिखता सिलविश,
 आनी थंयच्या शूर लोकाक विभाडटा, चेपता.

LXXXIX

आनी जर मुसलमानांचीं जोडटा इतलीं इनामां,
 एकार एक उखलून घेवन, बळीश्ट
 लियांवच्या प्रांतांकूय तो दिना विसव,
 जांकां जाल्ली संवंय झुजा मळार,
 माथ्यार घालता आपल्या ताब्या जूं
 गर्वीश्ट तुय शाराचेर, तशीच स्थिती
 केल्ली हेरां जायत्यांची, ताचीं शेजारी,
 लिणवायेक पावयल्लीं, सांशु फौजीन

LXXXVII

Vetale hanga-chean vhoddlea kar'ea adarak
 Frederik Tambddea, kel'li zannem ektthaim
 Vhoddli fouz bollixtt, korunk rakhonn
 Tea xhar-achi, zhoim ga Krist melo sonsun,
 Jen'na Guido, aplea loka-soit bolli
 Poddlo Saladin-ak, tan-en koxttovn,
 Hea tea zagear zhoim Moirank bhorpur aslem
 Udok, zachi Guido-le foujink goroz.

LXXXVIII

Punn he khoddegantt foujik, ji thoim pavun soril'li,
 Varea-velean ietle addkhollim lagun,
 Dislem dinvcho adar Sancho-k hea zhuzant,
 Povitr zhuzant seva korunk te vetalech.
 Zoxem ghoddil'lem bapaik tachea, jen'na
 Lisboa jikhil'lo ten'na, tech ritin.
 Germanan-chea adaran, to jikhta Silves,
 Ani thoinchea xur lokak vibhaddtta, chepta.

LXXXIX

Ani zor Musolmanan-chim zoddtta itlim inamam,
 Ek-ar ek ukhlun ghevun, bollixtt
 Leao-chea prantam-kui to dina visov,
 Zankam zal'li sonvoim zhuza-mollar,
 Mathear ghalta aplea tabea zum
 Gorvixtt Tui xhara-cher, toxich sthiti
 Kel'li heram zaiteam-chi, tachim xezari,
 Linn-vai'-ek pavoil'lim, Sancho foujin.

XC

पूण इतल्या गौरवांनी, अंवचीत घुरी
 मर्णाची आयली ताचेर, जाता वारस
 एक पूत ताचो, सगल्या लोका प्रियेवाचो,
 जो जालो दुसरो आफॉस, आनी तिसरो राजा.
 राज्या काळांत हाच्या मोयरांचें घेतलें
 निमाणे कडलें नगर, आल्कासेर दु साल,
 कित्याक तें आदीं घेतिल्लें मोयरां फौजीन,
 पूण आतां ते विभाडून गेल्ल्यान, जालें फारीक.

XCI

भायर पडले उपरांत आफॉस, वारस ताचो
 दुसरो सांशु, मंद, हुस्क्या-मेकळो,
 इतलो बिंदास्त, भोवच जालो सुबेज,
 कि मांदार करचे सुवातेर, ताचेरूच हुकूम,
 राज्य करच्याक, दुसऱ्यांक मागो आनी पडत,
 आपल्या आवडट्यांक लागून, ताकाच कुशीन,
 हुकमा आदारान तांच्या चलिल्ल्यान बावडो,
 तांच्या सगल्या व्यसनांक जातालो राजी.

XCII

तरूय नासलो सांशु इतलो वायट,
 नेरो भाशेन, जो बायल म्हणून घेत
 एका तरण्या चल्याक, आनी मागीर व्यभिचार
 केल्लो आग्रिपीन, आपलेच आवय लागीं;
 न्हय म्हणून इतलो क्रूर आनी हिंसक लोकाक,
 कि जंय रावतालो तें शार हुलपायल्लें ताणें;
 न्हय म्हणून इतलो वायट हॅलियोगोवला भाशेन,
 न्हय म्हणून सारदानापालु म्होवाळ राजा रितीन;

XC

Punn itlea gourovam-ni, avchit ghuri
 Mornna-chi aili tacher, zata varos
 Ek put tacho, soglea loka prieva-cho,
 Zo zalo dusro Afonso, ani tisro raza.
 Raj'ea-kallant hachea Moiram-chem ghetlem
 Nimanne-koddlem nogor, Alcacer do Sal,
 Kiteak tem adim ghetil'lem Moiram foujin,
 Punn atam te vibhaddun gel'lean, zalem farik.

XCI

Bhair-poddelea¹ uprant Afonso, varos² tacho
 Dusro Sancho, mond', huskea-mekllo,
 Itlo bin'dast, bhovuch zalo subez,
 Ki mandar korche suvater, tacher-uch hukum',
 Raj'eo korcheak, dusreank mago ani poddot,
 Aplea avoddteank lagun, takach kuxin,
 Hukma adaran tanchea cholil'lean babddo,
 Tanchea soglea veosnank³ zatalo raji.

XCII

Torui naslo Sancho itlo vaitt,
 Nero bhaxen, zo bail mhonnun gheit
 Eka tornnea chol-eak, ani magir veobhichar⁴
 Kel'lo Agripin, aplech avoi lagim ;
 Nhoim mhonnun itlo krur⁵ ani hinvsok⁶ lokak,
 Ki zhoim ravtalo tem xhar hulpail'lem tannem;
 Nhoim mhonnun itlo vaitt Heliogobala bhaxen,
 Nhoim mhonnun Sardanapalo mhovall raza ritin;

1. demise; 2. heir; 3. vices; 4. incest; 5. cruel; 6. violent.

XCIII

पर्जेक ताचे इतली चेपूंक नाशिल्ली,
 जशें मिसिलियाक केल्लें तिच्या हुकुमशान;
 न्हय म्हूण फलारिसा भाशेन यात नव्यो
 येवजूंक नाशिल्ल्यो मनशां-भायच्या त्रासांक;
 पूण राज्य, स्वाभिमानी, संवय आशिल्ले फुडारी
 सगल्या कामांनी सर्वश्रेष्ठ धनी,
 दिनांत पाळो ह्या राजाक, नाकारतात शिंवासन,
 सगल्यां परस व्हडलो न्हय म्हूण, ताका.

XCIV

ह्या कारणाक लागून चलयलें राज्य समर्थ
 बोलोज्याचे कोंदीन, उपरांत ताकाच
 माखलो राजा, जेन्ना सोडलो प्राण
 ताच्या सांशु भावान, सदांच व्यसनी,
 होच, जाका पाचारलो धिरीश्ट आफॉस.
 येवजिता, राज्य सुगूर राखले उपरांत,
 ताचो विस्तार करचो म्हणून; कित्याक
 येदेशे भुंयेर बाडगना व्हडलें काळीज.

XCV

आलगावें जमनीवेलो, जी दिल्ली दान
 ताका लग्ना देण्यांत, तांतली चडशी
 परती घेता आपल्या ताब्यांत, धांवडावन
 मोयरांक थंयचे, मार्तीक सोंसनाशिल्ले.
 हाणेंच सोडयलें सगलें, केली धनीण
 लुङ्गितानियाक, भोवच वळान, झुजा कलेन.
 ह्या घट राश्ट्राक सोंपयलें कश्टां चेपण
 जमनीर, जी लागिल्ली लूजु वीरा वांट्याक.

XCIII

Porjek tache itli chepunk naxil'li,
 Zoxem Sicilia-k kel'lem tichea hukum'shan¹ ;
 Nhoim mhonn Falarisa bhaxen iatna² noveo
 Ievzunk naxil'leo mon'xam-bhairea trasank ;
 Punn raj'eo, svabhimani, sonvoim axil'le fuddari
 Soglea kamam-ni sorv'srextt dhoni,
 Dinant pallo hea raza-k, nakartat xinvason,
 Sogleam poros vhoddlo nhoim mhonn, taka.

XCIV

Hea karonnak lagun choloilem raj'eo somorth³
 Bolonha-che Cond-in, uprant takach
 Makhlo⁴ raza, jen'na soddlo prann
 Tachea Sancho bhavan, sodanch veosni,
 Hoch, zaka pacharlo Dhirixtt Afonso.
 Ievjita, raj'eo sugur rakhlea uprant,
 Tacho vistar korcho mhonnun ; kiteak
 Ied'de-xe bhuim-er baddgona⁵ vhoddlem kalliz.

XCV

Algarve zom'ni-velo, ji dil'li dan
 Taka logna-denneant, tantli chodd-xi
 Porti ghetta aplea tabeant, dhanvddavn
 Moirank thoinche, Martik sonso-naxil'le.
 Hannench soddolem soglem, keli dhoninn
 Lusitania-k, bhovuch bollan, zhuza kolen⁶,
 Hea ghott' raxtrak sompoilem koxttam cheponn
 Zom'nir, ji lagil'li Luso vira vantteak.

1. dictaor; 2. tortures/ torments. 3. competently; 4. annointed/ consecrated; 5. contained;
6. art.

XCVI

उपरांत ताच्या आयलो दिनीज, जो दिमत
 शूर आफोंमाक फाव ते कुळियेंतलो श्रेश्ठ.
 किर्तीन जाचे काळखींत पडटा कोनश्याक
 आलेशांद्रीलें भोवच गाजिल्लें उदारपण.
 हाकाच धरून फुलता राज्य, फळून,
 (घेतिल्ल्यान जोडून दैवी शांती भांगराळ)
 कायदे-नेम, रिती आनी चाली घडयल्यो,
 ते सवस्तकाये जमनीर, ज्यो उजवाड निवळ.

XCVII

पयले केले कोंयिंब्रा शारांत प्रयोग,
 शिक्षण गिन्यानाच्यो उवारून साळो;
 हॅलिकोनांतल्यान हाडल्यो प्रतिभा देवी,
 माड्डूंक मॉन्देगु देगेचें पिकाळ तण.
 आथेनांतलें सगलें आंवडेल्लें कला-साहित्य
 आपोलो अभिमानी हाडून दवरता हांगासर.
 हांगाच दितात विणून भांगरा मुकूट,
 पर्मळीत पाचवे, सुलताना चांप्याचे.

XCVIII

श्रेष्ठ नगरां हाडलीं परतीं बांदून,
 कोटां, दुर्गां म्हालां भोवच सुगूर;
 सगलेंशें राज्य कामायस घेतलें करून,
 व्हडल्यो इमारती, उंचलीं कोटां बांदून;
 पूण निश्टूर आंत्रोपोसान कापले उपरांत
 दीस ताचे, भोवच प्रौढ पिरायेन,
 उरलो पूत, पाळो दिवपांतुच उणो,
 चौथो आफोंस, पुणून बळीश्ट, उत्तम.

XCVI

Uprant tachea ailo Diniz, zo disot
 Xur Afons-ak favo te kulli¹-entlo srextt.
 Kirtin zache kallkhint poddta kon'xeak
 Alexandri-lem bhovuch gajil'lem udarponn.
 Hakach dhorun fulta raj'eo, follun,
 (Ghetil'lean zoddun doivi xanti bhangrall)
 Kaide-nem', riti ani chali ghoddoileo,
 Te sovostkaie zom'nir, jeo uzvadd nivoll.

XCVII

Poile kele Coimbra xharant proiog²,
 Xikxonn gineana-cheo ubarun sallo³ ;
 Helicon-antlean haddleo protibha-devi⁴,
 Madd'ddunk Mondego dege-chem pikall tonn.
 Athena-ntlem soglem anvddel'lem kola sahit'eo⁵
 Apollo obhimani haddun dovorta hangasor.
 Hangach ditat vinnun bhangra mukutt,
 Pormollit pachve, sultana chanfea-che⁶.

XCVIII

Srextt nogram haddlim portim bandun,
 Kottam, durgam mhalam bhovuch sugur ;
 Soglem-xem raj'eo kamais ghetlem korun,
 Vhoddleo imaroti, unchlim kottam bandun;
 Punn nixttur Antropos-an kaplea uprant
 Dis tache, bhovuch proudd pirai-en,
 Urlo put, pallo divpant-uch unno,
 Chovtho Afonso, ponnun bollixtt, ut'tom'.

1. family-tree; 2. experiment; 3. schools. 4. Muses; 5. art & literature; 6. champak.

XCIX

सदांच पळेली हाणें तिरस्कारान
 कास्तेला व्हडवीक, थीर, थंड रावनः
 कितली ल्हान फिरंग्यां फौज, भियेना
 आपणां परस व्हडल्यांक करूंक फुडो.
 पूण जेन्ना मोयरां फौजी सरल्यो भितर
 कास्तेलाचे ते धर्तरेर, विभाडून,
 इवेरियागेली जमीन आपली करूंक,
 आदाराक ताच्या धांवलो स्वाभिमानी आफोंस.

C

सेमिरानिस राणये वांगडा इतलो लोक
 केन्नाच भरलो ना त्या हिदास्पेस मळारः
 न्हय म्हण आतिलान, अजापिल्लें जाणें इतालियाक
 देवा कडल्यान आपूण व्हडली ख्यास्त,
 इतले गतीक हाडिल्लो लोकाक, जितली
 सार्रासेन रानवट्यान हाडिल्ली फौज
 ग्रानादांतुल्यान जमयल्लें व्हडलें बळगें
 तारतंसियान मळार सगले आयिल्ले एकठावन.

CI

बळीश्ट कास्तेला राजान पळेले उपरांत
 अजयेत्व दिसतें व्हडलें, घटमूट बळ,
 हिसपानी परजे अंत जायत म्हूण भियेवन,
 जी विभाडली एकदां, आपणा मरणां परस,
 मागूंक आदार फिरंग्यांचो पराक्रमी,
 धाडटा ताका आपली मोगाळ घरकान्न,
 धाडटल्याची बायल, पूण मोगाळ धूव ती
 ताची, जाच्या राज्याक तिका पाटयल्ली.

XCIX

Sodanch polleli hannem tiroskaran¹
 Castela vhoddvik, thir, thondd' ravun :
 Kitli lhan Firngeam fouz, bhiena
 Apna poros vhoddleak korunk fuddo.
 Punn jen'na Moiram fouji sorleo bhitor
 Castela-che te dhortorer, vibhaddun,
 Iberia-geli zomin apli korunk,
 Adarak tachea dhanvlo svabhimani² Afonso.

C

Semiranis rannie vangdda itlo lok
 Ken'nanch bhorlo na tea Hydaspes mollar ;
 Nhoim mhonn Atila-n, ojapil'lem zannem Italia-k
 Deva-koddlean apunn vhoddli kheast,
 Itle got'ik haddil'lo lokak, jitli
 Sarracen ran'vottean haddil'li fouz
 Granada-ntulean zomoil'lem vhoddlem bollgem
 Tartesian mollar sogle ail'le ektthavn.

CI

Bollixtt Castela raza-n pollelea uprant
 Ajoin-³ distem vhoddlem, ghottmutth boll,
 Hispani porje ont'⁴ zait mhonn bhievun,
 Ji vibhaddli ekdam, apna mornna poros,
 Magunk adar Firngea-cho porakromi,
 Dhaddtta taka apli mogall ghorkarn,
 Dhaddttolea-chi bail, punn mogall dhuv ti
 Tachi, zachea raj'eak tika pattoil'li.

1. to look upon despidngly; 2. self-proud; 3. invincibility; 4. end.

CII

सरत भितर भोवच सुंदर मारीया
 आवय-बापायच्या भव्य राजवाड्यांत;
 तिचें मुखकमळ सोवीत, पूण सूख उडिल्लें
 दुकां गळोवन, भिजिल्ले तिचे दोळे,
 केंस भोडव्यांचे, लिवलिवीत मोवळां,
 पडिल्लीं गळत धव्या-फुल्ल भुजांर,
 अपुरबायेन वेंगयल्ल्या बापाय मुखार,
 रडत तिणें शिंपडायलीं फुडलीं उतरां:

CIII

“जितल्यो पर्जा आफ्रिकेन केल्या उत्पन्न,
 सगले रागीश्ट, निश्टूर, आधवेच लोक ते,
 हाडल्या गुंथून मारोंका व्हडल्या राजान,
 श्रेश्ठ एशपाज्या आमचें घेंवक जोंबून:
 एकवटीत ना केन्नाच येदें बळगें,
 हे भुंयेर, जिच्यो देगो दर्या सांसपीत;
 इतले रागान भरिल्ले, रावल्या ताणशेवन,
 कि जिव्यांक भंय, आनी थटाकून उडयतात मेल्ल्यांक.

CIV

“जाका तुमी गा दिल्लो म्हाका घोव म्हूण,
 भियेल्ल्या आपल्या देसाची राखण करूंक,
 इल्लेशे फौजीन, पळेंता वाट अर्पिल्ल्या
 मोयरां तरसादीच्या वातड तोणक्याक;
 आनी तुमीच ताका आदार ना दिल्यार, म्हाका
 तोडटलेत गा ताच्या आनी राज्या पसून,
 विधवा, दुखेस्त, घाल्ली काळखे कुडींत,
 घोव तशें राज्य, भाग्य नासतना.

CII

Sorot bhitor bhovuch sundor Maria
 Avoi-bapai-chea bhov'eo razvaddeant¹ ;
 Tichem mukhkomoll sobit, punn sukh uddil'lem,
 Dukam gollovn, bhijil'le tiche dolle,
 Kens bhoddveam-che, livlivit movllam,
 Poddil'lim gollot dhovea-ful'l bhuzanr,
 Opurbai-en vengoil'lea bapai mukhar,
 Roddot tinnem ximpddailim fuddlim utram :

CIII

“Jitleo porza Afriken kelea utpon'n,
 Sogle ragixtt, nixttur, athvech lok te,
 Haddlea gunthun Marroka vhoddlea raza-n,
 Srextt Espanha amchem ghevunk zombun :
 Ekvottit na ken'nanch ied'dem bollgem,
 He bhuim-er, jicheo dego doria sanspiti ;
 Itle ragan bhoril'le, ravlea tannxevn,
 Ki jiveank bhoim, ani thottakun uddoitat mel'leank

CIV

“Zaka tumi ga dil'lo mhaka ghov mhonn,
 Bhiel'lea aplea desa-chi rakhonn korunk,
 Il'le-xe foujin, polleta vatt orpil'lea
 Moiram torsadi-chea vatodd tonnkeak ;
 Ani tumi-ch taka adar na dilear, mhaka
 Toddttolet ga tachea ani raj'ea pasun,
 Vidhva, dukhest, ghal'li kallkhe kuddint,
 Ghov toxem raj'eo, bhag'eo nastona.

CV

“देखून, म्हाराज, जाचे निखटे भिरांतीन
 मुलूका न्हंयची व्हांवती कंर्जळेता,
 कळाव करी नासतना, रोकडे धांवात
 कास्तेलाच्या दळदिऱ्या लोका आदाराक.
 हें मुखकमळ दयाळ, जें मोगाळ, मेकळें म्हाका
 करता दाखळ वापायचो खरेलो मोग,
 येयात आदाराक धांवन, बापा; नासल्यार,
 घडयें ना मेळचो कोणूच आदार दिंवच्याक.”

CVI

भिजूड मारीया दुसरे स्थितींत नाशिल्ली
 उलयत, जशी आसली वेनुस, जेन्ना
 ज्युपिटेर बापाय लागीं मागत उपकार
 एनेयास, आपल्या पुताक, जो वेतालो ताणीत
 तारवां, ताका म्होवाळायल्लो इतले दयेक,
 कि पडून सकल वळीश्ट किर्ण हातांतलें.
 सगलें काकूळटी वापूय दिता तिका,
 तिणें मागिल्लें ल्हव-पीक जाल्ले भाशेन.

CVII

इवोरा शारांतलीं मळां वोत्तात भरून
 सशस्त्र जाल्ल्या लोकां पलटिणीनी;
 वोतांत लखलख, तरसाद, भाली, कोंगल;
 सजयल्ले घोडे रेंकायताले खोशयेन;
 कोर्ने, कोर्नेत, धजस्तंभ उबोवन,
 हुस्कायत काळजां रोंविल्लीं सवस्तकायेंत,
 हत्यारां धरूंक, वावडूंक चकचकीत,
 दोंगरां गाळींनी घुंवघुंवून ते पडसाद.

CV

“Dekhun, mharaj, zache nikhtte bhirantin
 Muluca nhoim-echi vhanvti kornzolleta,
 Kollav kori-nastona, rokdde dhanvat
 Castela-chea dollddirea loka adarak.
 Hem mukhkomoll doieall, jem mogall, mekllem mhaka,
 Korta dakholl bapai-cho khorelo mog,
 Ieat adarak dhanvun, Bapa ; naslear,
 Ghoddie na mellcho konnuch adar dinv-cheak.”

CVI

Bhizudd Maria dusre sthitint naxil’li
 Uloit, zoxi asli Venus, jen’na
 Jupiter-bapai lagim magot upkar
 Eneas, aplea put-ak, zo vetalo tannit
 Tarvam, taka movallail’lo itle doiek,
 Ki poddun sokol bollixtt kirnn hatant-lem,
 Soglem kakulltti bapui dita tika,
 Tinnem magil’lem lhov-pik zal’le bhaxen.

CVII

Evora xharant-lim mollam vot’tat bhorun,
 Soxostr zal’lea lokam pollttonnim-ni ;
 Votant lokhlokh’, torsad, bhali, kongal ;
 Sozoil’le ghodde renkaitale khoxien ;
 Khorne, kornet, dhozsthomb¹ ubovn,
 Huskait kallzam rombil’lim sovostkai-ent,
 Hathiaram dhorunk, vavddunk chokchokit,
 Dongram gallim²-ni ghunvghuvun te poddsad³.

1. flag/ standard; 2. valleys ;3. echoes.

CVIII

हांतल्या सगल्यां भितर, उठून दिसत
 रायाच्यो खुणो वेतना सांगाताक घेवन
 आफोंसु पराक्रमी, तकली जाची
 वेताली सगल्यां परस वयर उवार;
 हावभावानूच काडीत फुडें, जीव भरीत
 खंयच्याय भियेल्ल्या काळजांत ओतून घालून;
 असोच सरता भितर कास्तेला देसांत,
 सांगातान नाजूक धुवे, राणी थंयची.

CIX

दोगूय आफोंसु राजा निमाणेकडेन
 एकठांय आयले तारीफा झुजा-मळार,
 मुखार त्या कुड्ड्या लोकां उर्पज व्हडली,
 जांकां ल्हानूच हें मळ आनी दोंगर हांगाचे.
 ना हड्डें केदेंय उंच आनी बळीश्ट, जाका
 भंय-भिरांत अविस्वास आफुडचो ना,
 दिस-नाशिल्लो जाल्यार नितळ निवळ,
 कि आपल्या वांगड्यां हातान झुजत जेझू.

CX

आगारेगेले नातू हांसत-शे दिसत,
 पळेवन वळगें क्रिस्तांव ल्हान आनी दुर्बळ,
 आदीं फुडेंच ते करताले जमनी वांटे,
 ती फौज, आपलीच ती जाल्ले भाशेन येवजून,
 ह्या लटक्या कायद्या कागदा नाड्यार वाळगून
 आसलें नांव सारासेन मोयरां फामाद;
 जशें खोट्या आनी निखट्या हिसपान लागतात
 म्हणूंक परकी श्रेष्ठ देस आपलोच.

CVIII

Hantlea sogleam bhitor, utthun disot
 Raia-cheo khunno vetana sangatak ghevun
 Afonso porakromi, tokli zachi
 Vetali sogleam poros voir ubar ;
 Havbhava¹-nuch kaddit fuddem, jiv bhorit
 Khoincheai bhiel'lea kallzant votun ghalun ;
 Osoch sorta bhitor Castela desant,
 Sangatan nazuk dhuve, ranni thoinchi.

CIX

Dog-ui Afonso raza nimanne-kodden
 Ektthaim aile Tarifa zhuza-mollar,
 Mukhar tea kudd'ddea lokam urponz vholdli,
 Zankam lhan-uch hem moll ani dongor hangache.
 Na hodd'ddem kedeim unch ani bollixtt, zaka
 Bhoim-bhirant ovisvas afuddcho na,
 Diso-naxil'lo zalear nitoll nivoll,
 Ki apleam vangddeam hatan zhuzot Jezu.

CX

Agar-egele natu² hansot-xe disot,
 Pollevn bollgem Kristanv lhan ani durboll,
 Adim-fuddench te kortale zom'ni vantte,
 Ti fouz, aplich ti zal'le bhaxen ievzun,
 Hea lottkea kaidea-kagda naddear ballgun
 Aslem nanv Sarracen Moiram famad ;
 Zoxem khottea ani nikhttea hispan lagtat
 Mhonnunk porki srextt des aploch.

1. facial feeling; 2. grandsons of Hagar, the Egyptian handmaid of Sarah, taken in wedlock by Abraham, whose descendants are the present Arabs and by implication the Muslims of the Middle East, while the Jews descend from Abraham's wedded wife, Sarah.

CXI

खंयचो राखेस रानटी धाटो-मोठो,
 भियेतालो राजा साऊल तो कारण आसून,
 पूण पळेवन एक राखणो आयिल्लो ताचे मुखार,
 फातुल्ले नाड्यार आनी धिरान भरिल्लो घटमूठ,
 गर्वीश्ट उतरांनी हिणसायता ताका तो मदांद,
 तो भुरगो दुर्वळ, न्हेसूंक नाशिल्लो वरो,
 कि गोफीण आपली घुंवडावन फटयता ताका,
 मनीस-बळा परस केदो भावार्थः

CXII

हेच रितीन हिणसायता मोयर नाड
 बळगें क्रिस्तांवांचें, दिस-नाशिल्लें
 ताका, कि आदार मेळत तांकां वयल्यान
 देवाचो, जाका नमता भयंकर यमकोंड.
 देवानूच दिल्ल्यान आदार, कास्तेला राजा
 निपूण, मारोंक राजाचेर घालता घुरी;
 फिरंगी, जांकां सगलें मोल नाशिल्लें,
 कडकडायता भिरांतीन ग्रानादा राज्याक.

CXIII

पळेयात खणखणटाल्यो तरसादी, भाले
 कोंगलां वयल्यान; कितलो जातालो विभाड!
 आप-आपल्या धर्मा प्रमाणें मारीत उलो.
 कांय जाण महम्मद, हेर जाण सांतियागु म्हणत,
 घायाळ मारीत बोबाट मळबाक चिरीत,
 आपल्या रगताचीं करून व्हडलीं तळीं.
 जांतूंत बुडून वचत हेर अर्दे-मेल्ले,
 जेन्ना लोखणा हत्यारां पसून सुटत.

CXI

Khoincho rakhes ranntti dhatto-mottho,
 Bhietalo raza Saul to karonn asun,
 Punn pollevn ek rakhnno ail'lo tachea mukhar,
 Fatul'le naddear ani dhiran bhoril'lo ghottmutth,
 Gorvixtt utram-ni hinnsaita¹ taka to modand,²
 To burgo durboll, nhesunk naxil'lo boro,
 Ki gofinn apli ghunvddavn fottoita taka,
 Monis-bolla poros ked'do bhavarth :

CXII

Hech ritin hinnsaita Moir nadd
 Bollgem Kristanvan-chem, dison-naxil'lem
 Taka, ki adar mellot tankam voilean
 Deva-cho, Zaka nom'ta bhoiankor iem'kondd.
 Deva-nuch dil'lean adar, Castela raza
 Nipunn³, Marrok raza-cher ghalta ghuri⁴ ;
 Firngi, zankam soglem mol naxil'lem,
 Koddkoddaita bhirantin Granada raj'eak.

CXIII

Polleiat khonkxonnttaleo torsadi, bhale
 Kongalam-voilean ; kitlo zatalo vibhadd !
 Ap-aplea dhorma promannem marit ulo.
 Kaim zann 'Mohammad', her-zann 'Santiago' mhonnot,
 Ghaiall marit bobatt mollbak chirit,
 Aplea rogta-chim korun vhoDDLIM tollim,
 Zantunt buddun vochot her ordhe-mel'le,
 Jen'na loknam hathiaram pasun suddot.

1. deprecates/ humiliates; 2. insolent; 3. well-equipped; 4. attack

CXIV

विभाडले, मारले ताणीं व्हडल्या कश्टान
 ग्रानादागेंले फौजीक फिरंग्यांनी धुसपट्ली,
 थोड्याच वेळान सामकी केली काबार,
 उपकारले ना तांकां राखणे तिख्या कवच.
 इतलें सवाय जैत जोडले उपरांत,
 समाधान ना जावन, घटमूट हात ताचो
 घेवन वेता शूर कास्तेल्याना आदाराक,
 जो झुजत आसलो मोंयरां फौजीं आड.

CXV

हुलपायतो सुर्या कवळून वेतालो धारेर,
 तेंथिसा दरया घरा बुडून वचून,
 अस्तमतेक वागोवन, दाखयतालो सांज,
 तो दीस उजवाडीत धीट करून उगडास,
 जेन्ना मोंयरां फौज व्हडली, भयानक,
 विभाडून उडयली बळीश्ट राजां फौजीन,
 इतलीं मरणां मारून, जैत व्हडलें,
 येदें केन्नाच ना जोडलें संवसारांत.

CXVI

ह्या जैतांत मेल्ले तांचो चवथो वांटो
 लेगीत मारूंक ना मारियु, त्या रोमी झुजाच्यान,
 जेन्ना झुजांत आपल्या तानेल्ल्या शिपायकांक
 पिवक लायलें उदक दुस्मान-रगतांतलें;
 कार्ताजीनकार, कट्टर दुस्मान रोमकार,
 इतले मनीस मारले नांत, जितले
 ताणें मारले श्रेष्ठ रोमाचे, कि मुदयो
 व्हेल्यो तीन-मापां भरून मेल्ल्यांगेल्यो.

CXIV

Vibhaddle, marle tannim vhoddlea koxttan
 Granada-gele foujik Firngeam-ni dhuspottli,
 Thoddeach vellan sam'ki keli kabar,
 Upkarlem na tankam rakhnne tikhea kovoch.
 Itlem sovai zoit zoddlea uprant,
 Somadhan na zavun, ghottmutth hat tacho
 Ghevun veta xur Castelhana adarak,
 Zo zhuzot aslo Moiram foujim add.

CXV

Hulpaito sur'ia kovllun vetalo dharer,
 Tethysa doria-ghora buddun vochun,
 Ostom'tek bagovn, dakhoitalo sanz,
 To dis uzvaddit dhitt korun ugddas,
 Jen'na Moiram fouz vhoddli, bhoianok,
 Vibhaddun uddoili bollixtt razam-foujin,
 Itlim mornnam marun, zoit vhoddlem,
 Ied'dem ken'nanch na-zoddlem sonvsarant.

CXVI

Hea zoitant mel'le tancho chovtho vantto
 Legit marunk na Mario, tea Romi zhuzarean,
 Jen'na zhuzant aplea tanel'lea xipaikank
 Pievunk lail'lem udok dusman-rogtantlem ;
 Cartagin-kar, kott'ttor dusman Rom'kar,
 Itle monis marle nant, jitle
 Tannem marle srexxt Roma-che, ki mudi-eo
 Vheleo tin-mapam bhorun mel'leam-geleo.

CXVII

श्रेष्ठ तीतु, तुवेंच धाडले जाल्यार
 इतले आत्मे कोसिता काळख्या राज्यांत,
 जेन्ना तुवें विभाडलें पवित्र शार
 ते पर्जेगेलें, जी रोंवल्या पोरण्या धर्मांत,
 परवानगी आनी सूड घेतिल्ली सर्गा वेल्यान,
 आनी न्हय गा तुज्या पराक्रमी हातान;
 कित्याक तशेंच जाणट्यांनी केल्लें भाकीत,
 आनी उपरांत जेझून दाखयल्लें करून खरें.

CXVIII

घेदे भरभराटी जैत जिखून,
 लुजितानिया घरा परतले उपरांत आफोंस,
 सवस्तकाय इतल्या वैभवान भोगूंक;
 जितली जिखिल्ली ताणें दारुण झुजांत,
 घडणूक दुखेस्त आनी उगडास धरपा सारकी,
 जी फोंडांतल्यान मनशांक उस्तून काडटा भायर,
 घडली ते वायलेक लिणवायेचे, अभागी,
 जिका मर्णा उपरांत माखली राणी.

CXIX

तूंच, तूंच गो, निवळ मोगा, निखट्या
 बळान मनशां काळजां दमायता इतलीं,
 दिल्लें कारण वायट मर्णाक तिच्या,
 जशी कि जाल्ले भाशेन ती कपटी दुस्मान.
 जरी सांगतात, अविचारी मोगा, तान तुजी
 दुकांनी लेगीत दुखेस्त जायना भागूंक,
 कित्याक तुकाच जाय, कडकडीत पुंडा,
 तुज्यो वेदी न्हाणोंवक मनशा रगतान.

CXVII

Srextt Tito, tuvench dhaddle zalear
 Itle atme Cocita kallkhea raj'eant,
 Jen'na tuvem vibhaddlem povitr xhar
 Te porje-gelem, ji romblea pornnea dhormant,
 Porvan'gi ani sudd ghetil'li sorga velean,
 Ani nhoim ga tujea porakromi hatan ;
 Kiteak toxench zannteam-ni kel'lem bhakit¹,
 Ani uprant Jezu-n dakhoil'lem korun khorem.

CXVIII

Ied'de bhorbhoratti zoit jikhun,
 Luzitania ghora portolea uprant Afonso,
 Sovostkai itlea voibhovan bhogunk,
 Jitli jikhil'li tannem darunn zhuzant,
 Ghoddnnuk dukhest ani ugddas dhorpa sarki,
 Ji fondtant-lean mon'xank ustun kaddtta bhair,
 Ghoddli te bailek linnvai²-eche, obhagi³,
 Jika mornna uprant makhli⁴ ranni.

CXIX

Tunch, tunch go, nivoll moga, nikhttea
 Bollan mon'xam kallzam domaita itlim,
 Dil'lem karonn vaitt mornnak tichea,
 Zoxi ki zal'le bhaxen ti koptti dusman.
 Zori sangtat, ovichari moga, tan' tuji
 Dukam-ni legit dukhest zaina bhagunk,
 Kiteak tukach zai, koddkoddit pundda⁴,
 Tujeo vedi nhannonvk mon'xa rogtan.

1. prophecy; 2. humility; 3. un fortunate/ unlucky; 4. tyrant.

CXX

आसली तूं गो, सोबीत इनेज, सवस्थ,
 वर्सा तुजीं गोड चाखीत फळां,
 त्या आत्म्या-मना भ्रमांत, कुड्ड्या, खोशाल,
 जो भाग्य दिना तगूंक चडूच काळ;
 माँदेगु देगेर विसरूंक जायना मळां,
 तुज्या दोळ्यांतलीं दुकां केन्नाच ना सुकत,
 दोंगरांक, तणांक, फुलांक वेताली शिकोवन,
 तें नांव जें बरोवन दवरिल्लें हड्ड्यार तुज्या.

CXXI

कुंवरागेले तुज्या उगडास तीं काडीत,
 जाप दिवन तुका काळजांतली तांच्या,
 दोळ्यां मुखार तांच्या हाडीत तुका,
 जेन्ना कडसरत सोवीत तुज्यांतुलीं;
 रातचीं, फट मारतल्या गौड सपनांनी,
 दिसार्चीं, उडून वेतल्या चिंतनांतुल्यान;
 निमाणेकडेन, जितलें पळेत आनी येवजीत,
 सगले उगडास भरिल्ले खोशालकायेन.

CXXII

दुसऱ्यां सोवीत बायलां आनी कुंवरींगेल्यो
 सोयरिको आंवडेल्ल्यो घडयल्ल्यो नाकारतालो,
 सगलें निमाणे कडेन, निवळ मोग
 तिरस्कारीत, मोगाळ मुखकमळ पळेवन,
 ह्यो सगल्यो पेखून मोगा-पिसायो आथव्योच,
 जाणटो बापूय शाणो, जो मान दितालो
 पर्जे फुतफुतावणी आनी पुता हट,
 जाका नाका आशिल्लें लग्न जांवक,

CXX

Asli tum go, sobit Inez, sovosth,
 Vorsam tujim godd chakit follam,
 Tea atmea-mona bhromant¹, kudd'ddea, khoxal,
 Zo bhag'eo² dina togunk³ chodduch kall ;
 Mondego deger visrunk zaina mollam,
 Tujea dolleantlim dukam ken'nanch na sukot,
 Dongrank, tonnank, fulank vetali xikovn,
 Tem nanv jem borovn dovril'lem hodd'ddear tujea.

CXXI

Kunvra-gele tujea ugddas tim kaddit,
 Zap divn tuka kallzantli tanchea,
 Dolleam mukhar tanchea haddit tuka,
 Jen'na koddisorot sobit tujea-ntulim ;
 Ratchim, fott martolea godd sopnam-ni,
 Disa-chim, uddun vetlea chitnam-tulean ;
 Nimanne-kodden, jitlem pollet ani ievjit,
 Sogle ugddas bhoril'le khoxalkaien.

CXXII

Dusream sobit bailam ani kunvrim-geleo
 Soiriko anvddel'leo ghoddoil'leo nakartalo,
 Soglem nimanne-kodden, nivoll mog
 Tiroskarit⁴, mogall mukhkmoll pollevn,
 Heo sogleo pekhun moga-pisaieo athveoch,
 Zannto bapui xanno, zo man' ditalo
 Porje futfutavnni⁵ ani puta hott'⁶,
 Zaka naka axil'lem logn zavunk,

1. illusion; 2. fortune/luck; 3. to last/ endure; 4. despise; 5. whispering; 6. obstinacy.

CXXIII

धारायता काडून उडोंवक थंयची इनेजाक,
 काडलो म्हणून आपले-कडलो पुताक,
 दवरून कैदी आपलो, येवजिता मारूंक
 हुलपतो मोग, रगतान मर्णा रितीन.
 कितलें वायट हें कबूल करूंक तरसाद
 धारेची, जिणे पेल्लें मोयरां वजें,
 उखलची एक नाजूक, दुवळे वायले आड
 इतलें वायट निर्मिल्लें व्हय गा तिका?

CXXIV

हाडटाले गा तिका ते भयांकर लोक,
 राजा मुखार, जो दयाळ मवाळटालो;
 पूण लोक फूसलायता ताका, दिंवक मरण,
 लटकीं आनी रानटीं सारकीं कारणां सांगून,
 ती वाबडी दुखेस्त आनी चुरचुऱ्यांच्या आवाजान,
 जे उप्रासताले दुख आनी उगडासांतल्यान
 आपल्या कुंवरा आनी ते पूत, जे ती राखताली गा
 मर्णा परस चडूच कश्ट काडून.

CXXV

प्रार्थितले दोळे दुकां गळोवन
 वयर काडीत नितळ मळबा मळार,
 (दोळे, कित्याक तिचे हात बांदीत
 कडकडीत मारेकार एकलो निश्टूर)
 आपल्या भुरग्यां कडेन लक्ष घालून,
 इतले तिचे आवडटे, अपुरबायेचे,
 जांचेर येत अनाथपण भियेताली ती,
 आवय जाल्ल्यान, क्रूर आज्याक सांगो:

CXXIII

Tharaita kaddun uddonvk thoinchi Inez-ak,
 Kaddlo mhonnun aple-koddlo put-ak,
 Dovrun koidi aplo, ievjita marunk
 Hulpoto mog, rogtan mornna ritin.
 Kitlem vaitt hem kobul korunk torsad
 Dhare-chi, jinnem pel'lem Moiram vojem,
 Ukholchi ek nazuk, dublle baile add.
 Itlem vaitt nirmil'lem vhoi ga tika ?

CXXIV

Haddttale ga tika te bhoiankor lok,
 Raza mukhar, zo doiall movalltalo ;
 Punn lok fuslaita taka, divunk moronn,
 Lottkim ani ran'ttim sarkim karonnam sangun,
 Ti babddi dukhest ani churchurean-chea avazan,
 Je uprastale dukh ani ugddasant-lean
 Aplea kunvra ani te put, je ti rakhtali ga
 Mornna poros chodduch koxtt kaddun.

CXXV

Prarthitole¹ dolle dukam gollovn
 Voir kaddit nitoll mollba mollar,
 (Dolle, kiteak tiche hat bandit
 Koddkoddit marekar eklo nixttur)
 Aplea bhurgeam kodden lokx ghalun,
 Itle tiche avoddtte, opurbaie-che,
 Zancher ieit onathponn², bhietali ti,
 Avoi zal'lean, krur ajeak sango :

1. praying; 2. orphanhood.

CXXVI

“जर कुड्या मोनजार्तीच्या मनांत, क्रूर
जल्माक थावन वृत्ती दिल्ली सैंबान,
तशींच सुकणीं रानटीं, जांचो वेत
फकत वाऱ्या वेल्यान करचो लुटमार,
ल्हान-भुरग्यां कडेन दाखयल्ल्यो दयाळ भावना
पळेल्यो कितल्यो लोकांनी अपुरवायेन,
जशें दाखयल्लें, निनो-ले आवय कडेन,
आनी ह्या त्या भावांक, जाणीं वांदलें रोमा.

CXXVII

“तुमच्यांत आसत काळीज, मनशाची रीत,
मनशाळें जैत गा एके चलयेक मारुंक
जी दुर्वळ, आदार नाशिल्ली, दिल्लें म्हणून
तिणें आपलें काळीज आपणांक जिखप्याक,
दी गा ह्या भुरग्यांक तरी फाव तो मान,
ना दिल्ल्यान तुमी काळखी मर्णाक तिच्याः
म्हजी आनी तांची काकुळट मोवाळची तुमकां,
आयकना जाल्ल्यान मागणी निर्मळ म्हजी.

CXXVIII

“आनी मोयरां फौजीं प्रतिकार विभाडूंक जाल्ल्यान,
मरण दिंवक जायना उज्या-लोखणान,
जाणांय तशेंच दयाळ दिंवक जिवीत
तिका, जिणें तें वगडांवक केलें ना पातक;
पूण, ह्या निरपराध्यांक ख्यास्त दिसता फावो,
धाडात गा म्हाका सदांकाळ दळदिराक,
देश-भश्ट थंड शिथियाक वा गरम लिबयाक,
जंय नित्यकाळ सारचो दुकां गळोवन.

CXXVI

“Zor kuddea¹ mon’zatim-chea monant, krur
 Zolmak thavn vrit’ti² dil’li soimban,
 Toxinch sukhnnim ran’tti, zancha bet³
 Fokot varea-velean korcho luttmar,
 Lhan bhurgeam-kodden dakhoil’leo doiall bhavna⁴
 Pollel’leo kitleo lokam-ni opurbaien,
 Zoxem dakhoil’lem, Nino-le avoi-kodden,
 Ani hea tea bhavank, zannim bandlem Roma.

CXXVII

“Tumcheant asot kalliz, mon’xa-chi rit,
 Mon’xallem zait ga eke choli-ek marunk,
 Ji durboll, adar-naxil’li, dil’lem mhonnun
 Tinnem aplem kalliz apnnak jikhpeak,
 Di ga hea bhurgeank tori favo to man,
 Na dil’lean tumi kallkhi mornnak tichea :
 Mhoji ani tanchi kakulltt movallchi tumkam,
 Aikona zal’lean magnni nirmoll mhoji.

CXXVIII

“Ani Moiram foujim protikar⁵ vibhaddunk zal’lean,
 Moronn divunk zannaim ujea-lokhnnan,
 Zannaim toxench doiall divunk jivit
 Tika, jinnem tem vogddanvk kelem na patok ;
 Punn, hea niropadheank⁶ kheast dista favo,
 Dhaddat ga mhaka sodankall dolldirak,
 Des-bhoxtt thondd’ Scythiak va gorom’ Libyak,
 Zhoim nit’eokall⁷ sarcho dukam gollovn.

1. brute; 2. inclination/mindset; 3. intention; 4. feelings; 5. resistance; 6. innocents; 7. perpetual period.

CXXIX

“घालात म्हाका असले सुवातेर, जंय क्रूर
 भडकता शिंवां आनी वागां मदें; पळेंवक
 तांच्यांत मेळटा जाल्यार काकुळट म्हाका,
 जी मेळ्ळी ना गा म्हाका मनशां हड्ड्यांत;
 थंयच गा, खोल मोगान आनी खोशाल मनान
 तांच्या, जांचे खातीर मरतां, वाडोंवूं
 हे अवशेष तांचे, जें पळेतात तुमचे मुखार,
 आपले दुखेस्त आवयेक जांवचे थाकाय.”

CXXX

गुन्यांव भोगसूंक सोदीत मायेस्त राजा,
 मोवाळून तिच्या उतरान, जें ताका दुखत,
 पूण कट्टर लोकांनी, तिच्या वायट नशिबान,
 (जें निर्मिल्लें अशें) तिका भोगशिली ना.
 काडल्यो भायर तरसादी तिच्या धारेच्यो,
 जाणीं परगटायलें मारचेंच बरें;
 एके बायले आड, हे मारेकारांनो तुमी,
 इतले क्रूर निश्टूर, वयल्यान सज्जन.

CXXXI

जशें सोबीत चलये पोलिशेना आड,
 जी आसली आवयची निमाणी भुजवण.
 कित्याक आकिलेसा सांवळी तिका दुशण,
 लोखणांन सज्जून धरता निबर पीर;
 पूण ते आपले दोळे, शांत नदरेन पळेवन,
 (साणायेची आनी मंद शेळी कशी)
 दळदिरें आवयचेर लावन, जी जाता पिसांट,
 अर्पण करता आपणाक त्या वातड त्यागाक.

CXXIX

“Ghalat mhaka osle suvater, zhoim krur
 Bhoddokta xinvam ani vagam modem; pollenvk
 Tancheant melltta zalear kakulltt mhaka,
 Ji mell’lli na ga mhaka mon’xam hodd’ddeant:
 Thoinch ga, khol mogan ani khoxal mon-an
 Tanchea, zanche khatir mortam, vaddovum
 He avxes¹ tanche, je polletat tumche mukhar,
 Aple dukhest avoi-ek zavnche thakai².”

CXXX

Guneanv bhogsunk sodit maiest³ raza,
 Movallun tichea utran, jem taka dukhot,
 Punn kott’ttor lokam-ni, tichea vaitt noxiban,
 (Jem nirmil’lem oxem) tika bhogxili na.
 Kaddleo bhair torsadi tikhea⁴ dhare-cheo,
 Zannim porgottailem marchench borem ;
 Eke baile-add, he marekaram-no,
 Itle krur nixttur, voilean soj’jon⁵.

CXXXI

Zoxem sobit cholie Polyxena-add,
 Ji asli zanntte avoi-chi nimanni bhuzvonn,
 Kiteak Aquiles-a sanvlli tika duxonn⁶,
 Lokhnnan soz’zun⁷ dhorta nibor Pyrrh ;
 Punn tem aple dolle, xant nodren pollevn,
 (Sannai⁸-echi ani mond’ xelli⁹ koxi)
 Dolldire avoi-cher lavn, ji zata pisantt,
 Orponn¹⁰ korta apnnak tea vatodd teag¹¹-ak.

1. remnants; 2. relief/satisfaction; 3. merciful; 4. steel; 5. gentlemen; 6. condemnation; 7. equipped; 8. patience; 9. lamb/ewe; 10. offer; 11. sacrifice.

CXXXII

असले कुडे मारेकार इनेजाक मारी,
 मिलखडिच्या हड्ड्यांत, स्फुरिल्ली जाणें
 वासना, जी मोमान मारिल्ली सगल्या मोगयांक
 ताका, जाणें केली उपरांत राणी
 तिका, न्हाणोंवन तरसाद आनी फुलां धवीं,
 जीं ती शिंपी दोळ्यांतलीं दुकां व्हांवोवन,
 कूड तिची पिसडीत, रागा भारान,
 ध्यान दिनासतना फुडारा ख्यास्तीर.

CXXXIII

तांचे नदरे परस, सुर्या, तुज्यान
 पयस काडूं येतालीं त्या दिसा किर्णां,
 जशीं थियेस्तिच्या भरिल्ल्या मेजार
 जेन्ना खायत आत्रेवान दिल्ले पूत
 तुमी, खोल गाळी, जें आयकतात,
 थंड पडिल्ल्या तोंडा निमणो सुस्कार,
 पेद्रुगेलें तिच्या आयकलां नांव
 पडसादिल्लें सगल्याक घुंवघुंवत.

CXXXIV

जशें रानफूल, कातर मारून काडलें
 वेळा आदींच, आसलें सोबीत सादें
 अस्वस्थ हातांनी किर्मिल्ल्यान चलयेंन ताका,
 जें आपल्या वळेसरांत ती हाडटा गुंथून,
 पर्मळ उडिल्लो ताचो, पालवल्लो रंग,
 तशीच मरून पडल्या वाविल्ली चली,
 सुकलां तिचें गुलाबी मुखकमळ, शेणला
 धवो आनी तेजीश्ट रंग, जिवूय तो गोड.

CXXXII

Osle kudde marekar Inez-ak mari,
 Silkhoddi¹-chea hodd' ddeant, sfuril'li² zannem
 Vasna³, ji Mogan maril'li soglea mogea-nk
 Taka, zannem keli uprant ranni
 Tika, nhannovn torsad ani fulam dhovim,
 Jim ti ximpi dolleantlim dukam vhanvovn,
 Kudd tichi pisddit, raga bharan,
 Dhean di-nastonam fuddara kheast-ir.

CXXXIII

Tanche nodre poros, sur'ia, tujean
 Pois kaddum ietalim tea disa kirnnam,
 Zoxim Thyiesti-chea bhoril'lea mezar
 Jen'na khait Atreu-an dil'le put !
 Tumi, khol galli⁴, jem aikotat,
 Thondd' poddil'lea tondda nim'nno suskar,
 Pedru-gelem tichea aikolam nanv
 Poddsadil'lem⁵ sogleak ghunvghunvot.

CXXXIV

Zoxem ran'ful, kator marun kaddlem
 Vella adinch, aslem sobit sadhem,
 Osvosth hatam-ni kirmil'lean cholien taka,
 Jem aplea vollesor-ant ti haddtta gunthun,
 Pormoll uddil'lo tacho, palovl'lo rong,
 Toxich morun poddlea babil'li choli,
 Suklam tichem gulabi mukhkomoll, xennla
 Dhovo ani tejixtt rong, jiv-ui to godd.

1. alabaster; 2. Inspired; 3. lust; 4. valleys; 5. echoed.

CXXXV

माँदेगु न्हंयच्यो अप्सरा, तें काळखी
 मरण तिचें रडल्यो भोवच काळ,
 सासणा उगडासाक, ताचीं दुकां
 परिवर्तून आयलीं जावन निर्मळ झरींत.
 घालें नांव गा तिका, जें उरलां अजून,
 “इनेजा मोगाच्यो”, जो जालो आनी गेलो थंयच्यान,
 पळेयात ताज्जी झर ती शिंपता फुलां,
 उदक दुकांचें आनी नांव मोगाचें घेवन.

CXXXVI

चडूच काळ लागलो ना, ती सूड
 घेंवक पेदरू येता त्या मर्णा घायां,
 राज्य कारबार आपल्या हातांत घेवन,
 पळिल्ल्या मारेकारांचीय घेता सूड,
 हाडटा दुसऱ्या क्रूर पेदरू कडल्यान;
 दोगूय मनशां जिवीता जाल्यान दुस्मान,
 केल्ली कवलात, अनितिची, निश्टूर ताणीं,
 जशी केल्ली आगुस्तु, लेपीदु, आंतोनीन.

CXXXVII

हो पेदरू, ख्यास्त लावपी कडकडीत,
 चोरयो, मर्णा, परद्वार करपी लोकांक;
 रागीश्ट, खरखस, वायट करप्यांक दारूण,
 करण्यो करच्यो हांतुंतूच थाकाय ताची.
 शारांनी जुलूम करतल्यांक, न्याय
 दिवन राखली पर्जेक थंयचे नितीन,
 वाळेस आल्मिदिस वा थंसेवान मारिल्ले परस,
 हाणें कितल्या चोरांक मारलें मरण.

CXXXV

Mondego nhoim-echeo opsora, tem kallkhi
 Moronn tichem roddleo bhovuch kall,
 Sasna ugddas-ak, tanchim dukam
 Porivortun¹ ailim zavun nirmoll zhorint.
 Ghalem nanv ga tika, jem urlam ozun,
 "Inez-a moga-cheo", zo zalo ani gelo thoinchean,
 Polleiat taj'ji zhor ti ximpta fulam,
 Udok dukam-chem ani nanv moga-chem ghevun.

CXXXVI

Chodduch kall laglo na, ti sudd²
 Ghevunk Pedru ieta tea mornna ghaieam,
 Raj'ea karbar aplea hatant ghevun,
 Pollil'lea marekaram-chii ghetta sudd,
 Haddtta dusrea krur Pedru-koddlean ;
 Dogui mon'xam jivita zal'lean dusman,
 Kel'li koblat, oniti-chi, nixttur tannim,
 Zoxi kel'li Augusto, Lepido, Anton-in.

CXXXVII

Ho Pedru, kheast lavpi koddkoddit,
 Chorileo, mornnam, pordvar³ korpi lokank ;
 Ragixtt, khorkhos, vaitt-korpeank darunn,
 Kornneo korcheo hantunt-uch thakai tachi.
 Xharam-ni zulum' kortoleank, niai
 Divun rakhli porjek thoinche nitin,
 Valles Alcides va Theseu-an maril'le poros,
 Hannem kitlea chorank marlem moronn.

1. transformed; 2. revenge; 3. adultery.

CXXXVIII

न्याय-निबर पेद्रूक जाता मोवाळ
 (पळेयात सेंबा खेळ कितलो विपरीत!)
 उणाक आनी कांयच हुसको-नाशिल्लो, फेरनादु,
 जाणें सगलें राज्य घालें कातरिंत;
 काशतेला राजा घेवन आपली फौज
 राखण-नाशिल्लो देस विभाडून, पावलो
 राज्य पुराय वगडावन बसचे देगेक,
 दुर्बळ राजा, दुर्बळटा घट्ट पर्जा.

CXXXIX

वा जायत ती ख्यास्त निगूत केल्ल्या पातकाक,
 लेओनोर काडिल्ली तिच्या घोवा कडल्यान,
 आनी तिजे-लागीं लग्न करून, पाखंडी रितीन,
 कांयच वायट न्हय, समजणींत चूक;
 वा जायत काळीज ताचें गेल्लें पांगेक
 नश्ट्या व्यसनांक, जांच्या शिरकल्लो चपक्यांत
 मोवाळ जाल्लो दुर्बळ, आनी अशेंच दिसत
 कि एक उणाक मोग बळिश्टांक करता दुर्बळ.

CXL

ह्या पातकाची ख्यास्त भोगल्या जायत्या जाणांक,
 देवाक तशेंच जाय आसलें आनी तें दिलें करूंक:
 जे गेलेत चोरूंक सोबीत हेलेना राणयेक;
 तशेंच आपिअु आनी तारकीन्यु हाणीं पळेलें;
 जाका सांत दाविदान सोंसली यादल?
 विभाडली ना बेन्जामी संततीक?
 शिकयता आमकां निगूत साराक फाराओ,
 दिनाक सिचें, हांकां लायिल्ली ख्यास्त.

CXXXVIII

Niai-nibor Pedru-k zata movall
 (Polleiat soimba khell kitlo viprit¹ !)
 Unnak ani kainch husko-naxil'lo, Fernando,
 Zannem soglem raj'eo ghalem katrint ;
 Castela raza ghevun apli fouz
 Rakhonn-naxil'lo des vibhaddun, pavlo
 Raj'eo purai vogddavn bosche degek,
 Durboll raza, durbolltta ghott' porza.

CXXXIX

Va zait ti kheast nigut kel'lea patkak,
 Leonor kaddil'li tichea ghova-koddean,
 Ani tije-lagim logn korun, pakhonddi ritin,
 Kainch vaitt nhoim, som'zonnint chuk ;
 Va zait kalliz tachem gel'lem pangek
 Noxttea veosnank², zanchea xirkol'lo chopkeant,
 Movall zal'lo durboll; ani oxench disot
 Ki ek unnak mog bollixttank korta durboll.

CXL

Hea patka-chi kheast bhoglea zaitea zannank,
 Devak toxench zai aslem ani tem dilem korunk:
 Je gelet chorunk sobit Helena ranni-ek ;
 Toxech Apio ani Tarquinio hannim pollelem ;
 Zaka sant' Davidan sonsli iadol³ ?
 Vibhaddli na Benjamim sontotik⁴ ?
 Xikoita amkam nigut Sara-k Pharao,
 Dina-k Sichem, hankam lail'li kheast.

1. strange; 2. vices; 3. punishment; 4. descendants.

CXLI

आनी जर घटमूठ काळजाक करता सामकें दुर्वळ,
 एक मोग कायद्या-भायरो, सैर-भैर,
 हें दिसता आल्सिमेना पुता सभावांत,
 जेन्ना ताचें जाल्लें परिवर्तन ओंफालींत.
 मार्क आंतोनिची कीर्त पडटा काळखांत,
 क्लेओपात्रा इतलो मोगान पडिल्लो देखून.
 तुकाय गिरेस्त आएका, आफुडिल्ली भावना,
 जेन्ना आपुलियांत पळेल्ली एक मस्ती बायल.

CXLI

सुटूं येत कोणाच्यान, हें भाग्य फावत कोणाक,
 जे बांदपास गुटलायता मंद रितीन मोग,
 गुलाव, निवळ मनीस रुपान हीम-बर्फ,
 भांगर, आरपार सिलखड, हांच्या मदकत?
 कोणाच्यान जायत सोडूंक अपार सोविताय
 मेदूसा सारके कुडीची खऱ्यानीच संपूर्ण,
 जी बदलता काळजां, धरता करून कैदी,
 फातरांत मात न्हय, पुण खतखतीत आंवड्यांत?

CXLI

जाणें देखल्या नदर थीर, मोगाळ,
 सोविताय मंद, कूड उत्तम रुपेस्त,
 जी आपशींच सदांच परिवर्तीत करता मनांक,
 तिका प्रतिकार करूंक जायत कोणाच्यान?
 फेर्नादाक गुन्यांव भोगसूंक फाव खऱ्यानीच,
 जांकां आसा मोगा कार्या अणभव;
 पूण जरी, स्वैर-कल्पना सोडिल्ली मेकळी
 जाल्यार, मानीन चडूच गुन्यांवकारी.

CXLI

Ani zor ghottmutth kallzak korta sam'kem durboll,
 Ek mog kaidea-bhairo, soir-bhoir,
 Hem dista Alcimena puta sobhavant,
 Jen'na tachem zal'lem porivorton Omphalint.
 Mark Antoni-chi kirt poddtta kallkhant,
 Cleopatra itlo mogan poddil'lo dekhun.
 Tuka-i girest Aena, afuddil'li bhavna,
 Jen'na Apulia-nt pollel'li ek mosti bail.

CXLII

Suttum-iet konna-chean, hem bhag'eo favot konnak,
 Je bandpas guttlaita mond' ritin mog,
 Gulab, nivoll monis rupan him' borf,
 Bhangor, arpar silkhodd, hanchea modekot ?
 Konna-chean zait soddunk opar sobitai
 Medusa-sarke kuddichi khoreaninch sompurnn,
 Ji bodolta kallzam, dhorta korun koidi,
 Fatrant mat nhoim, punn khotkhotit anvdeant?

CXLIII

Zannem dekhlea nodor thir, mogall,
 Sobitai mond', kudd ut'tom' rupest,
 Ji apxinch sodanch porivortit korta monank,
 Tika protikar korunk zait konna-chean ?
 Fernandak guneanv bhogsunk favo khoreaninch,
 Zankam asa moga kar'ea onnbhov ;
 Punn zori, svoir-kolpona¹ soddil'li meklli
 Zalear, manin chodduch guneanvkari.

चवथो सर्ग

I

धुसपटून आयिल्ल्यान भयानक झडमॉड,
रातच्यो सांवळ्यो आनी सोंशेवतलें वारें,
उपरांत हाडटा सकाळ शांत उजवाड,
भरवंसो उदेवता बंद्रा तडीक तारण;
घालता पोरो सुर्या काळोख दाट,
काडून भिरांत चिंतनां मनांतुल्यान:
तशेंच आयलें घडून ह्या घठमूट राज्यांत,
फेर्नादु राजा भायर पडले उपरांत.

II

कित्याक, जर जायतें दिसलें आमच्यांक घेंवची
सूड विदवाट आनी अपमान केल्ल्यांची,
जांणीं तर इतलो बरो घेतलो फायदो
फेर्नादुल्या आळश्या वाळेसपणाचो,
जोडली ताणीं थोड्याच तेंपान मोख;
जुआंवांक, सदांच उत्तम, वयर काडून
राजा, पेद्रूगेलो एकलोच वारस,
(पोटाचोय जाल्ल्यान) वर्ततालो खरो.

CHOVTHO SORG

I

Dhuspottun ail'lean bhoianok zoddmodd¹,
Ratcheo sanvleleo ani sonxevtolem varem,
Uprant haddtta sokall xant uzvadd,
Bhorvonso udevta bondra toddik taronn² ;
Ghalta poro³ sur'ia kallokh datt,
Kaddun bhirant chintnam mona-ntulean :
Toxench ailem ghoddun hea ghotthmutth raj'eant,
Fernando raza bhair poddlea uprant.

II

Kiteak, zor zaitem dislem amcheank ghenvchi
Sudd vidvatt ani opman kel'leam-chi,
Zannim tor itlo boro ghetlo faido
Fernando-lea allxea vallesponna-cho,
Zoddli tannim thoddeach tempam mokh;
Zuanv-ank, sodanch ut'tom', voir kaddun
Raza, Pedru-gelo ekloch varos⁴,
(Potta-choi⁵ zal'lean) vortotalo khoro.

1. storm; 2. salvation; 3. puts aside/ dispels; 4. heir; 5. bastard.

III

ही आज्ञा आयिल्ली जाल्ल्यान देवाच-कडल्यान,
 जाल्लें दाखोळ निगूत खुणां वेल्यान;
 जेन्ना एव्होराक एका भुरग्याल्या ताळ्यान
 आदीं फुडेंच उलोवन नेमिल्लो ताका,
 ही गजाल जी निर्मिल्ली निमाणे कडेन देवानूच,
 उखल्लो पाळण्यांत थावनूच कूड आनी ताळो:
 “पुर्तुगाल ! पुर्तुगाल ! (वयर हात)
 उठात दों जुआंव, नवे राजा ते म्हणून!”

IV

उचांवळून आयिल्ल्यान लोक तो राज्यांतलो,
 द्वेसान भरिल्ल्या काळजान खतखतून,
 क्रूर निशठूर करण्या करीत उगत्यार
 वेतात थंयच्या जाग्यार, रागा भारान;
 मारून वेतात इश्टांक, सोयऱ्यां-धायऱ्यांक
 त्या व्यभिचारीत कौन्दि आनी राणये गेल्या,
 जांचे-कडेन तिची स्वैर वागणूक
 चडूच (विधवा जावनूय) जाता मदांद.

V

पूण तो गा, निमाणो मरता तिचेच सामकार
 थंड लोखणा तोणक्यां फावन अवमानीत,
 वांगडा ताच्या जायते पावतात मरूंक,
 जे हुलपायता, मारता उजोच भगभगीत,
 कोणाक, आस्तियानाशा भाशेन, शेंवटिल्लो
 (अर्दी पर्वा नासून) बुरंजार थावन;
 कोणाक ना ओर्द, वेदी, मान पोल्को;
 कोणांक नागडे मारगीं, कुडके करून.

III

Hi ad'nia¹ ail'li zal'lean Devach-koddlean,
 Zal'lem dakholl nigut khunnam²-velean ;
 Jen'na Evora-k eka bhurgea-lea tallean
 Adim-fuddench ulovn nemil'lo taka,
 Hi gozal ji nirmil'li nimanne-kodden Deva-nuch,
 Ukhol'lo pallneant thavn-uch kudd ani tallo :
 "Purtugal ! Purtugal ! (voir hat)
 Utthat Dom Joao, nove raza te mhonnun !"

IV

Uchamb'llun ail'lean lok to raj'eantulo,
 Dves³-an bhoril'lea kallzan khotkhotun,
 Krur nixttur korneo korit ugtear,
 Vetat thoinchea zagear, raga bharan ;
 Marun vetat ixttank, soiream-dhaireank
 Tea veobhicharit⁴ Conde ani rannie-gelea,
 Zanche-kodden tichi svoir-vagnnuk⁵
 Chodduch (vidva zavn-ui) zata modand.

V

Punn to ga, nimanno morta tichech sam'kar
 Thondd' lokhna tonkeam favn ovmanit,
 Vangdda tachea zaite pavtat morunk,
 Je hulpaita, marta uzoch bhogbhogit,
 Konnak, Astyanax-a bhaxen, xevttil'lo
 (Ordi porva nasun) burnzar thavn ;
 Konnak na ord, vedi, man polko ;
 Konnak nagdde margim, kuddke korun.

1 order; 2. signs; 3. hatred; 4. adulterous; 5. incontinent/ dishonest.

VI

लांवदिक विसरायेंत घालीत आमच्यांनी
मर्णाच्यो क्रुरतायो ज्यो पळेल्यो रोमान,
ज्यो आचारल्यो दारुण मारियुन, तश्योच सिलान,
जांतल्यान ते पळून, एकामेका आड गेलेत.
देखून लेओनेर, मेल्ल्या कॉन्दि विशीं
आपल्यो भावना दाखोवन संवसाराक,
कास्तेलाक हाडटा लुझितानिया विरुद्ध दाटून,
सांगून आपली धूव गा वारस ताची.

VII

वियात्रीज जावन आसली धूव तिगेली, लग्न
जाल्ली कास्तेला राजा, राज्य मागत,
फेर्नादाली धूव म्हणून सांगून आपूण,
अकिर्त-गुणी गजाल दीत तिका.
हिच्याच ताळ्यान उट्ठा कास्तेला राज्य,
सांगून ही धूव वापायच्या फाटल्यान येता,
झुजा खातीर एकठायता आपली फौज
सावार क्षेत्रांतल्यान, वेगवेगळ्या गांवांतुल्यान.

VIII

आयली सगल्या प्रांतांतुली, जी ब्रिगु,
(आशिल्लो जाल्यार) हाचेंच ती नांव घेताली;
ह्या त्या प्रांतांतुली, जो फेर्नाद आनी रुद्रीगु
जिखले मोयरां गेल्या पूंङ्ङ हातांतलो.
संकट हत्यारांची ना तांकां पर्वा,
जे खणटात निबर जोतान चरी त्यो मारून,
लेयांव-देसाच्या शेतांनी, जांची पर्जा
झुजूंक हत्यारान मोयरां आड निपूण.

VI

Lambdik visrai-ent ghalit amcheam-ni
 Mornna-cheo krur-tai-eo jeo polleleo Roma-n,
 Jeo acharleo darunn Mario-n, toxech Sylla-n,
 Zantlean te pollun, eka-meka add gelet.
 Dekhun Leonor, mel'lea Conde-vixim
 Apleo bhavna dakhovn sonvsara-k,
 Castela-k haddtta Lusitania virudh dattun,
 Sangun apli dhuv ga varos tachi.

VII

Beatriz zavn asli dhuv ti-geli, logn
 Zal'li Castela raza, raj'eo magot,
 Fernanda-li dhuv mhonnun sangun apunn,
 Okirt-gunni¹ gozal diit tika.
 Hi-cheach tallean utt'ttha Castela raj'eo,
 Sangun hi dhuv bapai-chea fattlean ieta,
 Zhuza khatir ekthaita apli fouz
 Sabar kxetrantlean, vegvegllea ganvan-tulean.

VIII

Aili soglea prantant-uli, ji Brigo,
 (Axil'lo zalear) hachem ti nanv ghetali ;
 Hea tea prantant-tuli, zo Fernand ani Rodrigo
 Jikhle Moiram-gelea pundd'² hatantlo.
 Sonkott hathiaram-chi na tankam porva,
 Je khonnttat nibor zotan chori³ teo marun,
 Leao-desa-chea xetam-ni, zanchi porza
 Zhuzunk hathiaran Moiram-add nipunn⁴.

1. notorious; 2. tyrant; 3. furrows; 4. excels.

IX

वांदालाचे वीर, आजून विस्वाशी,
 आदल्या पराक्रमांत एकठवताले
 सगल्या आंदालूझ राजधानी शारा थावन,
 जी शिंपता ग्वादालकिवीर न्हंयचें उदक,
 श्रेश्ठ जुंवोय आपली फौज हाडीत,
 जांचेर आदीं तीरियु विराड करीत,
 हाडून आपल्या वावट्यार चित्रावन खरेले
 हॅरकुलेसाचे ग्रीक खांपे खांबे.

X

तोलेदु राज्यांतुली फौज येताली,
 जें शार श्रेश्ठ आनी पोरणें, घालून वेडो
 जाचो व्हांवता मंद, खोशाल तेजु,
 जी न्हंय गा फुट्टा कोंका दोंगरां वयर,
 तुमकां हेरांक लागना इल्लीय भिरांत,
 दळदिन्या गालेगांनो, वातड पेणें,
 हत्यारांनी प्रतिकार करूंक ससज्ज
 तांकां, जांचे अणभवल्यात तोणके तुमी.

XI

झुजारी वृत्तीन लायिल्लो उजो सगल्या
 बिसकायाच्या प्रांता लोकाक, जांकां
 उणें परिश्रुत गिन्यान, भोवच वायट,
 सोंसून घेता भायल्यांनी केल्ले अपमान.
 गिपुशकुआ, आस्तुरियास, हांतली धर्तरी,
 जी मोलादीक जाल्या लोखणा मिना फातरान,
 आपल्या मनशांक सजयलें तांतूंत हत्यार,
 अभिमानी, तांतल्या धनियांक झुजूंक आदार.

IX

Vandala-che vir, azun visvaxi,
 Adlea porakrom-ant ektthovtale
 Soglea Andaluz razdhani-xhara thavn,
 Ji ximpta Guadalquivir nhoim-enchem udok,
 Srestt zunvo-i apli fouz haddit,
 Zacher adim Tyrio biradd korit,
 Haddun aplea bavttear chitravn khorele
 Hercules-ache Grik khampe khambe.

X

Toledo raj'eantuli fouz ietali,
 Jem xhar srestt ani pornnem, ghalun veddo
 Zacho vhanvta mond', khoxal Tejo,
 Ji nhoim ga futt'ta Conca dongram-voir,
 Tumkam herank lagona il'lii bhirant,
 Doldirea Galegam-no, vatodd pennem,
 Hathiaram-ni protikar¹ korunk sosoj'²
 Tankam, zanche onnbhovleat tonnke tumi.

XI

Zhuzari vrit'tin lail'lo uzo soglea
 Biscaya-chea pranta lokak, zankam
 Unnem porixkrit³ ginean, bhovuch vaitt,
 Sonsun ghetta bhaileam-ni kel'le opman.
 Guipuscua, Asturias, hantli dhortori,
 Ji moladik zalea lokhna mina fatran,
 Aplea mon'xank sozoilem⁴ tantunt hathiar,
 Obhimani, tantlea dhonia-nk zhuzunk adar.

1. resistance; 2. equipped; 3. refined/ polished; 4. armed/formed.

XII

जुआंव, फुट्टा जाच्या हड्ड्यांत पराक्रम,
 जसो हेब्रेव सामसोनाक केंसांतलो,
 सगलें भोवच थोडें दिशिल्लें ताका,
 त्या थोड्यांकूच राज्यांतल्या घेवन तयार जाता;
 आपल्याक वुधी-विवेक न्हय म्हूण उणो,
 मुखेल सरदारां लागीं करता आळांचू,
 पूण फकत आयकूंक लोकांलीं वेगळीं मतां,
 ज्यो वेगळ्यो नदरो सदांच आसता तांच्यांत.

XIII

नासले उणे मनीस मांडपी वेगळें,
 कारणां दिवन, हेरां परस कुशीन,
 जांच्यांत अणभवी कश्ट आयिल्ले बदलून
 निश्टे आड, केन्नांच पळेंवक नाशिल्ले;
 हांतली भोवच भिरांत, थंड, स्तब्द,
 खरेले, सभावीक निश्टे परस कर्मी;
 राजाक आनी आवय-भुंयेक नाकारतात; नाकारतीत
 (पेट्रू भाशेन) दिसल्यार, आपल्या देवाक.

XIV

पूण असली भिरांत केन्नाच दिसली ना
 बळीश्ट नूनु आल्वारिसांत; पूण परतें,
 पळेल्यान ती ताणें निगूत आपल्या भावांनी,
 त्या अदृढ मनां-काळजांक दिवन दुशण,
 म्हळें ताणें त्या दुभावत्या मनशांक लेखून,
 रसणाये परस निबर उतरां सांगून,
 तरसादीचेर हात, रागान सरळ,
 धमकी दर्या, संवसार, धर्तरेक:

XII

Zuanv, futt'tta zachea hodd'ddeant porakrom',
 Zoso Hebreu Sam'son-ak kensantlo,
 Soglem bhovuch thoddem dixil'lem taka,
 Tea thoddeam-kuch raj'eantlea ghevun toiear zata ;
 Apleak budhi-vivek nhoim mhonn unno,
 Mukhel sardar-am lagim korta allanchu¹,
 Punn fokot aikunk lokam-lim vegllim motam,
 Jeo veglleo nodro sodanch asta tancheant.

XIII

Nasle unne monis manddpi vegllem,
 Karonnam divun, heram poros kuxin,
 Zancheant onnbhovi² koxtt ail'le bodlun
 Nixtte add, ken'nanch pollenvk naxil'le ;
 Hantli bhovuch bhirant, thondd', stobd³,
 Khorele, sobhavik⁴ nixtte⁵ poros kormi ;
 Raza-k ani avoi-bhuim-ek nakartat ; nakartit
 (Pedru bhaxen) dislear, aplea Dev-ak.

XIV

Punn osli bhirant ken'nanch disli na
 Bollixtt Nuno Alvares-ant ; punn portem,
 Pollelean ti tannem nigut aplea bhavam-ni,
 Tea odrudd⁶ monam-kallzank divun duxonn,
 Mhollem tannem tea dubhavtea mon'xank lekhun,
 Rosnaie poros nibor utram sangun,
 Torsadi-cher hat, ragan soroll,
 Dhom'ki doria, sonvsar, dhortore-k :

1. consultation; 2. experienced; 3. inert; 4. natural; 5. loyalty; 6. inconstant

XV

“आसत कशें श्रेश्ठ फिरंगी पर्जे
 मदे, कोणें झुजाक दिल्लो नाकार?
 जायत कशें? ह्या प्रांतांतुले कुंवर
 जाल्ले सगले परजे, झुजांत सगल्याक,
 भायर सरचेनात राखण करूंक आपली?
 जे नाकारतात धर्म, मोग, कश्ट, कला
 फिरंगी, जांकां नासत मान कसलोच
 आपलें राज्य गेल्लें बंदिवासांत?

XVI

“कशें? तुमींच न्हय ती संतत तांगेली,
 जे व्हडल्या हॅनरीकिश राजा बावट्या खाला,
 पराक्रमी, झुजिल्ले फुरफुरून,
 ह्या इतल्या तिजिल्ल्या झुजारी लोकां कडेन?
 जेन्ना इतल्यां फौजींक, इतल्यां वावट्यांक
 धरले धांवडावन रोकडे, असले रितीन,
 कि हाडले सात व्हडले कोंदि कैदी
 मुखार तांचे, त्या भायर धरिल्लें कितलें?

XVII

“जांचे कडल्यान तांकां सदांच अपमान
 भोगला, तांच्या माथ्यार घालतात अपमान,
 दिनिजान आनी तांच्या पुतान जोडिल्लें जैत,
 तुमच्या बळीश्ट आज्या-पणज्यानी न्हय?
 जरी आपल्या आळसायेन, पातकां नाड्यार,
 फेर्नादान तुमकां केल्ले भोवूच दुर्बळ,
 तुमचें बळ वळात राजाक नव्या,
 खरेलें आसत, राजाक बदलता परजा.

XV

"Asot koxem srestt Firngi porje
 Modem, konnem zhuzak dil'lo nakar¹ ?
 Zait koxem ? hea prant-antule kunvor
 Zal'le sogle porje, zhuzant sogleak,
 Bhair sorche-nant rakhonn korunk apli ?
 Je nakartat dhorm', mog, koxtt, kola
 Firngi, zankam nasot man' kosloch
 Aplem raj'eo gel'lem bondivas²-ant ?

XVI

"Koxem ? Tumi-ch nhoim ti sontot tan-geli,
 Je vhoddlea Henriques raza bavttea khala,
 Porakromi, zhujil'le furfurun,
 Hea itlea tijil'lea zhuzari lokam kodden ?
 Jen'na itleam foujink, itleam bavtteank
 Dhorle dhanvddavn rokde, osle ritin,
 Ki haddle sat vhoddle Conde koidi
 Mukhar tanche, tea bhair dhoril'lem kitlem ?

XVII

"Zanche koddlean tankam sodanch opman
 Bhogla, tanchea mathear ghaltat opman,
 Diniz-an ani tanchea put-an zoddil'lem zoit,
 Tumchea bollixtt aj'jea-ponjeam-ni nhoim ?
 Zori aple allsai-en, patkam naddear,
 Fernand-an tumkam kel'le bhovuch durboll,
 Tumchem boll vollat raza-k novea,
 Khorelem asot, raza-k bodolta porza.

1. rejection; 2. captivity/ bondage.

XVIII

“असलो राजा मेळ्ळा तुमकां, वांगडा
 ताच्या, तुमचें मोल दिल्यार ताका,
 तुमकां जाय तितलेंय तो विभाडटलो,
 जितलें केल्लें तुमीं आदल्या काळार;
 इतलेंय करून तुमची भिरांत तांकां
 सोडून वचना जाल्यार, इतली खोल ती,
 तुमचे हात बांदात व्यर्थ भंयाक,
 हांव एकलोच झुजतलों रे परकी जुंवाक.

XIX

“हावूंच एकलो, म्हज्या मांडलिकां सयत,
 आनी हातूंत (सांगून काडटा अर्दी तरसाद)
 राखण करीन बळीश्ट दुस्मानांच्यान,
 हो देस जो ना-जाल्लो केन्नाच परकी गुलाम;
 राजाक, आवय-भुंये पासत दुखेस्त,
 नाकारिल्ली तुमी फाव ती निश्टाय तांकां,
 जिखतलों गा हेच मेळेकार न्हयच,
 पूण तांकांय, जे राजा म्हज्या गेल्ले आड:”

XX

हेच भाशेन जाल्लें लिपून आशिल्ल्या
 कानुसियांत तरनाट्यांक, कान्नांतले अवशेष,
 जेन्ना मोवाळून आयिल्ले ते आपल्याक अर्पूक
 आफ्रिकेंतल्या वरत्या फौजीं भाग्याक,
 तरणो कोर्नेलियु तांकां करता सक्ती
 तरसादीचेर सोपूत घेंवक, कि रोमी
 हत्यारां ते दिंवचे नांत, आसासर
 जिवीत तांच्यांत, वा तातुंतूच सोंपचीं तीं.

XVIII

“Oslo raza mell’lla tumkam, vangdda
 Tachea, tumchem mol dilear taka,
 Tumkam zai titleim to vibhaddttolo,
 Jitlem kel’lem tumim adlea kallar ;
 Itleim korun tumchi bhirant tankam
 Soddun vochona zalear, itli khol ti,
 Tumche hat bandat veorth¹ bhoim-ak,
 Hanv ekloch zhuztolom re porki zunv-ak.

XIX

“Hanv-uch eklo, mhojea manddlikam² soit,
 Ani hantunt (sangun kaddtta ordhi torsad)
 Rakhonn korin bollixtt dusmanam-chean,
 Ho des zo na-zal’lo ken’nach porki gulam’;
 Raza-k, avoi-bhuim-e pasot dukhest,
 Nakaril’li tumi favo-ti nixttai³ tankam,
 Jikhtolom ga hech mellekar⁴ nhoinch,
 Punn tankaim, je raza mhojea gel’le add.”

XX

Hech bhaxen zal’lem lipun axil’lea
 Canus-iant tornatteank, Canna-ntle avxex,
 Jen’na movallun ail’le te apleak orpunk
 Afrikentlea vortea foujim bhag’eak,
 Tornno Cornelio tankam korta sokti
 Torsadi-cher soput ghevunk, ki Romi
 Hathiaram te dinvche nant, aso-sor
 Jivit tancheant, va tantunt-uch sompchim tim.

1. in vain; 2. vassals; 3. loyalty/ allegiance; 4. adversaries.

XXI

असले रितीन फुलयता लोकाक नूनु,
निमाणीं सांगिल्लीं कारणां आयकून, तांच्यांतली
काडटा थंड-किरांव भिरांत, हुसको,
जाणीं कर्जळिल्लीं काळजां तांचीं;
बसले घोड्यार वचूंक झुजारी मळार,
शस्त्रां-अस्त्रां वावडून, घुंवडावन येतात
धांवन, उगत्या तोंडान मारून बोबो:
“आमकां सोडयतल्या राजाक वीवा!”

XXII

भौसांतल्या मनशांनी गा तेंको दिलो
झुजाक, जाका लागून स्वदेश उरत;
कांय जाण पुसतात, दुरूस्त करतात हत्यार,
सवस्तकायेची कळम मातिल्ली घांसून,
कोंगल सारके करीत, कवच तपासून,
फाव ते भाशेन एक-एकलो आर्मा घेत;
हेर-जाण करीत हजार रंगां न्हेसण
आपल्या मोगा बेत आनी उतरां चित्रावन.

XXIII

इतलो चकचकीत सांगात घेवन,
बळीश्ट जुआंव कडसरता रसाळ आब्रांतिश,
ज्या शाराक फावता घसघशीत उदक
तेजु न्हंयचे झरींतल्यान व्हांवतें थंड,
पयले फौजी मुखेलपणांक आशिल्लो
जो लायक जाल्लो हिसपा-भायल्या फौजींक
उदेंतेचे, भोवच बळीश्ट, जांकां
घेवन शेरशिस पात्शाय हेलेस्पांत हुपत :

XXI

Osle ritin fuloita lokak Nuno,
 Nimannim sangil'lim karonnam aikun, tancheantli
 Kaddtta thondd'-kiranv bhirant, husko,
 Zannim kornzollil'lim kallzam tanchim ;
 Bosle ghoddeanr vochunk zhuzari mollar,
 Xostram-ostram vavddun, ghunvddavn ietat
 Dhanvun, ugtea tonddan marun bobo :
 "Amkam soddoitolea raza-k Viva !"

XXII

Bhovsantlea mon'xam-ni ga tenko dilo
 Zhuzak, zaka lagun svodes urot ;
 Kaim zann pustat, durust kortat hathiar,
 Sovostkai-echi kollomb matil'li ghansun,
 Kongal sarke korit, kovoch topasun,
 Favo te bhaxen ek-eklo armam gheit ;
 Her-zann korit hozar rongam nhesonn
 Aplea moga bet ani utram chitravn.

XXIII

Itlo chokchokit sangat ghevun,
 Bollixtt Zuanv koddsorta rosall Abrantes,
 Jea xharak favta ghosgoxit udok
 Tejo nhoim-eche zhorintlean vhanvtem thondd',
 Poile fouji mukhelsonnak axil'lo
 Zo laik zal'lo hispa-bhailea foujink
 Udente-che, bhovuch bollixtt, zankam
 Ghevun Xerxes patxai Hellespont hupot :

XXIV

म्हणूक सोदीत, दो नूनु आल्वारिश, खरेलें
 चाबूक त्या गर्वीश्ट कास्तेलाचे फौजीक,
 जसो हूनु रागीश्ट आयिल्लो उतरून
 फ्रांसकारांक, इतालियानांकूय धरूंक.
 दुसरो आजून किर्तीवंत सज्जन
 फिरंग्यां फौजी उजवे कुशी मुखेल,
 तांकां चलोवंक, तांचेर करूंक राज्य,
 लायक मेम रुद्रीगीश, वाश्कोसेलूय

XXV

दुसरे कुशीं, जी आसली समांतर धरून,
 आसलो मुखेल आंताव वाश्केश द आल्मादा,
 जो उपरांत जाल्लो श्रेश्ठ काँदि आब्रांशिस,
 जो चलयतालो लोकां दावी कूस.
 फाटल्यान दिसत स्पश्ट रितीन सगल्यांक
 बावटो धजस्तंभ, कोटां म्हालां,
 जुआंवचीं, सगल्यां बळीश्ट राजा,
 जो घालता काळोख मारती झुजा मोलाक.

XXVI

कोटां दुर्गार भिरांतीन कांप्रेवन आसलीं
 तशींच थंड-किरांव खोशाल भंयान,
 प्रार्थना करून आवैयो, भयणी, बायलो,
 आंगोवण करून उपास-तपास रोमारी.
 फिरंग्यांत्यो पावल्यो फौजी झुजारी तंवकान,
 मुखार मांडून आशिल्ल्या दुस्मान फौजींक,
 ज्यो व्हडल्यो मारून किळंच्यो तांकां घेतात;
 सगल्यांक झुजाची दुभावी कल्पना.

XXIV

Mhonnunk sodit, Dom Nuno Alvares, khorelem
 Chabuk tea gorvixtt Castela-che foujik,
 Zoso Huno ragixtt ail'lo utrun
 Frans-kar-ank, Italia-nankui dhorunk.
 Dusro azun kirtivont soj'jon
 Firngeam fouji uzve kuxi mukhel,
 Tankam cholovnvk, tancher korunk raj'eo,
 Laik Mem Rodrigues, Vasconcel-ui.

XXV

Dusre kuxim, ji asli somantor¹ dhorun,
 Aslo mukhel Antao Vasques de Almada,
 Zo uprant zal'lo srextt Conde Abranches,
 Zo choloitalo lokam davi kus.
 Fattlean disot spoxtt ritin sogleank
 Bavtto-dhozsthomb, kottam mhalam²,
 Zuanv-chim, sogleam bollixtt raza,
 Zo ghalta kallokh Mart-i zhuza molak.

XXVI

Kottam-durganr bhirantin kamprevn aslim
 Toxinch thondd'-kiranv khoxal bhoim-an ,
 Prarthna korun avoieo, bhoinni, bailo,
 Angovnn korun upas-topas romari.
 Firngeam-leo pavleo fouji zhuzari tonvkan³,
 Mukhar manddun axil'lea dusman foujink,
 Jeo vhoddleo marun killncheo tankam ghetat ;
 Sogleank zhuza-chi dubhavi kolpona.

1. parallel; 2. castles; 3. fury.

XXVII

जाप दिली संदेशी कोर्नेतिनी,
 पिल्लुकेच्या वाघान, धोल-काशिनी,
 धजस्तंभ धरपी बावटे सोडीत,
 इतले रंग-भरीत ते विविध रितीन.
 आसलो सुकाळ हो वेळ, जेन्ना कड्यांत
 सेरिस दवरता फळां वावराड्यांक;
 सुर्या प्रवेसतालो आशत्रेयांत, आगोस्तांत;
 बाकु काडीत रोस दाखांतलो गोड.

XXVIII

कास्तेलाच्या कोरन्यान केली व्हडल्यान
 भयानक, रागीश्ट, भिरांत जागोवपी खुणा,
 आयकली आर्ताब्रो दोंगरान, ग्वादियान न्हंयेन,
 भिवेन कांप्रेवन घेतलीं फाटीं ल्हारां,
 आयकली दौरुन आनी आलेंतेजाचे धरणीन,
 धांवली दरयांत तेजु न्हंय दुभावी;
 आनी आवैयो जाणीं आयकलो आवाज भयंकर
 घट धरलीं पोटलून आपल्या पोरांक.

XXIX

कितले दिसले चेरे रंग उडिल्ले,
 कित्याक रगत धांवत काळजा इश्टाक!
 व्हडल्या संकश्टांत जाता भंय भिरांत
 जायते फावट, संकटा परस व्हडली;
 आनी नासल्यार लेगीत, दिसता तशीच; पुणून
 अपमान वा विभाड करूंक दुस्मानांक
 खतखत्यान, व्हडली आनी अप्रूप हार
 न्हंय गा दिसता सांधे, जिवीत मोलादीक.

XXVII

Zap dili sondexi kornetim-ni,
 Pil'luke-chea vad'ian¹, dhol-kaxim-ni,
 Dhozsthomb dhorpi bavtte soddit,
 Itle rong-bhorit te vividh rit-in.
 Aslo su-kall ho vell, jen'na kodd-eant
 Ceres dovorta follam vavraddeank ;
 Sur'ia provestalo Astrea-nt, Agostant ;
 Baco kaddit ros dakhantlo² godd.

XXVIII

Castela-chea khornean³ keli vhoddlean
 Bhoianok, ragixtt, bhirant zagovpi khunna,
 Aikoli Artabro dongran, Guadian nhoim-en,
 Bhievn kamprevn ghetlim fattim lharam,
 Aikoli Douro-n ani Alenteja-che dhornin,
 Dhanvli dorient Tejo nhoim dubhavi ;
 Ani avoieo zannim aikolo avaz bhoiankor
 Ghott' dhorlim pottlun aplea porank.

XXIX

Kitle disle chere rong uddil'le,
 Kiteak rogot dhanvot kallza ixttak !
 Vhoddlea sonkexttant zata bhoim-bhirant
 Zaitte favtt, sonkotta poros vhoddli ;
 Ani naslear legit, dista toxich ; ponnun
 Opman va vibhadd korunk dusmanank
 Khotkhotean, vhoddli ani oprup har
 Nhoim ga dista sandhe, jivit moladik.

1. musical instrument; 2. grapes; 3. trumpet.

XXX

जाता सुरू दुभावांत पडिल्लें झूज;
दोनूय वाटांनी फुडारता पयली कूस;
एकटी पळेता राखूंक आपली जमीन,
दुसरी ती जोडूंक आंवडो बाळगिता.
रोकडें तो व्हडलो पेरैरा, सांटला जाच्यांत
सगलो पराक्रम, पयलो दिसता उठून:
विभाडटा, मारता मेळिल्ल्यांक शिंपून जमीन
निमाणी, परकी आसुनूय, जी आंवडेताले.

XXXI

दाट वातावरणांत उडून वचत
अस्त्रां, भाले आनी जिनसांवार बाण;
खतखतीत घोड्यां निबर पायां
धडुडीत जमीन, गाजत गाळी;
कुडके जातात भालीं, भौन, भौन
पडटात हत्यारां सयत, खणखणून;
वाडत येत दुस्मान थोड्या जाणांचेर
जे नुनागेले, तांकां करतात किकोंत.

XXXII

दिसले ताचेच भाव, ताचेरूच येत आड,
(विभत्स, क्रूर गजाल), पूण अजापचें न्हय,
कित्याक उणो खून मारूंक आपल्या भावाक
जो राजा, देसाचेर आड आयला हुपून,
असले राश्ट्र-द्रोही कितलेशेच
पयले पलटणींत, जी सरता मुखार,
भावां, सोयऱ्यां आड (विचित्र गजाल!)
जशें घडलें जुलियु आनी मागनु झुजांत.

XXX

Zata suru dubhavant poddil'lem zhuz ;
 Don-uim vattam-ni fuddarta poiili kus ;
 Ektti polleta rakhunk apli zomin,
 Dusri ti zoddunk anvddo ballgita.
 Rokddem to vholdlo Pereira, santtla zacheant
 Soglo porakrom', poiilo dista utthun :
 Vibhaddtta, marta mellil'leank ximpun zomin
 Nimanni, porki asun-ui, ji anvddetale.

XXXI

Datt vatavronnant uddun vochoth
 Ostram, bhale ani jin'sam-var bann ;
 Khotkhotit ghoddeam nibor paieam
 Dhodd'ddoddit zomin, gazot galli ;
 Kuddke zatat bhalim, bhovn, bhovn
 Poddttat hathiaram soit, khonkhonnun ;
 Vaddot iet dusman thoddeam zannam-cher
 Je Nuna-gele, tankam kortat kikont.

XXXII

Disle tachech bhav, tacher-uch iet add,
 (Vibhots¹, krur gozal), punn ojaapchem nhoim,
 Kiteak unno khun² marunk aplea bhavak
 Zo raza, desa-cher add aila hupun³,
 Osle raxttr-drohi⁴ kitle-xech
 Poile pollttonnint, ji sorta mukhar,
 Bhavam, soiream add (vichitr gozal !)
 Zoxem ghoddlem Julio ani Magno zhuzant.

1 ugly/ despicable; 2. crime; 3. revolted/ attacked; 4. traitors.

XXXIII

एह तूं सेतौरा ! श्रेश्ठ कोरियोलाना,
 कातिलीना, आनी तुमी दुसरे आदल्यांतुले
 तुमच्या देसाचेर आड, नश्ट्या पाड्या
 काळजान तुमींच जाल्ले दुस्मान ताचे,
 जर तुमकां काळखी राज्यांत सुमानागेल्या
 मेळटली ख्यास्त भोवच गंभीर कश्टी,
 सांगात तांकां, कि फिरंग्यां गोपांतूय आसले
 साबार खेपो आपल्या देसाक विकपी.

XXXIV

पयले आमचे पडटात धुसपटून,
 तांचेर हुपतात इतले दुस्मानांले!
 थंयच आशिल्लो नूनु, जसो दोंगरांर
 सेवता आसलो भोव बळीश्ट शींव तो,
 जाका घाल्लो वेडो पळेता घोडेस्वार,
 जे तेतुवांचेचीं शेतां मळां वेतात धावन,
 भाली घेवन लागतात ताचेच फाटीं,
 तो रागीश्ट, गाभरला मात्सो, पूण भिरांत ना ताच्यांत.

XXXV

धुंवरेल्ले नदरेन पळेता तांकां; पूण सभाव
 रयवासी, राग दिना ताका अकटाव
 फाट करूंक; पूण ते दाट भालीं मदें
 मारता उडी, जी चकमक वेता वाडत:
 धीट आसलो घोडेस्वार, जो परक्या रगतान
 पाचवें माखयतालो; मेल्ले थंयच
 कांय-जाण आपलेच, कित्याक धीट मन
 इतल्या लोका विरूद्ध पडत उणें.

XXXIII

Eh tum Sertor-a ! Srextt Coriolan-a,
 Catilina, ani tumi dusre adlea-ntule
 Tumchea desa-cher add, noxttea paddea
 Kallzan tumi-ch zal'le dusman tache,
 Zor tumkam kallkhi raj'eant Sumana-gelea,
 Mellttoli kheast bhovuch gombhir koxtti,
 Sangat tankam, ki Firngeam gopant-ui asle
 Sabar khepo aplea desak vikhpi..

XXXIV

Poile amche poddtat dhuspottun,
 Tancher huptat itle dusmanam-le !
 Thoinch axil'lo Nuno, zoso dongranr
 Ceuta aslo bhov bollixtt xinv to,
 Zaka ghal'lo veddo polleta ghoddesvar,
 Je Tetuao-chim xetam-mollam vetat dhanvun,
 Bhali ghevun lagtat tachech fattim,
 To ragixtt, gabhorla matso, punn bhirant na tacheant.

XXXV

Dhunvrel'le nodren polleta tankam; punn sobhav
 Roivasi¹, rag dina taka akttav²
 Fatt korunk; punn te datt bhalim modem
 Marta uddi, ji chokmok veta vaddot :
 Dhitt aslo ghoddesvar, zo porkea rogtan
 Panchvem makhoitalo³ ; mel'le thoinch
 Kaim-zann aplech, kiteak dhitt mon
 Itlea loka virudh⁴ poddot unnem.

1. fervent; 2. compassion; 3. consecrated; 4. against.

XXXVI

जुआंवान पळेलें संकेश्ट, कश्ट जे नूनु
 सोंशीत; जे, जाणार मुखेली जाल्ल्यान, तांकां
 सगलें दिसत, धांवत आसतां, पालव
 दीत आपणा उतरान, आसण्यान, काळजान -
 जशी सुटिल्ली शिंवीण, रागीश्ट, धिरीश्ट,
 पिल्यांक एकटीं सांडून, गेल्ली खाण
 सोदूंक, जेन्ना मासीलया राखण्यान चोरलीं
 तांकां, तिका रोकडें आयलें कळून.

XXXVII

तेन्ना धांवत, कुयेली मारीत, रागान,
 धड्डडायता दोंगर सात भावांचे:
 तसोच जुवांव आपल्या वेंचिल्ल्यां सांगातान,
 पावता धांवत पयले पळटणीक:
 वळीश्ट वांगड्यांनो गा, श्रेश्ट घोडेश्वार,
 जांकां कोणाचीच करूंक जायना सर,
 तुमचे जमनी राखण करात, कित्याक
 मेकळीकेची आस्त तुमचेच भालींत.

XXXVIII

“पळेयात म्हाका, सांगाती आनी तुमचो राजा,
 धांवतां भालीं, लोखणा, भाल्यां मदें
 दुस्मानाच्या, आनी सरतां सगल्यां पयलो!
 झुजात, खरेल्या पुर्तुगेज विरांनो!
 इतलें म्हळें त्या झुजाच्यान व्हड मनाच्या,
 भाली घुंवडावन चारूच फावटीं ताणें,
 वडीक मारली बळान, ह्या एकाच फारान
 जायत्या जाणांनी सोडलो निमणो सुस्कार.

XXXVI

Zuanv-an pollelem sonkextt, koxtt je Nuno
 Sonxit ; je, zannar mukheli zal'lean, tankam
 Soglem disot, dhanvot astam, palov
 Diit apna utran, asnnean, kallzan –
 Zoxi suttil'li xinv-inn, ragixtt, dhirixtt,
 Pileank ekthim sanddun, gel'li khann
 Sodunk, jen'na Massylia rakhnnean chorlim
 Tankam, tika rokdem ailem kollun,

XXXVII

Ten'na dhanvot, kuieli marit, ragan,
 Dhodd' ddo-ddaita dongor Sat Bhavanche :
 Tosoch Zuanv aplea venchil'leam sangatan,
 Pavta dhanvot poile pollttonnik :
 “Bollixtt vangddeam-no ga, srextt ghoddesvar,
 Zankam konna-chich korunk zaina sor,
 Tumche zom'ni rakhonn korat, kiteak
 Mekllike-chi ast tumchech bhalint.

XXXVIII

“Polleiat mhaka, sangati ani tumcho raza,
 Dhanvtam bhalim, lokhna, bhaleam modem
 Dusmana-chea, ani sortam sogleam poilo !
 Zhuzat, khorelea Purtugez viram-no !”
 Itlem mhollem tea zhuzarean vhodd mona-chea,
 Bhali ghunvddavn chear-uch favttim tannem,
 Voddik marli bollan, hea ekach faran
 Zaita zannam-ni soddlo nim'nno suskar.

XXXIX

तेन्ना तांचे, आयिल्ले फुरफुरून
 नव्यान, मानेस्त उज्यान, श्रेश्ठ लजेन,
 खेळटात जीत तांतलो कोण तो चडूच
 उतरतलो पराक्रमी ह्या झुजांत.
 खणखणीत लोखणांक जळटें रगत;
 पिसडत लोखणा कवच, हड्डीं फोडीत:
 मारतात घाये, तशेंच घेतात फिरंगी,
 जिवाची पर्वा ना-केल्ले भाशेन झुजून.

XL

जायत्या जाणांक धाडले यमकोंडा तळ्यांत,
 जांच्यांत विंदीत लोखण, मर्णांक पावयत,
 सांतियागाचो धनी थंय मरता मळार,
 जो इतल्या पराक्रमान थंयच झुजत;
 मरता थंयच, दुसमानां विभाड करून,
 दुसरो धनी क्रूर कालात्रावाचोय;
 देस-द्रोही जाल्लें पैरैरा कुटूंबूय,
 श्राप सोडीत सर्गाक आनी आपल्या नशिवाक.

XLI

भौसांतले नांव-नाशिल्ल्या झुजारी जायते
 वचत, सरदारांतलेय, खोल खोलायेक त्या,
 जंय तीन-तकल्यांचो सुणो वळवळटा भुकेन
 आत्म्यांक, जे ह्या संवसारांतले सरून वेतात,
 आनी चडूच मापान दामून, चेपून पडचें
 गर्व त्या रागीश्ट जाल्ल्या दुस्मानांचें,
 कास्तेलाचो राज धजस्तंभ
 मस्तून उडयलो फिरंग्यां पायां तळा.

XXXIX

Ten'na tanche, ail'le furfurun
 Novean, manest ujean, srextt lojen,
 Khellttat jit tantlo konn to chodduch
 Utortolo porakromi hea zhuzant.
 Khonkhonnit lokhnnak zollttem rogot ;
 Pisddot lokhanna-kovoch, hodd'ddim foddit :
 Martat ghai-e, toxech ghetat Firngi,
 Jiva-chi porva na-kel'le bhaxen zhuzun.

XL .

Zaitea zannank dhaddle iem'kondda tolleant,
 Zancheant vindit lokhonn, mornnak pavoit;
 Santiaga-cho dhoni thoim morta mollar,
 Zo itlea porakroman thoinch zhuzot ;
 Morta thoinch, dusmanam vibhadd korun,
 Dusro dhoni krur Calatrava-choi ;
 Des-drohi zal'lem Pereira kuttumb-ui,
 Srap soddit sorgak ani aplea noxibak.

XLI

Bhovsantle nanv-naxil'lea zhuzari zaite
 Vochot, sardara-ntlei, khol-kholaiek tea,
 Zhoim tin-tokleancho sunno vollvolltta bhuken
 Atmeank, je hea sonvsarantle sorun vetat,
 Ani chodduch mapan damun, chepun poddchem
 Gorv tea ragixtt zal'lea dusmanam-chem,
 Castela-cho raj dhozsthomb
 Mostun uddoilo Firngeam paiam tolla.

XLII

हांगासर सळसळटा तुंबळ यद्धांत पडून,
 खांडटा मर्णा, किंळंच्यो, रगत व्हांवन,
 हजारांनी लोक जे सोडटात आपलो जीव-प्राण,
 बदलता तांच्या मुखकमळांचे गुलाब,
 दितात पाटी आनी आपली बळी; तांचो
 खतखतो गा सोंपलो, घुर्यो चडूच;
 कास्तेलाचो राजा गेल्लो विभाडून
 पळेवन, आपलो वेत बदलता निश्चित.

XLIII

झुजा मळार दवरता जिखपी राजाक,
 समाधान गा मानून जीव तो उरलो म्हणून;
 राविल्ले तांचे फाटल्यान वेतात; भिरांत
 तांकां दिता, पळूंक पांय न्हय, पूण पाखां.
 तांच्या खोल काळजा खांचींत लिपयत
 भिरांत मर्णा मालमत्त्याचो खर्च,
 दुःख, अवमान आनी दुखेस्त विभत्स्या पळेंवक
 आपल्या मालाचेर दुसऱ्यान जोडचें जैत.

XLIV

कांय जाण संवत गाळी, निंदा करीत
 पयल्या मनशाची, जाणें घडलें झूज
 संवसारांत; हेर जाण गुन्यांव करीत
 तानेल्ल्या, वानशेल्या मनां-काळजां, जाणी
 आपल्या भायल्यांचें तें काडून घेंवक,
 भोवसाक दुखोवन आपलीं धाडसां करतात,
 दवरून इतल्यो आवैयो, इतल्यो घरकार्नी,
 भुरगीं, घोव तीं नासतनांच अभागी.

XLII

Hangasor sollsolltta tumboll iud'dant poddun,
 Khanddttta mornnam, killncheo, rogot vhanvun,
 Hozaram-ni lok je soddttat aplo jiv-prann,
 Bodoltat tanchea mukhkom'llanche gulab,
 Ditat patti ani apli bolli; tancho
 Khotkhoto ga somplo, ghurieo chodduch ;
 Castela-cho raza gel'lo vibhaddun
 Pollevn, aplo bet bodolta nischit.

XLIII

Zhuza-mollar dovorta jikhpi raza-k,
 Somadhan ga manun jiv to urlo mhonnun ;
 Ravil'le tanche fattlean vetat; bhirant
 Tankam dita, pollunk paim nhoim, punn pakham.
 Tanchea khol kallza khanchint lipoit
 Bhirant mornna mal-mot'tea-cho khorch,
 Dukh, ovman ani dukhest vibhots'ia pollenvk
 Aplea mala-cher dusrean zoddchem zoit.

XLIV

Kaim-zann sonvot galli, ninda korit
 Poilea mon'xa-chi, zannem ghoddlem zhuz
 Sonvsarant ; her-zann guneanv korit
 Tanel'lea, van'xel'lea¹ mona-kallzam, zannim
 Aplea bhailean-chem tem kaddun ghevunk,
 Bhovsak dukhovn aplim dhaddsam² kortat,
 Dovrun itleo avoi-eo, itleo ghorkarnim,
 Bhurgim, ghov tim nastonanch obhagi.

1. ambitious; 2. daring/ adventure.

XLV

जैतीवंत जुवावांन सारले दीस
 संवयच्या झुजा मळार, थाठा-माठान,
 मागीर भेटो दिंवन, रोमारी काडून,
 आर्गा दिलीं ताका, जैत दिल्ल्याक.
 पूण नूनु, जाका आवड नाशिल्लें दुसरें
 बगर लोकां मदीं आसचो उगडास
 आपल्या कार्याचो फकत झुजारी म्हणून,
 आलेंतेजाच्या प्रांता लागता सरत.

XLVI

नशीब ताचें आदार दिता ताका
 असले रितीन कि चिंतीत येता घडून,
 कित्याक शेजारचें राज्य वांदाला नांव,
 फाव करता ताका लूट व्हडली, जोडूच,
 सेविल्याचो बेतीस देगे बावटो,
 हेरां धनयांचो, पडटा एकाच खिणांत
 सरपटून पायां पडणें नासून,
 सक्ती करून तांकां फिरंगी बळान

XLVII

असल्या आनी हेरां फिरंग्यां जैतांक लागून,
 लांब काळ कास्तेला लोकान सोंसलें,
 जेन्ना सवस्तकाय आंवडेल्ली दोगांय लोकांनी,
 दिली जिखप्यां लोकान हारिल्ल्या लोकाक,
 सर्व-हुकूमदारा देवा बापान दिल्ल्यान
 दुस्मान राजांक, घोवूच कशे नेमून,
 त्या दोगां भोव श्रेश्ठ इंग्लेजांचे भयर्णीक,
 सुंदर, रसणाये, मायेस्त मोगाळ कुंवरींक.

XLV

Zoitivont Zuanv-an sarle dis
 Sonvoim-chea zhuza-mollar, thatta-matthan',
 Magir bhetto divun, romari kaddun,
 Argam dilim Taka, zoit dil'leak.
 Punn Nuno, zaka avodd-naxil'lem dusrem
 Bogor lokam modim ascho ugddas
 Aplea kar'ea-cho fokot zhuzari mhonnun,
 Alenteja-chea pranta lagta sorot.

XLVI

Noxib tachem adar dita taka
 Osle ritin ki chintit ieta ghoddun,
 Kiteak xezar-chem raj'eo Vandala nanv,
 Favo korta taka lutt vhoddli, zodduch,
 Sevilha-cho Betis dege bavtto,
 Heram dhoniam-cho, poddta ekach khinnant
 Sorpottun paiam poddnem nasun,
 Solti korun tankam Firngi bollan.

XLVII

Oslea ani heram Firngeam zoitank lagun,
 Lamb kall Castela lokan sonslem,
 Jen'na sovostkai anvddel'li dogaim lokam-ni,
 Dili jikhpeam lokan haril'lea lokak,
 Sorv'hukum'dara Deva Bapan dil'lean
 Dusman raza-nk, ghovuch koxe nemun,
 Tea dogam bhov srexxt Inglezan-che bhoinnink,
 Sundor, rosnnai-e, maiest mogall kunvrink.

XLVIII

सोसना ह्या बळीश्ट काळजांक, झुजान कर्मेल्ल्या,
 दुस्मान नाशिल्ल्यान जाचो करचो विभाड,
 देखून हे जमनीर कोणूच नाशिल्ल्यान जिखूंक,
 दर्या ल्हारारं मारतात उडी झुजाक.
 हो जालो पयलोच राजा जो सरलो भायर
 देसांतुल्यान खतखत्यान करच्याक
 कि आफ्रिकेच्या लोकाक कळचें बळान
 क्रिस्ती धर्म मोहम्मदां परस व्हडलो.

XLIX

वान्या नाड्यार फुलयत शिडां पाखटे
 लागलीं मार्गाक रुप्या दरयार पेंवन,
 जशीं हजार सुकणीं थेतीस देवतेक,
 जंय आल्सिदेसान निमणी मोख घाली.
 आबिला दोंगर, सेवता श्रेश्ठ शार
 घेता जिखून, मुसलमानांक धांवडावन;
 मुक्ती दिवन सगल्या एशपाज्या देसाक,
 ते माण्णेंतुल्यान देस-द्रोही ज्युलियानच्या.

L

मर्णान ताका वर्सा दिलिनांत चडूच,
 पुर्तुगालाक येदो व्हडलो वीर
 मेळचो, पूण सार्वभौम गायन-मंडळांत
 सर्गा-वेल्या वर्त्या, वच्चो तांतूंत;
 पूण फिरंग्यां राखणे खातीर तांकां दिले
 ताका व्हेल्ल्या देवान, राज्यकर्ते
 विस्तारपी जमीन, हे आदीं जाल्ले परस,
 श्रेश्ठ कुळये पिळगी, उंचले कुंवर.

XLVIII

Sosona hea bollixtt kallzank, zhuzan kormel'lea,
 Dusman naxil'lean zacho korcho vibhadd,
 Dekhun he zom'nir konnuch naxil'lean jikhunk,
 Doria lharanr martat uddi zhuzak.
 Ho zalo poiloch raza zo sorlo bhair
 Desantu-lean khotkhotean korcheak
 Ki Afrike-chea lokak kollchem bollan
 Kristi dhorm' Mohamadam poros vhoddlo.

XLIX

Varea naddear fuloit xiddam pakhtte
 Laglim margak rupea doriar penvun,
 Zoxim hozar suknnim Thetis devtek,
 Zhoim Alcides-an nim'nni mokh ghali.
 Abyla dongor, Ceuta srextt xhar
 Gheta jikhun, Musolmanank dhanvddavn ;
 Mukti divun soglea Espanha desak,
 Te mann'nmentulean des-drohi Julian-chea.

L

Mornnan taka vorsam dilim-nant chodduch,
 Purtugalak ied'do vhoddlo vir
 Mellcho, punn sarvbhoum'¹ gaion-monddollant²
 Sorga-velea vortea, voch'cho tantunt ;
 Punns Firngeam rakhne khatir tankam dile
 Taka vhel'lea Dev-an, raj'eo-korte
 Vistarpi zomin, hea-adim zal'le poros,
 Srextt kullie pillgi³, unchle kunvor.

1. sovereign; 2. choir; 3. generation.

LI

दुआर्ति राजालो इतलो खोशाल जालो ना
 काळ, त्या उंचल्या पदार आसतनां;
 कित्याक चंचळ काळ वयर सकल,
 वरें आनी वायट, सूख आनी दुख्ख दिता,
 पळेल्या कोणें सदांच रुचीक दशा?
 पळेल्या कोणें भाग्यांत आशिल्ली थिराय?
 राज्यांत ह्या, आनी ह्या राजा विशीं अजून
 ह्या कायद्या उपेग केलो ना ताणें खन्यानींच?

LII

पळेलो ताणें कैदी भाव तो फेर्नादु,
 जो आंवडेतालो व्हडलें कार्य करच्याक,
 वेडायल्ल्या आपल्या लोकांक विग्नांतले वाटांवक,
 आपणाक अर्पितालो सार्रासेनांक,
 आपल्या देसा मोगा खातीरूच सारता
 जिवीत धन्याचें आपलें, केल्लो नेफार,
 दिनासतना आपले सुवातेर सेवता;
 मान दिवन भोवशीक बरव्याक, न्हय आपल्याक!

LIII

कोड्डुन, दुस्मान जिखना जांवचे माण्णेन,
 सोडलो प्राण हारून वचचे पयलीं;
 रेगुलुन, देस आपलो पिड्ड्यार जांवचो
 न्हय देखून, दिसली मेकळीक वगडांवची चडूच,
 हेस्पाज्यांक भिरांत दिसची न्हय म्हूण, हाणें
 मागली सासणा बंदखण आपल्या आंगार!
 कोरुं, कुरसियु, न्हय म्हूण तीग रोमान,
 देसियु, इतले निशठ, इतलें केलें.

LI

Duarte raza-lo itlo khoxal zalo na
 Kall, tea unchlea podar¹ astonam ;
 Kiteak choncholl kall voir sokol,
 Borem ani vaitt, sukh ani dukh dita,
 Pollelea konnem sodanch ruchik doxea ?
 Pollelea konnem bhag'eant axil'li thirai² ?
 Raj'eant hea, ani hea raza vixim azun
 Hea kaidea upeg kelo-na tannem khoreaninch ?

LII

Pollelo tannem koidi bhav to Fernando,
 Zo anvddetalo vhoddlem kar'eo korcheak,
 Veddail'lea aplea lokank vignantle vattanvk,
 Apnnak orpitalo Sarracenank,
 Aplea desa moga khatir-uch sarta
 Jivit dhonia-chem aplem, kel'lo nefar³,
 Di-nastona aple suvater Ceuta ;
 Man divun bhovxik⁴ borveak, nhoim apleak !

LIII

Codro-n, dusman jikhona z anvche mann'nnen,
 Soddlo prann harun⁵ voch'che poilim ;
 Regulo-n, des aplo pidd'dder z anvcho
 Nhoim dekhun, disli mekllik vogddanvchi chodduch,
 Hespanhank bhirant dischi nhoim mhonn, hannem
 Magli sasna bondkhonn aplea angar !
 Corro, Curcio, nhoim mhonn tig Roman,
 Decio, itle nixt⁶, itlem kelem.

1. position; 2. stability/ firmness. 3. slave; 4. public; 5. defeated; 6. loyal.

LIV

पूण, आफोंस पांचवो, एकलोच राज्या वारस,
 नांव जें गाजलां झुजांत, आमच्या हेश्पेरियांत,
 कि गर्वीश्ट वृत्ती त्या रानवटी शेजाऱ्यागेली,
 जाली सकयली, खालती, उणाक दशा,
 आयिल्लो जावन खऱ्यानींच घोडेस्वार अजय,
 इवेरिया देस तो पळेंवक वचचो नाशिल्लो
 जाल्यार; पूण आफ्रिका ताका म्हणत अशक्य,
 कि कोणाच्यान जायना विभाडूंक त्या भयानक राजाक.

LV

हो पुंजांवक पावलो समर्थ भांगरा आपोल,
 जे फकत तिरींता पुरसाक फावले पुंजांवक:
 जुंवा जोत जें तांचे मानेर घालें,
 आजून मोयर तेजीश्ट उडयना काडून.
 कपलाक व्हरता लावरेल, पाचवी चुडटी
 रानवट्यांचेर व्हेल्ल्या जैतांगेली,
 जे पाविल्ले घटमूठ शार आल्कासेर राखणेक,
 लोकभरीत तांजेर, आर्जिला वातड.

LVI

पूण तीं शारां बळान प्रवेसून निमाणीं
 पडलीं तांचीं वज्रा कोटां-दुर्गा
 फिरंग्यां बळग्याक, जांकां जाल्ली संवय
 मुखार जितलें येतलें उडोंवचें विभाडून.
 केल्लीं नवलां उत्तम हत्यार-बळान,
 पोवाड्यान बरोवन सोबीत वर्णुपाचीं,
 ह्या व्हडल्या कार्यांत जोडलो मान-भोवमान,
 फिरंग्यां कीर्त चडूच वाडोवन फांकोवन.

LIV

Punn, Afonso-Panchvo, ekloch raj'ea varos,
 Nanv jem gazlam zhuzant, amchea Hesperiant,
 Ki gorvixtt vrit'ti tea ran'votti xezarea-geli,
 Zali sokoili, khalti, unnak doxea,
 Ail'lo zavn khoreaninch ghoddesvar ojoi,
 Iberia des to pollenvk vocho-naxil'lo
 Zalear ; punn Afrik taka mhonnot oxok'eo,
 Ki konna-chean zaina vibhaddunk tea bhoianok razak.

LV

Ho punzanvk pavlo somorth bhangra apol,
 Je fokot Tirinta pursak favle punzanvk :
 Zunva zot jem tanche maner ghalem,
 Azun Moir tejixtt uddoina kaddun.
 Koplak vhorta laurel, pachvi chuddtti
 Ran'vottean-cher vhel'lea zoitam-geli,
 Je pavil'le ghottmutth xhar Alcacer rakhnek,
 Lokbhorit Tanger, Arzilla vatodd.

LVI

Punn tim xharam bollan provesun nimannim
 Poddlim tanchim vozra kottam-durgam
 Firngeam bollgeak, zankam zal'li sonvoim
 Mukhar jitlem ietlem uddonvchem vibhaddun.
 Kel'lim novlam ut'tom' hathiar-bollan,
 Povaddean borovn sobit vornnupachim,
 Hea vhoddelea kar'iant zoddlo man-bhovman,
 Firngeam kirt chodduch vaddovn-fankovn.

LVII

पूण, उपरांत वान्सेन भरून, जैत जोडूंक
 राज्य करच्या वैभवान, कोडू,
 सोबीत, वेता झूज मांडूंक बळीश्ट
 कास्तेला राज्याक, जंय राजा फेर्नाद आरागांव.
 एकठांय येतात दुस्मानांच्यो फौजी
 अभिमानी आनी वेगळ्या वेगळ्या लोकांच्यो तांच्या,
 कादीज शारांत सावन, उंचल्या पिरनेव मेरेन,
 जाणीं दिल्लो पाळो फेर्नाद राजाक.

LVIII

तरण्या जुआंव कुंवराक बसूंक वोगी
 दिसलें ना तर बरें; धारायता देखून
 वचूंक वान्सेन भरिल्या बापायच्या आदाराक,
 जो आदार राजाक थोडोय दिसलो ना.
 निमाणे-कडेन सुटलो संकेश्टांतुलो,
 कपलाक आघात पडून, तरूय शांत,
 झुजाक वसवसतो बापूय विभाडून पडून;
 पूण झुजा जैत उरलें दुभावान भरून.

LIX

कित्याक तो पूत वरतो, पराक्रमी,
 सज्जन, बळीश्ट, उर्बेवंत वीर,
 रावलो सगलो दिसूच झुजा मळार,
 वरीश्ट धुसपट करून दुस्मानांची,
 हेच रितीन ओक्तावियानांक हारयल्लो
 आंतोनीन, ताचेर जिखप्यान, ताच्याच वांगड्यान,
 जेन्ना फिलिपांच्या मळार तांच्या
 शेजाराच्या खुन्यांची घेतिल्ली सूड.

LVII

Punn, uprant van'sen bhorun, zoit zoddunk
 Raj'eo korchea voibhovan, koddu,
 Sobit, veta zhuz manddunk bollixtt
 Castela raj'eak, zhoim raza Fernand Araganv.
 Ektthaim ietat dusmanam-cheo fouji
 Obhimani ani vegllea vegllea lokancheo tanchea,
 Cadiz xharant savn, unchlea Pyreneu meren,
 Zannim dil'lo pallo Fernando raza-k.

LVIII

Tornnea Zuanv kunvrak bosunk vogi
 Dislem na tor borem; tharaita dekhun
 Vochunk van'sen bhoril'lea bapaichea adarak,
 Zo adar raza-k thoddo-i dislo na.
 Nimanne-kodden suddlo sonkexttantulo,
 Koplak aghat poddun, torui xant,
 Zhuzak vosvosto bapui vibhaddun poddun;
 Punn zhuza zoit urlem dubhavan bhorun.

LIX

Kiteak to put vorto, porakromi,
 Soj'jon, bollixtt, urbevont vir,
 Ravlo soglo dis-uch zhuza mollar,
 Vorixtt dhuspott korun dusmanam-chi,
 Hech ritin Octavian-ak haroil'lo
 Antoni-n, tacher jikhpean, tacheach vangddean,
 Jen'na Phillipan-chea mollar tanchea
 Cesara-chea khunea-nchi ghetil'li sudd.

LX

पूण, सासणा काळखे रातीन धाडलो आफोंसाक
 शांत सर्गा-कडेन, उपरांत तो कुंवर
 राज-सद्रेर आयलो पुर्तुगालाचे
 तो दुसरो जुआंव आनी तेरावो जालो राजा.
 ह्या राजाक मेळच्याक सासणां कीर्त, वावुरलो
 इतलो, जितलें केलें ना खंयच्याच मनशान.
 कित्याक गेलो सोदूंक उदेंती सुर्या
 धारे मेरेन, जी सोदतां आयज तो हांव.

LXI

धाडटा आपले हजीब, जे करतात भोंवडी
 हेस्पाज्या, फ्रांसा, इतालियाक भोव गाजिल्ल्या;
 उतरले बंदार किर्तीवंत नापोलिस,
 जंय पुरिल्ली पार्थेनोपि अप्सरेक,
 ज्या शाराक फावलें नशीब दिसून चंचळ,
 पांगेक घालून कितल्याश्याच सत्तांक,
 फांकलें घोंसार इतल्या वर्सां उपरांत,
 वरत्या हिसपानी लोकांच्या धनियापणांत.

LXII

दरया वेल्यान ताणून वेतात सिसीलिया,
 रोदेस वेळे-वेल्या रेंवाळ बंद्राक;
 थंयच्यान पावतात उंचले न्हंयचे देगेर,
 ज्यो गाजल्यात व्हडलो पाँपेव थंय मरूंक पावन;
 मेंफीस वेतात, पावन धर्तरेर,
 ज्यो शिंपल्यात नीलु न्हंयच्या वुडटे पाण्यांन,
 चांटीत गेले इथियोपिया, एजिप्ता-वेल्यान,
 जंय पाळटात क्रिस्ती धर्मशास्त्रा रिती.

LX

Punn, sasna kallkhe ratin dhaddlo Afonsak
 Xant sorga-kodden, uprant to kunvor
 Raj-sodrer ailo Purtugala-che
 To dusro Zuanv ani teravo zalo raza.
 Hea raza-k mellcheak sasna kirt, vavurlo
 Itlo, jitlem kelem na khoincheach mon'xan.
 Kiteak gelo sodunk Udenti sur'ia
 Dhare meren, ji sodtam aiz to hanv.

LXI

Dhaddtta aple hajib, je kortat bhonvddi
 Hespanha, Fransa, Italia-k bhov gajil'lea;
 Utorle bondrar kirtivont Napoles,
 Zhoim puril'li Parthenope opsorek,
 Jea xharak favlem noxib disun choncholl,
 Pangek ghalun kitlea-xeach sot'tank,
 Fanklem ghonsar iteam vorsam uprant,
 Vortea Hispani lokam-chea dhonia-ponnant.

LXII

Doria velean tannun vetat Sicilia,
 Rhodes velle-velea renvall bondrak ;
 Thoinchean pavtat unchle nhoim-eche deger,
 Jeo gazleat Vhoddlo Pompeu thoim morunk pavun ;
 Memphis vetat, pavun dhortorer,
 Jeo ximpleat Nilo nhoim-echea buddtte pannian ;
 Chanttit gele Ethiopia, Egypta-velean,
 Zhoim pallttat Kristi dhorm'xastra riti.

LXIII

करतात पार एरिथ्रेया दर्या ल्हारां,
 जीं इस्रायेल पर्जेन चांटिल्लीं नासून तारूं,
 पडले फाटीं पर्वत नाबाथागेले,
 जांकां नेटयले नांवान इस्रायेला-पुतान.
 उपरांत घालतात भोंवाडो पर्मळीत
 साबाह देगेक, जी सोवीत आदोनिसा आवयन
 भोवमानायल्ली इतली, सोडून काडून सगलें
 आराविया खोशाल, सोडून फातरी आनी रेंवाळ.

LXIV

सरतात भितर फारशी खाडयेंत, जंय उगडास
 उरला अजून त्या बाबेल गोंदळांतुलो:
 थंयच एवफ्रातेस आनी तिग्रीस जातात मिसळ,
 जांची झर ती व्हांवता वैभवांतल्यान,
 थंयच्यान सोदीत धांवतात निवळ उदक,
 खबर जाची जातलो व्हडलो इतिहास,
 हिंद न्हंयेतुल्यान समुद्रा ल्हारांर,
 जांतल्यान फुडारच्याक धाडजलो ना त्राजान.

LXV

देखले ताणीं लोक अनवळखी, भलतेच,
 भारताचे, कार्मानिया, जेद्रोसियाचे,
 वेगळ्यो चाली रिती, साबार वागणूक,
 जी रचता, करता उत्पन्न दर एकलो वाठार,
 पूण येद्या कड्ड्यां रस्त्यां वेल्यान पर्तून
 सोंपेपणीं येवक ना-मेळ्ळें तांकां;
 थंयच निमाणे मेले, पुरले थंयच;
 परतले नांत आंवडेल्ल्या देसा घरा.

LXIII

Kortat par Erythrea doria lharam,
 Jim Israel porjen chanttil'lim nasun tarum,
 Poddle fattim porvot Nabatha-gele,
 Zankam nettoile nanvan Ismaela-putan.
 Uprant ghaltat bhonvaddo pormollit
 Sabah degek, ji sobit Adonisa avoi-en
 Bhovman-ailli itli, sodun kaddun soglem
 Arabia khoxal, soddun Fātri ani Renvall.

LXIV

Sortat bhitor Farxi khaddi-ent, zhoim ugddas
 Urla azun tea Babel gondollantulo:
 Thoinch Eufates ani Tigris zatat misoll,
 Zanchi zhor ti vhanvta voibhovant-lean,
 Thoincean sodit dhanvtat nivoll udok,
 Khobor zachi zatlo vhoddlo itihās,
 Hind nhoim-ientulean somudra lharanr,
 Zantlean fuddar-cheak dhaddzolo na Trajan.

LXV

Dekhle tannim lok onvollkhi, bholtech,
 Bharot-ache, Carmania, Gedrosia-che,
 Veglleo chali riti, sabar vaggnuk,
 Ji rochta, korta utpon'n dor-eklo vatthar,
 Punn ied'dea kodd'ddeam rosteam-velean portun
 Sompe-ponnim ievunk na-mell'llem tankam ;
 Thoinch nimanne mele, purle thoinch;
 Portole nant anvddel'lea desa-ghora.

LXVI

निगूत पळेतलो सर्ग राखत दिसत
 मानुयेलाक आनी ताच्या सार्थक गुणांक लागून,
 हें इतलें कश्टी कार्य, जें धुकलीत ताका
 व्हडल्यो, वरीश्ट हालचाली करपा खातीर,
 (मानुयेल, जो जुआंवा फाटल्यान आयलो राजा
 म्हणून राज्यांत, उंचल्या येवजण्यांनी,
 राज्या जापसालदारकी घेना फुडें,
 घेतली ती व्हडलो दर्या जिखपाचीय.

LXVII

हो राजा, ती श्रेश्ठ येवजण धरून घट्ट,
 ते जापसालदारकेची, जी गंभीरतायेन
 घेतली तार्णे आपल्या पुर्वजांची,
 (जांचो बेत सदांच वाडोंवचो देस),
 एकूच खिण लेगीत घेनाशिल्लो विसव,
 गुल्ल वेळ, जेन्ना पळटा उजवाड,
 आनी नखेत्रां स्पश्ट सरतात येवन भायर,
 आपोवणें दिंवक विसव घेंवचे खातीर.

LXVIII

न्हिदून पडिल्लो आसता भांगरा बाज्जेर,
 जंय कल्पने-शक्तीक फुड्यात पाखां सुफळ,
 सतत येवजण्यांत आशिल्लो गुंथून
 आपल्या पदाच्या, रगत आनी जापसालदारकेच्या,
 भारावली न्हीद ताचे दोळे धांपून,
 काळजा वावर आडांवक दिनासतना,
 कित्याक, तो न्हिदना फुडें लकणी येवन,
 मोर्फेव दिसलो ताका रुपांनी साबार.

LXVI

Nigut polletolo sorg rakhot disot
 Manoel-ak ani tanchea sarthok gunnank lagun,
 Hem itlem koxtti kar'eo, jem dhuklit taka
 Vhoddleo, vorixtt halchali korpa khatir,
 (Manoel, zo Zuanv-a fattlean ailo raza
 Mhonnun raj'eant, unchlea ievzonneam-ni),
 Raj'ea zapsaldarki ghen a fuddem,
 Ghetlii ti vhoddlo doria jikhpa-chii.

LXVII

Ho raza, ti srextt ievzonn dhorun ghott',
 Te zapsaldarke-chi, ji gombhirtaien¹
 Ghetli tannem aplea purvozam-chi,
 (Zancho bet sodanch vaddonvcho des),
 Ekuch khinn legit ghe-naxil'lo visov,
 Gul'l vell, jen'na polltta uzvadd,
 Ani nokhetram spoxtt sortat ievun bhair,
 Apovnnem divunk visov ghenvche khatir.

LXVIII

Nhidun poddil'lo astam bhangra baj'jer,
 Zhoim kolpone-xoktik² fut'ttat pakham sufoll,
 Sotot ievzonneant axil'lo gunthun
 Aplea poda-chea, rogot ani zapsaldarke-chea,
 Bharavli nhid tache dolle dhampun,
 Kallza vavr addanvk di-nastonam,
 Kiteak, to nhidona fuddem loknni ievun,
 Morfeu dislo taka rupam-ni sabar.

LXIX

हांगासर दाखयता ताका, कि आपूण चडत
 इतलो वयर, कि पयलें मळब तेंकत,
 जंयच्यान देखत वेगळे वेगळे संवसार,
 जायत्या भासां लोक, आथवोच, रागीश्ट;
 आनी फुडें जंयच्यान दीस येता उदेवन,
 विस्तारले उपरांत दोळे ताणून, ओडून,
 पळेल्यो पोरण्या, पयस, उंचल्या दोंगरारं
 फुटिल्ल्यो दोन निगूत, ऊंच झरी.

LXX

सापजां, सुकणीं, रागीश्ट, हेरूय मोनजात
 रावताली गा त्या रानवट दोंगरार बिराडून;
 रानवट रूख, झाडां, वनस्पत साबार
 आडायताली वाट आनी चाल सगल्या लोकाची.
 हे कठीन, निबर दोंगर, येतले विरूद्ध
 उलोवा-उलोवपाचेर, दाखयत आपुणूच
 आदांवान पातक केल्ल्यान, आमच्या काळा
 मेरेन, मनशा पायांनी माडिले नांत.

LXXI

उदकांतुल्यान वयर सरताले दिसत
 ताचे वटेनूच व्हडलीं धेंपां मारीत,
 दोग मनीस, जे चडूच म्हातारे दिसत,
 हावभाव गांवटी आसुनूय, हुरमतीचो;
 केंसां-तोकां वेल्यान गळत थेंबे
 उदकाचे, जे न्हाणयताले सगलें आंग;
 काती रंग बावतो, जाल्लो काळसार;
 खाड जंटियांत, काडूंक नाशिल्लें लांबदीक.

LXIX

Hangasor dakhoita taka, ki apunn choddot
 Itlo voir, ki poilem mollob tenkot,
 Zhoinchean dekhhot veglle veglle sonvsar,
 Zaita bhasam lok, athvoch, ragixtt ;
 Ani fuddem zhoinchean dis ieta udevn,
 Vistarlea uprant dolle tannun, oddun,
 Polleleo pornnea, pois, unchlea dongranr
 Futtil'leo don nigut, unch zhorì.

LXX

Sapzam, sukhnim, ragixtt, herui mon'zat
 Ravtali ga tea ran'vott dongranr biraddun ;
 Ran'vott rukh, zhaddam, vonospot sabar
 Addaitali vatt ani chal soglea loka-chi.
 He kotthin, nibor dongor, ietle virudh
 Ulova-ulovpa-cher, dakhoit apunnuch
 Adanv-an patok kel'lean, amchea kalla
 Meren, mon'xa paiam-ni madd'ddile nant.

LXXI

Udkantulean voir sortale disot
 Tache votten-uch vhoddlim dhempam marit,
 Dog monis, je chodduch mhatare disot,
 Havbhav ganvtti asun-ui, hurmoti¹-cho ;
 Kensam-tonkam velean gollot thembe
 Udka-che, je nhannoitale soglem ang;
 Kati rong bavto, zal'lo kallsar;
 Khadd zonttiant, kaddunk naxil'lem lambdik.

LXXII

दोगांयचीं माथीं हाडिल्लीं मुकूट नेटोवन
ताळियो, तोरणां, वाली अनवळखी सजोवन;
तांतलो एकलो दिसत गेल्लो थकून,
जसो कितें आयिल्लो खूव पयशिल्ल्यान,
उदक हाल्लें धोल्लें तोणक्या तोलान,
दिसत दुसरे कडच्यान आयलें व्हांवत:
जसो आलफेयु आर्कादीया सावन सिराकूसा
वेतालो सोदूंक धरूंक आरेथुसाक वेंगेंत.

LXXIII

हो, जो चड गंभीर आसलो व्यक्तीन,
पयसुल्ल्यान राजाक मारता उलो असोच:
“तुमी, राज्याक जाच्या तशेंच मुकुटाक
राखला व्हडलो भाग संवसाराचो,
हेर आमी, जांची कीर्त फांपावल्या इतली,
जांचे मानेक केन्नांच लागलें ना जूं,
सांगतांव तुमकां कि पावलो वेळ धाडचें
घेंवक आमचे लागच्यान व्हडलो कर-भार.

LXXIV

“हांव गा श्रेश्ठ गंगा, जो वेंकुंठांत,
सर्गार आसता म्हजें खरेलें पाळणें;
हो दुसरो म्हळ्यार इंद्र, राजा ह्या दोंगरार
फुडें दिसतल्या, ताचो जाल्लो जल्म.
तुमकां लागतलें गा व्हडलें झूज
आमकां जोडूंक, पूण हट्ट धरल्यार, निमाणें
दिसूंक नाशिल्ल्यां जैतां वरवीं, दुभाव वीण,
पळेतल्याय गा लोकाक घेतले जिखून.”

LXXII

Dogainchim mathim haddil'lim mukutt nettovn
 Tallieo, tornnam, vali onvollkhi sozovn ;
 Tantlo eklo disot gel'lo thokun,
 Zoso kitem ail'lo khub poixil'lean,
 Udok hal'lem dhol'lem tonnkea tolan,
 Disot dusre-koddchean ail'lem vhanvot :
 Zoso Alpheo Arcadia savn Syracuse
 Vetalo sodunk dhorunk Arethus-a-k vengent.

LXXIII

Ho, zo chodd gombhir aslo veoktin,
 Poisul'lean raza-k marta ulo osoch:
 "Tumi, raj'eak zachea toxech mukutt-ak
 Rakhla vhoddlo bhag sonvsara-cho,
 Her ami, zanchi kirt fampavlea¹ itli,
 Zanche manek ken'nanch laglem na zum²,
 Sangtanv tumkam ki pavlo vell dhaddchem
 Ghevunk amche-lagchean vhoddlo kor-bhar³.

LXXIV

"Hanv ga srexth Ganga, zo voinkunttant⁴,
 Sorgar asta mhojem khorelem pallnnem ;
 Ho dusro mhollear Ind, raza hea dongrar
 Fuddem distolea, tacho zal'lo zolm'.
 Tumkam lagtolem ga vhoddlem zhuz
 Amkam zoddunk, punn hott' dhorlear, nimannem
 Disunk naxil'leam zoitam vorvim, dubhav-vinn,
 Polletole-ai ga lokak ghetole jikhun."

1. fame has spread; 2. yoke; 3. tribute; 4. paradise.

LXXV

अदीक म्हळें ना श्रेश्ठ, पवित्र न्हंयेन,
 पूण दोगूय नांच जाल्यो एकाच खिणांत,
 मानुयेल उट्टा नव्याच अजापान भरून,
 येवजणेंत व्हडलो गोंदळ घडोवन.
 तेन्ना सुर्यान ओडली उजवाडीत वोल
 काळखी न्हिदेंत आशिल्ल्या अर्ध-गोलाचेर;
 सकाळ उदेली मळबार रंग चित्रावन,
 लजे गुलाव आनी तांवड्या गुंज फुलांचे.

LXXVI

आपयता राजा सभा आळांचू करच्याक,
 सपनांतल्यो व्यक्ती मांडटा मुखार तांच्या,
 पवित्र जाणट्यान म्हणिल्लीं सांगलीं उतरां,
 जीं सगल्यांक दिसलीं व्हडले तोखणायेचीं.
 धारायलें तयारी करूंक तारवां वांदूंक,
 धीट काळजान, वचचें ऊंच ध्येयान,
 धाडिल्ल्या लोकान दरया पार करून,
 सोदीत नवेच देस, नवें तें वातावरण.

LXXVII

हांवें तर केन्नांच येवजूंक नाशिल्लें खन्यानींच,
 काळजांतलें म्हज्या वेव्हारांत हाडीत म्हणून,
 जरी असलीं कार्यां व्हडलीं करूंक सदांच
 म्हज्यांतलें पारखुपी मन दीत भास;
 नकळें कित्याक लागून, खंयच्या मानाक,
 कसली बरी खुणा दिसली म्हज्यांत,
 कि हातांत म्हज्या दीत म्हाराज श्रेश्ठ
 ह्या व्हडल्या, गंभीर, धाडसा कार्या चावी.

LXXV

Odhik mhollem na srextt, povitr nhoim-en,
 Punn doguui nanch zaleo ekach khinnant,
 Manoel utt'ttha noveach ojapan bhorun,
 Ievzonnent vhoddlo gondoll ghoddovn.
 Ten'na sur'ian oddli uzvaddit vol
 Kallkhi nhident axil'lea ordh-gola-cher¹ ;
 Sokall udeli mollbar rong chitravn,
 Loje gulab ani tambddea-gunz fulam-che.

LXXVI

Apoita raza sobha allanchu korcheak,
 Sopnantleo veokti manddta mukhar tanchea,
 Povitr zannttean mhonnil'lim sanglim utram,
 Jim sogleank dislim vhoddle tokhnnai²-echim.
 Tharailem toieari korunk tarvam bandunk,
 Dhitt kallzan, voch'chem unch dhiei-an,
 Dhaddil'lea lokan doria par korun,
 Sodit novech des, novem tem vatavronn.

LXXVII

Hanvem tor ken'nanch ievzunk naxil'lem khoreaninch
 Kallzantlem mhojea vevharant³ haddit mhonnun,
 Zori oslim kar'iam vhoddlim korunk sodanch
 Mhojeantlem parkhupi mon diit bhas ;
 Nokllom kiteak lagun, khoinchea mana-k,
 Kosli bori khunna disli mhojeant,
 Ki hatant mhojea diit mharaj srextt
 Hea vhoddlea, gombhir, dhaddsa kar'ia chavi.

1. hemisphere; 2. admiration; 3. into practice.

LXXVIII

मागणें करून आनी मोगाळ उतरां सांगून,
 जीं राजाली आज्ञाच जाता, चड सक्तीची,
 म्हळें म्हाका: “कळीन, किर्तीवंत
 गजाली जोडटात वावर कश्ट करूनूच;
 व्हडले, फामाद मनीस घडयतात जिवीत;
 जें संकटांत झुजता आनी वगडावन वेता;
 जेन्ना तेंच पडना लजे भिरांतीक,
 तेन्ना, तगत उणें पूण विस्तारता चडूच.

LXXIX

“हांवेंच तुका सगल्यांतलो काडला वेंचून
 व्हडल्या कार्याक, जें तुकाच जाता फावो;
 श्रेश्ठ वावर तो, कश्टी पुणून वुद्दीचो,
 जातलो ल्हवू, हांव जाणां, केल्लो म्हाका.”
 सांवरलों ना गा, जाप दिली रोकडी:
 “म्हाराज, धाडस करूंक लोखणा, उज्या,
 बर्फाक, हें भोवच थोडें तुमचे पासत,
 चड दुखा-गजाल हें जिवीत इतलें मोटवें.

LXXX

“कल्पना करात व्हडलीं धाडस-कार्या,
 जीं एवरीस्थेयु आल्सिदेस खातीर सोदून काडीत;
 मारूंक क्लेनेव शिंवाक, निश्टूर हारिप्यांक,
 एरीमांथ रानांतल्या दुकराक, क्रूर हिद्राक;
 देंवक निमाणो काळखींत यमकोंडाचे;
 जंय दीति शेतां-मळां शिंपता एशतीज,
 कित्याक व्हडलें संकट, व्हडलो अपमान
 सोंसूंक तुमकां, म्हाराज, मन-कूड तयार.

LXXVIII

Magnnem korun ani mogall utram sangun,
 Jim raza-li ad' nianch zata, chodd sokti¹-chi,
 Mhollem mhaka : "Kotthin, kirtivont
 Gozali zoddttat vavr koxtt korun-uch ;
 Vhoddle, famad monis ghoddoitat jivit,
 Jem sonkottant zhuzta ani vogddavn veta ;
 Jen'na tench poddona loje bhirantik,
 Ten'na, togot unnem punn vistarta chodduch.

LXXIX

"Hanvench tuka sogleantlo kaddla venchun
 Vhoddlea kar' iak, jem tukach zata favo ;
 Srextt vavr to, koxtti ponnun bud' dhicho,
 Zatlo lhovu, hanv zannam, kel' lo mhaka."
 Sanvorlom na ga, zap dili rokddi :
 "Mharaj, dhaddos korunk lokhna, ujea,
 Borfak, hem bhovuch thoddem tumche pasvot,
 Chodd dukha-gozal hem jivit itlem mottvem.

LXXX

"Kolpona korat vhoddlim dhaddos-kar' iam,
 Jim Eurystheo Alcides khatir sodun kaddit;
 Marunk Cleneu xinvak, nixttur Harpiank,
 Erymanth ranant-lea dukrak, krur Hidrak;
 Denvunk nimanno kallkhint iem' kondda-che;
 Zhoim Dite xetam-mollam ximpta Estyge,
 Kiteak vhoddlem sonkott, vhoddlo opman
 Sonsunk tumkam, mharaj, mon-kudd toiear."

LXXXI

गिरेस्त भेटो दिवन आठयता उपकार
 म्हजे, वाखाणटा व्हयकार उतरांनी गोड;
 कित्याक वाखाणिल्ले शोगूण जियेतात वाडटात,
 हुसकायता तूस्त व्हडलीं कार्यां करूंक.
 वांगड म्हजो करच्याक रोकडो तयार,
 मोगान आनी इश्टागतीच्या बांदपासान,
 मनाक आनी किर्तीक आंवडे नाशिल्लो उणो
 पावलु द गामा, हो मोगाळ भाव गा म्हजो.

LXXXII

ताका जोडून येता गा निकोलाव कुएल्यु,
 वावर करच्याक भोवच खांपो कश्टी;
 दोगूय उपेगवंत, बुदवंत भोवच बरे,
 अणभविल्ले झुजांत, हत्यार, तंवकान,
 रोकडे तयार केले तरणाट्यांक,
 जांच्यांत विक्रमी इत्सा फुरफुरताली;
 सगले कश्टी पराक्रमी; दिसत
 तशेच व्हडल्या कार्यांक अर्पितले.

LXXXIII

मानुयेल राजान सगल्यांक दिली मजुरी,
 चडूच मोगान जांवचे तयार कार्यांक,
 शुर उतरांनी गा तांकां धिटाय दिवन,
 तांच्या सगल्या वावरांत येस आंवडेवन.
 हेच रितीन मिनयांक हाडिल्ले एकठावन,
 भांगरा घुंगट जिखून हाडचे पासत,
 धाडिल्ले त्याच निर्मिल्ल्या तारवान, जाणें
 केल्लें धाडस एवशीन दरयार ताणूंक.

LXXXI

Girest bhetto divun atthoita upkar
 Mhoje, vakhanntta vhoikar utranim godd;
 Kiteak vakhannil'le xegunn jietat vaddttat,
 Huskaita tust vhoddlim kar'iam korunk.
 Vangodd mhozo korcheak rokddo toiear,
 Mogan ani ixhtagoti-chea bandpasan,
 Man-ak ani kirti-k anvdde-naxil'lo unno
 Paulo da Gama, ho mogall bhav ga mhozo.

LXXXII

Taka zoddun ieta ga Nicolau Coelho,
 Vavr korcheak bhovuch khampo koxtti;
 Dogui upegvont, budhvont bhovuch bore,
 Onnbhovil'le zhuzant, hathiar, tonvkan,
 Rokdde toiear kele tornnatteank,
 Zancheant vikromi itsa furfurtali ;
 Sogle koxtti-porakromi ; disot
 Toxech vhoddlea kar'iak orpitole.

LXXXIII

Manuel raza-n sogleank dili mozuri,
 Chodduch mogan zavnche toiear kar'iak,
 Xur utranim ga tankam dhittai divun,
 Tanchea soglea vavrant ies anvdevn.
 Hech ritin Minyank haddil'le ektthavn,
 Bhangra ghungott¹ jikhun haddche pasvot,
 Dhaddil'le teach nirmil'lea tarvan, zannem
 Kel'lem dhaddos Euxine doriar tannunk.

LXXXIV

उलीसिस शारा श्रेश्ठ बंद्रांत तयार,
 व्हडलो ध्येयवाद वोवाळ करून, स्वइत्सेन,
 सुटपाक येत्रांच तारवां, आडाय-नासतना.
 (जंय तेजु सावें, धवीच रेंव गा मिसळत
 सोन्या भाशेन, नेपतून दरया खान्यांत)
 तरण्या फुरफुन्याक कसलीच ना भिरांत,
 कित्याक तारवटी लोक, जमनीर झुजारी,
 सगले कडेन वचूंक राजी म्हाका.

LXXXV

येताले शिपायक जिनसांवार भेसान,
 वेगवेगळे रंग, साबार रितीन न्हेसून,
 उणे तयार न्हय कश्ट करूंक झुजांत,
 संवसाराचे नवेच देस सोदच्याक.
 बळीश्ट तारवांर व्हांवत शांत वारें
 फडफडायत ल्हारेल्ले धजस्तंभः
 भास दितालीं, व्हडले दर्या पळेवन,
 ओलिंपांत नखेत्रां जांवच्याक, आर्गोस भाशेन.

LXXXVI

असले रितीन तयार जाले उपरांत,
 तसलो प्रवास मागता आनी लायता तशें,
 तयार केले आमचे आत्मे मर्णाक,
 जें संकेश्ट सदांच तारवटी दोळ्यां मुखार.
 सर्व-हुकुमदाराक, जो सर्गीं-सभा
 राखता एकेच नदरेन हुर्मतीचे,
 मागले मार्गदर्शन करचे उपकार,
 फुंकूच मारची म्हणून आमच्या कार्याक.

LXXXIV

Ulysses xhara srexth bondrant toiear,
 Vhoddlo dhiei-vad¹ bovall korun, svo-itsen²,
 Suttapak ien'nanch tarvam, addai-nastonam.
 (Zhoim Tejo savem, dhovich renv ga misllot
 Sorea bhaxen, Neptun doria khareant)
 Tornnea furfureak koslich na bhirant,
 Kiteak tarvotti lok, zom'nir zhuzari,
 Sogle kodden vochunk raji mhaka.

LXXXV

Ietale xipaik jin'sam-var bhesan,
 Vegvegle rong, sabar ritin nhesun,
 Unne toiear nhoim koxth korunk zhuzant,
 Sonvsarache novech des sodcheak.
 Bollixth tarvanr vhanvot xant varem
 Foddfoddait lharel'le dhozsthomb:
 Bhas ditalim, vhoddle doria pollevn,
 Olimpant nokhetram zavncheak, Argos bhaxen.

LXXXVI

Osle ritin toiear zalea uprant,
 Toslo provas magta ani laita toxem,
 Toiear kele amche atme mornnak,
 Jem sonkexth sodanch tarvotti dolleam mukhar.
 Sorv'hukum'dar-ak³, zo sorgim-sobha
 Rakhta ekech nodren hurmoti-che,
 Magle margdorxon korche upkar,
 Funk-uch marchi mhonnun amchea kar'iak.

1. idealism; 2. self-desire; 3. Almighty.

LXXXVII

कडसरले आमी त्या पवित्र देव-मंदिरांतले,
 जें बसलां थीर दर्या वेळेर बांदून,
 जाका दिलां नांव ते धर्तरेचें, देखीक,
 जंय देवूच दिलो संवसाराक मासांत.
 प्रमाण दितां, तुमकां, राया, येवजात
 कसो हांव ते वेळे वेलो सरलों कुशीन,
 भितर्या दुभाव-भिरांतीन कडकडून,
 खरेंच मानूंक जमना दोळ्यांक म्हज्या.

LXXXVIII

लोक एकठवलो त्या दिसाक शारांतुलो,
 (कांय जाण इश्ट, हेर जाण सोयरे धायरे,
 दुसरे फकत पळेवपी), येताले जमत,
 दुखेस्त तशे विराहचे नदरेंत भरून,
 आनी आमी, वांगडा शेगुणी मनीस धरून
 हजार धर्मसंधां वांगडी साधू,
 मिरवणुकेंत संध्रम देवाक प्रार्थून,
 आयल्यांव चलत आमच्या तारवां लागीं.

LXXXIX

येद्दी लांब, दुभावी पोयण करच्याक
 शेणिल्ले धरीत आमकां सगलो लोक;
 बायलो सगल्यो रडणें रूदन करीत,
 दादले सुस्कार सोडीत काळजां खरीत.
 आवयो, बायलो, भयणी (जांकां मोगांत
 नासता विस्वास चडूच) आपलें जोडीत,
 निरास, निर्शेणीची भोवच भिरांत
 आमकां पळेंवक मेळचे नांत इतले बेगीं.

LXXXVII

Koddsorle ami tea povitr Dev-mondirantle,
 Jem boslam thir doria veller bandun,
 Zaka dilam nanv te dhortore-chem, dekhik,
 Zhoim Dev-uch dilo sonvsarak masant.
 Promann ditam, tumkam, Raia, ievzat
 Koso hanv te velle-velo sorlom kuxin,
 Bhitor'iam dubhav-bhirantin koddkoddun,
 Khorenoch manunk zomona dolleank mhojea.

LXXXVIII

Lok ektthovlo tea disak xharantulo,
 (Kaim zann ixtt, her-zann soire-dhaire,
 Dusre fokot pollevpi), ietale zomot,
 Dukhest toxo virah-che¹ nodrent bhorun,
 Ani ami, vangdda xegunni monis dhorun
 Hozar dhorm'songham² vangddi sadhu,
 Mirvonnukent sombhrom³ Deva-k prarthun,
 Aileanv cholot amcheam tarvam lagim.

LXXXIX

Ied'di lamb, dubhavi poinn korcheak
 Xennil'le dhorit amkam soglo lok;
 Bailo sogleo roddnnem-rudhon korit,
 Dadle suskare soddit kallza khorint.
 Avoi-eo, bailo, bhoinnim(zankam mogant
 Nasta visvas chodduch) aplem zoddit,
 Niras, nirxenni-chi bhovuch bhirant
 Amkam pollenvk mellche-nant itle begim.

1. nostalgia of separation; 2. Religious Orders; 3. solemn.

XC

एक बायल म्हणत: “पुता, तूच थाकाय
गोड तेंकणो आसलो जावन म्हाका,
ह्या म्हज्या थकून गेल्ल्या म्हातारपणार,
जें सोंपत दुखा कोडसाणीच्या रडण्यान;
कित्याक दळिद्री, दुर्दैवी सोडटा म्हाका?
म्हजेच-लागच्यान कित्याक, मोगाळ पूता,
कडसरता, दफन करूंक दर्यांत खंयच्या,
जंय जायत तूं जेवण मासळे भकीक पडून?”

XCI

दुसरी बायल, केंस सोडून आपले म्हणत:
“मोगाळ, गोड पती, जाचे विणें
जांवर्चेना जियेवक म्हज्यान, कित्याक वेताय
रागीश्ट दर्यार धाडजून, हें जिवीत म्हजें
न्हय गा तुजें? दुभावीशे वाटेन गेल्ल्यान,
विसरता आमचो मोयपास इतलो गोड?
आमचो मायेस्त मोग, आमचीच खोशालकाय
जाय गा व्हेल्ली वाऱ्यान शिडां वेल्यान?”

XCII

ह्या आनी हेर उतरांनी बायलो सांगत,
मोगान भारावन, चुरचुऱ्यांनी वेश्टून,
जाणटीं तशीं भुरगीं तांचे फाटीं,
जांकां लागता उणोच धीर पिरायेन.
लागशिल्ले दोंगर पडसाद जाप दिताले,
भोवच दयेन दिसते भारावन, मोवाळून,
भिजयतालीं दुकां धवे रेंवेर,
राशीन रेंवे-कणां इतलीं आसत.

XC

Ek bail mhonnot: "Puta, tunch thakai
 Godd tenknno aslo zavn mhaka,
 Hea mhojea thokun gel'lea mhatarponnar,
 Jem sompot dukha koddanni-chea roddnean;
 Kiteak dollidri, durdoivi soddta mhaka?
 Mhojeh-lagchean kiteak, mogall puta,
 Koddsorta, dofon' korunk doriant khoincea,
 Zhoim zait tum jevonn maslle bhokik poddun?"

XCI

Dusri bail, kens soddun aple mhonnot :
 "Mogall, godd poti, zache vinnem
 Zavnchem-na jievunk mhojean, kiteak vetai
 Ragixtt doriar dhaddzun, hem jivit mhojem
 Nhoim ga tujem? Dubhavi-xe vatten gel'lean,
 Visorta amcho moipas itlo godd?
 Amcho maiest mog, amchich khoxalkai
 Zai ga vhel'li varean xiddam velean ?"

XCII

Hea ani her utram-ni bailo sangot,
 Mogan bharavn, churchuream-ni vexttun,
 Zannttim toxim bhurgim tanche fattim,
 Zankam lagta unnoch dhir pirai-en.
 Lagxil'le dongor poddsad zap ditale,
 Bhovuch doien diste bharavn, movallun,
 Bhizoitalim dukam dhove renver,
 Raxin renve-konnam itlim asot.

XCIII

आमच्यांतले नदर वयर काडी नासतनां,
 आवयक, बायलेक पळेंवक असले स्थितींत,
 दुख्खांत पडचे न्हय वा बदलचे न्हय
 म्हणून आमी घेतिल्ले थारावणेचे,
 थारायलें हांवेंच तारवार चडचें म्हणून,
 संवयेचो निरोप घे नासतना वचून,
 जरूय तर घेंवचो निरोप चाल मोगाळ,
 चडूच दुख्ख वेतल्याक वा उरतल्याक.

XCIV

पूण एक जाणट्यान, हुर्मतीचें मुखकमळ ताचें,
 जो लोकां मदें वेळेर आसलो उबो,
 आमचेर नदर थिरावन, तकली घुंवडावन,
 तीन पावटीं, अस्वस्थ, संतोस उगतावन,
 जड आवाज इल्लो व्हडल्यान उखलून,
 जो आमकां स्पश्ट आयलो आयकूंक दर्यार,
 अणभवानूच भरिल्ल्या गिन्यानान,
 काडलीं असलीं उतरां काळजांतुल्यान:

XCV

“राज्य करचो वैभव! वान्सा व्यर्थ
 त्याच गर्वाची, म्हणटांव जाकाच कीर्त!
 फटोवपी रूच, जिका लागता उजो,
 लोकां मोगाळ भास जाता कीर्त!
 केदी व्हडली ख्यास्त, केदी नीत
 करतात तुमच्या वायां काळजांत मोगाळ!
 कसलीं मर्णां, संकट, हाल-उपाद्रे,
 कसलीं कर्तुपां क्रूर अणभव घेतात!

XCIII

Amcheantle nodor voir kaddi-nastonam,
 Avoi-ek, bailek pollenvk osle sthitint,
 Dukhant poddche nhoim va bodolche nhoim
 Mhonnun ami ghetil'le tharavnne-che,
 Tharailem hanvench tarvar choddchem mhonnun,
 Sonvoim-cho nirop ghe-nastonam vochun,
 Zorui tor ghenvcho nirop chal mogall,
 Chodduch dukh vetleak va urtoleak.

XCIV

Punn ek zanntean hurmoti-chem mukhkomoll tachem
 Zo lokam modem veller aslo ubo,
 Amcher nodor thiravn, tokli ghunvddavn,
 Tin pavttim, osvosth, osontos ugtavn,
 Zodd avaz il'lo vhoddlean ukhlun,
 Zo amkam spoxtt ailo aikunk doriar,
 Onnbhova-nuch bhoril'lea ginean-an,
 Kaddlim oslim utram kallzantulean :

XCV

“Raj'eo korcho voibhov! Van'sa veorth
 Teach gorva-chi, mhonnttanv zakach kirt !
 Fottovpi ruch, jika lagta uzo,
 Lokam mogall bhas zata kirt !
 Kedi vhoddli kheast, kedi nit
 Kortat tumchea vaiam kallzant mogall !
 Koslim mornnam, sonkott, hal-upodre,
 Koslim kortupam krur onnbhovn ghetat!

XCVI

“निवर अस्वस्थताय आत्म्याक जिविताक,
 अनाथ, विधवांक, शिंदळकेकूय कारण,
 शाणें आनी वळखीचें तें सगलें खावगें
 भाट-वेंस, राज्यां, साम्राज्यां सगलें मेळून!
 म्हणटात तुका श्रेश्ठ, म्हणटात वरतें,
 फावो जातात तुका बदनामी, शिराप;
 म्हणटात तुका कीर्त, वैभव व्हडलो,
 असल्या नांवांनी फटवता नेणटो लोक!

XCVII

“धारायता आनीक कितले नवेच विभाड
 व्हरूंक ह्या राज्यांक आनी तांतल्या लोकांक लोटून?
 कसलीं संकेश्टां, कसलीं मर्णा निर्मीत
 तांकां, खंयच्या वरत्या नांवा खाला?
 राज्यां, भांगरा खणीं खंयच्यो दिल्या
 भासावन, जें करता इतले सोंपेपणान?
 भासायल्या तांकां कसली कीर्त, इतिहास?
 कसलीं जैतां? इनामां? कसल्यो जिखो?

XCVIII

“पूण तूं, पिळगी त्या मुर्खा दादल्याची,
 पातक जाचें आनी आज्ञा मोडिल्ली गजाल,
 न्हय फकत त्या राज्या वरत्या वैकुंठांतलो
 घालो तुका देस-भायर, दुखेस्त अवकासांत,
 पुणून दुसरे स्थितींतलो मनशा पेल्यान,
 त्या शांत आनी साद्या-भोळ्या निरपराधांतलो
 भारायलो तुका इतलो भांगरा-युगांतलो,
 कि तुका उडयलो हत्यारां लोखणा मदीं:

XCVI

“Nibor osvosth’tai atmeak jivitak,
 Onath¹, vidhvank², xindollkek³-ui karonn,
 Xannem ani vollkhichem tem soglem khavgem
 Bhatt-bens, raj’eam, sam’raj’eam soglem mellun!
 Mhonnttat tuka srexxt, mhonnttat vortem,
 Favo zatat tuka bodnami, xirap;
 Mhonnttat tuka kirt, voibhov vhoddlo,
 Oslea nanvam-ni fottovta nenntto lok!

XCVII

“Tharaita anink kitle novech vibhadd
 Vhorunk hea raj’eank ani tantlea lokank lottun?
 Koslim sonkexttam, koslim mornnam nirmit
 Tankam, khoincea vortea nanva khala?
 Raj’eam, bhangra khonnim khoinceo dilea
 Bhasavn, jem korta itle someponnan?
 Bhasailea tankam kosli kirt, itihās?
 Koslim zoitam? Inamam? Kosleo jikho?

XCVIII

“Punn tum, pillgi tea murka dadleachi,
 Patok zachem ani ad’nia moddil’li gozal,
 Nhoim fokot tea raj’ea vortea voinkunttantlo
 Ghalo tuka des-bhair, dukhest avkasant,
 Ponnun dusre-i sthitintlo mon’xa pelean,
 Tea xant ani sadhea-bholea niropradhantlo
 Bharailo tuka itlo bhangra-iugantlo,
 Ki tuka uddoilo hathiaram lokhna modim:

XCIX

“हे इतले रुचीक मिजाशीन भरून ओतून,
 तूं इतलो फुल्ला ल्हव-पीक कल्पने-शक्तीन;
 कुडे क्रूरतायेक, रागीश्ट मनाक
 नांव दिलां तुवें कश्ट आनी पराक्रमाचें;
 तूं मानता इतलें, येद्या व्हडल्या मापान,
 जिविताक तिरस्कार करून, फावत जाका
 प्रियेवाचें मोल, कित्याक तेंच व्हगडांवक
 कितलो भियेलो, जो दिता आमकां जोडून:

C

“तुमचे म्हऱ्यांत नासता इस्मायेली मनीस,
 जांचे कडेन सदांच मेळत झुजां?
 पाळिना तो गा आराबियागेलो कायदो,
 जेन्ना तूं गा क्रिस्ता कायद्याक झुजताय?
 ना तुका शारां हजार, अनंत जमीन,
 जाय आसत तुका चडूच जमीन, दौलत?
 ते नांत व्हय हत्यार वावडूंक निपूण कश्टी,
 जैतां खातीर तुका तुस्त जाय आसत?

CI

“दारवंट्यार तुज्या सोडटाय दुस्मान मातूंक,
 पयशिल्ल्याक इतल्या सोदूंक वचचे पासत,
 पोरणें राज्य करताय लोका उणें,
 तांकां दुर्बळ करून शेवटून मारूंक!
 सोदताय अनिशिंचत, अनवळखी संकेश्ट भायलें,
 कित्याक कीर्त उखलीत, वाखाणीत तुका,
 म्हणून धनी, रास-भरीत देसांचो,
 भारत, फार्सिया, अरबस्थान तशेंच एथियोपिया!

XCIX

"He itle ruchik mijaxin bhorun votun,
 Tum itlo ful'la lhov-pik kolpone-xoktin ;
 Kudde krurtai-ek, ragixtt mona-k
 Nanv dilam tuvem koxtt ani porakroma-chem;
 Tum man'ta itlem, ied'dea vhoddlea mapan,
 Jivitak tiroskar¹ korun, favot zaka
 Prieva²-chem mol, kiteak tench vogddanvk
 Kitlo bhielo, Zo dita amkam zoddun :

C

"Tumche mhoreant nasta Ismaeli monis,
 Zanche kodden sodanch mellot zhuzam ?
 Pallina to ga Arabia-gelo kaido,
 Jen'na tum ga Krista kaideak zhuztai?
 Na tuka xharam hozar, onont zomin,
 Zai asot tuka chodduch zomin, dovlot?
 Te nant vhoi hathiar vavddunk nipunn koxtti,
 Zoitam khatir tuka tust zai asot?

CI

"Darvonttear tujea soddttai dusman matunk,
 Poixil'leak itlea sodunk voch'che pasvot,
 Pornnem raj'eo kortai loka unnem,
 Tankam durboll korun xevttun marunk!
 Sodtai onischit, on'vollkhi sonkextt bhailem,
 Kiteak kirt ukhlit, vakhannit tuka,
 Mhonnun dhoni, ras-bhorit desancho,
 Bharot, Farsia, Arbasthan toxench Ethiopia !

CII

“पाडा पडिल्लो पयलो मनीस, जाणें
 लायलीं शिडां पयल्या लाकडाक दरयार!
 ताकाच फावो ख्यास्त सासणा उज्याची,
 तर कायदो नितीचो, जो म्हजो आनी मानतां तसो,
 केन्नांच खंयच्या मतान, व्हडल्या, खोलायेच्या,
 न्हय म्हूण सितार संगीत वा जित्या यंत्रान
 दिंवची न्हय तुका कीर्त वा उगडास लेगीत;
 पूण तुज्यांत सोंपून नांव तशेंच वैभव सगलें!

CIII

“जापेता पुतान हाडिल्लो सर्गा-वेल्यान
 उजो, जो लायलो मनशा काळजांत पेटोवन,
 उजो जो संवसारान पेटयलो हत्यारा,
 मर्णां मारून, अवमान (व्हडलें तडुक!)
 प्रोमेथेवा, कितलें बरें जातें आमकां,
 आनी कितलो उणो नाश संवसाराचो,
 कि तुजे श्रेश्ठ कुडींत नाशिल्लो उजो
 ऊंच इत्सांचो, ज्यो मोवाळटाल्यो ताका!

CIV

“तरणाटो दुर्देवी घेंवचो नाशिल्लो ताब्यांत
 बापायचो व्हडलो रथ, न्हय म्हूण रितें
 वारें, न्हय म्हूण व्हडलो शिल्पी पुता-सयत,
 एकल्याक नांव दर्याचें, दुसऱ्याक कीर्त
 न्हंयेची, खंयचेंच कार्य वायट, निश्ठूर,
 उज्या, लोखणा, उदका, थंड शांत,
 धरता बेत करून मनीस-कुळाक
 भाग्य दळदीर! आथवीच आवतिकाय!

CII

“Padda poddil’lo poilo monis, zannem
 Lailim xiddam poilea lankdda-k doriar !
 Takach favo kheast sasna ujea-chi,
 Tor kaido niti-cho, zo mhozo ani man’tam toso,
 Ken’nanch khoincea motan, vhoddlea, kholaiechea,
 Nhoim mhonn sitar songit va jitea iontran
 Dinvchi nhoim tuka kirt va ugddas legit;
 Punn tujeant sompun nanv toxem voibhov soglem!

CIII

“Japeta putan haddil’lo sorga-velean
 Uzo, zo lailo mon’xa kallzant pettovn,
 Uzo zo sonvsaran pettoilo hathiara,
 Mornnam marun, ovman(vhoddlem todd’ddok!)
 Prometheva, kitlem borem zatem amkam,
 Ani kitlo unno nash sonvsara-cho,
 Ki tuje srexxt kuddint naxil’lo uzo
 Unch itsam-cho, jeo movallttaleo taka!

CIV

“Tornatto durdoivi ghenvcho naxil’lo tabeant
 Bapai-cho vhoddlo roth, nhoim mhonn ritem
 Varem, nhoim mhonn vhoddlo xilpi puta-soit,
 Ekleak nanv doria-chem, dusreak kirt
 Nhoim-echi, khoinchench kar’eo vaitt, nixttur,
 Ujea, lokhna, udka, thondd’ xant,
 Dhorta bet korun monis-kullak
 Bhag’eo dollddir! Athvich avtikai!”

पांचवो सर्ग

I

फर्मणां असलीं मानेस्त म्हातारो मारीत
व्हडल्या तंवकान, जेन्ना उगडलीं आमी
तारवां-पाखां मंद धीट वाऱ्याक,
कडसरून मोगाळ त्या बंद्रांतुल्यान;
आनी जशी दर्यार सोडटां आसली संवय,
हुबयतां शीड, मळबाक मारलो उलो,
व्हडल्यान म्हणतः मेळचो सुगूर प्रवास!
रोकडीं वाऱ्यान धुकल्लीं तारवां फुडें.

II

सासणा उजवाड तेन्ना भितर सरत
रगता-हुंगपी नेमेया शिंवा-गृहांत;
पृथ्वी, जिचो वेळा-काळान वापर,
भोंवत सटव्या युगांत, व्याधिश्च, सवकास;
तांतूंत दिसत, जशी आमकां जाल्ली संवय;
सुर्या-भ्रमण चौदाशीं वर्सां करून,
ताका जोडून आनीक सत्त्याणणय धरून,
ह्या वर्सा, सुटलीं तारवां दरया ल्हारां.

PANCHVO SORG

I

Formonnam oslim manest mhataro marit
Vhoddlea tonvkan, jen'na ugoddlim ami
Tarvam-pakham mond' dhitt vareak,
Koddsorun mogall tea bondrantulean;
Ani zoxi doriar soddtam asli sonvoim,
Uboitam xidd, mollbak marlo ulo,
Vhoddlean mhonnot: Mellcho sugur provas¹!
Rokddim varean dukhol'lim tarvam fuddem.

II

Sasna uzvadd ten'na bhitor sorot
Rogta-hungpi Nemeia xinva-gruhant²;
Prithvi, jicho vella-kallan vapor,
Bhonvot sottvea iugant, veadixt³, sovkas;
Tantunt disot, zoxi amkam zal'li sonvoim;
Sur'ia-bhromonn⁴ chovdaxim vorsam korun,
Taka zoddun anink sot'tean'nnoi dhorun,
Hea vorsa, suddlim tarvam doria-lharanr.

1. voyage/journey; 2. lion sign of zodiac; 3. ill; 4. sun's course.

III

ल्हवू-ल्हवान नदर ओडटा पयस
 उरिल्ल्या दोंगरां-वेल्यान देसांतुल्यान;
 उरत मोगाळ तेजु, आनी शितळ दोंगराळ
 सींत्रा, आनी थंयचेर नदर लांबत वचत.
 उरत तसोच, ह्या मोगाळ देसांत आमच्या,
 काळजाचो गोंड जो राखत आमचीं दुकां.
 मागीर, सगली भुंय ती गेली गा लिपून,
 दिसलें ना मागीर बगर दरया, मळव.

IV

अशेच गेल्यांव आमी ते दरया उगडीत,
 जें खंयच्याच लोका पिळगेन करूंक ना तेन्ना,
 नवेच जुंवे पळेवन, नवीच हवा,
 जें उदार हॅन्रीक कुंवरांन काडलें सोदून:
 मावरितानी दोंगर तशीच सुवात,
 जी जमीन धरिल्ली एकदां आंतेव राखेसान,
 दावेच वटेन दवरून, उजवे वटेन
 दुसऱ्याची खातरी ना, पूण दुभाव-भरीत.

V

गेल्ले ताणून व्हडल्या मादेयरा जुंव्यां,
 म्हणटात तें ताका दाट रुखावळीक लागून,
 जंय पयली-वयली द्रुस्ती आमच्यांतुलीच,
 नांवां फामाद चडूच, न्हय किर्तीक लागून;
 संवसारांतलो निमाणो जुंवो न्हयच तो,
 वेनुसा मोगाच्यांतुल्या सगल्यांत आवडटो,
 ते आदीं, हो जाल्ल्यान आपलो, विसर घाली
 सीप्रु, ग्निदु, पाफुस, सिथेरा, हांचेर.

III

Lhovu-lhovan nodor voddtta pois
 Uril'lea dongram-velean desa-ntulea;
 Urot mogall Tejo, ani xitoll dongrall
 Sintra, ani thoincher nodor lambot vochot.
 Urot tosoch, hea mogall desant amchea,
 Kallza-cho gondd zo rakhot amchim dukam.
 Magir, sogli bhuim ti geli ga lipun,
 Dislem na magir bogor doria, mollob.

IV

Oxech geleanv ami te doria ugddit,
 Jem khoinceach loka pillgen korunk na ten'na,
 Novech zunve pollevn, novich hova,
 Jem udar Henrique kunvran kaddlem sodun:
 Mauritani dongor toxich suvat,
 Ji zomin dhoril'li ekdam Anteu rakhesan,
 Dav-ech votten dovrin; uzve votten
 Dusrea-chi khatri na, punn dubhav-bhorit.

V

Gel'le tannun vhoddlea Madeira zunveam,
 Mhonnttat tem taka dhatt rukhavllik lagun,
 Zhoim poili-voili vosti¹ amcheant-ulich,
 Nanvan famad chodduch, nhoim kirtik lagun;
 Sonvsarantlo nimanno zunvo nhoinch to,
 Venus-a moga-cheantulea sogleant avoddtto,
 Tea adim, ho zal'lean aplo, visor ghali
 Cypro, Gnido, Paphos, Cythera, hancher.

1. settlement.

VI

सोडली मास्सीलिया सड्या दर्या देग,
 जंय आझेनेग जमात चरवयता आपलीं गोरवां;
 ह्या लोकाक मेळना पियेंवक ताज्जे उदक,
 पावना तांकां शेतां मळां तणः
 ही जमीन खंयचेंच फळ दिंवक ना तयार;
 जंय सवर्णी लोखणा चणे दळटात पोटांत,
 सगले वस्तूंत भोवच पादिशेर जावन,
 काडटा कुशीन एथिओपियाक बारबारा-कडच्यान.

VII

बलांडली नीमणि शीम आमी ताणून, जंय पावता
 सुर्या, जो व्हरता गाडयो उत्तरेकडेन,
 जंय रावतात लोक जांकां करता मना
 दिसाचो रंग क्लिमेनीगेलो पूत;
 हांगाच शिंपता धुता आथवोच लोक,
 हें थंड-बर्फा उदक सानागा न्हंयचें,
 जंय आर्सिनारियो भुशीर वगडायता नांव,
 दिल्लें घेवन आमच्यांनी, काबु वेर्दि

VIII

कानारी जुंवे तशेंच बलांडले उपरांत,
 जांकां नांव तें दिल्लें भाग्यवंत,
 सरल्यांव भितर ताणून जुंव्यां मदीं,
 जांकां हेश्पेरीदिश नांव त्या म्हाताऱ्यागेलें,
 तांच्यो धुवो, जंय देखलीं नवलां नवीं
 आमच्या तारवांवेले फौजीन, विस्मीत
 जावन; थंयच लागल्यांव बंद्राक, बरवें
 वारें मेळून, पुरवठो करूंक तडीक.

VI

Sodli Massylia soddea doria deg,
 Zhoim Azeneg zomat chorvoita aplim gorvam ;
 Hea lokak mellona pievunk taj'jem udok,
 Pavona tankam xetam-mollam tonn:
 Hi zomin khoinchench foll divunk na toiear;
 Zhoim sovnnim lokhnna chonne dollttat pottant,
 Sogle vostunt bhovuch padixear zavun,
 Kaddtta kuxin Ethiopia-k Barbara-koddchean.

VII

Bolanddli nim'nni xim' ami tannun, zhoim pavta
 Sur'ia, zo vhorta gaddieo ut'tore-kodden,
 Zhoim ravtat lok zankam korta mona
 Disacho rong Clymeni-gelo put¹ ;
 Hangach ximpta dhuta athvoch lok,
 Hem thondd'-borfa udok Sanaga nhoim-enchem,
 Zhoim Arsinario buxir vogddaita nanv,
 Dil'lem ghevn amcheam-ni, Cabo Verde.

VIII

Canari zunve toxech bolanddlea uprant,
 Zankam nanv tem dil'lem bhag'eovont,
 Sorleanv bhitor tannun zunveam modim,
 Zankam Hesperides nanv tea mhatarea-gelem,
 Tancheo dhuvo, zhoim dekhlim novlam novim
 Amcheam tarvam-vele foujin, vismit
 Zavun; thoinch lagleanv bondrak, borvem
 Varem mellun, purvotto korunk toddik.

1. Factonte, the sun's (Febo's) son.

IX

उतरल्यांव जुंव्यार, जाणें घेतलें नांव
 सांतियागो, ह्या व्हडल्या भक्ती झुजाऱ्यागेलें,
 ज्या संतान हिसपानी लोकांक दिल्लो आदार
 इतलो, मोयरांगेलो विद्वाट करूंक.
 हांगाच्यान इतलो आमकां उत्तरे वाऱ्यान
 आदार दिलो, मारलीं धेंपां दर्यांत,
 येद्या व्हडल्या समुद्रांत खान्या, सोडून
 तड, जंय मेळिल्ली आमकां गोड थाकाय.

X

मागीर, गेल्ल्यांव आमी ताणून देग
 आफ्रिकेची, पातळिल्ले उदेंतेकूय,
 जालोफाचो प्रांत, जांतलो सगलो लोक
 काळो, वांटिल्लो जिनसांवार देसांनी;
 मांदींगा व्हड वाठारांत, जांचे कलेन
 फावलो आमकां धातू गिरेस्त, चोख,
 जी जमीन घोंट्टा उदक गांबिया न्हंयचें,
 जी वचत भोंवाड्यान, जें व्हडलो आतलांतीक घेता.

XI

दोर्काद जुंवे बलांडिले, बिराड
 त्या भयणींगेलें, ज्यो जियेल्यो आदल्या काळार,
 जांकां नासली पुराय नदर, थंय रावन,
 देखून एकाच दोळ्यान तिगूय देखत.
 तूंच गो, एकलें, जिचीं मोवळां विरळ,
 नेपतुनाच्या पाण्यांक पेटयत उजो,
 जांव सगल्यां परस विद्रूप म्हेळें,
 हून रेंवटांत भरिल्लीं फुरशीं सोरोप.

IX

Utorleanv zunvear, zannem ghetlem nanv
 Santiago, hea vhoddlea bhokti zhuzarea-gelem,
 Jea sant-an Hispani lokank dil'lo adar
 Itlo, Moiram-gelo vidvatt korunk.
 Hanga-chean itlo amkam ut'tore varean
 Adar dilo, marlim dhempam dorient,
 Ied'dea vhoddlea somudrant kharea, soddun
 Todd, zhoim mellil'li amkam godd thakai.

X

Magir gel'leanv ami tannun deg
 Afrike-chi, patllil'le Udente-kui,
 Jalofa-cho prant, zantlo soglo lok
 Kallo, vanttil'lo jin'sam-var desam-ni;
 Mandinga vhodd vattharant, zanche kolen¹
 Favlo amkam dhatu² girest, chokh,
 Ji zomin ghontt'tta udok Gambia nhoim-enchem,
 Ji vochot bhonvaddean, jem vhoddlo Atlantik gheta.

XI

Dorcad zunve bolanddile, biradd
 Tea bhoinnim-gelem, jeo jieleo adlea kallarr,
 Zankam nasli purai nodor, thoim ravun,
 Dekhun ekach dollean tigui dekhhot.
 Tunch go, eklem, jichim movllam³ viroll,
 Neptuna-chea panniank pettoit uzo,
 Zavv sogleam poros vidrup⁴ mhellem,
 Hun' renvttant bhoril'lim furxim sorop.

1. art; 2. metal; 3. soft hair; 4. ugly.

XII

तारवां तोंकां दखिणे दिशेन धरून,
 प्रवेसल्यां आमि आफ्रिके व्हडले खाडयेंत,
 घालून फाटीं सेरा लेओनि नांवा देस,
 काडून भुशीर, चुडटां नांव रे दिलें:
 व्हडलें न्हय, जिका आपटून गर्जता
 दर्या फामाद वेळेर, जी थंय पातळ्ळ्या,
 उरलो जुंवो, जाणें तें घेतलें नांव
 एकल्याचें, जाणें देवाक लायिल्लो हात.

XIII

उरता थंय तें व्हडलें राज्य कोंगो,
 हाडिल्लें आमि क्रिस्ती धर्मा धणांत,
 जांतल्यान व्हांवता झायरि, निवळ, लांबदीक,
 जे न्हंयक देखूंक ना केन्नाच मनशान.
 ह्या वरीश्ट दर्यार सरलों निमाणे-कडेन,
 कालीशतुगेल्या वळखी भुशीरा-कडल्यान,
 हुनहुनीत रोग उडोवन फाटीं,
 जंय अर्धी पृथ्वी दिल्ली आसा वांटून.

XIV

सोदून काडिल्लें आमि आमचे मुखार
 नव्या गोलादांत नवेंच ताल्ल नखेत्र,
 हेरान कोणेंच पळेंवक नाशिल्लें, अनवळखी,
 जायतो काळ नाशिल्ली निश्चित खबर,
 उणी चकचकीत कूस पळेली आमि,
 नासून नखेत्रां मात्शीं उणीं सोबीत,
 थीर आशिल्ल्या तोंकार, जंय ना खबर,
 दुसरी तड ती सुरू, वा दर्या काबार.

XII

Tarvam tonkam¹ Dokhinne² dixen dhorun,
 Provesleanv ami Afrike vhoddle khaddi-ent,
 Ghalun fattim Serra Leone nanva des,
 Kaddun bhuxir³, Chuddttam nanv re dilem:
 Vhoddlem nhoim, jika apttun gorzota
 Doria famad veller, ji thoim patoll'lea,
 Urlo zunvo, zannem tem ghetlem nanv
 Eklea-chem, zannem Devak lail'lo hat.

XIII

Urta thoim tem vhoddlem raj'eo Congo,
 Haddil'lem ami Kristi dhorma dhonn⁴-ant,
 Zantlean vhanvta Zaire, nivoll, lambdik,
 Je nhoim-ek dekhunk na ken'nanch adlea mon'xan.
 Hea vorixtt doriar sorlom nimanne-kodden,
 Callisto-gelea vollkhi buxira-koddean,
 Hun'hunit reg⁵ uddovn fattim,
 Zhoim ordhi prithvi dil'li asa vanttun.

XIV

Sodun kaddil'lem ami amche mukhar
 Novea golardhant novench tal'l nokhetr,
 Heran konnench pollenvk naxil'lem, on'vollkhi,
 Zaito kall naxil'li nischit khobor,
 Unni chokchokit kus polleli ami,
 Nasun nokhetram matxim unnim sobit,
 Thir axil'lea tonkar, zhoim na khobor,
 Dusri todd ti suru, va doria kabar.

XV

काडून हे रितीन सगले वाठार थंयचे,
 जंयच्यान दोन फावटीं सरता सुर्या,
 दोन शिंयाळे काडून, दोन गिमाळे,
 एक तोंकार थावन दुसऱ्या धांवतनां;
 थंड-शांत, उचांबळ, गरमेन, मोडान,
 जीं हाडटा रागीश्ट वाऱ्या देवाक दर्यार,
 देखलीं वांसवेल-नखेत्रां, जूनु आसुनूय,
 नेपतुना पाणयांत सुस्त मेकळीं न्हाल्लीं.

XVI

सांगच्यो तुमकां चड विस्तारान संकेश्टी
 दर्या वेल्यो गजाली, ज्यो वचनात ध्यानांत,
 अवचीत मारीत भयांकृत गडगड, जोगलावणी,
 गर्जन, वाऱ्याक पेटयत व्हडलो उजो,
 काळखी पावसा दडको, भयानक राती,
 गडगडा घडघडाट, पृथ्वी फोडून,
 उणो वावर तर न्हयच, व्हडली चूक,
 लोखणा ताळो आशिल्लो लेगीत जाल्यार.

XVII

पळेळीं नवलां सांगिल्लीं तारवट्यांनी,
 जांकां गुरू लांबदीक तांचो अणभव,
 खऱ्यानींच घडलां तशें ते सांगत सदांच,
 दिसता तशींच खरीं म्हूण मानून कारणां,
 जांकां विवेक आसता पुराय रुपाचो,
 आपले फकत हिकमतीन, विद्येन
 देखतात संवसाराचे गूठ लिपिल्ले,
 मानतात लटकी म्हणून, वा नाशिल्ले समजूंक.

XV

Kaddun he ritin sogle vatthar thoinche,
 Zhoinchean don favttim sorta sur'ia,
 Don xhiam-lle kaddun, don gimalle,
 Ek tonkar thavn dusrea dhanvtonam;
 Thondd'-xant, uchamboll, gormen, moddan,
 Jim haddtta ragixtt varea-devak doriar,
 Dekhlim vansvel-nokhetram, Juno asun-ui,
 Neptuna panniant sust-mekllim nhal'lim.

XVI

Sangcheo tumkam chodd vistaran sonkextti
 Doria-veleo gozali, jeo vochonant dheanant,
 Avchit marit bhoiankrut goddgodd, zoglavnni,
 Gorjon, vareak pettoit vhoddlo uzo,
 Kalkkhi pavsa dhoddko, bhoianok rati,
 Goddgodda ghoddghoddatt, prithvi foddun,
 Unno vavr tor nhoinch, vhoddli chuk,
 Lokhna tallo axil'lo legit zalear.

XVII

Pollelim novlam sangil'lim tarvotteam-ni,
 Zankam guru lambdik tancho onnbhov,
 Khoreaninch ghoddlam toxem te sangot sodanch,
 Dista toxinch khorim mhonn manun karonnam,
 Zankam vivek asta purai rupa-cho,
 Aple fokot hikmotin, vid'ien
 Dekhtat sonvsara-che gutth lipil'le,
 Man'tat lottki mhonnun, va naxil'le som'zunk.

XVIII

देखलो हांवें नितळ रुपान उजो,
जाका तारवटी मानतात पवित्र पावन,
मोडा वेळार, चंचळ वाऱ्या मुखार,
जडमोडार काळख्या, दुखेस्त रडण्यान.
व्हडलें अचर्यें दिसलें सगल्यां देखत्यांक,
अतोज पावन, विस्मीत कशें तांकां,
पळेवन दर्यार कुपां, व्हडल्या तुबान
घोंटीत दर्या पाणीं वसवसून.

XIX

पळेलो हांवें निश्चित (दिसना म्हाका
नदर म्हजी चुकत) वयर सरिल्ली
वाऱ्यार वाफ आनी सुक्ष्म रितीन धुंवर,
जें हाडी आपल्या वांगडा वारें, भोंवतीं,
धंयच्यान नळी वचत निमण्या तोंकाक,
इतली वारीक, कि दिसनाशिल्ली दोळ्यांक
सोंपेपणीं, ताणून ओडून लेगीत:
दिसत चडूच भरिल्ली कुपां आवट्यान.

XX

ती नळी वचत इल्ली इल्ली वाडत,
जायत मोठी व्हडल्या मास्तुला पॅरस,
हांगाच वारीक, मोटी दुसरे कडेन,
जेन्ना गिळत उदका घोंट व्हडले;
ल्हारां वांगडा ल्हारेवताली नळी;
वयर तिच्या एक कूप येत दाटून,
व्हडलें फुगत, भोवच वजन घेवन,
घेतिल्लें देखून उदका वजें आपल्यांत.

XVIII

Dekhlo hanvem nitoll rupan uzo,
 Zaka tarvotti man'tat povitr pavon,
 Modda vellar, choncholl varea mukhar,
 Zoddmoddar kallkhea, dukhest roddnnean.
 Vhoddlem ochor'iem dislem sogleam dekhteank,
 Atoz pavun, vismit koxem tankam,
 Pollevn doriar kupam, vhoddlea tuban
 Ghonttit doria pannim vosvosun.

XIX

Pollelo hanvem nisshit (disona mhaka
 Nodor mhoji chukot) voir soril'li
 Varear vaf ani suksom'¹ ritin dhunvor,
 Jem haddi aplea vangdda varem, bhonvtim,
 Thoinchean nolli vochot nim'nea tonkak,
 Itli barik, ki disonaxil'li dolleank
 Sompeponnim, tannun oddun legit :
 Disot chodduch bhoril'li kupam avttean².

XX

Ti nolli vochot il'li il'li vaddot,
 Zait motti vhoddlea mastula³ poros,
 Hangach barik, motti dusre-kodden,
 Jen'na gillot udka ghontt vhoddle ;
 Lharam vangdda lharevtali nolli ;
 Voir tichea ek kup iet dattun,
 Vhoddlem fugot, bhovuch vozon ghevun,
 Ghetil'lem dekhun udka vojem apleant.

1. subtle; 2. material/ substance; 3. mast.

XXI

जळू खंयची तांबडी दिसली जाल्यार
 मोनजाती ओंठार (जी थंड झरी उदक
 पिवन पडिल्ली तोंडांत अविचकेणायेन)
 भागयल्ली परकी रगतान वसवशी तान;
 लुचून, चोखून चडूच मातता वाडटा,
 थंयच भरता आनी फुगता व्हडली मोटाय:
 तसलो व्हडलो खांबो, वाडटा भरून
 आपणाकूच आनी आपूण पेलत्या काळख्या कुपाक.

XXII

पूण भोगून ती ताने आस्त पोट फुट सर,
 दर्यांत तेंकिल्लो पांय ती ओडटा आपल्याक,
 निमाणी उडून मळबा वेल्यान पावसान,
 कित्याक त्या उदकांत भिजयता मुळचें उदक:
 परतिता ल्हारांक घेतिल्लीं आपणें ल्हारां:
 पूण मिठाची रूच तांची काडटा तोडून.
 पळेंवचें आतां ग्रंथांत जाणकारांनी,
 सैंबाचे गूठ हे कसले सायबा, सोदून.

XXIII

आदले तत्त्वगिन्यानी भोंवले जाल्यार
 इतले देस तांचे गूठ सोदच्याक,
 हावें देखिल्ले चमत्कार गेल्ले,
 उगडून शिडां जिनसांवार वाऱ्याक,
 कितले व्हडले ग्रंथ दवरचे नासले!
 कितल्या कुरूं, गृहां, नखेत्रां प्रभाव,
 केदें विस्मित, केदे व्हडले गूण!
 हें सगलें अस्सल सत्य, फटींग नासून.

XXI

Zollu khoinchi tambddi disli zalear
 Mon'zati vonttanr (ji thondd' zhoru udok
 Pievun poddil'li tonddant ovichkennaien¹)
 Bhagoil'li porki rogtan vosvoxi tan ;
 Luchun, chokun chodduch mat'ta vaddtta,
 Thoinch bhorta ani fugta vhoddli mottai :
 Toslo vhoddlo khambo, vaddtta bhorun
 Apnna-kuch ani apunn peltea kallkhea kupak.

XXII

Punn bhogun ti tane ast pott futto-sor,
 Doriant tenkil'lo paim ti vodddta apleak,
 Nimanni uddun mollba-velean pavsan,
 Kiteak tea udkant bhizoita mull-chem udok:
 Portita lharank ghetil'lim apnnem lharam:
 Punn mittha-chi ruch tanchi kaddtta toddun.
 Pollenvchem atam gronthant zannkaram-ni,
 Soimba-che gutth he kosle saiba, sodun.

XXIII

Adle totvgineani² bhonvle zalear
 Itle des tanche gutth sodcheak,
 Hanvem dekhil'le chomotkar³, gel'le,
 Ugddun xiddam jin'sam-var vareak,
 Kitle vhoddle gronth dovorche nasle!
 Kitlea kurum, groham⁴, nokhetram probhav,
 Kedem vismit, kede vhoddle gunn!
 Hem soglem os'sol sot'eo, fotting nasun.

1. imprudently; 2. philosopher; 3. marvel/ miracle; 4. sign of zodiac.

XXIV

पूण गृह, जे वसता पयल्या मळवार विराडून,
 ताकतिकेन भोंवता पांच तर फावटीं,
 आतांच अर्धो-चेरो, आतांच आख्यो,
 दाखयत तारवां वेतनां दर्या चिरीत;
 जेन्ना उंचल्या बुरंजार एक तारवट्यान
 तीख नदरेन मारली बोंब : जमीन!
 उडयो मारतात देकार सगलो लोक,
 नदर मारून उदेंतेचे ते धारेर.

XXV

कुपां भाशेन उगताडार घेंवक लागले
 दोंगर पर्वत आमचे नदरेक पडिल्ले;
 जडावा नांगर तयार केले सोडूंक,
 पावना फुडें बांदलीं आमचीं शिडां,
 आनी वळखून घेंवचीं देखून निश्चीत रितीन,
 पयसुल्ले देस जंय पाविल्ल्यांव आमी आतां,
 आशत्रोलावियो, ह्या नव्या आयुद्धा व्हरवीं,
 जी सोदून काडिल्ली वस्त सुक्ष्म, जाणटी.

XXVI

उतरल्यांव आमी रोकडे आयस पैस
 पातळिल्ल्या बंद्रा खाडयेंत शिंपडले लोक,
 अश्रुकून पळेंवक गजाली ह्या देसाच्यो,
 जो माडयल्लो ना दुसऱ्या खंयच्या लोकान;
 पूण हांवूच सुखाण्या घेवन गेलों रेंवाळ
 वेळेर, जाणा जांवच्याक आशिल्लों खंय,
 अदमासून रावलों सुर्या उंचाय काडीत,
 कल्पना करीत पळेंवच्याक संवसारा चित्र.

XXIV

Punn gruh, jem vasta poilea mollbar biraddun,
 Taktiken bhonvta panch tor favttim,
 Atanch ordho-cherо, atanch ak'kho,
 Dakhoit tarvam vetanam doria chirit ;
 Jen'na unchlea burnzar¹ ek tarvottean
 Tikh nodren marli bob : Zomin !
 Uddieo martat dekar soglo lok,
 Nodor marun Udente-che te dharer².

XXV

Kupam bhaxen ugtaddar ievunk lagle
 Dongor porvot amche nodrek poddil'le;
 Zoddava nangor toiear kele soddunk,
 Pavona fuddem bandlim amchim xiddam,
 Ani vollkhun ghenvchim dekhun nischit ritin,
 Poisul'le des zhoim pavil'leanv ami atam,
 Astrolabio, hea novea aiud'da³ vorvim,
 Ji sodun kaddil'li vost suksom', zanntti.

XXVI

Utorleanv ami rokde ais pois
 Patllil'lea bondra khaddi-ent ximpoddle lok,
 Otrekun pollenvk gozali hea desa-cheo,
 Zo maddoil'lo na dusrea khoincea lokan;
 Punn hanvuch sukhannea⁴ ghevun gelom renvall
 Veller, zanna zavncheak axil'lom khoim,
 Odmasun ravlom sur'ia unchai kaddit,
 Kolpona korit pollenvcheak sonvsara chitr.

1. tower; 2. horizon; 3. instrument/ appliance; 4. steersman/pilot.

XXVII

कळ्ळें आमकां गेली वलांडून सगली
 बोकडे-अर्द निस्त्याची व्हडली मोख,
 आसून आमी उत्तरेक बर्फिली थंड,
 जो संवसाराचो भाग भोवच गुठाचो.
 देखतांव एक आथवोच मनीस काळे कातीचो,
 वेडायल्लो आमच्या सांगात्यांनी अकस्मात,
 धरिल्लो ताका वळान, तो वाबडो मनीस
 दोंगरार गोड म्होंवां काडीत मालीं.

XXVIII

येता तुडकी नदरेन, ताचेच भाशेन,
 जाणें पळेंवक ना केन्ना येदें संकश्ट,
 आमचें ताका ना समजत, आमीय ताचें,
 पोलिफेमा मुडा परस चडूच रानटी,
 सुरवात करतां दाखोवन ताका कात
 गिरेस्त कोलची वेली, परम धातू,
 भांगर, रुपें, तिखतिकीत मसालो;
 असल्या कित्याकूच मोवाळनाशिल्लो मुड.

XXIX

लायलें दाखोंवक लुगट उण्या मोलाचें,
 माळ स्फटिका केल्ल्यो सगल्यो आरपार,
 कांय ल्हानूच पूण खणखणीत पांयजणां,
 तांबडी तोपी, खोशालभरीत रंगांची:
 पळेलें रोकडें कुरवेन आनी हावभावान,
 तांतुंतूच व्हडले खोशालकायेन तो भरत;
 सोडूंक लायता सगलें घेवन, आनी असोच,
 लागता चालीक आपल्या गांवाक लागींच.

XXVII

Koll'lem amkam geli bolanddun sogli
 Bokdde-ordh nisteachi vhoddli mokh,
 Asun ami Ut'torek borfili thondd',
 Zo sonvsara-cho bhag bhovuch guttha-cho.
 Dekhtanv ek athvoch monis kalle kati-cho,
 Veddail'lo amchea sangateam-ni okosmat,
 Dhoril'lo taka bollan, to babddo monis
 Dongrar godd mhonvam kaddit malim.

XXVIII

Ieta tuddki nodren, tachech bhaxen,
 Zannem pollenvk na ken'na ied'dem sonkextt,
 Amchem taka na-som'zot, amii tachem,
 Polyfema mudda poros chodduch ran'tti,
 Survat kortam dakhovn taka kat
 Girest Colchi veli, porom' dhatu,
 Bhangor, rupem, tikhtikit masalo ;
 Oslea kiteakuch movall-naxil'o mudd.

XXIX

Lailem dakhonvk lugott unnea mola-chem,
 Mall sfottika kel'leo sogleo arpar,
 Kaim lhanuch punn khonkhonnit painzonnem,
 Tambddi topi, khoxalbhorit rongam-chi:
 Pollelem rokddem kurven ani havbhavan,
 Tantuntuch vhoddle khoxalkaien to bhorot;
 Soddunk laita soglem ghevun, ani osoch,
 Lagta chalik aplea ganvak laginch.

XXX

पूण रोकडेंच दुसऱ्या दिसा वांगडी ताचे,
 सगले नागडे-उगते, रंग काळो-किट्टे;
 येतात देंवून खडवडीत दोंगरांतल्यान,
 व्हरच्याक लुगट दुसऱ्यान व्हेल्लें तशेंः
 इतले घरगुती, वागले वांगडी कशे,
 करतात कि फेर्नांव वेलोज वचचो पळेंवक
 ते धर्नीचो भेस, रिती रवीस, चाली,
 तांच्या वांगडा वच्च्याक रानांतुल्यान.

XXXI

वेलोजु म्हळ्यार आपणां मनगटाचो
 विस्वाशी, गर्वीश्ट मानता सुरक्षीत घट्टे;
 पूण, जायतो वेळ बलांडले उपरांत हांव सोदी
 कुरू बरवी खंयच दिसत म्हणून,
 लावन दोळे, ताणून, जतनाय घेवन,
 धाडल्यार, दिसता धांवत दोंगरा वेल्यान
 खडवडीत, आनी दर्या कडेन वचत,
 येवन गेल्ले परस ताकतिकेन.

XXXII

कुएल्या-गेलें व्हडें धांवलें रोकडें
 घेंवच्याक ताका; पुणून तो पावचे पयलीं,
 एक धाडशी एथिओपकार सट्टे हुपता ताचेर,
 तो पळून वचूंक जायना जांवच्याक थंयचो;
 अदीक मनीस सरतात भायर धरूंक,
 सांपडिल्ल्यान, वेलोजाक ना कोण दितलो आदारः
 पावता ताका हांव रोकडें, ताणटां व्हडें,
 उगताडा तर आयलें काळ्या मनशांचें पेणें.

XXX

Punn rokddench dusrea disa vangddi tache,
 Sogle nagdde-ugte, rong kallo-kitt',
 Ietat denvun khoddboddit dongrantlean,
 Vhorcheak lugott dusrean vhel'lem toxem:
 Itle gborguti, vagle vangddi koxe,
 Kortat ki Fernao Veloz voch'cho pollenvk
 Te dhorni-cho bhes, riti rovis, chali,
 Tancheia vangdda voch'cheak ranantulean.

XXXI

Veloso mhollear apna mon'gott-acho
 Visvaxi, gorvixtt man'ta suroxitt ghott';
 Punn, zaito vell bolanddlea uprant hanv sodi
 Kuru borvi khoinch disot mhonnun,
 Lavn dolle, tannun, zotnai ghevun,
 Dhaddlear, dista dhanvot dongra velean
 Khoddboddit; ani doria kodden vochot,
 Ievun gel'lea poros taktiken.

XXXII

Coelha-gelem vhoddem dhanvlem rokddem
 Ghenvcheak taka; ponnun to pavche poilim,
 Ek dhaddxi Etiopkar sott' hupta tacher,
 To pollun vochunk zaina zanycheak thoincho;
 Odhik monis sortat bhair dhorunk,
 Sampoddil'lean, Velosa-k na-konn ditlo adar:
 Pavtam taka hanv rokddem, tannttam vhoddem,
 Ugtadda tor ailem kallea mon'xan-chem pennem.

XXXIII

दाट कुपांतुल्यान बाण आनी फातर
 वर्सावतात आमचेर तांचे असंख्यात रितीन;
 उडयले नांत वाऱ्यार वायां वचूंक,
 घायाळ जांगडांत जावन आयलां थंयच्यान;
 पूण आमी, दूख सोंशिल्ले मनीस कशे,
 तांकां जाप दिली फुगिल्ली इतली,
 कि तांच्या तांबड्या तोपयेंतल्या रंगा परसूय,
 हे करणेन जोडलो ताणीं तांबडो चडूच.

XXXIV

वेलोजु आतां सुटका घेवन आसून,
 तारवां वटेन परते जमल्यांव आमी,
 पळेवन मालीस नश्टी, मुद्दाम बेत
 ह्या असल्या लोकाचो, रानवट, वायट मनाच्या,
 जांचे कडल्यान कांयच खबर नवी
 मेळ्ळी ना आमकां आंवडेल्ल्या भारत देसाची,
 बगर कि तो देस हांगाच्यान उरता पयस:
 जाल्ल्यान अशें, परतीं उबयलीं शिडां.

XXXV

तेन्ना म्हळ्ळें एका वांगड्यान वेलोजु मामाक
 (सगले तेन्ना हांसत सुटत विनोदान):
 “आगा, इश्टा वेलोजु, तो फुडलो दोंगर
 चडचे परस, देंवच्याक बरो गा, व्हय?”
 “व्हय गा, व्हयच”, धाडशी दिता जाप;
 “पूण जेन्ना पळेले कितले सुणे हांवें
 तांचे इतले, आयलों ताकतिकेन,
 उगडास धरून कि तुमी म्हजेच विणें.”

XXXIII

Dhatt kupam-tulean bann ani fator
 Vorsavtat amcher tanche osonkheat¹ ritin;
 Uddoile nant varear vaiam² vochunk,
 Ghaiall zangddant zavun ailam thoinchean ;
 Punn ami, dukh sonxil'le monis koxe,
 Tankam zap dili fugil'li itli,
 Ki tanche tambdde topientlea ronga poros-ui,
 He kornnen zoddlo tannim tambddo chodduch.

XXXIV

Veloso atam suttkha ghevun asun,
 Tarvam votten porte zom'leanv ami,
 Pollevn malis noxtti, muddam bet
 Hea oslea loka-cho, ran'vott, vaitt mona-chea,
 Zanche koddlean kainch khobor novi
 Mell'lli na amkam anvddel'lea Bharot desa-chi,
 Bogor ki to des hang-chean urta pois :
 Zal'lean oxem, portim uboilim xiddam.

XXXV

Ten'na mhollem eka vangddean Veloso-mamak
 (Sogle ten'na hansot suddot vinodan³):
 "Aga, ixтта Veloso, to fuddlo dongor
 Choddche poros, denvcheak boro ga, vhoi?"
 "Vhoi, ga, vhoich", dhaddxi dita zap;
 "Punn jen'na pollele kitle sunne hanvem
 Tanche ietle, ailom taktiken,
 Ugddas dhorun ki tumi mhojech vinnem."

1. immeasurable; 2. in vain; 3. humorously.

XXXVI

सांगलें ताणें तेन्ना, कि बलांडले उपरांत
तो दोंगर, उल्लेखिल्ल्या खांप्र्यांनी
आडावन ताका वचूंक दिलो ना फुडें,
परतना जाल्यार, थंयच मारच्याक ताका,
परततना, रोकडे हुपले ताचेर,
कित्याक वेतना ताका आमी सोडोंवच्याक,
आमकां धाडूंक जायत काळख्या राज्यांत,
आपली सुरक्षा, आमकां चोरचे खातीर.

XXXVII

पुणून पांच सुर्या गेले बलांडून
थंयच्यान कडसरिल्ल्याक, तारवां ताणून
कोणेंच हे आदीं ताणूंक नाशिल्ल्या दर्यार,
भरभराटीन फुंकत वारें शिडांक,
जेन्ना एक राती, हुसक्या मेकळे आसून,
फुडल्या तोंका वेल्या बुरंजार तेळून,
आयलें एक कूप, मळव काळखें करून,
आमच्या वयल्या माथ्यार वाडून पातळून.

XXXVIII

येतालें इतलें भयानक, जड जडावन,
कि रिगली आमच्यांत व्हडली भंय-भिरांतः
गर्जना घालीत, आडुत काळखी दर्या;
खंयच्या खडपार आपटिल्ले भाशेन दिसतः
म्हळ्ळें हावेंः हुकुमदार सर्व-श्रेश्ठा!
कसली दैवी धमकी, कसलो गूठ
हें वातावरण, हो दर्या दाखयता आमकां हांगा,
मोडा परस व्हडलें जायत कितें हें?

XXXVI

Sanglem tannem ten'na, ki bolanddlea uprant
 To dongor, ul'lekhil'lea' khampream-nim
 Addavn taka vochunk dilo na fuddem,
 Portona zalear, thoinch marcheak taka;
 Portotana, rokde huple tacher,
 Kiteak vetanam taka ami soddonvcheak,
 Amkam dhaddunk zait kallkhea raj'eant,
 Apli suokxa², amkam chorche khatir.

XXXVII

Ponnun panch sur'ia gele bolanddun
 Thoinchean koddсорil'leak, tarvam tannun
 Konnench hea adim tannunk naxil'lea doriar,
 Bhorbhorattin funkot varem xiddank,
 Jen'na ek rati, huskea mekle asun,
 Fuddlea tonka velea burnzar tellun³,
 Ailem ek kup, mollob kallkhem korun,
 Amchea voilea mathear vaddun patllun.

XXXVIII

Ietalem itlem bhoianok, zodd zoddavan,
 Ki rigli amcheant' vhoddli bhoim-bhirant:
 Gorjona ghalit, add'ddot kallkhi doria;
 Khoinchea khoddpār apttil'le bhaxen disot:
 Mhollem hanvem: Hukum'dar sorv-srextta!
 Kosli doivi dhom'ki, koslo gutth
 Hem vatavronn, ho doria dakhoita amkam hanga,
 Modda poros vhoddlem zait kitem hem?

XXXIX

सोंपूंक ना ताचें, जेन्ना एक आकृताय
 वान्या वेल्यान लांव, बळीश्ट, खरेलें,
 विद्वूप आनी व्हडले म्हान बांदावळीचें,
 चैरो वज्या-भरीत, वळश्याक खाड,
 फोंड दोळ्यांक, आनी सगलें रूप उद्ध्वस्त,
 भयांकर, वायट, रंग मातयेचो, बावतो,
 मातयेन माखिल्लें, केंस काळखे जंटयां,
 तोंड काळेंच, दांत हळडुवेच.

XL

सांधे ताचे येदे वरीश्ट, कि सांगूंक
 येतालें म्हज्यान कि दिसत दुसरो व्हडलो
 खांबो रोदेसाचो, आथवेच रितीचो,
 संवसारांतलें सातांतलें व्हडलें अचर्यें,
 ताळ्या सूर मोठो काडून गर्जत,
 जो दिसत येतलो म्हणून दर्यांतलो खोलः
 फुलत कांटो, काती, अन्नत मास,
 म्हाका आनी सगल्यांक, आयकून, पळेवन ताका.

XLI

आनी म्हळें : “धाडशी मनशांनो, चडूच
 व्हडलीं कार्यां संवसारांत केल्ल्यांकूय
 इतलीं क्रूर झुजां करचीं पडटात,
 विसव घेनासतना वायां कामांत,
 आडवारिल्ल्यो शिमो हुपल्यो तुमींच,
 धाडजले ताणूंक व्हडल्या दर्यांत म्हज्या,
 जो इतलो काळ राखतां ताब्यांत म्हज्या,
 केन्नांच ताणूंक ना घरच्या वा परकी लांकडानः

XXXIX

Sompunk na tachim, jen'na ek akrutai¹
 Varea-velean lanv², bollixtt, khorelem,
 Vidrup ani vhoddle mhan bandavolli-chem,
 Chero vojea-bhorit, vollxeak khadd,
 Fondd dolleank, ani soglem rup udvost,
 Bhoiankor, vaitt, rong matie-cho, bavto,
 Matien makhil'lem, kens kallkhe zonttiam,
 Tondd kallench, dant holdduvech.

XL

Sandhe tache ied'de vorixtt, ki sangunk
 Ietalem mhojean ki disot dusro vhoddlo
 Khambo Rhodes-acho, athvech riti-cho,
 Sonvsarant-learn sat-antlem vhoddlem ochor'iem³.
 Tallea sur⁴ mottho kaddun gorzot,
 Zo disot ietlo mhonnun dorientlo khol:
 Fulot kantto, kati, on'not mas,
 Mhaka ani sogleank, aikun, pollevn taka.

XLI

Ani mhollem: "Dhaddxi mon'xeam-no, chodduch
 Vhoddlim kar'iam sonvsarant kel'learn-kui
 Itlim krur zhuzam korchim poddtat,
 Visov ghe-nastonam vaiam kamant,
 Addvaril'leo ximo hupleo tuminch,
 Dhaddzole tannunk vhoddlea dorient mhojea,
 Zo itlo kall rakhtam tabeant mhojea,
 Ken'nanch tannunk na ghorchea va porki lankddan:

1. shapely figure; 2. apparition; 3. marvel; 4. tone.

XLII

“तर आयल्यात तुमी लिपिल्ले गूठ सोदूंक
 सैबागेले आनी ओल्या तत्वांतुले,
 होलमूंक नाशिल्ले खंयच्याच व्हडल्या मनशाक,
 श्रेश्ठ वा अमर जाल्ल्या कार्या खातीर,
 तोंडांतल्यान म्हज्या आयकात तुमचो विद्वाट,
 जो दवरला तुमच्या चड-सुवेज धाडसाक,
 सगल्या व्हडल्या दर्यार तशेंच जमनीर,
 जंय शोक चलयतले कडक झुजांत.

XLIII

“जाणां जायात कि जितलीं तारवां ताणीत
 ही वाट, तुमीं तांकिल्ली, धाडस करून,
 हे सुवातेर थांबतां मेळटली दुस्मान वृत्ती,
 हिसपा-भायल्यान वाऱ्यां आनी झड-मोडांनी;
 आनी पयल्याच तारवांवळीक जी पावत हांगा,
 ह्या सोंसूंक जायना जाल्ल्या ल्हारां वेल्यान,
 हांव इतली ख्यास्त अकस्मात लायतलों,
 कि संकटा परस चडूच जातलो विद्वाट.

XLIV

“हांगाच रावतां घेंवक व्हडली सूड
 ताची, जाणें काडलो सोदून म्हाका,
 इतल्यानूच ना सोंपचो विद्वाट तुमच्या
 हट्टाभरीत आप-विस्वासाचो:
 पूण पळेतलेत तुमी दर एका वर्सा
 तुमच्या तारवांनी, खरेलें जाल्यार हेंच
 म्हजे समजणेंत, विद्ध्वंस, विभाड सगले,
 तांतलें उणें म्हळ्यारूच जायत मरण.

XLII

“Tor aileat tumi lipil’le gutth sodunk
 Soimba-gele ani olea totvantule¹,
 Holmunk² naxil’le khoincheach vholdlea mon’xak,
 Srextt va omor zal’lea kar’ia khatir,
 Tonddantlean mhojea aikat tumcho vidvatt³,
 Zo dovorla tumchea chodd-subez dhaddsak,
 Soglea vholdlea doriar toxench zom’nir,
 Zhoim xek⁴ choloitole koddok zhuzant.

XLIII

“Zanna zaiat ki jitlim tarvam tannit
 Hi vatt, tumi tankil’li, dhaddos korun,
 He suvater thambtam mellttoli dusman vrit’ti,
 Hispa-bhaileam vaream ani zodd-moddam-ni;
 Ani poileach tarvam-vollik ji pavot hanga,
 Hea sonsunk zaina zal’leam lharam-velean,
 Hanv itli kheast okosmat laitolom,
 Ki sonkotta poros chodduch zatlo vidvatt.

XLIV

“Hangach ravtam ghevunk vholdli sudd
 Tachi, zannem kaddlo sodun mhaka,
 Itlean-uch na-sompcho vidvatt tumchea
 Hott’tta⁵-bhorit ap-visvasa-cho:
 Punn polletolet tumi dor-eka vorsa
 Tumchea tarvam-ni, khorelem zalear hench
 Mhoje som’zonnet, vidvons⁶, vibhadd sogle,
 Tantlem unnem mhollear-uch zait moronn.

1. substance; 2. to discover; 3. destruction; 4. subjugation/ rule; 5. obstinate/ pertinacious;
 6. wreckage.

XLV

“आनी पयलो किर्तिवंत तुमचो, जाका
 चडयलो नशिवान, फामान मळबा मेरेन,
 जातलो हांवूंच सासणा आनी नवोच फोंड
 देवागेल्याच न्याय-नितीन अकळीत;
 कडकडीत तुरकी फौजी तारवांक
 दितलो बळी भरभराटीचो इनामः
 म्हजेच भाशेन विद्वाटा धमकी दितात
 कीलोआ, मोंवासा शारां विभाडिल्लीं तुमीं.

XLVI

“आनीक एकलो येतलो मानेस्त, फामाद,
 उदार, सज्जन, मोगान उफेवतलो,
 आपल्या वांगडा हाडीत बायल सोबीत,
 जी मोगान व्हड उपकारान दिल्ली ताका,
 दुखेस्त नशीव, मेळ्ळें काळखी निर्मण
 तांकां ह्या क्षेत्रांत म्हज्या, निबर, रागीश्ट,
 फुटिल्ल्या तारवांतलीं क्रूर दवरून जिवीं,
 पळेंवक भोवच कठीण कश्ट, दग्द.

XLVII

“देखत मेल्लीं भुकेन भुरगीं मोगाळ,
 जल्मल्लीं, वाडयल्लीं तीं गा कितल्या मोगान;
 देखत खांप्री मूड, सुवार्थी, खावगे,
 सोबीत-गुबीत बायलेचीं काडटी वस्त्रां;
 तिचे स्फटीक नितळ सांधे भोगून,
 नागडे जाल्ले थंडये, वाऱ्याक उवून,
 भोवच वेळ माडोवन घालून जावन
 ते हुनहुनीत रेंवेर नाजूक पांय.

XLV

"Ani poilo kirtivont tumcho, zaka
 Choddoilo noxiban, faman mollba meren,
 Zatlo hanvuch sasna ani novoch fondd
 Deva-geleach niai-nitin okollit¹ ;
 Koddkoddit Turki fouji tarvank
 Ditlo bolli² bhorbhoratticho inam' :
 Mhojeh bhaxen vidvatta dhom'ki ditat
 Quiloa, Mombasa xharam vibhaddil'lim tumim.

XLVI

"Anink eklo ietlo manest, famad,
 Udar, soj'jon, mogan ufevtolo,
 Aplea vangdda haddit bail sobit,
 Ji mogan vhodd upkaran dil'li taka,
 Dukhest noxib, mell'llem kallkhi nirmonn
 Tankam hea kxetrant mhojea, nibor, ragixtt,
 Futil'lea tarvantlim krur dovrunk jivim,
 Pollenvk bhovuch kotthin koxtt, dogd.

XLVII

"Dekhot mel'lim bhuken bhurgim mogall,
 Zolmol'lim, vaddoil'lim tim ga kitlea mogan ;
 Dekhot khampri mudd, suvrathi, khavge,
 Sobit-gubit bailechim kaddtti vostram ;
 Tiche sfottik nitoll sandhe bhogun,
 Nagdde zal'le thonddie, vareak ubun,
 Bhovuch vell maddovn ghalun zanzun
 Te hun'hunit renver nazuk paiem.

1. unknown; 2. victim.

XLVIII

“पळेतले अदीक दोळे जे गेले पळून
 इतल्या वायटांतुले, नशिवांतले पाड्या,
 दोगांय मोगयां उरलीं अदृश्टाक सांपडून
 त्या खतखतीत आनी दया-माया ती नाशिल्ल्या
 दाट रानांत, तांचे दुखीन दुकांनीं
 मोवाळ्ळे उपरांत थंयच शिंपडिल्ले फातर,
 वेंग मारून सोडलो जीव-प्राण तांणीं
 सोवीत पूण दुखेस्त जाल्ले वंदखणींतल्यान.”

XLIX

वेतालो फुडें हो भयानक राखेस सांगत
 आमकां निर्मिल्लो फुडार, जेन्नां उभटून,
 हांवेंच म्हळें, लेखून ताका: “तूं कोण गा?
 येदें भयांकर आंगपांग, विस्मीत जालां हांव.”
 धुंवडावन तोंड आनी दोळे काळे वरीश्ट,
 मारून एक व्हडली किळांच, अजापभरीत,
 दिल्ली जाप म्हाका कडू ताळ्यान
 वजनादिक, प्रस्न वर्जे धरून:

L

“हांवूंच तो अनवळखी व्हडलो भुशीर, जाका
 म्हणटात तुमी झड-मोडाचें तोंक,
 वळख जाची ना तोलोमेव, पॉम्पोनियु, एशत्राबो-क
 प्लिनीयु आनी हेरांक, जे हांतल्यान गेल्यात फुडें;
 हांगाच सोंपयतां दर्या देग सगले
 आफ्रिकेची, ह्याच म्हगेल्या भुशिरा,
 जो आंटार्टिक तोंका मेरेन गेला पातळून,
 जाका तुमच्या धाडसाक लागून अपमान.

XLVIII

“Polletole odhik dolle je gele pollun
 Itlea vaittantule, noxibantle paddea,
 Dogaim mogieam urlim odruxttak sampddun
 Tea khotkhotit ani doiea-maiea ti naxil’lea
 Dhatt ranant, tanche dukhin dukanim
 Movall’lea uprant thoinch ximpoddil’le fator,
 Veng marun soddlo jiv-prann tannim
 Sobit punn dukhest zal’le bondkhonn-intlean.”

XLIX

Vetalo fuddem ho bhoianok rakhes sangot
 Amkam nirmil’lo fuddar, jen’na ubhhtun,
 Hanvench mhollem, lekhun taka: “Tum konn ga?
 Ied’dem bhoiankor angpang, vismit zalam hanv.”
 Ghunvddavn tondd ani dolle kalle vorixtt,
 Marun ek vhoddli killonch, ojabphorit,
 Dil’li zap mhaka koddu tallean
 Voznadik, prosn vojem dhorun :

L

“Hanvuch to on’vollkhi vhoddlo bhuxir, zaka
 Mhonnttat tumi Zodd-modda-chem Tonk,
 Vollokh zachi na Ptolomeu, Pomponio, Estrabo-k,
 Plinio, ani herank, je hantlean geleat fuddem;
 Hangach sompoitam doria deg sogle
 Afrike-chi, heach mhoge-lea buxira,
 Zo Antartic tonka meren gela patllun,
 Zaka tumchea dhaddsak lagun opman.

LI

“धर्तरेच्या कड्ड्या पुतांतलो हांव,
जसो एन्सेलादु, एजेयु आनी सेंतिमानु;
आदामास्तोर नांव घेतिल्लें हांवें, गेल्लों
झुजाक वुल्काना किर्णा वावुडटल्या आड;
मातयले नांत दोंगरारं दोंगर हांवें,
पूण समुद्रांतुलीं ल्हारां जिखून घेवन,
जाल्लों दर्या-वेलो कपीत, जंयच्यान
नेपतुना तारवां वचत, जीं आसलों सोदीत.

LII

“मोग म्हजो पेलवचे उत्तम बायलेक,
येद्द्या व्हडल्या कार्याक जाल्लों प्रवृत्त;
नाकारल्यो सर्गा-वेल्यो सगल्यो देवता,
उदकांतले कुंवरीचोच मोग करच्याक;
एक दिस पळेली तिका नेरेवल्या धुवां
वांगडा वचत नागडी वेळेर, वासना
म्हजी आयली घोंसार इतली खर,
कि त्या भायर नाशिल्ली इत्सा म्हाका चडूच.

LIII

“तिका जोडूंक नज दिशिल्लें म्हाका,
मुख-कमळ म्हजें व्हडलें विद्रूप जाल्ल्यान,
थारायलें घेंवक हत्यारां नाड्यार तिका,
आनी फुतफुतून सांगलो बेत दोरिसाक.
भियेवन देवतेन उलयलें म्हजेच वतीन,
पूण ती गा सुंदर हांशें प्रमाणीक खेळोवन,
उलयली जाप : “खंयचो जायत तो मोग
अप्सरेचो जो राखेसा गेलो पेलीत?

LI

“Dhortore-chea kodd’ ddea putantlo hanv,
 Zoso Encelado, Egeo ani Centimano ;
 Adamastor nanv ghetil’ lem hanvem, gel’ lom
 Zhuzak Vulcana kirnnam vavuddttolea add ;
 Matoile nant dongranr dongor hanvem,
 Punn somudrantulim lharam jikhun ghevun,
 Zal’ lom doria-velo kopit, zhoinchean
 Neptuna tarvam vochot, jim aslom sodit.

LII

“Mog mhozo Peleu-che ut’ tom’ bailek,
 Ied’ dea vhoddlea kar’ iak zal’ lom provrot’ t¹ ;
 Nakarleo sorga-veleo sogleo devta,
 Udkantle kunvri-choch mog korcheak;
 Ek dis polleli tika Nereu-lea dhuvam
 Vangdda vochot nagddi veller, vasna
 Mhoji aili ghonsar itli khor,
 Ki tea bhair naxil’ li itsa mhaka chodduch.

LIII

“Tika zoddunk nozo dixil’ lem mhaka,
 Mukhkomoll mhojem vhoddlem vidrup zal’ lean,
 Tharaiem ghevunk hathiaram naddear tika,
 Ani futfutun sanglo bet Doris-ak.
 Bhievun devten uloilem mhojoch votin,
 Punn ti ga sundor hanxem promannik² khellovn,
 Uloili zap : “Khoicho zait to mog
 Opsore-cho zo rakhesa-gelo pelit³ ?

1. braced/ equipped for. 2. sincere; 3. to sustain/ hold.

LIV

“तरूय आसतना, समुद्राक वाटावंक तण्टो
 येद्या व्हडल्या झुजाचो, सोदतलीं वाट
 मनान म्हज्या ह्या विद्वाटांतली सुटूंक.”
 असली जाप घेवन परतल्ली हजीब.
 “म्हज्यान ह्या तड्डकांत पडना जांवक
 (कित्याक मोगी सदांच व्हडले कुड्डे)
 भरलो म्हाका व्हडल्या सुप्राडान
 हड्डें आंवड्यां भरवंशांनी भरपूर.

LV

“मूर्ख, झूज सोडून दिंवचें थारावन,
 एक राती, जशें दिल्लें उतर दोरिसान,
 पयसुल्ल्यान दिसता सोबीत मुख-कमळ म्हाका,
 धव्या थेतिसागेलें, एकलेंच, विंगळें.
 धांवलों पिश्या भाशेन, पयसुल्ल्यान, उगडून
 वेंगे हात तिका, जी जाल्ली जिवीत
 हे कुडीचें, आनी लागतां उमांवक हपापपणान
 सुंदर दोळे, तोंड, मोवळां केंसां.

LVI

“पूण कटा, कशें सांगूं वीट-भरीत!
 समजून मोगी मुंगरली म्हजे वेंगेंत,
 वेंगूच मारून उरलों निबर दोंगराक,
 खडबडीत रानाचो, दाट गांवठी,
 तोंडा मुखार आसले खडपा फातर,
 जो हांव अन्नून धरी भोडव्या मुख-कमळ म्हणून,
 उरलों ना हांव मनीस, पूण मोनो, सूंट,
 एकाच खडपा फातरा मुखार, दुसरो.

LIV

“Torui astona, somudrak vattanvk tonntto
Ied’dea vhoddlea zhuza-cho, sodtolim vatt
Man-an mhojea hea vidvatt-antli suttunk.”

Oсли zap ghevun portol’li hajib.

“Mhojean hea todd’ddokant poddona zavunk

(Kiteak mogi sodanch vhoddle kudd’dde)

Bhorlo mhaka vhoddlea supraddan¹

Hodd’dem anvdeam bhorvonxeam-ni bhorpur.

LV

“Murk, zhuz soddun dinvchem tharavn,

Ek rati, zoxem dil’lem utor Doris-an,

Poisul’lean dista sobit mukhkomoll mhaka,

Dhovea Thetisa-gelem, eklench, vingllem².

Dhanvlom pixea bhaxen, poisul’lean, ugddun

Venge hat tika, ji zal’li jivit

He kuddi-chem, ani lagtam umanv³ hapap-ponnan⁴

Sundor dolle, tondd, movllam kensam.

LVI

“Punn kotta, koxem sangum vitt-bhorit !

Som’zun mogi mungorli mhoje vengent,

Venguch marun urlom nibor dongrak,

Khoddboddit rana-cho, dhatt ganvti,

Tondda mukhar asle khoddpa-fator,

Zo hanv on’nun dhori bhoddvea mukhkomoll mhonnun,

Urlom na hanv monis, punn mono, suntt,

Ekach khoddpa-fatra mukhar, dusro.

1. abundantly; 2. naked. 3. to kiss ; 4. greedily.

LVII

“हे अप्सरे, समुद्रांत सगल्या सोबीत,
 म्हजे हें आसणें जाल्ल्यान आवडना तुका,
 कितें खुस्तार जातीत हें लांव गो घडोवन,
 दोंगर, कूप, सपन, आनीक कांय न्हय?
 हांगच्यान कडसरतां तिडकीन पिसोच जावन,
 कसो थंयच जाल्ले दुखीन, अवमानान,
 दुसरो संवसार सोदीत, जंय पडना दिश्ट
 जाचेर, जे हांसचें म्हज्या वायटा, रडण्यार.

LVIII

“ह्याच तेंपार म्हजे भावूय तशेच
 हारोवल्ले आनी तांकांय केल्ले सामके लाचार,
 एकटेच बांदिल्ले वेगवेगळ्या दोंगरांचेर,
 त्या गर्वीश्ट देवतांक सुरक्षीत रावचे म्हणून;
 आनी सर्गा मुखार चलना कोणाचेच हात,
 हांव जो रडून काडीत म्हजीं दुखां,
 लागलों भोगूंक दुस्मानाचें निर्मण,
 म्हज्या धाडसा पासत मेळिल्ली ख्यास्त.

LIX

“बदलता म्हजे मास जमनींत निबर,
 जाल्लीं म्हजीं हाडां खडपां फातर,
 हे सांधे दिसतले तुमकां आनी हेंच आंगपांग
 ह्या लांबदीक उदकार पातळ्ळे शोकानशेक;
 निमाणेकडेन, कूड म्हजी व्हडली
 ह्याच पयसुल्ल्या भुशिरांत केल्ली रुपांतर
 देवांनी; आनी ताचे वयर गा दुपेट दूख
 तेंथीस ह्या पाणियान घट वेडायता म्हाका.

LVII

"He opsore, somudrant soglea sobit,
 Mhojem hem asnnem zal'lean avoddna tuka,
 Kitem khustar zatit hem lanv go ghoddown,
 Dongor, kup, sapon, anink kaim nhoim?
 Hang-chean koddsortam tiddkin pisch zavv,
 Koso thoinch zal'le dukhin, ovmanan,
 Dusro sonvsar sodit, zhoim poddona dixtt
 Zacher, je hanschem mhojea vaitta, roddnear.

LVIII

"Heach tempar mhoje bhav-ui toxech
 Harovl'le ani tankaim kel'le sam'ke lachar,
 Ektthech bandil'le vegvegglea dongram-cher,
 Tea gorvixtt devtank suroxxit ravche mhonnun;
 Ani sorga mukhar cholona konna-chech hat,
 Hanv zo roddun kaddit mhojim dukham,
 Laglom bhogunk dusmana-chem nirmonn,
 Mhojea dhaddsa pasot mellil'li kheast.

LIX

"Bodolta mhojem mas zom'nint nibor,
 Zal'lim mhojim haddam khoddpam-fator,
 He sandhe distole tumkam ani hench angpang
 Hea lambdik udkar patoll'le xekan'xek:
 Nimanne-kodden, kudd mhoji vhoaddi
 Heach poisul'lea buxirant kel'li rupantor
 Devam-ni ; ani tachei voir ga dupett dukh
 Tethis hea pannian ghott' veddaita mhaka."

LX

अशें कथन करीत, आनी भयानक रडून,
 अवचीत कडसरलो दोळ्यां सामकारच्यान थंयचो
 विरगळ्ळें कूप काळें आनी गर्जन जावन
 आवाजभरीत, पयशिल्ल्यान पडसादलो दर्या.
 उखलून हांवें हात भोडव्यां मंडळाक,
 जें पयशिल्ल्यान करी मार्गदर्शन आमचें,
 प्रार्थिलें देवाक कि निवारचीं म्हणून विघ्नां
 निश्ठूर, जीं आदामास्तोरान सांगिल्लीं फुडाराक.

LXI

फ्लेगोन, पीरोयस, हेर दोगूय वांगड्यां सांगातान
 पर्जळीत सुर्याची ओडीत गाडी,
 जेन्ना ऊंच धर्ती दिसली आमकां,
 जिच्यांत जाल्लो राखेस रुपांतरीत,
 ह्या दरया देगे वेल्यान वेतना ताणीत,
 उदेंतेचीं ल्हारां सरळ चिरीत,
 सकयल्या भागांत मात्शे ताणीत गेल्यांव,
 जंय दुसरे फावट तडीक आयल्यांव आमी.

LXII

ही जमीन घेवन आशिल्ले धनयां लोक,
 जाल्ले जरी एथिओपकार, तरूय दिसत
 चडूच मनशाळ बरवे हेरां परस,
 जाणीं घेतिल्ले आमकां वायट नदरेन,
 ते आयले आमचे लागीं रेंवाळ वेळेर,
 पांय माड्डून, उत्सव करून खोशाल,
 वांगडा आयिल्ल्यो बायलो, गोरवां मोवाळ,
 धाटीं-मोटीं, खावळ बरी चरवत.

LX

Oxem kothon korit, ani bhoianok roddun,
 Avchit koddсорlo dolleam sam'kar-chean thoincho;
 Virgoll'llem¹ kup kallem ani gorjon² zavv
 Avaz-bhorit, poixil'lean poddsadlo³ doria.
 Ukhulun hanvem hat bhoddveam-monddollak⁴,
 Jem poixil'lean kori margdorxon amchem,
 Prarthilem Devak ki nivarchim mhonnun vignam
 Nixttur, jim Adamastoran sangil'lim fuddarak.

LXI

Phlegon, Pyrois, her dogui vangddeam sangatan
 Porzollit sur'ia-chi oddit gaddi,
 Jen'na unch dhorti disli amkam,
 Jicheant zal'lo rakhes rupantorit,
 Hea doria-dege-velean vetna tannit,
 Udente-chim lharam soroll chirit,
 Sokoilea bhagant matxe tannit geleanv,
 Zhoim dusre favtt toddik aileanv ami.

LXII

Hi zomin ghevn axil'le dhoniam lok,
 Zal'le zori Ethiop-kar, torui disot
 Chodduch mon'xall borve heram poros,
 Zannim ghetil'le amkam vaitt nodren,
 Te aile amche lagim renvall veller,
 Paim madd'ddun, utsov korun khoxal,
 Vangdda ail'leo bailo, gorvam movall,
 Dhattim-mottim, khavoll bori chorvot.

1. dissolved; 2. tremendous noise; 3. echoed; 4. choir of angels.

LXIII

काळसार जाल्ल्यो, बायलो येताल्यो बसून
 ल्हवान चमकतल्या बैलां फाटीर;
 ज्या मोनजातींक ते मानतात भोवच प्रियेवान,
 तांच्या सगल्यां हेरां हिंडां परस.
 गायतात राखणे पदां, गद्यान, पद्यान,
 आपले भाशेन, सांगात धरीत तांकां,
 म्होंवाळ संगीत तांच्या पिल्लुकांचें,
 तितीर राखण्या गितांचें अनुकरण तें.

LXIV

हे खांप्री, दिसत नदरेक भाळयतले,
 मनशाळ रीत, वागणूक आमकां दीत,
 हाडीत आमकां कोंबयो, मेंड्रे खांवक,
 आमचे लागच्यान व्हेल्ले केळवणे बदलाक;
 पूण आमकां तांचे कडल्यान कांयच मेळना
 जाल्ल्यान, आमच्या वांगड्यांक ना एकूय उतर,
 जें दीत कुरु आमची मोख सोदच्याक,
 शिडां सोडून, उखल्ले आनी नांगर.

LXV

येत्रा आमी मारिल्लो भोंवाडो व्हडलो
 आफ्रिकेचे काळखी देगेक, वळिल्लीं
 तारवां तोंकां मदलो वाठार सोदूंक,
 मळब निळें, आंटाटीक उडोवन फाटीं.
 तो सोडलो जुंवो, जंयच्यान आयिल्ली दुसरी
 तारवांवळ पयलीं, जी आसली सोदीत तेंच
 भोगणारां भुशीर, पळेले उपरांत आमी,
 जाचीच शीम थारायली जुंव्यार त्याच.

LXIII

Kallsar zal'leo bailo ietaleo bosun
 Lhovan chom'kotolea boilam fattir ;
 Jea mon'zatink te man'tat bhovuch prievan,
 Tancheam sogleam heram hinddam poros.
 Gaitat rakhne podam, god'ean¹, pod'ean²,
 Aple bhaxen, sangat dhorit tankam,
 Mhonvall songit³ tanchea pil'lukam-chem,
 Tityr rakhnea gitanchem onukoron⁴ tem.

LXIV

He khampri, disot nodrek bhalloitole⁵,
 Mon'xall riti vaggnuk amkam diit,
 Haddit amkam kombieo, menddre khavunk,
 Amche lag-chean vhel'lea kellvonne⁶ bodlak;
 Punn amkam tanche-koddlean kainch mellona
 Zal'lean, amchea vangddeank na ekui utor,
 Jem diit kuru amchi mokh sodcheak,
 Xiddam soddun, ukhol'le ami nangor.

LXV

Ien'na ami maril'lo bhonvaddo vhoddlo
 Afrike-che kallkhi dege-k, vollil'lim
 Tarvam tonkam modlo vatthar sodunk,
 Mollob nillem, Antartik uddovn fattim.
 To soddlo zunvo, zhoinchean ail'li dusri
 Tarvam-voll poilim, ji asli sodit tench
 Bhognnaram Buxir⁷, pollelea uprant ami,
 Zachich xim' tharaili zunvear teach.

1. prose; 2. poetry; 3. music; 4. imitation; 5. pleasing; 6. gift/present; 7. Cape of torments.

LXVI

थंयच्यान गेल्ले काडून जायते दीस,
 बऱ्या सुगुर्व्यांचे तशेच दुखेस्त,
 व्हडल्या दर्यांत नव्योच वाटो करून,
 जळट्या हावेसान ओडीत व्हेल्ले देखून,
 दर्या लागीं झुजत मरत गेल्यांव,
 कित्याक तांतूंत सगले संकट, बदल,
 लोट मेळ्ळे आमकां इतले वळादीक,
 कि वचूंक फुडें आडायताले ते आमकां.

LXVII

बळादीक व्हडलो दर्या भोवच लागत,
 आडवारून वाट, विरुद्ध तांचे धांवत,
 फाटीं वचपा सारको आमचेर दबाव,
 आमचे वटेन व्हांवत्या वान्या परस.
 पुणून दिसत दखिणे वारो उचांबळ,
 दर्यार चलत्या झुजांत, कि आपले फुंकेन
 रागाभरीत जावन करता खरखस प्रयत्न,
 तोलादीक लोटार जैत व्हरच्याक आमकां.

LXVIII

सुर्या हाडीत तो दीस किर्तीवंत,
 जेन्ना उदेंतेंतुले तीग जाण राजा
 आयले सोदूंक निकतोच. जल्मल्ल्या राजाक,
 जाच्यांत आटापल्यात हेर तीनूय ते एकठांय;
 ह्याच दिसा लागलें दुसरें बंदीर,
 त्याच उल्लेखिल्ल्या लोकांचें आमकां,
 रुंद न्हंयेंच्या आसऱ्या, दिलें जाका नांव
 आमी गा थंयच भितर सरिल्ल्या दिसाचें.

LXVI

Thoinchean gel'le kaddun zaite dis,
 Borea-sugurvea-che toxech dukhest,
 Vhoddlea doriant noveoch vatto korun,
 Zollttea have-san¹ oddit vhel'le dekhun,
 Doria lagim zhuzot morot geleanv,
 Kiteak tantunt sogle sonkott, bodol,
 Lott mell'le amkam itle bolladik,
 Ki vochunk fuddem addaitale te amkam.

LXVII

Bolladik vhoddlo doria bhovuch lagot,
 Addvarun vatt, virudh tanche dhanvot,
 Fattim vochpa sarko amcher dobav,
 Amche votten vhanvtea vareai poros.
 Ponnun disot dokhinne-varo uchamboll,
 Doriar choltea zhuzant, ki aple funken
 Raga-bhorit zavun korta khorkhos proitn,
 Toladik lottar zoit vhorcheak amkam.

LXVIII

Sur'ia haddit to dis kirtivont,
 Jen'na Udente-ntule tig-zann raza
 Ail'le sodunk niktoch zolmol'lea Raza-k,
 Zacheant attapleat her tinui te ektthaim;
 Heach disa laglem dusrem bondir,
 Teach ul'lekhil'lea lokanchem amkam,
 Rund' nhoim-enchea asrea, dilem zaka nanv
 Ami ga thoinch bhitor soril'lea disa-chem.

1. aspirations.

LXIX

ह्याच लोकां-कडल्यान घेतलो पुरुमेंत,
 आनी न्हंयेंतलें उदक ताज्जे; पूण तरूय
 ना मेळ्ळी कुरू कसलीच भारत देसाची
 ह्या लोकांत, जे आमकां मोन्यांच सारके दिसतः
 पळेयात, म्हाराज, कितली बलांडली जमीन,
 ह्याच लोकां मदल्यानच्यान भायर सरूंक ना,
 कांयच खबर ना म्हणून, खुणा देखून,
 त्या आंवडेल्ल्या उदेंते धर्तरेची आमकां.

LXX

कल्पना करात, आतां, कितले कश्ट
 उसपीत, वचत सगले, शेणिल्ले कश्ट,
 भुकेन, भोगणारांनी वेश्टल्ले, मोडून,
 नकळो आशिल्ल्या दर्यार, भोंवतणींनीं,
 वाट पळेत लांबदीक, थकिल्ले इतले,
 निर्शेणींत रोंबिल्ले सक्ती रुपान,
 ताणीत आमचें न्हय त्या मळबा पोंदा,
 वृत्तीच्या दुस्मान जाल्ल्या मनीस-कुळा.

LXXI

तारवांत आसलो पुरुमेंत बेळशेल्लो, पिड्ड्यार,
 मनशा कुडीक वायट, करता अशक्त,
 ते भायर कसलेच खोशालकायेचो न्हयच,
 भर्वश्याचो लेगीत भास नासत!
 दिसता तुमकां, कि आमचो पंगड असल्या
 शिपायकांचो लुजितानी नासतो जाल्यार,
 इतलो काळ आसतो तगत पाळो
 आपल्या राजाक, आपल्या कपिताक जायत?

LXIX

Heach lokam-koddlean ghetlo purument,
 Ani nhoim-entulean udok taj'jem; punn torui
 Na-mell'lli kuru koslich Bharot-desachi
 Hea lokant, je amkam monea-nch sarke disot.
 Polleiat, mharaj, kitli bolanddli zomin,
 Heach lokam modlean-chean bhair sorunk na,
 Kainch khobor na mhonnun, khunna dekhun,
 Tea anvddel'lea Udente dhortore-chi amkam.

LXX

Kolpona korat, atam, kitle koxtt
 Uspit, vochot sogle, xennil'le koxe,
 Bhuken, bhognnaram-ni vexttol'le, moddun,
 Nokllo axil'lea dorianr, bhonvtonnim-ni,
 Vatt pollet lambdik, thokil'le itle,
 Nirxennint rombil'le sokti rupan,
 Tannit amchem nhoim tea mollba ponda,
 Vrit'ti-chea dusman zal'lea monis-kulla.

LXXI

Tarvant aslo purument bhellxel'lo, pidd'ddear,
 Mon'xa kuddik vaitt, korta oxokt,
 Tea bhair koslech khoxalkaie-cho nhoinch,
 Bhorvanxea-cho legit bhas nasot !
 Dista tumkam, ki amcho pongodd oslea
 Xipaikam-cho Lusitani naslo zalear,
 Itlo kall aslo togot pallou¹
 Aplea raza-k, aplea kopit-ak zait ?

LXXII

दिसता तुमकां, ते बंडड करून ना उठचे
 आपल्या कपिता आड, प्रतिकार केल्यार,
 सक्तीन जातले आसले दरया-चोरटे
 नीर्शोणीन भुकेन, रागान बेजारून?
 लायले कसाक तांकां भोवूच नेटान,
 कसल्याच व्हडल्या कार्याक काडले ना आंग,
 उत्तम शोगूण फिरंग्या लोकांचो आसलो
 निश्टाय थीर दृड, दिवपी पाळो.

LXXIII

गोड न्हंयेचें बंदीर सोडून निमाणें,
 परतूंक लागत चिरूंक पाणीं खारें,
 हे देगे पासून गेल्यांव दुसरे वाटेन,
 सगलीं तारवां मोखून व्हडल्या दरयाक;
 कित्याक, दोखिणे वारें मंद, थंड,
 दिनाशिल्लें आमकां खाडयेंत पाणीं धरून,
 जी देग करता थंयच तेवशिल्ले वाटेन,
 जंयच्यान गिरेस्त सोफाला धाडटा भांगर.

LXXIV

हें मोड वचून, रोकडें ल्हव-तारूं गेलें
 सांत निकोलाव-क होरावन भेटयले आमकां,
 दरयाक देगे वेल्यान, वसाड, गर्जन,
 तारवां तोंकांक दिली रोकडी दिशा,
 जेन्ना काळीज वाट पळेत, भिरांतीन,
 अशक्त तारवांचेर गा इतलें अवलंबून,
 आशिल्ल्यान निर्शोणीन बुडिल्लें इतलें,
 परतें हादरून गेलें एके खबरेन.

LXXII

Dista tumkam, te bondd'¹ korun na utthche
 Aplea kopit-a add, protikar kelear,
 Soktin² zatile asle doria-chortte³,
 Nirxenn-in, bhuk-en, rag-an bezarun ?
 Laile kosak⁴ tankam bhovuch nettan,
 Kosleach vhoddlea kar'iak kaddlem-na ang,
 Ut'tom' xegunn Firngeam lokam-cho aslo
 Nixttai thir drudd, divpi pallo.

LXXIII

Godd nhoim-enchem bondir soddun nimannem,
 Portunk lagot chirunk pannim kharem,
 He dege pasun geleanv dusre vatten,
 Soglim tarvam mokhun vhoddlea doria-k;
 Kiteak, dokhinne-varem mond', thondd',
 Di-naxil'lem amkam khaddi-ent pannim dhorun,
 Ji deg korta thoinch tevxil'le vatt-en,
 Zhoinchean girest Sofala dhaddtta bhangor.

LXXIV

Hem modd vochun, rokddem lhov-tarum gelem
 Sant Nikolau-k horavn⁵ bhettoile amkam,
 Doria-k dege-velean, vosadd, gorjon,
 Tarvam tonkank dili rokddi dixea,
 Jen'na kalliz vatt pollet, bhirantin,
 Oxokt tavzam-cher ga itlem ovlombun⁶,
 Axil'lean nirxennin⁷ buddil'lem itlem,
 Portem hadrun⁸ gelem eke khobren.

1. rebellion; 2. compulsion; 3. pirates; 4. put to the test; 5. invoked blessings; 6. dependent; 7. despondency; 8. shaken

LXXV

घडलें अशें, लागींच आसुन तडीक,
 जंय वेळो, गाळी निश्चीत पडत नदरेक,
 न्हंयेंत एके, जी सुटत उगत्या दर्याक,
 शिडां व्हडलीं भितर भायर सरत.
 फुल्ली भोवच खोशालकाय खन्यानींच आमच्यांत,
 होलमून मनीस असले जाणातले गा
 दर्यार ताणूंक, कित्याक तांच्यांत अपेक्षीत
 आमी खबर थोडी, जी मेळ्ळी आमकां.

LXXVI

एथिओपकार सगले खरे, पूण दिसत वेगळे,
 बऱ्यांतल्या लोकां कडेन संपर्क आशिल्ले,
 ताणीं उलयल्ले भाशेंत आपले भितर,
 झळकतालीं उतरां आरबी वळखी,
 पातळ लुगटां, विणिल्ल्या कापसा पासून,
 आपल्यो तकल्यो वांदीत मुंडाश्या रुपान;
 दुसऱ्या लुगटान, जें रंगयल्लें निळे शायेन,
 सकयले लिंगा भाग हाडिल्ले पांगरून.

LXXVII

आरबी भाशे वरवीं, जी सारकी उलयनांत,
 पुणून जी फेर्नाव मार्टिस भोव बरी जाणा,
 सांगतात कि व्हडल्या तारवां आमच्या सारक्या,
 तांच्या दर्यार ते ताणीत वेतात कुशलः
 जंय सुर्या उदेवता थंयच मेरेन वेतात,
 जंय दर्या देग लांबता दखिणेक,
 सुर्या वटेन दखिणेच्यान, जे भुंयेर
 लोक, आमचे भाशेन दिसा रंगीत.

LXXV

Ghoddlem oxem, laginch asun toddik,
 Zhoim vello, galli nisshit poddot nodrek,
 Nhoim-ent eke, ji suddot ugtea doriak,
 Xiddam-vhoddim bhitor bhair sorot.
 Ful'li bhovuch khoxalkai khoreaninch amcheant,
 Holmun monis osle zanna-tole ga
 Doriar tannunk, kiteak tancheant opekxit'¹
 Ami khobor thoddi, ji mell'lli amkam.

LXXVI

Ethiopkar sogle khore, punn disot veglle,
 Boreantlea lokam kodden sompork² axil'le,
 Tannim uloil'le bhaxent aple bhitor,
 Zollkhotolim utram Arbi vollkhi,
 Patoll lugttam, vinnil'lea kapsa pasun,
 Apleo tokleo bandit munddaxea rupan ;
 Dusrea lugttan, jem rongoil'lem nille xai³-en,
 Sokoile linga⁴ bhag haddil'le pangrun.

LXXVII

Arbi bhaxe vorvim, ji sarki uloinant,
 Ponnun ji Fernao Martins bhov bori zannam,
 Sangtat ki vhoddlea tarvan amchea sarkea,
 Tanchea doriar te tannit vetat kuxol⁵ :
 Zhoim sur'ia udevta thoinch meren vetat,
 Zhoim doria deg lambta dokhinn-ek,
 Sur'ia votten dokhinne-chean, je bhuim-er
 Lok, amche bhaxen disa-rongit.

¹ expected; ² contact/ connection; ³ ink; ⁴ sexual; ⁵ skilled.

LXXVIII

ह्या लोकां मदें जियेल्यां व भोवच खोशयेन,
आनी ताणीं दिल्ल्या खबरां वेल्यान चडूच;
ज्यो कुरू होलमल्यो आमकां हेच न्हंयेंत,
पडलें तिका नांव बऱ्या कुरवांचें.

एक फातर-पटो उबारलो आमी हे भुंयेरः
जे साबार हाडीत आमी असल्या सुवातांक
निर्धारित करूंक; दिल्लें ताका नांव
तोबियासा गाबेला मेरेन तें मार्गदर्शक.

LXXIX

हांगासर तारवांक लागिल्ले काँगो, शिंपयो,
खोल पाण्यांतलीं विटाळ विखारी रचनां,
केले नितळ, लांबदीक दर्या प्रवासांत
बुडून जातात म्हेळे, घाणयारे ते.
सोयऱ्यां-अतिथीं-कडल्यान, आमच्या शेजाराक,
भोवच खोशयेन, मौजेन मेळ्ळीं दानां,
फावलो आमकां सदांच फाव तो पुरूमेंत,
वायट चिंतनांनी वेश्टल्ले नासतनां.

LXXX

पूण आमी बाळगिल्लो खोशाल हावेस पुराय
झुजूंक पावलो ना तो हेच भुंयेर;
नितळ, निर्मळ खोशालकायेक इनाम;
पूण रामुस देवतेन हाडलें अदृश्ट नवेंच,
अशेंच घडटा देवा आज्ञेन सगलें;
जल्मल्यां व गा आमी निबर अटींचेर,
वायटूच आमच्या वांट्याक रावता थीण
पूण बरें सदांच बदलता आपणेंचें.

LXXVIII

Hea lokam modem jieleanv bhovuch khoxien,
 Ani tannim dil'leam khobram velean chodduch ;
 Jeo kuru holmoleo amkam hech nhoim-ent,
 Poddlem tika nanv boream-kurvanchem.
 Ek fator-potto¹ ubarlo ami he bhuim-er:
 Je sabar haddit ami oslea suvatank
 Nirdharit korunk; dil'lem taka nanv
 Tobiasa Gabela meren tem margdorxok.

LXXIX

Hangasor tarvank lagil'le konge, ximpieo,
 Khol panniantlim vittall vikhari rochnam,
 Kele nitoll, lambdik doria provasant
 Buddun zatat mhelle, ghanniare te.
 Soiream-otithim²-koddlean, amchea xezarak,
 Bhovuch khoxien, moujen mell'llim danam,
 Favlo amkam sodanch favo-to purument,
 Vaitt chintnam-ni vexttol'le nastonam.

LXXX

Punn ami ballgil'lo khoxal have purai
 Zavunk pavlo na to hech bhuim-er,
 Nitoll, nirmoll khoxalkai-ek inam',
 Punn Rhamus devten haddlem odruxtt novench,
 Oxench ghoddtta Deva ad'nien soglem;
 Zolmoleanv ga ami nibor ottim³-cher,
 Vaittuch amchea vantteak ravta thir,
 Punn borvem sodanch bodolta apna soimb.

LXXXI

आनी घडलें अशें, क्रूर, विद्रूप पिडेन,
 जी केन्नाच हांवें हे आदीं पळेली ना,
 जायत्यांनी सोडलो प्राण परकी भुंयेर,
 निखेपिलींत हाडां सासणा काळाक.
 आसत कोण जो खरें मानीत ना पळेवन?
 इतले विद्रुपायेन आयल्यो सुजून
 तोंडांतल्यो मावो, ज्यो आसल्यो वाडत मासान,
 तेच बरोबर लागल्यो कुसूंक घाणींत.

LXXXII

कुसतालें मास घाण व्हड्डान सोडून,
 जी भारायताली शेजारचें गा वातावरणः
 नाशिल्लो आमच्यांत एकूय वैज जाणत,
 सुर्जियांव सुक्ष्म तर भोवच उणो मेळत,
 पूण कोणूय ह्या वेवसायेंत इल्लो शिकिल्लो.
 कातरीत कसोय मास जें पडिल्लें कुसून,
 मेल्लेंच जाल्ले भाशेन; आनी फावत बरेंच,
 कित्याक मरत जाका ती जाल्ली पिडा.

LXXXIII

निमाणे कडेन दवरले ह्या अनवळखी रानांत
 सदांकाळ आमचे वांगडी निशठावंत,
 जाणीं सांगात दिलो वाटांर, अदृश्टांत,
 आमचे वांगडा जालेत सदांच धाडशी,
 कितलें सोपें कुडीक उडोवप निखेपून!
 खंयचीं दरया ल्हारां, खंयचे दोंगर
 परकी, आमच्या सारकेल्यांचे कशे,
 आसलीं घेत हाडां सगल्या श्रेष्ठांक.

LXXXI

Ani ghoddlem oxem, krur, vidrup pidden,
 Ji ken'nanch hanvem hea adim polleli na,
 Zaiteam-ni soddlo prann porki bhuim-er,
 Nikhep¹-ilint haddam sasna kallak.
 Asot konn zo khorem manit na-pollevn ?
 Itle vidrupai-en aileo suzun
 Tonddantleo mavo, jeo asleo vaddot masan,
 Tech borobor lagleo kusunk ghannint.

LXXXII

Kustalem mas ghann vodd'ddan soddun,
 Ji bharaitali xezar-chem ga vatavronn :
 Naxil'lo amcheant ekui voiz zannot,
 Surgianv suksom' tor bhovuch unno mellot,
 Punn konnui hea vevosaiant il'lo xikil'lo.
 Katrit kosoi mas jem poddil'lem kusun,
 Mel'lench zal'le bhaxen; ani favot borench,
 Kiteak morot zaka ti zal'li pidida.

LXXXIII

Nimanne-kodden dovorle hea on'vollkhi ranant
 Sodankall amche vangddi nixttavont,
 Zannim sangat dilo vattanr, odruxttant,
 Amche vangdda zalet sodanch dhaddxi,
 Kitlem sompem kuddik uddovp nikhepun !
 Khoinchiim doria lharam, khoinchei dongor
 Porki, amchea sarkeleanche koxe,
 Aslim ghet haddam soglea srexttank.

LXXXIV

अशेच सरल्यांव भायर त्या बंद्रांतुल्यान
 भर्वसो व्हडूच, चडूच दुख घेवन,
 आनी उगतो केलो दरया देगे वेल्यान.
 सोदीत कुरू चडूच निश्चित आमकां,
 पावले आमी निमाणे निबर मोसंबीक,
 जांच्या फटींगपणां, वायट चिकाना
 गजाल तुमकां खबर, तश्योच नाडबुद्दी
 मोंबासा लोका गेल्यो, उण्यो मनशाळ.

LXXXV

तुमच्या सुगूर बंद्रांत, निमाणे कडेन,
 जांचे म्होंवाळ, मंद वागणुकेंत,
 दितले भलायकी जिव्याक, मेल्ल्याक जिवीत,
 हाडली दया वयले बसके वेल्यान.
 हांगाच विसवतां, गोड भुजवण घेतां,
 नवीच जागृताय रे चिंतनांक दिल्ली,
 येतात आतां हांगा, आयकल्लें जाल्यार,
 जतनायेन, मागिल्लें तितलेंय सांगलें.

LXXXVI

दिसता तुमकां आतां, म्हाराज, आसतीत
 संवसारीं लोक जे असले मार्ग तांकीत?
 मानतात तुमी इतले पयस संवसारीं
 गेल्ले एनेयास तशेच जिबट उलीसिस?
 धाडजलो कोण दर्यांतलो खोल पळेंवक
 आठवो भाग तरी, पळेल्लो; पळेंवचो,
 कले प्रयत्नां नाड्यार, तांच्यो कितल्योय
 कविता रचल्यार लेगीत तुस्त करून?

LXXXIV

Oxech sorleanv bhair tea bondrantulean
 Bhorvonso vhodduch, chodduch dukh ghevun,
 Ani ugto kelo doria dege velean.
 Sodit kuru chodduch nisshit amkam,
 Pavle ami nimanne nibor Mosmbik,
 Zanchea fottingponna, vaitt chikana
 Gozal tumkam khobor, toxech naddbudhi
 Mombasa loka-geleo, unneo mon'xall.

LXXXV

Tumchea sugur bondrant, nimanne-kodden,
 Zanche mhonvall, mond' vagnnukent,
 Ditle bholaiki jiveak, mel'leak jivit,
 Haddli doiea voile boske-velean.
 Hangach visovtam, godd bhuzvonn ghetam,
 Novich zagrutai re chintnank dil'li,
 Ietat atam hanga, aikol'lem zalear,
 Zotnai-en, magil'lem titleim sanglem.

LXXXVI

Dista tumkam atam, mharaj, astit
 Sonvsarim lok je osle marg tankit?
 Man'tat tumi itle pois sonvsarim
 Gel'le Eneas toxech jibott Ulysses ?
 Dhaddzolo konn dorientlo khol pollenvk
 Atthvo bhag tori, pollel'lo, pollenvcho,
 Kole proitnam naddear, tancheo kitleoi
 Kovita rochlear legit tust korun ?

LXXXVII

जाणें पियेलें आओनिया उदक इतलें,
जाचेर हुजत करतात माना खातीर,
आपले भितर रोदेस, स्मिर्ना आनी कोलोफोनिया,
आथेनास, इओस, आर्गो आनी सालामानिया लेगीत;
दुसरो जो उजवाडायता सगलें आवसोनिया,
ताळो जाचो ऊंच आवाजी, दैवी,
आयकून, न्हिदता मिसियु घरची न्हंय,
पूण तीब्रि न्हंय आवाजान उट्ठा गर्वान.

LXXXVIII

गांवू दी, तुस्त करून बरोव दी सदांच
उत्तम वावर ह्या अर्द-देवतांचो, मातोवन,
भास जावन अप्सरां, ते घाडी, राखेस,
परी, ज्यो गावन तांकां घालीत न्हीद;
दियात तांकां हावूच ताणटात म्हणून,
शीड, वल्यान सिकोनि, जंय वेतात विसरून
आपले वांगडी, साळका फुलांक भुलून;
वेरेंकार ताचो लेगीत शेणिल्लो पाणयांत.

LXXXIX

झणझणीत वारें कल्पीत कवी
येओला-गेलें आनी कालिप्सो मोगान पडिल्लें,
पाखट्यां प्राणी जेवणांत घालपी वीख,
ज्यो देंवताल्यो त्यो नागड्यां सावळेंत, पडून;
ह्यो काणयो भोवच परिश्रुती करूनूय तांतूंत
दंत कथा गेल्यो वायां, सपनेल्ल्यो,
पूण सत्य खरें हांव सांगतां तें गा निवळ,
सगलें तोलादीक बरोवप काडटा कुशीन.

LXXXVII

Zannem pielem Aonia udok itlem,
 Zacher huzot kortat mana khatir,
 Aple bhitor Rhodes, Smyrna ani Colophonia,
 Athenas, Ios, Argo ani Salamania legit;
 Dusro zo uzvaddaita soglem Ausonia,
 Tallo zacho unch avazi, doivi,
 Aikun, nhidta Mincio ghorchi nhoim,
 Punn Tibre nhoim avazan utth'tta gorvan.

LXXXVIII

Gavum-di, tust korun boronv-di sodanch
 Ut'tom' vavr hea ordh-devtancho, matovn,
 Bhas zavn opsoram, te ghaddi, rakhes,
 Pori¹, jeo gavun tankam ghalit nhid ;
 Diat tankam hav²-uch tannttat mhonun,
 Xidd, volean Cicone, zhoim vetat visrun
 Aple vangddi, sallka fulank bhulun ;
 Verem-kar tacho legit xennil'lo panniant.

LXXXIX

Zononzonit varem kolpit³ kovi⁴
 Eola-gelem ani Calypso mogan poddil'lem,
 Pakhtteam pranni jevnnant ghalpi vikh,
 Jeo denvtaleo teo nagddeam sanvllent, poddun ;
 Heo kannieo bhovuch porixkrit korun-ui tantunt
 Dont'-kotha⁵ gel'leo vaiam, sopnel'leo,
 Punn sot'ea khorem hanv sangtam tem ga nivoll,
 Soglem toladik borovp kaddtta kuxin.

XC

ह्या जिबट कपिता तोंडांतुल्यान जें येत,
 तें आयकूंक सगले मग्न आशिल्ले मुखार,
 जेन्ना व्हडलें कथन सोंपयलें ताणें
 म्हान कार्या, उत्तम, किर्तीवंत,
 राजा करता तोखणाय व्हडलें काळीज
 ह्या राजाचें, जाणें जोडलो गौरव झुजांतः
 लोकांची धिटाय आदली भोवच तोखेता,
 तशीच तांची निश्टाय, मना श्रेष्ठताय.

XCI

करता कथन लोकाक, जे पळेता तोखेत,
 तांकां मोवाळटली गजाल, जण-एकल्याकः
 कोणूच त्या लोकांतुले दोळे काडिना
 लांबदीक भोंवाड्यान वाट तांकतल्याची.
 पूण देलियु तरणो परतीत वाट रथाची,
 जो लांपेसिया भावान व्हेल्लो वांकड्या मार्गान,
 तेधिसाल्या गोपांत विसंवचे खातीर
 आनी म्हाराज कडसरले दरया पासून म्हालांत.

XCII

कितली गोड तुस्त, फाविल्लो अणभव
 आपल्या कार्याचो, जेन्ना सांगतात गावन!
 खंयचोय व्हड मनीस वावुरता जोडच्याक
 यादीन गेल्ल्या व्हडल्यां परकें वा पेल्यान.
 मत्सर श्रेश्ठ, आपल्या पेल्या इतिहासा
 हाडटा घडोवन कार्य भोवच उत्तमः
 जो करता तोला-मोलाचें कार्य आपूण,
 हुसकायता, उपजायता ताका परक्यांली तुस्त.

XC

Hea jibott kopit-a tonddantulean jem iet,
 Tem aikunk sogle mogn¹ axil'le mukhar,
 Jen'na vhoddlem kothon sompoilem tannem
 Mhan kar'iam, ut'tom', kirtivont,
 Raza korta tokhnnai vhoddlem kalliz
 Hea raza-chem, zannem zoddlo govrov zhuzant :
 Lokanchi dhittai adli bhovuch tokheta,
 Toxich tanchi nixttai, mona-srexttai.

XCI

Korta kothon lokak, je polleta tokhet,
 Tankam movallttoli gozal, zonn-ekleak :
 Konn-unch tea lokantule dolle kaddina
 Lambdik bhonvaddean vatt tanktolea-chi.
 Punn Delio tornno portit vatt rotha²-chi,
 Zo Lampecia-bhavan vhel'lo vankddea margan,
 Tethis-alea gopant visonvche khatir;
 Ani mharaj koddсорle doria pasun mhalant³.

XCII

Kitli godd tust, favil'lo onnbhov
 Aplea kar'ia-cho, jen'na sangtat gavun !
 Khoinchoi vhodd monis vavurta zoddcheak
 Iadin gel'lea vhoddleam porkem va pelean.
 Motsor⁴ srextt, aplea-pelea itihasa
 Haddtta ghoddovn kar'eo bhovuch ut'tom' :
 Zo korta tola-mola⁵-chem kar'eo apunn,
 Huskaita, upzaita taka porkeam-li tust⁶.

1. enraptured; 2. chariot; 3. palace; 4. envy; 5. valuable/ illustrious; 6. praise.

XCIII

आलेशांद्रीक व्हडल्या चड मोलाचें नाशिल्लें,
 वैभवी कार्य झुजांत आकिलेसाचें,
 जितलें तें गायतल्याचें, जायत्यो वळीः
 फक्त तुस्त-तोखणाय, गायत खोशी.
 मिलसीयादेसान जिखिल्ले सगले इनाम
 धेमिस्तोक्लेसांत उपजायलो फकत मत्सर;
 म्हणटात कि तांकां इतले खोशाल करीत,
 जितलो उत्सव करीत आवाजान कार्य.

XCIV

वावुरता वाशकु द गाम दाखोवन दिंवक
 संवसारान गायल्ल्या तारवां साहसांक,
 तांचे इतली फाव ना कीर्त, वैभव,
 सर्ग आनी संवसार तांकां जातात अजाप,
 पूण वीर जो मानता भोवमानान, मोगान,
 मान्तुआंतल्या कवीक, दिवन दानां,
 उपकार, मानुपद येदे, एनेआसा नांव
 गाजचें, आनी पातळचो सगल्यांक रोमी वैभव.

XCV

लुञ्जितानी भुंयेन केल्ले उत्पन्न सिपियांव,
 सेझार, आलेशांद्री, आगुस्तु सारकेले वीर,
 पूण दिना तांकां तरूय तीं दानां सगलीं,
 जीं नासून करता तांकां निबर, घटमूठः
 ओक्तावियु, इतले कश्ट सोंसतां, रचीत
 काव्य-वळी विध्वत्त, सोबीत रितीच्यो,
 फुलविया मारची ना फट खन्यानींच, जेन्ना
 तिका सोडिल्ली आंतोनीन ग्लाफीरा पासत.

XCIII

Alexandrik vhoddlea chodd mola-chem naxil'lem,
 Voibhovi kar'eo zhuzant Aquiles-achem,
 Jitlem tem gaitolea-chem, zaiteo volli :
 Fokt tust-tokhnnai, gait khoxi.
 Milciades-an jikhil'le sogle inam'
 Themistocles-ant upzailo fokot motsor;
 Mhonnttat ki tankam itle khoxal korit,
 Jitlo utsov korit avazan kar'eo.

XCIV

Vavurta Vasco da Gama dakhovn divunk
 Sonvsaran gail'lea tarvam-sahosank¹,
 Tanchea itli favo na kirt, voibhov,
 Sorg ani sonvsar tankam zatat ojap,
 Punn vir zo man'ta bhovmanan, mogan,
 Mantua-ntlea kovi-k, divn danam,
 Upkar, manupod² ied'de, Eneasa nanv
 Gazchem, ani patolcho sogleak Romi voibhov.

XCV

Lusitani bhuim-en kel'le utpon'n Scipiao,
 Cesar, Alexandre, Augusto sarkele vir,
 Punn di-na tankam torui tim danam soglim,
 Jim nasun korta tankam nibor, ghottmutth :
 Octavio, itle koxtt sonstam, rochit
 Kaveo-volli vidhvot't³, sobit riti-cheo,
 Fulvia marchi na fott khoreaninch, jen'na
 Tika soddil'li Antoni-n Glaphyra pasvot.

1. feats of navigation. 2. honours; 3. learned.

XCVI

सेझार भोंवता सगलें फ्रांस जिखून,
 हत्यारां आसून, विद्वत्ताय आडायना ताची;
 पूण एका हातान लेखणी, दुसऱ्या भाली,
 सिसेरा येदो जिबट उतरलो उतरान,
 सिपियांव विशीं जाणांव आनी काडलां सोदून,
 हास्यांतिका बरोवपांत व्हडलो अणभवीं;
 आलेशांद्रि वाचीत होमेरु, अशेच रितीन,
 कि सदांच दवरीत उंश्या लागींच ताका.

XCVII

निमाणें सांगचें, खंयचोय बळीश्ट कपीत,
 तसोच तो जाणकार, ते भायर अभ्यासी आसलो,
 त्या लासिया, ग्रेग वा आपल्या-भायऱ्या देसांतलो,
 बगर फिरंगी, घडये एकूच जायत तो.
 लजेन हें सांगना हांव, पूण कारण आसत,
 काव्य वळी बरोवपाक ना-जाल्ले उत्तम,
 कित्याक काव्य रचूंक व्हडलें ना मोल,
 जाका समजना कला, ताका ना रूच.

XCVIII

देखून, आनी न्हय म्हण स्फूर्त नासता आमच्यांत,
 ह्या देसांत दिसनांत होमर, विर्जिलिया सारके;
 हे फुडेंय आसचे नांत, ही संवय उरल्यार,
 एनेयास सारकेले दयाळ, आकीलेस धाडशी,
 पुणून ते पाश्ट, नशीब करता तांकां
 इतले कुड्डे, निबर, दारूण, उपासनी,
 इतले मूड आनी रसणाय नाशिल्ले मनीस,
 कि जायत्या लोकाक तांची कांयच ना पर्वा.

XCVI

Cesar bhonvta soglem Frans jikhun,
 Hathiaram asun, vidhvot'tai addaina tachi;
 Punn eka hatan lekhnni¹, dusrea bhali²,
 Cicera iedo jibott³ utorlo utran,
 Scipiao vixim zannanv ani kaddlam sodun,
 Has'iantika⁴ borovpant vhoddlo onnbhovi ;
 Alexandre vachit Homero, oxech ritin,
 Ki sodanch dovrit unxea-laginch taka.

XCVII

Nimannem sangchem, khoinchoi bollixtt kopit,
 Tosoch to zannkar, tea bhair obheasi aslo,
 Tea Lacia, Greg va aplea-bhairea desantlo,
 Bogor Firngi, ghoddie ekuch zait to.
 Lojen hem sangona hanv, punn karonn asot,
 Kaveo volli borovpak na-zal'le ut'tom',
 Kiteak kav'eo rochunk vhoddlem na mol,
 Zaka som'zona kola, taka na ruch⁵.

XCVIII

Dekhun, ani nhoim mhonn sfurt nasta amcheant,
 Hea desant disonant Homer, Virgilia sarke ;
 Hea fuddeim asche-nant, hi sonvoim urlear,
 Eneas sarkele doieall, Aquiles dhaddxi,
 Ponnun tea paxtt, noxib korta tankam
 Itle kudd'dde, nibor, darunn, upasni⁶,
 Itle mudd ani rosnnai naxil'le monis,
 Ki zaitea lokak tanchi kainch na porva.

1. pen ; 2. lance/spear; 3. eloquent; 4. comedy.5. aesthetic taste; 6. austere.

XCIX

आमचो गामा दिनवासता प्रतिभा-देवतांक,
 तांचो व्हडलो मोग आवय भुंयेक,
 तांकां दिवन नांव-रूप आपल्या विण्यांत,
 तांच्या सगल्यां झुजा श्रेश्ठां कश्टांक:
 कित्याक तो आनी ताच्या कुळांतले मनीस
 कालिओपि अप्सरेक मानिनांत इश्टीण,
 न्हय म्हणून तेजुंतल्यो धुवो, जाणीं आपलें
 भांगरा विण-काम सोडून, गांवचें आपल्याक;

C

कित्याक भावपणा मोग, निखटी रूच
 दिंवक सगल्या फिरंगी कार्याक स्तुती,
 फावता तितली, हें तर अपेक्षितूच
 खऱ्यानींच दिसता नाजूक ताजिदांक भोवमान,
 पूण कोणेंच व्हडल्या कार्याक मारूंक माथें
 सरचें फाटीं न्हय, हें निश्चित धरचें ध्यानांत,
 कित्याक हेंच वा दुसरे कसलेय वाटेन
 आपलें मोल वा इनाम ना चुकचें केन्नाच!

XCIX

Amcho Gama din' vasta protibha-devtank¹,
 Tancho vhoddlo mog avoi-bhuim-ek,
 Tankam divn nanv-rup aplea vinn-eant²,
 Tanchea sogleam zhuza srexttam koxttank:
 Kiteak to ani tachea kullantle monis
 Calliope opsorek mani-nant ixtinn,
 Nhoim mhonnun Teju-ntleo dhuvo, zannim aplem
 Bhangra vinn-kam'³ soddun, ganvchem apleak ;

C

Kiteak bhavponna mog, nikhtti ruch
 Divunk soglea Firngi kar'iak sthuti⁴,
 Favta titli, hem tor opekxit-uch
 Khoreaninch dista nazuk Tajidank⁵ bhovman,
 Punn konnench vhoddlea kar'iak marunk mathem
 Sorchem fattim nhoim, hem n̄schit dhorchem dheanant
 Kiteak hech va dusre koslei vatten
 Aplem mol va inam' na-chukchem ken'nanch!

1. Muses; 2. lyre; 3. weaving; 4. praise; 5. nymphs of the Tejo (Tagus) river.

सवो सर्ग

I

देशी राजाक नासलें कळूंक कसो
सत्कार करचो वीर ह्या तारवट्यांचो,
क्रिस्तांव राजाक, बळीश्ट पर्जेक लागीं
काडची कशी इश्टागतीन जोडून,
शीण करीत आपली धर्तरी पयस
नशिबान, भरभराट एवरोपा भुमिच्यान,
आनी केली ना म्हणून तिका शेजाराक ताच्या,
जंय हेरकुलेसान उगडली दर्या वाट.

II

खेळ, नाच आनी सगली खोशाल मौज,
मेलिंदिच्या नेमा-संवयां प्रमाण,
नुस्तें मारपा खेळांत अनळय करून,
जे वरवीं भुलय-फटयल्लो आंतोनीक लाज्यान,
हो किर्तीवंत राजा सगले दीस
उत्सव खोशाल करता फिरंगी पंगडाक,
जेवणां, मेजवानकी दिवन सुमारा भायली,
फळां, सुकणीं, मासां, नुस्तें साबार.

SOVO SORG

I

Dexi raza-k naslem kollunk koso
Sotkar korcho vir hea tarvotteam-cho,
Kristanv raza-k, bollixtt porjek lagim
Kaddchi koxi ixtagotin zoddun,
Xinn korit apli dhortori pois
Noxiban, bhorbhoratti Evropa bhuim-chean,
Ani keli na mhonnun tika xezarak tanchea,
Zhoim Hercules-an ugoddli doria vatt.

II

Khell, nach ani sogli khoxal movz,
Melinde-chea nema-sonvoim-eam promann,
Nustem-marpa khellant on'lloi¹ korun,
Je vorvim bhuloi-fottoil'lo Anton-ik Laj-ean,
Ho kirtivont raza sogle dis
Utsov-khoxal korta Firngi pongddak,
Jevna, mezvan'ki² divn sumara-bhaili,
Follam, suknnim, masam, nustem sabar.

1. to entertain ; 2. banquet.

III

पूण कपिता लक्षांत येतोच चडूच कळाव
 जाल्लो गरजे परस, ताज्जें वारें
 आपयता शिडांक सोडात, लागात चालीक,
 घेवन सुखाणो, पुरवठो धर्तरेवेलो,
 आनिकूय सोडिना रांवक, कित्याक वाट
 आसली जायती तांकची रुप्या दर्यारः
 भोळ्या अनभावार्थ्यांचो घेता निरोप,
 मागता सगल्यांक लांबदीक इश्टागत.

IV

मागता आनीक, कि येवचें आपल्या बंद्राक
 सदांच तार्णीं, तारवां भेट दिंवक,
 आपले आंवडे तांच्या असल्या विरांक
 दिंवच्याक आपल्या राज्या वस्ती विसव;
 आनी जो मेरेन आपली कूड आयकत आत्म्यांक,
 सदांच मुस्तयती-तयार आसतलो तो
 सगलें राज्य, जीण आपली भेटोंवक
 इतल्या बऱ्या राजाक, उत्तम पर्जेक.

V

जाप दिली कपितान तसल्याच उतरान,
 आनी थंयच्यान कडसरलो रोकडीं शिडां सोडून,
 उदेंते दिशेन, इतलो काळ सोदीत
 भोंवते, वाटेन पावलां मारीत निश्चीत,
 व्हेल्ल्या सुखाण्यांत दिसनाशिल्लें कांयच
 फटींगपणांचें, पूण परतें जाल्यार दाखयत
 हिकमतीचें तारवां ताणचें गिन्यान,
 देखून वाट सुरक्षीत थंय येवचे परस.

III

Punn kopita lokxant ietoch chodduch kallav
 Zal'lo gorje-poros, taj'jem varem
 Apoita xiddank soddat, lagat chalik,
 Ghevn sukhanno, purvotto dhortore-velo,
 Aninkui sodina ravunk, kiteak vatt
 Asli zaiti tankchi rupea doriar:
 Bholea on'bhavarthea-cho ghetta nirop,
 Magta sogleank lambdik ixtagot.

IV

Magta anink, ki ievchem aplea bondrak
 Sodanch tannim, tarvam bhatt divunk,
 Aple anvde tanchea oslea virank
 Dinvcheak aplea raj'ea-vosti visov;
 Ani zo meren apli kudd aikot atmeak,
 Sodanch mustoiti-toiear astolo to
 Soglem raj'eo, jinn apli bhettonvk
 Itlea borvea raza-k, ut'tom' porje-k.

V

Zap dili kopit-an toseach utran,
 Ani thoinchean koddсорlo rokddim xiddam soddun,
 Udente dixen, itlo kall sodit
 Bhonvte, vatten pavlam marit nisshit,
 Vhel'lea sukhanneant diso-naxil'lem kainch
 Fottingponna-chem, punn portem zalear dakhoit
 Hikmoti-chem tarvam-tannchem ginean,
 Dekhun vatt surokxit thaim ienvche poros.

VI

उदेंतेचीं ल्हारां ताणीत ते वचत
 प्रवेसून भारती समुद्रांत, नदरेक पडत
 किर्णा सुर्या, जो उदेत जळजळीत;
 तांचे आंवडे भागतालेशे पुराय,
 पूण वायट थ्योनेव, जाच्या मनांत लागत
 कर्तूप जें जातलें फावो ताच्या नशिबान,
 फिंग्या लोका बऱ्याक, तांकां इनाम,
 जळटा, मरता, संवता गाळी, शिराप.

VII

दिसत ताका थारायल्लें सगल्या सर्गान,
 लिज्वोआक करचें म्हणून रोम नवेंचः
 तें आडांवक नज ताच्यान, कित्याक निर्मण
 दुसरे सत्ते, जी करता सगल्याक राज्य.
 देंवता निर्शेवन ओलिंपांतुलो निमाणो,
 नवें वखद भुंयेर सोदता, घेताः
 तो वेता ओल्या राज्या दर्बारांत
 वांट्याक जांच्या पडलो दरया नशिबान.

VIII

नेप्तून देव तो रावता खोलायेंत भितर,
 होंवरिंनीं ऊंच, जंय दर्या आसता लिपून,
 जंयच्यान ल्हारां उसळून पडटात रागीश्ट,
 वाऱ्या रागाक दरया दिता जाप,
 जियेता नेप्तून, आनी वांगडा ताच्या खोशाल
 नेरेयदा अप्सरा आनी दर्या- देवता,
 जंय पाणी दिता सुवात शारां करूंक
 जांतूंत रावतात हे असले देव आनी देवता.

VI

Udente-chim lharam tannit te vochot
 Provesun Bharti somudrant, nodrek poddot
 Kirnnam sur'ia, zo udevt zollzollit ;
 Tanche anvde bhagtale-xe purai,
 Punn vaitt Thyoneu, zachea monant lagot
 Kortup jem zatlem favo tanchea noxiban,
 Firngea loka boreak, tankam inam',
 Zolltta, morta, sonvta galli, xirap.

VII

Disot taka tharail'lem soglea sorgan,
 Lisboa-ak korchem mhonnun Roma novench:
 Tem addanvk-nozo tachean, kiteak nirmonn
 Dusre sot'te, ji korta sogleak raj'eo.
 Denvta nirxevn Olympa-ntulo nimanno,
 Novem vokhod bhuim-er sodta, gheta:
 To veta olea-raj'ea dorbarant
 Vantteak zachea poddlo doria noxiban.

VIII

Neptun-dev to ravta kholai-ent bhitor,
 Honvrim-ni unch, zhoim doria asta lipun,
 Zhoinchean lharam usllun poddttat ragixtt,
 Varea ragak doria dita zap,
 Jieta Neptun, ani vangdda tachea khoxal
 Nereida opsora ani doria-devta,
 Zhoim pannim dita suvat xharam korunk,
 Zantunt ravtat he osle dev ani devta.

IX

कळ्ळी खर केन्नाच नाशिल्ली सोदूंक,
 जंय रेंव दिसता वरत्या मोला रुपें;
 दिश्टी पडटा ऊंच बुरींज मळार
 उगत्या, आरपार स्फटीक चोंब्यान बसून,
 जितले दोळे पावतात लागीं तांच्या,
 तितली नदर उणी धारायता सांगूंक,
 पळेता तें गा स्फटीक जायत, वा हिरो,
 इतलें तें दिसता निगूत, पर्जळीत.

X

तांचीं दारां बारीक-भांगर-जडीत,
 प्रवाळ गिरेस्त, जे उपजतात शिंपयेंत,
 केल्यां सोबीत-गुबीत कांतयल्ल्या फातरान,
 जांचेर भावता नदर रागीश्ट बाकु,
 पळेता पयलो वेगवेगळ्या रंगांत बिंबीत,
 गोंदळांत मुखकमळ त्या जाणट्या कावसागेलें;
 चार सैंब वस्तू गुंतिल्ल्यो आसतात
 वेगवेगळ्या आपआपल्या कामा-काजांत रोंबून.

XI

भगभगतालो वयर जळटो उजो,
 जो खंयच्याच धातुंतल्यान आपलें घेना आंग;
 हांगाच्या सगल्या जिव्यां वस्तूंक प्राण,
 जो प्रोमथेवान चोरून व्हेल्ल्यान थंय आसलो;
 उपरांत ताच्या वयर सरत वारें
 दिसनाशिल्लें, रोकडें घेता सुवात,
 थंड वा हुनहुनीत, कशेंय आसूं,
 खंयचोच संवसार सोडिना रितो जागो.

IX

Koll'lli khor¹ ken'nanch naxil'li sodunk,
 Zhoim renv dista vortea-mola rupem ;
 Dixtti poddtat unch burinz² mollar
 Ugtea, arpar³ sfottik⁴ chombean bosun,
 Jitle dolle pavtat lagim tanchea,
 Titli nodor unni tharaita sangunk,
 Polleta tem ga sfottik zait, va hiro⁵,
 Itlem tem dista nigut, porzollit.

X

Tanchim daram barik-bhangor-zoddit,
 Provall⁶ girest, je upzotat ximpiant,
 Keleam sobit-gubit kantoil'lea fatran,
 Zancher bhavta nodor ragixtt Baco,
 Polleta poilo vegvegllea rongant bimbit⁷,
 Gondllant mukhkomoll tea zannttea Caos-a-gelem ;
 Chear soimb-vostu ghuntil'leo astat
 Vegvegllea ap-apelea kama-kazant rombun.

XI

Bhogbhogtalo voir zolltto uzo,
 Zo khoinceach dhatuntlean⁸ aplem ghenang ;
 Hanga-chea sogleam jiveam vostunk prann,
 Zo Promethe⁹-van chorun vhel'lean thoim aslo ;
 Uprant tachea voir sorot varem
 Diso-naxil'lem, rokddem gheta suvat,
 Thondd' va hun'hunit, koxeim asum,
 Khoinchoch sonvsar soddina rito zago.

1. sea-bottom; 2. tower; 3. transparent; 4. crystal; 5. diamond; 6. seed-pearl; 7. reflect; 8. metal; 9. character from Greek mythology.

XII

धर्तरी दिसत दोंगरां भरून, शृंगारून,
 पाचव्या-चार तणान, फुलिल्ल्या झाडान,
 वेगवेगळें खाण दिवन, जीण जगूंक
 थंयचे भुंयेंतल्यान उपजल्ले मोनजातीक.
 कांतोवन काडिल्लें रूप निगूत दिसत,
 धर्तरेत शिंपडायल्ले उदका व्हाळ,
 वेगवेगळीं रुपां, जिनस नुस्तें रचून,
 आपले व्हांवते झरीन पोशीत कुडी.

XIII

दुसऱ्या भागांत कांतयल्लें आसलें झूज,
 जें देवांनी केल्लें दैत्या राखेसांचेर;
 हो थंय दिसता तीफयु उंचल्या दोंगरा
 येतना सकला, जो ओंकता उज्या घोगे;
 तसोच कांतयल्लो नेपतून धर्तरी मारून,
 जेन्ना अग्न्यानी लोकान त्या काळा वेल्या
 व्हेलो तागेलो घोडो धरून, हातासून,
 आनी मिनेर्वा-कडल्यान जैतून सवस्तकायेचें.

XIV

लीयेयु, तिडकीन आसून, वेळ काडिना
 असल्यो वस्तू पळेंवच्याक, पूण भितर सरून
 नेपतुना राजवाड्यांत, जाका खबर
 आसून, तो येता म्हणून, पळेतालो वाट,
 दारा हुंबरार घेता ताका, वांगडा
 ताच्या अप्सरा, ज्यो जातात अजाप
 पळेवन कि असली वाट आयलो तांकून
 म्हणून सोऱ्याचो राय तो उदका राज्यांत.

XII

Dhortori disot dongram bhorun, xrun garun,
 Pachvea-char tonnan, fulil'lea zhaddan,
 Vegvegllem khann divn, jinn zogunk
 Thoinche bhuim-entlean upzol'le mon'zatic.
 Kantovn kaddil'lem rup nigut disot,
 Dhortorent ximpddail'le udka vhall,
 Vegveglлим rupam, jinos nustem rochun,
 Aple vhanvte zhorin poxit kuddi.

XIII

Dusrea bhagant kantoil'lem aslem zhuz,
 Jem devam-ni kel'lem doit'ea-rakhesam-cher;
 Ho thoim dista Typheo unchlea dongra
 Etna sokla, zo vonkta ujea ghoge ;
 Tosoch kantoil'lo Neptun dhortori marun,
 Jen'na ogneani lokan tea kalla velea
 Vhelo ta-gelo ghoddo dhorun, hatasun,
 Ani Minerva-koddlean zoitun¹ sovostkaie-chem.

XIV

Lyeo, tiddkin asun, vell kaddina
 Osleo vastu pollenvcheak; punn bhitor sorun
 Neptuna razvaddeant, zaka khobor
 Asun, to ieta mhonnun, polletalo vatt,
 Dara umbrar ghetta taka, vangdda
 Tachea opsora, jeo zatat ojav
 Pollevn ki osli vatt ailo tankun
 Mhonnun sorea-cho rai to udka raj'eant.

1. olive.

XV

“नेप्तूना”, म्हळें ताणें, “जांव नाका अजाप,
 बाकाक घेंवचो म्हणून राज्यांत तुज्या,
 कित्याक व्हडल्या आनी बळीश्ट जाणां-कडेनूय
 अन्यायी नशीव दाखयता आपली पदवी.
 दर्यांतल्या देवांक आपोंवच्याक धाड गा सभेक,
 चड उल्लोवचे आदीं, आयकूंक सोदल्यार म्हाका:
 पाड्या नशिवा वेगवेगळे प्रकार पळेतीत:
 आयकात हें वायट जें लागता सगल्यांक आमकां!”

XVI

नेप्तूनाक दिसलें रोकडें हें प्रकरण विचित्र,
 कित्याक हो सोन्या देव आयलो ताकतिकेन,
 धाडटा त्रितांवक उदकांतल्या देवांक आपोंवक,
 जे दर्यांत रावतात एका तोंकाक सावन दुसऱ्या,
 त्रितांव, दर्या-राजा पूत तो गर्विश्ट,
 आनी हुर्मतीचे सालासियागेलो, आसलो
 व्हडलो दादलो, काळो आनी विद्रूप दिसत,
 वापायचो खोर्नो वाजोवपी आनी ताचो हेजीब.

XVII

ताच्या खाडाचे केंस, आनी जे देंवत सकला,
 माथ्यावेल्यान खांदार, सगले ल्हवे,
 उदकान बुडबुडीत आनी दिसतालें अशेंच
 केन्नाच दांतोणी तांतल्यान ओडूंक ना जायत:
 लांबत्या तोंकांक उणे नाशिल्ले काळे
 किडे, जे भुसभुशीत थंय माततात पोसून;
 माथ्याक घाल्लें चेंपें कट्टें कशें,
 वागयेगेलें करपा कट्टें व्हडलें.

XV

"Neptuna", mhollem tannem, "zanv-naka ojav,
 Bac-ak ghenvcho mhonnun raj'eant tujea,
 Kiteak vhoddlea ani bollixtt zannam-koddenui
 Oniaii noxib dakhoita apli podvi.
 Doriantlea devank aponvcheak dhadd ga sobhek,
 Chodd ulonvche adim, aikunk sodlear mhaka:
 Paddea-noxiba vegveggle prokar polletit:
 Aikat hem vaitt jem lagta sogleank amkam!"

XVI

Neptuna-k dislem rokddem hem prokoronn¹ vichitr²,
 Kiteak ho soarea-dev ailo taktiken,
 Dhaddtta Tritanvk udkantlea devank aponvk,
 Je dorient ravttat eka tonkak savn dusrea,
 Tritano, doria-raza put to gorvixtt,
 Ani hurmoti-che Salacia-gelo, aslo
 Vhoddlo dadlo, kallo ani vidrup disot,
 Bapai-cho khorno vazovpi ani tacho hejib.³

XVII

Tachea khadda-che kens, ani je devnot sokla,
 Mathea-velean khandar, sogle lhove,
 Udkan buddbuddit ani distalem oxench
 Ken'nach dantonni tantlean oddunk na zait:
 Lambtea tonkank unne naxil'le kalle
 Kidde, je busbuxit thoim mat'tat posun ;
 Matheak ghal'lem chepem kott'ttem koxem,
 Vag'ge⁴-gelem korpa-kott'ttem vhoddlem.

1. happenings; 2. strange; 3. messenger/ ambassador; 4. tiger-prawn.

XVIII

कूड ताची नागडीच, तशेंच सोनें,
 आडखळ आसची न्हय म्हूण पेंवतना;
 पूण सुपुल्ले मोनजात-प्राणी दरयांतुले
 शंबर टक्के सगल्या आंगा पांगार,
 सुंगटां, कुल्ल्यो, चिपटां आनी हेरूय सगल्यो
 ज्यो वाडटात चंद्रिमाच्या उजवाडान;
 तशींच कालवां, शिणाण्यो, म्हेळो शेळो,
 फाटीर कोंग्यां, खुब्यां, तिसऱ्यां कट्टीं.

XIX

हातांत आशिल्लें व्हडलें शंख धरून,
 सगल्या बळान वाजयलें ताणें फुंकून:
 प्रचंड आवाज, संगिता सारको आयकत
 सगल्या दर्यार, जाचो पयस पडसाद.
 देवा-गेले सगले सभेक कळीत,
 देवाल्या राजवाड्याचे लागले वाटेक,
 जाणें दादांनिया दुर्गा बांदलीं परतून,
 ग्रिकांक रागा भारान विभाडले उपरांत.

XX

येतालो समुद्र बापूय, वांगडा घेवन,
 पूत आनी धुवो ताणें हाडिल्ल्यो जल्माक;
 येता नेरेच, लग्नीक दोरिसा लागीं,
 अप्सरान भरिल्लो जाणें सगलो दर्या;
 आयिल्लो प्रोतेव प्रवादी, आपलीं नुस्तीं
 दरयांत सोडून, चरवत खान्या उदकांत.
 ताका खबर आशिल्ली कित्याक सभा,
 लीयेयु देवाक दरयांत कितें जाय तें.

XVIII

Kudd tachi nagddich, toxench sonem¹,
 Addkholl aschi nhoim mhonn penvtonam ;
 Punn supurle mon'zat-pranni dorientule
 Xembor-tthok'ke soglea anga-pangar,
 Sungttam, kul'leo, chipttam ani herui sogleo
 Jeo vaddttat chondrima-chea uzvaddan ;
 Toxinch kalvam, xinnanneo, mhello xello,
 Fattir kongeam, khubeam, tisream kott'ttim.

XIX

Hatant axil'lem vhoddlem xonk² dhorun,
 Soglea bollan vazoilem tannem funkun :
 Prochondd' avaz, songita³-sarko aikot
 Soglea doriar, zacho pois poddsad.
 Devam-gele sogle sobhek kollit,
 Deva-lea razvaddea⁴-che lagle vattek,
 Zannem Dardania durgam bandlim portun,
 Grikank raga-bharan vibhaddlea uprant.

XX

Ietalo Somudr bapui, vangdda ghevun,
 Put ani dhuvo tannem haddil'leo zolmak ;
 Ieta Nereu, lognik Dorisa lagim,
 Opsoran bhoril'lo zannem soglo doria;
 Ail'lo Proteu provadi⁵, aplim nustim
 Dorient soddun, chorvot kharea udkant.
 Taka khobor axil'li kiteak sobha,
 Lyeo devak dorient kitem zai tem.

1. genitals; 2. bugle; 3. music; 4. palace; 5. prophet.

XXI

दुसरे वटेन येताली सोबीत बायल
 नेपतुनाची, धूव ती सेलु आनी वेस्ताक,
 गंभीर आनी मुखकमळ खोशाल, इतली सुंदर,
 कि दरया पडलो मंद अजाप जावन,
 आयली मोल-मोलादिक वस्त्र न्हेसून,
 पातळ उंची-भावा-च्या लुगटाचें,
 जें दाखयत आरपार तिचें स्फटीक आंगपांग,
 इतलें बरवें नासता लिपोवचेलें.

XXII

आसली आंफ्रित्रीति, सोबीत फुला भाशेन,
 ह्या निमित्ताक सोदी-नाशिल्ली चुकूंक कशीचः
 वांगडा नुस्त्या-प्राणी, जो बुद्द दितालो
 राजाल्या मोगाक वाव तो दिंवचो म्हणून,
 दोळ्यांनी, जे जावन आसतात सगल्या धनी.
 खंयच्यानूय गा सुर्याक येतालो जिखूं;
 येतालीं दोगांय हातांत हात, एकसारकीं,
 कित्याक दोगांय तीं एकाच घोवाच्यो बायलो.

XXIII

हें जें आतामॉन्ति रागा-भारा पोरो
 सरून, पळत, घेतली अवस्था दैवी,
 हाडटा आपलो पूत, सोबीत कुंवर,
 आस्पाविल्लो देवां वळेरीं आंकड्यांत;
 वेळो-वेळान खेळत येता फुडें
 सोबीत शंख-कोंग्यांनीं, जे उपजतात
 खाऱ्या दर्यांत सदांच, आनी केन्नाय रेंवेंतल्यान,
 फाटकुळेर ते धरता सोबीत पानोपेआ.

XXI

Dusre votten ietali sobit bail
 Neptuna-chi, dhuv ti Celo ani Vesta-k,
 Gombhir¹ ani mukhkomoll khoxal, itli sundor,
 Ki doria poddlo mond' ojav zavun,
 Ail'li mol-moladik vostr nhesun,
 Patoll unchi-bhava-chea lugtta-chem,
 Jem dakhoit arpar tichem sfottik angpang,
 Itlem borvem nasta lipovchelem.

XXII

Asli Amphitrite, sobit fulam bhaxen,
 Hea nimit'tak sodi-naxil'li chukunk koxich:
 Vangdda nustea-pranni, zo budh' ditalo
 Raza-gelea mogak vav to dinvcho mhonnun,
 Dolleam-ni, je zavn astat soglea dhoni .
 Khoinchean-ui ga sur' iak ietalo jikhum ;
 Ietalim dogaim hatant-hat, eksarkim,
 Kiteak dogaim tim ekleach ghova-cheo bailo.

XXIII

Hem jem Atamonte raga-bhara poro
 Sorun, pollot, ghetli avostha doivi,
 Haddtta aplo put, sobit kunvor,
 Aspavil'lo devam vollerim ankddeant;
 Vello-vellan khellot ieta fuddem
 Sobit xonkh-kongeam-ni, je upzotat
 Kharea dorianat sodanch, ani ken'naim renventlean,
 Fattkuller te dhorta sobit Panopea.

XXIV

एक देव जो एका काळार ती मनीस-कूड
 बदल्लो वनस्पती वालीं नाड्यार
 नुस्त्या रुपांत, आनी तांतले नासाडींतुल्यान
 फावलें देवपण वैभवाचें भोगूंक,
 आजून येत रडत फसवणुकेक,
 जी सीर्सि घाडियेन केल्ली सोबीत शीलाचेर,
 केल्लो मोग जाचो, तिणेंय ताचो;
 मोग जाका मेळ ना साथ, तो व्यर्थ.

XXV

निमाणे कडेन, सभा घणवटली सगली,
 त्या व्हडल्या वसऱ्यांत, श्रेष्ट, दैवी-भव्य,
 देवता सगल्यो बसून मोलादिक बांकांर,
 देव ते सगले बसले स्फटीक कदेलांर;
 नेपतून बापान सगल्यांक घेतले स्विकारून,
 आपूण बसून थेबान सारके बसकेर.
 धुंवरांन भरता घर गिरेस्त वस्तून,
 जी दर्यांत जल्मून, पर्मळटा आराबियांतुल्यान

XXVI

बोवाळ सगलो थंडावले उपरांत सभेंत
 देवां-देवतांचो आनी तांचो येवकार मान,
 उगताडा येता लिपून आशिल्लें हड्ड्यांत
 थिओन्याल्या, ताका गांजितलें कारण;
 मुखकमळार मिरयो घालून मात्सो,
 व्हडलो जंवजाळ मनांत आशिल्लो दाखोवन,
 फिंग्यांक दिंवच्याक दुखेस्त मरण, इतलेंच,
 परकी लोखणा हातान, उलयता अशें:

XXIV

Ek dev zo eka kallar ti monis-kudd
 Bodol'lo vonospoti-valim naddear
 Nustea rupant, ani tantle nasaddi¹-ntulean
 Favlem dev-ponn voibhova-chem bhogunk,
 Azun iet roddot fosovnnuk-ek,
 Ji Circe ghaddi-en² kel'li sobit Scylla-cher,
 Kel'lo mog zacho, tinn-ei tacho ;
 Mog zaka mellona sath, to veorth.

XXV

Nimanne-kodden, sobha ghonnvottli³ sogli,
 Tea vhoddelea vosreant, srextt, doivi-bhov'eo⁴,
 Devta sogleo bosun moladik bankanr,
 Dev te sogle bosle sfottik kodelanr ;
 Neptun Bapan sogleank ghetle svikarun,
 Apunn bosun Theban sarke bosker.
 Dhunvran bhorta ghor girest vostun,
 Ji dorient zolmun, pormolltta Arabia-ntulean.

XXVI

Bovall soglo thonddavlea uprant sobhent
 Devam-devtam-cho ani tancho ievkar-man,
 Ugtadda ieta lipun axil'lem hodd'ddeant
 Thyonea-lea, taka ganjitolem⁵ karonn ;
 Mukhkom'llar mireo ghalun matso,
 Vhoddlo zonzvall monant axil'lo dakhovn,
 Firngeank dinvcheak dukhest moronn, itlench,
 Porki lokhna hatan, uloita oxem :

. damages/debris; 2. witch; 3. solemn gathering; 4. divine & noble; 5. to vex.

XXVII

“कुंवरा, तूं गा धनी कायद्यान फाविल्लो,
 रागीश्ट दर्याचो, एका तोंकाक सावन दुसऱ्या;
 तूं जो आडायता धर्तरे लोकाक सगल्या,
 कि ताणीं हुपची न्हय म्हण धारायल्ली शीम,
 आनी तूं, समुद्र बापा, जो भोंवताळटा जग,
 सगलें तुज्या वळान घालता वेडो,
 आनी फर्मण मारून न्याय-नितीचें, दिता
 परवानगी शिमे-भितरूच जियेवचें म्हणून,

XXVIII

“आनी तुमी, दर्यातल्या देव-देवतांनो, सोशीनांत
 तुमच्या राज्यांत व्हडल्या कसलोच मार,
 तांतल्यान कोणूय धांवत, चलत जाल्यार,
 घेनांत सूड फाव तितले खरायेची,
 हें आडायलां कितें तुमी, अशेंच जियेवक?
 कोणें जायत केल्यांत तुमचीं हड्डीं मेंगीं,
 जीं निबर जाल्लीं कारणां आसून तश्याक,
 अशक्त आनी धाडशी मनीस-प्राण्या आड, व्हय?

XXIX

“पळेलां तुमी, कि व्हडल्या धाडसान हुपले
 मनीस वरत्या सर्गा आडूच वचूंक;
 पळेल्यात ती मुखान बाळगिल्ली कल्पना,
 शीड आनी व्हडें घेवन दर्यार वचची,
 पळेल्यात आनी आजून पळेतांव दिसान दीस
 गर्विश्ट जावन फुल्ल्यात उलट-सुलट,
 कि दिसता भिरांत ते जातले थोड्याच वर्सांत,
 दर्या, सर्गा देव, आनी आमींच मनीस.

XXVII

“Kunvra, tum ga dhoni kaidean favil’lo,
 Ragixtt doria-cho, eka tonkak savn dusrea ;
 Tum zo addaita dhortore-lokak soglea,
 Ki tannim hupchi nhoim mhonn tharail’li xim’,
 Ani tum, Somudr Bapa, zo bhonvtalltta jog¹ ,
 Soglem tujea bollan ghalta veddo²,
 Ani formonn marun niai-niti-chem, dita
 Porvan’gi³ xime-bhitoruch jienvchem mhonnun,

XXVIII

“Ani tumi, dorientlea dev-devtam-no, sonxi-nant
 Tumchea raj’eant vhoddlea kosloch mar,
 Tantlean konnui dhanvot, cholot zalear,
 Ghenant sudd favo tite khorai-echi,
 Hem addailam kitem tumi, oxench jievunk?
 Konnem zait keleant tumchim hodd’ddim mengim,
 Jim nibor zal’lim karonnam asun toxek,
 Oxokt ani dhaddxi monis pranream add, vhoi ?

XXIX

“Pollelant tumi, ki vhoddlea dhaddsan huple
 Monis vortea sorga add-uch vochunk ;
 Polleleat ti murkan ballgil’li kolpona,
 Xidd ani vhoddem ghevun doriar voch’chi,
 Polleleat ani azon polletanv disan-dis
 Gorvixtt zavn ful’leat ulott-sulott,
 Ki dista bhirant te zattle thoddeanch vorsant,
 Doria, sorga dev, ani aminch monis.

XXX

“पळेयात आतां अशक्त पिळगी फुडें,
 जी घेता नांव म्हज्या एका मांडलिकाचें,
 अभिमानी आनी गर्विश्ट हड्डें फुलयत येतात,
 तुमकां आनी म्हाकाय, संवसाराक दमायतः
 पळेयात, तुमचो दर्या कापीत वेतात,
 रोमांतल्या उंचल्या लोकांनी केल्ले परस,
 पळेयात, तुमचें राज्य विभाडीत वेतात,
 तुमच्यो नेमा-वळी चलतात मोडीत.

XXXI

“पळेल्लें हांवें धाडशी तारवट्यां आड,
 जाणीं पयलींच राज्यांत तुज्या वाट
 उगती केली, बोरआस दुखोवल्लो, आकीलु,
 ताचो वांगडी आनी हेरांनी केल्लो प्रतिकार.
 जरी त्या धाडश्यां एकवटान आमच्या
 वाऱ्यांक इतले घावे आनी भोगलें दुख्ख.
 तुमी, जांकां जापसालदारके सूड
 रावतात कित्याक? करतात कित्याक कळाव?

XXXII

“मानून घेना हांव, देवांनो, देंवलों म्हणून
 सर्गा-वेल्यान तुमच्या मोगा खातीर,
 न्हय म्हण तुमी सोंशिल्ले दुखीक लागून,
 पुणून जी भोगता म्हाकाय तुमचेच भाशेन;
 सगलो भोवमान जोडिल्लो जाणांत तुमी,
 संवसारांत, जेन्ना जिखून घेतिल्ली
 हांवेंच उदेंतेंतली भारता भूंय,
 सगलें मातये-भरवण केलें ह्या लोकांनी;

XXX

"Polleiat atam oxokt pillgi fuddem,
 Ji gheta nanv mhojea eka manddlika-chem,
 Obhimani ani gorvixtt hodd'ddem fuloit ietat,
 Tumkam ani mhakai, sonvsarak domait :
 Polleiat, tumcho doria kapit vetat,
 Roma-ntlea unchlea lokam-ni kel'le poros,
 Polleiat, tumchem raj'eo vibhaddit vetat,
 Tumcheo nema-volli choltat moddit.

XXXI

"Pollelem hanvem dhaddxi tarvotteam add,
 Zannim poilinch raj'eant tujea vatt
 Ugti keli, Boreas dukhovl'lo, Aquilo,
 Tacho vangddi ani heram-ni kel'lo protikar.
 Zori tea dhaddxeam ekvottan amchea
 Vareank itle ghave ani bhoglem dukh,
 Tumi, zankam zapsaldarke sudd
 Ravtat kiteak ? Kortat kiteak kallav ?

XXXII

"Manun ghena hanv, devam-no, denvlom mhonnun
 Sorga-velean tumchea moga khatir,
 Nhoim mhonn tumi sonxil'le dukhik lagun,
 Ponnun ji bhogta mhakai tumchech bhaxen ;
 Soglo bhovman zoddil'lo zannant tumi,
 Sonvsarant, jen'na jikhun ghetil'li
 Hanvench Udentent-li Bharata bhuim,
 Soglem matie-bhorvonn kelem hea lokam-ni;

XXXIII

“कित्याक व्हडल्या धनियान, निर्मणा-देवतेन
 सकयलो संवसार धारायला दिसता तुमकां,
 भोवमान, केन्नाच कोणाकूच नाशिल्लो मेळूंक,
 दिंवच्याक ह्या खोल दरयार भोंवत्या विरांक,
 हांगासर पळेतलेत, देवांनो, वायट
 सांगपी आसात देवांकूय; जशें तें दिसता,
 कोणाकूच ना गा उणेंशें मोल, जांकां
 चडूच रजांवान, तें आसूंक जाय गा आसलें.

XXXIV

“देखून आयलों पळून ओलिंपांतुल्यान,
 दुखीक म्हजे कितें वखद सोदीत,
 मेळटा काय म्हूण जें मोल शेणिल्लें सर्गार,
 तुमच्या दर्यांत मेळिल्लें जाल्यार, आशेन.”
 आनिकूय म्हणूंक सोदीत; पूण जमलें ना,
 कित्याक दुकां व्हांवत जोडये व्हाळान,
 उसळून दोळ्यांतुल्यान, जांच्या बळार
 पेद्रात उज्यांत देवता दरयांतुल्यो.

XXXV

क्रोध रागान बदल्लें रोकडें काळीज
 देव-देवतांलें, तिडक हाडून घोंसार,
 सोंसली ना आनीक बुद्द ध्यान-करपी,
 तसोच ना कळाव, हेर गजाल उण्या मोलाची,
 धाडटा निरोप रोकडो एओला देवाक,
 नेपतूना तर्फेन, कि सोडात हिसपा-भायर
 वायट वाऱ्यांचो सगलो झणझण तांचेर,
 कि दर्यार आनीक तारवटी आसचे नांत.

XXXIII

"Kiteak vhoddlea dhonian, nirmonna-devten
 Sokoilo sonvsar tharaila dista tumkam,
 Bhovman, ken'nanch konna-kuch naxil'lo mellunk,
 Dinvcheak hea khol doriar bhonvtea virank.
 Hangasor polletolet, devam-no, vaitt
 Sangpi asat devam-kui ; zoxem tem dista,
 Konna-kuch na ga unnem-xem mol, zankam
 Chodduch razanvan, tem asunk zai ga aslem.

XXXIV

"Dekhun ail'lom pollun Olymp-antulean,
 Dukhik mhoje kiteim vokhod sodit,
 Melltta kai mhonn jem mol xennil'lem sorgar,
 Tumchea dorient mellil'lem zalear, axen."
 Anikui mhonnunk sodit ; punn zom'lem na,
 Kiteak dukam vhanvot zoddie vhallan,
 Ullun dolleantulean, zanchea bollar
 Pett'ttat ujeant devta dorientuleo.

XXXV

Krodh-ragan bodol'lem rokddem kalliz
 Dev-devtam-lem, tiddok haddun ghonsar,
 Sonsli na anink budh' dhean-korpi,
 Tosoch na kallav, her gozal unnea mola-chi,
 Dhaddttat nirop rokddo Eola devak,
 Neptuna torfen, ki soddat hispa-bhair
 Vaitt vaream-cho soglo zonnzonn tancher,
 Ki doriar anink tarvotti asche-nant.

XXXVI

सांगूंक सोदीत पयलो प्रोतेवु आपलें
हेच गजालींत कितें जायत दिसता तें,
आनी, दिसलें जशें सगल्यांक कितें तरी
खोल-खोलायेन जातलें भाकिता रुपान;
पूण इतलो खोदळ उटलो सगले कडेन,
आवचित ते सभेंत भरिल्ले देव-देवतांनीं,
कि तेथिस, तिडकून, वोवाट मारीत म्हणतः
“जितलें फर्मायलां तें नेपतून बरोच जाणा.”

XXXVII

रोकडें गर्विश्ट हिप्पोतादान सोडलीं
झणझणीत वारीं बंदखणींतल्यान,
जांकां हुसकायतालो तिडकी उतरान,
उर्बेन भरिल्ल्या धीट वीर पुरसांचेर,
आवचित मळब मंद कुपांनी भरत,
वारीं फुल्लीं हुतहुत्याच्या बळान,
केन्ना हे आदीं जांवक नाशिल्लीं तितलीं,
विभाडून उडोवन भुजां, दोंगर, घरां.

XXXVIII

ही सभा आळांचू खातीर येतना भरून,
उदका गोपांत ल्हवूच चलतीं तारवां,
मंद वाऱ्यान वेतालीं ताणीत फुडें
थंड दर्यांतुल्यान लांबदीक पोयण.
हो आसलो वेळ जेन्ना दिसा-उजवाड
उदेंतेच्या गोलादा आसलो पयस;
सकाळचे पाळीक आशिल्ले न्हिदूंक वचत,
उठायताले हेरांक दुसरे पाळीक.

XXXVI

Sangunk sodit poilo Proteo aplem
 Hech gozalint kitem zait dista tem,
 Ani, dislem zoxem sogleank kiteim tori
 Khol-kholaien zatlem bhakita rupan ;
 Punn itlo khodoll utthlo sogle kodden,
 Avchit te sobhent bhoril'le dev-devtam-ni,
 Ki Tethys, tiddkun, bobatt marit mhonnot:
 "Jitlem formailam tem Neptuno boroche zannam."

XXXVII

Rokddem gorvixtt Hippotadan soddlim
 Zonnozonnit varim bondkhonni-ntlean,
 Zankam huskaitalo tiddki utran,
 Urben-bhoril'lea dhitt vir-pursancher,
 Avchit mollob mond' kupam-ni bhorot,
 Varim ful'lim huthutea-chea bollan,
 Ken'na hea-adim zank naxil'lim titlim,
 Vibhaddun uddovn burnzam, dongor, ghoram.

XXXVIII

Hi sobha allanchu¹ khatir ietana bhorun,
 Udka gopant lhovuch choltim tarvam,
 Mond' varean vetalim tannit fuddem
 Thondd' dorientulean lambdik poinn².
 Ho aslo vell jen'na disa-uzvadd
 Udente-chea golardha aslo pois ;
 Sokallche pallik³ axil'le nhidunk vochet,
 Utthaitale herank dusre pallik.

1. consultation; 2. voyage/travel; 3. shift duty.

XXXIX

न्हिदेंतले भ्रमेवन येताले, अर्दे-जागृत,
 वाजेवन वांकडीं तोंडां करून, घश्टून
 शिडां दांड्यांक, पांगरूण नासून सगले
 कडकडत सोंशेवतल्या वाऱ्यांनी,
 दोळे इत्से भायर उगते पडत,
 पुशीत, घांशीत, हात-पांय ओडीत-ताणीत,
 जाय गा तांकां न्हिदेक मारूंक वखद,
 सुटले सांगत काणयो हजार जातींच्यो.

XL

“कसो म्हणून गा काडचो वेळ इतलो”,
 एकलो म्हणत, “कितलो जड-जडावाचो,
 कसलीय खोशालकायेची काणी सांगून,
 न्हीद खोल आमकां मेळचे खातीर?”
 लेओनार्दु ताका जाप दीत म्हणत,
 मोगान पडिल्लो बाबडो झळंबतलो:
 “मोगा काणयां बगर, वेळ सारच्याक,
 कसल्यो हेरी त्यो काणयो आमकां मेळत?”

XL1

“सारकें न्हय गा, म्हळें वेलोजान, अनर्थ,
 करूंक म्होंवाळ गजाल येद्या संकश्टांत,
 दरया वावर, इतले कश्ट भोगयता,
 मोगाक न्हय म्हण रसणायेक ना सुवात:
 झुजा पराक्रम तेजाळ शक्तिवंतूच
 सोबता आमकां आमच्या इतिहासांत, घटमूट
 जिवीत जांवचें आमचें, दिसता म्हाका,
 फुडल्या वावरा नियाळ सांगता तशेंच.”

XXXIX

Nhidentle bhormevn ietale, ordhe-zagrut,
 Vajevn vankddim tonddam korun, ghoxttun
 Xiddam-danddeank, pangrunn nasun sogle
 Koddkoddot sonxevtolea vaream-ni,
 Dolle itse-bhair ugte poddot,
 Puxit, ghanxit, hat-paim oddit-tannit,
 Zai ga tankam nhidek marunk vokhod,
 Suttle sangot kannieo hozar zatim-cheo.

XL

“Koso mhonnun ga kaddcho vell itlo”,
 Eklo mhonot, “Kitlo zodd-zoddava-cho,
 Koslii khoxalkaie-chi kanni sangun,
 Nhid khol amkam mellche khatir ?”
 Leonardo taka zap diit mhonnot,
 Mogan poddil’lo babddo zollmbotolo :
 “Moga kannieam bogor, vell sarcheak,
 Kosleo heri teo kannieom amkam mellot?”

XLI

“Sarkem nhoim ga, mhollem Velozan, onorth,
 Korunk mhonvall gozali iedea sonkexttant,
 Doria vavr, itle koxtt bhogoita,
 Mogak nhoim mhonn rosnnai-ek na suvat :
 Zhuza-porakrom’ tezall xoktivont-uch
 Sobta amkam amchea itihasant, ghottmutth
 Jivit zanzchem amchem, dista mhaka,
 Fuddlea vavra niall sangta toxench.”

XLII

मानलें सगल्यांक म्हणणें ताचें, मागलें
 वेलोजाक, सांगचें तांकां आपले भाशेन.
 “सांगतां, म्हळें, एक काणी नवीच वा कल्पिल्ली -
 आपल्याक दिवचें न्हय गा दुशण देखून -
 कित्याक आयकतल्यांक कळचें तांतल्यान
 व्हडल्यो कसाक-लागत्यो करण्यो धीट,
 ज्यो केल्यो आमचे भुंयेर जाल्ल्या विरांनी;
 इंग्लंडाचे ते बारा वीर-पुरुस जावन.

XLIII

“ज्या काळार राज्य-सुत्रां आसलो घेवन
 जुआंव, पेद्रुगेलो पोटा-पूत,
 स्वस्त, मेकळो जावन आपल्या राज्यांत,
 गांजितल्या शेजान्या राजा-कडलो,
 व्हडल्या इंग्लंडांत, जंय हीम-बर्फ
 वयल्यान आयिल्लें भरलां सदांच, रोयत
 तांतूंत वायट नेर नश्टें इरीन,
 जाकाच लागून लुञ्जितानियाक फावत तेज.

XLIV

“व्हडल्या नारीं भितर इंग्लेज दरबारांत,
 तशेंच कांय सरदार-पुरसां मदीं, एक दीस,
 फुटली हुजत, पेटलो उजो, रागान,
 परतें मत, उणें उतर मारून,
 दरबारी लोकांनी, जांकां दुखता भोव,
 सोडूंक गंभीर उतरां भपके मारून,
 लागले म्हणूंक कि ह्या बायलां मदीं नासलो
 भोवमान व्हडल्यां-गेलो, ते सिद्ध करीत.

XLII

Man'lem sogleank mhonn'nnem tachem, maglem
 Velozak, sangchem tankam aple bhaxen.
 "Sangtam, mhollem, ek kanni novich va kolpil'li –
 Apleak dinvchem nhoim ga duxonn¹ dekhun –
 Kiteak aikotoleank kollchem tantlean
 Vhoddleo kosak-lagte² korneo dhitt,
 Jeo keleo amche bhuim-er zal'lea viram-ni ;
 Inlandda-che te Bara Vir-purus zavn

XLIII

"Jea kallar raj'eo-sutram aslo ghevun
 Zuanv, Pedru-gelo potta-put,
 Svost, mekllo zavn aplea raj'eant,
 Ganjitolea xezarea raza-koddlo,
 Vhoddlea Inlandd-ant, zhoim him'-borf
 Voilean ail'lem bhorlam sodanch, roit
 Tantunt vaitt ner³ noxttem Eryn,
 Zakach lagun Luzitania-k favot tez⁴.

XLIV

"Vhoddleam narim⁵ bhitor Inglez dorbarant⁶,
 Toxench kaim sardar-pursam⁷ modim, ek dis,
 Futtli huzot, pettlo uzo, ragan,
 Portem mot, unnem utor marun,
 Dorbari lokam-ni, zankam dukhta bhov,
 Soddunk gombhir utram bhopke marun,
 Lagle mhonnunk ki hea bailam modim naslo
 Bhovman vhoddleam-gelo, te sid'dh korit.

1. to reprehend; 2. time-tested/ highly-rated; 3. poisonous weeds ; 4. brilliance/ valour; 5. ladies; 6. Court; 7. nobles.

XLVIII

“हाच्यान तांकां पांवक जाय नाशिल्ल्यान,
 भितरल्यो दुस्मानकायो उपजत म्हणून,
 सांगलें तांकां: जेन्ना हक' म्हजो
 त्या इबेरी देसांतल्या राज्याक काडीत फुडें,
 लुञ्जितानी लोकांत दिसलें व्हडलें धाडस,
 इतली रसणाय, दैवी गुणां-भरीत,
 कि फकत ताणींच तुमचो घेंवचो पाखो,
 चूक जांवची ना, उज्या, लोखणा बळान.

XLIX

“आनी, दुखयल्ल्या श्रीमतींनो, तुमकां मानल्यार,
 तुमचे खातीर धाडीन हजीब रोकडे,
 सुळसुळीत भाशेन बरयल्ल्यो चिटी,
 हात-लिपोवन कळोंवचो जाल्लो अपमान,
 थपथपिल्ल्यो जांव-दी मायेन, मोगान,
 पागळचीं तुमचीं उतरां, काळीज भासावन,
 व्हांवचीं तुमचीं दुकां मोगान ओतून,
 खात्रेन म्हाका मेळत थंय आदार, थाकाय.

L

“असली दिता बुद्द शाणो दूक
 तांकां नेमता बळीश्ट बारा वीर-पुरूस,
 जण-एकलेक तांतलो एक गा मेळचो म्हणून
 निश्चित, तांचे मदीं घालता सोर्त,
 त्योवूय बाराच जाणीं; हें कळ्ळे उपरांत,
 कोण कोणाक पडटा जोडयेक न्हवरो,
 जण एकली बरयता आपल्याक वेगळे रितीन,
 सगल्यो आपल्या रायाक, दूक सगल्यांक.

XLVIII

"Hachean tankam pavunk zai naxil'lean,
 Bhitorleo dusman'kaieo upzot mhonnun,
 Sanglem tankam : Jen'na hok' mhozo
 Tea Iberi desantlea raj'eak kaddit fuddem,
 Luzitani lokant dislem vhoddlem dhaddos,
 Itli rosnnai, doivi gunnam-bhorit,
 Ki fokot tanninch tumcho ghenvcho pakho,
 Chuk zanzvchi na, ujea, lokhnna bollan.

XLIX

"Ani, dukhoil'lea srimatim-no, tumkam man'lear,
 Tumche khatir dhaddin hajib rokdde,
 Sullsullit bhaxen boroil'leo chitti,
 Hat-lipovn kollonvcho zal'lo opman,
 Thopthopil'leo zanz-di maien, mogan,
 Pagollchim tumchim utram, kalliz bhasavn,
 Vhanvchim tumchim dukam mogan votun,
 Khatren mhaka mellot thoim adar, thakai.

L

"Osli dita budh' xanno Duk
 Tankam nem'ta bollixtt bara vir-purus,
 Zonn-eklek tantlo ek ga mellcho mhonnun
 Nischit, tanche modim ghalta sort,
 Teo-vui bara-ch zannim ; hem koll'ilea uprant,
 Konn konnak poddta zoddi-ek nhovro,
 Zonn-ekli boroita apleak veglle ritin,
 Sogleo aplea rai-ak, Duk sogleank.

LI

“पुर्तुगालाक पावता हजीबी रेकाद,
 सगलें दरबार उसळटा नवीदाद घेवनः
 राजा खोशी पयलो राखणो जांवच्याक,
 पूण सोबना असलें तांच्या रायपणाक.
 खंयचोय दरबारी सरता फुडें धाडसान,
 आसली खोशी खतखतीत उर्बेन;
 पूण आसलें तांचेंच भाग्य, जांचें नांव
 धाडिल्लें नेमून दूक-सरदारी चिंतीत.

LII

“निशठावंत शारांत, जाचें नांव तें
 मुळांत पडलें सासणाक पुर्तुगालाक,
 फर्मायता बांदूंक वेगवान धांवतें तारूं,
 हातांत जाच्या आसता सरकार-सुखाणें.
 थोड्याच वेळान जातात मुस्तायत सगले
 बाराय जाण, शस्त्र-अस्त्र उत्तम
 न्हेसून, बांदून, सामकीं निमाणे मोदीचीं
 घोडे, कट्टीं, मुस्तायकी, रंग-रंगीत.

LIII

“आपल्या राजा परवानगी घेवन लागले
 चालीक दोवरू न्हंयेचे देगेर थावन,
 सोबीत वातावरण, वेंचिल्ले नेमून
 अणभवी दूक-सरदारान जाणातल्या,
 तांचे भितर वीरकायेन, घटायेन,
 कांयच नासलो फरक, सगले एकूच;
 पूण तांतलो एकलोच, माग्रीसु नांवान वळखत,
 उलयलो असो त्या वीर वांगड्यांक लेखून:

LI

"Purtugalak pavta hajibi rekad,
 Soglem dorbar usolltta novidad ghevun :
 Raza khoxi poilo rakhnno zavncheak,
 Punn sobona aslem tanchea rai-ponnak.
 Khoinchoi dorbari sorto fuddem dhaddsan,
 Asli khoxi khotkhotit urben ;
 Punn aslem tanchench bhag'eo, zanchem nanv
 Dhaddil'lem nemun Duk-sardari chittint.

LII

"Nixttavont xharant, zachem nanv tem
 Mullant poddlem sasnnak Purtugalak,
 Formaita bandunk vegvan dhanvtem tarum,
 Hatant zachea asta sorkar-sukhannem.
 Thoddeach vellan zatat mustait sogle
 Bara-i Zann, xostr-ostr ut'tom'
 Nhesun, bandun, sam'kim nimanne modi-chim
 Ghodde, kott'ttim, mustaiki, rong-rongit.

LIII

"Aplea raza porvan'gi ghevun lagle
 Chalik Douro nhoim-eche deger thavn,
 Sobit vatavoronnant, venchil'le nemun
 Onnbhovi Duk-sardaran zanna-tolea,
 Tanche bhitor vir-kaien, ghottai-en,
 Kainch naslo forok, sogle ekuch ;
 Punn tantlo ekloch, Magriso nanvan vollkhot,
 Uloilo oso tea vir vangddeank lekhun :

LIV

“वीर-उत्तम वांगड्यांनो, त्या भायल्या देसांक
 वचूंक जायतो तेंप हांव आंवडेतालों,
 दोवरू आनी तेजु न्हंयांचे भायर, दुसऱ्यो,
 वेगळ्यो रिती, वेगळे नेम, लोक,
 आतां, इत्सा भागोंवक म्हज्यो पळेतां,
 (संवसारांतल्यो वस्तू येद्यो व्हडल्यो),
 तुमची परवानगी आसल्यार, वचन एकलो,
 धर्तरीं, जोडून तुमकां इंग्लंडाक.

LV

“कसल्याय कारणांक लागून हांव उरल्यार आडावन,
 वयले शक्तीन निमाणें थारायलें जाल्यार,
 आनी पावलों नाल्यार तुमच्यांत थारायल्ल्या वेळार,
 तुमकां व्हडलो-सो फरक पडचो नांच.
 करपाचें करतले तुमी, म्हजे खातीरूय;
 पूण सत्य म्हज्या मनाक दिता कळोवन,
 न्हंयों, दोंगर, भाग्य, वा तुमची नसाय,
 हांव थंय पावना, अशें तर केन्नाच ना करचीं.

LVI

“म्हणत असो, इश्टांक वेंग मारून,
 परवानगी घेवन, कडसरता निमाणेकडेन
 लियांव, कास्तेलार मारून झोंपय, पोरण्यो
 सुवातो, ज्यो जिखलो आपलो बापूय मारिं,
 नावार्ता, पिरेनेव पर्वत उंचलो संकट
 एशपाज्या आनी गालियाक करता उडोवन दोशीं:
 पळेवन जातोच फ्रांसा व्हडल्यो कृती,
 पावलो फ्लांदिश व्हडले बाजार-पेठेंत.

LIV

"Vir-ut'tom' vangddeam-no, tea bhailea desank
 Vochunk zaito temp hanv anvddetalom,
 Douro ani Tejo nhoim-eam-che bhair, dusreo,
 Veglleo riti, veglle nem', lok,
 Atam, itsa bhagonvk mhojeo polletam,
 (Sonvsarant-leo vostu ied'deo vhoddleo),
 Tumchi porvan'gi aslear, vochon eklo,
 Dhortorim, zoddun tumkam Inlanddak.

LV

"Kosleai karonnank lagun hanv urlear addavn,
 Voile xoktin nimannem tharailem zalear,
 Ani pavlom nalear tumcheant tharail'lea vellar,
 Tumkam vhoddlo-so forok poddcho nanch.
 Korpachem kortole tumi, mhoje khatir-ui ;
 Punn sot'eo mhojea mon-ak dita kollovn,
 Nhoim-eom, dongor, bhag'eo, va tumchi nosai,
 Hanv thoim pavona, oxem tor ken'nanch na korchim.

LVI

"Mhonnot oso, ixttank veng marun,
 Porvan'gi ghevun, koddsorta nimanne-kodden.
 Liao, Castela-r marun zompoi, pornneo
 Suvato, jeo jikhlo aplo bapui Marte,
 Navarra, Pyreneu porvot unchlo sonkott
 Hespanha ani Galliak korta uddovn doxim:
 Pollevn zatoch Fransa vhoddleo kruti,
 Pavlo Flandres vhoddle bazar-pettent.

LVII

“थंय पावले उपरांत, बळयांच वो जायत नशिबान,
 रावलो जायते दीस करून बिराड;
 पूण हेर इकरा जाण त्या वरत्या घुटा-वांगडी,
 थंड ल्हारां ताणटात उत्तरे दरयांत.
 इंग्लंडा तडीक अनवळखे पांवचे पावन,
 लंडनाचे वाटेक लागतात चालीक;
 दुकि-कडल्यान उत्सवी येवकार तांकां,
 बिराड, दरबारी बायलां-कडल्यान अपुर्बाय.

LVIII

“उदेवता दीस नेमिल्लो झुजा खातीर,
 थारायल्लो आदींच राजान हेच सर्तीक,
 फिंगीं करतीत फुडो इंग्लेज पाड्याक;
 कवच, कोंगल, मुस्तायकी चडोवन आंगार,
 इंग्लेज स्त्रियांक मेळ्ळें चोख शस्त्र,
 फिंग्यां बळगें तीख, शूर, धिरीश्ट;
 त्यो न्हेसतात रंगीत रेशमी वस्त्रां भरपूर
 भांगर, वस्ती दागिने हजार नेटोवन.

LIX

“पुणून जे बायलेक फाविल्लो नशिबान माग्रीसु,
 ती येताली दुखेस्त, कित्याक तो पावलो ना.
 न्हेसून दुख्ख, कित्याक राखणेक तिचे
 नाशिल्लो नेमून आपलो राखेत झुजांत.
 जरूय ते इकरा वीर सांगत संकल्प,
 कि सोंपले उपरांत झूज, आपल्याक धरून,
 सगल्यां रासवळ नशीब थारायतले,
 त्यो बायलो जिखून, आपल्यांतले मेल्यार लेगीत.

LVII

“Thoim pavlea uprant, bollianch vo zait noxiban,
 Ravlo zaite dis korun biradd ;
 Punn her ikra zann tea vortea ghutta-vangddi,
 Thondd’ lharam tannttat Ut’tore dorient.
 Inlandda toddik on’ vollkhe panvche pavun,
 London-ache vattek lagtata chalik ;
 Duke-koddlean utsovi ievkar tankam,
 Biradd, dorbari bailam koddlean opurbai.

LVIII

“Udevta dis nemil’lo zhuza khatir,
 Tharail’lo adinch raza-n hech sortik,
 Firngi kortit fuddo Inglez padd-eak ;
 Kovocho, kongal, mustaiki choddovn angar,
 Inglez striank mell’llem chokh xostr,
 Firngeam bollgem tikh, xur, dhirixtt ;
 Teo nhestat rongit rexmi vostram bhorpur
 Bhangor, vosti-dagine hozar nettovn.

LIX

“Ponnun je bailek favil’lo noxiban Magris,
 Ti ietali dukhest, kiteak to pavlo na.
 Nhesun dukh, kiteak rakhnek tiche
 Naxil’lo nemun aplo rakheta zhuzant.
 Zorui te ikra vir sangot sonkolp,
 Ki somplea uprant zhuz, apleak dhorun,
 Sogleam rasvoll noxib tharaitole,
 Teo bailo jikhun, apleantle melear legit.

LX

“भोवशीक मळार उबारिल्ले माचयेर बसलो
 इंग्लेज राजा, सगलें दरबार घेवन;
 फाड्यान, तीन-तीन, चार-चार राविल्ले मांडून,
 जशेंच तांकां पडिल्लें तांच्या नशिबान,
 येदें तेज, बळगें, पडलें ना नदरेक,
 तेजु न्हंय ते बाक्त्रु न्हंयेचे मेरेन,
 सुटले मळार बारा इंग्लेज झुजारी,
 फकत इकरा फिंगर्याक करच्याक फुडो.

LXI

“दोगांय पंगडां घोडे फेणेर सोडीत,
 कडियाली ओडून ताणशेवन रागाभरीत:
 सुर्या किर्णा लखलखीत शस्त्रांर,
 स्फटीक वा निबर हिन्या भाशेन चोख;
 दिश्टी पडत एकसारकेपण ना, दोगांत,
 सगल्यांक दिसत, एका त्या दुसऱ्या तोंकाक,
 इकरा जाणां फुड्यांत बारा-जाण, जेन्ना
 लोकां मदेकत लागता एक उचांबळाय.

LXII

“पळेवन सगल्यांनी मुखकमळ ताचें, जंयच्यान
 लागिल्लें येंवक उचांबळायेचें कारण,
 आयलो घोडेस्वार एक, घेवन शस्त्रां,
 अस्त्रां, झुजा मळार घेंवच्याक वांटो.
 राजाक, स्त्रियांक लेखून उलयता तो;
 रोकडो मागीर इकरा वांगड्यांक, माग्रीसु,
 तोच, जो वेंगायता आपल्या इश्टांक मोगान,
 संकटांत सोडिना तांकां केन्नाच.

LX

“Bhovxik mollar ubaril’le machier boslo
 Inglez Raza, soglem dorbar ghevun;
 Faddean, tin-tin, char-char ravil’le manddun,
 Zoxench tankam poddil’lem tanchea noxiban,
 Ied’dem tez, bollgem, poddlem na nodrek,
 Tejo nhoim te Bactro nhoim-che meren,
 Suttle mollar bara Inglez zhuzari,
 Fokot ikra Firngeank korcheak fuddo.

LXI

“Dogaim pongddam ghodde fenner soddit,
 Koddiali¹ oddun tannxevn raga-bhorit :
 Sur’ia kirnam lokhlokkit xostran,
 Sfottik va nibor hirea bhaxen chokh’;
 Dixtti poddot eksarkeponn na, dogant,
 Sogleank disot, eka tea dusrea tonkak,
 Ikra zannam fuddeant bara-zann, jen’na
 Lokam modekot lagta ek uchambollai.

LXII

“Pollelem sogleam-ni mukhkomoll tachem zhoinchean
 Lagil’lem ievunk uchambollaie-chem karonn,
 Ailo ghoddesvar ek, ghevun xostram,
 Ostram, zhuza mollar ghenvcheak vantto.
 Raza-k, striank lekhun uloita to ;
 Rokddo magir ikra vangddeank, Magris,
 Toch, zo vengaita aplea ixttank mogan,
 Sonkottant soddina tankam ken’nanch.

LXIII

“जी वायल दुखान न्हेशिल्ली आसली, आयकून,
 कि हो तो गृहस्थ तिच्या अब्रू राखेतू,
 भरता खोशयेन, आनी न्हेसता भांगरा वस्त्रान,
 शोगूणा परस भोवसाक आवडटा भोवच,
 इशारो दितोच, शिंगा आवाज धुकलता
 झुजारी मनांक, उज्या आगटें पेटोवन,
 दांवले पांय, सोडल्यो कडियाळ्यो रोकड्यो,
 देंवल्यो भाली, धरनीक पेटलो उजो.

LXIV

“घोड्यां लाटी करीत गडगडाट,
 धर्तरेचेर सुटलो कांपरो सकल;
 पळेतल्यांचें काळीज धड्डत,
 उचांबळून तें आयलें भंय-भिरांतीन:
 कांय जाणांचे घोडे उबत, ना-देंवन;
 कांय जाणांचे घोडे पडत सकल;
 धव्या-तिख्या शस्त्रां तांबडीं करीत;
 हेर जाण तोणको मारून कोंगल फोडीत.

LXV

“तांतलो एकलो गेल्लो सासणा न्हिदेक,
 निमाणो सुस्कारो धरीत इल्लें जिवीत;
 एकेवटेन धांवत घोडो धन्या बगर,
 दुसरे वटेन धनी घोड्या विरयत.
 इंग्लेज मिजास पडली सरपटून,
 दोग वा तीग ते पडले झुजा-भायले,
 हेरूय तरसादकार आयले झूज करूंक,
 कोंगल, कवच, धाली, त्या भायर नाशिल्ले.

LXIII

"Ji bail dukhan nhexil'li asli, aikun,
 Ki ho to grohosth tichea abru rakhetu,
 Bhorta khoxien, ani nhesta bhangra vostran,
 Xegunna poros bhovsak avoddtta bhovuch,
 Ixaro ditoch, xinga avaz dukholta
 Zhuzari mon-ak, ujea agttem pettovn,
 Damble paim, soddleo koddialleo rokddeo,
 Denvleo bhali, dhornik pettlo uzo.

LXIV

"Ghoddeam latti korit goddgoddatt,
 Dhotore-cher suddlo kampero sokol ;
 Polletoleam-chem kalliz dhodd' ddo-ddot,
 Uchambollun tem ail'lem bhoim-bhirantin :
 Kaim zannam-che ghodde ubot, na-denvun;
 Kaim zannam-che ghodde poddot sokol;
 Dhovea-tikhea xostram tambddim korit;
 Her-zann tonnko marun kongal foddit.

LXV

"Tantlo eklo gel'lo sasna nhidek,
 Nimanno suskaro dhorit il'lem jivit;
 Ekvotten dhanvot ghoddo dhonia bogor,
 Dusre-votten dhoni ghoddea viroit.
 Inglez mijas poddli sorpottun,
 Dog-va-tig te poddle zhuza-bhaile,
 Her-ui torsadkar ail'le zhuz korunk,
 Kongal, kovoch, dhali, tea bhair naxil'le.

LXVI

“उतरां गजर करून काणयो सांगच्याक
 वगडायतात वेळ, तंवकान तोणके, क्रूर,
 आसतात असले मनीस, जाणांव आमी ते,
 सपनेल्ल्यो काणयो सांगून, वेळूच काडीत;
 कळळ्यार पुरो आमकां, कि निमाणे-कडेन,
 मारून भाली, आमच्यांनी जोडलें जैत,
 आपल्या शूर आनी नाजूक झुजा कलेन,
 बायलांक जैतिवंत, वैभव हाडून.

LXVII

“दूक-सरदार एकटायता बारा विरांक
 आपल्या राजवाड्यांत उत्सवान,
 शिकारी, रांदपी सगले लागले कामांक,
 ह्या बायलां वांगडा सोवीत सांगात करून,
 ज्यो दिंवक सोदतात आपल्या सोडवणदारांक
 मेजवानकी, जेवणां व्हडलीं, दिसा-दिसपट्टीं,
 जो मेरेन ते इंग्लंडाक बिराड करीत,
 परते वच-सर गोंड गांवचे घरा.

LXVIII

“पूण म्हणटात, इतलें जावनूय व्हडलो माग्रीसु,
 आशेल्लो पळेंवक ताच्याकूय व्हडलें कार्य,
 रावलो थंयच्याच वाठारांत करूंक सेवा
 फ्लांद्रिसाचे कॉन्द-सरदारणीक व्हडली,
 तो उणो लापीट नाशिल्ल्यान दाखयतालो
 सगल्या मळार तूं धाडटा मार्ति देवा,
 फ्रांसेज मनशाक मारता मळार, जाका
 तोर्कात आनी कोर्विना-क दिल्लें फावलें मरण.

LXVI

"Utram gozor korun kannieo sangcheak
 Vogddaitat vell, tonvkan tonnke, krur,
 Astat osle monis, zannanv ami te,
 Sopnel'leo kannieo sangun, vell-uch kaddit;
 Koll'lear puro amkam, ki nimanne -kodden,
 Marun bhali, amcheam-ni zoddlem zoit,
 Aplea xur ani nazuk zhuza kolen,
 Bailank zoitivont, voibhov haddun.

LXVII

"Duk-sardar ekthaita bara virank
 Aplea razvaddeant, khoxie-utsovan,
 Xikari, randpi sogle lagle kamank,
 Hea bailam vangdda sobit sangat korun,
 Jeo divunk sodtat aplea soddvonddarank
 Mezvan'ki, jevnnam vhoddlim, disa-dispott'ttim,
 Zo meren te Inlanddak biradd korit,
 Porte vocho-sor godd ganvche ghora.

LXVIII

"Punn mhonnttat, itlem zavv-ui vhoddlo Magris,
 Axel'lo pollenvk tachea-kui vhoddlem kar'eo,
 Ravlo thoincheach vattharant korunk seva
 Flandres-ache Cond-Sardarni-k vhoddli,
 To unno lapitt naxil'lean dakhoitalo
 Soglea mollar tum dhaddtta Marte deva,
 Francez mon'xak marta mollar, zaka
 Torcat ani Corvin-ak dil'lem favlem moronn.

LXIX

“जर्मनीक गेल्लो बारांतलो एकलो तसोच,
 पेटलो झुजाक आनी आव्हान स्विकारून फटींग,
 जर्मनाचें, जो मारूंक सोदी तोपून.”
 वेलोजु हें कथन करतना, ते वांगडी
 मागत सोडी नाका वाट माग्रीसाल्या
 जैता काणयेची, आनी मागीर सांगची,
 विसरूं नासतना, ती जर्मनांत
 झुजिल्या वीर पुरसाचें तें व्हडलें साहस.

LXX

हे स्थितीचेर आसतना, ते कान लावन,
 दिश्टी पडटा मुखेली पिल्लूक मारून,
 हवा-वारें निखून पळेत भोंवत
 तारवटी, सगले उठले सट्ट करून,
 एका ते दुसऱ्या तोंकार, वारें भरून
 रसरशीत येतालें, वयल्या शिडांक
 लायता कपीत ओडूंक, “सतर्क रावात,
 भरता वारें, त्या दिसत्या काळ्या कुपाचें.”

LXXI

शिडां वेवस्था नाशिल्ली जांवक पुराय,
 जेन्ना सुटलें अवचीत वरीश्ट मोड,
 मारली बोबाट कपितानः “कवळात शिडां,”
 परतें म्हळें : “कवळात व्हडलीं शिडां.”
 पूण वारीं रागीश्ट तोलान थापटां मारीत,
 एकजुटीन तांचेर, कवळचे आदींच तोडून,
 उडयल्यो वादन्यो करून, गाजत्या आवाजान
 दिसत संवसाराचो जाताच नाश.

LXIX

“German-ik gel’lo bara-ntlo eklo tosoch,
 Pettlo zhuzak ani avhan svikarun fotting
 Germana-chem, zo marunk sodi topun.”
 Veloso hem kothon kortana, te vangddi
 Magot soddi naka vatt Magrisa-lea
 Zoita kannie-chi, ani magir sangchi,
 Visrum nastana, ti German-ant
 Zhujil’lea vir pursachem tem vhoddlem sahos.

LXX

He sthiti-cher astanam, te kan lavun,
 Dixtti poddta mukheli pil’luk marun,
 Hava-varem nirkhun pollet bhonvot
 Tarvotti, sogle utthle sott’ korun,
 Eka te dusrea tonkar, varem bhorun
 Rosroxit ietalem, voilea xiddank
 Laita kopit oddunk, “Sotork¹ ravat,
 Bhorta varem, tea distea kallea kupa-chem.”

LXXI

Xiddam vevostha naxil’li zanvk purai,
 Jen’na suttlem avchit vorixtt modd,
 Marli bobatt kopit-an: “Kovllat xiddam”,
 Portem mhollem: “Kovllat vhoddlim xiddam.”
 Punn varim ragixtt tolan thapttam marit,
 Ekzuttin tancher, kovollche adinch toddun,
 Uddoileo vadreo korun, gaztea avazan
 Disot sonvsara-cho zata-ch nax².

LXXII

मळब घायाळ फोडीत किळंच्यो मारून,
 तारवटी गोंदळून कांपरेवन गेल्ले अकस्मात;
 शिडां पिंजून, तारूं आड-जायत, पाणी
 वयर येतालें व्हडली वावझड भरून,
 “मारात भायर” हुकूम सोडलो दृढ,
 “मारात भायर सगलें दरयाक, एकठांयच;”
 हेर जाण उदका बोंबाक लागले ओडूंक,
 काडच्याक थांब-नासतना, नाल्यार बुडत.

LXXIII

धांवत वेतात फुरफुरीत शिपायक,
 उदका बोंबाक लागूंक, थंय पावना फुडें,
 उफेतलीं संतुलीत बोंयीं मारलीं
 सोडून देकार टवटवीत दर्यांत,
 तीग जाण तारवटी ते निबर शूर,
 पावले नांत धरूंक नीट वेरें,
 एके वटेन ते दुसरे बांदीत राजू,
 मनशां उपेग नाशिल्लो, न्हंय म्हण कला.

LXXIV

वारीं मारीत तोलान इतलीं खरायेन,
 क्रूर फुरफुन्यान बळगें दाखयत,
 जितलें जांवचें ना जे आयिल्ले मोडूंक
 बाबेल बुरीज बांदिल्लें सगल्यांत घटमूट.
 वाडत वेतले ऊंच ल्हारां-वसाडींत,
 ल्हानश्या तारवागेली बडाय केदी,
 दाखयतालें व्हडलें तारूं, घालून
 अजापांत पळेतल्यांक ल्हारां पेलत.

LXXII

Mollob ghaiall foddit killncheo marun,
 Tarvotti gondllun kamprevn gel'le okosmat;
 Xiddam pinzun, tarum add-zait, pannim
 Voir ietalem vhoddli vavzodd bhorun,
 "Marat bhair" hukum' soddlo drudd,
 "Marat bhair soglem doriak, ektthainch ;"
 Her-zann udka-bombak lagle oddunk,
 Kaddcheak thambo-nastana, nalear buddot.

LXXIII

Dhanvot vetat furfurit xipaik,
 Udka-bombak lagunk, thoim pavona fuddem,
 Ufetolim sontulit boiim marlim
 Soddun dekar ttovttovit dorient,
 Tig zann tarvotti te nibor xur,
 Pavle-nant dhorunk nitt verem,
 Eke-votten te dusre bandit razu,
 Mon'xam upeg naxil'lo, nhoim mhonn kola.

LXXIV

Varim marit tolan itlim khoraien,
 Krur furfurean bollgem dakhoit,
 Jitlem zanzchem na je ail'le moddunk
 Babel burinz bandil'lem sogleant ghottmutth.
 Vaddot vetle unch lharam-vosaddint,
 Lhan-xea tarva-geli boddai kedi,
 Dakhoitalelem vhoddlem tarum, ghalun
 Ojapant polletoleak lharam pelot.

LXXV

व्हडलें तारूं जंय वेतलो पावळु दा गामा,
 मस्तूल व्हरता मोडून मदल्या धडार,
 पाण्यांत भरिल्लें चडूच; मारता बोब
 लोक, संवसार सोडोवक आयिल्ल्या जेझूक,
 उणी बोबाट मारिना कुयेल्यागेलें
 तारूं, व्यर्थ, कांपरेवन बुडत म्हणून,
 जरूय ताच्या कपितान कवळिल्लीं शिडां,
 वान्याक सोडचे पयलीं, हिकमतीन.

LXXVI

आतांच रागीश्ट ल्हारां उडोवन मारीत,
 कुपां सोदीत, अशींच दिसत देखप्याक,
 आतांच दिसत देंवतात म्हणून खरीक,
 आंतकड्यांक दरयागेल्या व्हरून
 नोतु, आवश्ट्रु, बोरियास, आकीलु वारीं
 उडयत मोडून संवसाराचें चक्रः
 रात काळी, विद्रूप, पेटत दिसत,
 सगलें मळब जोगलावन किर्णानी.

LXXVII

शांतपूर्ण सवण्यांनी दुखेस्त गायन
 गायलें व्हडल्यान खडबडीत देगेर,
 उगडास करून फाटल्या काळाच्यो दुखी,
 ज्यो रागीश्ट पाणयान तांचेर आदीं थापिल्ल्यो.
 इतले म्हणसर, मोगान पडिल्लीं सुकर्णीं,
 सरलीं भितर दर्या-खरी भुंयारांत
 झडमोडांक आनी झडपायत्या वान्यांक पळून,
 जीं पाणया-पोंदा लेगीत सोडिनांत सुगूर.

LXXV

Vhoddlem tarum zhoim vetlo Paulo da Gama,
 Mastul vhorta moddun modlea dhoddar,
 Panniant bhoril'lem chodduch; marta bob
 Lok, sonvsar soddonvk ail'lea Jezuk,
 Unni bobatt mari-na Coelha-gelem
 Tarum, veorth, kamprevn buddot mhonnun,
 Zorui tachea kopit-an kovllil'lim xiddam,
 Vareak soddche poilim, hikmotin.

LXXVI

Atanch ragixtt lharam uddovn marit,
 Kupam sodit, oxinch disot dekhpeak,
 Atanch disot denvtat mhonnun khorik,
 Antkoddeank doria-gelea vhorun.
 Noto, Austro, Boreas, Aquilo varim
 Uddoit moddun sonvsara-chem chokr :
 Rat kalli, vidrup, pettot disot,
 Soglem mollob zoglavn kirnnam-ni.

LXXVII

Xantipurann sovnneam-ni dukhest gaion
 Gailem vhoddlean khoddboddit deger,
 Ugddas korun fattlea kalla-cheo dukhi,
 Jeo ragixtt pannian tancher adim thapil'leo.
 Itle mhonno-sor, mogan poddil'lim suknnim,
 Sorlim bhitor doria-khori bhaim-arant,
 Zoddmoddak ani zoddpaitea vareank, pollun,
 Jim pannia-ponda legit soddinant suger.

LXXVIII

केन्नाच केलीं ना इतलीं जिवंत किर्णा
 त्या राखेसां रागीश्ट मिजाशी आड तीं करूंक,
 त्या व्हडल्या क्रूर काम्मारान, जोडलीं जाणें
 हत्यारां झळझळीत सवती-पुतांतल्यान;
 इतलीं व्हडल्यान लेगीत मारलीं ना वडीक
 जोगलावणे रुपान, उज्यान संवसाराचेर,
 ते व्हडले बुडटेंत, जांतल्यान उरलीं दोगांच,
 जाणीं फातर धरून मनशां केलीं.

LXXIX

कितले दोंगर तेन्ना फोडून घाले
 ल्हारांनी, जीं आपटतालीं तंवकान तांचेर!
 कितले पोरणे रूख उडयले हुमटून
 मूड त्या वाऱ्यां क्रोधांत रागीश्ट रस्तीन!
 रोंबिल्लीं तांचीं पाळां-मुळां केन्नाच
 परतत मळबा-वशीं येवजिल्लें कोणें;
 न्हंय म्हण खोल रेंवेन कल्पिल्लें केन्ना
 कि दरया तिका उस्तून हाडीत वयर.

LXXX

वाशकु दा गामा पळेवन कि पावता लागीं
 आपले इत्से मोख जोडचे खातीर,
 आतांच पळेवन दर्या उगतो नर्काक,
 चडत नव्याच रागान मळबा कडेन,
 भारावन गंदळून, अनिश्चित जिविता विशीं,
 जंय खंयचेंच वखद पार-ना दिसता ताका,
 मारता उलो त्या पवित्र, घटमूट वखदाक,
 जें अशक्य करता खरें, फुडले रितीन:

LXXVIII

Ken'nanch kelim na itlim jivont kirnnam
 Tea rakhesam ragixtt mijaxi add tim korunk,
 Tea vhoddlea krur kammar¹-an, zoddlim zannem
 Hathiaram zollzollit sovti-putantlean ;
 Itlim vhoddlean legit marlim na voddik
 Zoglavnne rupan, ujean sonvsara-cher,
 Te vhoddle buddttent, zantlean urlim doganch,
 Zannim fator dhorun mon'xam kelim.

LXXIX

Kitle dongor ten'na foddun ghale
 Lharam-ni, jim apttotalim tonvkan tancher!
 Kitle pornne rukh uddoile hum'ttun
 Mudd tea vaream krodhant ragixtt rostin!
 Rombil'lim tanchim pallam-mullam ken'nanch
 Portot mollba-voxin ievjil'lem konnem ;
 Nhoim mhonn khol renven kolpil'lem ken'na
 Ki doria tika ustun haddit voir.

LXXX

Vasco da Gama pollevn ki pavta lagim
 Aple itse mokh zoddche khatir,
 Atanch pollevn doria ugto norkak²,
 Choddot noveach ragan mollba kodden,
 Bharavn gondllun, onischit³ jivita vixim,
 Zhoim khoinchench vokhod par-ona⁴ dista taka,
 Marta ulo tea povitr, ghotthmutth vokhdak,
 Jem oxok'eo korta khorem, fuddle ritin:

blacksmith; 2. hell; 3. uncertain; 4. not efficacious.

LXXXI

“दैवी राखणारा, देव-दूत, सर्गी
 सर्ग, दर्या, धर्तरेच्या धनिया!
 दिल्लो तुवें आसरो इस्रायेलाक,
 तांबडो दर्या भाटीन करूंक पार,
 तुवेंच वाटायल्लो पावलूक रेंवाळ सिर्ती,
 तसोच वायट्यां ल्हारां चपक्यांतुलो,
 राखिल्लो पुतां सयत दुसरो आयिल्लो
 वस्तिकार वुडिल्ल्या रित्या जगाक;

LXXXII

“जरूय हांवें फाटीं ती घाल्ली भिरांत
 संकटाची दुसऱ्या शील्ला, कारीब्दिस,
 दुसऱ्यो सिर्ती, रेंवाळ, उथळ भाटी,
 आक्रोसेरान सारक्या अकीर्त भुशिरान,
 इतले कश्ट उस्पिले उपरांत, कित्याक
 तुमचे कडल्यान आदार ना, सायबा, जेन्ना
 आमचो हो वावर अपमान न्हय तुका कसोच,
 परतें, आंवडेता गा तुजीच सेवा?

LXXXIII

“सुखेस्त गा ते, जाणीं घेतलें मरण
 आफ्रिकेच्या झुजांत भायल्यांक तोपून,
 दुसऱ्यांनी सोंसले निबर भोगणार जेन्ना
 पवित्र धर्म राखीत मावरितानांत!
 जांच्यो करण्या वीर त्यो आयल्यो कळून,
 जांचे उगडास उरले सगल्यां ध्यानांत,
 जाणीं जिखलें जिवीत, तेंच हारोवन,
 जांचो भोवमान करता गोड मरणूच!”

LXXXI

"Doivi Rakhnnara, dev-dut, sorgim,
 Sorg, doria, dhortore-chea Dhonia !
 Dil'lo Tuvem asro Israel-ak,
 Tambddo Doria bhattin korunk par,
 Tuvench vattail'lo Paul-uk renvall Syrti,
 Tosoch vaitteam lharam chopkeantulo,
 Rakhil'lo putam soit dusro ail'lo
 Vosti-kar buddil'lea ritea jog-ak ;

LXXXII

"Zorui hanvem fattim ti ghal'li bhirant
 Sonkotta-chi dusrea Scylla, Charybdis,
 Dusreo Syrtti, renvall, utholl bhatti,
 Acroceran sarkea okirt buxiran,
 Itle koxtt uspilea uprant, kiteak
 Tumche koddlean adar na, Saiba, jen'na
 Amcho ho vavr opman nhoim Tuka kosoch,
 Portem, anvddeta ga Tujich seva?

LXXXIII

"Sukhest ga te, zannim ghetlem moronn
 Afrike-chea zhuzant bhaleank topun,
 Dusream-ni sonsle nibor bhognnar jen'na
 Povitr dhorm' rakhit Mauritanant!
 Zancheo kornneo vir teo aileo kollun,
 Zanche ugddas urle sog!eam dheanant,
 Zannim jikhlem jivit, tench harovn,
 Zanche bhovman korta godd moronn-uch!"

LXXXIV

सांगत आसतना तो, जिंझुडटीं वारीं,
हुयेल, हांबेत मदेल्ल्या बैलां भाशेन,
चडूच चडांत मोड मातोवन घाली,
पिल्लुकायत बारीक राजवांतुल्यान;
जोगलावणी थांब-नाशिल्ली आकांताची,
गडगडाट कांपेऱ्याचो तो दाखयत
मळब कोसळून पडत धर्तरेचेर,
सगलीं एकामेकाचेर करीत झुजां.

LXXXV

पुणून मोगा नखेत्र चकचकतालें,
निगूत सुर्या मुखार दिसत धारेर,
संदेश घेवन दिसा-उजवाडाचो,
खोशये-चेऱ्यान भेटत दर्या, जमनीक.
ताका चलयतली देवी सर्गार,
जिचे-कडल्यान पळटा सशस्त्र ओरिओन्ति,
पळेना फुडें दर्या आनी तारवां मोगाळ,
भरली ताच्यांत भिरांत, तसोच राग.

LXXXVI

“ही करणी खऱ्यानीच जांवक जाय बाकुगेली,”
म्हळें, “पूण दिसना फुडें व्हरत म्हणून
येदी कपटी येवजण, उगताडार कित्याक
आयली जाल्यार, धाडजल्लें दिसता वायट.”
म्हणत अशेंच, देंवलो उगत्या दर्यार,
वाट चांटून थोड्याच वेळान पावत,
मोगाळ अप्सरांच्या माथ्यार माळूंक
लायता झेले गुलाब हाडिल्ले गुंथून.

LXXXIV

Sangot astana to, jinzuddttim varim,
 Huel, hambet model'lea boilam bhaxen,
 Chodduch choddant modd matovn ghali,
 Pil'lukait barik razvam-tulean;
 Zoglavnni thambo-naxil'li akanta-chi,
 Goddgoddatt kampereacho to dakhoit
 Mollob konsllun poddot dhortore-cher,
 Soglim eka-meka-cher korit zhuzam.

LXXXV

Ponnun moga-nokhetr chokchoktalem,
 Nigut sur'ia mukhar disot dharer,
 Sondex ghevun disa-uzvadda-cho,
 Khoxie-cherean bhettot doria, zom'nik.
 Taka choloitoli devi sorgar,
 Jiche-koddlean polltta soxostr Oriente,
 Pollena fuddem doria ani tarvam mogall,
 Bhorli tacheant bhirant, tosoch rag.

LXXXVI

“Hi kornni khoreaninch zanvk zai Baco-geli”,
 Mhollem, “punn disona fuddem vhorot mhonnun
 Ied'di koptti ievzonn, ugtaddar kiteak
 Aili zalear, dhaddzol'lem dista vaitt.”
 Mhonnot oxench, denvlo ugtea doriar,
 Vatt chanttun thoddeach vellan pavot,
 Mogall opsoram-chea mathear mallunk
 Laita jhele gulab haddil'le gunthun.

LXXXVII

वेगवेगळ्या रंगां झेले लायता माळूंक,
 पिंगश्या केंसां मोवळां झेतान नेटोंवक,
 कोणें गा म्हणचें न्हय कि फुल्ल्यां फुलां
 नीज भांगरा मळार, जीं ओडटा मोगाक?
 धारायल्लें मोवाळूंक मोगा भारा नाड्यार,
 वाऱ्यां सांगात वायटोवो तो दमांवक,
 दाखोवन ताका त्यो मोगाळ अप्सरा,
 ज्यो दिसत नखेत्रां परस सोबीत-गुवीत.

LXXXVIII

जालेंय तशेंच; कित्याक तांचे नदरेक
 पडना फुडें, गळसणलें बळगें तांचें,
 जाच्या नाड्यार झुजिल्लीं, तेन्ना आदीं,
 दितात पाळो, हारोवन पडिल्ले भाशेन,
 हातपांय बांदून घेतले तांचे ताणीं,
 आपल्या केंसांनी, जे न्हंयो त्यो काळखे करतात,
 वोरेआसा लागीं उलयली मोगाळ ताची
 ओरिथ्या अप्सरा ती भोवच सोबीत:

LXXXIX

समजूं नाका, बोरेआस हुतहुत्या,
 कि तुजो मोग म्हाका भोवच थीर;
 मंदाय मोगा खात्रे कुरू खरी,
 नीज थीर मोगयेक बरी न्हय खराय;
 इतली पिसाय आळाबंदा हाडिना जाल्यार,
 धरी नाका आस्त लागच्यान म्हज्या, हे फुडें,
 तुजो मोग करतलीं म्हण, पूण हुस्को
 धरचो मोग बदलत भिरांतीन.

LXXXVII

Vegvegglea rongam jhele laita mallunk,
 Pingxea kensam-movllam jetan nettonvk,
 Konnem ga mhonnchem nhoim ki ful'leam fulam
 Niz bhangra mollar, jim oddtta mogak?
 Tharail'lem movallunk moga bhara naddear,
 Vaream sangat vaittovo to domanvk,
 Dakhovn taka teo mogall opsora,
 Jeo disot nokhetram poros sobit-gubit.

LXXXVIII

Zaleim toxench; kiteak tanche nodrek
 Poddona fuddem, gonnsonnem¹ bollgem tanchem,
 Zachea naddear zhujil'lim, ten'na adim,
 Ditat pallo, harovn poddil'le bhaxen,
 Hatpaim bandun ghetle tanche tannim,
 Aplea kensam-ni, je nhoim-eo teo kallkhe kortat,
 Boreas-a lagim uloili mogall tachi
 Orithya opsora ti bhovuch sobit:

LXXXIX

Som'zum naka, Boreas huthutea,
 Ki tuzo mog mhaka bhovuch thir ;
 Mondai moga khatre kuru khori,
 Niz thir mogiek bori nhoi khorai ;
 Itli pisai allabonda haddina zalear,
 Dhori naka ast lagchean mhojea, hea fuddem,
 Tuzo mog kortolim mhonn, punn husko
 Dhorcho mog tuzo bodlot bhirantin.

XL

अशेच रितीन सोबीत गालाते संगत
 आपल्या न्हवऱ्या नोतूक, जाणांत रावत
 अश्रेकून कितले दीस, ताकाच.
 येवजून कि ताचे-कडेन सगलें सोंपतलें.
 विराक करचें कितें समजना,
 काळीज उचांवळ धरना हड्ड्यांत ताच्या,
 खोशयेन मुर्गटून ती बायल सांगत,
 रोकडो मंद जाता, थोडेंच करीत.

XLI

अशेच रितीन हेर अप्सरा त्यो करीत
 आपल्या मोग्यांक रोकडे मंदावन हाडूंक,
 राग मारून, वचून भिरभिरी ती,
 वेनूस देवतेक सोबीत शरण येताले.
 देखून वारीं अप्सरांच्या मोगान
 दिल्ली भास तांकां सदांच आलाशिरो,
 सोबीत हातांनी आपल्या घेतलें नमन
 तांचें, हे पोयणी निश्टावंत सांगाती.

XLII

दीस येतालो उदेवत दोंगरां वेल्यान,
 जंयच्यान गर्जत व्हांवता गंगा न्हंय,
 जेन्ना तारवट्यांक त्या उंचल्या मेटार
 थावन मुखार तोंकार दिसली जमीन.
 मोडा-कांपरो, दर्या वसाड पयली,
 हड्ड्यांतली भंय भिरांत धांवता पळत,
 मेलिंदींतल्या सुखाण्यान खोशयेन म्हळें:
 “कालीकत शार तें पळे, चुकूंक ना जाल्यार.”

XL

Oxech ritin sobit Galatea sangot
 Aplea novrea Noto-k, zannant ravot
 Otrekun kitle dis, takach.
 Ievzun ki tache-koddem soglem somptolem.
 Virak korchem kitem som'zo na,
 Kalliz uchamboll dhorona hodd'ddeant tachea,
 Khoxien murgottun ti bail sangot,
 Rokddo mond' zata, thoddench korit.

XLI

Oxech ritin her opsora teo korit
 Aplea mog'eank rokdde mondavn haddunk,
 Rag marun, vochun bhirbhiri ti,
 Venus devtek sobit xeronn ietale.
 Dekhun varim opsoram-chea mogan
 Dil'li bhas tankam sodanch alasro,
 Sobit hatam-ni aplea ghetlem nomon
 Tanchem, he poinni nixttavont sangati.

XLII

Dis ietalo udevt dongram velean,
 Zhoinchean gorzot vhanvta Ganga nhoim,
 Jen'na tarvotteank tea unchlea mettar
 Thavn mukhar tonkar disli zomin.
 Modda-kampero, doria-vosadd poili,
 Hodd'ddeantli bhoim-bhirant dhanvta pollot.
 Melindi-ntlea sukhannean khoxien mhollem :
 "Calicut xhar tem polle, chukunk na-zalear."

XLIII

“हीच ती धर्तरी, जी सोदतात तुमी,
 खरेल्या भारताची, जी दिसता मुखार;
 आनीक तुमकां संवसारांत नाका आसल्यार,
 तुमचे लांबदीक कश्ट सोंपतात हांगाच.”
 सुपांत पावना, वल्लेंत धरना खोशी
 गामा भारावन, पळेवन जमीन खरी
 धरणीर मोडून दिंबी, सर्गाक हात,
 आठयले धनिया-देवाले उपकार व्हड.

XLIV

दितालो देवाक आर्गा, आसलें रजांव,
 कि दाखयल्ली ताणेंच जमीनूच न्हय गा ताका,
 जी इतले भंय-भिरांतीन आयिल्लो सोदीत,
 पासत जाचे अणभवल्ले इतले कश्ट;
 पूण सुटका मेळिल्ली दिसून इतली सोंपी
 मर्णांतली, धमकी जाची येताली मांडून
 दारूण वाऱ्यांतल्यान, खतखतीत भयानक,
 जाल्लो जागो जसो भयंकर सपनांतल्यान.

XLV

असल्या कश्ट- दगदग संकटांतल्यान,
 असल्या भिरांत-कांपऱ्या वावरांतुल्यान,
 जोडटात कीर्त-भाळोवपी वीर पुरूस,
 अमर भोवमान, व्हडली पदवी पदकां,
 न्हय गा आज्या-पणज्यांक चिटकून रावन,
 पोग्ग्या तांच्या कुळा-रुखाक धरून,
 रुस्सीये-मोनजातीं नाजूक कातड्यां मदीं
 भांगरा बाज्जेर आड पडून ते रावतात.

XLIII

"Hich ti dhortori, ji sodtat tumi,
 Khorelea Bharot-achi, ji dista mukhar ;
 Anink tumkam sonvsarant naka-aslear,
 Tumche lambdik koxtt somptat hangach."
 Supant pavona, vol'lent dhورونا khoxi,
 Gama bharavn, pollevn zomin khori,
 Dhornir moddun dimbi, sorgak hat,
 Atthoile Dhonia-Deva-le upkar vhodd.

XLIV

Ditalo Deva-k argam, aslem razany,
 Ki dakhoil'li Tannenach zomin-uch nhoim ga taka,
 Ji itle bhoim-bhirantin ail'lo sodit,
 Pasvot zache onnbhovl'le itle koxtt;
 Punn suttka mellil'li disun itli sompi
 Mornnantli, dhom'ki zachi ietali manddun
 Darunn vareantlean, khotkhotit bhoianok,
 Zal'lo zago zoso bhoiankor sopnantlean.

XLV

Oslea koxtt-dogdog sonkottantlean,
 Oslea bhirant-kamperea vavrantulean,
 Zoddttat kirt-bhallovpri vir purus,
 Omor bhovman, vhoddli podvi podkan,
 Nhoim ga aj'jea-ponnjeank chittkun ravun,
 Pornnea tanchea kulla-rukhak dhorun,
 Russie-mon'zati nazuk katddeam modim
 Bhangra baj'jer add poddun te ravun.

XLVI

जोडिनांत भोवमान जेवणां मचमचीत,
 मंद म्होवाळ आळशी भोंवड्यो करून,
 न्हंय म्हण साबार मौज अनंत मारून,
 जें उदार काळजाक उडयता मोव-मोवाळून;
 अधाशी आमच्यो रुची जायनांत धादोशी,
 वरवें नशीब करता आमची अपुरबाय,
 कोणांक दिना वेगळें पावल मारूंक,
 व्हडल्या साहसी मोलादिक कामा खातीर.

XLVII

पुणून जोडटा महिमा जो आपल्या हातान
 बळीश्ट घेता झोंबून आपलें खाशें,
 लोखणा-तिख्या आंगलें न्हेसून तेळून,
 मोडां ल्हारां क्रूर-नश्टीं सोंसून,
 थंडी कुळकुळीत दखिणेक
 वस्त, आनी आसरो नाशिल्ल्या क्षेत्रांनी थंय,
 भकून वावडो भेळशेल्ली जेवणा-भुती,
 कश्ट-दगदगांचो मसालो भरसून.

XLVIII

जोडटा म्हयमा मुखकमळ दाखोवन नीट,
 सुरक्षित, खोशी, संपूर्ण दिसता खरो,
 पिल्लूक मारते खतखतीत मोखीक,
 व्हरून एक दोंको वो हात आपल्या वांगड्याक,
 अशेच रितीन रचता हड्डें निबर
 मानादीक गुळो, दुडू भोवमान सोडून,
 भोवमान आनी दुडू जे हाडले गुंथून नशिवान,
 न्हय गा खरेल्या सुगुणांक, नितीक, निबर.

XCVI

Zoddi-nant bhovman jevnam mochmochit,
 Mond' movall allxi bhonvddeo korun,
 Nhoim mhonn sabar movz onont marun,
 Jem udar kallzank uddoita mov-movallun;
 Adhaxi amcheo ruchi zainant dhadoxi,
 Borvem-noxib korta amchi opurbai,
 Konnak dina vegllem pavl marunk,
 Vhoddlea sahasi moladik kama khatir.

XCVII

Ponnun zoddtta mohima zo aplea hatan
 Bollixtt ghetta zombun aplem khaxem,
 Lokhna-tikhea anglem nhesun tellun,
 Moddam lharam krur-noxttim sonsun,
 Thonddi kullkullit dokhinn-ek
 Vosta, ani asro-naxil'lea xetram-ni thoim,
 Bhokun babddo bhellxel'li jevonna-bhuti,
 Koxtt-dogdogam-cho mosalo bhorsun.

XCVIII

Zoddtta mhoima mukhkomoll dakhovn nitt,
 Surokxit, khoxi, sompurnn dista khoro,
 Pil'luk marte khotkhotit mokhik,
 Vhorun ek donko vo hat aplea vangddeak,
 Oxech ritin rochta hodd'ddem nibor
 Manadik gullo, duddu bhovman soddun,
 Bhovman ani duddu je haddle gunthun noxiban,
 Nhoim ga khorelea sugunna, nitik, nibor.

XLIX

अशेच भाशेन समजून येता उगत्यार,
 अणभवांतल्यान कळून फावता थाकाय;
 आनी दिश्टी पडटा निगूत, वयर थावन
 पळेल्ले भाशेन, मनशां मदले संबंद;
 असलो मनीस, बळ आनी नितीन भरिल्लो,
 खासगी संबंद घुस्प्याय नासतना,
 चडटलो वयर, फावत, उंचल्या हुद्याक,
 आपली इत्सा नासून, माग-नासतना.

XLIX

Oxech bhaxen som'zun ieta ugtear,
 Onnbhovantlean kollun favta thakai ;
 Ani dixtti poddta nigut, voir thavn
 Pollel'le bhaxen, mon'xam-modle sombond¹ :
 Oslo monis, boll ani nitin bhoril'lo,
 Khasgi² sombond ghuspai-nastanam,
 Choddttolo voir, favot, unchlea hud'deak³,
 Apli itsa nasun, mago-nastanam.

Presented with compliments from the
 CENTRAL INSTITUTE OF INDIAN LANGUAGES
 (Govt. of Mysore) Mysore - 570 006

सातवो सर्ग

I

पावत येताले लागींच धर्तरेचेर,
जी इतल्यां जाणांनी हे आदीं अश्रेकिल्ली,
जी वसता जंय इंदु न्हंय ती व्हांवता देगेर,
आनी गंगा न्हंय, जी रावती भूंय-वैकुंठांत.
आतां जायात खोशी, विरांनो, झुजांत
जोडूंक सोदतात तुमीं जैताचो मान!
पावले तुमीं, पातळटा मुखार तुमच्या
धन-गिरेस्तकायेन जी भरिल्ली जमीन!

II

तुमकां सांगतां, लुझु-पिळगेच्यांनो,
जे संवसाराचो इल्लोच सुपुल्लो वांटो,
म्हणना फकत संवसाराचो, पूण इश्ट
समुदायाचो जो चलयता वाटकुळो सर्ग,
तुमींच एकूच लोक जांकां आडायना
कसलेंच संकट, वायट लोकाक जिखूंक,
न्हंय म्हण सुवार्थ, इगर्ज-मातेक पाळो,
जी सर्गा-राज्यांत तत्वांत रावता हाजीर.

SATVO SORG

I

Pavot ietale laginch dhortore-cher,
Ji itlea zannam-ni hea adim otrekil'li,
Ji vosta zhoim Indu nhoim ti vhanvta deger,
Ani Ganga nhoim, ji ravti bhuim-voinkunttant.
Atam zaiat khoxi, viram-no, zhuzant
Zoddunk sodtat tumim zoita-cho man !
Pavle tumi, patollta mukhar tumchea
Dhon-girestkai-en ji bhoril'li zomin !

II

Tumkam sangtam, Luso-pillge-cheam-no,
Je sonvsara-cho il'loch supurlo vantto,
Mhonna fokat sonvsara-cho, punn ixtt
Somudaiea-cho zo choloita vattkullo sorg,
Tuminch ekuch lok zankam addaina
Koslench sonkott¹, vaitt lokak jikhunk,
Nhoim mhonn suvrath², Igorz-matek pallo,
Ji sorga-raj'eant totvant³ ravta hajir.

danger; 2. greed/ ambition; 3. essence/ substance.

III

तुमीं, फिरंग्यांनो, थोडे पूण कितले बळीश्ट,
 तुमींच उणी ती शक्त घेनाकात तुकून;
 तुमी, जे आपलो जीव-प्राण दिंवचे खुस्तार,
 व्हरतात पातळून सासणा जिघिता कायदो;
 अशेंच वांटलां नशीब सर्गा वेल्यान,
 कि तुमी, थोडेच आसून आंकड्यान, जायतें
 करतलेत पवित्र क्रिस्ती धर्माक;
 जें कार्य, क्रिस्ता, उबारता खालतिकायेक!

IV

पळेयात जर्मन लोकाक, सुबेड्डे मेंद्रे,
 जे येद्या व्हडल्या वाठारांत चरवतात ते,
 बंडू करून सां पेद्व-गेल्या वारसार,
 थापतात नवोच गोंवळी, नवोच पंथ:
 पळेयात तांकां घुसपल्ले वायट झुजांनी:
 (इतली कुडी चूक करूनूय ना धाडस)
 ओटोमान गर्वीश्टाचेर आड झुजूंक मात न्हय,
 पूण वडिलाचे पांगेंतले सुटून वचूंक.

V

पळेयात निबर त्या इंग्लेजाक, जो आपल्याक
 नेमता राजा पोरण्या, पवित्र शाराचो,
 जें कपटी मुसलमान धनी बसला घेवन,
 (सत्ता पयस, मान तो देखला कोणें?)
 बोरिआल-वान्या हीम बर्फांत रचता
 नवीच रीत क्रिस्ती-धर्मांत भरसून:
 क्रिस्तांव भांवडां आड ती तरसाद उगत्यार,
 न्हय आपलें-म्हणपी शार ते जिखून हाडूंक.

III

Tumi, Firngeam-no, thodde punn kitle bollixtt,
 Tumchi unni ti xokt ghenakat tukun¹ ;
 Tumi, je aplo jiv-prann dinvche khustar,
 Vhortat patllun sasna jivita kaido ;
 Oxench vanttlam noxib sorga velean,
 Ki tumi, thoddech asun ankddean, zaitem
 Kortolet povitr Kristi dhormak ;
 Jem kar'eo, Krista, ubarta khaltikai-ek!

IV

Polleiat German lokak, subedd'dde² menddre,
 Je ied'dea vhoddelea vattharant chorvotat te,
 Bondd' korun Sam Pedru-gelea varosar,
 Thaptat novoch gonvlli, novoch ponth³ :
 Polleiat tankam ghuspol'le vaitt zhuzam-ni :
 (Itli kudd'ddi chuk korun-ui na-dhaddos)
 Ottoman gorvixtt-acher add zhuzhunk mat nhoim,
 Punh vhoddil-ache pangent-le suttun vohunk.

V

Polleiat nibor tea Inglezak, zo apleak
 Nem'ta raza pornnea, povitr xara-cho,
 Jem koptti musulman dhoni bosla ghevun,
 (Sot'ta pois, man to dekhla konnem ?)
 Boreal-varea him'borfant rochta
 Novich rit Kristi-dhormant bhorsun :
 Kristanv bhanvddam add ti torsad ugtear,
 Nhoim aplem-mhonnpi xhar te jikhun haddunk.

1. to weigh; 2. arrogant; 3. sect.

VI

धर्तरेचें जेरुसालें तें राखता
 सद्या तरी एक लटकी राजा बसून,
 जो मेरेन तो राखना पवित्र दिल्लो कायदो
 सर्गा-वेल्या शारांतलो, जें जेरुसालें;
 आनी तुजें, गालिया-कार फाव नाशिल्ल्या, कितें?
 'व्हडलो क्रिस्तांव' विरूद घेतलें तुवें,
 तें सांवाळूंक न्हय, न्हय म्हूण राखण करूंक,
 पूण आडूच वचूंक ताचेर, विभाड करूंक!

VII

दिसता तुका कि गाजता हक्क तुजो
 क्रिस्तावांचेर, तुजोच व्हडलो आवांठ;
 आनी न्हय गा सिनीफु आनी नीलु न्हंयांचेर आड,
 जे देगे-वेले देस पवित्र नांवांचे दुस्मान?
 थंय तुमच्या तरसादीं धार लागत कसाक,
 जे फातरायतात इगर्ज-माते बुनियादी-फातराक,
 वारस जाले कार्लुश, लुईज, नांवूच
 तशेंच गांव, पूण न्हय गा झुजा ध्येय?

VIII

म्हणचें कितें तांचें, जे आपलें जिवीत
 घालयतात खस्पायांनी संवसाराच्या,
 भोगून चैनी आळसाय, धन-गिरेस्तकाय,
 आदलें मोल विसरायेंत गा घालून?
 पुंडायेंतल्यान उपजत दुस्मानकायच,
 लोकां मदीं ती वसता आपणाशींच,
 उलयता तुजें, इतालिया, बुडिल्लें उरलां
 हजार व्यसनां भारान, जीं तुकाच वायट.

VI

Dhortore-chem Jerusalem tem rakhta
 Sod'ea tori ek lottki raza bosun,
 Zo meren to rakhona povitr dil'lo kaido
 Sorga-velea xharantlo, jem Jerusalem;
 Ani tujem, Galia-kar favo-naxil'lea, kitem ?
 'Vhoddlo Kristanv' birud ghetlem tuvem,
 Tem samballunk nhoim, nhoim mhonn rakhonn korunk
 Punn add-uch vochunk tacher, vibhadd korunk !

VII

Dista tuka ki gazta hok'¹ tuzo
 Kristanvam-cher, tuzoch vhoddlo avantt² ;
 Ani nhoim ga Cinipho ani Nilo nhoim-eancher add,
 Je dege-vele des povitr nanv-ache dusman ?
 Thoim tumchea torsadim-dhar lagot kosak³,
 Je fatraitat Igorz-Mate buniadi-fatrak,
 Varos zale Carlos, Luis, nanv-uch
 Toxech ganv, punn nhoim ga zhuza dhiei ?

VIII

Mhonnchem kitem tanchem, je aplem jivit
 Ghaloitat⁴ khospaiam⁵-ni sonvsara-chea,
 Bhogun choini⁶, allsai, dhon-girestkai,
 Adlem mol visrai-ent ga ghalun ?
 Punddai-entlean upzot dusman'kaich,
 Lokam modim ti vosta apnna-xinch,
 Uloita tujem, Italia, buddil'lem urlam
 Hozar veosnam bharan, jim tukach vaitt.

1. right; 2. jurisdiction/area; 3. test; 4. squandered; 5. dissipation; 6. luxury.

IX

क्रिस्तांवांनो, नशिबान तुमकां केल्यात
 कादमु-गेले दांत जे उडयल्ले शिंपडावन,
 जे एकामेकाक निश्टूर मरण मारीत,
 एकाच कुसव्यांतल्यान आयले जल्माक आसुनूय?
 दिसना तुमकां देवालें थडगें ताव्यांत
 सुण्यां-गेल्या जीं सदांच एकवटीत,
 आयल्यां व्हरूंक तुमचे कडल्यान पोरणी
 जमीन, जोडून कीर्त झुजांत जिखून?

X

दिश्टी पडटा तुमकां कायदे, चाली,
 जांकां दितात पाळो ते भक्ती-भावान,
 एकठांय करीत उचांबळ फौजी तांच्यो,
 क्रिस्ता-मोग्यां परजे वचूंक आड.
 तुमच्यांत आलेतु देवता रावना केन्नांच,
 वोंपले बगर हळशिकावणो नेर,
 पळेयात संकटा-सुगूर आसते जाल्यार,
 कित्याक दुस्मान तांचे, ते आनी तुमींच.

XI

व्हडल्या भाट-बेंसांची वान्सा आसल्यार,
 जिखूंक वेतात तुमी परक्यां-जमीन,
 दिसना तुमकां कि पाक्तोलु आनी हेर्मु न्हंयों,
 दोगीय करतात मंथन भांगरा रेंवेंत?
 लीदिया, आस्सीरियांत वीणटात भांगरा दोरी;
 आफ्रीक लिपयता झगझगीत धातू,
 इतली गिरेस्तकाय तुमकां मोवाळटा जाल्यार,
 कित्याक पवित्र मंदीर मोवाळचें ना!

IX

Kristanvam-no, noxiban tumkam keleat
 Cadmo-gele dant je uddoil'le ximpddavn,
 Je eka-mekak nixttur moronn marit,
 Ekach kusveant-lean ail'le zolmak asun-ui?
 Disona tumkam Deva-lem thoddgem tabeant
 Sunneam-gelea, jim sodanch ekvottit,
 Aileam vhorunk tumche koddlean pornni
 Zomin, zoddun kirt zhuzant jikhun ?

X

Dixtti poddta tumkam kaide, chali,
 Zankam ditat pallo te bhokti-bhavan,
 Ektthaim korit uchamboll fouji tancheo,
 Krista-mogeam porje vohunk add.
 Tumcheant Aleto devta ravona ken'nanch,
 Vomplea bogor hollxikavnno ner,
 Polleiat sonkotta-sugur aste zalear,
 Kiteak dusman tanche, te ani tuminch.

XI

Vhoddlea bhatt-bensam-chi van'sa aslear,
 Jikhunk vetat tumi porkeam-zomin,
 Disona tumkam ki Paktolo ani Hermo nhoim-eom,
 Dogii kortat monthon bhangra renvent ?
 Lidia, Assyria-ant vinnttat bhangra dori ;
 Afrik lipoita zhogzogit dhatu,
 Itli girestkai tumkam movalltta zalear,
 Kiteak Povitr Mondir movallchem na !

XII

तीं हिकमतीचीं शस्त्रां-अस्त्रां नवींच,
 खतखतीत दारू-गुळ्याचीं साधनां,
 प्रयोग तांचे केल्ले जातले निबर,
 विज्ञांतियंम, तुर्की कोटा-दुर्गार मारून.
 धाडात तांकां परते रानां-होंवऱ्यांत
 कास्पियन दोंगराच्या आनी थंड शितियांत,
 सगल्या तुर्कांक, जी पिळगी वेता वाडत,
 तुमच्या गिरेस्त एवरोपी समाजांत घुसून.

XIII

ग्रीक, त्रासकार, आर्मेनकार, ज्योर्जकार, सगले,
 मारतात उले तुमकां, कि ते कुडे लोक
 आपणाल्या भुरग्यांक बळान शिकयतात स्वताची
 कुराण ग्रंथ शिकोवण, कितलें निश्ठूर!
 असल्या करण्यां मनीस-घाणयां ख्यास्त
 लांवक सरात फुडें घट्ट काळजान,
 नासून वडाय भोवमान जोडपा इतलो,
 तुमच्याच वांगड्यां आड जावन चडूच बळीश्ट!

XIV

पूण तुमीं, कुड्ड्या भाशेन वसवसून
 तानेन तुमचेंच रगत, मूर्ख लोकांनो,
 धाडस करूंक उणे पडचेनांत, सांगतां,
 ह्या ल्हान-सुपुल्ल्या लुञ्जितानांच्या घरांतः
 आफ्रिकेंत दरया देगेर बसका तांची,
 आशियेंत सगल्यां परस तकली वयर,
 रोयता जमीन नवीच संवसार-चोवथ्यांत;
 आनीक संवसार आसल्यार, पावत आसले थंय! -

XII

Tim hikmoti-chim xostram-ostram novinch,
 Khotkhotit daru-gullea-chim sadhnam,
 Proiog tanche kel'le zatle nibor,
 Byzantium, Turki kotta-durganr marun.
 Dhaddat tankam porte ranam-honvreat
 Caspian dongranchea ani thondd' Scytiant,
 Soglea Turkank, ji pillgi veta vaddot,
 Tumchea girest Evropi somazant ghusun.

XIII

Grik, Trace-kar, Armen'kar, Georj-kar, sogle,
 Martat ule tumkam, ki te kudde lok
 Apna-lea bhurgeank bollan xikoitat svotachi
 Korann grontha xikovnn, kitlem nixttur !
 Oslea kornneam monis-ghanneam kheast
 Lavunk sorat fuddem ghott' kallzan,
 Nasun boddai bhovman zoddpa itlo,
 Tumcheach vangddeam add zavn chodduch bollixtt !

XIV

Punn tumi, kudd'ddea bhaxen vosvosun
 Tanen tumchench rogot, murk lokam-no,
 Dhaddos korunk unne poddche-nant, sangtam,
 Hea lhan-supurlea Lusitanam-chea ghorant:
 Afrikent doria-deger boska tanchi,
 Axient sogleam poros tokli voir,
 Roita zomin novich sonvsar-chovtheant;
 Anink sonvsar aslear, pavot asle thoim ! –

XV

आतां पळेंवया, इतले म्हणसर, जालें
 कित्याक त्या किर्तीवंत तारवट्यांचें,
 वेनुस देवतेन मंद अशक्त केलीं
 हळशिकावण्या रागीश्ट वाऱ्यांक वायां.
 दिश्टी पडिल्ल्यान व्हडलो देस तांकां,
 तांच्या कश्टी-चावराक अंत घालून,
 जंय क्रिस्ती धर्मा वीं ते घालतलेत,
 नवीच चाल, नवोच राजा दिवन.

XVI

पावना फुडें नव्याच देसांत रोकडें,
 मेळ्ळीं तांकां ल्हानूच खारव्यां-व्हडीं,
 जाणीं दाखयली कालीकत शाराची वाट,
 जांतूंत ते रावितो करून मांडून आशिल्ले.
 तेच दिशेन धरलीं तारवां तोंकां,
 कित्याक हें शार बऱ्यांतलें म्हणत कीर्त,
 मलबारांतलें सगल्यांत वरतें, जंय रावत
 राजा, ताब्यांत जाच्या सगलो देस.

XVII

इन्दु न्हंयेच्या पेल्यान, गंगा आयल्यान,
 उरता भोवच व्हडलो देस नांवाजतो,
 दखिणेक जाचे पातळ्ळा दर्या,
 उत्तरेक होवऱ्यां सयत हिमालय,
 वेगळ्या राजां पांगेक उरला तसो
 कायद्यांक वेगळ्याः कांय लोक मानतात नश्टो
 महम्मद, हेर जाण भजतात कुड्यां मुर्तीक,
 हेर जाण तांच्यांत जियेतल्या मोनजातीक.

XV

Atam pollenv-iea, itle mhonno-sor, zalem
 Kitem tea kirtivont tarvotteam-chem,
 Venus devten mond' oxokt kelim
 Hollxikavnnea ragixtt vareank vaiam.
 Dixtti poddil'lean vhoddlo des tankam,
 Tanchea koxtti-vavrak ont' ghalun,
 Zhoim Kristi dhorma bim te ghaltolet,
 Novich chal, novoch raza divun.

XVI

Pavona fuddem noveach desant rokddem,
 Mell'llim tankam lhan-uch kharveam-vhoddim,
 Zannim dakhoili Calicut xhara-chi vatt,
 Zantunt te rabito korun manddun axil'le.
 Tech dixen dhorlim tarvam tonkam,
 Kiteak hem xhar boreantlem mhonnot kirt,
 Malabara-ntlem sogleant vortem, zhoim ravot
 Raza, tabeant zachea soglo des.

XVII

Indu nhoim-echea pelean, Ganga ailean,
 Urta bhovuch vhoddlo des nanvazto,
 Dokhinnek zache patoll'lla doria,
 Ut'torek honvream-soit Himalay,
 Vegllea razam pangek urla toso
 Kaideank vegllea: kaim lok man'tat noxtto
 Mohammad, her-zann bhoztat kuddeam murtink,
 Her-zann tancheant jietolea mon'zatink.

XVIII

त्या व्हडल्या पर्वतार व्हांवता फुटून
 सगलो आशिये-गेलो भूंय-खंड व्यापून,
 वेग-वेगळीं नांवां आपणावन वेता फुडें,
 जशीं क्षेत्रां वेगळीं धांवता शिंपत,
 फुट्टात झरी, ज्यो उदार दितात भरून
 त्यो न्हंयो, जांचे ओत्तात उदका पाट
 भारती समदिरांत, पूण पावतात सगले
 जमनीक, करून तिका प्राय-द्विपा सारकी.

XIX

हांतल्या दोनां न्हंयां मदल्यान व्हडल्या
 आकारान देंवता पातळत जमनीचें तोंक,
 सुची-खांब्या सारकें पिरामीड शेकानशेक,
 दर्या गोपांत घेता श्रीलंका जुंवो,
 गंगोत्रीच्यान फुट्टले झरी लागीं
 रावतले लोक, सांगता आदली खबर,
 थंयचे शेजारी जियेतात म्हणून फकत
 सोबीत फुलां पर्मळ हुंगत जिवीत.

XX

पूण आयच्या भारतांत रावपी साबार आनी वेगळे,
 नांवांनी तशेच रीत-रविसेन, जातीनः
 दिल्लीकार, पाठन, भोवच बळीश्ट,
 जमनी तशेच लोक-आंकड्यान चडूच भरपूर,
 देकानी तशेंच ओडिया लोक पातयेतात
 सोडवण गंगे-गेल्या सळसळपी उदकांत,
 बंगाल धर्तरी तर इतली पिकाळ,
 तिका सर करपा सारकी जमीन ना दुसरी.

XVIII

Tea vhoddlea porvotar vhanvta futtun
 Soglo Axie-gelo bhuim-khandd veapun,
 Veg-veglim nanvam apnavn veta fuddem,
 Zoxim xetram vegllim dhanvta ximpot,
 Futt'ttat zhorì, jeo udar ditat bhorun
 Teo nhoim-eom, zanche vot'tat udka-patt
 Bharoti som'dirant, punn pavtat sogle
 Zom'nik, korun tika prai-dvipa sarki.

XIX

Hantlea donam nhoim-eam modlean vhoddlea
 Akaran denvta patllot zom'ni-chem tonk,
 Suchi-khambea sarkem pyramid xekan'kek,
 Doria gopant ghetta Sri Lanka zunvo,
 Gangotri-chean futt'ttole zhorì lagim
 Ravtole lok, sangta adli khobor,
 Thoinche xezari jietat mhonnun fokot
 Sobit fulam pormoll hungot jivit.

XX

Punn aichea Bhartant ravpi sabar ani vegle,
 Nanvam-ni toxech rit-rovisen, zatin :
 Dil'li-kar, Patthan, bhovuch bollixtt,
 Zom'ni toxech lok-ankddean chodduch bhorpur,
 Dekani toxech Odiya lok patietat
 Soddvonn Gange-gelea sollsollpi udkant,
 Bongal dhortori tor itli pikall,
 Tika sor korpa sarki zomin na dusri.

XXI

राज्य कांबायाचें झुजांत लापीट,
 (म्हणटात एका काळार पोरुसा-गेलें);
 नरसिंगाचें राज्य, भोवच शूर बळीश्ट,
 भांगरा-शिंगरां, भरिल्लें मोलादीक फातरान,
 वीर-पुरसां परस, दर्या लागीं दिसत,
 ऊंच पर्वत, पातळटा लांबदीक पयस,
 मलबार देसाक जावन घट्ट कोट,
 जाकाच लागून कानारा-पसून सुगूर.

XXII

गांवचे गांवकार म्हणटात ताका घाट,
 मुळसांत जाच्या इल्ल्या मापान लांबता
 नीट एकूच दोंगरां-सांकळ, आडावन
 करून फुडो दर्या मोडा खरायेक.
 हांगासर, हेर शारां मदें, दुमत नासून,
 कालीकत शाराक आसता वर्चस्व हेरांचेर,
 साम्राज्याचें मार्थें, गिरेस्त आनी सोबीत,
 धनी जाचो समुद्रीं लायता बिरूद.

XXIII

गिरेस्त राज्यांत पाविल्ल्यान तारवां-सांकळ,
 धाडिल्लो फिंगीं हजीब सरता भायर,
 कळोंचचे खातीर राजाक थंयच्या खबर
 आपल्या येण्याची इतले पयस देसाक थावन;
 हजीब भितर सरून न्हंयेंतुल्यान,
 जी थंयच मेळटा दर्याक, अनवळखी मनीस,
 रंग, रूप परकी, भेस नवोच,
 सगली पर्जा पळेंवक येता राशीन.

XXI

Raj'eo Kambaia-chem zhuzant lapitt,
 (Mhonnttat eka-kallar Porus-a-gelem);
 Narsinga-chem raj'eo, bhovuch xur-bollixtt,
 Bhangra-xingran, bhoril'lem moladik fatran,
 Vir-pursam poros, doria lagim disot,
 Unch porvot, patolltta lambdik pois,
 Malabar desak zavv ghott' kott,
 Zakach lagun Kanara-pasun sugur.

XXII

Ganvche ganvkar mhonnttat taka Ghatt,
 Mullsant zachea il'lea mapan lambta
 Nitt ekuch dongram-sankoll, addavn
 Korun fuddo doria modda khorai-ek.
 Hangasor, her xharam modem, dumot nasun,
 Calicut xharak asta vorchosv heram-cher,
 Sam'raj'ea-chem mathem, girest ani sobit,
 Dhoni zacho Samudrim laita birud.

XXIII

Girest raj'eant pavil'lean tarvam-sankoll,
 Dhaddil'lo Firngi hajib sorta bhair,
 Kollonvche khatir raza-k thoinchea khobor
 Aplea iennea-chi itle pois desak thavn ;
 Hajib bhitor sorun nhoim-entulean,
 Ji thoinch melltta doriak, on'vollkhi monis,
 Rong, rup porki, bhes novoch,
 Sogli porza pollenvk ieta raxin.

XXIV

पळेवक ताका येतल्या लोकां मदें,
 पावता एक मुसलमान, जो आयिल्लो जल्माक
 बेरबेर आफ्रिकेंत उरत्या वाठारांत,
 जंय आंतेवाक सगले लोक दिताले पाळो,
 लुझितान राज्या वळख आशिल्ली जांवक जाय,
 तो ताचो शेजारी-सांबारी म्हणून, नाल्यार,
 फिंगर्या तरसादींच्या मारांक बळी;
 नशिबान शेवटिल्लो ताका इतले पयस.

XXV

हजिबाक पळेवन, येतल्यान, हांसत्या तोंडान,
 हिस्पानी भास वळखीची जाल्ले भाशेन,
 म्हळें : “कोणें गा हाडलो तुका हे भुंयेर,
 तुज्या लुझितानी मुलखा इतलो पयस?”
 जाप: “दरया खोल उगतो करूंक,
 जांतल्यान मनीसजात येवक ना केत्रांच आदीं,
 इंदु न्हंयेचो पाट आयल्यांव सोदूंक,
 तांतल्या देसांत देवा सुमूर्त वाडोंवक.”

XXVI

अजाप जालो व्हडली पोयण केली म्हण,
 मुसलमान, जाचें नांव गा आसलें मोंसायद,
 आयकून कथा कश्ट जे सोंसले ताणीं,
 खबर जाची तो फिंगरी ताका सांगत;
 पूण पळेवन निमाणो, संदेश दिंवचो तो,
 फकत राजाक जातालो लागू देखून,
 सांगलें राजा गेल्लो शाराच्या भायर,
 पूण रोकडो आसत वाटेक परतत घरा.

XXIV

Pollenvk taka ietleam lokam modem,
 Pavta iek Musolman, zo ail'lo zolmak
 Berber Afrikent urtea vattharant,
 Zhoim Anteu-ak sogle lok ditale pallo,
 Lusitan raj'ea vollokh axil'li zank zai,
 To tacho xezari-sambari mhonnun, nalear,
 Firngeam torsadim-chea marank bolli ;
 Noxiban xevttil'lo taka itle pois.

XXV

Hajibak pollevn, ietlean, hanstea tonddan,
 Hispani bhas vollkhi-chi zal'le bhaxen,
 Mhollem : "Konnem ga haddlo tuka he bhuim-er,
 Tujea Lusitani mulka itlo pois?"
 Zap: "Doria khol ucto korunk,
 Zantlean monis-zat ievunk na ken'nanch adim,
 Indu nhoim-echo patt aileanv sodunk,
 Tantlea desant Deva sumurt vaddonvk."

XXVI

Ojap zalo vhoddli ponn keli mhonn,
 Musolman, zachem nanv ga aslem Monsaid,
 Aikun kotha koxtt je sonsle tannim,
 Khobor zachi to Firngi taka sangot ;
 Punn pollevn nimanno, sondex dinvcho to,
 Fokot raza-k zatalo lagu dekhun,
 Sanglem raza gel'lo xhara-chea bhair,
 Punn rokddo asot vattek portot ghora.

XXVII

खबर पावसर राजाक तांच्या येण्याची,
 परकी मनीस जाल्ल्यान, आसल्यार इत्सा,
 विसंवचें ताणें आपल्या गरीब घरांत,
 जेंवचें जेवण तशेंच हे धर्तरेचें;
 मागीर इल्लें करचें अनळय मन,
 परतें आपल्या वांगडा वचचें तारवार,
 कितली खोशी व्हडली भोगची ना गा,
 परकी देसांत मेळचे शेजारी लोक.

XXVIII

फिर्गी घेता मानून खोश्ये-मनान,
 जें करता अर्पण धादोशी जावन मोंसायद,
 जशी कितें काय जाल्ली तांची इश्टागत,
 खाता पिता वांगडा ताच्या पाळून.
 परततात रोकडे दोगूय शारांतल्यान,
 तारवां कडेन, जीं मोयर वळखता;
 मुखेल तारवार चडटा वयर, सगले
 दितात येवकार तांकां तारवटी.

XXIX

कपीत मारता वेंग, खोश्येन,
 कास्तेला भास आयकून सामकी निगूत,
 बसयता आपले कुशीक भारावन वचून,
 विचारता खबर देसा-लोका विशीं,
 जशें रोडोपेंत एकवटालें रुखास्थळ,
 आयकुपाकूच एवरीदीस मोगाक,
 वाजयतलो आपलो भांगरा विणो,
 तशेंच जमतात मोयराक आयकूंक लोक.

XXVII

Khobor pavo-sor raza-k tanchea iennea-chi,
 Porki monis zal'lean, aslear itsa,
 Visonvchem tannem aplea gorib ghorant,
 Jevnchem jevonn toxench he dhortore-chem ;
 Magir il'lem korchem on'lloi mon,
 Portem aplea vangdda voch'chem tarvar,
 Kitli khoxi vhoddli bhogchi na ga,
 Porki desant mellche xezari lok.

XXVIII

Firngi ghetta mandun khoxie-monan,
 Jem korta orponn dhadoxi zavn Monsaid,
 Zoxi kitem kai zal'li tanchi ixttagot,
 Khata pita vangdda tachea pallun.
 Portotat rokdde dogui xharantlean,
 Tarvam kodden, jim Moir vollkhota ;
 Mukhel tarvar chodda voir, sogle
 Ditat ievkar tankam tarvotti.

XXIX

Kopit marta veng taka, khoxien,
 Castela bhas aikun sam'ki nigut,
 Bosoita aple kuxik bharavn vochun,
 Vicharta khobor desa-loka vixim,
 Zoxem Rhodop-ent ekvott'ttalem rukhastoll,
 Aikupakuch Euridice mogak,
 Vazoitolo aplo bhangra vinno,
 Toxech zom'tat Moir-ak aikunk lok.

XXX

आरंभता मोंसायदः “लोकांनो, तुमकां केल्या
 सेंबान शेजारी म्हजे जल्म-भुंयेचे,
 खंयच्या नशिवान वा निर्माणान दिलें
 धाडस वाट तांकूंक व्हडली येदी?
 कारणां विरयत न्हय गा, लिपिल्लें काळखी,
 पयशिल्ले तेजु न्हंयेच्यान, मीन्जु अनवळखी,
 खंयच्याच तऱ्खवान हे आदीं ताणूंक नाशिल्ले
 दर्या मारून पयस राज्यांत येवंक.

XXXI

“देव खन्यानीच हाडटा तुमकां, कित्याक
 तुमच्या हातांतल्यान जोडूंक सोदता सेवा;
 देखूनूच मार्गदर्शन करता, राखता
 दुस्मान, दर्या, वाऱ्यां-मोडां पसून.
 जाणां जायात कि भारतांत आसात, जंय पातळ्ळ्या
 साबार पर्जा, गिरेस्त भरभराटीन,
 झगझगीत भांगर, मोलादीक फातर,
 सुवादीक पर्मळ, तीख मसाल्या जिनस.

XXXII

“हो प्रांत, जाच्या बंद्रांत लागल्या तुमीं,
 आतां मलबार नावांन वळखतात,
 भजता देव-देवतांक कुड्या, पोरण्या,
 ज्यो शिंपडल्यात ह्या भागांत, सगले कडेन पातळून,
 साबार राजांच्या ताब्यांत, पूण एकदां एकलोच
 राज्य करी, परंपरे प्रमाणें:
 सारामा पेरुमाल नांव गा निमाण्या राजाक,
 खाला जाच्या एकवटीत आखवें राज्य.

XXX

Arombta Monsaid: "Lokam-no, tumkam kelea
 Soimban xezari mhojea zolm-bhuim-eche,
 Khoincea noxiban va nirmonnan dilem
 Dhaddos vatt tankunk vhoddli ied'di ?
 Karonna-vireit nhoim ga, lipil'lem kallkhi,
 Poixil'le Tejo nhoim-enchean, Minho on'vollkhi,
 Khoinceach tarvan hea adim tannunk naxil'le
 Doria marun pois raje'ant ievunk.

XXXI

"Dev khoreaninch haddtta tumkam, kiteak
 Tumchea hatantlean zoddunk sodta seva ;
 Dekhun-uch margdorxon korta, rakhta
 Dusman, doria, vaream-moddam pasun
 Zanna zaiat ki Bhartant asat, zhoim patoll'ilea
 Sabar porza, girest bhorbhorattin,
 Zhogzhogit bhangor, moladik fator,
 Suvadik pormoll, tikh' masalea-jinos.

XXXII

"Ho prant, zachea bondrant laglea tumim,
 Atam Malabar nanv-an vollkhotat,
 Bhozta dev-devtank kuddea, pornnea,
 Jeo ximpoddlea hea bhagant, sogle kodden patllun,
 Sabar razam-chea tabeant, punn ekdam ekloch
 Raj'eo kori, porompore promannem:
 Sarama Perumal nanv ga nimannea raza-k,
 Khala zachea ekvottit ak'khem raj'eo.

XXXIII

“पूण जेन्ना ह्या देसांत आयलो लोक परकी,
 आराबिया गोपांतुल्यान पयस थावन,
 हाडलो जाणीं धर्म महम्मदागेलो,
 जातूंत म्हज्या व्हडिलांनी वाडयलो म्हाका,
 प्रवचन करून, धर्मांतर केलें ताचें,
 जिवट जाणकार धर्म-प्रसारकां उतरान;
 इतल्या खतखत्यान स्विकारता धर्म,
 कि सोदता मरच्याक तातूंत सांत जावन.

XXXIV

“तारवां सुसज्ज करून भरता तातूंत
 भेटो-दिवपा वेपार, गिरेस्त, मोलादिक,
 तो घेवन वचूंक धर्म-तिर्था मेक्काक,
 जंय विसवता पैगंबर, करता जाहीर कायदो,
 भायर सरचे पयलीं बळीश्ट राज्य
 वांटून दिता आपल्याक, नाशिल्ल्यान वारस;
 लागशिल्ल्यांक गरिबांतुल्यांक करता गिरेस्त,
 कैदी, गुलाम आशिल्ल्यांक सोडटा मेकळे.

XXXV

“एकल्याक दिलें कोची, दुसऱ्याक कानानोर,
 कोणाक छालि, हेरांक मिरसांगे जुंवो;
 कोणाक कोळ्ळम, दुसऱ्याक दिलें क्रांगानोर,
 हेरांक, सेवा करतल्यांक चडूच.
 एकूच भुरगो, जाचो चडूच मोगाळ,
 सगलें दिवन जावन, सरता मुखार:
 उरता ताका फकत कालीकत शार,
 तशें पळेंवक गेल्यार, गिरेस्त, संपन्न.

XXXIII

"Punn jen'na hea desant ailo lok porki,
 Arabia gopant-ulean pois thavn,
 Haddlo zannim dhorm' Mohammeda-gelo,
 Zantunt mhojea vhoddil-anim vaddoilo mhaka,
 Provochon korun, dhormantor kelem tachem,
 Jibott zannkar dhorm'prosarokam utran ;
 Itlea khotkhotean svikarta dhorm',
 Ki sodta morcheak tantunt sant' zavun.

XXXIV

"Tarvam su-soj'j¹ korun, bhorta tantunt
 Bhetto-divpa vepar, girest, moladik,
 To ghevun vochunk dhorm' tirtha Mecca-k,
 Zhoim visovta Paigambar², korta jahir kaido,
 Bhair sorche poilim bollixtt raj'eo
 Vanttun dita apleank, naxil'lean varos³ ;
 Lagxil'leank goribant-uleank korta girest,
 Koidi, gulam' axil'leank soddtta mekle.

XXXV

"Ekleak dilem Kochi, dusreak Cananor,
 Konnak Chale, herak Mirsange zunvo⁴,
 Konnak Koll'llam', dusreak dilem Cranganor,
 Herank, seva kortoleank chodduch.
 Ekuch bhurgo, zacho chodduch mogall,
 Soglem divun zavun, sorta mukhar:
 Urta taka fokot Calicut xhar,
 Toxem pollenvk gelear, girest, sompon'n.

1. well-supplied; 2. Prophet; 3. heir; 4. island.

XXXVI

“तें शार दिता ताका, व्हडलें बिरूद,
 पात्शाय, सगल्यांचेर ताणें चल्लोवचें राज्यः
 हें केल्ल्यान, सरता भायर रोकडो मेक्काक,
 जंय सारची जीण पवित्र वेव्हार करून,
 थंयच्यान लागता बळीश्ट नांव सामोरीं,
 हेरां परस व्हडलें, मान भोवमानान,
 भुरग्याक, ताचे संततीक, जो आयचो,
 वसयता साम्राज्य येदें, आपल्या ताब्यांत.

XXXVII

“धर्म सगल्यांचो तांचो, गरीब, गिरेस्त,
 येवजितालो तो भरला जायत्या पुराण कथांनी,
 नागडे भोंवतात, लुगटा कुडको धांपून,
 जे भाग दाखयता सैब आमकां पांगरूंक.
 दोन जातींचे लोक आसात हांगासरः
 वयल्यांक नायर म्हणटात; सकयल्यांक उणे
 पोल्यास नांवान वळखतात, जांकां
 जात भश्टावपाचे आडवारल्यात कायद्यान.

XXXVIII

“कित्याक जाणें धरला धंदो तोच,
 दुसऱ्या धंधांतुल्यान हाडिना बायल,
 भुरग्यांक लेगीत दुसरो धंदो ना,
 फकत पुर्वजांलो मरणा मेरेन,
 नायरांक लागता व्हडलो अपमान आफडूंक
 हांचे कडल्यान, इतलें दिसता वायट,
 अकस्मात चुकून आफुडलें जाल्यार तांच्यान,
 हजार विधि-शुद्धी करून घेतात.

XXXVI

“ Tem xhar dita taka, vhoddlem birud ¹,
 Patxai², sogleam-cher tannem cholonvchem raj'eo:
 Hem kel'lean, sorta bhair rokddo Mecca-k,
 Zhoim sarchi jinn povitr vevhar korun,
 Thoinchean lagta bollixtt nanv Samorim,
 Heram poros vhoddlem, man-bhovmanan,
 Bhurgeak, tache sontotik³; zo aicho,
 Vosoita sam'raj'eo⁴ iedem, aplea tabeant.

XXXVII

“ Dhorm' sogleam-cho tancho, gorib, girest,
 Ievjitat to bhorla zaitea purann-kotham-ni,
 Nagdde bhonvtat, lugtta kuddko dhampun,
 Je bhag dakhoita soimb⁵ amkam pangrunk.
 Don zatim-che lok asat hangasor:
 Voileank Nair mhonnttat; sokoileank unne
 Poleas nanvan vollkhotat, zankam
 Zat bhoxttavpache addvarleat kaidean.

XXXVIII

“ Kiteak zannem dhorla dond'dho toch,
 Dusrea dond'dhea-ntulean haddina bail,
 Bhurgeank legit dusro dond'dho na,
 Fokot purvozam-lo mornna meren,
 Naira-ank lagta vhoddlo opman afddunk
 Hanche-koddlean, itlem dista vaitt,
 Okosmat chukun afuddlem zalear tanchean,
 Hozar vidhi⁶ xud'dhi⁷ korun ghetat.

1. title/ sobriquet; 2. emperor; 3. descendants; 4. empire; 5. nature; 6. rite/ ceremony;
 7. purification.

XXXIX

“हेच रितीन आदली येवदी जमात,
 सामारिया-कारांक आफडूंक वाटायताली:
 हांव सांगतां ते भायर आथव्यो रिती-चाली
 तुमकां दिश्टी पडटल्यो गा साबार.
 फकत नायर पेलतात संकट झुजांत,
 एकलेच करतात हत्यार राखण राजाक,
 दावे वटेन व्हरून सदांच भेंडाक
 लायली धाल, उजव्यान तरसाद धरून.

XL

“तांच्या धर्मगुरूंक म्हणटात बामण,
 पोरणें, व्हडल्या मानाचें नांव गा तें,
 पाळटात ते कायदे नेम इतले फामाद,
 विद्येक जांचे नांव गा दिलें तांणींच;
 जिव्या प्राण्यांक मारिनांत ते, आनी भिजूड,
 मास खावंचें निखालूस वर्जितात;
 पुणून संभोगांत जाल्यार तांकां
 लागता उणेच नेम, चडूच मेकळीक.

XLI

“तांच्यो बायलो भोवशीक, पुणून फकत
 घोवागेलेच पिळगे खातीर अर्पण;
 खोश्ये स्थिती, सुखेस्त लोक सगलो,
 लागना जांकां अपमान मत्सराचो!
 असल्यो रिती-चाली साबार तरांच्यो
 मानतात मलबारांतले सगले लोक;
 देसांत भरल्या वस्तू वेपारा खातीर,
 चीन ते नीलु साकून दरया हाडीत.”

XXXIX

"Hech ritin adli Ievdi¹ zomat,
 Samaria-karank afddunk vattaitali²:
 Hanv sangtam tea bhair athveo riti-chali
 Tumkam dixtti poddttoleo ga sabar.
 Fokot Nair peltat sonkott zhuzant,
 Eklech kortat hathiar rakhonn raza-k,
 Dave-votten vhorun sodanch bhenddak
 Lail'li dhal³, uzvean torsad dhorun.

XL

"Tanchea dhorm'guru-nk mhonehnttat Bamonn,
 Pornnem, vhoddlea mana-chem nanv ga tem,
 Pallttat te kaide-nem' itle famad,
 Vid'iek zanche nanv ga dilem tanninch ;
 Jivea prannea-nk marinant te, ani bezudd,
 Mas khanvchem nikhalus⁴ vorjitat⁵ ;
 Ponnun sombhogant⁶ zalear tankam
 Lagta unnench nem', chodduch mekllik.

XLI

"Tancheo bailo bhovxik⁷, ponnun fokot
 Ghova-gelech pillge khatir orponn⁸;
 Khoxie sthiti, sukhest lok soglo,
 Lagona zankam opman motsora⁹-cho!
 Osleo riti-chali sabar torancheo
 Man'tat Malabarantle sogle lok ;
 Desant bhorlea vostu vepara khatir,
 China te Nilo sakun doria haddit."

1. Jewish; 2. avoided. 3. shield; 4. absolutely; 5. eschew; 6. sexual congress; 7. public;
 8. dedicated; 9. jealous.

XLII

असलें सांगत आसलो मोयर, खबर
 पातळत शारांत सणसणीत आथवी
 पर्जा आयल्या म्हणून भायल्यान थावन,
 जेन्ना राजान धाडलें सत्य सोदूंक;
 मार्गा-वेल्यान येतले खबर-काडे,
 मुखेल-नागरीक, तांचे भोंवतीं लोक,
 सगले पिराये दादले वायलो आसून,
 राजान धाडिल्ले, तारवां-कपिताक हाडूंक.

XLIII

पुणून तो देंवलो, राजाची परवानगी आसून,
 सांगाताक व्हरून आपले वांगडी सगले,
 जे सरदार फिंगीं झुजारी, कळाव नासून,
 न्हेसून उंची-लुगटां आंगावल्यां शृंगार,
 रंगान सोबीत वेगळीकाय ते दाखयत,
 देखाव धाडस उचांबळ जाल्ल्या लोकाक;
 तालार मारून वले, थंड दर्यांत,
 मागीर भितर रसरशीत न्हंयेंत.

XLIV

वेळेर वाट पळेत, राजजूक एक.
 तांचे भाशेन कोतवाल म्हणत ताका,
 भोंवतीं ताचे नायर, दिंवक सन्मान
 कपीत गामाक व्हड दबाज्यांन येवकार.
 उतरिल्ल्यान, वेंग मारली त्या कोतवालान,
 शृंगारिल्ल्या माचिलांत वसून वचचें म्हणून,
 तें दिता ताका, जशी आशिल्ली प्रथा,
 जे खांदार मारून मानाय तें व्हरताले.

XLII

Oslem sangot aslo Moir; khobor
 Patllot xharant sonnsonnit athvi
 Porza ailea mhonnun bhailean thavn,
 Jen'na raza-n dhaddlem sot'eo¹ sodunk ;
 Margam-velean ietle khobor-kadde²,
 Mukhel-nagrik, tanche bhonvtim lok,
 Sogle piraie dadle bailo asun,
 Raza-n dhaddil'le, tarvam-kopitak haddunk.

XLIII

Ponnun to denvlo, raza-chi porvan'gi asun,
 Sangatak vhorun aple vangddi sogle,
 Je sardar Firngi zhuzari, kallav nasun,
 Nhesun unchi-lugttam angavleam xrungar,
 Rongan sobit vegllikai te dakhoiit,
 Dekhav dhaddos uchamboll zal'lea lokak ;
 Talar³ marun ole, thondd' dorient,
 Magir bhitor rosroxit nhoim-ent.

XLIV

Veller vatt pollet, raj'juk⁴ ek,
 Tanche bhaxen '*kotval*' mhonnot taka,
 Bhonvtim tache Nair, divunk son'man
 Kopit Gama-k vhodd dobajejan ievkar.
 Utoril'lean, veng marli tea kotvalan,
 Xrungaril'lea machilant bosun voch'chem mhonnun,
 Tem dita taka, zoxi axil'li protha⁵,
 Jem khandar marun manai tem vhortale.

1. truth; 2. informant; 3. rhythmically; 4. administrator; 5. custom.

XLV

असले रितीन मलबारी, तसोच फिरंगी,
 वेतात राजा रावत ते सुवाते मेरेन;
 हेर फिरंगी मनीस वेताले, चाली प्रमाणें,
 पांय-दळाचे पलटणींत चलत;
 लोक उर्पजीनी थंय वेता गंदळून,
 आथवेच जातीक पळेवन, आसतात उत्सूक
 विचारूंक खबर, पूण एकवेळ फाटीं तांकां
 आडवारिल्ले बाबेल बुरंजा काळार.

XLVI

गामा आनी कोतवाल वाटेक उलयत वचत
 वेळ मेळटा तश्यो साबार खबरो,
 मोंसायद तांचे मदेकत दुभाशी जावन,
 उतरां तांचीं दोगांयचीं तो समजतालो.
 शारांतल्यान वाट काडून भोंवतना,
 शृंगारिल्ली इमारत पळेली आपले मुखार,
 देव मंदीर आसलें इतलें दिव्य-भव्य,
 सरले भितर दारांतल्यान तांतूंत एकठांय.

XLVII

तांतूंत आशिल्ल्यो मुर्ती देव-देवतांच्यो,
 कांतयल्ल्यो लांकडान तश्योच थंड फातरान,
 साबार मुद्रा, साबार-रंगी चित्रां,
 जशीं येवजिल्लीं देवचारी कल्पनेन:
 दिसत थंयच कांतयल्लीं भयानक बावलीं,
 असंगत कल्पनेचे सांधे विचित्रः
 क्रिस्ती दोळ्यांक, देवाक पळेंवची संवय
 मनीस-रुपान, अजापवंत भलतेंच चित्र.

XLV

Osle ritin Malbari, tosoch Firngi,
 Vetat raza ravot te suvate meren;
 Her Firngi monis vetale, chali promannem,
 Paim-dolla¹-che pollttonnint² cholot;
 Lok urponjim³-ni thoim veta gondllun,
 Athvech zatic pollevn, astat utsuk⁴
 Vicharunk khobor, punn ekvell fattim tankam
 Addvaril'le Babel burnza kallar.

XLVI

Gama ani Kotval vattek uloit vochot
 Vell melltta toso sabar khobro,
 Monsaid tanche modekot dubhaxi⁵ zavnn,
 Utram tanchim dogaim-chim to som'zotalo.
 Xharantlean vatt kaddun bhonvtanam,
 Xrungaril'li imarot⁶ polleli aple mukhar,
 Dev-mondir aslem itlem diveo-bhov'eo,
 Sorle bhitor darantlean tantunt ekthaim.

XLVII

Tantunt axil'leo murti dev-devtam-cheo,
 Kantoil'leo lankddan toxech thondd' fatran,
 Sabar mudra⁷, sabar-rongi chitram,
 Zoxim ievjil'lim denvchari kolponen :
 Disot thoinch kantoil'lim bhoianok bavlim,
 Osongot⁸ kolpone⁹-che sandhe vichitr :
 Kristi dolleank, Devak pollenvchi sonvoim
 Monis-rupan, ojavvont bolthench chitr.

1. infantry; 2. regiment; 3. crowds; 4. eager; 5. interpreter/ translator; 6. building; 7. faces;
 8. incompatible; 9. imagination.

XLVIII

एकल्या माथ्याक कांतयल्लीं आसलीं शिंगां,
 दिसत लिबयांत आशिल्लो ज्युपिटर आममोन,
 दुसरे एकेच कुडींत साबार मुखकमळ,
 आदलो जानु चित्रायल्लो तसोच दिसत;
 दुसरो, जायत्या बावल्यांनी घेतिल्लो वांटून,
 ब्रियारियु सारक्याक अनुकरण तो करीत;
 दुसऱ्याक आसलो चरो सुण्या सारको,
 जसो आनुबीस मॅफिसांत ते भजतात.

XLIX

हांगासर, करून नमन देशी देवांलें,
 भयरो-जळोप जाल्ले भाशेन तांणीं,
 नीट वेतात, वांकडो मार्ग सोडून,
 जंय आशिल्लो राजा त्या नेणट्या लोकां-गेलो.
 मातून येता लोका उर्पज चडूच,
 कित्याक येतात पळेंवक आथवोच कपीत;
 घरां पाडसार, जनेलांर तकल्यो वणकून,
 रावतात तरणीं जाणटीं, दादले बायलो.

L

पावतात लागीं, झपझपीत पावलां,
 बागो पर्मळीत, सोबीत तांतूंत,
 जांतूंत बसयलां राजवाड्याचें बिराड.
 ऊंच बुरंजां नासत, पूण भव्य विपुल.
 सरदारांचीं घरां बांदल्यां मदींच,
 झाडां-रुखां सांवळेंत भोवच शीतळः
 असोच रावता राजा ते पर्जे-गेलो,
 गांवांत तसोच शारांत एकाच बरोबर.

XLVIII

Eklea matheak kantoil'lim aslim xingam,
 Disot Libya-nt axil'lo Jupiter Ammon,
 Dusrea ekech kuddint sabar mukhkomoll,
 Adlo Jano chitrail'lo tosoch disot ;
 Dusro, zaitea bavleam-ni ghetil'lo vanttun,
 Briareo sarkeak onukoronn to korit ;
 Dusreak aslo chero sunnea sarko,
 Zoso Anubis Memphis-ant te bhoztat.

XLIX

Hangasor, korun nomon dexi devam-lem,
 Bhoiro-zollop¹ zal'le bhaxen tannim,
 Nitt vetat, vankddo marg soddun,
 Zhoim axil'lo raza tea nennttea lokam-gelo.
 Matun ieta loka urponz chodduch,
 Kiteak ietat pollenvk athvoch kopit ;
 Ghoram-paddsar², zonelanr tokleo vonnkun,
 Ravtat tornnim zannttim, dadle bailo.

L

Pavtat lagim, zopzopit pavlam,
 Bago pormollit, sobit tantunt,
 Zantunt bosoilam razvaddea-chem biradd.
 Unch burnzam nasot, punn bhov'eo-vipul³.
 Sardaram-chim ghoram bandleam modinch,
 Zhaddam-rukham sanvllent bhovuch xitoll:
 Osoch ravta raza te porje-gelo,
 Ganvant tosoch xharant ekach borobor.

¹perstitutions; ²house-roofs; ³splendid & rich.

LI

कोटा दारवट्यांतल्यान पडत नदरेक
 सूक्ष्मताय ती वास्तु-कलेची वरती,
 शिल्प-आकृतींनी दाखोवन व्हडवीक
 पोरण्या-पुरातन भारता संस्कृताय.
 पोरण्या युगा इतिहास तांतूंत पडबिंबीत
 जिवंत रुपान सगल्यां सामकार हाडीत,
 जाका ताची सगली खबर आसत,
 खरेली कळटा सांवळी धरून पारखून.

LII

चित्रायल्ली आसली व्हडली फौज, माडोवन
 उदेंते जमीन, जी शिंपता हिदास्पि न्हंय;
 थंय राज्य करीत कपीत नितळ कपाळी,
 जो भाले सोडून तीर ते करीत झुजत,
 ताणें बांदिल्लें नीझा शार आशिल्लें
 त्या न्हंयां धडेर, ज्यो उदक शिंपत ताका,
 वेवस्थीत, थंय सेमेलि आशिल्लें जाल्यारूय दिसता,
 खन्यानीच तोच आपलो पूत म्हण स्विकारीत.

LIII

फुडें, उदक पिवन सुकयता न्हंय
 आस्सीरियाचे लोक भोवच गर्दी करून,
 पांगेक आसले, बायल धनीण माथ्यार,
 भोवच सोबीत पुणून व्यभिचारी तशीच.
 तिचेच लागीं कुशीक, थंड नासून,
 कांतयल्लो खतखतीत हत्यार घेवन,
 पूत तिचो, जो स्पर्धा करीत तिका,
 नश्टो मोग, पोजडी कूड व्यभिचार!

LI

Kotta darvontteant-lean poddot nodrek
 Sukxom'tai¹ ti vastu-kole²-chi vorti,
 Xilp-akrutim³-ni dakhovn vhoddvik
 Pornnea-puraton Bharot-a sonskrutai⁴.
 Pornnea iuga itihas tantunt poddbimbit⁵
 Jivont rupan sogleam sam'kar haddit,
 Zaka tachi sogli khobor asot,
 Khoreli kolltta sanvlli dhorun parkhun.

LII

Chitrail'li asli vhoddli fouz, maddovn
 Udente-zomin, ji ximpta Hidaspe nhoim ;
 Thoim raj'eo korit kopit nitoll kopalli,
 Zo bhale soddun tir te korit zhuzot,
 Tannem bandil'lem Nisa xhar axil'lem
 Tea nhoim-eam dhodder, jeo udok ximpot taka,
 Vevosthit⁶, thoim Semele axil'lem zalear-ui dista,
 Khoreaninch toch aplo put mhonn svikarit⁷.

LIII

Fuddem, udok pievun sukoita nhoim
 Assyria-che lok bhovuch gordi korun,
 Pangek asle, bail dhoninn mathear,
 Bhovuch sobit ponnun veobhichari⁸ toxich.
 Tichech lagim kuxik, thondd' nasun,
 Kantoil'lo khotkhotit hathiar ghevun,
 Put ticho, zo spordha korit tika,
 Noxtto mog, pozddi kudd veobhichar!

¹. subtlety; ² architecture; ³. sculptures; ⁴. culture; ⁵. reflected. ⁶. appropriate; ⁷. accepted;
⁸. incontinent/debauch.

LIV

दुसऱ्या चित्रांत, फडफडटाले बावटे
 ग्रीक देसाची व्हडवीक गावन सगल्यांक,
 तिसरी राजवटकी संवसाराची, सकला
 घालून गंगा न्हंये ल्हारेल्लें पाणीं.
 तरण्या कपिता खाला चलत फुडें,
 जिखून सगल्यांक वीर पराक्रमान,
 गोरवां सांगत नासून फिलिपा-गेली,
 पूण ज्युपिटराली संतत म्हणून वडवाचार.

LV

जेन्ना फिरंगी ह्यो यादी चाळून नियाळीत,
 कोतवाल सांगत त्या कपिता ध्यान ओडून,
 “येतलो काळ वेगींच दुसरीं जैतां
 आतां पळेत तीं कुशीन उडयतलीं,
 हांगासर अंकीत जातलो नवो इतिहास,
 वरयल्लो नव्या लोकांनी, जे येतले हांगा,
 सांगिल्लें आसा आमच्या रुशी-मुनिंनी
 जेन्ना पारखिल्लो फुडार जाणटे विद्येन.

LVI

“आनी सांगलें तांकां पारखी विद्येन आनिकूय
 येदे व्हडले शक्तीक करूंक फुडो,
 मनशां कडल्यान प्रतिकार जांवचो ना,
 सर्गा आड लोकांचें कांयच चलना;
 आनिकूय सांगत कि तांची झुजारी वीरकाय
 इतली बळीश्ट आर्मां, सवस्तकायेंत,
 कि तांची कीर्त संवसारांत गाजत,
 पराभुता वैभव जैतिवंता नांवार.”

LIV

Dusrea chitrant, foddfooddttale bavtte
 Grik desa-chi vhoddvik gavun sogleank,
 Tisri razvotki sonvsara-chi, sokla
 Ghalun Ganga nhoim-e lharel'lem pannim.
 Tornnea kopita khala cholot fuddem,
 Jikhun sogleak vir porakroman¹,
 Gorvan sangot nasun Filipa-geli,
 Punn Jupiter-ali sontot mhonnun boddvachar².

LV

Jen'na Firngi heo iadi challun niallit,
 Kotval sangot tea kopita dhean oddun,
 "Ietlo kall veginch dusrim zoitam
 Atam pollet tim kuxin uddoitolim,
 Hangasor ankit zátlo novo itihás,
 Boroil'lo novea lokam-ni, je ietle hanga,
 Sangil'lem asa amcheam rishi-munim-ni
 Jen'na parkhil'lo fuddar zanntte vid'ien.

LVI

"Ani sanglem tankam parkhi vid'ien anik-ui
 Ied'de vhoddle xoktik korunk fuddo,
 Mon'xam koddlean protikar³ zánvcho na,
 Sorga add lokanchem kainch cholona ;
 Anikui sangot ki tanchi zhuzari virkai⁴
 Itli bollixtt armam, sovostkai-ent,
 Ki tanchi kirt sonvsarant gazot,
 Parabhuta⁵ voibhov⁶ zoitivonta nanvar".

1. valour; 2. exalted pride. 3. resistance; 4. heroism; 5. vanquished/defeated; 6. glory.

LVII

उलयत अशेच सरले भितर वसऱ्यांत,
 जंय तो बळीश्ट पात्शाय विसवतालो
 दिवाणार, जायना जाची करूंक सर
 आनीक खंयचेच वस्तूक मोल आनी कलेन,
 दिसत खऱ्यानीच मानादीक गिरेस्त धनी,
 जशें धरिल्लें मुखकमळ ओडोव घालून,
 भांगरा-लुगटा न्हेसण शृंगारून, माथ्याक
 मुंडाश्या मोल-मोलादीक माणकां मोतयां.

LVIII

लागशिल्ल्यान ताच्या जाणटो आसलो मानादीक,
 दिंबयेर धर्तरेर, केन्ना केन्नांय
 दी ताका तीख पाचवें खांवचें पान,
 जें तांचे संवये प्रमाण तो चाबडायत वचत,
 एक बामण, थंयच्यांतलो प्रमुख मनीस कसो,
 मंद पावलान येता गामा मुखार,
 कुंवरा सामकार व्हरून वळख करूंक,
 करीत इशारो बसचें म्हणून फुडें.

LIX

बशिल्ल्यान गामा त्या संपन्न दिवाणा मुखार,
 वांगडी ताचे इल्ले वेगळे बसून,
 समुद्री नदर भोंवडायत तांच्या भेसा,
 लोक आथवेच, केन्नांच नाशिल्ले देखूंक,
 कपीत उलयता, हड्ड्यांतल्यान आवाज काडून,
 गंभीरतायेन, व्हडल्या अधिकारान, मानतात,
 सगले लोक, तशेंच राजागेलें मत,
 जें सगल्यांक हाजीर आशिल्ल्यांक दिसलें रोकडें:

LVII

Uloit oxech sorle bhitor vosreant,
 Zhoim to bollixtt patxai visovtalo
 Divannar, zaina zachi korunk sor
 Anink khoinchech vostuk mol ani kolen,
 Disot khoreaninch manadik girest dhoni,
 Zoxem dhoril'lem mukhkomoll oddov ghalun,
 Bhangra-lugtta nhesonn xrungarun, matheak
 Munddaxea mol-moladik mannkam-motiam.

LVIII

Lagxil'lean tachea zanntto aslo manadik,
 Dimbier dhortorer, ken'na ken'naim
 Di taka tikh' pachvem khanvchem pan,
 Jem tanche sonvoim promann to chabddait vochot,
 Ek Bamonn, thoincheantlo promukh monis koso,
 Mond' pavlan ieta Gama mukhar,
 Kunvra¹ sam'kar vhorun vollokh korunk,
 Korit ixaro² boschem mhonnun fuddem.

LIX

Boxil'lean Gama tea sompon'n³ divanna mukhar,
 Vangddi tache il'le veglle bosun,
 Samudrim nodor bhonvddait tanchea bhesa,
 Lok athvech, ken'nanch naxil'le dekhunk,
 Kopit uloita, hodd'ddeantlean avaz kaddun,
 Gombhirtaien⁴, vhoddlea odhikaran⁵, man'tat,
 Sogle lok, toxench raza-gelem mot,
 Jem sogleank hajir axil'leank dislem rokddem :

1. prince; 2. sign; 3. rich; 4. seriousness; 5. authority.

LX

“एक व्हडलो राजा, पयशिल्ल्या देसांतुलो,
 जंय मळव, चक्रांतल्यान घुंवतना तें कायम,
 सुर्या उजवाड धर्तरी ती लिपयता,
 तिका खत काळखी लांशें लावन.
 आयकल्या कीर्त गाजती, पडसाद तिचे,
 तुमी भारतांतले व्हडले धनी म्हणून,
 चलता तुमचें राज्य दिव्य-भव्य,
 जोडूंक आशेतांव तुमचे इश्टागती बांदपास.

LXI

“लांबदिक वाट तांकून धाडला म्हाका
 कळीत करचे खातीर तुमकां, कि सगलें
 दर्या वयर आनी धर्तरेर उफेवता,
 गिरेस्तकाय, तेजु थावन नीलु मेरेन,
 झेलांदीचे थंडसाणींत सावन,
 एथिओपियाच्या लोकां मेरेन, जंय दीस
 एकसारके, सुर्या बदलना रीत केन्नांच,
 सगलें भरपूर आसता राज्यांत त्या.

LXII

“तुमकां इत्सा आसल्यार जोडूंक कबलात
 सवस्तकाय-इश्टागती पवित्र निखटी,
 वेपार-धंदो करच्याक पोट-भर राजी,
 आमच्या तुमच्या देसांतल्या वस्तूंचो,
 आमची येणावळ, माल-मत्तो तो तसोच वाडचो,
 (लोक कश्टंवचो, हूम गळोंवची चडूच),
 तुमच्या फायद्याचेंच खन्यानींच निश्चीत,
 तांच्याय व्हडल्या वैभवाचें थारत.

LX

“Ek vhoddlo raza, poixil’lea desantulo,
 Zhoim mollob, chokrantlean ghunvtona tem kaiom’¹,
 Sur’ia-uzvadd dhortori ti lipoita,
 Tika khot kallkhi lanxem lavun.
 Aikolea kirt gazti, poddsad² tiche,
 Tumi Bhart-antle vhoddle dhoni mhonnun,
 Cholta tumchem raj’eo div’eo-bhov’eo³,
 Zoddunk axetanv tumche ixhtagoti-bandpas.

LXI

“Lambdik vatt tankun dhaddla mhaka
 Kollit korche khatir tumkam, ki soglem
 Doria voir ani dhortorer ufevta,
 Girestkai, Tejo thavn Nilo meren,
 Zelandi-che thonddsannint savn,
 Ethiopia-chea lokam meren, zhoim dis
 Eksarke, sur’ia bodolna rit ken’nanch,
 Soglem bhorpur asta raj’eant tea.

LXII

“Tumkam itsa aslear zoddunk koblat
 Sovostkai-ixhtagoti povitr nikhtti,
 Vepar-dond’dho korcheak pott-bhor raji,
 Amchea tumchea desantlea vostum-cho,
 Amchi iennavoll, mal-mot’to tosoch vaddcho,
 (Lok koxttonvcho, hum’ gollonvchi chodduch),
 Tumchea faidea-chench khoreaninch nischit,
 Tanchesai vhoddlea voibhova-chem tharot.

1. permanently; 2. echoes; 3. majestic.

LXIII

“आनी अशेंच केल्यार, आमचे इश्टागती बांदपास
 तुमचे मदें धीरपणान घट जायत
 जाल्यार, सगले अडचणींनीं तयार,
 तो दितलो तुमच्या राज्याक आदार झुजांत,
 शिपायक, हत्यार, तारवां गुणा-मोलाचीं,
 आपले भावूच जाल्ले भाशेन वळखून:
 म्हज्या राजाली इत्सा मांडिल्ली आसून,
 दिंवची तुमीं निश्चीत जाप हे मागणेक.”

LXIV

असली हजिबी करीत कपीत ताका,
 त्या राजान परती दिली जाप सांगून:
 कि भोगली खोशी वैभव घेंवक हजीब
 इतल्या पैसुल्ल्या देसांतुल्यान आयिल्ली;
 पूण ताणीं मांडिल्ल्या प्रस्तावाचेर घेतलो
 आपल्या बुद्द दिवप्यां मदीं आळांचू सगलो,
 सारकी खबर काडून राजा कोण तो,
 पर्जा खंयची, सांगिल्लो देस खंय तो.

LXV

सध्या ताणीं घेंवचो विसव, थकल्यात
 आसतले ते इतले कश्ट उसपून,
 थोड्याच वेळान दितलो फाव तो संदेश,
 तो व्हरचो आपल्या राजाक खोशी करूंक.
 इतले म्हणसर पावली रात सोपोंवक
 मनशां थकावट, आंगा-पांगाच्या सांध्यांक
 दिंवची फाव ती गोड न्हिदे थाकाय,
 दोळ्यांक दिवन वावर आळसाय भरून.

LXIII

“Ani oxench kelear, amche ixhtagoti bandpas
 Tumche modem thirponnan ghott zait
 Zalear, sogle oddchonn-inim toiear,
 To ditlo tumchea raj’eak adar zhuzant,
 Xipaik, hathiar, tarvam gunna-molachim,
 Aple bhav-uch zal’le bhaxen volkhun :
 Mhojea raza-li itsa manddil’li asun,
 Dinvchi tumi nischit zap he magnek”.

LXIV

Osli hajibi¹ korit kopit taka,
 Tea raza-n porti dili zap sangun :
 Ki bhogli khoxi voibhov ghevunk hajib
 Itlea poisul’lea desa-ntulean ail’li ;
 Punn tannim manddil’lea prostav²-acher ghetlo
 Apleam budh-divpeam modim allanchu³ soglo,
 Sarki khobor kaddun raza konn to,
 Porza khoinchi, sangil’lo des khoim to.

LXV

Sod’ea tannim ghenvcho visov, thokleat
 Astole te itle koxtt uspun,
 Thoddeach vellan ditlo favo to sondex¹,
 To vhorcho aplea raza-k khoxi korunk.
 Itle mhonnosor pavli rat somponvk
 Mon’xam thokavott, anga-pangachea sandheank
 Dinvchi favo ti godd nhide thakai²,
 Dolleank divun vavr allsai bhorun.

1. embassy; 2. proposal; 3. consultation; 4. message; 5. relief.

LXVI

गामा तशेंच सांगाती ताचे एकठांय
 सगल्यांक बिराड दिलें राजवाड्यांतूच,
 त्याच भारती लोकां राजा-गेल्या,
 मेजवानकी, मौज करून सगले खोशी,
 कोतवालाक दिल्ली सगली जापसालदारकी,
 राजान ताच्या, आपलें कार्य करच्याक,
 खबर काडूंक परक्यां कडल्यान, खंयच्यान
 आयिल्ले, देस, धर्म, चाली कसल्यो.

LXVII

फांत्या-वेलीं उज्या किर्णां सुर्या
 उदेंवचे आदीं परतीं उजवाडान,
 धाडटा आपोंवक मोंसायदीक, उत्सूक आसून,
 नव्या लोकाची खबर काडून घेंवक
 विचारता रोकडो वेगीं, कुतुहलान,
 सगली खबर आसत जाल्यार ताका,
 निश्चित सत्य, कोण ते लोक खऱ्यानींच,
 आयकल्लें ताज्याच देसा शेजारी म्हणून;

LXVIII

मागलें ताचेच लागीं दिंवची गुपीत
 खबर सविस्तर तांची, करतलो आसलो
 व्हडली सेवा राजाची, कित्याक कळत
 ह्या धंधांत कितें करचें आसलें तें.
 सांगलें मोंसायदीन: “इत्सा आसल्यार लेगीत,
 चडूच सागूंक नकळो हांव, हे भायर:
 फकत जाणां ते लोक एशपाज्या देसांतले,
 जंय सुर्या आनी म्हगेलो मांय-देस दर्यांत न्हातात.

LXVI

Gama toxech sangati tache ektthaim
 Sogleank biradd dilem razvaddea-ntuch,
 Teach Bharati lokam raza-gelea,
 Mezvan'ki¹, movz korun sogle khoxi,
 Kotval-ak dil'li sogli zapsaldarki²,
 Razan tachea, aplem kar'eo korcheak,
 Khobor kaddunk porkeam-koddlean, khoincean
 Ail'le, des, dhorm', chali kosleo.

LXVII

Fantea-velim ujea kirnnam sur'ia
 Udenvche adim portim uzvaddan,
 Dhaddtta apovnvk Monsaid-ik, utsuk³ asun,
 Novea loka-chi khobor kaddun ghevunk.
 Vicharta rokddo vegim, kutuholan⁴,
 Sogli khobor asot zalear taka,
 Nischit sot'eo, konn te lok khoreaninch,
 Aikol'lem tajeach desa xezari mhonnun;

LXVIII

Maglem tachech lagim dinvchi gupit
 Khobor sovistor⁵ tanchi, kortolo aslo
 Vhoddli seva raza-chi, kiteak kollot
 Hea don'dheant kitem korchem aslem tem.
 Sanglem Monsaid-in: "Itsa⁶ aslear legit,
 Chodduch sangunk nokllom hanv, hea bhair:
 Fokot zannam te lok Espanha desantle,
 Zhoim sur'ia ani mho-gelo maim-des dorient nhatat.

1. banquet; 2. responsibility; 3. anxious; 4. curiosity; 5. in detail; 6. wish/desire.

LXIX

“तांचो धर्म एक भाकणाराचो, जल्म
 घेतिल्लो आवयचे कुडीक मारी नासतना,
 देवाचो बाफ घालून जाल्लो तयार,
 राज्य जाचें सगल्या संवसाराक.
 तांची खबर आमचे मदीं वळखल्ली,
 तांचीं झुजारी हत्यारां भरिल्लीं रगतान,
 वैभवान पर्जळटात तांच्या हातांत,
 जें दिसलां आमच्या पुर्वज अणभवांत.

LXX

“कित्याक ताणीं आमच्या पुर्वजांक
 धांवडायल्ले तेजु, गुआदियाना देगां-वेले,
 आशिल्ल्यो इतल्यो भरपूर शेतां पिकाळ,
 वीर कार्यांन, मनीस-वरत्या गुणांनी
 इतल्यान समाधान नासून, आफ्रिकेंतल्यान,
 तुफानी दर्या पार करून, सुगूर
 दवरिनांत आमकां जियेंवक सवस्तकार्येंत,
 शारां, ऊंच कोटां-दुर्गां जिखून.

LXXI

“उणो पराक्रम दाखयलो ना, माण्यो
 हेरां झुजानीं, जीं आयलीं तांच्या वांट्याक,
 एशपाज्याच्या वाठारांत, झुजपी लोकांत,
 तांचे कडेनूय, जे देंवले पिरेनेव दोंगर.
 अशेच रितीन ते केन्नां परकी भाल्यांक
 पडले नांत पराभूत, कळ्ळें ना.
 खबरूय ना गा म्हाका, सांगतां खरें,
 ह्या आनिबालांक खंयचोच मार्सेल ना.

LXIX

‘Tancho dhorm’ ek Bhaknnar¹-acho, zolm
 Ghetil’lo avoi-che kuddik mari-nastona,
 Dev-acho baf ghalun zal’lo toiear,
 Raj’eo Zachem soglea sonvsarak.
 Tanchi khobor amche modim vollkhol’li,
 Tanchim zhuzari hathiaram bhoril’lim rogtan,
 Voibhovan porzollttat tanchea hatant,
 Jem dislam amchea purvoz onnbhovant².

LXX

‘Kiteak tannim amchea purvozank
 Dhanvddail’le Tejo, Guadiana degam-vele,
 Axil’leo itleo bhorpur xetam pikall,
 Vir kar’ean, monis-vortea gunnam-ni
 Itlean somadhan nasun, Afrikentlean,
 Tufani doria par korun, sugur
 Dovrinant amkam jievunk sovostkai-ent,
 Xharam, unch kottam-durgam jikhun.

LXXI

‘Unno porakrom’ dakhoilo na, mann’neeo
 Heram zhuza-nim, jim ailim tanchea vantteak,
 Hespanha-chea vattharant, zhuzpi lokant,
 Tanche kodden-ui, je denvle Pireneu dongor.
 Oxech ritin te ken’na porki bhaleank
 Poddle nant porabhut, koll’llem na.
 Khobor-ui na ga mhaka, sangtam khorem,
 Hea Anibal-ank khoinchoch Marcel na.

LXXII

“ही खबर पुराय नासत, तुमकां जाय-शी,
 जितली सविस्तर तुमकां फावो, तांचे
 कडल्यान घेंवची, लोक ते सत्यवंत,
 जांकां लटकें, फटींग, अपमान, तें वीट.
 तांचीं तारवां पळेयात, हत्यारां कशीं
 केल्यांत धातून कडोवन, विभाडटात सगलें,
 आवडत तुमकां पळेवन कशे फिंगीं
 सवस्तकार्येंत आनी झुजांत वागतात वेगळे.”

LXXIII

कुड्या देवांक भजपी अग्रेकतालो
 पळेंवक दोळ्यांनी मोयरान सांगिल्ली खबर;
 लायता करूंक तयार व्हडीं वचूंक
 पळेंवक गामा ताणून आयिल्लीं तारवां.
 दोगूय वेळे वेल्यान सरतात व्हड्यांर,
 फाटीं नायर शिपायक दर्यार राशीन
 चडटात ध्वज-तारवार व्हडल्या सोबीत,
 जाचेर पावलु द गामा तांकां घेता.

LXXIV

तारवा-माटोव जांबळो, बावटे वयले
 उंचले-रेशमी, खुमास किड्यान विणिल्ले;
 तांचेर चित्रायल्लीं झुजारी कार्यां तांच्या
 बळीश्ट, वीरकायेचीं, फाटलीं गेल्लीं;
 रणा-मळार, धाडशी कर्तुपां,
 झुजां, आव्हान निशठूर, चित्र क्रूर,
 देखना फुडें देशी मनशां दोळ्यांनी,
 धारायली नदर तांचेर रुचीन भारावन.

LXXII

“Hi khobor purai nasot, tumkam zai-xi,
 Jitli sovistor tumkam favo, tanche
 Koddlean ghenvchi, lok te sot’eavont,
 Zankam lottkem, foting, opman, tem vitt.
 Tanchim tarvam polleiat, hathiar-am koxim
 Keleant dhatun¹ koddovn, vibhaddttat soglem,
 Avddot tumkam pollevn koxe Firngi
 Sovostkai-ent ani zhuzant vagtat veglle”.

LXXIII

Kuddea-devank bhozpi² otrektalo
 Pollenvk dolleam-ni Moiran sangil’li khobor;
 Laita korunk toiear vhoddim vochunk
 Pollenvk Gama tannun ail’lim tarvam.
 Doguii velle velean sortat vholddeanr,
 Fattim Nair xipaik doriar raxin
 Choddttat dvoz-tarvar³ vholdlea sobit,
 Zacher Paulo da Gama tankam gheta.

LXXIV

Tarva-mattov zamblllo, bavtte voile
 Unchle-rexmi, khumas⁴ kiddean vinnil’le;
 Tancher chitrail’lim zhuzari kar’eam tanchea
 Bollixtt, virkai-echim, fattlim gel’lim ;
 Ronna-mollar⁵, dhaddxi⁶ kortupam,
 Zhuzam, avhan⁷ nixttur, chitr krur,
 Dekhona fuddem dexi mon’xam dolleam-ni,
 Thiraili nodor tancher ruchin bharavn.

1. metal; 2. idolater/ idol-worshipper; 3. flag-ship; 4. silk; 5. battle-field; 6. adventurous/
 daring; 7. challenge.

LXXV

पळेतल्याच चित्रा विशीं विचारीत;
 पूण गामान मागलें तांकां पयले बसूंक,
 अणभवचें म्हणून जें आवडटा भोगवाद्यांक
 खांवचें जेवचें, पियेंवचें मस्त रितीन.
 व्हांवयता फसफशीत बोटलींतुल्यान
 सोरो, जो नोये-न दाखयल्लो लोकांक पियेंवक;
 पूण मास खांवच्याक सरना फुडें ते देशी,
 कित्याक तांचो धर्म तें आडवारतालो.

LXXVI

त्रंपेट वाजयली वाऱ्यार चिरून आवाज,
 जी उपजयता कल्पना ती झुजाचीच खरी,
 दारू गुळो तर सोडलो तोलान फोडून,
 जो आवाज आयकूं येतालो दर्या खरीक.
 अजापी कर्तुपांची घेतात नोंद,
 पूण निबर थीर त्या उत्तम कर्तुपांचेर,
 जीं संक्षिप्त रितीन चिरीत आसलीं केल्लीं,
 मोने कवितेंत, जी कांतयल्ली बावट्यांचेर.

LXXVII

उट्ठा कोतवाल, वांगडा ताच्या गामा,
 दुसरे वटेन कुयेल्यु आनी मोयरूय तसोच,
 लायता दोळे म्हातारो झुजारी चित्राक,
 केंस धवे, प्रभावशाली मुखकमळ,
 नांव गा जाचें केन्नांच मरचें ना,
 हे धर्तरेचेर आसा-सर मनशां-संबंद;
 न्हेसपा-भेसांत ग्रीक चाल संपूर्ण,
 उजव्या हातांत आसली चुडटी प्रतीक.

LXXV

Polletoleach chitra vixim vicharit ;
 Punn Gama-n maglem tankam poile bosunk,
 Onnbhonv-chem mhonnun jem avoddtta bhogvadeank
 Khanvchem jenvchem, pienvchem most ritin.
 Vhanvoita fosfoxit botlintulean
 Soro, zo Noe-n dakhoil'lo lokank pievunk ;
 Punn mas khanvcheak sorona fuddem te dexi,
 Kiteak tancho dhorm' tem addvartalo¹.

LXXVI

Trumpett vazoili varear chirun avaz,
 Ji upzaita kolpona ti zhuza-chich khori,
 Daru gullo tor soddlo tolan foddun,
 Zo avaz aikum ietalo doria khorik.
 Ojapi kortupam-chi ghetat nond',
 Punn nodor thir tea ut'tom' kortupam-cher,
 Jim sonkxipt² ritin chitrit aslim kel'lim,
 Mone kovitent, ji kantoil'li bavtteam-cher.

LXXVII

Utt'ttha kotval, vangdda tachea Gama,
 Dusre votten Coelho ani Moirui tosoch,
 Laita dolle mhataro zhuzari chittrak,
 Kens dhove, probhav-xali³ mukhkomoll,
 Nanv ga zachem ken'nach morchem na,
 He dhortore-cher aso-sor mon'xam-sombond;
 Nhespa-bhesant Grik chal sompurnn.
 Uzvea hatant asli chuddtti protik⁴.

1. forbidden; 2. brief/ gist; 3. impressive; 4. symbol.

LXXVIII

हातांत ताच्या चुडटी...पूण हांव कितलो कुड्डो!
 हांव लागलां वचूंक मूर्ख, धादोशी मार्गान,
 तेजु, मोंदेगु, न्हंयांच्यो अप्सरा नासून,
 इतल्या कश्टान, लांबदीक आनी साबार वाटेन,
 मागतां तुमचे उपकार, ताणटां कित्याक
 वयल्या दर्यांत, वान्या आड गो वचून,
 तुमचो आदार नासल्यार, व्हडली भिरांत
 म्हजें अशक्त व्हडें वचत खरीक.

LXXIX

पळेयात, तुमी, इतलो काळ हांव गायतां
 तुमकां, तेजु, आनी तुमचे फिरंगी लोक,
 नशीब म्हजें हाडटा वाटसुरा मार्गान,
 नव्या कश्टां अणभव, नवें लुस्काणः
 आतांच दर्या मार, आतांच संकट,
 मनीस-भायन्या झुजांत वांटो नाजूक,
 खंयची कानासि, जी स्विकारता आपुणूच मरण,
 हातांत सदांच तरसाद, दुसऱ्यांत लेखणी.

LXXX

आतां दुबळेपणांत रोंबून बेजार,
 परकी बिराड आसऱ्याक करता भायरो;
 भर्वशान भरिल्ले आंवडे आतां
 परते हे आदीं केन्नांच पडूंक ना कोसळून;
 आतांच दर्या-देगेर जीव सांबाळून,
 जो बारीक सुतान आसलो हुमकळत,
 उणें अचर्ये न्हय गा वाटांवक जीव,
 जितलें येवदी राजाक लागलें वाडोंवक.

LXXIII

Hatant tachea chuddtti...punn hanv kitlo kudd' ddo!
 Hanv laglam vohunk murk, dhaddxi margan,
 Tejo, Mondego, nhoim-ancheo opsora nasun,
 Itlea koxttam, lambdik ani sabar vatten,
 Magtam tumche upkar, tannttam kiteak
 Voilea dorient, varea add go vohun,
 Tumcho adar naslear, vholdli bhirant
 Mhojem oxokt vholddem vohot khorik.

LXXIX

Polleiat, tumi, itlo kall hanv gaitam
 Tumkam, Tejo, ani tumche Firngi lok,
 Noxib mhojem haddtta vattsura margan,
 Novea koxttam onnbhov, novem luskann:
 Atanch doria mar, atanch sonkott,
 Monis-bhairea zhuzant vantto nazuk,
 Khoinchi Canace, ji svikarta apunn-unch moronn,
 Hatant sodanch torsad, dusreant lekhni.

LXXX

Atam dublleponnant rombun bejar,
 Porki biradd asreak korta bhairo;
 Bhorvan-xean bhoril'le anvde atam
 Porte hea adim ken'nanch poddunk na konsllun;
 Atanch doria-deger jiv samballun,
 Zo barik sutan aslo hum'kollot,
 Unnem ochor'iem nhoim ga vattanvk jiv,
 Jitlem Ievdi raza-k laglem vaddonvk.

LXXXI

अजून, म्हज्या अप्सरांनो, पुरो न्हय
 म्हाका इतल्या अदृश्टान वेडायलो तुमीं,
 भोंवतालें जांचे व्हडले गुण गायत,
 असले इनाम दिल्लें म्हज्या काव्याक;
 विसव अश्रेंकतालें, त्या जाग्यार म्हाका
 भोवमानाचे सुवातेर, जैता मुकूट,
 थापले केन्नांच दिंवक नाशिल्ले कश्ट,
 उडयलो म्हाका इतले निश्टूर स्थितींत.

LXXXII

पळेयात, अप्सरांनो, कितले हुशार
 पराक्रमी गो तुमचे घडयता तेजु,
 जे जाणांत दिंवक मोल उपकारांनी,
 जाणीं गायलो काव्यान तांचो वैभव!
 कसली देख फुडारा बरोवप्यां-कवींक,
 तांतल्यान उपजुंच्याक उत्सूक हिकमत,
 महत्वा गजाली कांतोवन घेंवच्याक यादीन,
 जांकां मेळचो फाव तो सासणा-वैभव!

LXXXIII

इतल्या सगट वायटांत पडिल्ल्यान, नशिवान,
 तुमचे उपकार पडचे न्हय गो उणें,
 चडूच हांगासर, जेन्ना पावलां गो हांव
 व्हडल्या कार्या साबार गांवक व्हडवीक!
 दिंवचें तुमीच, कित्याक घेतला सोपूत
 उपकारांचो म्हणून, फाव न्हय जाल्यार.
 खुशामदीन लेगीत करचो ना तुस्त
 व्हडल्याची, तो उपकार मानचो ना जाल्यार.

LXXXI

Azun, mhojea opsoram-no, puro nhoim
 Mhaka itlea odruxttan veddailo tumim,
 Bhonvtalom zanche vhoddle gunn gait,
 Oslem inam' dil'lem mhojea kav'eak;
 Visov otrektalom, tea zagear mhaka,
 Bhovmana-che suvater, zoita-mukutt,
 Thaple ken'nanch divunk naxil'le koxtt,
 Uddoilo mhaka itle nixttur sthitint.

LXXXII

Polleiat, opsoram-no, kitle huxear
 Porakromi go tumche ghoddoita Tejo,
 Je zannant divunk mol upkaram-nim,
 Zannim gailo kav'ean tancho voibhov !
 Kosli dekh fuddara borovpeam-kovink,
 Tantlean upzun-cheak utsuk hikmot,
 Mhotva-gozali kantovn ghenvcheak iadin,
 Zankam mellcho favo to sasna-voibhov!

LXXXIII

Itlea sogott vaittant poddil'lean, noxiban,
 Tumche upkar poddche nhoim go unnem,
 Chodduch hangasor, jen'na pavlam go hanv
 Vhoddlea kar'ea sabar gavunk vhoddvik!
 Dinvchem tuminch, kiteak ghetla soput
 Upkaranvcho mhonnun, favo nhoim zalear.
 Khuxamodin legit korcho na tust
 Vhoddlea-chi, to upkar man'cho na zalear.

LXXXIV

खरें मानिनाकात, अप्सरांनो, दिल्ली
 कीर्त लोकमान्य, राजाक मान्य तशीच,
 आपल्या खाशेल्या स्वार्थाक घालून फाटीं,
 दैवी, मनीस कायद्यां आड दुस्मान!
 खंयचोच स्वार्थी, वानसेन भरिल्लो, जो चडटा
 व्हडल्या हुद्दार, गांवचो ना हांव व्हडवीक
 ताची, कित्याक वायट कर्तुपांनी
 व्यसन आपलें उपकारायत चडूच;

LXXXV

कोणाकूच गांवचो ना, जो गैर-वापर
 सत्ते करीत, आपलो कु-स्वार्थ सादूंक,
 समाधान करच्याक चुकत्या सामान्याचें,
 प्रोतेया-परस चडूच रुपांतरीत!
 कामेनास अप्सरांनो, गांवचो ना हांव
 प्रमाणीक गंभीर रुपान जो येता खोशाल
 करूंक नव्याच राजाक राज्य चलौवक,
 पुणून गरीब धाकट्याक चोरून नागोवन.

LXXXVI

जो कोण मानता नितिवंत कायदे राजान
 दिल्ले राखूंक कडकडीत रितीन,
 आनी मानिना नितीन फाव तो मान दिंवक,
 कश्ट काडपी लोका हुमेक मुशारो;
 न्हय म्हण उण्या जाणकाराच्या भेसान
 मानता आपूण विचकेणायेचो, कारणां
 सांगून, कर मारूंक, हपापी हातान,
 दुसऱ्यां कश्ट, जे ताणेंच सोंसले नांत.

LXXXIV

Khorem mani-nakat, opsoram-no, dil'li
 Kirt lokman'eo, razak man'eo toxich,
 Aplea khaxelea svarthak ghalun fattim,
 Doivi, monis kaideam add dusman!
 Khoinchoch svarthi, van'sen bhoril'lo, zo choddtta
 Vhoddlea hud'dear, ganvcho na hanv vhoddvik
 Tachi, kiteak vaitt kortupam-ni
 Veoson¹ aplem upkarait chodduch ;

LXXXV

Konna-kuch ganvcho na, zo goir-vapor²
 Sot'te korit, aplo ku-svarth³ sadunk,
 Somadhan korcheak chuktea saman'ea-chem,
 Proteia-poros chodduch rupantorit!
 Camenas opsoram-no, ganvcho na hanv
 Promannik gombhir rupan zo ieta khoxal
 Korunk noveach razak raj'eo cholonvk,
 Ponnun gorib-dhakteak chorun-nagovn.

LXXXVI

Zo konn man'ta nitivont kaide raza-n
 Dil'le rakhunk koddkoddit ritin,
 Ani manina nitin favo to man divunk,
 Koxtt kaddpi loka hum'-ek muxaro;
 Nhoim mhonn unnea zannkara-chea bhesan
 Man'ta apunn vichkennai-echo, karonnam
 Sangun, kor marunk, haphapi hatan,
 Dusream koxtt, je tannench sonsle-nant.

1. vice; 2. misuse; 3. bad self-interest.

LXXXVII

गायतलोँ हांव फकत धाडशी तांकां,
 देवा खातीर, राजा पासत, प्राण
 मोगाळ सांडलो, कीर्त पातळ्ळी तांची,
 तांच्या कार्याक इतलें वरेंच फावो.
 आपोलो आनी प्रतिभा-देवता, सांगात करपी
 म्हाका, दिल्ली उर्बा फुलयतल्यो,
 विसव घेवन उमेद जोडटा म्हळ्यार,
 परतो लागूंक वावराक, चडूच उर्वेन.

LXXXVII

Gaitolom hanv fokot dhaddxi tankam,
Deva khatir, raza pasot, prann
Mogall sanddlo, kirt patoll'lli tanchi,
Tanchea kar'eak itlem borenych favo.
Apollo ani protibha-devta, sangat korpi
Mhaka, dil'li urba fuloitoleo,
Visov ghevun umed zoddtta mhollear,
Porto lagunk vavrak, chodduch urban.

आठवो सर्ग

I

पयल्या चित्रा मुखार थांबलो कोतवाल,
जी व्यक्ती चित्रावन हाडिल्ली ताणें पळेल्ली,
हातांत तिचे चुडटी बिरूद सामान्य,
खाड लांबदीक धवें, बरें उगयल्लें,
“कोण जायत तो, आनी कित्याक हातांत ताच्या
तें प्रतीक कशें घेतिल्लें ताणें दाखोवन?”
जाप दिता पावलु, मेजिल्ल्या उतरान,
जे मोयर जाणार, अर्थावणी करता ताची :

II

“ज्यो व्यक्ती दिसतात तुमकां सगल्यो हांगा,
नदरेन तीख शूर, मुखकमळ उग्र,
भोवच वीर, भोवच पराक्रमी,
वळखतात कीर्त, कार्य, कर्तूप.
आदले जायत ते, पूण झगझगतात अजून नांवान,
संपूर्णायेक पाविल्ले आयचे फौजींत,
हो जो पळेतात, नांवान लुझु, ताचेच
किर्तीन लुझितानिया म्हणटात आमच्या देसाक.

ATTHVO SORG

I

Poilea chitra mukhar thamblo Kotval,
Ji veokti chitraun haddil'li tannem pollel'li,
Hatant tiche chuddtti birud¹ saman'eo,
Khadd lambdik dhovem, bore ugoil'lem,
"Konn zait to, ani kiteak hatant tachea
Tem protik² koxem ghetil'lem tannem dakhovn?"
Zap dita Paulo, mejil'lea utran,
Jem Moir zannar, orthavnni korta tachi :

II

"Jeo veokti³ distat tumkam sogleo hanga,
Nodren tikh' xur, mukhkomoll ugr⁴,
Bhovuch vir, bhovuch porakromi,
Vollkhotat kirt, kar'eo, kortup.
Adle zait te, punn zhogzhogtat azun nanvan,
Sompurnnai⁵-ek pavil'le aiche foujint,
Ho zo polletat, nanvan Luso, tachech
Kirtin Lusitania mhonnttat amchea desak.

1. sign/coat of arms; 2. symbol; 3. personality; 4. fiery; 5. perfection.

III

तो पूत आनी सांगाती थेवान जाल्ल्या बाकुक,
जाणें कितले देस दुर्गा जिखल्यांत.
दिसता आयल्लो इशपाज्या देसांत रांवक,
हत्यारांचो धंदो करून, सदांच.
दोवरु, ग्वादियान न्हंयांचो वाठार पिकाळ
म्हणत भूंय-वैकुंठांत, इतलो मानलो,
कि थारायलें दिंवक थंयच थकिल्ल्या हाडांक
सासणां निखेपणी, फाव करून नांव आमच्यांक.

IV

“चुडटी पळे विरूद घेतिल्लें ताणें,
पाचवें तिसु पान, उपकारायल्लें बाकून,
जें दाखयता, शिटकावणी दिता आमच्या युगाक,
कि जाल्लो मोगाळ पूत आनी सांगाती तो.
दुसरो वीर तो पळे, तेजु भोंवतण
माडयल्ली, लांब दर्या प्रवास करून,
जंय बांदलीं कायमचीं दुर्गा कोटां ताणें,
एक देवुळूय पाल्लास देवते उगडासान?

V

“हो वीर उलिसिस, जो बांदता देवूळ पवित्र
देवतेक, जी दिता जीब ल्हाय-लोसणी;
जो त्रोया शार हुलपायता आशिये खंडांत,
एवरोपांत हांगासर थापता शार लिज्वोअ.”
“कोण जायत हो दुसरो, जो झुजून रणा-मळार
मारता कितलीं मडीं, नेटा तोंवकान?
व्हडलीं करता झुजां, विभाडून दुस्मान,
कि घोणी चित्रायल्या ताणें बावट्यांचेर.

III

To put ani sangati Theban zal'lea Baco-k,
 Zannem kitle des durgam jikhleant.
 Dista ail'lo Espanha desant ravunk,
 Hathiar-am-cho dond'dho korun, sodanch.
 Douro, Guadian nhoieam-cho vatthar pikall
 Mhonnot bhuim-voinkunttant¹, itlo man'lo,
 Ki tharaillem divunk thoinch thokil'lea haddank
 Sasna nikhepn², favo korun nanv amcheank.

IV

“Chuddtti polle birud ghetil'lem tannem,
 Panchvem tyrso pan, upkarail'lem Baco-n,
 Jem dakhoita, xittakavnni dita amchea iugak,
 Ki zal'lo mogall put ani sangati to.
 Dusro vir to polle, Tejo bhonvtonn
 Maddoil'li, lamb doria-provas korun,
 Zhoim bandlim kaiom³-chim durgam-kottam tannem,
 Ek devull-ui Pallas devte ugddasan ?

V

“Ho vir Ulysses, zo bandta devull povitr
 Devtek, ji dita taka jib lhai-losnni ;
 Zo Troia xhar hulpaita Axie khonnddant,
 Evropant hangasor thapta xhar Lisboa.” –
 “Konn zait ho dusro, zo zhuzun ronna-mollar
 Marta kitlim moddim, netta tonvkan ?
 Vhoddlim korta zhuzam, vibhaddun dusman,
 Ki ghonni chitrailea tannem bavatteam-cher.”

1. paradise; 2. burial; 3. permanent.

VI

देशी विचाराकः (जाप दिता गामा)
 “हो जो पळेतात तुमी, तो हिंडा राखणो;
 नांव गा ताचें कळ्ळां विरयातु म्हणून,
 तोणक्या परस भाल्यान भोवच हुशार.
 रोमाक पराभूत करून दुखयल्या कीर्त,
 अजयत्व जोडिल्लो फामाद, जिखंव नजः
 संबंदीं ताचे वागले नांत गा मानान,
 जशीच पीररु राजाक दिल्ली वागणूक.

VII

“बळान न्हय गा पूण लजे कपटी माण्णेन
 काडलो जीव गा ताचो, अजाप जातात;
 कातरिंत सांपडिल्ल्यान, केन्नाय मानेस्त लेगीत,
 उदार, मानादीक कायदे पावतात मोडूंक.
 दुसरो हांगासर, ते आवय-भुंयेचे आड,
 उट्टा आमच्या वांगडा, देसा-भायरो,
 सासणां कीर्त जोडच्याक, काडले वेंचून
 हिकमतीन आमकां बंडु करूंक.

VIII

“पळेलें? आमचे वांगडा पावलो जिखूंक
 जुपितेराच्यो त्यो घोणी मजबूत बावटे,
 तेन्ना सगल्यांत झुजारी फौजी पडल्यो
 आमचे कडल्यान हारूच अणभवून त्यो
 पळेयात कितल्यो सुक्षीम कला-माण्ण्यो,
 कितल्यो पाखंडी रिती लोकांक जिखूंक;
 हुशार पारखी मेरू बुध दिताः
 तोच तो सेरतोरियु, तेंच तें बिरूद ताचें.

VI

Dexi vicharak : (zap dita Gama)
 "Ho zo polletat tumi, to hindda rakhnno;
 Nanv ga tachem koll'llam Viriato mhonnun,
 Tonnkea poros bhalean bhovuch huxear.
 Roma-k porabhut korun dukhoilea kirt,
 Ojoi-etv¹ zoddil'lo famad, jikhonv nozo:
 Sombondim tache vagle nant ga man-an,
 Zoxich Pyrrho raza-k dil'li vagnnuk.

VII

"Bollan nhoim ga punn loje koptti mann'nne
 Kaddlo jiv ga tacho, ojav zatat;
 Katrint sampddil'lean, ken'naim manest legit,
 Udar, manadik kaide pavtat moddunk.
 Dusro hangasor, te avoi-bhuim-che add,
 Utt'ttha amchea vangdda, desa-bhairo,
 Sasna kirt zoddcheak, kaddle venchun
 Hikmotin amkam bondd' korunk.

VIII

"Pollelem? Amche vangdda pavlo jikhunk
 Jupitera-cheo teo ghonni mozbut bavtte,
 Ten'na sogleant zhuzari fouji poddleo
 Amche koddlean har-uch onnbhovun teo.
 Polleiat kitleo sukxim'² kola-mann'nneo,
 Kitleo pakhonddi riti lokank jikhunk ;
 Huxear-parkhi merum budh' dita :
 Toch to Sertorio, tench tem birud tachem.

1. invincibility; 2. subtle.

IX

“पळे हें दुसरें बंदेर, चित्रायल्लो ताचेर
 पयल्या फिरंगी राजां व्हडलो जननीः
 मानतांव हुंगरियाचो, पूण तो जाल्लो
 म्हणटात भायल्या लोथारीजिया देसांतुलो.
 विभाडले उपरांत मोयरांक, तशेंच हेरांक,
 गालेगांक, लेओन देसांतल्या घोडेस्वारांक,
 धरता वाट पवित्र घराची हेंरीक
 पवित्र जांवचें म्हणून राजां-कांड.

X

“हो तरी कोण, जो अजापशें दिसता म्हाका,
 (विचारता मालबारी तो अतोज पावन)
 इतल्यां पळटणीनीं, इतल्या लोकाक,
 विभाडटा, मोडटा, इतले थोडे फौजीन?
 इतलीं घट्ट कोटां उडयता मोडून,
 इतलीं करता झुजां, थकना केन्नांच,
 कितले मुकूट, कितल्या सुवातांर गा,
 धज-स्तंभ माडयल्ले पांयां-पोंदाक.

XI

“होच तो पयलो आफोंसु, सांगलें गामान,
 जो मोयरांचें जोडटा पुर्तुगाल तें आखबें;
 कीर्त जाची व्हडल्या इशतीजि तळ्यांत,
 रोमांतली काडपा कुशीन उत्सवांत.
 तोच तो पोट-तिडकेचो, देवा मोगाचो,
 जो आपल्या हातान दमायता मोयर दुस्मान,
 मुखार जाच्या ते कोटां देंवयताले,
 फुडल्या राजांक कांयच दवरलें नासून.

IX

“Polle hem dusrem bonder, chitrail’lo tacher
 Poilea Firngi razam vhoddlo jononi¹:
 Man’tanv Hungria-cho, punn to zal’lo
 Mhonnttat bhailea Lotharingia desantulo.
 Vibhaddlea uprant Moirank, toxech herank,
 Galegank, Leon desantlea ghoddesvar-ank,
 Dhorta vatt Povitr Ghora-chi Henrique,
 Povitr zanzchem mhonnun razam-kandd².” –

X

“Ho tori konn, zo ojav-xem dista mhaka,
 (Vicharta Malbari to atoz³ pavun)
 Itleam pollttonnim-ni, itlea lokak,
 Vibhaddtta, moddttta, itle thodde foujin ?
 Itlim ghott’ kottam⁴ uddoita moddun,
 Itlim korta zhuzam, thokona ken’nanch,
 Kitle mukutt, kitlea suvatanr ga,
 Dhoz-sthomb⁵ maddoil’le paiam-pondak.

XI

“Hoch to poilo Afonso, sanglem Gama-n,
 Zo Moiram-chem zoddttta Purtugal tem ak’khem;
 Kirt zachi vhoddlea Estygi tolleant,
 Roma-ntli kaddpa kuxin utsovant.
 Toch to pott-tiddkecho, Deva mogacho,
 Zo aplea hatan domaita Moir dusman,
 Mukhar zachea te kottam denvoitale,
 Fuddlea razank kainch dovorlem nasun.

1. progenitor; 2. royal genealogical tree-trunk; 3. amazed; 4. forts; 5. standard(flag).

XII

“सेझर, आलेशांद्रि राजांनी, ल्हान फौजीन
 व्हडली जोडली पदवी दुस्मानाचेर,
 जितले दुस्मान मेळिल्ले आमच्या राजाक,
 तांकां विभाडटालो उत्तम आमचो,
 इतलीं आयस-पैस किर्ती नांवां
 पातळचीं नासलीं अमर वैभवान.
 पूण कर्तुपां तांच्या फोडणिशी तर सोडूच,
 तांच्या मांडलिकांचीं पळेयात उत्तम!

XIII

“हो जो पळेतात तुमीं, रागीश्ट नदरेन,
 हारिल्ल्या चेल्याक, सोंसून घेवन व्हरून,
 सांगत ताका एकठांवची शिंपडिल्ली फौज,
 पर्तुचो म्हण झुजूंक रणा-मळार;
 परतता तरणो, जाणटेल्याच्या सांगातान,
 जो हारिल्लो करता ताका जैतिवंत;
 घटमूठ जाणट्या नांव गा एगश मुनीझ
 निगूत निश्ठाये हारसो मांडलिकांक.

XIV

“पळे, तो वेता भुरग्यां वांगडा दिंवक
 राजू गोमटेक, रेशिम लुगट नासून,
 कित्याक कुंवराक नाका आशिल्लो जुलूम
 कास्तेल्यानांचो, जशें दिल्लें उतर.
 मागून, फुसलावन, उतर दिवन, उखल्लो
 वेडो, जो जाल्लो पुराय जिखचे खातीर;
 बायल, भुरग्यांक लायता गोळा-ख्यास्तीक;
 दुशयता आपणाक, सुटचो म्हणून धनी.

XII

"Cezar, Alexandre razam-ni, lhan foujin
 Vhoddli zoddli podvi dusmanam-cher,
 Jitle dusman mellil'le amchea raza-k,
 Tankam vibhaddttalo ut'tom'¹ amcho,
 Itlim ais-pois kirti nanvam
 Patollchim naslim omor² voibhovan³.
 Punn kortupam tanchea foddnnixi⁴ tor sodduch,
 Tanchea manddlikam⁵-chim polleiat ut'tom'!

XIII

"Ho zo polletat tumi, ragixtt nodren,
 Haril'lea chele-ak, sonsun ghevun vhorun,
 Sangot taka ektthanvchi ximpoddil'li fouz,
 Portuncho mhonn zhuzunk ronna-mollar;
 Portota tornno, zannttelea-chea sangatan,
 Zo haril'lo korta taka zoitivont ;
 Ghottmutth zannttea nanv ga Egas Moniz,
 Nigut nixttaie⁶ harso manddlik-ank. .

XIV

"Polle, to veta bhurgeam vangdda divunk
 Razu gom'ttek, rexim' lugott nasun,
 Kiteak kunvrak naka axil'lo zulum'
 Castelhanam-cho, zoxem dil'lem utor.
 Magun, fuslavn, utor divun, ukhol'lo
 Veddo, zo zal'lo purai jikhche khatir ;
 Bail, bhurgeank laita golla-kheastik ;
 Duxoita apnnak, suttcho mhonnun dhoni.

1. excellent; 2. immortal; 3. glory; 4. explanation; 5. vassals; 6. loyalty/ allegiance/fealty.

XV

“इतलें करूंक ना त्या कौनसुलान, वेडायल्लो
तेन्ना कावदीक गोळाक, नेणटनां,
जेन्ना ताका लागिल्लें वचूंक पांगेक
जैतिवंत सामनिर्तीगेल्या जुल्मा,
होच, आपले पर्जेन मारिल्लो मानान,
आपणाक दिता जोडून, थीर, निशठेन;
हो दुसरो दिता आपल्या भुरग्यांक मोगाळ,
निरपराधी ते बायलेक, दुखता चडूच.

XVI

“पळेयात हाका, जो उठून झाब्ब्यस्थानांत,
मारता राजार, जाणें वेडायल्लें नगर?
बंदखणींत राजाक, सोडयल्लें नगर:
वीरकायेचें कर्तूप, मार्तिक फावत,
पळेयात चित्रायल्लो ताका तारवां झुजांत,
दर्यांत लेगीत मोयरांक मारून मरण,
तांचीं तारवां व्हरून, वैभव जोडून,
पयल्या दर्यावेल्या जैतांतुलो.

XVII

“होच गा तो वीर फुअश रोवपियु, दर्यार
तसोच धर्तरेर पर्जळटा समान,
पेटयल्लो उजो आबिला दोंगरां लागीं,
तारवांवळीर, त्या मोयरां लोकारं जैत,
येद्या न्यायी-पवित्र झुजांत झुजून
जाला धादोशी, सोंपलो म्हणून सस्त.
मोयरां हातांतल्यान वेता सुखेस्त आत्मो,
जैतिवंत सर्गार, फाव त्या इनामान.

XV

"Ilem korunk na tea consulan, veddail'lo
 Ten'na Caudik Golla-k, nenntanam,
 Jen'na taka lagil'lem vochunk pangek
 Zoitivont Sam' nitim-gelea zulma,
 Hoch, aple porjen maril'lo man-an,
 Apnnak dita zoddun, thir, nixtten;
 Ho dusro dita aplea bhurgeank mogall,
 Niropradhi te bailek, dukhta chodduch.

XVI

"Polleiat haka, zo utthun zab'bea-sthanant,
 Marta raza-ar, zannem veddail'lem nogor ?
 Bondkhonnint raza-k, soddoil'lem nogor :
 Virkai-echem kortup, Mart-ik favot,
 Polleiat chitrail'lo taka tarvam-zhuzant,
 Doriant legit Moirank marun moronn,
 Tanchim tarvam vhorun, voibhov zoddun,
 Poilea doria-velea zoit-antulo.

XVII

"Hoch ga to vir Fuas Roupinho, doriar
 Tosoch dhortorer porzolltta soman,
 Pettoil'lo uzo Abyla dongram lagim,
 Tarvam-vollir, tea Moiram lokanr zoit,
 Ied'dea niaii povitr zhuzant zhuzun
 Zala dhadoxi, somplo mhonnun sost.
 Moiram hatant-lean veta sukhest atmo,
 Zoitivont sorgar, favo tea inaman.

XVIII

“पळेनांत तुमी, एक जमो, भायल्या-देशी
 न्हेशिल्लो, नव्याच तारवां-वळींतुल्यान,
 आयलो आदाराक आपली वीरकाय दाखोवन,
 पयल्या राजाक लिज्बोअ शार तें जिखूंक?
 हेंरीक पळेयात, फामाद झुजारी तांतलो,
 फोंडा लागींच उपजता ताचें इनाम:
 तांच्यांतल्यान दाखयता देवूच अचर्ये व्हडलें
 जर्मन लोक तेच, क्रिस्ताक हुतात्मे.

XIX

“येता एक याज्ञिक तरसाद वावडून दाखोवन,
 आर्रोशिस शाराचेर आड, जें घेता सुडीन,
 लेयरियाक लागून, जें घेतिल्लें आदीं जिखून,
 जंय जाल्लें झूज महम्मदाच्या नांवान.
 तोच तो तेवतोनियो, मठाधीश. पूण जेन्ना वेडलें
 सांतारें, ताच्या दुर्गा-कोटार घट्ट,
 पळे ती व्यक्ती चडून पयली शूर,
 चडयलो बावटो फिरंगी कोटां राखण.

XX

“पळे ताका हांगासर, जंय सांशु राजा
 विभाडटा वांदालिया मोयरांक तुंबळ झुजांत:
 दुस्मान मारून, धज-स्तंभ धरतल्याक,
 हिस्पालीक बावट्या-स्तंभाक धरणीर उडोवन!
 तोच तो में मुनीझ, आपणांत चित्रायता वीरकाय,
 जी वापायचें थडगें धांपता हाडां वांगडा,
 ह्या बावट्याक सारकें फावो, कित्याक अचूक
 दुस्मान विभाडटा बावट्यांक, उखलता आपलेच.

XVIII

"Pollenant tumi, ek zomo, bhailea-dexi
 Nhexil'lo, noveach tarvam-vollintulean,
 Ail'lo adarak apli virkai dakhovn,
 Poilea raza-k Lisboa xhar tem jikhunk ?
 Henrique polleiat, famad zhuzari tantlo,
 Fondda laginch upzota tanchem inam':
 Tancheant-lean dakhoita Dev-uch ochor'iem vhoddlem
 German lok tech, Krista-k hutatme.

XIX

"Teta ek iadnik torsad vavddun dakhovn,
 Arronches xhara-cher add, jem ghetta sudd-in,
 Leiria-k lagun, jem ghetil'lem adim jikhun,
 Zhoim zal'lem zhuz Mohammeda-chea nanvan.
 Toch to Teotonio, motthadix¹. Punn jen'na veddlem
 Santarem, tachea durgam-kottanr ghott',
 Polle ti veokti choddun poili xur,
 Choddoilo bavtto Firngi kottam-rakhonn.

XX

"Polle taka hangasor, zhoim Sancho raza
 Vibhaddtta Vandalia Moirank tumboll zhuzant:
 Dusman marun, dhoz-sthomb dhortoleak,
 Hispalik bavttea-sthombak dhornnir uddovn!
 Toch to Mem Moniz, apnnant chitarta virkai,
 Ji bapaichem thoddgem² dhampta haddam vangdda,
 Hea bavtteank sarkem favo, kiteak ochuk³
 Dusman vibhaddtta bavtteank, ukholta aplech.

1. abbot; 2. tomb/ sepulchre; 3. without fail.

XXI

“पळेयात ताका, जो देंवता घेवन भालीक
 पारेकारांच्यो तकल्यो दोन त्यो धरून,
 जंय रातेर उरता लिपून, वरवीं जाचे
 जिखता शार तें माण्यो धाडसां करून.
 घेतली शारान प्रतिमा घोडेस्वाराची,
 जो व्हरत हातांत तकल्यो निर्जीव मारून,
 कर्तूप शूर असलें घडलें ना!
 सरनाशिल्लो घिराल्दु, हड्डें घटमुठ.

XXII

“पळेना हांगा एक कास्तेल्यान अपमानीत
 नव्या आफोंसु राजान, लारा जाहगीरदार,
 आदल्या द्वेसान भरून, मोयरां सांगाती
 जावन, दुस्मान जाल्लो पुर्तुगालाचो?
 घेता आब्रांतिश नगर, सांगाताक घेवन
 बरोबर हाडिल्ल्या निश्टूर अनभावार्थ्यांक :
 पुणून पळेता कि एक फिरंगी थोडेच फौजीन
 विभाडटा ताका, धरता धाडस करून.

XXIII

“नांव गा ताचें मार्ती लोपेज, घोडस्वार,
 जोडलें ताणें जैत तांचेर, आनी इनाम,
 पूण पळेयात थंयच एक पाद्री रुपान झुजारी,
 जो करता भांगरा अधिकार-दंड तिख्याचो,
 भेजूड, हालत्यां मदलो इतलो थीर,
 धिरीश्ट मोयरां झुजूंक सरना फाटीं,
 पळेयात कुरू जी दिसता मळबार ताका,
 नाड्यार तिच्या थोड्यांत वाडटा बळ.

XXI

"Polleiat taka, zo denvta ghevun bhalik
 Pahre-karancheo tokleo don teo dhorun,
 Zhoim rater urta lipun, vorvim zache
 Jikhta xhar tem mann'neeo dhaddsam korun.
 Ghetli xharan protima ghoddesvara-chi,
 Zo vhorot hatant tokleo nirjiv marun,
 Kortup xur oslem ghoddlem na !
 Sor-naxil'lo Giraldo, hodd'ddem ghattmutth:

XXII

"Pollena hanga ek Castelhan opmanit
 Novea Afonso raza-n, Lara jahgirdar,
 Adlea dvesan bhorun, Moiram sangati
 Zav'n, dusman zal'lo Purtugal-acho ?
 Ghetta Abrantes nogor, sangatak ghevun
 Borobor haddil'lea nixttur on'bhartheank:
 Ponnun polleta ki ek Firngi thoddech foujin
 Vibhaddtta taka, dhorta dhaddos korun.

XXIII

"Nanv ga tachim Martim Lopez, ghoddesvar,
 Zoddlem tannem zoit tancher, ani inam',
 Punn polleiat thoinch ek padri rupan zhuzari,
 Zo korta bhanga odhikar-dondd' tikheacho,
 Bhezudd, halteam modlo itlo thir,
 Dhirixtt Moiram zhuzunk sorona fattim,
 Polleiat kuru ji dista mollbar taka,
 Naddear tichea thoddeant vaddtta boll.

XXIV

“पळेतात? त्या चित्रांत सेविल्या, कोरदोबा राजा
 विभाडून, आनीक दोग ते वांगडा तांच्या;
 विभाडिल्ले? मेल्लेच म्हळ्यार जाता. अजाप
 केल्लें देवानूच, मनशां हातान न्हय!
 पळेलें आल्कासेर नगर खालती जाता,
 राखण नासून, तिख्या दुर्गा कोंसळून,
 माथेउश, लिज्वोअ शारा भिसमाक थंयच
 मेळटा मुकूट व्हडलो जैतिवंत.

XXV

“पळे एक गुरू, फिरंगी, पूण कास्तेला-कडल्यान
 आयिल्ले संततीचो, जिखून घेता
 आलगारविश प्रांत फिंगर्याक, थंयच ताका
 मेळना कोण गा आडायतलो हत्यारान.
 घेतलीं दीस-उजवाडान, माण्ण्यां, प्रयत्नान,
 नशीब-नखेत्रान नगरां, कोटां जोडून.
 पळेयात तावीरा घेतिल्लें मोयरां कडल्यान,
 सूड म्हणून मारिल्ले सात शिकाऱ्यांक?

XXVI

“पळेतात? जिखता ठोक मोयरां-लागच्यान
 झुजून सिलविश शार, जें व्हेल्लें ताणीं;
 आनी पायु कुरेर्या, जाच्यो कपटी माण्यो
 प्रयत्न खरखस हाडटा नसाय लोकाक.
 नाका वचूंक सोडून तिगांक, जाणीं
 जोडलें फ्रांसा, इशपाज्याक सासणा जैत,
 आव्हान स्विकारून, स्पर्धेत, घोड्यांनी जिखून,
 दवरून फाटीं भोवशीक किर्ती इनामां.

XXIV

“Polletat? tea chitrant Sevilha, Cordoba raza
 Vibhaddun, anink dog te vangdda tanchea;
 Vibhaddil’le ? Mel’lech mhollear zata. Ojap
 Kel’lem Dev-anuch, mon’xam hatan nhoim!
 Pollelem Alcacer nogor khalti zata,
 Rakhonn nasun, tikhea durgam konsllun,
 Matheus, Lisboa xhara bhismak thoinch
 Mellta mukutt vhoddlo zoitivont.

XXV

“Polle ek guru, Firngi, punn Castela-koddlean
 Ail’le sontoti¹-cho, jikhun ghetta
 Algarves prant Firngeank, thoinch taka
 Mellona konn ga addaitolo hathiaran.
 Ghetlim dis-uzvaddan, mann’neam, proitnan,
 Noxib-nokhetran nogoram, kottam zoddun.
 Polleiat Tavira ghetil’lem Moiram-koddlean,
 Sudd² mhonnun maril’le sat xikareank ?

XXVI

“Polletat? jikhta tthok Moiram-lagchean
 Zhuzun Silves xhar, jem vhel’lem tannim ;
 Ani Paio Correa, zacheo koptti mann’neo
 Proitn khorkhos haddtta nosai lokak.
 Naka vochunk soddun tigank, zannim
 Zoddlem Fransa, Espanha-k sasna zoit,
 Avhan³ svikarun, spordhent, ghoddeamnim jikhun,
 Dovrun fattim bhovxik kirti inamam.

1. descendance; 2. revenge; 3. challenge.

XXVII

“पळेयात? धाडशी भोंवते घोडेस्वार आयिल्ले
 कास्तेलांत, जाणीं जोडलीं इनामां
 खरेलीं बेल्लोनाच्या झुजारी खेळांत.
 जंय झुजले हार ते घालून साबार जाणांचेर.
 मेल्ले पळेले उत्तम गर्विश्ट घोडेस्वार
 जाणीं दिल्लें आव्हान तिगांतल्या मुखेल्याक,
 वळखत जाका नांवान गोंसालु रिबेयरु,
 जो भियेनाशिल्लो विसरायेच्या कायद्याक.

XXVIII

“एकल्याचेर लक्ष घालात, कीर्त जाची
 पातळ्ळ्या इतली, आदल्याक घालता कुशीन,
 जेन्ना मांय-देस हुमकळटालो सुतार,
 घेतलो ताणें आपल्या मजबूत खांदार.
 पळेनांत ताका रंगयल्लो रागान, दुशण
 दीत वायट वृती भेजूड लोकाक,
 करयता स्विकारचो तांणीं आपल्या राजाक,
 ताचेच घोड पांगेक, परक्यांचे न्हय?

XXIX

“पळेयात, तांचेच बुद्दीन तशेंच धाडसान,
 देवानूच, आनी नशिबान केल्ल्या मार्गदर्शनान,
 हाडलें घडोवन जें दीस नाशिल्लें जायत शें,
 कास्तेलाचे बळीश्ट पर्जेक जिखून.
 पळेयात कश्टान, प्रयत्नान, वीरकायेन
 दुसरो विभाड आनी जैत निगूत सोवीत,
 जोडलें उग्र तशेच असंख्य पर्जेर,
 जी येता तारतेसु आनी ग्वादियाना न्हंयां मदीं?

XXVII

“Polleleat? Dhaddxi bhonvte ghoddesvar ail’le
 Castela-nt, zannim zoddlim inamam
 Khorelim Bellona-chea zhuzari khellant.
 Zhoim zhuzle har te ghalun sabar zannam-cher.
 Mel’le pollele ut’tom’ golvixtt ghoddesvar
 Zannim dil’lem avhan tigam-tlea mukheleak,
 Vollkhot zaka nanvan Gonsalo Ribeiro,
 Zo bhie-naxil’lo visrai-echea kaideak.

XXVIII

“Eklea-cher lokx ghalat, kirt zachi
 Patoll’lea itli, adleak ghalta kuxin,
 Jen’na maim-des hum’kollttalo sutar,
 Ghetlo tannem aplea mozbut khandar.
 Polle-nant taka rongoil’lo ragan, duxonn
 Diit vaitt vrit’ti¹ bhezudd lokak,
 Koroita svikar-cho tannim aplea raza-k,
 Tachech godd pangek, porkeam-che nhoim ?

XXIX

“Polleiat, tanchech budhin toxench dhaddsan,
 Deva-nuch, ani noxiban kel’lea margdorxon-an,
 Haddlem ghoddovn jem diso-naxil’lem zait-xem,
 Castela-che bollixtt porjek jikhun.
 Polleiat koxttan, proitnan, virkai-en
 Dusro vibhadd ani zoit nigut sobit,
 Zoddlem ugr toxech osonkh’eo² porjer,
 Ji jieta Tarteso ani Guadiana nhoim-eam modim?

1. inclination; 2. innumerable.

XXX

“पूण पळेनांत हांगा खातली हार ती फौज
 फिरंग्यांगेली, तांचो दळपती नासून,
 देवस्पणी, जो कुशीन सरून करीत
 प्रार्थन, पवित्र त्रिध्वेक नमळ मागून.
 मेळ्ळो सोदून, ताकतिकेन तांच्यांक,
 सांगतात फुडो करूंक नज गा तांच्यानी
 येदे व्हडले फौजी-आड, येंवचो
 ताणें दुर्बळांक दिंवक शक्ती.

XXXI

“पूण पळेयात केद्या विस्वासान तो सांगत
 कि जालो ना फाव तो वेळ वचूंक ताका,
 जशेंच खात्रेन जाणा, निर्मिल्लें देवान
 कि जिखतलो म्हण, रोकडो ताच्या आदारान.
 जसो पोंम्पीलियु, आयकून दुस्मान फौजी
 मातल्यात म्हणून ताच्या राज्या दारार,
 निरोप दितल्या हजिबाक सांगलीं ही उतरां:
 “हांव गा, होम करतां देवांक म्हज्या.”

XXXII

“आयकतलो कोण तो, इतलो देवांत
 विस्वाशी धाडस करी, नांव गा ताचें,
 शीपियु फिरंगी नांवान वळखुपाचो,
 पूण सोबता चडूच नूनु आल्वारिश ताका.
 सुखेस्त देस, जाच्यांत असलो सुपुत्र!
 वो आदीं बापूय - जो मेरेन वेंगयता सुर्या
 सेरेस आनी नेप्टुनाची वाटकुळी पृथ्वी,
 असल्या पुताक सोडटा सुस्कारे.

XXX

“Punn polle-nant hanga khatli har ti fouz
 Firngeam-geli, tancho dollpoti¹ nasun,
 Devosponni², zo kuxin sorun korit
 Prarthon, povitr Trithvek³ nom’ll⁴ magun.
 Mell’llo sodun, taktiken tancheank,
 Sangtat fuddo korunk nozo ga tancheam-ni
 Ied’de vhoddle fouji-add, ienvcho
 Tannem durbollank divunk xokti.

XXXI

“Punn polleiat kedea visvasan to sangot
 Ki zalo na favo to vell vouchunk taka,
 Zoxench khatren zanna, nirmil’lem Devan
 Ki jikhtolo mhonn, rokddo Tachea adaran.
 Zoso Pompilio, aikun dusman fouji
 Matleat mhonnun tachea raj’ea darar,
 Nirop ditlea hajibak⁵ sanglim him utram :
 “Hanv ga, hom’⁶ kortam devank mhojea.”

XXXII

“Aikotolo konn to, itlo Devant
 Visvaxi dhaddos kori, nanv ga tachem,
 Scipio Firngi nanvan vollkhu-pacho,
 Punn sobta chodduch Nuno Alvares taka.
 Sukhest des, zacheant oslo suputr!
 Vo adim bapui – zo meren vengoita sur’ia
 Ceres ani Neptuna-chi vattkulli prithvi,
 Oslea putak soddta suskare.

XXXIII

“त्याच झुजांत जोडले कितले कैदी,
 ह्या दुसऱ्या दळपतीन थोड्याच लोकाच्या!
 जिखता, धरता दोगां झुतापतींक,
 धाडसान चोरून व्हेल्ल्या तांच्या गोरवांक,
 दुसऱ्यांदां रोंबयता भाली रगतांत तांच्या
 फकत खतखतीत मोगान, सोडवण
 दिंवक कैदी इश्टाक, निशठावंताकः
 तोच गा पेरु रुद्रीगेज लांद्रोलाचो.

XXXIV

“पळेयात ह्या विस्वास-घातक्याक! करता फारीक
 कसो फटींग, वायट घेतिल्लो घात!
 एल्वासांतलो जील फेर्नादिश घेता
 सूड, मारून ताका निमाणे कडेन,
 शेरेजचें चोरता मळ, भरता रगतांत
 तांच्या कास्तेल्यानां धनियां-गेलें.
 रूय पेरेयराक पळेयात, आपलें मुखकमळ
 तारवांक करून फुडो, रावता मुखार.

XXXV

“पळेयात, कशे ते सतरा लुङ्गितान शिपायक
 चडून दोंगरार झुजतात राखण जोडून
 चारशीं कास्तेल्यान सशस्त्र शिपायकांचेर,
 तांकां धरूंक वेडो घालून आशिल्ल्यांक.
 रोकडें तांकां कळ्ळें आयल्लो विभाड,
 राखण करीच, तश्योच घुर्यो घालीतः
 सासणा किर्ती कृती संवसारांत!
 पुर्विल्ल्या तशीच आर्विल्ल्या काळार व्हड!

XXXIII

"Teach zhuzant zoddle kitle koidi,
 Hea dusrea dollpotin thoddeach loka-chea!
 Jikhta, dhorta dogam zutapoti¹-nk,
 Dhaddsan chorun vhel'lea tanchea gorvank,
 Dusrean-dam romboita bhali rogtant tanchea
 Fokot khotkhotit mogan, soddvonn
 Divunk koidi ixttak, nixttavont-ak:
 Toch ga Pero Rodriguez Landroala-cho.

XXXIV

"Polleiat hea visvas-ghatkeak! korta farik
 Koso fotting, vaitt ghetil'lo ghat !
 Elvas-antlo Gil Fernandes ghetta
 Sudd, marun taka nimanne-kodden,
 Xerez-chem chorta moll, bhorta rogtant
 Tanchea Castelhanam dhoniam-gelem.
 Rui Pereira-k polleiat, aplem mukhkomoll
 Tarvank korun fuddo, ravta mukhar.

XXXV

"Polleiat, koxe te sotra Lusitan xipaik
 Choddun dongrar zhuztat rakhonn zoddun
 Chear-xim Castelhan so-xostr² xipaikam-cher,
 Tankam dhorunk veddo ghalun axil'leank.
 Rokddem tankam koll'llem ail'lo vibhadd,
 Rakhonn korich, toxech ghurieo ghalit:
 Sasna kirti kruti sonvsarant !
 Purvil'lea³ toxich arvil'lea⁴ kallar vhodd!

XXXVI

“आदल्या काळार, जाणांत, कि तिनशीं शिपायक
 झुजले हजार रोमकारांचेर आड,
 ज्या काळार वीरकायेचें धाडशी कार्य
 विरताचें घणघणलें सभे माजार.
 तांचो उगडास-धरपा फायदो घेवन,
 दवरलें आमकां किर्तीवंत दायज,
 थोडेच आसुनूय, भियेनांव चडूच लोकाक;
 जें मागीर दिल्लें दाखोवन हजार फावटीं.

XXXVII

“पळेयात, हांगासर पेद्रु, हेंरीक कुंवर,
 जुआंवा संततींतले उदार दोग,
 पयल्यान जोडली कीर्त व्हडली, मर्णाक
 फटोवन, जर्मनांत झुजांत अमर,
 दुसऱ्या कीर्त पर्गटायता दरया,
 आपल्याक सोदून काडपी म्हणून व्हड,
 जिरयता फुगिल्ली मिजास मोयरांगेली,
 सेवता कोटांत पयलो भितर सरून.

XXXVIII

“पळेयात सरदार दों पेद्रु, पेल्ले जाणें
 आख्ख्या बाबारियाक घाल्ले दोनूय वेडे?
 पळेयात, दुसरो सरदार, जो प्रतिनिधी जालो
 धर्तरेर हे मार्तीक, बळान धाडसान.
 समाधान मानिना फकत राखण करून
 आल्कासेराची, मातिल्ले फौजी मुखार,
 राखता आपल्या राजा मोला जिवीत,
 आपलें मारून, भोंवतीं ताचे दुरीग.

XXXVI

"Adlea kallar, zannant, ki tin'xim xipaik
 Zhuzle hozar Rom'karam-cher add,
 Jea kallar virkai¹-echem dhaddxi kar'eo
 Viriat-achem ghonngonnlem sobhe mazar.
 Tanchu ugddas-dhorpa faido ghevun,
 Dovorlem amkam kirtivont daiz,
 Thoddech asun-ui, bhienanv chodduch lokak ;
 Jem magir dil'lem dakhovn hozar favttim.

XXXVII

"Polleiat, hangasor Pedro, Henrique kunvor,
 Zuany-a sontot-intle udar dog,
 Poilean zoddli kirt vhoddli, mornnak
 Fottovn, German-ant zhuzant omor,
 Dusrea kirt porgottaita doria,
 Apleak sodun kaddpi mhonnun vhodd,
 Jiroita fugil'li mijas² Moiram-geli,
 Ceuta kottant poilo bhitor sorun.

XXXVIII

"Polleiat Sardar Dom Pedro, pel'le zannem
 Akhea Barbaria-k ghal'le don-ui vedde³ ?
 Polleiat, dusro Sardar, zo protinidhi⁴ zalo
 Dhortorer he Marti-k, bollan dhaddsan.
 Somadhan mani-na fokot rakhonn korun
 Alcacer-achi, matil'le fouji mukhar,
 Rakhta aplea raza mola jivit,
 Aplem marun, bhonvtim tache durig.

1. heroism/valour; 2. vanity/ arrogance; 3. siege/ encirclement; 4. representative.

XXXIX

“आनिकूय जायते पळेतले आसले, चित्रीक
 खन्यानींच आसले चित्रायतले हांगाच;
 पूण तांकां पिशेल, रंग मेळ्ळे नांत,
 भोवमान, इनाम, उपकार, जें रचता कला:
 चरित्रहीन वंशजांचो गुन्यांव,
 जाल्यात विकृत खन्यानींच, आनी वेतात पयस
 पर्जळ, मोलूय सोडून पुर्वजांचें,
 वेश्टल्ले आसून भोग आनी गर्विश्टायेन.

XL

“त्यां आवय-वापायन व्हडविकेच्या आरंबली
 नवे पिळगेक, जी तांच्यांतल्यान उपजली,
 आपल्या पुण्यान तेन्ना जायतें केलें,
 जाल्ल्या घरांत भरून उपाट भांडार.
 कुड्डे! कश्ट उसपीत इतलें सोंसून,
 कीर्त व्हडली तांची गाजता सगल्याक,
 आपल्या धालगड्यांक दवरता काळखांत,
 खोसपायो विसव दितात भ्रश्ट करच्याक.

XLI

दुसरे आसात व्हडले तशेच गिरेस्त,
 खंयच्याच फामाद फांट्यांतले आयिल्ले नासून:
 गुन्यांव राजांचो, जे केन्नांय खाजगी लोकाक
 दितात पूण न्हय विरांक गिन्यान आशिल्ल्यांक.
 हांकां व्हडल्यांक चित्रायल्लें नाका जाल्या,
 समजून कि असले रंग परवडनांत तांकां;
 जेन्ना तांच्या सभावाक वचत आड,
 काडिल्लें चित्र पळेतात तिरस्कारान.

XXXIX

“Anik-ui zaitte polletole asle, chitrik
 Khoreaninch asle chitraitole hangach;
 Punn tankam pixel, rong mell’lle-nant,
 Bhovman, inam’, upkar, jem rochta kola:
 Choritr-hin¹ vonxoz²-am-cho guneanv,
 Zaleat vikrut³ khoreaninch, ani vetat pois
 Porzoll, mol-ui soddun purvozam-chem,
 Vexttol’le asun bhog ani gorvixttai-en.

XL

“Team avoi-bapain vhoddvike-chea arombli
 Nove pillgek, ji tancheant-lean upzoli,
 Aplea punn’ean ten’na zaitem kelem,
 Zal’lea ghorant bhorun upatt bhanddar.
 Kudd’dde! Koxtt uspit itlem sonsun,
 Kirt vhoddli tanchi gazta sogleak,
 Aplea dhalgoddeank⁴ dovortat kallkhant,
 Khospai-eo visov ditat bhroxtt korcheak.

XLI

“Dusre asat vhoddle toxech girest,
 Khoincheach famad fantteant-le ail’le nasun:
 Guneanv razam-cho, je ken’naim khazgi lokak
 Ditat punn nhoim virank ginean axil’leank.
 Hankam vhoddleank chitrail’le naka zalea,
 Som’zun ki osle rong porvodd-nant tankam;
 Jen’na tanchea sobhavak vochot add,
 Kaddil’lem chitr polletat tiroskaran⁵.

1. character-less; 2. descendants; 3. degenerate; 4. junior members/ minor; 5. with contempt/ disdain.

XLII

“नकार हांव दिना कि आसत संतत बरी,
 उदार कुटुंबांतुली, गिरेस्त घराची,
 चाली-रितीं उत्तम, रसणाय मोलाची,
 पेलून घेतात व्हडवीक तांकां उरिल्ली,
 तांच्या आज्या-पणज्यां पोरणो उजवाड,
 तांच्यांतलें मोल हाडिना उगताडाक,
 उणें पडना निदान, काळखें जायना;
 पूण हांच्यांतले थोडेच पावतात पडूंक चित्रांत.”

XLIII

असले रितीन सांगत व्हडलीं कार्यां
 गामा तांकां, जीं चित्रायल्लीं वेगवेगळ्या रंगांत,
 जीं जाणकार हातान इतलीं निगूत, संपूर्ण,
 त्या उत्तम कलाकारांनी चित्रायल्लीं तांचेर,
 लायिल्ले दोळे थीर तांचेर नीट
 कोतवाल सायबान, तो इतिहास सामको वेगळो;
 हजार फावटीं विचारीत, तितलोच आयकत
 खबर रुचीक झुजांची, जीं पळेतालो थंय.

XLIV

उजवाड आतां जायत उणो दुभावी,
 कित्याक सुर्या-दिवो व्हडलो लिपत
 धारेर वचून बुडून, उजवाडीत तो
 व्हरत दिसाक प्रतिध्रुव वस्ते दिशेन,
 जेन्ना अधिकारी, आनी तांचे वांगडी, उदार
 नायर, कडसरतात त्या मुखेल तारवा वेल्यान,
 विसव सोदूंक आपले कुडीक, जो मेळटा
 सगल्या थकिल्ल्या प्राण्यांक मंद रातयांत.

XLII

"Nakar hanv dina ki asot sontot bori,
 Udar kuttumb-antuli, girest ghora-chi,
 Chalim ritim ut'tom', rosnnai mola-chi,
 Pelun ghetat vhoddvik tankam uril'li,
 Tanchea aj'jea-ponnjeam pornno uzvadd,
 Tanchea-ntlem mol haddina ugtaddak,
 Unnem poddona nidan, kallkhem zaina;
 Punn hancheant-le thoddech pavtat poddunk chitrant."

XLIII

Osle ritin sangot vhoddlim kar'iam
 Gama tankam, jim chitrail'lim vegveglea rongant,
 Jim zannkar hatan itlim nigut, sompurnn,
 Tea ut'tom' kolakar-am-ni chitrail'lim tancher,
 Lail'le dolle thir tancher nitt
 Kotval saiban, to itihis sam'ko vegllo ;
 Hozar favttim vicharit, titloch aikot
 Khobor ruchik zhuzam-chi, jim polletalo thoim.

XLIV

Uzvadd atam zait unno dubhavi,
 Kiteak suria-divo vhoddlo lipot
 Dharer vochun buddun, uzvaddit to
 Vhorot disak protidhruv¹ veste dixen,
 Jen'na odhikari, ani tanche vangddi, udar
 Nair, koddsortat tea mukhel tarva-velean,
 Visov sodunk aple kuddik, zo melltta
 Soglea thokil'lea pranneank mond' ratiant.

1. antipodes.

XLV

इतले म्हणसर, थंयचे पारखी फामाद,
 पाटांगडे लटकी मतान, जे यज्ञांत रोकडें
 आदीं-फुडेंच पारखितात दुभावी गजाली
 आपल्या देंवचारी कुरवां, सुचोवण्यांनी,
 खाश्या राजान धाडिल्ले, अभ्यास करून
 आपली कला धंदो करवयताले.
 हे आथवेच पर्जे विशीं थंय आयिल्ल्याचे,
 तांच्या देसांत पाविल्ल्या अनवळख्या इशपाज्य-थावन.

XLVI

देंवचार दाखयता कुरू ताका खरेली,
 नवेच लोक कशे जातले तांकां
 कायमचो जुलूम, सासणा बंदखणींत,
 तांच्या लोका तसोच, माल-मत्त्या विभाड.
 अतोज पावन पारखी गेलो सांगूंक
 राजाक, (आपले समजणी परमाणें)
 भिरांत हाडपी कुरू पाविल्ल्यो पोटांत
 बळी पडिल्ल्या लोकांत, जो पळेल्लो ताणें.

XLVII

अदीक जोडून येता एक देवस्पणी
 इमाम महम्मदाच्या धर्मागेलो,
 ताच्यांत वसतात आदले पूर्वग्रह ते,
 देवाल्या कायद्या आड तो सगलें करी,
 रुपान लटकी नेणार पैगंबरा भाशेन,
 जो आगारा-गेल्या पुता वेल्यान उपजता,
 दिसता सपनांत ताका बाकु द्वेसवंत,
 सकला येना आपले दुखेस्त स्थितींतलो.

XLV

Itle mhonno-sor, thoinche parkhi famad,
 Pattangde lottki motan, je odnant¹ rokddem
 Adim-fuddench parkhitat dubhavi gozali
 Aplea denvchari kurvam, suchovnneam-ni,
 Khaxea raza-n dhaddil'le, obheas korun
 Apli kola dond'dho korvoitale.
 He athvech porje vixim thoim ail'lea-che,
 Tanchea desant pavil'lea on'vollkhea Espanh-thavn.

XLVI

Denvchar dakhoita kuru taka khoreli,
 Novech lok koxe zatle tankam
 Kaiom'-cho zulum', sasna bondkhonnint,
 Tanchea loka tosoch, mal-mot'tea vibhadd.
 Atoz pavun parkhi gelo sangunk
 Raza-k,(aple som'zonna pormannem)
 Bhirant-haddpi kuru pavil'leo pottant
 Bolli poddil'lea lokant, zo pollel'lo tannem.

XLVII

Odhik zoddun ieta ek devosponni
 Imam' Mohammada-chea dhorm'-a-gelo,
 Tacheant vostat adle purvgroh² te,
 Deva-lea kaidea add to soglem kori,
 Rupan lottki nennar poigombora³ bhaxen,
 Zo Agara-gelea puta velean upzota,
 Dista sopnant taka Baco dvesvont⁴,
 Sokla iena aple dukhest stithintlo.

1. sacrifice of offerings; 2. prejudices; 3. prophet; 4. full of hatred.

XLVIII

म्हळ्ळें तांकां ताणें: “पर्जे म्हजे,
 करात राखण दुस्मान रुपान वायटाची,
 जो उदका-वेल्यान येता धांवन लागीं,
 संकटा चडूच लागीं पावचे पयलीं,”
 म्हणून, उठ्ठा मोयर रोकडो, अजापान
 सपनाच्या, पूण येवजिता तो आपूण आपल्याकूच,
 दिसता तुमकां सदांच सपन न्हय मू;
 वेता परतो न्हिदूंक ओगगी, सुसेगाद.

XLIX

बाकु परतो लागलो उलोवक: “स्वामिया,
 वळखना तूं, म्हाका, पूर्वजांक
 तुज्या दिल्लो धर्म तूं पाळटा गा तो,
 जे बगर जातले आसले क्रिस्ती धर्मी?
 तुमकां लागून जागृत, न्हिदल्या तुमी?
 येतलें कळून कि आयिल्ले भायले हांगासर
 जायतो विभाड करतले गा तुमच्या
 धर्माक, जो दिल्लो हांवें अज्ञानी मनशांक.

L

“जो मेरेन ह्या लोकाक शक्त भोवच उणी,
 सगले रितीन प्रतिकार करूंक लायात;
 कित्याक, जेन्ना सुर्या उदेवता, सोंपें
 घालूंक ताचेर तीख नदर आमची;
 पूण एकदां माथ्यार पर्जळीत तापून,
 दोळ्यां नदर दिपकायता सगली भारावन,
 करता कुड्डे, तशेंच जातलें तुमकां,
 मुळां धरचीं तांचीं आडायनांत जाल्यार.”

XLVIII

Mholl'lem tankam tannem: "Porje mhoje,
 Korat rakhonn dusman rupan vaitta-chi,
 Zo udka-velean ieta dhanvun lagim,
 Sonkotta chodduch lagim panvche poilim."
 Mhonnun, utt'tha Moir rokddo, ojapan
 Sopna-chea, punn ievjita to apunn apleakuch,
 Dista tumkam sodanchem sapon nhoim mu ;
 Veta porto nhidunk vog'gi, susegad.

XLIX

Baco porto laglo ulovnvk : "Svami-ea,
 Vollkhona tum, mhaka, purvozank
 Tujea dil'lo dhorm' tum palltta ga to,
 Jea bogor zatle asle Kristi dhormi ?
 Tumkam lagun zagrut, nhidlea tumi?
 Ietlem kollun ki ail'le bhaile hangasor
 Zaito vibhadd kortole ga tumchea
 Dhormak, zo dil'lo hanvem ogneani' mon'xank.

L

"Zo meren hea lokak xokt bhovuch unni,
 Sogle ritin protikar² korunk laiat ;
 Kiteak, jen'na sur'ieo udevta, sompem
 Ghalunk tacher tikh nodor amchi;
 Punn ekdam mathear porzollit tapun,
 Dolleam nodor dipkaita sogli bharavn,
 Korta kudd'dde, toxench zatlem tumkam,
 Mullam³ dhorchim tanchim addai-nant zalear."

LI

हेंच सांगून, विर्गळटा तो आनी सपन,
 कडकडटा अतोज पावन आगारालो पूतः
 बाज्जेर थावन उडून, मागता दिवो,
 संचारता ताच्यांत खतखतीत वीख.
 दीस फालेता म्हळ्यार, सूर्या आदीं,
 मुखकमळ दाखोवन दिव्य थंड शांत,
 आपयता सभा त्या धर्मा मुखेल्यांची,
 जांकां दिता सपना वृत्तांत सामको.

LII

साबार तरेचीं मतां, एका-मेकां आड,
 येतात फुडें, जशें दिसता तशें,
 कपटी माण्यो, साबार चिकानां सांगून,
 घडोवन हाडीत, विणीत विस्वास-घात.
 बुद्द धाडशी कुशीन दवरली जाल्यार,
 वेत तांचो ह्या लोकां नाश करचो.
 ताचेय परस कपटी सुक्ष्म माण्यो
 अधिकाऱ्यांक धरून लांच दिवन.

LIII

लांच दिवन, भांगर, गुपीत भेटो,
 ओडटा आपले वटेन थंयचे मुखेली;
 हिकमतीन, सुक्ष्म कारणां सांगून,
 करतात दाखळ देशी लोकाचें पाड,
 सांगून ते लोक अशांत, अधीर, वाळेस,
 जे अस्तंमतेचे दरया मारीत भोंवत,
 जगतात लूटमार, आक्रमण करुनूच,
 राजा, मनशां देवा कायदे नासून.

LI

Hench sangun, virgolltta¹ to ani sopon,
 Koddkoddtta atoz pavun Agar-alo put :
 Baj'jer thavn uddun, magta divo,
 Soncharta² tacheant khotkhotit vikh.
 Dis faleta mhollear, suria adim,
 Mukhkomoll dakhovn div'eo thondd'-xant,
 Apoita sobha tea dhorma mukheleam-chi,
 Zankam dita sopna vrot'tant³ sam'ko.

LII

Sabar torechim motam, eka-mekam add,
 Ietat fuddem, zoxem dista toxem,
 Koptti mann'neo, sabar chikanam sangun,
 Ghoddovn haddit, vinnit visvas-ghat.
 Budh' dhaddxi kuxin dovorli zalear,
 Bet tancho hea lokam nax korcho.
 Tachei poros koptti suxom' mann'neo
 Odhikareank dhorunk lonch⁴ divun.

LIII

Lonch divun, bhangor, gupit bhetto,
 Oddttat aple votten thoinche mukheli ;
 Hikmotin, suxom' karonnam sangun,
 Kortat dakholl dexi lokam-chem padd,
 Sangun te lok oxant, odhir, valles,
 Je ostom'teche doria marit bhonvot,
 Zogat luttmar, akromonn korun-uch,
 Raza, mon'xam Deva kaide nasun.

LIV

कितलें राजान पळेंवक जाय, बऱ्या मनाच्या,
 कि आपले बुद्ध-दिवपी तशेंच लागशिल्ले
 आसचे भितरल्या गुण-अंतस्कर्णाचे,
 तशेंच खरेल्या मोगान संपूर्ण आशिल्ले!
 कित्याक वयर सदरेर राजा बशिल्ल्यान,
 पयसुल्ल्यान गजालीं विशीं भोव कळटा ताका,
 नदर पुराय नासून, बगर जें सांगता
 जी त्या बुद्ध-दिवप्यांचीच खबर करीत.

LV

म्हणचो ना हांव कि घेंवचें ताणें खरीक
 अंतस्कर्ण आपलें नितळ, प्रमाणीक खरें,
 दुबळ्या, खालत्या मनशाक उखलतें पांगरूण,
 धांपून लिपोवन पोंदाक व्हडली वान्सा.
 बरेलो जेन्ना सगल्यांत नीत-सर, पवित्र,
 भोवच थोडो संवसार-गतींत लापीट,
 जायना ताज्यान हिशोब धरूंक सारको,
 निरपराधी तो शांत, देवार पातयेवन.

LVI

पूण ते कोतवाल भोवच सुवार्थी मनीस,
 जे राज्य चलयत त्या देशी लोकां म्हऱ्यांत,
 ह्या पाड्या लोकांचे बुद्दीन भारावन वचून,
 कळाव करी फिरंग्यांक जाप धाडच्याक.
 पूण गामाची इत्सा फकत आसली इतलीच,
 जितले मोयर कपटी माण्यो दाळीत,
 व्हरचो आपल्या राजाक निश्चित संदेश
 आपणें उगताडा हाडिल्ल्या संवसाराचो.

LIV

Kitlem raza-n pollenvk zai, borea mona-chea,
 Ki aple budh'-divpi toxech lagxil'le
 Asche bhitorea gunn-ontoskornna-che,
 Toxech khorelea mogan sompurnn axil'le!
 Kiteak voir sodrer raza boxil'lean,
 Poisul'leam gozalim vixim bhov kolltta taka,
 Nodor purai nasun, bogor jem sangta
 Jib tea budh'-divpeam-chich khobor korit.

LV

Mhonncho na hanv ki ghenchem tannem khorik
 Ontoskornn aplem nitoll, promannik khorem,
 Dubblea, khaltea mon'xak ukholtem pangrunn,
 Dhampun lipovn pondak vhoddli van'sa.
 Borelo jen'na sogleant nit-sor, povitr,
 Bhovuch thoddo sonvsar-gotint lapitt;
 Zaina tajea hixeob dhorunk sarko,
 Niropadhi to xant, Devar patievn.

LVI

Punn te kotval bhovuch suvrathi¹ monis,
 Je raj'eo choloit tea dexi lokam mhoreant,
 Hea paddea lokanche budh'in bharavn vochun,
 Kallav kori Firngeank zap dhaddcheak.
 Punn Gama-chi itsa fokot asli itlich,
 Jitlem Moir koptti mann'neo dallit,
 Vhorcho aplea raza-k nischit sondex
 Apnnem ugtadda haddil'lea sonvsara-cho.

1. selfish/avaricious/greedy.

LVII

हांतूंत वावुरता एकलोचः जाणें जावन
 ही निश्चित खबर व्हरून गांवच्या घरा,
 मानुएल धाडटलो आसलो, तो व्हडलो राजा,
 हत्यार, तारवां तसोच झुजारी लोक,
 वरवीं जांचे दर्या धर्तरी गा
 भोंवतणेची आपल्या कायद्या खालाः
 आपूण जाल्यार फकत वेचिल्लो वावुरपी,
 उदेंतेचीं देसां उगताडा हाडपी.

LVIII

धारायता उल्लोवक देशी राजा लागीं,
 कित्याक निरोप ताचो वच्चो घेवन,
 दिसत ताका आडखळी पाडे जातीच्यो,
 सगल्या ताच्या येवजण्यांचेर आडो.
 राजान आयकल्ल्यान लटक्यो, फाव-न्हय त्यो खबरो,
 अजाप जावपा कांयच नाशिल्लें, चिंतल्यार
 जेन्ना इतलो भावार्थी आसलो पारख्यांक,
 चड करून त्या मोयरां उतराचेर.

LIX

भंय-भिरांत थंडायत काळीज ताचें;
 दुसरे वटेन ओड ती सुवार्थाची,
 जांतूंत सैंबांत रोंबिल्लो आसलो भोवच,
 पेट्टाली इत्सा अमर भगभगीत;
 दिसत ताका कितलो व्हडलो फायदो
 मेळत, खन्यानीच नितीन गेल्यार करूंक
 कबलात तांचे लागीं लांब काळाची,
 जी काडटा फुडें लुञ्जितानांचो राजा.

LVII

Hantunt vavurta ekloch: zannem zavun
 Hi nischit khobor vhorun ganvchea-ghora,
 Manoel dhaddttolo aslo, to vhoddlo raza,
 Hathiar, tarvam tosoch zhuzari lok,
 Vorvim zanche doria dhortori ga
 Bhonvtonne-chi aplea kaidea khala:
 Apunn zalear fokot vechil'lo¹ vavurpi,
 Udente-chim desam ugtadda haddpi.

LVIII

Tharaita ulonvk dexi raza lagim,
 Kiteak nirop tacho voch'cho ghevun,
 Disot taka addkholli padde zati-cheo,
 Soglea tacheam ievzonneam-cher addo.
 Raza-n aikol'lean lottkeo, favo-nhoim teo khobro,
 Ojap zavpa kainch naxil'lem, chintlear
 Jen'na itlo bhavarthi aslo parkheank,
 Chodd korun tea Moiram utra-cher.

LIX

Bhoim-bhirant thonddait kalliz tachem;
 Dusre votten odd ti suvratha-chi,
 Zantunt soimbant rombil'lo aslo bhovuch,
 Pett'ttali itsa omor bhogbhogit ;
 Disot taka kitlo vhoddlo faido
 Mellot, khoreaninch nitin gelear korunk
 Koblat tanche lagim lamb-kalla-chi,
 Ji kaddtta fuddem Lusitanam-cho raza.

LX

भायर हाच्या, बुद्द दिवप्यां मदीं,
जायते जाण उलयताले आड मतान;
कित्याक तांच्या बुद्द दिवप्यां भितर
दुडवां पोटलो आपलो प्रभाव घालीत.
व्हडल्या कपिताक धाडलो आपोंवक, निमाणो,
पावना फुडें, सांगलें ताका रोकडेंच:
“उगतेपर्णी सत् निगूत सांगश्यात,
तुमच्या गुन्यावांक दितलों भोगसणें.”

LXI

“सांगलां म्हाका खरें, कि तुमगेलें हजीब,
धाडिल्लें तुमच्या राजान, हें ढोंगी म्हणून;
कित्याक ना राजा तुका, ना मोगाळ देस भूंय,
पूण वाळेस कसो तूं ताणीत आयला जिवीत:
इतले पयसुल्ल्यान हिसपानांतल्यान कोण,
राजा वा धनी, हिसपा भायरो मूर्ख
धाडजतलो ताणूंक पयस प्रवास,
अधीर, तारवां फौजी तांतूंत घालून?

LXII

“खन्यानींच तुगेल्या राजाक राज्यां आसात
व्हडलीं बळीश्ट पाविल्लीं भरभराटीक,
ह्या अनवळख्या सत्या गवाय म्हणून कुरू
कसल्यो, मोलादीक भेटो हाडल्याय, व्हय, म्हाका?
व्हडल्या राजां सोयरीगत ती दाखळ
गिरेस्त मोल-मोलादीक भेटां वरवीं;
कुरू तशीच घाणाक दवरिल्ली वस्त
जायना मोलांवक वाळेस तारवट्या-उतर!

LX

Bhair hachea, budh'-divpeam modim,
 Zaita zann uloitale add motam ;
 Kiteak tanchea budh'-divpeam bhitor
 Duddvam pottlo aplo probhav ghalit.
 Vhoddlea kopitak dhaddlo aponvnk, nimanno,
 Pavona fuddem, sanglem taka rokddench:
 "Ugteponnim sot' nigut sangxeat,
 Tumchea guneanvak ditlom bhogsonnem."

LXI

"Sanglam mhaka khorem, ki tum'gelem hajib¹,
 Dhaddil'lem tumchea raza-n, hem ddhongi mhonnun;
 Kiteak na raza tuka, na mogall des-bhuim,
 Punn valles koso tum tannit aila jivit :
 Itle poisul'lean Hispana-ntlean konn,
 Raza va dhoni, hispa-bhairo murk,
 Dhaddzotolo tannunk pois provas,
 Othir², tarvam fouji tantunt ghalun?"

LXII

"Khoreaninch tu-gelea raza-k raj'eam asat
 Vhoddlim bollixtt pavil'lim bhorbhorattik,
 Hea on'vollkhea sot'ea govai mhonnun kuru
 Kosleo, moladik bhetto haddleai, vhoi, mhaka?
 Vhoddlea razam soirigot ti dakholl
 Girest mol-moladik bhattam vorvim ;
 Kuru toxich ghannak dovril'li vost
 Zaina molavunk valles tarvottea-utor!

1. embassy; 2. uncertain/ unstable.

LXIII

“घडये देस-भायरे जावन आयिल्ले आसत,
जशें घडलां वयल्या थरा मनशांक,
राज्यांत म्हज्या तुमकां आसतीत आसरो:
कित्याक विराक सगली भूंय, देस-भुंयच;
लुटमारे तुमी जायत जाल्यार दरयार,
सांगात म्हाका लज मरणा भिरांत
नासतनां, जियेवच्याक सगल्या काळांत,
गरजेक सांपडून सगलें करपाक तयार.”

LXIV

म्हणून अशें, गामा, जाका दुभाव
मारीत, कपीत करण्यां मुसलमानांच्या
द्वेसांतल्यान जाल्ल्यो निर्माण, जंयच्यान उपजत
गजाली, ज्यो वायट परिणाम हाडी राजाचेर,
आप-विस्वासान व्हडल्या, गरजेवंता,
जांतल्यान सुगूर भोवमान पातयेताले,
जो वेनूस देवता तांच्यांत भरशिताली,
उतरांनी हीं सुटत ताच्या हड्ड्यांतुल्यान:

LXV

“आदलीं पातकां, जीं आचारलीं वायट मनशांन
पोरण्या युगांतुल्यान भायर सरिल्ल्या,
कारण जांवक नाशिल्लीं जाल्यार दुश्ट
दग्द दारूण जेरबंद क्रिस्तांवांचे,
कायमचे दुस्मान जातले आसले सगले
आदांवचे संततींत लटकें वोंपून,
ह्या दुश्ट धर्मियांच्या बळीश्ट राजाक
इतले वायट दुभाव कलपुंचे नांत!

LXIII

“Ghoddie des-bhaire¹ zavn ail’le asot,
 Zoxem ghoddlam voilea thora² mon’xank,
 Raj’eant mhojea tumkam astit asro :
 Kiteak virak sogli bhuim, des-bhuinch;
 Luttmare tumi zait zalear doriar,
 Sangat mhaka loz mornna bhirant
 Nastonam, jienvcheak soglea kallant,
 Gorjek sampddun soglem korpak toiear.”

LXIV

Mhonnun oxem, Gama, zaka dubhav
 Marit, koptti kornneo Musolmanan-chea
 Dvesantlean zal’leo nirmann, zhoinchean upzot
 Gozali, jeo vaitt porinnam haddi raza-cher,
 Ap-visvasan vhoddelea, gorje-vonta,
 Zantlean sugur bhovman patietale,
 Zo Venus devta tacheant bhorxitali,
 Utram him suddot tachea hodd’ddeantu-lean:

LXV

“Adlim patkam, jim acharlim vaitt mon’xan
 Pornnea iuga-ntulean bhair soril’lea,
 Karonn zanvk naxil’lim zalear duxtt
 Dogd darunn jerbond Kristanvam-che,
 Kaiom’-che dusman zatle asle sogle
 Advanv-che sontotint lottkem vompun,
 Hea duxtt dhormiam-chea bollixtt raza-k
 Itle vaitt dubhav kolpum-che nant!

LXVI

“पूण खंयचेंच व्हडविकेचें जायना जोडूंक
 दूख, त्रास भोगले बगर व्हडले,
 सगल्याच भरवंशा लागसार भोंवता भिरांत,
 आपल्या हड्ड्या हुमेन जियेता सदांच,
 इतलो विस्वास उणो दाखयतात म्हज्या
 सत्याक, कांयच मान तो दिनासतनां
 कारणां सांगिल्लीं उलटीं, जीं दिसत खरीं,
 मानूंक नाशिल्लें जाल्यार, जांचें फाव न्हय.

LXVII

“कित्याक लुटमारांचेरूच जियेल्लो जाल्यार,
 वाळेस लोफर, वा धांवडायल्लो देसभायरो जावन,
 कशें सत मानतात की आयलां इतले पयसुल्ल्यान
 इतकी पयस अनवळखी सुवात सोदच्याक?
 खंयच्या भरवंशान, खंयच्या हुसक्यान
 येतलो तुफानी दर्यार प्रयोग करून,
 थंडी आंतार्तिकी तशीच गर्मी
 गरम देसांतल्या निवाशांची भोगून?

LXVIII

“सांगतां रूजवात ताची मागश्यात जाल्यार,
 व्हडल्या मोला भेटो दिवन प्रमाण,
 आयलां फकत सोदूंक तुमची आथवीच
 सुवात, सैंबान बसयल्लें पोरणें राज्य.
 पूण नशीब बरें आसल्यार सवें म्हजेच,
 म्हगेले देस-भुंयेक, इश्ट-राज्याक
 परतुपाचें, पळेतलेत व्हडल्या
 मोलाच्यो भेटो हाडीन तुमकां रुजवात.

LXVI

"Punn khoinchench vhoddvike-chem zaina zoddunk
 Dukh, tras bhoglea bogor vhodde,
 Sogleach bhorvonxea lagsar bhonvta bhirant,
 Aplea hodd'ddea humen jieta sodanch,
 Itlo visvas unno dakhoitat mhojea
 Sot'eak, kainch man to di-nastonam
 Karonnam sangil'lim ulttim, jim disot khorim,
 Manunk naxil'lem zalea, zanchem favo nhoim.

LXVII

"Kiteak luttmaram-cher-uch jiel'lom zalea,
 Valles lofor, va dhanvddail'lo desbhairo zavv,
 Koxem sot'man'tat ki ailam itle poisul'lean
 Itki pois on'vollkhi suvat sodcheak ?
 Khoinchea bhorvonxean, khoinchea huskean
 Ietlom tufani doriar proiog korun,
 Thonddi Antartiki toxich gormi
 Gorom' desantlea nivaxeam-chi bhogun?

LXVIII

"Sangtam ruzvat tachi magxeat zalea,
 Vhoddlea mola bhetto divun promann¹,
 Ailam fokot sodunk tumchi athvich
 Suvat, soimban bosoi'lem pornnem raj'eo.
 Punn noxib borvem aslear sovem mhojech,
 Mho-gele des-bhuim-ek, ixtt-raj'eak
 Portupa-chem, polletolet vhoddlea
 Mola-cheo bhetto haddin tumkam ruzvat.

1. certificate/ certification.

LXIX

“तुमकां घडये दिसत अनर्था करणी,
 की निमाण्या हेस्पेरिया राजान धाडचो म्हाका
 तुमचे लागीं, वरतें काळीज राजालें,
 खंयचीच करणी शक्य व्हडलें न्हय.
 सारकें दिसता की फिरंग्यां राजा प्रस्ताव
 व्हडलो, श्रेष्ठ जाल्ल्यान माना भावान,
 उंचल्या मोला विस्वास पातयेवपाचें,
 तितली ताका घटाये भासता गरज.

LXX

“जाणांत तुमी की जायत्या वर्सा आदीं,
 आदल्या राजांनी आमच्या धारायलें थीर,
 कश्ट, संकटांचेर जैत व्हरूंक,
 जे विरोध करीत व्हडलीं कार्यां करच्याकः
 पळेवन सोदून की पातळ्ळ्यात दर्या दुस्मान
 विसव-सवस्तकायेचे, येवजिल्लें ताणीं
 सोदून काडूंक ते खंय सोंपतात ते धडेर,
 ते धुतल्यो तडी, वेळो निमाणे-कडल्यो.

LXXI

“श्रेष्ठ कल्पना ती आस्पावली बेतांत
 नशीबवंत राजाल्या, जांतलो वंशज दरयार
 धाडजलो पयलो, देस-भुंयेंतलो धांवडांवक
 निमाणे-कडेन आबीलांत रावपी मोयरांक.
 ह्या कुंवरेन आपल्या कश्टान हिकमतीन,
 फळीं फळ्याक जोडून, सांगड करून,
 उगताडा हाडलो संवसारा भाग सगलो,
 जंय घालता उजवाड नखेत्रां साबार मळवार.

LXIX

“Tumkam ghoddie disot onortha kornni,
 Ki nimannea Hesperia raza-n dhaddcho mhaka
 Tumche lagim, vortem kalliz raza-lem,
 Khoinchich kornni xok’eo vhoddlem nhoim.
 Sarkem dista ki Firngea raza prostav
 Vhoddlo, srextt zal’lean mana bhavan,
 Unchlea mola visvas patievpachem,
 Titli taka ghottai-e bhasta goroz.

LXX

“Zannant tumi ki zaiteam vorsam adim,
 Adlea razam-ni amchea tharailem thir,
 Koxtt, sonkottam-cher zoit vhorunk,
 Je virohdh korit vhoddlim kar’iam korcheak:
 Pollevn sodun ki patoll’lleat doria dusman
 Visov-sovostkaie-che, ievjilem tannim
 Sodun kaddunk te khoim somptat te dhodder,
 Te dhutleo toddi, vello nimanne-koddleo.

LXXI

“Srextt kolpona ti aspavli betant
 Noxibvont raza-lea, zantlo vonxoz doriar
 Dhaddzolo poilo, des-bhuim-entlo dhanvddanvk
 Nimanne-kodden Abylant ravpi Moirank.
 Hea kunvran aplea koxttan hikmotin,
 Follim folleank zoddun, sangodd korun,
 Ugtadda haddlo sonvsara bhag soglo,
 Zhoim ghaltat uzvadd nokhetram sabar mollbar.

LXXII

“वाडत गेलीं जैतां येसवंत पयलीं,
हड्ड्यांत फुल्लीं धाडसां, उगताडा हाडीत
लहवू लहवूच परकी, भायल्यो वाटो,
ज्यो आयल्यो एका फाटल्यान एक करून,
आफ्रिकेंतल्या लोकाक दखिणेच्या,
जाणीं केन्नां पळेंवक ना सात नखेत्रां,
पळेलीं आमी, फाटीं उडयत वेतनां
गरम आयन-मंडलांत रावतल्यांक.

LXXIII

“अशेच, धीट काळजान, निर्धारान
व्हडल्या, जिखल्यांव आमी भाग्य खरें,
येयसर आमी तुमचे आथवेच भुंयेर
बसोंवक आमच्या प्रयत्नां निमणो खांबो:
चिरून फोडून शक्त दर्या रुपें,
मोड भयंकर अवेळान सतायतलें.
पावल्यांव तुमचे लागीं, आमकां जायुच
तुमची कुरू व्हरूंक आमच्या राजाक.

LXXIV

“हेंच सत्य, म्हाराजः करचो नाशिल्लों
येदें, इतल्या चंचळ बर्व्यांक, इनाम
दुबळो, तशेंच नासल्यार, रांवुं येतालो
येदो व्हडलो, पाखंडी, व्यर्थ पुरस्कार.
परतें, विसव घेतलों आसलों पडून
केन्नांच विसव नाशिल्ल्यान उग्र घरांत
तेथीस आवयच्या दरयांत, लुटमारो खंयचो,
जाल्लो गिरेस्त हेरांच्या वावरा नाड्यार.

LXXII

"Vaddot gelim zoitam iesvont poilim,
 Hodd' ddeant ful'lim dhaddsam, ugtadda haddit
 Lhovu lhovuch porki, bhaileo vatto,
 Jeo aileo eka fattlean ek korun,
 Afrikentlea lokak dokhinne-chea,
 Zanim ken'na pollenvk na sat nokhetram,
 Pollelim ami, fattim uddoit vetanam
 Gorom' aieon-monddollant¹ ravtoleank.

LXXIII

"Oxech, dhitt kallzan, nirdharan
 Vhoddlea, jikhleanv ami bhag'eo khorem,
 Iei-sor ami tumche athvech bhuim-er
 Bosovnk amcheam proitnam nim'nno khambo :
 Chirun foddun xokt doria rupem,
 Modd bhoiankor o-vellan sotaitolem.
 Pavleanv tumche lagim, amkam zai-uch
 Tumchi kuru vhorunk amchea raza-k.

LXXIV

"Hench sot'eo, mharaj: korcho naxil'lom
 Ied'dem, itlea choncholl² borveak, inam'
 Dubllo, toxench naslear, ravum ietalo
 Ied'do vhoddlo, pakhonddi³, veorth⁴ puroskar⁵.
 Portem, visov ghetlom aslom poddun
 Ken'nanch visov naxil'lea ugr⁶ ghorant
 Tethys avoi-chea dorian, luttmaro khoicho,
 Zal'lo girest heranchea vavra-naddear.

1. tropical areas; 2. uncertain/ volatile; 3. feigned; 4. in vain/ useless; 5. reward/ prize;
 6. furious/ aggressive.

LXXV

“अशेंच, म्हाराज, सत्य सांगिल्लें हांवें
 दिसता सारकें, प्रमाणीक, न्हय दुतोंडी,
 निरोप दियात म्हाका रोकड्या रोकडो,
 वचपा रूच म्हजी भंगय नाकात.
 अजुनूय तुमकां असत्य दिसता जाल्यार,
 सांगिल्लीं कारणां रुजवात नियाळ करात,
 तुमकां दिसत तुमचे तीख बुद्दीन;
 सत्य समजुपाक तें भोवच सोंपें.”

LXXVI

चित्त दिवन आयकतालो राजा,
 खात्री धरून गामा सांगत ताचेर,
 धरता एका थरार सामको विस्वास,
 धीर पातयेतालो सांगिल्लें ताचेर;
 ध्यान दिता मेजून उतरां शिंवर,
 अधिकार आजमावन तुकून व्हडलें मोल:
 दिसता ताका फटयताले आपल्याक
 कुसके कोतवाल, विवेक तांचो भंग.

LXXVII

त्याच वेळार ओडीत फायद्या लोभ
 जो मेळटीत ताका फिंग्यां कबलात करून,
 तांचें मन बागयता पाळूंक मानान
 कपिता उतरां, आनी न्हय मोयरां फटींगपणां.
 निमाणे कडेन सांगता गामाक की नीट
 वचचें तारवारं, आनी धाडचें सुरक्षित
 लुगट तडीक बाधा ये नासतनां,
 त्या बदला व्हरचे, विकचे मसाल्या जिनस.

LXXV

“Oxench, mharaj, sot’eo sangil’lem hanvem
 Dista sarkem, promannik, nhoim du-tonddi,
 Nirop diat mhaka rokdeea-rokddo,
 Vochpa ruch mhoji bhongoi-nakat.
 Azun-ui tumkam osot’eo dista zalear,
 Sangil’lim karonnam ruzvat niall korat,
 Tumkam disot tumche tikh budh’din ;
 Sot’eo somzupak tem bhovuch sompem.”

LXXVI

Chit’t divun aikotalo Raza,
 Khatri dhorun Gama sangot tacher,
 Dhorta eka-thorar sam’ko visvas,
 Thir patietalo sangil’lem tacher ;
 Dhean dita mezun utram xinvor,
 Odhikar azmavn tukun vhoddlem mol :
 Dista taka fottoitale apleak
 Kuske kotval, vivek¹ tancho bhong.

LXXVII

Teach vellar oddit faidea lobb
 Zo mellttit taka Firngeam koblat korun,
 Tanchem mon bagaita pallunk man-an
 Kopita utram, ani nhoim Moiram fotingponnam.
 Nimanne-kodden sangta Gama-k ki nitt
 Voch’chem tarvanr, ani dhaddchem surokxit
 Lugott toddik badha ie-nastonam,
 Tea bodla vhorche, vikche mosalea-jinos².

LXXVIII

धाडचें ताणीं लुगट, सांगता तांकां,
 जें पडटा उणें गंगा-धडे राज्यांत,
 येतलें उपेगाक खाशेलें जाल्ल्यान मुलकांतलें,
 जंय सोंपता धर्तरी, आरंभता दरया.
 त्या राजा म्हऱ्यांतलो कडसरता भक्ती-भावान
 कपीत गामा, वचून मागता दिंवचें
 कोतवाला लागीं, ताब्यांत जाच्या हें काम,
 व्हडें, आपलें आसून नांगरायल्लें दर्यांत.

LXXIX

मागलें गामान व्हडें तारवार वचूंक,
 पूण दुश्ट राजधर, जो नव्योच माण्यो घेवजीत,
 कपटी रितीन कांयच सोदी ना दिंवक,
 निबां सांगून, कळाव, आडखळी हाडून,
 वांगडा ताच्या उड्यार वेता, कित्याक
 राजवाड्याच्या पयस जितलो आसत,
 तितलें बरें राजाक कळना, आडांवक
 सोदी, आपले वायट वृत्ती सांगाडे.

LXXX

पयस पावतोच सांगलें ताका दिता
 जाय गा तितलीं व्हडीं, तांतूंत वचूंक,
 धुकलचें फुडें ताणें वचपा खातीर
 फाल्यांच्या दिसाक, सूर्य उदेवतानांच.
 इतलो कळाव करीत रावता, दिसलें
 गामाक, की ह्या देशी मनशान घेतल्या भागाक
 कपटी बेता मुसलमानांक नश्ट्या,
 समजूंक नाशिल्लो कट तो मेरेन तांचो.

LXXVIII

Dhaddchem tannim lugott, sangta tankam,
 Jem poddta unnem Ganga-dhodde raj'eant,
 Ietlem upegak khaxelem zal'lean mulkantlem,
 Zhoim sompta dhortori, aro mbta doria.
 Tea raza mhoreantlo koddsorta bhokti-bhavan
 Kopit Gama, vohun magta dinvchem
 Kotvala lagim, tabeant zachea hem kam',
 Vhoddem, aplem asun nangrail'lem dorient.

LXXIX

Maglem Gama-n vholdem tarvanr vohunk,
 Punn duxtt rajdhor, zo noveoch mann'neeo ievjit,
 Koptti ritin kainch sodi na divunk,
 Nibam sangun, kallav, addkholli haddun,
 Vangdda tachea uddear¹ veta, kiteak
 Razvaddea-chea pois jitlo asot,
 Titlem borem raza-k kollona, addanvk
 Sodi, aple vaity vrit'ti sangadde².

LXXX

Pois pavtoch sanglem taka dita
 Zai ga titlim vholdim, tantunt vohunk,
 Dhukolchem fuddem tannem vohpa khatir
 Faleam-chea disak, sur'ia udevtananch.
 Itlo kallav korit ravta, dislem
 Gama-k, ki hea dexi-mon'xan ghetlea bhagak
 Koptti beta Musolman-ank noxttea,
 Som'zunk naxil'lo kott³ to meren tancho.

LXXXI

होच कोतवाल लोकां मदलो, जांकां
दिल्ली लांच मुसलमानी वेपान्यान
मुखेल, देखरेखीन जाचे चलयत
बळीश्ट समुद्रीं राजा सगलीं शारां;
मोयर अपेक्षा करीत ताचोच आदार
आपल्यो कपटी येवजण्यो त्यो जोडूंक.
तोच त्या वायट मार्गान एकजुटीन
करीत कट, आस्थे वाट सोडिना.

LXXXII

गामान कोतवालाक निमगिलें
की आपल्याक घालचो म्हणून तारवार, पूण व्यर्थ,
तो हुकूम सोडिल्लो राजान, सांगता ताका,
तो राजा पेरिमल-म्हाराजा श्रेष्ठ वारस.
“कित्याक गा आडायता तो, आनी करता कळाव,
पुर्तुगालच्यान हाडिल्लें लुगट उतरूंक?
थारायल्लें राजान, दिल्लो हुकूम एकदां
दुसऱ्याच्यान. गा आडांवक जायना कसोच.”

LXXXIII

भोव थोडो आयकत कुसको कोतवाल ताचीं
मागतीं उतरां, परतें जाल्यार घुंवून
कल्पनेंत कांय सुक्ष्म ठक विचार
फसवणी, आकांत देंवचार-मनाची भयंकरः
कशें बुडोंवचें लोखणा हत्यार आपणें
त्या बेजार जाल्ल्या फिरंग्यां रगतांत पळेत,
वा कशीं तीं तारवां हुलपांवचीं उज्यान, कल्पी,
खंयचेंच वचचें न्हय म्हण गांव-घरा.

LXXXI

Hoch kotval lokam modlo, zankam
 Dil'li lonch Musolmani veparean
 Mukhel, dekhrekhin zache choloit
 Bollixtt Samudrim raza soglim xharam ;
 Moir opekxa korit tachoch adar
 Apleo koptti ievzonneo teo zoddunk.
 Toch tea vaitt margan ekzutt'ttin
 Korit kott, asthe vatt soddina.

LXXXII

Gama-n kotvalak nim'gilem¹
 Ki apleak ghalcho mhonnun tarvanr, punn veorth,
 To hukum' soddil'lo raza-n, sangta taka,
 To raza Perimal-mharaja srextt varos².
 "Kiteak ga addaita to, ani korta kallav,
 Purtugal-chean haddil'lem lugott utrunk ?
 Tharail'lem raza-n, dil'lo hukum' ekdam
 Dusrea-chean ga addavnvk zaina kosoch."

LXXXIII

Bhov thoddo aikot kusko³ kotval tachim
 Magtim utram, portem zalear ghunvun
 Kolponent⁴ kaim suxom' tthok vichar
 Fosovnni, akant denvchar-mona-chi bhoiankor:
 Koxem buddonvchem lokhnna hathiar apnnem
 Tea bejar zal'lea Firngeam rogtant pollet,
 Va koxim tim tarvam hulpanvchim ujean, kolpi,
 Khoinchench voch-chem nhoim mhonn ganv-ghora.

LXXXIV

तांतलो कोणूच परतुंचो न्हय घरा,
 होच बेत मुसलमानांचो कपटी;
 कळचें न्हय गा म्हणून केन्नाच राजाक
 फिंगर्या-गेल्या खंय पावता उदेंते देस.
 निमाणे कडेन वचना गामा, दी ना
 राजधर त्या देशी लोकांगेलो तांकां
 परवानगी बगर तागेले जायना वचूंक,
 आडावन दवरिल्लीं तांचीं सगलीं व्हडीं.

LXXXV

निशेध, मुद्दे मांडिल्ले गामान ताका
 देशी राजधर दिता जाप की हाडचीं
 तडीक लागीं तारवां, जीं उस्तात पयस,
 थंयच्यान बरे भाशेन ते येवचे वचचे.
 “कुरू दुस्मानाची तशीच चोराची,
 पयस रावता घेवन आपलीं तारवां,
 सांगता ताका, कित्याक खरेलो इश्ट
 भियेना केन्नांच संकेश्टांक इश्टा-गेल्या.”

LXXXVI

ह्या उतरांवेल्यान काडटा विवेक गामा,
 भितरलें गूढ पारखून, तारवां लागीं
 कोतवालाक जाय, लोखणा हत्यार, उजो
 घालून लासूंक, ह्येस उगताडा हाडून.
 साबार चिंतनांत घुस्पता गामा गंदळून,
 कपीत निश्चित वखद हे परिस्थितीचेर,
 जितलें वायट येतालें वांट्याक ताच्या,
 भियेल्लो सगलें, ध्यान दितालो सर्वांगीं.

LXXXIV

Tantlo konn-uch portuncho nhoim ghora,
 Hoch bet Musolmanam-cho koptti ;
 Kollchem nhoim ga mhonnun ken'nanch raza-k
 Firngeam-gelea khoim pavta Udente des.
 Nimanne-kodden vochona Gama, di na
 Rajdhor tea dexi lokam-gelo tankam
 Porvan'gi bogor ta-gele zaina vochunk,
 Addavn dovri'lim tanchim soglim vhoddim.

LXXXV

Nixedh¹, mud'de² manddil'le Gama-n taka
 Dexi-rajdhor dita zap ki haddchim
 Toddik lagim tarvam, jim urtat pois,
 Thoinchean bore bhaxen te ienvche voch'che.
 "Kuru dusmana-chi toxich chora-chi,
 Pois ravta ghevun aplim tarvam,
 Sangta taka, kiteak khorelo ixtt
 Bhiena ken'nanch sonkexttak ixtta-gelea".

LXXXVI

Hea utram-velean kaddtta vivek Gama,
 Bhitorlem gudd parkhun, tarvam lagim
 Kotvalak zai, lokhna-hathiar, uzo
 Ghalun lasunk, dves ugtadda haddun.
 Sabar chintnant ghuspota Gama gondllun,
 Kolpit nischit vokhod he poristhiti-cher,
 Jitlem vaitt ietalem vantteak tachea,
 Bhiel'lo soglem, dhean ditalo sorvangim.

1. protests; 2. arguments.

LXXXVII

जसो पडबिंबीत उजवाड सुळसुळीत
 तिख्या हारसो, वा स्फटीक सोबीत, हांतल्यान
 सुर्या किर्णां बसून जावन घायाळ,
 दुसऱ्या उजवाडीत भागार मारूंक,
 आळशी हातान हालयल्लो फुडें घरांत,
 जिज्ञासू भुरग्या मार्फत हालचालिच्या,
 भोंवता वणटीर पाडसा वेल्यान सगल्या
 कडकडीत, हांगा थंय, अस्वस्थ कसो;

LXXXVIII

असोच विवेक सैर-भैर भोंवत,
 आडावन धरिल्ल्या गामाचो, जेन्ना उगडास
 आयलो कुएल्यु घडये रावत वेळेर,
 वचूंक व्हडीं ती घेवन, जशें फर्मायल्लें
 रोकडें गुपीतपणीं धाडलें सांगून,
 परतुंचें म्हणून तारवांक, जीं ताणीं सोडिल्लीं,
 कपटी करण्यांक बळी तीं पडना जांवच्याक,
 जें रावत मुसलमानां उग्र रुपान.

XCIX

तसोच जांवक जाय, जो मार्ति धर्मान आपूण
 व्हडल्यान करता अनुकरण, स्पर्धा:
 चिंतना-मनान घेवन उडकी सगल्याक.
 सुलूस घेवंक संकटांची, आडांवक
 फौजी माण्णेन आनी सुक्ष्म कले रितीन
 दुस्मानांक समजूंक, तांकां फटोंवक,
 मानूंक जाय सगलें, निमाणे कडेन, पूण केन्नांच
 तुस्त ना-करचो कपीत जो म्हणटा: “पडूंक ना.”

LXXXVII

Zoso poddbimbit¹ uzvadd sullullit
 Tikhea² harso, va sfottik³ sobit, hantlean
 Sur'ia kirnnam bosun zavun ghaiiall,
 Dusrea uzvaddit bhaga-r marunk,
 Allxi hatan haloil'lo fuddem ghorant,
 Jidneasu⁴ bhurgea marfot⁵ hal-chali-chea,
 Bhonvta vonnttir paddsa-velean soglea
 Koddkoddit, hanga thoim, osvosth koso;

LXXXVIII

Osoch vivek soir-bhoir bhonvot,
 Addavn dhoril'lea Gama-cho, jen'na ugddas
 Ailo Coelho ghoddie ravot veller,
 Vhorunk vhoddim ti ghevun, zoxem formail'lem.
 Rokddem gupitponnim dhaddlem sangun,
 Portunchem mhonnun tarvank, jim tannim soddil'lim,
 Koptti kornneank bolli tim poddona zanvcheak,
 Jem ravot Musolmanam ugr rupan.

LXXXIX

Tosoch zanvk zai, zo Marti dhorman apunn
 Vhoddleam korta onukoron⁶, spordha⁷:
 Chintnam-monan ghevun uddki sogleak.
 Sulus⁸ ghevunk sonkottam⁹-chi, addavunk
 Fouji mann'nnean ani suksom' kole ritin
 Dusmanank som'zunk, tankam fottovnvk,
 Manunk zai soglem, nimanne-kodden punn ken'nanch
 Tust¹⁰ na-korcho kopit zo mhonnntta: "Poddunk na".

1. reflected; 2. steel; 3. crystal; 4. curious/enquiring; 5. through/by means of; 6. imitation;
 7. competition; 8. inkling; 9. dangers; 10. praise.

XC

आग्रो धरीत कोतवाल गामाक धरूक,
 तारवांक तडीक हाडिना जाल्यार रोकडीं;
 तो थीर-नीट, रागार, ताणशेल्लो भोवच,
 भियेना धमक्यांक ताच्या कशेच रितीन,
 आपल्या खांदार घेंवक सोदता भार
 सगल्यां कपटी करण्यां वायट परिणाम,
 ज्यो मांडल्या मोयरां धाडसान, पूण संकट दिना
 आपल्या राजा तारवांक, जीं सुगूर दर्यांत.

XCI

ती रात सगली उरलो थंयच आडावन,
 दुसऱ्या दिसा एक आदेस, धारायता जेन्ना
 परतून वचूंक राजाक; पूण आडवारिल्लो
 शिपायकांनी थंयच, थोडे न्हय गा!
 दुसरो उपाय सुचयता देशी राजधर,
 आपल्या राजा ख्यास्त, दंड भियेवन,
 कळ्ळ्यार ताका माण्णी कपटी जी गमूंक
 सोंपी, चडूच कळाव दवरल्यार थंयच.

XCII

सांगता ताका, की हाडचें सगलें लुगट,
 जें विकचें आसा, तडीक हाडून हांगासर,
 सवकास तांकता तशें विकूं येत मागीर:
 जाका नाका वेपार, तो सोदता झूज.
 नश्टे बेत लक्षांत येतात गामाच्या,
 तांच्या वायट काळजांत लिपून आशिल्ले,
 कबूल, कित्याक जाणां तो सत्य कशें,
 की लुगट दिवन, घेता विकती मेकळीक.

XC

Agro¹ dhorit kotval Gama-k dhorunk,
 Tarvank toddik haddina zalear rokddim ;
 To thir-nitt, ragar, tannxel'lo bhovuch,
 Bhiena dhom'keank tachea koxech ritin,
 Aplea khandar ghevunk sodta bhar
 Sogleam koptti kornneam vaitt porinnam,
 Jeo manddlea Moiram dhaddsan, punn sonkott di na
 Aplea raza tarvank, jim sugur dorient.

XCI

Ti rat sogli urlo thoinch addavn,
 Dusre disa ek ades, tharaita jen'na
 Portun vochunk Raza-k ; punn addvaril'lo
 Xipaikam-ni thoinch, thodde nhoim ga !
 Dusro upai suchoita dexi rajdhor,
 Aplea raza kheast, dondd' bhievn,
 Koll'llear taka mann'nni koptti, ji gomunk
 Sompi, chodduch kallav dovorlear thoinch.

XCII

Sangta taka, ki haddchem soglem lugott,
 Jem vikchem asa, toddik haddun hangasor,
 Sovkas tankta toxem vikum-iet magir:
 Zaka naka vepar, to sodta zhuz.
 Noxtte bet lokxant ietat Gama-chea,
 Tanchea vaitt kallzant lipun axil'le,
 Kobul, kiteak zanna to sot'eo koxem,
 Ki lugott divun, ghetta vikti meklilik.

1. insistence.

XCIII

घेतात मानून, की काळ्यान लावचीं दिंवक
 फाव तीं व्हडीं, तांतूंत लुगट हाडच्याक;
 आपलीं व्हडीं दिंवक तो धाडजना,
 जंय तांकां दुस्मान व्हरत वा आडावन दवरीत.
 सरतात भायर व्हडीं सोदून हाडूंक
 हाडपा-सारकें हिसपानी लुगट थंयच्यान;
 बरयता भावाक, धाडचें ताणें लुगट
 जितलें पुरत आपल्याक सोडोवन हाडूंक.

XCIV

पावलें लुगट तडीक, जंय रोकडें ताब्यांत
 घेतलें त्या नश्ट्या कपटी कोतवालान;
 तें विकूंक रावले आल्वरु, दियोगु रोकडे,
 जितलें मोल मेळत तितलें जोडच्याक.
 वायट काळजांत फकत इनाम मोलादीक,
 रिणांत आसचे परस, मागून, निमगून,
 दाखयता देशी राजधर हें कळटल्याक.
 कित्याक सोडलो गामाक लुगटा बदलाक.

XCV

सोडटा ताका लुगटाक, मारून की थंयच
 मेळ्ळें घाणाक भरपूर, जातल्यान उपजत
 भोवच व्हडलो फायदो, दुसऱ्या परस,
 कपीत चडूच तेंप थंय उरिल्लो जाल्यार.
 ताका आयिल्ल्यान कळून कि परवडचें ना
 परतो तडीक येंवक, उरचो न्हय म्हण
 अधिक आडावन, तारवार पावना फुडें,
 विसव घेता तांचेर थाकाय जोडून.

XCIII

Ghetat manun, ki kalle-an lavchim divunk
 Favo tim vhoddim, tantunt lugott haddcheak ;
 Aplim vhoddim divunk to dhaddzona,
 Zhoim tankam dusman vhorot va addavn dovrit.
 Sortat bhair vhoddim sodun haddunk
 Haddpa-sarkem Hispani lugott thoinchean ;
 Boroita bhavak, dhaddchem tannem lugott
 Jitlem purot apleak soddovn haddunk.

XCIV

Pavlem lugott toddik, zhoim rokddem tabeant
 Ghetlem tea noxttea koptti kotvalan ;
 Tem vikhunk ravle Alvaro, Diogo rokdde,
 Jitlem mol mellot titem zoddcheak.
 Vaite kallzant fokot inam' moladik,
 Rinnant asche poros, magun, nim'gun,
 Dakhoita dexi-rajdhor hem kollttoleak.
 Kiteak soddlo Gama-k lugtta bodlak.

XCV

Soddtta taka lugttak, manun ki thoinch
 Mell'llem ghann-ak bhorpur, zantlean upzot
 Bhovuch vhoddlo faido, dusrea poros,
 Kopit chodduch temp thoim uril'lo zalear.
 Taka ail'lean kollun ki porvodd-chem na
 Porto toddik ievunk, urcho nhoim mhonn
 Odhik addavn, tarvanr pavona fuddem,
 Visov ghetat tancher thakai zoddun.

XCVI

तारवारं विसोवन नियाळटा शांतपर्णी
 वेळ काळ उगताडा हाडटा कितें;
 पातयेना अधिक त्या वान्सेन भरिल्ल्या अधिकाऱ्याक,
 राजधर भ्रष्ट, श्रेष्ठतायेन तो उणो.
 नियाळात आतां हुशार चित्त मनशांनो,
 गिरेस्त तसो गरीब, तांच्यांत वसता
 लोभ रुची, सुवार्थ, दुस्मान, तान
 दुडवांचीच ती, जी फर्मायता सगलें करूंक.

XCVII

पॉलिदोर कुंवराक मारता श्रेसिया राजा,
 फकत व्हडल्या भांडारा धनी जांवच्याक,
 आयलो भांगरा पावस आक्रीसिया धुवेन
 हाडिल्लो, त्या भोवच बळीश्ट इमारतींतुल्यान;
 तारपेयान करून इतलें हपापी व्यसनान,
 चकचकीत हळडुव्या भांगरा बदलाक,
 वायट मनान विकून दुस्मानाक वुरींज,
 खुना ख्यास्त भोगली बुडून भांगरांत.

XCVIII

दुडू जिखता सशस्त्र कोटां दुर्गा,
 इश्टांक लेगीत करता घातकी, फटींग,
 दुडूच लायता श्रेष्ठांक कर्तुपां वायट.
 दिता कपीत दुस्मानांचे आदीन;
 दुडूच भंगयता निर्मळ आंकवारींक,
 संकट किर्ती पर्वा नासतनां,
 दुडूच केन्नांय भंगयता गिन्यानाक,
 जुविजां अंतस्करण कुड्डें करून.

XCVI

Tarvanr visovn niallta xantponnim
 Vell kall ugtadda haddtta kitem ;
 Patiena odhik tea van'sen bhoril'lea odhikareak,
 Rajdhor bhroxtt, srextt'taien to unno.
 Niallat atam huxear chit't mon'xam-no,
 Girest toso gorib, tancheant vosta
 Lobhi ruchi, suvrath, dusman, tan
 Duddvam-chich ti, ji formaita soglem korunk.

XCVII

Polydor kunvrak marta Threcia raza,
 Fokot vhoddlea bhanddara¹ dhoni zanzcheak,
 Ailo bhangra pavs Acrisia-dhuvan
 Haddil'lo, tea bhovuch bollixtt imaroti²-ntulean;
 Tarpeia-n korun itlem haphapi veosnan³,
 Chokchokit hollduvea bhangra bodlak,
 Vaitt monan vikun dusmana-nk burinz⁴,
 Khuna⁵ kheast bhogli buddun bhangrant.

XCVIII

Duddu jikhta so-xostr kottam durgam,
 Ixttank legit korta ghatki, fotting,
 Duddu-ch laita srexttank kortupam vaitt.
 Dita kopit dusmanam-che adin;
 Duddu-ch bhongoita nirmoll ankvarink,
 Sonkott kirti porva nastonam,
 Dudduch ken'naim bhongoita ginean-ak,
 Juvizam ontoskornn kudd'ddem korun.

XCIX

दुङ्ग अर्थायता सुक्ष्म रिती पेल्यान
 कायद्यां मजकूर; करता, भंगयता कायदे ;
 दुङ्गच हाडटा फटींगपणां लोकांत,
 हजार फावटीं राजांक करता पुंङ्ग;
 तांच्यांत लेगीत देवाक हुकूमदाराक
 भेटयल्ले आसतात, आयकत हजार फावटीं,
 करता भ्रश्ट, फटयता होच तो जादूगर;
 तरूय आसतनां, पुण्या रंग सोडिना.

XCIX

Duddu orthaita suksom' riti pelean
 Kaideam mozkur¹ ; korta, bhongoita kaide ;
 Dudduch haddtta fottingponnam lokant,
 Hozar favttim raza-nk korta punddu²;
 Tancheant legit Devak hukum'darak
 Bhettoil'le astat, aikot hozar favttim,
 Korta bhroxtt³ , fottoita hoch to jadugar⁴ ;
 Torui astonam, punn'ea⁵ rong soddina.

नववो सर्ग

I

उरले जायतो तेंप त्या शारांत अधिकारी
दोगूय, कांयच लुगट विकी नासतना;
त्या अन-भावार्थानी ते कपटी माण्णेन
वेपान्यां लागच्यान विकून घेंवक दिले ना;
तांचो सगलो बेत, एकूच इत्सा
त्या तारवट्यांक थंयच आडावन धरूंक,
भारत सोदून-काडप्यांक, भोवच काळ,
येसर मेक्कांतल्यान तारवां, तांच्यांक विभाडूंक.

II

एरिथ्रेया-माजार, जंय थापलां व्हडलें शार
आर्सिनो, तोलोमेव येजीप्सी राजान,
आपले भयणी नांवान, तेच भाशेच्या,
जें मागीर परिवर्तीत जालें सुएझ म्हणून,
बंदीर ताचें चडूच पयस तर न्हय
मक्का शारा, जें वयर चडलें किर्तीन
फटींग, नश्ट्या, भयरो-जळोपी गजालीन,
मुसलमानांच्या धर्मान हाडिल्ल्या तीर्थान.

NOVVO SORG

I

Urle zaito temp tea xharant odhikari
Dogui, kainch lugott viki-nastonam;
Tea on'bhavartheam-ni te koptti mann'nnen
Vepaream-lagchean vikun ghevunk dilem na;
Tancho soglo bet, ekuch itsa
Tea tarvotteank thoinch addavn dhorunk,
Bharot sodun-kaddpeank, bhovuch kall,
Ie-sor Mecca-ntlean tarvam, tancheank vibhaddunk.

II

Erythrea-mazar, zhoim thaplam vhoddlem xhar
Arsinoe, Ptolomeu Egipsi raza-n,
Aple bhoinni nanvan, tech bhaxe-chea,
Jem magir porivortit¹ zalem Suez mhonnun,
Bondir tachem chodduch pois tor nhoim
Mecca-xhara, jem voir choddlem kirtin
Fotting, noxttea, bhoiro-zollopi² gozalin,
Musolmanam-chea dhorman haddil'lea tirthan.

¹ transformed; ² superstitious.

III

जेड्डा नांव त्या बंद्राचें, जंयच
 वेपार फुलत सगल्या तांबड्या दर्यार,
 फायदो जाचो लाभत व्हडलो, उपकारी
 सुलतानाक त्या, ताब्यांत जाच्या हें राज्य.
 थंयच्यान मलबाराक त्या करार करून
 त्या अभावार्थ्या कडेन भोवच गिरेस्त तारवां
 भरून वस्तू, भारती दर्या वेल्यान,
 मसाल्या जिनस दर एका वर्सा व्हरच्याक.

IV

ह्या तारवां नाड्यार रावताले ते मोयर,
 की, व्हडलीं जाल्ल्यान, तशींच बळीश्ट, सशस्त्र,
 हुलपायतीत आसलीं भगभगीत उज्यान,
 तांचो वेपार-धंदो काडून घेतल्यांक.
 इतले पातयेताले ती मदत मेळत,
 की तारवट्यांकडल्यान अदीक कांयच नाका
 बगर फाव तो तेंप करचो कळाव
 तारवां पावसर किर्ती मेक्का थावन.

V

पूण सर्गा, लोकां, जो करता राज्य देवूच,
 फाव तें सगल्यांक थारायतलो सदांच,
 पयसुल्ल्यान दिता फाव तींच साधनां तांकां,
 जीं नशिबान दिल्ले परिणाम मेळयतात जोडून,
 मोयपासाच्यो भावना रिगयता ल्हवूच
 मोंसायदिच्या मनांत, जो ओगी राविल्लो,
 गामाक शिटकायता भितरल्यान फुतफुतून,
 देखून मेळत ताका वैकुंठा इनाम.

III

Jedd'da nanv tea bondra-chem, zhoinch
 Vepar fulot soglea Tambddea Doriar,
 Faido zacho labhot vhoddlo, upkari
 Sultan-ak tea, tabeant zachea hem raj'eo.
 Thoinchean Malabarak tea korar¹ korun
 Tea obhavarthea²-kodden bhovuch girest tarvam
 Bhorun vastu, Bharti doria velean,
 Masalea-jinos dor-eka vorsa vhorcheak.

IV

Hea tarvam naddear³ ravtale te Moir,
 Ki, vhoddlim zal'lean, toxinch bollixtt, soxostr,
 Hulpaitit aslim bhogbhogit ujean,
 Tancho vepar-dond'dho kaddun ghetleank.
 Itle patietale ti modot mellot,
 Ki tarvotteam-koddlean odhik kainch naka
 Bogor favo to temp korcho kallav⁴
 Tarvam pavo-sor kirti Mecca thavn.

V

Punn sorga, lokam, zo korto raj'eo Dev-uch,
 Favo tem sogleank tharaitolo sodanch,
 Poisul'lean dita favo tinch sadhonam⁵ tankam,
 Jim noxiban dil'le porinnam melloitat zoddun,
 Moipasa-cheo bhavna⁶ rigoita lhovuch
 Monsaidi-chea monant, zo vogi ravil'lo,
 Gama-k xittkaita bhorlean futfutun,
 Dekhun mellot taka voinkunnta⁷ inam'.

agreement/contract; 2. infidels; 3. force/dependence; 4. delay; 5. means/weapons; 6. feelings; 7. heaven/paradise.

VI

ह्या मोंसायदीन, दुभाव जाचो ते खाय नाशिल्ले,
 तांचेच भाशेन मोयर जाल्ल्यान, (परतें
 तांच्या कारस्थानांनीं तोय भागीदार),
 तांची वाट, नश्टी येवजण सांगता.
 भेट दिता जायते फावट तारवांर,
 जीं पयस आशिल्लीं, दयेन नियाळटा लुसकाण
 कारण नासून, जें फर्मायल्लें तांचे आड
 त्या सार्रासेना नश्ट्या वायट लोकान.

VII

मोंसायदीन कळयलें विचकेणायेन गामाक
 दर-वर्सा येतल्या मेक्कांतल्या तारवां विशीं,
 जीं आपले मनीस रावतात अग्रेकून,
 तांचो उपेग साधन हो विभाड करूंक;
 सांगता ताका तीं फौज हाडटात भरून,
 ते भायर तांचेर आसतात नाळी-गुळे;
 करूंक फुडो तांकां तयार नाशिल्ल्यान,
 बळार तांच्या घडये चेपून वचत.

VIII

गामाय विचार करीत आसलो जायतो
 फाव तो वेळ थंयच्यान कडसरपाचो,
 राजा-लागच्यान निरोप येवपा आस्त
 नाशिल्ल्यान, कित्याक तो इश्ट मुसलमानांचो,
 तडीक आशिल्ल्या अधिकाऱ्यांक सांगता परतूंक
 तारवां कडेन; आनी खबर कळना उरच्याक
 पर्तवण्याची, आडायना जांवच्याक तांकां,
 करचो प्रवास ताणीं गुपीत रितीन.

VI

Hea Monsaid-in, dubhav zacho te khai-naxil'le,
 Tanchech bhaxen Moir zal'lean,(portem
 Tanchea karasthanam-ni tovui bhagidar),
 Tanchi vatt, noxtti ievzonn sangta.
 Bhatt dita zaite favtt tarvanr,
 Jim pois axil'lim, doien niallta luskonn
 Karonn nasun, jem formail'lem tanche add
 Tea Sarracena noxttea vaitt lokan.

VII

Monsaid-in kolloilem vichkennai¹-en Gama-k
 Dor-vorsa ietleam Mecca-ntlea tarvam vixim,
 Jim aple monis ravtat otrekun,
 Tanchu ueg sadhon ho vibhadd korunk;
 Sangta taka tim fouz haddttat bhorun,
 Tea bhair tancher astat nalli-gulle;
 Korunk fuddo tankam toiear naxil'lean,
 Bollar tanchea ghoddie chepun vochot.

VIII

Gama-i vichar korit aslo zaito
 Favo to vell thoinchean koddSORpa-cho,
 Raza-lagchean nirop² ievpa asth
 Naxil'lean, kiteak to ixtt Musolmanam-cho,
 Toddik axil'lea odhikareank sangta portunk
 Tarvam-kodden; ani hi khobor kollona urcheak
 Portovvnea-chi, addaina zavncheak tankam,
 Korcho provas tannim gupit ritin.

1. prudence; 2. message.

IX

पूण वेळ लागलो ना चडूच, पातळ्ळी खबर
 सगल्याक, सत्यच कशें दिसून येवन,
 अधिकान्यांक फिरंग्यां धरून केल्ले कैदी,
 जेन्ना ते भायर सरत म्हणपा दिसत.
 ही खबर लागिल्ल्याक कानार कपिता-गेल्या,
 लागता येवजूंक हुशयार फिरंगी माण्ण्यो,
 रोकडो धरता वेपाऱ्यांक जे आयिल्ले तारवांर,
 विकूंक ताणीं हाडिल्ले मोलादीक फातर.

X

हे आसले आदले फामाद वेपार-धंदेकार
 कालीकतांतले गिरेस्त, भोव वळखींतुले;
 ते ना जावन, रोकडें कळ्ळें हेरांक व्हडल्यांक,
 तांकां आडायल्यात म्हणून दर्या तारवांर.
 तारवांर आतां वावराडी ते उत्तम
 घुंवडायत राजू बांदिल्लीं चाकां, वांटून
 घेवन आप-आपल्या वावर, कांय जाण राजवाक
 ओडीत, हेर-जाण हड्डें मारून तोडीत.

XI

हेर-जाण लांकडा मास्तुलाक हुमकळत,
 सोडीत शिडां, बोवाळ मारीत सुटत,
 जेन्ना चडूच आवाजान कळयलें राजाक
 गडगडीत नांगर काडटात तारवां.
 बायल, भुरगीं गांजलेलीं कैद्यांचीं,
 जांकां आडावन धरिल्ले फिरंग्यां तारवांर,
 सामुद्री राजा मुखार तक्रार, थोड्यां
 बापूय, हेरांचे घोव आशिल्ले तारवांर.

IX

Punn vell laglo na chodduch, patoll'lli khobor
 Sogleak, sot'each koxem disun ievun,
 Odhikareank Firngea dhorun kel'le koidi,
 Jen'na te bhair sorot mhonnpa disot.
 Hi khobor lagil'leak kanar kopita-gelea,
 Lagta ievzunk huxear Firngi mann'neo,
 Rokddo dhorta vepareank je ail'le tarvanr,
 Vikunk tannim haddil'le moladik fator.

X

He asle adle famad vepar-dond'dhekar
 Calicut-antle girest, bhov vollkhi-ntule ;
 Te na zavn, rokddem koll'llem herank vhoddleank,
 Tankam addaileat mhonnun doria tarvanr.
 Tarvanr atam vavraddi te ut'tom'
 Ghunvddait razu bandil'lim chakam, vanttun
 Ghevun ap-aplea vavr, kaim zann razvak
 Voddit, her-zann hodd'ddem marun toddit.

XI

Her-zann lankdda-mastulak¹ hum'kollot,
 Soddit xiddam, bovall marit suddot,
 Jen'na chodduch avazan kolloilem raza-k
 Goddgoddit nangor kaddttat tarvam.
 Bail, bhurgim ganzlelim² koideam-chim,
 Zankam addavn dhoril'le Firngeam tarvanr,
 Samudri raza mukhar tokrar, thoddeam
 Bapui, heranche ghov axil'le tarvanr.

1. wooden mast; 2. afflicted.

XII

लायले रोकडे सोडूंक सामुद्री राजान
 तांच्या लुगटा वांगडा फिरंगी अधिकाऱ्यांक,
 मुसलमान वेपारी दुस्मान आसुनूय तांचे,
 आपल्या कैदी लोकाक परतुंचो म्हण.
 धाडलो निरोप राजान माफी कपटांची.
 कपितान घेतले आपल्या कैद्यांक खोशयेन,
 ते माफी परस, समाधान, परते करून
 काळ्यांक कांय-जाण, दिलें शिडांक वारें.

XIII

कडसरतात दखिणे देगे वटेन, येवजून
 की देशी राजा लागीं वावर वायांच,
 जोडूंक शांती ताची, वेपार-धंदो,
 येवजिल्लें थारांवक, दिसना कांयच आस्त;
 हो देस सोदून काडिल्ल्यान उदेंतेचो
 खबर सगल्यांक कळिल्ली जांवची देखून,
 हीच घेवन परतुंचें मोगाळ देसाक,
 मेळिल्लें कितेंय व्हरून कुरू म्हणून.

XIV

कांय मलबान्यांक व्हरता, धरिल्ले तांतले,
 जांकां धाडिल्ले सामुद्री राजान, जेन्ना
 कैदी अधिकाऱ्यांक सोडून केल्ले परते;
 तीख मिसांग घेतिल्ली विकती, व्हरता;
 कालाफुरां सुकीं, बांदा जुव्यां-वळींतलीं,
 बियो, काळीं मिरीं, जें पिकता भोवच
 नव्या मोलुका जुंव्यांर, ते भायर तिखी,
 जाका सेयलांव गिरेस्त, फामाद आनी सोबीत.

XII

Laile rokde soddunk Samudri raza-n
 Tanchea lugtta vangdda Firngi odhikareank,
 Musolman vepari dusman asun-ui tanche,
 Aplea koidi lokak portuncho mhone.
 Dhaddlo nirop raza-n mafi¹ kopttam²-chi.
 Kopitan ghetle aplea koideank khoxien,
 Te mafi poros, somadhan³, porte korun
 Kalle-ank kaim-zann, dilem xiddank varem.

XIII

Koddsortat dokhinne⁴-dege votten, ievzun
 Ki dexi-raza lagim vavr vaianch⁵,
 Zoddunk xanti tachi, vepar-dond'dho,
 Ievjil'lem tharavnk, disona kainch asth;
 Ho des sodun kaddil'lean Udente-cho
 Khobor sogleank kollil'li zavnchi dekhun,
 Hich ghevun portunchem mogall desak,
 Mellil'lem kiteim vhorun kuru⁶ mhonnun.

XIV

Kaim Malbareank vhorta, dhoril'le tantle,
 Zankam dhaddil'le Samudri razan, jen'na
 Koidi odhikareank soddun kel'le porte;
 Tikh mirsang ghetil'li vikti, vhorta ;
 Kalafuram sukim, Banda zunvea-vollint-lim,
 Bieo, kallem mirim, jem pikta bhovuch
 Novea Moluca zunveanr, tea bhair tikhi,
 Zaka Ceilanv girest, famad ani sobit.

1. pardon; 2. machinations; 3. satisfaction; 4. south; 5. in vain; 6. sign/ token.

XV

हैं सगलें हाडिल्लें कश्टान केल्ल्या वावरान,
 निशठाये मोंसायदी, जाकाय वांगडा व्हेलो,
 जाका स्फूर्त मेळून देव-दुता प्रभावान,
 क्रिस्ती ग्रंथांत आपलें नांव आस्पावता.
 सुखेस्त आफ्रिकाना, देवा दयेन
 असोच तुका काडलो काळ्या काळखांतल्यान
 इतलो पयस मांय देसा थावन सोदलो
 चडूंक खरेल्या देसाक सर्गींच्या!

XVI

गर्मे-देसा देगो कडसरून
 भाग्या-तारवां गेलीं तोंक मोखून,
 जंय सैंवान बसयल्या जमीन दखिणेक,
 बरेली आस्त दाखोवपी धर्तरेक;
 खोश्ये-खवर घेवन, जाप फळादीक,
 उदेंतेचो वेपार लिज्वोआक धाडच्याक,
 नव्यान फुडो करून दारूण भिरांतीक
 चंचळ दर्या-वेले, भियेवन आनी खोश्येन.

XVII

आपल्या देसाक परतुपाचो संवरस,
 आपल्या घरच्यांक मोगाळ, घराक पांवक,
 सांगूंक काणी ह्या अप्रूप यात्रे-कश्टांची,
 तो दर्या-प्रवास, वेगवेगळें मळब, पर्जा,
 भाग्यांत मेळोंवक इनाम ताणीं जोडिल्लें,
 इतलो काळ कश्ट अबसयग उसपून,
 दर-एकल्याक भोगत खोशी भोवच संपूर्ण,
 की काळीज तांचें हें संभोंवक अशीर आयदन.

XV,

Hem soglem haddil'lem koxttan kel'lea vavran,
 Nixttaie-Monsaid, zakai vangdda vhelo,
 Zaka sfurt mellun dev-duta probhavan,
 Kristi gronthant aplem nanv aspavita.
 Sukhest Afrikana, Deva doien
 Osoch tuka kaddlo kallea kallkhantlean
 Itlo pois maim desa thavn sodlo
 Choddunk khorelea desak sorgim-chea!

XVI

Gorme-deso dego koddosorun
 Bhag'ea-tarvam gelim tonk mokhun,
 Zhoim soimban bosoilea zomin dokhinn-ek,
 Boreli asth dakhovpi dhortore-k;
 Khoxie-khobor ghevun, zap folladik,
 Udente-cho vepar Lisboa-k dhaddcheak,
 Novean fuddo korun darunn bhirantik
 Choncholl doria-vele, bhievn ani khoxien.

XVII

Aplea desak portupacho sonvros¹,
 Aplea ghorcheank mogall, ghorak pavunk,
 Sangunk kanni hea oprup iatre² koxttam-chi,
 To doria-provas, vegveglllem mollob, porza,
 Bhag'eant mellovnvk inam' tannim zoddil'lem,
 Itlo kall koxtt obsoeg³ uspun,
 Dor-ekleak bhogot khoxi bhovuch sompurann,
 Ki kalliz tanchem hem sombhonvnk⁴ oxir aidon.

1. pleasure; 2. journey; 3. accidents/ untoward incidents; 4. to contain.

XVIII

तरूय आसतना, सिप्रुसांतले देवतेन,
 जी आसली फिरंग्यां सुधवांटो ती घेवन,
 फर्मायल्लें देव-बापान, देवदूत-राखणो,
 जायतीं वरसां करता मार्गदर्शन,
 कश्टां पासत जोडून दिवन वैभव,
 समाधान मेळोवन सोंशिल्ल्या विभाडांचें,
 तयार करीत आशिल्ली, आनी दिंवक सोदी
 तांकां दर्यार दुखेस्तीच्या, खोशी.

XIX

मनांत गळोवन घेतल्या उपरांत इल्लें,
 येदो व्हडलो दर्या ताणीं ताणिल्लो,
 वावर-कश्ट फर्मायल्ले तांकां त्या देवान,
 जो थेबास शारांत जल्मल्लो, आंफियान बांदिल्लें,
 येवजून आशिल्लो जायतो तेंप जाल्लो,
 इतलें सोंशिल्ल्या वायटार जैत, इनाम,
 तांकां रुचीक सूख दिंवक, विसव,
 ह्या स्फटीक पाण्यां मंद-मोवाळ राज्यांत.

XX

निमाणे-कडेन इल्लो विसव, नाड्यार
 जाच्या नव्यान जीव तो भरीत आपल्या
 मोगाळ तारवट्यांचो, तांकां इनाम
 आपल्या वावराक, जो उणायता मनशा पिराय.
 दिसलें उचीत की दिंवची खबर पुताक,
 बळार जाच्या पाखां फुटून देवूच
 येतात देंवन आपूण धर्तरेचेर,
 आनी मनीस चडटात शांत सर्गा राज्यांत.

XVIII

Torui astonam, Cyprus-antle devten,
 Ji asli Firngeam sudhvantto¹ ti ghevun,
 Formail'lem Dev-Bapan, devdut-rakhnno,
 Zaitim vorsam korta margdorxon,
 Koxttam pasvot zoddun divun voibhov,
 Somadhan mellovn sonxil'lea vibhaddam-chem,
 Toiear korit axil'li, ani divunk sodi
 Tankam doriar dukhesti-chea, khoxi.

XIX

Monant gollovn ghetlea uprant il'lem,
 Ied'do vholdlo doria tannim tannil'lo,
 Vavr-koxtt formail'le tankam tea Devan,
 Zo Thebas xharant zolmol'lo, Anfian bandil'lem,
 Ievzun axil'lo zaito temp zal'lo,
 Itlem sonxil'lea vaitta-r zoit, inam',
 Tankam ruchik sukh divunk, visov,
 Hea sfottik panniam mond'-movall raj'eant.

XX

Nimanne-kodden il'lo visov, naddear
 Zachea novean jiv to bhorit aplea
 Mogall tarvotteam-cho, tankam inam'
 Aplea vavrak, zo unnaita mon'xa pirai .
 Dislem uchit² ki dinvchi khobor putak,
 Bollar zachea pakham futtun Devuch
 Ietat denvun apunn dhortore-cher,
 Ani monis choddttat xant sorga-raj'eant.

XXI

इतलें सगट मनांत घेवन, धारायता
 तयार करून हाडूंक दर्या माजार,
 उदकां मदीं उफेवन, दैवी जुंवो,
 नटयल्लो पाचव्या, रुप्या भोंवतणी;
 असले जायते आशिल्ले राज्यांत, शिमेर
 धर्तरेचे मनीस-आवयचे पयले,
 ते भायर कितलेशेच धनीपणाचे
 हेरकुलेस दारां भितर गेल्ले शिंपडून.

XXII

थंयच देवतेन उदकांतल्यो अप्सरा त्यो
 धाडल्यो रांवक बळीश्ट फिरंग्यांक घेंवक,
 सगल्यांत सोवीत म्हणून बिरूद आशिल्ल्यो,
 दोळ्यां संतोस, काळजां ओडपी दूख,
 नाच आनी नाट्य आयलीं करून; कित्याक
 तांच्यांत ओतिल्ली वासना गुपीत देवतेन,
 वावुरचें म्हणून ताणीं चडूच इत्सेन,
 मोगान पडून, फिरंग्यांक खोशी करूंक.

XXIII

असली माण्णी केली, जशी केल्ली ताका
 आंचीसिस केल्लो प्रसूत, घेंवचो म्हणून
 झुजा मळार, जेन्ना तिणें कातडें
 घेतिल्लें बैलाचें, सुक्ष्म कारस्थानान.
 सोदता पुताक, कित्याक वसता ताच्यांत,
 सगलें बळगें, तोच तो विंदपी काम देव,
 जसो त्या कार्यांत दिल्लो आदार ताणें
 आदीं, हेय पावटीं करची मदत.

XXI

Itlem sogott monant ghevun, tharaita
 Toiear korun haddunk doria-mazar,
 Udkam modim ufevun, doivi¹ zunvo,
 Nettoil'lo pachvea, rupea bhonvtonnin;
 Osle zaite axil'le raj'eant, ximer
 Dhortore-che monis-avoiche poile,
 Tea bhair kitle-xech dhoni-ponna-che
 Hercules daram bhitor gel'le ximpddun.

XXII

Thoinch devten udkantleo opsora² teo
 Dhaddleo ravunk bollixtt Firngeank ghevunk,
 Sogleant sobit mhonnun birud axil'leo,
 Dolleam sontos, kallzam oddpi dukh,
 Nach ani natt'eo³ ailim korun ; kiteak
 Tancheant votil'li vasna⁴ gupit devten,
 Vavurchem mhonnun tannim chodduch itsen,
 Mogan poddun, Firngeank khox'xi korunk.

XXIII

Osli mann'nni keli, zoxi kel'li taka
 Anchises kel'lo prosut⁵, ghenvcho mhonun
 Zhuza-mollar, jen'na tinnem katddem⁶
 Ghetil'lem boila-chem, sukxom' karosthanan .
 Soda putak, kiteak vosta tacheant,
 Soglem bollgem, toch to vindpi⁷ Kam'dev,
 Zoso tea kar'eant dil'lo adar tannem
 Adim, he-vui pavttim korchi modot.

1. divine; 2. sirens/ mermaids; 3. drama; 4. lust; 5. delivered from the womb; 6. skin;
 7. marksman.

XXIV

गाडयेक वांदता सुकणीं, जीं जिवितांतूच
 समारंभतात, गावन मर्णा विधी,
 तींय सवणीं, जातूंत जाल्लो बदल
 पेरीस्तेराचो, फुलां पुंजायतनां.
 कडसरिल्ले देवते फाटल्यान, उमे
 वासने सोडून वेतालीं सगलीं धांवत,
 तीं जाल्यार, वाट तांकीत, हवा आनी वारें
 थंडायता आपले मंद हालचालीन.

XXV

त्या इदाल्या दोंगरार झोंपय मारीत देवता,
 जंय आसलो बाण-मारपी पुतूय, काम,
 तेन्ना हेर जायत्या जाणांक एकठावन, येवजीत
 करूंक एक व्हडलें अभियान हेरांचेर आड,
 जे संवसारांत बंडु करतात, चुको
 व्हडल्यो, लोळटात जातूंत कितले दीस,
 आमकां दिल्ल्यां वस्तूं मोग करून,
 उपकारावपाच्यो, न्हय मोग करच्यो.

XXVI

देवतेन देखलो आक्तेओंन पारधींत गुल्ल,
 शिकार करपांत, कुड्डो, पिसो खोशी,
 मोनजातीचे विद्रूप फाटीक लागून,
 पळटा मनीस-रुपा सोबीत लोकाक.
 ख्यास्तीन जाय गा ताका, गोड, दारूण,
 दियाना-गेलें सोबीत स्वरूप दाखोंवक;
 राखचें ताणें आपल्याक खावं-नये म्हण
 शिकार-सुण्यांनी, जांचो करता मोग.

XXIV

Gaddiek bandta suknnim, jim jivitant-uch
 Somarombhtat, gavun mornna vidhi¹,
 Tin-vuim sovnnim, zantunt zal'lo bodol
 Peristera-cho, fulam punzaitonam.
 Koddsoril'le devte fattlean, ume
 Vasne soddun vetalim soglim dhanvot,
 Ti zalear, vatt tankit, hova ani varem
 Thonddaita aple mond' halchalin².

XXV

Tea Idalea dongram zompoi marit devta,
 Zhoim aslo bann-marpi put-ui, Kama,
 Ten'na her zaitea zannank ektthavn, ievjit
 Korunk ek vhoddlem obhian³ heram-cher add,
 Je sonvsarant bondd' kortat, chuko
 Vhoddleo, lolttat zantunt kitle dis,
 Amkam dil'leam vostum mog korun,
 Upkaravpa-cheo, nhoim mog korcheo.

XXVI

Devten dekhlo Acteon pardhint⁴ gul'l,
 Xikar korpant, kudd' ddo, piso khoxi,
 Mon'zati-che vidrup⁵ fattik lagun,
 Polltta monis-rupa sobit lokak.
 Kheastin zai ga taka, godd, darunn,
 Diana-gelem sobit svorup dakhovnvk;
 Rakhchem tannem apleak khavum-naie mhonn
 Xikar-sunneam-ni, zancha korta mog.

XXVII

पळेताली ती संवसारांतले व्हडले
 कोणूच भोवशीक बरव्याक भेटिल्ले नांत;
 देखताली ती तांच्यांत मोग आपल्याकूच
 ते भायर नांच, धडो गर्विश्टायेचो;
 देखताली ती की ज्या राजवाड्यांत मिरयतात,
 तुस्त-तोखणाय खरेले नेम धर्म,
 विकतात खुशामदी, लागून जाका
 नवेच गंवा-गोटे जायनांत फळादीक.

XXVIII

पळेताली ती की जाणीं दिंवक जाय आशिल्लो
 दैवी मोग दुबळ्यांक, लोकाक धर्म,
 ते करतात फकत मोग धन अधिकाराचो,
 न्याय-नीत, अखंडताय पाखंडी सवंग
 पुंडायेचें, खर्खसपणाचें म्हेळ्या
 कायद्या, दारुणायें रूप आपणायतात व्यर्थ;
 थापतात कायदे राजाक तेंको दिवन.
 लोक-हिताचे कायदे वेतात भंगून.

XXIX

निमाणें पळेता की कोणूच करिना मोग
 गरजे गजालिंचो, पूण नाका जाल्ल्याच;
 इतलो तेंप ख्यास्त ती लाय नासतनां
 दवरची न्हय, दारुण, नितीची तांकां,
 आपल्या मंत्र्यांक एकठायता, व्हरच्यो ताणीं
 पळटणी जाय त्यो झुजा मळार वचूंक,
 जें मांडूंक आंवडेता वांकडे नदरे लोकार,
 जे आयकनांत ते तिच्या आदेशांक आतां.

XXVII

Polletali ti sonvsarantle vholdle
 Konnuch bhovxik borveak bhettil'le nant ;
 Dekhtali ti tancheant mog apleakuch
 Tea bhair nanch, dhoddo¹ gorvixttaie²-cho ;
 Dekhtali ti ki jea razvaddeant miroitat,
 Tust-tokhnnai khorele nem' dhorm',
 Viktat khuxamodi³, lagun zaka
 Novech gonva-gotte zainant folladik.

XXVIII

Polletali ti ki zannim dinvk zai axil'lo
 Doivi mog dublleank, lokak dhorm',
 Te kortat fokot mog dhon odhikara-cho,
 Niai-nit, okhonddtai pakhonddi sovong
 Punddai-echem, khorkhosponn-achem mhellea
 Kaidea, darunnai-e rup apnnaitat veorth;
 Thaptat kaide raza-k tenko divun.
 Lok hit-ache kaide vetat bhongun.

XXIX

Nimannem polleta ki konnunch korina mog
 Gorje gozolim-cho, punn naka zal'leach ;
 Itlo temp kheast ti lai-nastonam
 Dovorchi nhoim, darunn, niti-chi tankam,
 Aplea montreank ekthaita, vhorcheo tannim
 Pollttonni zai teo zhuza mollar vochunk,
 Jem manddunk anvddeta vankdde nodre lokar,
 Je aikonant te tichea adexank⁴ atam.

XXX

कामा-भुरगे उडटे जायते लागल्यात
 सावार कामांनी वावर करीत गुंतून,
 कांय जाण लोखणा भाली पाजीत बसत,
 हेर जाण वाणांक धार काडीत मन लावन.
 वावुरतात, गायतात फकत मोगा कार्य,
 सावार घडणूक काव्य-वर्लीत ओतून:
 आयकूंक पदां आवाज सुसंगीत, सुवादीक,
 उतरां म्होंवाळ, आवाज देव-दुतांलो.

XXXI

अमर चुलींत, उज्या आगट्यांत पाजीत
 बाणां तोंकां तीखतिकीत तोपूंक,
 जळवा जाग्यार, काळजां आसलीं जळत,
 आंतकड्यो जित्यो-जिव्यो, फडफडीत;
 उदक घालचें जळट्या लोखणाचेर,
 चुरचुर्यांच्या मोगयां दुकां गळोवन;
 जिवीं उज्या केंडां, पालवना उजो,
 तो आंवडो जो जळयता पुणून उडयना लासून.

XXXII

कांय जाण मोग शिंपडायत आसले तांच्या
 फातरा काळजांचेर गांवटी लोकांच्या;
 वाऱ्यार उबत सुस्कारे जांकां लागत
 घाये त्या तिखतिकीत बाणां पासून.
 सोबीत अप्सरांच्यो राशी पेकयत
 जाल्ले घाये मोगा भारा नाड्यार,
 आदार दिवन, घायाळ लोकांक जिवीत,
 न्हय म्हण जल्माक येंवक नाशिल्ल्यांक जीव.

XXX

Kama-bhurge uddtte zaite lagleat
 Sabar kamam-ni vavr korit guntun,
 Kaim zann lokhnna bhali pajit bosot,
 Her-zann bannank dhar kaddit mon-lavn.
 Vavurtat, gaitat fokot moga kar'eo,
 Sabar ghoddnnuk kav'ea-vollint votun:
 Aikunk podam avaz su-songit, suvadik,
 Utram mhonvall, avaz dev-dutam-lo.

XXXI

Omor chulint, ujea-agtteant pajit
 Bannam tonkam tikhtikit topunk,
 Zollva zagear, kallzam aslim zollot,
 Antkoddeo jiteo-jiveo, foddfoddit ;
 Udok ghalchem zollttea lokhnna-cher,
 Churchuream-chea mogieam dukam gollovn;
 Jivim ujea-kennddam, palovna uzo,
 To anvddo zo zolloita ponnun uddoina lasun.

XXXII

Kaim-zann mog ximpddait asle tanchea
 Fatra kallzam-cher tea ganvtti lokam-chea;
 Varear ubot suskare zankam lagot
 Ghaie tea tikhtikit bannam pasun.
 Sobit opsorancheo raxi pekoit
 Zal'le ghaie moga bhara naddear,
 Adar divn, ghaiall lokank jivit,
 Nhoim mhonn zolmak ievunk naxil'leank jiv.

XXXIII

कांय-जाणां सोवीत-गुवीत, हेरां विद्रूप,
 घायां रुपा अवस्थेचे सांगाडे,
 शिरांनी संचारिल्ल्या पेकयता विखाक
 केन्नाय खरखस कोडू वखदां दिवन.
 कांय जाण उरतात सांखळ्यांनी बांदून पडून,
 त्या जाणकार-शाण्यां सुक्ष्म उतरांनी भूलून;
 केन्नाय हें घडटा, जेन्ना मोगा बाण
 व्हरतात गुपीत वनस्पतींत विखां.

XXXIV

ह्या सगल्या तिरांक लागून, खस्त-व्यस्त,
 ह्या काम-भुरग्यांनी सोडले वांकडे-तिंकडे,
 जल्माक येतात अनर्था मोग हजार,
 घायाळ जाल्ल्या, लाचार लोकां मदीं.
 तशेंच व्हडल्या जाग्यांर वीर पुरुसांत
 दिसता नश्ट्या मोगाच्यो हजार देखी,
 जसो विवली आनी सिनीरिया चलयां-गेलो,
 आस्सीरियाचो दांडगो, जुदेयांतलो दुसरो.

XXXV

आनी, तुमी, बळिश्टांनो, गोरवां-राखण्यांक
 तुमचें काळीज मोगान जाता घायाळ;
 आनी, तुमी, बायलांनो, सामक्या सकयल्या दादल्यांक
 कड्ड्या, घुस्पतात मोगा जाळ्यांत,
 कांय जाण वाट पळेतात रातचीं तासां,
 हेर जाण चडटात घरां पाडसा नळे;
 दिसता म्हाका असल्या मोगाक अयोग्य,
 आवयची चूक चडूच आनी न्हय पुताची!

XXXIII

Kaim-zannam sobit-gubit, heram vidrup,
 Ghai-am rupa avostheche sangadde,
 Xiram-ni soncharil'lea pekoita vikhak
 Ken'naim khorkhos koddu vokhdam divun.
 Kaim-zann urtat sankhlleam-ni bandun poddun,
 Tea zannkar-xanneam sukxom' utram-ni bhulun;
 Ken'naim hem ghoddtta, jen'na moga-bann
 Vhortat gupit vonospotint vikham.

XXXIV

Hea soglea tirank lagun, khost-veosth,
 Hea kam'-bhurgeam-ni soddle vankdde-tinkdde,
 Zolmak ietat onortha mog hozar,
 Ghaiall zal'lea, lachar lokam modim.
 Toxech vhoddlea zageanr vir-purusant
 Distat noxttea moga-cheo hozar dekhi,
 Zoso Bibli ani Cinyrea choliam-gelo,
 Assyria-cho danddgo, Judeantlo dusro.

XXXV

Ani, tumi, bollixttam-no, gorvam-rakhnneank
 Tumchem kalliz mogan zata ghaiall ;
 Ani, tumi, bailam-no, sam'kea sokoilea-dadleank
 Kodd'ddea, ghuspotat moga-zalleant,
 Kaim-zann vatt polletat ratchim tasam,
 Her-zann choddttat ghoram paddsa nolle;
 Dista mhaka oslea mogak o-iog'eo¹,
 Avoi-chi chuk chodduch ani nhoim puta-chi !

XXXVI

त्या पाचव्या तणा-मळार आकूळ पिकूळ
 रथ देंवयत धवीं दोंकां मंद;
 उतरत रोकडी दियोनि, तिचें मुखकमळ
 हीम-बर्फा धवें गुलाब-भरीत.
 सर्गाक मारूंक धाडजतलो बाणकार,
 दिता येवकार तिका खोशयेन हांसून;
 आयले सगले कामा-सेवक सांगाती
 मोगा देवते हाता उमो घेंवच्याक.

XXXVII

फुंकट वेळ घालोंवचो न्हय म्हण, देवता,
 आपल्या गोपांत आसून पूत, पातयेवन,
 म्हणटा ताका: “पुता मोगाळ, तुज्याच
 हातांत आटापलां सगलें बळगें म्हजें,
 तुज्यांत पुंजायल्या सगली शक्त म्हजी,
 तिफेव-लीं सर्गा किर्णा करता नपयत,
 आयल्यां मागणें करच्याक तुगेले सत्तेक,
 येतां खाशेल्या गरजे आकांताक लागून.

XXXVIII

“पळेता तूं रे कश्ट काडिल्ले फिरंग्यांनी,
 जांकां उपकार करीत आयल्यां सदांच,
 कित्याक म्हज्या इश्टिंणीं, पारकां-कडल्यान
 कळ्ळां म्हाका हुर्मत मोल दितात.
 इतलें करतात ते अनुकरण म्हगेले
 रोमी पर्जेक पोरण्या कर्तुपांचें,
 की हांव दितलीं तांकां जितलो घडत आदार,
 आमगेलें बळगें कितलें पावत ओडून.

XXXVI

Tea pachvea tonna-mollar akull-pikull
 Roth denvoit dhovim donkam mond';
 Utrot rokddi Dione, tichem mukhkomoll
 Him'-borfa dhovem gulab-bhorit.
 Sorgak marunk dhaddzotolo bann-kar,
 Dita ievkar tika khoxien hansun ;
 Aile sogle kama-sevok sangati
 Moga-devte hata umo ghenvcheak.

XXXVII

Funkott vell ghalonvcho nhoim mhonn, devta,
 Aplea gopant asun put, patievn,
 Mhonnnta taka : "Puta mogall, tujeach
 Hatant attaplam soglem bollgem mhojem,
 Tujeant punzailea sogli xokt mhoji,
 Tifeu-lim sorga kirnnam korta nopoit,
 Aileam magnnem korcheak tu-gele sot'tek,
 Ietam khaxelea gorje-akantak lagun.

XXXVIII

"Polleta tum re koxtt kaddil'le Firngeam-ni,
 Zankam upkar korit aileam sodanch,
 Kiteak mhojeam ixttim-nim, Parcam-koddlean
 Koll'llam mhaka hurmot mol ditat.
 Itlem kortat te onukoronn mho-gele
 Romi porje pornnea kortupam-chem,
 Ki hanv ditlim tankam jitlo ghoddot adar,
 Am'gelem bollgem kitlem pavot voddun.

XXXIX

“द्वेस-करी-सारक्या बाकून, कपटी माण्णेन,
 भारतांत आसतना ते, दुखयले तांकां,
 तशेंच दर्या ल्हारांर सोंसलें एकसुरपण,
 थकल्यात मरणा-परस पेल्यान वचून,
 त्याच दर्यांत, जो तांकां सदांच उचांवळ,
 तांकां मेळची थाकाय, जाय रे म्हाका,
 मेळून तांकां तें इनाम, गोड वैभव,
 केल्ल्या वावरा मोवदलो, उगडास उजळावन.

XL

“ते खातीर जाय रे म्हाका की करच्यो घायाळ
 नेरेवच्या धुवांक, ज्यो जियेतात दरया खरीक,
 पेटून उज्यान मोगाच्या फिंगर्या खातीर,
 जाणीं काडला सोदून नवोच संवसार;
 येंवचीं एकठांय, एका सोवीत जुंव्यार,
 खोल दर्यांतल्या आंतकडेंतल्यान उपजून
 काडटलीं हांव एक जुंवो, नेटोवन सजोवन,
 देणीं आसून तांतूंत फुलां, वाऱ्यां:

XLI

“थंयच रावचें तांकां मोगान भारावन
 अप्सरांनी, हजार रसरशीत,
 खाणां, सोऱ्या पिवणां, पर्मळीत
 गुलाब-फुलां, स्फटीक राजवाड्यांनी,
 सोबीत बाज्जी, तांचे परसूय तीं,
 निमाणे कडेन, सगल्यो दियीत रुची.
 मोगान घायाळ, दिंवक आपणाक सगलें
 तांच्यांतलें दोळ्यांक वासनेक येवजता तें.

XXXIX

"Dves-kori-sarkea Baco-n, koptti mann'nnen,
 Bhartant astonam te, dukhoile tankam,
 Toxench doria lharanr sonslem eksurponn,
 Thokleat mornna-poros pelean vochun,
 Teach dorient, zo tankam sodanch uchamboll,
 Tankam mellchi thakai, zai re mhaka,
 Mellun tankam tem inam', godd voibhov,
 Kel'lea vavra mobodlo, ugddas uzllavn.

XL

"Te khatir zai re mhaka ki korcheo ghaiall
 Nereu-chea dhuvank, jeo jietat doria-khorik,
 Pettun ujean moga-chea Firngeam khatir,
 Zannim kaddla sodun novoch sonvsar ;
 Ienvchim ekthaim, eka sobit zunvear,
 Khol dorientlea ontkoddent-lean upzun
 Kaddttolim hanv ek zunvo, nettovn-sozovn,
 Dennim asun tantunt fulam, vaream :

XLI

"Thoinch ranvchem tankam mogan bharavn
 Opsoram-ni, hozar rosroxit,
 Khannam, soarea-pivnnam, pormollit
 Gulab-fulam, sfottik razvaddeam-ni,
 Sobit baj'ji, tanche poros-sui tim,
 Nimanne-kodden, sogleo diit ruchi.
 Mogan ghaiall, dinvnk apnnak soglem
 Tanchantlem dolleank vasnek ievzota tem.

XLII

“जाय रे म्हाका की आसचें दरया राज्यांत,
 जंय जल्मलीं हांव, संतत घट्ट आनी सोवीत,
 घेंवची देख नश्ट्या संवसारान,
 जो तुज्या बळग्या आड करता बंडु,
 कळचें तांकां हिऱ्या-निबर दुर्ग
 न्हय म्हण ढोंग दुखेस्त चलना आड,
 धर्तरेचेर आसचो आडावपी क्वचीत,
 तुजो अमर उजो जर पाण्यांत जळत.”

XLIII

प्रस्ताव मांडलो देवतेन आनी चंचळ पूत
 जालो तयार तिचें उतर पाळच्याक;
 लायता हाडूंक धोणू गिरेस्त मार्फी,
 जांतूंत घाले भांगरा-तोंकां बाण,
 खोशयेन देवतेन घेतलो वासने नदरेन
 आपल्या रथांत, आपल्या पुताक येवकार;
 सोडटा कडियाळी सुकण्यां-दोंकांक, जीं गायत
 रडून खरायेन मरण फायतोतीचें.

XLIV

पूण सांगता काम देव, की लागता गरज एकाची
 किर्तीवंत तिसरें प्राणी फामाद,
 की जरूय तें हजार फावटीं आड वचत,
 जायतीं हेर फावटीं तें आपलें जाता सांगातीणः
 ती देवता राखेशी, चंचळ चडूचशे पावटीं,
 घालपी गाळी, फटींग तशीच खरेली,
 जी पळेता शंबर दोळ्यांनी, जंय वेता उडून,
 थंय पर्गटायता देखिल्लें हजार तोंडांनीं.

XLII

"Zai re mhaka ki aschem doria raj'eant,
 Zhoim zolmolim hanv, sontot ghott' ani sobit,
 Ghenvchi dekh noxttea sonvsaran,
 Zo tujea bollgea add korta bondd',
 Kollchem tankam hirea-nibor durg
 Nhoim mhonn ddhong dukhest cholona add,
 Dhortore-cher ascho addavpi kvochit,
 Tuzo omor uzo zor panniant zollot."

XLIII

Prostav manddlo devten ani choncholl put
 Zalo toiear tichem utor pallcheak ;
 Laita haddunk dhonnu girest marfim,
 Zantunt ghale bhangra-tonkam bann,
 Khoxien devten ghetlo vasne nodren
 Aplea rothant, aplea putak ievkar ;
 Soddta koddialli sukhneam-donkank, jim gait
 Roddun khorai-en moronn Faetonti-chem.

XLIV

Punn sangta Kam'dev, ki lagta goroz eka-chi
 Kirtivont tisrem pranni famad,
 Ki zorui tem hozar favttim add vochot,
 Zaitim her favttim tem aplem zata sangatinn:
 Ti devta rakhexi, choncholl chodduch-xe pavttim,
 Ghalpi galli, fotting toxich khoreli,
 Ji polleta xembor dolleam-ni, zhoim veta uddun,
 Thoim porgottaita dekhil'lem hozar tonddam-ni.

XLV

हाडूंक वेतात तिका, आनी धाडटा फुडें,
 शींग फुंकीत वचूंक समारंभूंक
 फिंगीं तारवट्यांची तुस्त-तोखणाय
 समर्पुची, केत्रांच करूंक ना तांची,
 गुणगुणून गेल्ली कीर्त चिरीत,
 खरीक आशिल्ल्या भुंयेरांनी गा पातळून,
 उलयली सत्य, मानिल्लें सत्य कशें,
 कित्याक सांगातान तिणें हाडिल्लो विस्वास.

XLVI

व्हडली तुस्त-तोखणाय, उत्तम खबर
 पावता देवतां काळजांत, रागायल्ले जांकां
 बाकून त्या जैतिवंत लोकांचेर आड,
 बदलून तांकां केल्ले उणे मोगाळ.
 बायलां मोगाळ हड्डें, भोवच चंचळ,
 जें बदलता खंयचेय घेतिल्ले थाराव रोकडें,
 येवजिता आतां वायट कर्तूप, क्रूर,
 इतलें वायट चितून येदें कर्तूत्व.

XLVII

तेन्ना सोडटा बाण दारुण भुरगो
 एका फाटल्यान एक, दर्या तिरांनी
 परवंता तो, नीट वेतात ते ल्हारांर,
 उचांबळ, भोंवाडे मारीत, हेर जाण झोंपय;
 भितरले खरींतल्यान पडल्यो अप्सरा,
 सोडटा खतखतीत सुस्कारे;
 पडटा कोणूय कोणाचेर तोंड ना पळेवन
 मोग्याचें, नदरेन तशींच किर्ती नाड्यार.

XLV

Haddunk vetat tika, ani dhaddttat fuddem,
 Xing funkitt vochunk somarombhunk
 Firngi tarvotteam-chi tust-tokhnnai
 Somorpum-chi, ken'nanch korunk na tanchi,
 Gunngunnun gel'li kirt chirit,
 Khorik axil'lea bhuim-eram-ni ga patllun,
 Uloili sot'eo, manil'lem sot'eo koxem,
 Kiteak sangatan tinnem haddil'lo visvas.

XLVI

Vhoddli tust-tokhnnai, ut'tom' khorbor
 Pavta devtam kallzant, ragail'le zankam
 Baco-n tea zoitivont lokam-cher add,
 Bodlun tankam kel'le unne mogall.
 Bailam-mogall hodd'ddem, bhovuch choncholl,
 Jem bodolta khoincei ghetil'le tharav rokddem,
 Ievjita atam vaitt kortup, krur,
 Itlem vaitt chintun ied'dem kortutv.

XLVII

Ten'na soddtta bann darunn burgo
 Eka fattlean ek; doria tiram-ni
 Porvonta to, nitt vetat te lharanr,
 Uchamboll, bhonvadde marit, her-zann zompoi;
 Bhorle khorintlean poddleo opsora,
 Soddttat khotkhotit suskare ;
 Poddttat konnui konna-cher tondd na pollevn
 Mogechem, nodren toxinch kirti naddear.

XLVIII

मारफीं चंद्रीमार्चीं पुंजायलीं तोंकां
 दमाव नज आशिल्ल्या भुरग्या बळान,
 तेथीस अप्सरेक करची घायाळ
 येवजितालो, ती काडपी पळ एकलीच.
 म्यानांत ताच्या उरूक नाशिल्ले वाण,
 दर्या ल्हारारं नाशिल्ली अप्सरा
 जिका लागून नाशिल्लो घाव मोगाचो,
 जियेताल्यो त्यो, भोगून मोगान मरण.

XLIX

वाट करात, ऊंच निळ्या ल्हारांनो,
 पळेयात वेनूस हाडटा वखद घायांक,
 दाखोवन शिडां धवीं आनी वाटकुळीं,
 जीं येतात उफेवन दरया फेणेर पाणियांर;
 तुवें, जळट्या मोगा, धरचीं जापेक
 बायले-मोगा वासने जळटीं केण्डां,
 करूंक जाय प्रमाणीक लजे-व्हंकलांनी ताणीं
 सांगिल्लें तशें तांकां वेनूस देवतेन.

L

सगलें गायन-मंडळ नेरेयदांलें
 जाता तयार, आनी चलता एकठांय वाट,
 नाचून - खेळून मंद, पोरणे रितीन,
 जुंव्या दिशेन, जंय व्हरताली तांकां वेनूस.
 थंयच सांगलें तांकां सुंदर देवतेन,
 जें आपुणूच हजार फावटीं करी मोगान;
 तीं भारावन हारोवन गेल्ल्यान गोड मोगान,
 पडलीं तिच्या उतरा भारार अर्पून.

XLVIII

Marfim chondrima-chim punzailim tonkam
 Domav-nozo-axil'lea bhurgea bollan,
 Tethys opsorek korchi ghaiall
 Ievjitalo, ti kaddpi poll eklich.
 Mean-ant tachea urunk naxil'le bann,
 Doria lharanr naxil'li opsora
 Jika lagunk naxil'lo ghav mogacho,
 Jietaleo teo, bhogun mogan moronn.

XLIX

Vatt korat, unch nillea lharam-no,
 Polleiat Venus haddtta vokhod ghai-ank,
 Dakhovn xiddam dhovim ani vattkullim,
 Jim ietat ufevn doria fenner panni-anr ;
 Tuvem, zollttea moga, dhorchim zapek
 Baile-moga vasne zollttim kennddam,
 Korunk zai promannik loje-vhoklam-ni tannim
 Sangil'lem toxem tankam Venus devten.

L

Soglem gaion-monddoll Nereidam-lem
 Zata toiear, ani cholta ektthaim vatt,
 Nachun-khellun mond', pornne ritin,
 Zunvea-dixen, zhoim vhortali tankam Venus.
 Thoinch sanglem tankam sundor devten,
 Jem apunn-uch hozar favttim kori mogan;
 Tim bharavn harovn gel'lean godd mogan,
 Poddlim tichea utra bharar orpun.

LI

वेतालीं तारवां वाट चिरीत व्हडली,
 उपाट दर्या-वेल्यान मोगाळ देसाक,
 इत्सा आशिल्ली करची उदका पुर्वण
 ताज्जी, लांबदीक दर्या प्रवास ताणूंक,
 जेन्ना, एकठांय, आवचीत खोशये-भासान,
 दिश्टी पडलो तांकां मोगा-जुंवो,
 तेन्ना मळबा-वेल्यान आयलें झोंपयत
 सोबीत आवयचें फांतें, मंद रुचीक.

LII

पयसुल्ल्यान पळेलो रसरशीत जुंवो,
 जो घेवन येत वेनूस ल्हारां वेल्यान,
 (जशें वारें व्हरत धव्या शिडांक),
 जंय बळीश्ट तारवां जमो दिश्टी पडत.
 थंयच बंद्राक लाग-नासतना वचना
 जावपाक, जशें तिका जायच आशिल्लें,
 तारवां जंय तीं जमिल्लीं ताणीत व्हरत
 त्या जुंव्याक आसिदालिया, जी समर्थ सगलें करच्याक.

LIII

तेन्ना केलो थीर आनी हालना तसो,
 जेन्ना देखलें, नदरेक पडलो तांच्या
 जसो जाल्लो देलुश, प्रसूत जावन
 लातोना, फेबु आनी शिकारे-देवतेक हाडून.
 मुखेल तारवा तोंक मोखलें दरयांतल्यान,
 जंय तडीक एक उडो तयार जाल्लो रोकडो,
 वाटांगुळो आनी शांत, जाची रेंवाळ
 देग रंगोवन काडली शिंपयांभरीत.

LI

Vetalim tarvam vatt chirit vhoddli,
 Upatt doria-velean mogall des-ak,
 Itsa axil'li korchi udka purvonn
 Taj'ji, lambdik doria provas tannunk,
 Jen'na, ekthaim, avchit khoxie-bharan,
 Dixtti poddlo tankam moga-zunvo,
 Ten'na mollba-velean ailem zompoit
 Sobit avoi-chem fantem, mond' ruchik.

LII

Poisul'lean pollelo rosroxit zunvo,
 Zo ghevun iet Venus lharam-velean,
 (Zoxem varem vhorot dhovea xiddak),
 Zhoim bollixtt tarvam-zomo dixtti poddot.
 Thoinch bondrak lago-nastona vochona
 Zavpak, zoxem tika zaich axil'lem,
 Tarvam zhoim tim zomil'lim tannit vhorot
 Tea zunveak Acidalia, ji somorth soglem korcheak.

LIII

Ten'na kelo thir ani halona toso,
 Jen'na dekhlem, nodrek poddlo tanchea
 Zoso zal'lo Delos, prosut zavun
 Latona, Phebo ani xikare-devtek haddun.
 Mukhel tarva tonk mokhlem doriantlean,
 Zhoim toddik ek uddo toiear zal'lo rokddo,
 Vattangullo ani xant, zachi renvall
 Deg rongovn kaddli ximpieam-bhorit.

LIV

तीन दोंगुल्ल्यो सुंदर दिसत उठून,
 बसयल्ल्यो दिव्य भव्य उंचायेन सोवीत,
 नटयल्ल्यो लांब पानांच्या झाडांनी दाट,
 त्या सुंदर जुंब्यार, खोशये आनी रुचीन भरून,
 नितळ झरी रसरसत्यो घसघशीत,
 तांच्यां तेंगश्यां-वेल्यान पाचवी भोंवतण,
 धव्या फातरां मदल्यान देंवतात व्हाळ,
 संगीत वाजोवन सगले वटेन पळून.

LV

नितळ स्फटीक उदकां एकठवतालीं
 रसरशीत गाळियेंत, सरभोंवतीं दोंगर,
 जंय करतात मेज-तळें, जें आसलें पातळत,
 सोवीत जितलें कल्पूं येतीत तितलें;
 ओडोव घालीत ताचेर रुख-झाडां,
 जशीं तयार करीत नटोंवक सजोंवक;
 पळेत लखलखीत स्फटीक हारशांत,
 जातूंत चित्र काडीत बारीकसाणेन.

LVI

थंय हजार रूख चडटी मळबा वटेन,
 घमघमीत, सोबीत, वाटकुळीं फळां,
 मोसंबीक रंगल्या गुबगुबीत फळां,
 रंगान, जो आसलो दापने मोवळां-केंसांक.
 धर्तरेक लागत, सकला पडत,
 सिद्रा रूख हळडुव्या वजनान जड;
 गुबगुबीत लिंबे, धमधमीत,
 थानाग्र आंकवारिचीं फुलता तशीं.

LIV

Tin dongul'leo sundor disot utthun,
 Bosoil'leo div'eo-bhov'eo unchaien sobit,
 Nettoil'leo lamb-panam-chea zhaddam-ni datt,
 Tea sundor zunvear, khoxie ani ruchin bhorun,
 Nitoll zhoris rostosteo ghosghoxit,
 Tancheam tengxeam-velean pachvi bhonvtonn,
 Dhoveam fatram modlean denvtat vhall,
 Songit vazovn sogle votten pollun.

LV

Nitoll sfottik udkam ektthovtalim
 Rosroxit gallient, sorbhonvtim dongor,
 Zhoim kortat mez-tollem, jem aslem patllot,
 Sobit jitlem kolpum-ietit titem ;
 Oddov ghalit tacher rukh-zhaddam,
 Zoxim toiear korit nettovnvk sozovnvk,
 Pollet lokhlokit sfottik harxeant,
 Zantunt chitr kaddit bariksannen.

LVI

Thoim hozar rukh choddtti mollba votten,
 Ghom'gomit, sobit, vattkullim follam,
 Mosombik ronglea gubgubit follan,
 Rongan, zo aslo Daphne movllam-kensank.
 Dhortorek lagot, sokla poddot,
 Cidra rukh holldduvea voznan zodd ;
 Gubgubit limbe, dhom'dhomit,
 Than-agr ankvarim-chim fula toxim.

LVII

रानवटी रूख जे भरिल्ले दोंगरा माथ्यार,
जाणीं नटयल्या भोंवतण पानां-भरीत,
रूख ते आलसीदेसा-गेले, ते चांफे,
त्या पिंगशा देवाक भोवच आवडटा तसले.
मेहंदी सिथेरिया-गेली, पीज्य-रूख
सिवेलीचे, हारवल्ली दुसऱ्या मोगान,
त्याच जाग्यार दाखयतालो बोट सुरू
जंय मांडलां भूंय-वैकुंठ सर्गींचें.

LVIII

पोमोना देवता दिताली भरपूर फळां,
सैंबान रुजत वेगळे वेगळे रुचीन,
रोवपा मेहनत-कश्ट नासतनां,
जीं जातात भोवच बरीं, रोयिल्लीं नासून,
बोरां-चुत्रां जांबळी रंगान रंगोवन,
आमोरां, जाणीं घेतलां मोगा नांव,
दाळींव, जें आयलें आमकां फारश्यां वेल्यान,
परकी जमनीर उतरून आयलें बरें.

LIX

दिसता रोमा, दाखयत तोंड तांबडें,
ज्या रंगान, माणीक वगडायता आपलें मोल,
चिराबेलाचे वेंगेंत विसवता खोशयेन
दाक-वेल, कांय घोंस तांबडे, हेर घोंस पाचवे.
आनी तुमी, तुमच्या पिकाळ रुखाक जाय आसत
पेरां सुची-स्तंभी, सोदतात जिर्येवक,
करात अर्पण, नाश जातलो तुमचो,
जेन्ना चोंचीत तुमकां सुकर्णीं पाडीं.

LVII

Ran'votti rukh je bhoril'le dongra mathear,
 Zannim nettoilea bhovtonn panam-bhorit,
 Rukh te Alcidesa-gele, te champhe,
 Tea pingxea devak bhovuch avoddtta tose.
 Mehndi Cytherea-geli, pinha-rukh
 Cybeli-che, harovl'li dusrea mogan,
 Teach zagear dakhoitalo bott suru
 Zhoim manddlam bhuim-voinkuntt sorgim-chem.

LVIII

Pomona devta ditali bhorpur follam,
 Soimban ruzot veglle veglle ruchin,
 Rovpa mehnot-koxtt nastonam,
 Jim zatat bhovuch borim, rovil'lim nasun,
 Boram-chun'nam zamblli rongan rongovn,
 Amoram, zannim ghetlam moga nanv,
 Dallimb, jem ailem amkam Farxeam-velean,
 Porki zom'nir utorun ailem borem.

LIX

Dista roma, dakhoit tondd tambddem,
 Jea rongan, mannik vogddaita aplem mol,
 Chirabela-che vengent visovta khoxien
 Dak-vel, kaim ghons tambdde, her ghons pachve.
 Ani tumi, tumchea pikall rukhak zai asot
 Peram suchi-sthombi, sodtat jievunk,
 Korat orponn, nash zatlo tumcho,
 Jen'na chonchit tumkam sukhnnim paddim.

LX

सोबीत-गुबीत, रंगीत कारपेट उंची
 जी रसरसता पातळून सगल्या गांवच्या मळार,
 आचेमेनिया-गेली थारायता मानान उणी.
 मंद सावळेंत घालता चडूच ते गाळियेक.
 थंयच बागयता तकली सेफीसी फूल,
 त्या तळ्या मुखकमळार शांत, निवळ;
 फुलता पूत, तसोच नातू सिनीरालो,
 जाका तूं गो, पाफिया देवते, आंवडेते.

LXI

जाल्लें कठीन धारांवक कितलें खरें
 मळबार, धर्तरेर, तेच ते रंग,
 सोबीत फातें दितालें रंग फुलांक,
 वो घेतालें आपल्याक सोबीत फुलांचो ओडून,
 वाऱ्या-भोंवतण आनी झाडां-पेडां चित्रायत
 गुलाबां रंग आवडटो मोगयां मदीं;
 कुमुदिनी तांबडो, रसरशीत गुलाब,
 जो लखलकता मुखकमळार आंकवारींल्या;

LXII

रंगयतालीं वारीं साबार फुलांक,
 फांत्या-वेल्या दंवा दुकांनी, दसण,
 सोडटालीं सुस्कार उदका फुलां खोशयेन,
 इतलीं मोगाळ लातोना-पुता-गेलीं;
 फळां, फुलांनी दिश्टी पडत भोंवत
 क्लोरीस आनी पोमोना मदीं स्पर्धा खर,
 वाऱ्या-वेल्यान गायत जर वचत सुकर्णी,
 धर्तरेर राशीन खोशयेन मोनजात.

LX

Sobit-gubit, rongit karpett unchi
 Ji rosrosta patllun soglea ganvchea mollar,
 Achemenia-geli tharaita man-an unni.
 Mond' savllent ghalta chodduch te galli-ek.
 Thoinch bagoita tokli Cephisi ful,
 Tea toleea mukhkom'llar xant, nivoll ;
 Fulda put, tosoch natu Cinyra-lo,
 Zaka tum go, Paphia devte, anvddet.

LXI

Zal'lem kotthin tharavnvk kitlem khorem
 Mollbar, dhortorer, tech te rong,
 Sobit fantem ditalem rong fulank,
 Vo ghetalem apleak sobit fulancho oddun,
 Varea-bhonvtonn ani zhaddam-peddham chitrait
 Gulabam rong avoddtto mogiam modim ;
 Kumudini tambddo, rosroxit gulab,
 Zo lokhlokta mukhkom'llar ankvarim-lea ;

LXII

Rongoitalim varim sabar fulank,
 Fantea-velea dova dukam-ni, dosonn,
 Soddttalim suskar udka fulam khoxien,
 Itlim mogall Latona-puta-gelim ;
 Follam, fulam-nim dixtti poddot bhonvot
 Chloris ani Pomona modim spordha khor,
 Varea-velean gait zor vochot sukhnnim,
 Dhortorer raxin khoxien mon'zat.

LXIII

उदका देगेर हीम-धवी बळार
 गायता, जाप दिता खांदियेर कोगूळ;
 मेरूं जायना अजाप पळेवन स्फटीक
 उदकांत आपल्या शिंगां सांवळी सोबीत.
 हांगासर धांवतो सोंसो मारता उडकी
 दाट रानांतुल्यान, वा भियेवन हरण;
 थंय गा चोंचींत धरून हाडटा घोंटेर
 मोगाळ पुर्वण जेवण मंद सुकर्णे.

LXIV

असले रसरशीत भोंवतणेंत
 उतरत तारवां-वेल्यान दुसरे मार्गी,
 जंय रानांतुल्यान भोंवत हुसक्या-मेकळ्यो
 सोबीतगुबीत देवी, त्यो अप्सरा;
 तांतल्यो कांय जाण वाजयत गोड सितारां,
 हेर जाण विण्या, पिल्लुकांचें संगीत,
 हेरां भांगरा धोणूक दाखयत पारधी
 खेळटात म्हणून, करी नाशिल्ल्यो खन्यानींच.

LXV

असलीच दिल्ली बुद्द जाणकारिणीन,
 की भोंवचीं म्हणून शिंपडून तणा-मळार;
 नदरेक दिसत दुभावान दादल्यांक बळी,
 पयलीं करचें ताणीं आंवडेल्लीं वासनेन.
 तांतलीं कांय जाण, नागडीं उगतीं जावन,
 आपल्या आंगा-पांगान सोबीत विस्वाशी,
 भायलें अडे-आंगलें सोबीत देंवोवन,
 नागडीं न्हातात त्या स्फटीक निवळ उदकांत.

LXIII

Udka deger him'-dhovi bollar
 Gaita, zap dita khandier kogull ;
 Merum zaina ojav pollevn sfottik
 Udkant aplea xingam sanvlli sobit.
 Hangasor dhanvto sonso marta uddki
 Dhatt ranam-tulean, va bhievn horonn ;
 Thoim ga chonchint dhorun haddtta ghontter
 Mogall purvonn jevonn mond' suknem.

LXIV

Osle rosroxit bhonvtonnent
 Utrot tarvam-velean dusre margim,
 Zhoim ranam-tulean bhonvot huskea-meklleo
 Sobitgubit devi, teo opsora ;
 Tantleo kaim-zann vazoit godd sitaram,
 Her-zann vinneam, pil'lukam-chem songit,
 Heram bhangra dhonnuk dakhoit pardhi
 Khellttat mhonnun, kori naxil'leo khoreaninch.

LXV

Oslich dil'li budh' zannkarinn-in,
 Ki bhonvchim mhonnun ximpddun tonna-mollar;
 Nodrek disot dubhavan dadleank bolli,
 Poilim korchem tannim anvddel'lim vasnen.
 Tantlim kaim-zann, nagddim ugtim zavv,
 Aplea anga-pangan sobit visvaxi,
 Bhailem adde-anglem sobit denvovv,
 Nagddim nhatat tea sfottik nivoll udkant.

LXVI

जे वेळार घटमूठ दादले तारवटी
 दवरीत पांय, धर्तरेचे आशोक,
 तांतलो भायर सरो नाशिल्लो कोणूच,
 पारधी धरूंक सामके वसवशीत,
 येवजी नाशिल्ले जाळ, दोरी नासून,
 पडत शिकार त्या रुचीक दोंगरा-वेल्यान,
 इतलें मंद, घरचें, माये-मोगाळ,
 जाचेर घाल्लो घाय आदींच ते देवतेन.

LXVII

कांय जाण आर्मा, धोणूक आयिल्ले घेवन
 रावत पातयेवन धरतले म्हण मेरवां,
 दाट रानांतुल्यान रिगले धांवत
 निर्धारान शिकार करतले म्हणून आपूण;
 हेर जाण सांवळेंत आसरो घेवन पाचवेंत,
 रखरखीत वता पासून सांबाळीत,
 उदका व्हाळान देगेर भोंवत, मंद,
 जे धांवत वेळेर धव्याच फातरांतुल्यान.

LXVIII

अवचीत पडलें तांचे नदरेक अजाप,
 पाचवे खांदियेंतुल्यान साबार रंगः
 जे रंग, बारीक तपासून पळेल्यार, दिसत
 की न्हय म्हण गुलाब, वा फुलांचे सैंबीक रंग,
 पुणून रेशमाचे, पाशमिनाचे, वेगळेच,
 जे हुसकायता वळ मोगा वासनेक ओडून,
 जें वस्त्र न्हेसतात मनीस-रुपा गुलाब,
 कलेन करून आपल्याक चडूच सोबीत.

LXVI

Je veller ghottmutth dadle tarvotti
 Dovrit paim, dhortore-che axek,
 Tantlo bhair soro-naxil'lo konnunch,
 Pardhi dhorunk sam'ke vosvoxit,
 Ievji-naxil'le zall, dori nasun,
 Poddot xikar tea ruchik dongram-velean,
 Itlem mond', ghorchem, maie-mogall,
 Zacher ghal'lo ghai adinch te devten.

LXVII

Kaim-zann armam, dhonnuk ail'le ghevun
 Ravot patievn dhortole mhonn mervam,
 Datt ranam-tulean rigle dhanvot
 Nirdharan xikar kortole mhonnun apunn;
 Her-zann sanvllent asro ghevun pachvent,
 Rokhrokhith vota pasun samballit,
 Udka vhallan deger bhonvot, mond',
 Jem dhanvot veller dhoveach fatram-tulean.

LXVIII

Avchit poddlem tanche nodrek ojav,
 Pachve khandi-entulean sabar rong:
 Je rong, barik topasun pollelear, disot
 Ki nhoim mhonn gulab, va fulam-che soimbik rong,
 Ponnun resma-che, paxmina-che, vegllech,
 Je huskaita boll moga-vasnek oddun,
 Jem vostr nhestat monis-rupa gulab,
 Kolen korun apleak chodduch sobit.

LXIX

वेलोसु, अतोज पावन, मारता बोबाटः
 “वांगड्यांनो, विचित्र पारधी ही पळेयातः
 आदली प्रथा अजून चलता जाल्यार,
 हें रान भेटयलां देवते-अप्सरांक
 काडलें सोदून मनशा-इत्से पेल्यान
 आमी, जें आंवडेलें ना, तें जाता दाखळ
 की व्हडल्यो, उत्तम गजाली येतात घडून
 संवसारांत दाखयल्ल्यो अग्न्यानी मनशांक.

LXX

ह्या देवतांची धरंया फाट, पळेंवया फुडें
 त्यो खरेल्यो जाल्यार, वा कल्पनेंतली घडणूक.”
 सांगून जातोच, धांवले तुरतुरीत,
 तळ्या कांठां-वेल्यान शिंपडत वचून,
 काडली पळ त्या अप्सरांनी खांदियांतल्यान,
 मंद चडूच, मन लावन न्हय निखालूस.
 ल्हवू-ल्हवान, हांसत-खेळत, व्हडल्यान
 बोब करून, सांपडांवक धरूंक येतल्यांक.

LXXI

एकल्याच्या माथ्यावेले भांगरा केंस
 व्हरता वारें उबत, हेरांचें आंगलें;
 जागोवता वासना देखून आंगां धवीं
 अकस्मात उगतीं नागडीं पडत दाखोवन;
 एकलें पडत सकला बळयांच, दाखोवन
 मोवाळपणान न्हय रागार-फुगार जावन,
 माडोवन ताचेर पडिल्ल्यान, आपटता तो,
 जाणें धरिल्ली फाट रेंवाळ वेळेर.

LXIX

Veloso, atoz pavun, marta bobatt :
 "Vangddeam-no, vichitr pardhi hi polleiat:
 Adli protha azun cholta zalear,
 Hem ran bhettoilam devte-opsorank.
 Kaddlem sodun mon'xa-itse pelean
 Ami, jem anvdelem na, tem zata dakholl
 Ki vholdleo, ut'tom' gozali ietat ghoddun
 Sonvsarant dakhoil'leo ogneani mon'xank.

LXX

Hea devtam-chi dhorum-iea fatt, pollevum-iea fuddem
 Teo khoreleo zalear, va kolponentli ghoddnnuk."
 Sangun zatoch, dhanvle turturit,
 Tollea kanttam velean ximpoddot vochun,
 Kaddli poll tea opsoram-ni khandiantlean,
 Mond' chodduch, mon'lavn nhoim nikhalus.
 Lhovu-lhovan, hansot-khellot, vholdlean
 Bob korun, sampddanvk dhorunk ietleank.

LXXI

Eklea-chea mathea-vele bhangra-kens
 Vhorta varem ubot, heram-chem anglem;
 Zagovta vasna dekhun angam dhovim
 Okosmat ugtim nagddim poddot dakhovn;
 Eklem poddot sokla bollianach, dakhovn
 Movallponnan nhoim ragar-fugar zavna,
 Maddovn tacher poddil'lean, apttota to,
 Zannem dhoril'li fatt renvall veller.

LXXII

हेर जाणांक दुसरे-कडल्यान मेळत अवचीत
 नागडचो जाल्ल्यो देवता, न्हाता-आसतां;
 त्यो अवचीत मारतात बोब तांकां पळेवन,
 जश्यो कांय तसली आगळीक राव-नाशिल्ल्यो,
 कांय जाणांनी, दाखयत लज धरी ना म्हणून
 बळाक फुडो करून, धांवत सुटत
 नागडचो उगत्यो रानांतुल्यान, दोळ्यांक
 दिवन जें आंवड्यां-हातांक नाकारताल्यो.

LXXIII

दुसरी, धांपूंक पावतशी चडूच रोकडीं
 लज-भीड ते शिकारे-देवते-गेली,
 लिपयता कूड उदकांत, दुसऱ्यो धांवतात
 आंगावलीं पुंजांवक काडून शेवटिल्लीं तीं.
 आशिल्लो दादलो जो मारता उदकांत उडी,
 न्हेशिल्लो आसलो तसोच, पांयांक मोचे,
 काडून उडयता म्हळ्यार, कळावा भिरांत,
 हुलपल्लो ताच्यांत मोग उदकांत पालोंवक.

LXXIV

जसो पारध्या-सुणो हुशार, ठोक,
 लापीट काडूंक उदकांतलें घायाळ सुकर्णें,
 शिकाऱ्या तोंडार पळेवन उखल्लें आर्म
 बदका, सुकर्ण्या वटेन वळखींतुल्या,
 फार तो जांवचे पयलींच, सांवरना तो,
 मारता उडी उदकांत, धरून शिकार,
 दुभाव-वीण पेंवन, भोंकून: दादलो तसो
 पडटा ताचेर, न्हय ती फेबूली भयण.

LXXII

Her zannank dusre-koddlean mellot avchit
 Nagddeo-zal'leo devta, nhanvta-astam ;
 Teo avchit martat bob tankam pollevn,
 Zoxeo kaim tosli agllik ravo-naxil'leo,
 Kaim zannim, dakhoit loz dhori na mhonnun
 Bollak fuddo korun, dhanvot suddot
 Nagddeo ugteo ranam-tulean, dolleank
 Divn jem anvdeam-hatank nakartaleo.

LXXIII

Dusri, dhampunk pavot-xi chodduch rokddim
 Loz bhidd te xikare-devte-geli,
 Lipoita kudd udkant ; dusreo dhanvtat
 Angavlim punzavnvk kaddun xevttil'lim tim.
 Axil'lo dadlo zo marta udkant uddi,
 Nhexil'lo aslo tosoch, paiank moche,
 Kaddun uddoito mhollear, kallava bhirant,
 Hulpol'lo tacheant mog udkant palovnk.

LXXIV

Zoso pardhea-sunno huxear, tthok,
 Lapitt kaddunk udkantlem ghaiall suknnem,
 Xikarea tonddar pollevn ukhol'lem arm
 Botka, sukhneea votten vollkhi-ntulea,
 Far to zavnche poilinch, sanvrona to,
 Marta uddi udkant, dhorun xikar,
 Dubhav-vinn penvun, bhonkun: dadlo toso
 Poddtta tacher, nhoim ti Phebo-li bhoinn.

LXXV

लेओनार्दु, तांतलो शिपायक भोवच बरो,
 माण्णेचो, शूर, रसणायेचो, मोगाळ,
 जाका मोगान दिल्लो उणो न्हय असंतोस.
 सदांच ताका दिल्ले त्रास मोगान,
 येवजिल्लें ताणें थीर धार्जणें,
 मोगान आपूण सदांच नशिवान वायट,
 तरूय, सोडूंक नासली आस्त ताणें
 आपलें नशीब अजून बदलत म्हणून.

LXXVI

हांगासर नशीब ताचें धांवक फाटल्यान
 येफीरे-गेल्या, देख उत्तम सोबिताय,
 दुसऱ्यां परस उंचा-मोलाचें दिंवक
 सोदीत, जें दिंवकूच सांगलां सैबान, दिलें.
 थकून पडून, धांवन तिका म्हणतः
 “सोबिताये गे, खरखस सोंसचें फाव न्हय,
 जिवितांत ह्या दितां तुका जैता-इनाम,
 रावता कूड, व्हेलोय तुवेंच आत्मो.”

LXXVII

“सगलीं धांवन थकलीं, अप्सरे,
 दुस्मानाचे इत्सेक पडून बळी;
 फकत तुंच पळटा म्हाका रानांत?
 सांगलें कोणें तुका सोदता हांवूच?
 सांगलें जैत म्हजे फाटीक आशिल्लें
 सदांच वेता थंयच मेळटा म्हाका,
 खरेंच मानी नाका, कित्याक हांव मानीत,
 हजार फावटीं, दर-एक घटकेक फट-मारी.

LXXV

Leonardo, tantlo xipaik bhovuch boro,
 Mann'nnecho, xur, rosnnai-echo, mogall,
 Zaka mogan dil'lo unno nhoim osontos.
 Sodanch taka dil'le tras mogan,
 Ievjil'lem tannem thir darzonnem,
 Mogan apunn sodanch noxiban vaitt,
 Torui, soddunk nasli asth tannem
 Aplem noxib azun bodlot mhonnun.

LXXVI

Hangasor noxib tachem dhanvunk fattlean
 Ephyre-gelea, dekh ut'tom' sobitai,
 Dusream poros uncha-molachem divunk
 Sodit, jem divunkuch sanglam soimban, dilem.
 Thokun poddun, dhanvun tika mhonnot:
 "Sobitai-e ge, khorkhos sonschem favo nhoim,
 Jivitant hea ditam tuka zoita-inam',
 Ravta kudd, vheloi tuvench atmo.

LXXVII

"Soglim dhanvun thoklim, opsore,
 Dusmana-che itsek poddun bolli;
 Fokot tunch polltta mhaka ranant?
 Sanglem konnem tuka sodta hanvuch ?
 Sanglem zoit mhoje fattik axil'lem
 Sodanch veta thoinch melltta mhaka,
 Khorench mani-naka, kiteak hanv manit,
 Hozar favttim, dor-ek, ghottkek fott-mari.

LXXVIII

“नाका धकूं, म्हाका तर जालां पुरो,
 पळूंक सोदल्यार, म्हज्या हातांक वरजून,
 नशीब गो म्हजें, तूं रावल्यार लेगीत म्हाका,
 तें करीत की तूं म्हाका मेळचें ना तें धरूंक.
 राव गो: सोदतां पळेंवक जाय आसल्यार तुका,
 कसली सुक्ष्म रीत सोदता पळूंक,
 दिसतलें तुका हें जैत जोडले उपरांत,
 ‘हात आनी कण्या मदें उबारता दुरीग.’

LXXIX

“पळूं नाका गो म्हाका! खीण-भर वेळ
 असो पळना तुजे सोबिताये थावन!
 ल्हवान पावलां तुजीं घालशी जाल्यार,
 जिखतलें तूं भाग्य निबर बळाचें.
 खंयचो पात्शाय, खंयची फौज धाडजत
 भाग्या रागा-उजो पालोवन उडोंवक,
 जें लागता फाटीक म्हज्या, जें सोदतां तांतूंत,
 जें करतलें तूंच, पळना जावन म्हाका?

LXXX

“दुर्भाग्य म्हजें उडयशी काडून कुशीन?
 चड बळिश्टाक आदार दिवप अशक्तताय;
 व्हरता म्हजें काळीज, जें आसलें मेकळें?
 सोड तें म्हाका, आनी धांवत तूं गडगडीत.
 जडाव नाका काळीज हें इतलें किर्कोळ,
 जें ह्या भांगरा दोरयांनी बांदून चकचकीत
 व्हरताय तूं? वा, बांदून घेवन ताचें
 बदल्लें नशीब, देखून आकुळ-पिकूळ?

LXXVIII

"Naka thokum, mhaka tor zalam puro,
 Pollunk sodlear, mhojea hatank vorzun,
 Noxib go mhojem, tum ravlear legit mhaka,
 Tem korit ki tum mhaka mellchem na tem dhorunk.
 Rav go : sodtam pollevnvk zai-aslear tuka,
 Kosli suksom' rit sodta pollunk,
 Distolem tuka hem zoit zoddlea uprant,
 'Hat ani konnea modem ubarta durig.'

LXXIX

"Pollum naka go mhaka! Khinn-bhor vell
 Oso pollna tuje sobitaie thavn!
 Lhovan pavlam tujim ghalxi zalear,
 Jikhtolem tum bhag'eo nibor bolla-chem.
 Khoincho patxai, khoinchi fouz dhaddzot
 Bhag'ea raga-uzo palovn uddovnvk,
 Jem lagta fattik mhojea, jem sodtam tantunt,
 Jem kortolem tunch, pollona zavn mhaka?

LXXX

"Durbhag'eo mhojem uddoixi kaddun kuxin ?
 Chodd bollixttak adar divop oxokt'tai ;
 Vhorta mhojem kalliz, jem aslem mekllem ?
 Sodd tem mhaka, ani dhanvot tum goddgoddit.
 Zoddav naka kalliz hem itlem kirkoll,
 Jem hea bhangra dori-am-ni bandun chokchokit
 Vhortai tum? Va, bandun ghevun tachem
 Bodol'lem noxib, dekhun akull-pikull ?

LXXXI

“हेच आशेन धरतां फाट तुजी,
 कित्याक सोंसचें ना तूं वजें ताचें,
 वा तुज्या सुगुणा धर्मा सोबीत खुणेन
 बदलचें ना कठीण नखेत्र दुखेस्त.
 बदलता जाल्यार तशें, पळूं नाका तूं,
 कित्याक मोग तुका करीत घायाळ,
 मंद कन्ये, रावत तूं म्हाका मोगान;
 रावल्यार म्हाका, आनीक कांयच नाका.”

LXXXII

पळ नाशिल्ली अप्सरा ती सोबीत,
 त्रासांत घालचो न्हय म्हण फाट घेतल्याक,
 पूण गोड गायन आयकत रांवक धादोशी,
 मोगा गजाली दुखां सांगता देखून,
 मुखकमळ परतून, शांत, पवित्र जाल्लें,
 हांशें खेळोवन, खोश्येन मुर्गटून,
 जिखप्या चरणां कडेन पडून घेता,
 जो पागळटा सगलो निखट्या मोगान बडून.

LXXXIII

कितले खतखतीत उमे रानांत!
 कितलें रडणें गाजत धादोसकायेचें,
 कितले पोशेवन मंद; रागार फुगार
 बदलता हांश्यांत खोश्ये उत्सवांत!
 सकाळीं, सांजे चलत कितें मोगांत,
 आगटें जाचें पेटयत देवता वेनूस,
 कल्पना केल्यार बरी, न्हय नीत, पूण जायना
 अणभवुंक, ताणेंच करची नीत.

LXXXI

"Hech axen dhortam fatt tuji,
 Kiteak sonschem na tum vojem tachem,
 Va tujea sugunna dhorma sobit khunn-en
 Bodolchem na kotthin nokhetr dukhest.
 Bodolta zalear toxem, pollum naka tum,
 Kiteak mog tuka korit ghaiall,
 Mond' kon'ie, ravot tum mhaka, mogan ;
 Ravlear mhaka, anink kainch naka."

LXXXII

Pollo-naxil'li opsora ti sobit,
 Trasant ghalcho nhoim mhonn fatt ghetleak,
 Punn godd gaion aikot ravunk dhadoxi,
 Moga gozalim dukham sangta dekhun,
 Mukhkomoll portun, xant, povitr zal'lem,
 Hanxem khellovn, khoxien murgottun,
 Jikhpea choronnam kodden poddun ghetta,
 Zo pagolltta soglo nikhttea mogan buddun.

LXXXIII

Kitle khotkhotit ume ranant!
 Kitlem roddnem gazot dhadoskai-echem,
 Kitle poxevn mond' ; ragar-fugar
 Bodolta hanxeant khoxie utsovant!
 Sokallim, sanje cholot kitem mogant,
 Agttem zachem pettoit devta Venus,
 Kolpona kelear bori, nhoim nit, punn zaina
 Onnbhovunk, tannench korchit nit.

LXXXIV

असले रितीन, निमाण्यो कबूल जाल्यो
 सोबीत अप्सरा त्यो मोगाळ दादल्यांक,
 मुकूट घाले सजोवन तांच्या माथ्यार,
 जैता-पानां, भांगर, भरपूर फुलां,
 हातांत घालीत गोरे-हात, घरकात्री कश्यो;
 उतरां उपचार थारायल्लीं कायद्यान कशीं,
 भास दिताल्यो सासणा सांगात करूंक,
 जिवितांत, मर्णांत, मानान, धादोसकायेंत.

LXXXV

तांतली व्हडली, जिका सरपट्टालें
 सगलें गायन-मंडळ अप्सरांचें,
 (सांगातात ती धूव खंय सेलु आनी वेसता, हांगेली,
 जी संकेत दीत सोबीत वागणुकेंत)
 दर्या धर्तरी गा भरून नवलान,
 श्रेश्ठ कपिताक घेता, फाव ते भाशेन,
 थंयच खन्या रायाळ दबाज्यांत व्हडल्या,
 दाखोवन कुळवंत आनी व्हडली अस्तुरी.

LXXXVI

सांगले उपरांत ताका कोण ती आपूण,
 वरत्या उतरान नटयल्ले शैलीन उंचले,
 कळयलें ताका आयल्या आपूण थंयच
 भाग्या निर्धारान, वयल्या प्रभावान,
 एकवटीत धर्तरे दर्या गूठ,
 केन्नांच ताणूंक नाशिल्ल्या समुद्राचे,
 उंचल्या भाकिता मांडावळीन फर्मावन,
 जे ताच्याच राष्ट्राक केल्लें फाव देवांनी;

LXXXIV

Osle ritin, nimanneo kobul zaleo
 Sobit opsora teo mogall dadleank,
 Mukutt ghale sozovn tanchea mathear,
 Zoita-panam, bhangor, bhorpur fulam,
 Hatant ghalit gore-hat, ghorkarni koxeo;
 Utram upchar tharail'lim kaidean koxim,
 Bhas ditaleo sasna sangat korunk,
 Jivitant, mornnant, manan, dhadoskaient.

LXXXV

Tantli vhoddli, jika sorpott'tta-lem
 Soglem gaion-monddoll opsoranchem,
 (Sangtat ti dhuv khoim Celo ani Vesta, hangeli,
 Ji sanket diit sobit vagnnukent)
 Doria dhortori ga bhorun novlan,
 Srextt kopitak ghetta, favo te bhaxen,
 Thoinch khorea raiall dobajejan vhoddlea,
 Dakhovn kullvont ani vhoddli ostoni.

LXXXVI

Sanglea uprant taka konn ti apunn,
 Vortea utran nettoil'le xoilin unchle,
 Kolloilem taka ailea apunn thoinch
 Bhag'ea nirdharan, voilea probhavan,
 Ekvottit dhortore doria gutth,
 Ken'nanch tannunk naxil'lea somudra-che,
 Unchlea bhakita manddavollin formavn,
 Jem tacheach raxttrak kel'lem favo devam-ni ;

LXXXVII

हाताक ताच्या धरून व्हरता मार्गाक,
 तेंगशेर ऊंच दोंगरार दिव्य-भव्य,
 जंय एक व्हडलें रावळार गिरेस्त केल्लें उबें,
 बांदिल्लें स्फटीक सगलें, भांगरान लख्ख.
 सगलो दीस म्हळ्यार सारलो हांगाच,
 गोड खेळा-क्रिडेंत, सतत भोगान;
 ती रावळारांत उसपिताली मोग,
 हेर अप्सरा त्यो फुलां मदीं सांवळेंत.

LXXXVIII

अशेच रितीन सारतात सगलो दीस,
 सोबीत, घटमूठ पंगड खोश्ये नादार,
 एकाच मनान, गोड, सुमारा भायर,
 लांबदीक काडिल्ल्या कश्टांक आयतें फळ;
 कित्याक व्हडल्या कर्तुपांचें धाडस,
 बळीश्ट, किर्तीवंत दितलो संवसार
 इनाम निमाणे-कडेन, फावतें तशें,
 कीर्त व्हडली आनी नांव तर ऊंच, शूर.

LXXXIX

ह्यो सोबीत अप्सरा दर्यातल्यान आयिल्ल्यो,
 तेथीस मुखेल, आनी चित्रायल्लो दैवी जुंवो,
 दुसरी वस्त न्हय बगर रुचीक भोवमान,
 जो जिविताक दिता उठाव वरतो उत्तम.
 वैभवाचो मान-भोवमान जो मेळ्ळो,
 जैत, कपलार घाल्लो मुकूट, मानान
 इनाम - पान आनी तुरो, आनंद, नवल,
 हींच रुची-देणीं ह्या जुंव्या-वेलीं.

LXXXVII

Hatak tachea dhorun vhorta margak,
 Tengxer unch dongrar div'eo-bhov'eo,
 Zhoim ek vhoddlem ravllar¹ girest kel'lem ubem,
 Bandil'lem sfottikan soglem, bhangran lokh'.
 Soglo dis mhollear sarlo hangach,
 Godd khella-kriddent, sotot bhogan ;
 Ti ravllarant uspitali mog,
 Her opsora teo fulam modim sanvllent.

LXXXVIII

Oxech ritin sartat soglo dis,
 Sobit, ghottmutth pongodd khoxie nadar,
 Ekach monan, godd, sumara bhair,
 Lambdik kaddil'lea koxttank aitem foll;
 Kiteak vhoddlea kortupanchem dhaddos,
 Bollixtt, kirtivont ditlo sonvsar
 Inam' nimanne-kodden, favtem toxem,
 Kirt vhoddli ani nanv tor unch, xur.

LXXXIX

Heo sobit opsora dorientlean ail'leo,
 Tethys mukhel, ani chitrail'lo doivi zunvo,
 Dusri vost nhoim bogor ruchik bhovman,
 Zo jivitak dita utthav vorto ut'tom'.
 Voibhova-cho man-bhovman zo mell'llo,
 Zoit, koplär ghal'lo mukutt, manan
 Inam'- pan ani turo, anond, novol,
 Hinch ruchi-dennim hea zunvea-velim.

1. palace.

XC

अमर वैभव जो कल्पिताले आदले,
जे व्हड सार्थकी मनशां करता मोग,
तांकां बसोवन त्या वयल्या ओलींप सर्गार,
जांकां उडून व्हरत किर्ती पाखार,
व्हड पराक्रमार्चीं कार्यां करून,
व्हडले कश्ट उसपीत करून घेतात
‘शेगुणा मार्ग’ ऊंचलो, फातर-कात्र्यांचो,
निमाणो गोड, भरिल्लो खोशये रूचीन.

XCI

हें न्हयंच कांय फकत इनाम वांटिल्ले
अमर, उत्तम कार्या पासत, मनशांक
संवसारान, प्रयत्न, केले कलेन
मनीस जावनूय, दैवी पांवड्या-वेले.
जुपीतेर, मेर्कूरियु, फेबु, मार्ति हेवूय,
एनेयास, किरीनु, तशेच दोगूय थेबान,
सेरेस, पालास. जूनु, आनी दियाना धरून,
सगलीं जाल्लीं अशक्त मनीस-मासान.

XCII

पूण किर्तीन, जी घालता पेर्गाव कार्याचो व्हड,
दिल्लीं तांकां जगान नांवां तीं आथवींच,
देवांचीं, अर्द्या-देवतांचीं तीं अमर,
कुळ-देवतांचीं, वीर आनी व्हडले देव!
देखून, तुमी जे मानतात किर्ती मानाक,
ह्या संवसारांत जातले जाल्यार व्हड,
उठात न्हिदेंतले आतांच, आळसायेंतले,
जी करता मेकळ्या मनाक आपलो गुलाम.

XC

Omor voibhov zo kolpitale adle,
 Je vhodd sarthoki mon'xam korta mog,
 Tankam bosovn tea voilea Olymp sorgar,
 Zankam uddun vhorot kirti pakhanr,
 Vhodd porakroma-chim kar'iam korun,
 Vhoddle koxtt uspit korun ghetat
 'Xegunna marg' unchlo, fator-katreancho,
 Nimanno godd, bhoril'lo khoxie ruchin.

XCI

Hem nhoinch kaim fokot inam' vanttil'le
 Omor, ut'tom' kar'ea pasvot, mon'xank
 Sonvsaran, proitn, kele kolen
 Monis zavnu, doivi panvddea-vele.
 Jupiter, Mercurio, Phebo, Marte he-vui,
 Eneas, Quirino, toxech dogui Theban,
 Ceres, Palas, Juno, ani Diana dhorun,
 Soglim zal'lim oxokt monis-masan.

XCII

Punn kirtin, ji ghalta perganv kar'eacho vhodd,
 Dil'lim tankam jogan nanvam tim athvinch,
 Devam-chim, ordhea-devtam-chim tim omor,
 Kull-devtam-chim, vir ani vhoddle dev!
 Dekhun, tumi je man'tat kirti man-ak,
 Hea sonvsarant zatle zalear vhodd,
 Utthat nhidentle atanch, allsaientle,
 Ji korta mekllea monak aplo gulam'.

XCIII

घाल रे आडो निबर आशेचेर तुजे,
 तसोच तुजे वान्सेर, जी फावत नासून
 हजार फावटीं धरता काळखी खणपट,
 व्यसन पुंडायेचें, वांकडें, ताकतीक,
 कित्याक हे व्यर्थ मान, भांगरा दुडू,
 खरेलें मोल दिनांत लोकाक पुरतें;
 बरवें जातीत जाल्लें फाव तें नासून,
 फावो नाशिल्ल्यान तसलें मेळिल्ले भाशेक.

XCIV

दिवचे कायदे समान, थीर, शांतीन,
 धाकल्यांक फावत तें दिवचें न्हय गा व्हडल्यांक;
 न्हेसचें चकचकीत कवच-आर्मान
 मोयरां दुस्मानांचेर आड झुजून,
 करचीं राज्यां व्हडलीं, बळीश्ट तुमी,
 सगल्यांक मेळत चडूच, कोणाक ना उणें;
 तुमच्या ताव्यांत फावती धन-गिरेस्तकाय,
 तांच्या वांगडा भोवमान, जिवीत शृंगारून.

XCV

मोगाळ राजाक करश्यात पर्जळीत,
 आतांच बुद्द दिवन फावोच तसली,
 आतांच तरसादीच्या बळार, अमर
 जाश्यात तुमी, तुमच्या पुर्वजां भाशेन.
 अशक्य तसलें करपाची गरज नां गा,
 आशिल्ली जाका इत्सा, केलें तें ताणेंच;
 तुमकां मेजीत व्हडल्या विरां पंगतींत,
 आनी ह्या वेनूस देवते जुंव्यार मेळटो येवकार.

XCIII

Ghal re addo nibor axe-cher tuje,
 Tosoch tuje van'ser¹, ji favot nasun
 Hozar favttim dhorta kallkhi khonnpott²,
 Veoson³ punndai⁴-echem, vankddem, taktik,
 Kiteak he veorth man, bhangra duddu,
 Khorelem mol dinant lokak purtem⁵ ;
 Borvem zatit zal'lem favo tem nasun,
 Favo naxil'lean toslem mellil'le bhaxek.

XCIV

Dinvche kaide soman⁶, thir, xantin,
 Dhakleank favot tem dinvchem nhoim ga vhoddleank;
 Nheschem chokchokit kovocho⁷-arman
 Moiram dusmanam-cher add zhuzun,
 Korchim raj'eam vhoddlim, bollixtt tumi,
 Sogleank mellot chodduch, konnak na unnem;
 Tumchea tabeant favti dhon-girestkai,
 Tanche vangdda bhovman, jivit xrungarun.

XCV

Mogall raza-k korxeat porzollit,
 Atanch budh' divn favoch tosli,
 Atanch torsadim-chea bollar, omor
 Zaxeat tumi, tumchea purvozam bhaxen.
 Oxok'eo toslem korpachi goroz nam ga,
 Axil'li zaka itsa, kelem tem tannench;
 Tumkam mejit vhoddlea viram⁸ pongtint⁹,
 Ani hea Venus devte zunvear melltto ievkar.

1. ambition; 2. insistence/ persistence; 3. vice; 4. tyranny; 5. fully; 6. equal; 7. armour;
 8. heroes; 9. class/ line.

धावो सर्ग

I

परद्वारी लारीस्सेया मोगी उजवाडीत
घरा दिशेन आमडीत मोनजातीक,
जंय आसलें व्हडलें तळें भोंवतणीं,
तेमिस्तियांव नांवाचें, अस्तमते तोंकाक;
तें सुर्या व्हडलो उजो मंदायतालें
वारें फुंकून दखिणेच्यान, सांवळी
घालून सैंबीक उदका-तळ्यांक, जागोवन
शेंवतीं, मोगरीं, वेश्टल्लीं हुनसाणीन.

II

तेन्ना सोबीत अप्सरा त्यो मोगयांक
हातांत धरून, तांच्योच, धादोशी जावन,
चडून येताल्यो पर्जळीत म्हालांत,
नटोवन लख्ख वस्तीं शृंगार करून,
राणये व्होंवळीकेन, जांकां भरपूर
मेजां मांडिल्लीं जेवणां-खाणां उत्तम,
केल्लीं तयार अशक्त थकिल्ले कुडीक
मेळची देखून परती थाकाय घटाय.

Presented with compliments from the
CENTRAL INSTITUTE OF INDIAN LANGUAGES
(Govt. of India, Mysore - 570 006)

DHAVO SORG

I

Pordvari¹ Larissea mogi uzvaddit
Ghora dixen ambddit mon'zatink,
Zhoim aslem vhoddlem tollem bhonvtonnim,
Temistianv nanva-chem, ostomte tonkak ;
Tem Sur'ia vhoddlo uzo mondaitalem²
Varem funkun dokhinne-chean, sanvlli
Ghalun soimbik udka-tolleank, zagovn
Xenvtim, mogrim, vexttol'lim hun-sannin.

II

Ten'na sobit opsora teo mogeank
Hatant dhorun, tancheoch, dhadoxi zavv,
Choddun ietaleo porzollit mhalant,
Nettovn lokh' vostim-xrungar korun,
Rannie vhovlliken³, zankam bhorpur
Mezam manddil'lim jevnna-khanna ut'tom',
Kel'lim toiear oxokt thokil'le kuddik
Mellchi dekhun porti thakai⁴ ghottai.

adulterous; 2. softened/ lessened; 3. invitation; 4. relief/ calm satisfaction.

III

थंय विपूल स्फटीक रत्नजडित कदेलार
 बसतात दोगां-दोगां, मोगी आनी बायल;
 दुसऱ्यां, येजमानके सुवातेर, भांगरान चोख,
 बसल्यां श्रेश्ठ गामा आनी सोवीत देवता,
 पक्वान्नां दैवी, मन भुलोवणीं रुचीक,
 येजिप्ती कीर्त-आशिल्लीं करिना सर,
 मातल्यां रांधवयां तीं भांगरा ताटांत,
 थंय तीं हाडिल्लीं आतलांतिका भांडारांतुल्यान.

IV

पर्मळीत सोरे, मोलान वरते,
 इतालियान फालेर्नु परस चड गुणांचे,
 ते भायर अमृत, जें आवडटा भोवच जोवाक,
 सगल्या सदांच आशिल्ले पर्जेक घेवन,
 त्या वाजांनी भरून, जंय वायां वावुरता नाजूकताय,
 फुलता फेणेर खतखतीत, दिवन
 भितरल्यान काळजांत रोकडी खोशी उपजावन,
 उडयो मारून मिसळ थंड उदकांत.

V

हजार रितीचें उलोवप करीत सगलीं,
 गोड हांशें, सुक्षम मुद्द्यां म्हणणीं,
 जीं जेवणां मदल्यान उपजतालीं साबार,
 रुची खोश्येन जागृतायेंत हाडून,
 वाजंत्रां, वाजोवपी, भाट नाशिल्ले उणे,
 (जशे मेळिल्ले नरकांत नागड्या आत्म्यांक,
 सासणा ख्यास्तींतल्यान थोडी पूण दिवन थाकाय)
 जंय आवाज दैवी गायत सारेन अप्सरा.

III

Thoim vipul¹ sfottik² rotnzoddit³ kodelanr
 Bostat dogam-dogam, mogi ani bail;
 Dusream, iezman'ke⁴ suvater, bhangran chokh',
 Bosleam srexxt Gama ani sobit devta,
 Pakvan'nam⁵ doivi⁶, mon-bhulovnnim ruchik,
 Egypti kirt-axil'lim korina sor,
 Matleam randhvoiam⁷ tim bhangra tattant,
 Thoim tim haddil'lim Atlantika bhanddar-antulean.

IV

Pormollit sore, molan vorte,
 Italian Falerno poros chodd gunnam-che,
 Tea bhair om'rut, jem avoddtta bhovuch Jov-ak,
 Soglea sodanch axil'le porjek ghevun,
 Tea vazam-ni bhorun, zhoim vaiam vavurta nazuktai,
 Fulda fenner khotkhotit, divun
 Bhitorlean kallzant rokddi khoxi upzavn,
 Uddieo marun misoll thondd' udkant.

V

Hozar riti-chem ulovp korit soglim,
 Godd hanxem, sukxom'⁸ mud'deam⁹ mhonn'nnim,
 Jim jevnnam modlean upzotalim sabar,
 Ruchi kroxien zagrutaient haddun,
 Vazontram, vazovpi, bhatt¹⁰ naxil'le unne,
 (Zoxe mellil'le norkant¹¹ nagddeam atmeank,
 Sasna kheast-intlean thoddi punn divun thakai)
 Zhoim avaz doivi gait Siren opsora.

rich; 2. crystal; 3. jewel bedded; 4. chairmanship; 5. delicacies; 6. divine; 7. dishes;
 subtle; 9. arguments; 10. folk-poets; 11. hell.

VI

गायताली ती अप्सरा भोवच सुंदर,
 सूर तिचो सादत रावळारांतल्यान,
 तशीच साथ दीत वाजंत्रां तालार,
 मंद सांगात करीत वेळाक धरून.
 अवचित एक मौन आडायतालें वारीं,
 गोड सुरसुरून व्हांवलीं उदकां,
 आपल्या गोठ्यां गायरींत घाल्लीं न्हिदूंक
 मोनजातीक मूड आपल्या सैंबीक विराडांत.

VII

गोड ताळ्यान उखलत मळबा मेरेन
 व्हडले वीर, जे येंवचे आसले जगांत,
 जांच्यो येवजणो त्यो दिसत प्रोतेयाक,
 वाटांगुळ्यार, आरपार, फुगिल्ल्या गोल,
 जो दिल्लो देण्यान ताका जुपितेर देवान,
 सपनांत, आनी मागीर भासावन राज्य खोलायेंत,
 अप्सरेन सांगलें ताका; उगडास धरून
 ताणें सांगिल्लो इतिहास घेतलो राखून.

VIII

गजाल जावन उत्तम, सकयली न्हयंच,
 जी केल्ली पाठ समुद्रांत अप्सरेन,
 जी नकळो आसलो जोपास, न्हय म्हण देमदोक
 एकलो फ्यासिस, दुसरो कार्थाग शारांत,
 हांगासर, कालियोपि म्हजे, मागतां तुका,
 ह्या कश्टां वावरांत, दरांवपा मोबदलो दिंवन
 म्हाका, आनी घडये रावतां व्यर्थ मागून
 बरोवपाक रूच, जी म्हाका वेता पळत.

VI

Gaitali ti opsora bhovuch sundor,
 Sur ticho sadot ravllarant¹-lean,
 Toxinch sath diit vazontram talar²,
 Mond' sangat korit vellak dhorun.
 Avchit ek movn addaitalem varim,
 Godd sursurun vhanvlim udkam,
 Aplea gottheam gairint ghal'lim nhidunk
 Mon' zatink mudd³ aplea soimbik biraddant.

VII

Godd tallean ukhlot mollba meren
 Vhoddle vir, je ievnche asle jogant,
 Zancheo ievzonno teo disot Prote-ak,
 Vattangullea, arpar⁴, fugil'lea gol,
 Zo dil'lo dennean taka Jupiter devan,
 Sopnant, ani magir bhasavn raj'eo kholaiant,
 Opsoren sanglem taka ; ugddas dhorun
 Tannem sangil'lo itihash ghetlo rakhun.

VIII

Gozal zavna ut'tom', sokoili nhoinch,
 Ji kel'li patth somudrant opsoren,
 Ji nokllo aslo Jopas, nhoim mhonn Demdoc,
 Eklo Pheaces, dusro Carthag xharant,
 Hangasor, Calliope⁵ mhoje, magtam tuka,
 Hea koxttam vavrant, borovpa mobodlo⁶ divn
 Mhaka, ani ghoddie ravtam veorth⁷ magun
 Borovpak ruch, ji mhaka veta pollot.

1. palace; 2. rhythm; 3. brute; 4. transparent; 5. poet's Muse; 6. reward/ return/compensation; 7. in vain.

IX

वर्सा बलांडून गो वेतात, गिमाळ्यांतुलें
 उरलां थोडेंच, शरद रुतू येसर;
 दुर्भाग्य शेळायता हिकमत म्हजी भोवच,
 अभिमान जाचो ना म्हाका, न्हय म्हण पालव;
 वायट अणभव व्हरता ओडून म्हाका
 विसराये काळे न्हंयेंत, सासणा सपनांत;
 व्हडले राणये प्रतिभा-देवी, पाळचें
 म्हज्यान व्हडलें कार्य करूंक राष्ट्राक!

X

“सोवीत देवता गायत, की येतलीं म्हणून
 तेजु न्हंयच्यान, दर्यातुल्यान, तारवां
 गामान उगडिल्ल्या मार्गान, जिखून देगो,
 जंय भारती समुद्र सोडटा सुस्कारे;
 आनी देशी राजा, दिंवचे नांत सोंपें
 आपली तकली जुंवाक, निबर लोखण
 अणभवतले घट आनी दारूण हाताचें,
 तांकां येतसर शरण, नाल्यार मरण.

XI

“गायत एकल्याचें, जो मलबारी लोकां मदीं
 भट-स्वामी तांचो तो भोगता भोवमान,
 तोडचे न्हय म्हण बंदपास फिंगर्या कडेन
 जोडिल्ले इश्टागतीचे, खाशेले रितीन,
 भोगतलो तो आपलीं शारां, सुवातो,
 हुलपायल्ल्यो, धाडायल्ल्यो, रागान आनी क्रूरपणान,
 बळीश्ट सामुद्रीचे आज्ञे प्रमाणें,
 द्वेस जाका आसतीत नव्या लोकाचो.

IX

Vorsam bolanddun go vetat, gimallea-ntulem
 Urlam thoddench, xorod rutu¹ ie-sor ;
 Durbhag'eo xellaita hikmot mhoji bhovuch,
 Obhiman zacho na mhaka, nhoim mhonn palov;
 Vaitt-onnbhov vhortat oddun mhaka
 Visraie kalle nhoim-ent, sasna sopnant ;
 Vhoddle rannie protibha-devi², pallchem
 Mhojean vhoddlem kar'eo korunk raxtrak!

X

“Sobit devta gait, ki ietlim mhonnun
 Tejo nhoim-chean, dorient-ulean, tarvam
 Gama-n ugddil'lea margan, jikhun dego,
 Zhoim Bharati somudr soddtta suskare ;
 Ani dexi raza, je dinvche nant sompem
 Apli tokli zunv³-ak, nibor lokhonn
 Onnbhovtole ghott ani darunn hata-chem,
 Tankam iet-sor xoronn⁴, nalear moronn.

XI

“Gait eklea-chem, zo Malbari lokam modim
 Bhott-svami tancho to bhogta bhovman,
 Toddche nhoim mhonn bandpas⁵ Firngeam kodden
 Zoddil'le ixhtagoti-che, khaxele ritin,
 Bhogtolo to aplim xharam, suvato,
 Hulpail'leo, dhaddail'leo, ragan ani krurponnan⁶,
 Bollixtt Samudrim-che ad'nie⁷ promannem,
 Dves⁸ zaka astit novea loka-cho.

1. autumn season; 2. Muse; 3. yoke; 4. surrender; 5. relationships/ ties; 6. cruelly;
 7. orders; 8. hatred.

XII

“गायता भायर सरत थंयच्यान बेलें
 वेळेर, तांचो नाश करचें वखद,
 आपणांत कितें व्हरता दर्यार नकळत,
 तो व्हडलो पाशेकु, लुञ्जितानिया देसा आकील्लिशः
 वर्जे ताचें कळत, जेन्ना तारूं
 लांकूड वाटकुळें तें सरत भितर
 उचांवळ जाल्ल्या दर्यार, परवंतून
 आपल्या सैंबा आड तें घेत घालून.

XIII

“पूण पावले उपरांत तो वीर उदेंते भुंयेर,
 दवरून ताका आदार दिंवच्याक खाश्याक
 कोचीनच्या राजाक, थोडेच देशी शिपायक,
 खारे आनी वाटकुळीं वेतले न्हंयचे धडेर,
 विभाडून उडयतलो त्या भयांकर नायरांक
 कमलाम् खाडयेंत धरून, थंड उडोवन
 अजापान उदेंते खर खतखतो,
 दिसत कार्य थोड्यांचेंच येदें व्हडलें.

XIV

“सामुद्रीं आपयतलो चडूच नव्यांक;
 बिजापूर, तण्णोर राज्यांतल्यान येतले राजा,
 नरसिंगा दोंगरां वेल्यान, ऊंच निश्टाये
 दितले भास आपल्या व्हडल्या धनियाक,
 मागत सगलो नायर समुदाय झुजाक,
 जो रावता कालिकतांत ते कानानोर शारांनी,
 दोगूय दुस्मान आमच्या कायद्या धर्माक,
 दर्यातुल्यान मोयर, जमनीर देशी.

XII

"Gaita bhair sorot thoinchean Belem
 Veller, tancho nax¹ korchem vokhod,
 Apnnant kitem vhorta doriar nokllot,
 To vhoddlo Pacheco, Lusitania desa Aquilles:
 Vojem tachem kollot, jen'na tarum
 Lankudd vattkullem tem sorot bhitor
 Uchamboll zal'lea doriar, porvontun²
 Aplea soimba add tem gheit ghalun.

XIII

"Punn pavlea uprant to vir te udente bhuim-er,
 Dovrun taka adar dinvcheak khaxeak
 Kochin-chea raza-k, thoddech dexi xipaik,
 Khare ani vattkullim vetle nhoim-che dhodder,
 Vibhaddun uddoitolo tea bhoiankor Nair-ank
 Kamalam' khaddient dhorun, thondd' uddovn
 Ojapan Udente khor khotkhoto,
 Disot kar'eo thoddeam-chench ied'dem vhoddlem.

XIV

"Samudrim apoitolo chodduch noveank ;
 Bijapur, Tannor raj'eant-lean ietle raza,
 Narsinga dongram velean, unch nixttaie³
 Ditle bhas aplea vhoddlea dhoniak,
 Magot soglo Nair somudai⁴ zhuzak,
 Zo ravta Calicutt-ant te Cananor xharam-ni,
 Dogui dusman amchea kaidea-dhormak,
 Doria-ntulean Moir, zom'nir dexi.

1. destruction; 2. groaning; 3. allegiance/ loyalty; 4. community.

XV

“आनी सगल्यांक विभाडून उडोवन परते एक फावट,
 दर्यार आनी धर्तरेर तो धाडशी पाशेकु
 वेतलो मारून ते व्हडले राशी-उर्पजीक,
 सगल्या मलवान्यांची तोखणाय जोडून.
 परती घालतो घुरी, कळाव ना करून,
 त्या देशी राजाचेर ताकतिकेन झुजांत,
 आपल्या मनशांक घायाळून, आंगोवण्यो करून,
 गर्वीश्ट, लटकी, भेऱ्या, कुड्यां देवांक.

XVI

“तो फकत राखचो ना गा दर्या-खाडी,
 पूण हुलपायतलो सुवातो, देवळां, घरां;
 सुण्या भाशेन चवताळिल्लो रागान,
 थकना म्हणून फिंगीं, शारां विभाडून,
 फर्मायता आपल्यांक, भोवच थोडे जिवितांत,
 धरात पाशेकाक, दिसता पाखां फुटिल्लो,
 दोनूय खाड्यां तो एकाच वेळार, उडून
 एकेवटेन थावन दुसरे, सगलें विभाडून.

XVIII

“घेतलो थंय सामुद्रीं, कित्याक परशीं
 पळेंवचें झूज, आपल्यांक दिंवचो धीर;
 पूण एक गुळी, झुणझुणीत पडली उडून
 त्या उत्तम माचिलांत, काडून रगत ताचें.
 दिसना वखद वा व्हडलिशी माण्णी ताजी,
 न्हय म्हण बळ, जें पाशेकान मानचें व्हड,
 घात हाडीत घडोवन, वीख वायां;
 पूण सदांच सर्गीं बळान, जातालें उणें.

XV

“Ani sogleank vibhaddun uddovn porte ek favtt,
 Doriar ani dhortorer to dhaddxi¹ Pacheco
 Vetlo marun te vhoddle raxi-urponjik²,
 Soglea Malbaream-chi tokhnnai³ zoddun.
 Porti ghalto ghuri⁴, kallav⁵ na korun,
 Tea dexi-raza-cher taktiken zhuzant,
 Aplea mon'xank ghaiallun, angovvneo korun,
 Gorvixtt, lottki, bherea, kuddeam devank.

XVI

“To fokot rakhcho na ga doria-khaddi,
 Punn hulpaitolo suvato, devllam, ghoram;
 Sunnea bhaxen chovtallil'lo⁶ ragan,
 Thokona mhonnun Firngi, xharam vibhaddun,
 Formaita apleank, bhovuch thodde jivitant,
 Dhorat Pachekak, dista pakham futtil'lo,
 Don-ui khaddi-eam to ekach vellar; uddun
 Ekevotten thavn dusre, soglem vibhaddun.

XVII

“Ietlo thoim Samudrim, kiteak porxim⁷
 Pollenvchem zhuz, apleank dinvcho dhir ;
 Punn ek gulli, zunnzunnit poddli uddun
 Tea ut'tom' machilant, kaddun rogot tachem.
 Disona vokhod vo vhoddli-xi mann'nni taji,
 Nhoim mhonn boll, jem Pachekan man'chem vhodd,
 Ghat haddit ghoddovn, vikh vaiam⁸ ;
 Punn sodanch sorgim bollan, zatalem unnem.

1. daring; 2. crowd; 3. admiration; 4. attack; 5. delay; 6. enraged; 7. personally present;
 8. in vain.

XVIII

“परतो येतलो झुजाक सातवे पावट,
 गायत, त्या अजय घटमूठ फिरंगी विराक,
 जाका खंयचोच वावर न्हय गा वजें,
 तरूय ह्या झुजांत तो सामको पडलो गंदळांत
 हाडटो ह्या झुजाक तुंवळ वीरकायेच्या
 लाकडां-हत्यारां जीं पोरणीं जाल्यांत,
 त्या तारवांक धरून ओडून हाडूंक आपल्याक,
 कित्याक आतां मेरेन तीं मेळ-नाशिल्लीं.

XIX

“पाण्यांतुल्यान व्हरत उज्या-जळोव
 लासून उडोंवक फिरंग्यां-गेलीं तारवां;
 पूण तांगेली हिकमत, माण्णी फौजी, रोकडी
 करीत इवाड ताणीं हाडिल्ली वीरकाय.
 झुजांत पाटांगडो उतरलो खंयचोच वीर,
 जोडलीं जाणें किर्ती-पाखां पेलून,
 पावना हाचे सरीक, तो जिखता सगल्यांक,
 ग्रीस आनी रोमान श्रेश्ट करचें माफ.

XX

“कित्याक इतलीं झुजां, जीं घेतलीं पेलून,
 शंबरेक शिपायकां आपल्या सांगातान घेंवन,
 इतल्यो माण्यो, हिकमती त्यो घडोंवन,
 इतलीं सुणीं न्हय भेजूड, काबार करून,
 दिसत सपनांतुल्यो काणयो कश्यो,
 वा सर्गा-वेल्यान भडव्यां-दळवार आपोवन,
 देंवले जायत आदाराक दिवन ताका
 नेट, बळ, माण्णी, काळीज धिटाय.

XVIII

"Porto ietlo zhuzak satve pavtt,
 Gait, tea ajai¹ ghottmutth Firngi virak,
 Zaka khoinchoch vavr nhoim ga vojem,
 Torui hea zhuzant to sam'ko poddlo gondllant.
 Haddtto hea zhuzak tumboll virkai²-echea
 Lankddam-hathiararam jim pornnim zaleant,
 Tea tarvank dhorun voddun haddunk apleak,
 Kiteak atam meren tim mello-naxil'lim.

XIX

"Panniam-tulean vhorot ujea-zollov
 Lasun uddovnk Firngeam-gelim tarvam;
 Punn tangeli hikmot, mann'nni fouji, rokddi
 Korit ibadd tannim haddil'li virkai.
 Zhuzant pattangddo³ utorlo khoinchoch vir,
 Zoddlim zannem kirti-pakham pelun,
 Pavona hache sor-ik, to jikhta sogleank,
 Greece ani Roma-n srextt korchem maf.

XX

"Kiteak itlim zhuzam, jim ghetlim pelun,
 Xembor-ek xipaikank aplea sangatan ghevun,
 Itleo mann'neeo, hikmoti teo ghoddovn,
 Itlim sunnim nhoim bhezudd, kabar korun,
 Disot sopna-ntuleo kannieo koxeo,
 Vo sorga-velean bhoddveam-dollbar⁴ apovn,
 Denvle zait adarak divun taka
 Nett, boll, mann'nni, kalliz dhittai.

1. invincible; 2. heroism; 3. valiant/ outstanding; 4. chorus of angels.

XXI

“विभाडली जाणें माराथोनिया झुजा-मळार
 व्हडली फौज दारियु-गेली, काबार;
 वा जाणें चार-एक हजार लासेदमोनांक
 हारोवन, राखलो थेर्मोपीला दोंगर,
 कोकले तरणाटो तो आवसोनियां-गेलो,
 जाणें केलो फुडो तुस्कानांचो,
 राखण कुरून पुलाची, वा पांचवो फावयु
 घट्ट, शाणो, हाचे भाशेन जालो ना.”

XXII

पूण पावतोच हांगा, अप्सरेन देंवयलो
 आपलो संगीतमय आवाज, दुखेस्त, घोग्रो,
 गायत ल्हव ताळ्यान, रडण्यान रेवडून,
 व्हडलें कार्य दिनवासून ना घेतिल्लें;
 “बेलिसारिया, सांगलें, अप्सरांच्या गायन
 मंडळांत सदांच व्हडवीक गायिल्लो,
 तुज्यांत दिसत पडिल्लो शूर वीर मार्ति,
 दिसत हांगा दितलो तुका भुजवण!

XXIII

“हांगासर मेळटा तुका सांगाती, कार्यांत,
 तसोच अनिती, निबर इनाम मेळपांत;
 तुज्यांत आनी ताज्यांत शूर हड्डीं दिसत
 देंविल्लीं सकयल्या पांवड्यार, लीण आनी काळखी;
 इस्पटलांत मेल्ले दुबळे खाटीर जे मनीस
 जाल्ले दुर्गा-कोटां धर्मा राजाक!
 अशेच वागतात राजा, इत्सा जांची
 फर्मायता चडूच नोत आनी सत्त्या परस.

XXI

“ Vibhaddli zannem Marathonia zhuza-mollar
 Vhoddli fouz Dario-geli, kabar;
 Vo zannem chear-ek hozar Lacedmonank
 Harovn, rakhlo Thermopyla dongor,
 Cocle tornatto to Ausoniam-gelo,
 Zannem kelo fuddo Tuscanam-cho,
 Rakhonn korun pula-chi, vo Panchvo Fabio
 Ghott', xanno, hache bhaxen zalo na.”

XXII

Punn pavtoch hanga, opsoren denvoilo
 Aplo songit-moi¹ avaz, dukhest, ghogro²,
 Gait lhov tallean, roddnnean revddun,
 Vhoddlem kar'eo din'vasun³ na-ghetil'lem ;
 “Belisaria, sanglem, opsoranchea gaion
 Monddollant sodanch vhoddvik gail'lo,
 Tujeant disot poddil'lo xur-vir Marte,
 Disot hanga ditlo tuka bhuzvonn!

XXIII

“Hangasor melltta tuka sangati, kar'eant,
 Tosoch oniti, nibor inam' mellpant ;
 Tujeant ani tajeant xur hodd'ddim disot
 Denvil'lim sokoilea panvddear, linn⁴ ani kallkhi:
 Ispottlant⁵ mel'le dublle khattir je monis
 Zal'le durgam-kottam dhorma razak!
 Oxech vagtat raza, itsa zanchi
 Formaita chodduch nit ani sot'ea poros.

1. musical; 2. raucous; 3. thanked for; 4. humble; 5. hospital.

XXIV

“हेंच करतात राजा, दाखोवन मंदाय,
 खालतेपण, जें करता तांकां धादोशी,
 दितात इनाम आजाक्षाक जातले फावत,
 उलीसे-गेले फटींग, गर्विश्ट जिबेक.
 पूण सूड गा म्हजी : वांटूंक-नाशिल्लें भाट-बेंस
 सारकें, जें गोड सांवळ्यो दाखयतल्यांक
 मेळटा, दिनांत जाणार-विद्वान गृहस्थांक,
 दितात रोकडें सुवराथाच्या लेंबड्यांक.

XXV

“पूण तुमी, जाणें दिल्लें पाग उणाक,
 नागरिकाक असल्या, ओ राजा, अनितीन,
 नाशिल्ले सारके दिना-जांवक मानादीक स्थिती,
 दिल्लें जाणें तुका गिरेस्त राज्य.
 जो मेरेन ही धर्तरी गा आसती वेडावन
 सुर्या किर्णानी, हांव सोपूत घेतां,
 क्री तो जायत लोकांत व्हडलो, अनदवंत,
 आनी तुजो गुन्यांव करीत सुवार्थी म्हणून.

XXVI

“पूण येतलो दुसरो, गायत, माथाळो घेवन
 रायाळ नांवान, आपल्या वांगडा हाडीत
 पुताक, जो जैत जोडीत दर्या झुजांत,
 खंयच्याय आदल्या रोमी झुजाच्या भाशेन:
 दोगूय दितले ख्यास्त खरायेन, सशस्त्र,
 घटमूठ हातान पिकाळ कीलोआ राज्याक,
 तांतूंत बसोवन राजा निश्ट आनी मनशाळ,
 काडून उडोवन कपटी, पुंडू राजाक.

XXIV

"Hench kortat Raza, dakhovn monдай,
 Khalteponn, jem korta tankam dhadoxi,
 Ditat inam' Ajax-ak zatle favot,
 Ulysse-gele fotting, gorvixtt jibek.
 Punn sudd¹ ga mhaji : vanttunk-naxil'lem bhatt-bens
 Sarkem, jem godd sanvleo dakhoitoleank
 Melltta, dinant zannar-vidvan grohosthank²,
 Ditat rokddem suvratha³-chea lembddeank.

XXV

"Punn tumi, zannem dil'lem pag⁴ unnak,
 Nagrikak oslea, oh raza, onitin⁵,
 Naxil'le sarke dina-zanvk manadik sthiti,
 Dil'lem zannem tuka girest raj'eo.
 Zo meren hi dhortori ga asti veddavv
 Sur'ia kirnnam-ni, hanv soput ghetam,
 Ki to zait lokant vhoddlo, onodvont,
 Ani tuzo guneanv korit suvrathi mhonnun.

XXVI

"Punn ietlo dusro, gait, mathallo ghevun
 Raiall nanvan, aplea vangdda haddit
 Putak, zo zoit zoddit doria zhuzant,
 Khoinceai adlea Romi zhuzarea bhaxen:
 Dogui ditle kheast khoraïen, soxostr⁶,
 Ghottmuth hatan pikall Quiloa raj'eak,
 Tantunt bosovv raza mixtt⁷ ani mon'xall,
 Kaddun uddovv koptti, punddu raza-k.

revenge; 2. laymen; 3. selfish; greedy; 4. pay/ reward; 5. unjustly; 6. well-armed;
 loyal.

XXVII

“मोंबासाकूय करीत तशेंच, जें शार
 नेटयल्लें गोमट्या घरां-इमारतींनी.
 लोखणा दारू-गुळ्यांनी, हुलपावन, विद्रूप,
 फाटल्या वायट कर्तुपांचो मोवदलो.
 मागीर भारता दर्या देगेर, तारवां
 दुस्मानांचीं भरून दारू ती आसून
 फिंग्यां आड, शिडां वले तारवां
 घेवन तरणो लोरेंसु जोडटा साहसां.

XXVIII

“वळीश्ट समुद्रीं-गेलीं व्हडलीं तारवां
 जीं भरतीत सगलो दरया, लोखणा गुळयो
 ज्यो सरत गडगड, उज्या तांब्या खोजन्यांतल्यान,
 करीत कुडके सुखाणें, मास्तूल, शिडां;
 मागीर सोडून कांट्यां-भाले धाडसान
 दुस्मानांच्या मुखेल-तारवार, उडकी
 मारून ताचेर, फकत तरसाद, भाल्यान
 चारशीं मोयरांक धाडटा रोकडे मर्णाक.

XXIX

“पूण देवाली लिपिल्ली येवजण थारायता वेगळें,
 तीच जाणां करचें कोणाक भलें,
 घालो ताका जंय प्रयत्न वा विचकेणाय
 फाव ती न्हंय, जी ताचो जीव सांबाळत.
 चावलांत, जंय रगत, झुजा प्रतिकारांत घुसून,
 सगलो दरया खतखत उज्या लोखणान.
 जालें की जिवो सरचो ना भायर तांतल्यान,
 येजिप्तार्चीं आनी कांबायाचीं तारवां.

XXVII

"Mombasa-kui korit toxench, jem xhar
 Nettoil'lem gom'ttea ghoram-imarotim-ni.
 Lokhna daru-gulleam-ni, hulpavn, vidrup,
 Fattlea vaitt kortupam-cho mobodlo.
 Magir Bharta doria deger, tarvam
 Dusmanam-chim bhorun daru ti asun
 irngeam add, xiddam vole tarvam
 Ghevun tornno Lourenso zoddta sahosam.

XXVIII

"Bollixt Samudrim-gelim vhoddim tarvam
 Jim bhortit soglo doria, lokhna gullieo
 Jeo sorot godgodd, ujea tambea khozneantlean,
 Korit kuddke sukhanem, mastul, xiddam ;
 Magir soddun kantteam-bhale dhaddsan
 Dusmanam-chea mukhel-tarvar, uddki
 Marun tacher, fokot torsad, bhalean
 Chear-xim Moirank dhaddta rokde mornnak.

XXIX

"Punn Deva-li lipil'li ievzonn tharaita veglem,
 Tich zannam korchem konnak bholem,
 Ghalo taka zhoim proitn va vichkennai¹
 Favo ti nhoim, ji tacho jiv samballot.
 Chaul-ant, zhoim rogot, zhuza-protikarant² ghusun,
 Soglo doria khotkhot ujea lokhnnan.
 Zalem ki jivo sorcho na bhair tantlean,
 Egypta-chim ani Cambaia-chim tarvam.

1. prudence; 2. reistance in war.

XXX

“थंयच, दुस्मान जायते एकठांय बळान,
 व्हडले प्रयत्न बळानूच वेतात हारोवन,
 वारीं, जीं पडलीं उणीं, दर्यातले संकट
 जे वाडले चडूच, घेतले घात ताचो.
 पुनर्जिवंत जायात सगले आदले,
 हांगासर दिसतो श्रेश्ट खतखतो,
 देखश्यात दुसरो शेवा, जो घायाळ जावनूय,
 नकळो मागूंक शरण, न्हय म्हण नमूंक.

XXXI

“एक आखवें जांगड सुटिल्लें भायर कुडक्यान,
 जें जाल्लें तांतल्यान कुड्डो तीर वचून,
 तरूय उर्वेवंत हातांनी धरून,
 आनी उरिल्ल्या व्हडल्या काळजा उपेग करून,
 तोडी-सर दुसऱ्या धपक्यान बांदपास सामके
 जे जोडिल्ले कुडीक ताच्या आत्म्याक धरून:
 उडलो भायर बंदखणींतलो सुटून,
 जंय अवचीत जाल्लो आपूण जैतिवंत.

XXXII

“वच रे आत्म्या, सवस्तकायेन, झुजा
 घडामोडींच्या, फावता तुका ती शितळ!
 कित्याक कूड कोंसळ्ळ्या कुडक्यान कुडके,
 जननीन तुज्या लायल्या घेंवक सुड;
 सोदता कानार म्हज्या व्हडलो गडबड,
 जो येतलो दिंवक दारूण ख्यास्त सासणाक
 दारू गुळ्यान, उज्यान, फातरां-अस्त्रान,
 क्रूर कांबायाच्या आनी मामेलूक शिपायकांक.

XXX

“Thoinch, dusman zaite ektthaim bollan,
 Vhoddle proitn bolla-nuch vetat harovn¹,
 Varim, jim poddlim unnim, dorientle sonkott
 Je vaddle chodduch, ghetle ghat tacho.
 Punorjivont² zaiat sogle adle,
 Hangasor disto srexxt khotkhoto,
 Dekhxeat dusro Sceva, zo ghaiall zavun-ui,
 Nokllo magunk xeronn, nhoim mhonn nomunk³.

XXXI

“Ek ak’khem zangodd suttil’lem bhair kuddkean,
 Jem zal’lem tantlean kudd’ddo tir vochun,
 Torui urbevont hatam-ni dhorun,
 Ani uril’lea vhoddlea kallza upeg korun,
 Toddi-sor dusrea dhopkean bandpas sam’ke
 Je zoddil’le kuddik tache atmeak dhorun:
 Uddlo bhair bondkhonnintlo suddun,
 Zhoim avchit zal’lo apunn zoitivont.

XXXII

“Voch re atmea, sovostkaien, zhuza
 Ghoddamoddim-chea, favta tuka ti xitoll!
 Kiteak kudd konsoll’llea kuddkean kuddke,
 Jononi-n tujea lailea ghevunk sudd;
 Sadta kanar mhojea vhoddlo goddbodd,
 Zo ietlo divunk darunn kheast sasnnak
 Daru-gullean, ujean, fatram-ostran,
 Krur Cambaia-chea ani Mameluk xipaikank.

1. defeated; 2. resurrected; 3. to bow down.

XXXIII

“येता बांपूय, मन मारून तठाक,
 दोळे भरून रागान आनी दुखीन हाडून,
 वापायचो मोग जळयता तागेलेँ सर्वस्व,
 भगभगता काळजांत उजो, दोळ्यांनी दुकां:
 तिडक श्रेश्ट ताका भासायता अजून,
 की काडटलो रगत धोंपरांतुल्यान तोच
 दुस्मान तारवां-वेल्यान: भोगत नीलु
 वाठारांत, इंद्र आनी गंगा पळेत्त, आयकत.

XXXIV

“जसो मत्सरी बैल, येन्सायता झुजूंक
 क्रुरतायेन, पळेता शिंगां मारून
 व्हडल्या वडा-कांडाक, ऊंच रुखाक,
 वाऱ्यार मारून, बळगें लायता कसाक;
 तसो कांबाया खाडयेंत रिगचे आदीं
 रागीश्ट फ्रांसिश्कु पाजता आपली तरसाद,
 फुगिल्ल्या गर्वा-धाडसाक खालती उडोवन,
 त्या गिरेस्त-धनीक दाबूल नांवाच्या शाराक.

XXXV

“आनी रोकडो भितर सरून रागान खाडयेंत
 दीवच्या, फामाद वेडे-घाल्ल्या झुजांनी,
 धुसपटीत अशक्त व्हडल्या तारवांक
 कालीकतच्या, जांकां आसले वले न्हय कवच;
 हत्यारां जीं वावुडटा, तुंच, वुलकान देवा,
 मेलीक याजाक शिटकायल्यार लेगीत, धाडीत
 खरीक ताका थंड किरांव पळेत्त,
 गूटाची बाज्ज दरया पोंदाक मेळत.

XXXIII

"Ieta bapui, mon marun totthak,
 Dolle bhorun ragan ani dukhin haddun,
 Bapai-cho mog zolloita tagelem sorvosv,
 Bhogbhogta kallzant uzo, dolleam-ni dukam :
 Tiddok srexxt taka bhasaita azun,
 Ki kaddttolo rogot dhomprantulean toch
 Dusman tarvam-velean : bhogot Nilo
 Vattharant, Ind ani Ganga pollet, aikot.

XXXIV

"Zoso motsori¹ boil, ensaita zhuzunk
 Krurtaien, polleta xingam marun
 Vhoddlea vodda-kanddak, unch rukhak,
 Varear marun, bollgem laita kosak²,
 Toso Cambaia khaddi-ent rigche adim
 Ragixtt Francisco pazta apli torsad,
 Fugil'lea gorva-dhaddsak khalti uddovn,
 Tea girest-dhonik Dabul nanva-chea xharak.

XXXV

"Ani rokddo bhitor sorun ragan khaddi-ent
 Div-chea, famad vedde-ghal'lea zhuzam-ni,
 Dhuspottit oxokt vhoddlea tarvank
 Calicut-chea, zankam asle vole nhoim kovoch ;
 Hathiaram jim vavuddtta, tunch, Vulcan deva,
 Melique Yaz-ak xittkailear legit, dhaddit
 Khorik taka thondd' kiranv pollet,
 Guttha-chi baz'z doria pondak mellot.

XXXVI

“पूण मीर हुसेना झुजारी तारवां, जीं पेलत
 क्रोध सूड घेवप्यांचो करून फुडो,
 पळेत हात आनी दोंके तुटून पेंवत
 दर्यांतल्यान, तांच्यां धनयां कुडीं विरयत,
 उज्या-केणां उसळटीत प्रतिनिधी जावन
 शूर झुजान्यां, तांचो कुड्डो रयवास.
 थंय लागत दोळ्यांक, कानांक घुस्मटावन
 फकत धुंवर, लोखण, उजो, बोबाट.

XXXVII

“पूण आह! हें जैत जोडले उपरांत व्हडलें,
 जें घेवन येतालो तेजु न्हंयेच्या घरा
 चोरून व्हेल्लो म्हळ्यारूच तांतलो वैभव,
 येस ताचें, दिसता दुखेस्त आनी काळखें!
 मोडां बुशीर, जें राखत उगडास ताचो,
 हाडां रुपान, पुटवो नासत ताका
 काडूंक ह्या संवसारांतलो जीव तो धिरीश्ट,
 जो काडलो ना सगल्या भारत, येजिप्त देसांनी.

XXXVIII

“थंय रानवटी ते खांपरी घेतले करून
 जें धाडजलेनांत दुस्मान आपले माण्णेन,
 साधे तोणके लोखणां-तोंकां करीत,
 जें धोणू-बालांनी करून दिलें ना इतलें.
 देवा गेले गूठ, नीत देवूच जाणां!
 गर्विश्ट लोक, जांकां असलें ना-समजत,
 म्हणटात दुर्भाग्य ताका, काळखी नशीब,
 तें फकत देवा-गेलें निर्मण म्हणूंक जाय आमी.

XXXVI

"Punn Mir Hussein-a zhuzari tarvam, jim pelot
 Krodh sudd ghevpeam-cho korun fuddo,
 Pollet hat ani donke tuntun penvot
 Doriantlean, tancheam dhoniam kuddim-viroit,
 Ujea-kennam¹ usolltit protinidhi zavv
 Xur zhuzaream, tancho kudd'ddo roivas².
 Thoim lagot dolleank, kanank ghusmottavn
 Fokot dhunvor, lokhonn, uzo, bobatt.

XXXVII

"Punn ah! Hem zoit zoddlea uprant vhoddlem,
 Jem ghevn ietalo Tejo nhoim-echea ghora,
 Chorun vhel'lo mhollearuch tantlo voibhov,
 Ies tachem, dista dukhest ani kallkhem !
 Moddam Buxir³, jem rakhot ugddas tacho,
 Haddam rupan, puttvo-nasot taka
 Kaddunk hea sonvsarantlo jiv to dhirixtt,
 Zo kaddlo na soglea Bharot, Egypt desam-ni.

XXXVIII

"Thoim ran'votti te khampri ghetle korun
 Jem dhaddzole-nant dusman aple mann'nnen,
 Sadhe tonnke lokhnnam-tonkam korit,
 Jem dhonnu-balam-ni korun dilem na itlem.
 Deva-gele gutth, nit Devuch zannam!
 Gorvixtt lok, zankam oslem na-som'zot,
 Mhonnttat durbhag'eo taka, kallkhi noxib,
 Tem fokot Deva-gelem nirmonn mhonnunk zai ami.

XXXIX

“कितलो उजवाड व्हडलो फांकता दिसता,
 अप्सरा म्हणत आपलो आवाज उठैयत,
 मेलींदि दरयांत पयस बुडयल्लो रगतांत
 लामु, ओजा, ब्रावा, ह्या शारांतुल्यान,
 त्रिशतांव दा कुज्यानूय, केन्नांच ना पुसचें
 ताचें नांव गा सगल्या दर्यांतुलें,
 जो लागता त्या जुंव्यां-वळींत, आनी वेळेर नांवाचे
 सां-लोरेंसु, दखिणेक भोवच फामाद?

XL

“हो उजवाड म्हळ्यारूच उजो आनी लखलखीत
 हत्यारांचो, जीं घेवन आल्बुकेर्क
 दमायत हर्मूज फारश्यांक, शूर विरांक,
 जे नाकारतात फिरंगी मान-मंदाये तें झूं,
 दिसत तांकां झणझणीत बाण
 परततले तोंकां वळून फाटीं
 वान्यार, उडयल्लीं तांचेर; झुजता देव
 जे इगर्ज-माते सुमुर्ती वाडयते वाटेन.

XLI

“मिठा राशी आडायना कुडी कुसच्यो
 त्या रेंवटांत पडिल्ल्यो झुजा मळार पातळत,
 मेल्लीं मडीं वेळेर दर्या देगेर
 पातळ्ळीं गेरूं, मास्कार, कालायाते थावन,
 बळा नाड्यार समजतात ते खरें
 तकली बागोंवक, बांदून कबलात तांचेर,
 दिंवचीं म्हणून ताणीं फिरंग्यांक मोतयां
 बाहरेन राज्यांतलें काडून करभार वजें.

XXXIX

"Kitlo uzvadd vhoddlo fankta dista,
 Opsora mhonnot aplo avaz utthoit,
 Melinde dorient pois buddoil'lo rogtant
 Lamo, Oja, Brava, heam xharam-tulean,
 Tristao da Cunha-nui, ken'nanch na-puschem
 Tachem nanv ga soglea dorientulem,
 Zo lagta tea zunveam-vollint, ani veller nanva-che
 Sam-Lourenso, dokhinn-ek bhovuch famad ?

XL

"Ho uzvadd mhollear-uch uzo ani lokhlokitt
 Hathiaram-cho, jim ghevn Albuquerque
 Domait Hormuz Farxeank, xur virank,
 Je nakartat Firngi man'-mondaie tem zum,
 Disot tankam zonnzonnit bann
 Portotole tonkam vollun fattim
 Varear, uddoil'lim tancher ; zhuzta Dev
 Je Igorz-Mate sumurti vaddoite vatten.

XLI

"Mittha raxi addaina kuddi kuscheo
 Tea renvttant poddil'leo zhuza-mollar patllot,
 Mel'lim moddim veller doria deger
 Patoll'llim Gerum, Mascare, Calaiate thavn,
 Bolla naddear som'zotat te khorem
 Tokli bagavnk, bandun koblat tancher,
 Dinvchim mhonnun tannim Firngeank motiam
 Bahrein raj'eantlem kaddun korbhar¹ vojem.

XLII

“कितल्या वैभवाच्यो चुडट्यो विणीत
 पळेतां, जैता पानां कपलाक मुकूट,
 जेन्ना भंय-भिरांत, खांकूडपण नासून,
 तो घेता जिखून गोंयचो श्रेश्ट जुंवो.
 मागीर, ध्यानांत घेवन पडला कातर्रींत,
 तो सोडटा, आनी दुसऱ्या निमता वाट पळेता.
 तो परतो घेंवचे खातीर, प्रयत्न कला
 भाग्य जिखत, तसोच मार्ति देव.

XLIII

“परतो येता घालून घुरी ताचेर,
 दुर्गा-वेल्यान उजो, भाले, बाण
 मारून, उगतो करून तरसादीन,
 दाट मातिल्लो जमो हिंदू-मोयर;
 उत्तम फिंगी शिपायक करीत धाडसां
 भुकेल्ल्या बैलां, शिवां परस चडूच,
 दीस-उजवाडांत, जो दीस मानादीक उत्सवी
 जातलो येजिप्ती सांता कातरिना-लो.

XLIV

“तुकाय चुकचो ना गो पळत वचून
 गिरेस्त आसुनूय, बसलां मांडून मानान,
 दीस उदेवन येतल्या गोपांत, जंय जल्मलां
 दिल्लें नांव गिरेस्त मलाक्का तुका!
 विखाळ बाण जे केल्ले तयार तुवें
 कांटेरी शस्त्रां घेवन आशिल्लें तूं,
 मलायकार भावूक, जाओस बळादीक झुजारी,
 सगल्यांक हाडीत फिंग्या खाला नमून.”

XLII

"Kitlea voibhova-cheo chuddttee¹ vinnit
 Polletam, zoita panam koplak mukutt,
 Jen'na bhoim-bhirant, khankuddponn nasun,
 To ghetta jikhun Goencho srexxt zunvo.
 Magir, dheanant ghevun poddla katrint,
 To soddta, ani dusrea nim'ta vatt polleta.
 To porto ghenvche khatir, proitn kola
 Bhag'eo jikhot, tosoch Marte dev.

XLIII

"Porto ieta ghalun ghuri tacher,
 Durgam-velean uzo, bhale, bann
 Marun, ughto korun torsadin,
 Datt matil'lo zomo Hindu-Moir;
 Ut'tom' Firngi xipaik korit dhaddsam
 Bhukel'lea boilam, xinvam poros chodduch,
 Dis-uzvaddant, zo dis manadik utsovi
 Zatlo Egypti Santa Cath'rina-gelo.

XLIV

"Tukai chukcho na go pollot vochun
 Girest asun-ui, boslam manddun man-an,
 Dis-udevn ietlea gopant, zhoim zolmolam
 Dil'lem nanv girest Malacca tuka!
 Vikhall bann je kel'le toiear tuvem
 Kantteri xostram ghevn axil'lem tum,
 Malaikar bhavuk, Jaos bolladik zhuzari,
 Sogleank haddit Firngea khala nomun."

XLV

अदीक देखी दितलें गावन ही परी,
 आल्बुकेर्की तुस्त करून उत्तम,
 पूण उगडास आयलो दुशण दितलो क्रोध
 ताचो, जरी कीर्त संवसारीं व्हडली ताची,
 व्हडलो कपीत, जाका फावयता भाग्य
 जोडचो कश्टां कार्यांत सासणा वैभव.
 जातलो चडूच मोवाळ सांगाती मंद
 आपल्या मनशांक, न्हय क्रूर पुराय जुवीज.

XLVI

पूण ह्या त्या काळार जेन्ना भूक, निश्टुराय,
 पिडा, भाले, उज्या खोजन्यान गडगड,
 निमित्त, सुवात, सगलें करतात क्रूर,
 शिपायकांनी दिंवचो सगल्याक पाळो,
 दिसता रानवट्यांचें, कुड्या लोकांचें
 मनीसपणा-भायन्या, गर्विश्ट हड्ड्यांचें,
 ख्यास्त लांवक दारूण इतली गुन्यांवांक
 जो भगशिता दुर्बळ मनीसपण आनी मोग.

XLVII

गुन्यांव न्हय गा घृणास्पद कुटूंब व्यभिचार,
 न्हय म्हण हिंसक बलात्कार आंकवारींचेर,
 न्हय म्हण बेयमानी परद्वारपणा कर्तूप,
 पूण एका काळख्या कामूक, वायट चाकरनी-कडेन.
 काळीज, जावन मत्सरी, न्याय, नीत,
 वा संवयेन जाल्लें दारूण, निश्टूर, क्रूर,
 जें आपल्यां विशीं उपजल्लो क्रोध आडायना,
 घालता जळटे किर्तीर खत तें काळें.

XLV

Odhik dekhi ditlem gavun hi pori¹,
 Albuquerque tust korun ut'tom',
 Punn ugddas ailo duxonn ditlo krodh
 Tacho, zori kirt sonvsarim vhoddli tachi,
 Vhoddlo kopit, zaka favoita bhag'eo
 Zoddcho koxttam-kar'eant sasna-voibhov.
 Zatlo chodduch movall sangati mond'
 Aplea mon'xank, nhoim krur purai juviz.

XLVI

Punn hea tea kallar jen'na bhuk, nixtturai,
 Pidida, bhale, ujea khozneam goddgodd,
 Nimit', suvat, soglem kortat krur,
 Xipaikam-ni dinvcho sogleak pallo,
 Dista ran'votteam-chem, kuddea² lokam-chem
 Monisponna-bhairea, gorvixttaie hodd'ddeam-chem,
 Kheast lavunk darunn itli guneanvank
 Zo bhogxita durboll monisponn ani mog.

XLVII

Guneanv nhoim ga ghrunna-spod³ kuttumb veobhichar⁴
 Nhoim mhonn hinvsok⁵ bolatkar⁶ ankavarim-cher,
 Nhoim mhonn beimani porodvarponna⁷ kortup,
 Punn eka kallkhea kamuk⁸, vaitt chakorni koddem.
 Kalliz, zavn motsori, niai, nit,
 Va sonvoim-en zal'lem darunn, nixttur, krur,
 Jem apleam vixim upzol'lo krodh addaina,
 Ghalta zolltte kirtir khot tem kallem.

1. fairy; 2. brute/ rude; 3. despicable; 4. incest; 5. violent; 6. rape; 7. prostitution; 8. lusty

XLVIII

आलेशांद्रीन पळेल्लो आपेलिस करतना मोग
 आपल्या दवरिल्ल्या कांपास्पेचो, दिल्लें
 ताका स्व-इत्सेन, आपलो शिपायक नासुनूय,
 न्हय म्हण वेडायल्लो कातरांत निबर नासून,
 सिरोक कळ्ळें की आरास्पास पडला मोगान
 पांथेयाच्या, जळट्या उज्यान लासत,
 जिका घेतिल्ली ताणें राखची म्हणून,
 हारोंवचो ना म्हण वासनेन, भास दिवनूय.

XLIX

पूण पळेवन ह्या श्रेश्ठ फारश्यान, की हारलो म्हणून
 मोगान, जे गजालीक ना उपाय न्हय म्हण राखण,
 सोंपेपणीं भगशिता जायत ताका,
 इनाम दिवन परतो व्हडल्या कार्यांत.
 बळान जाल्लो घोव तो जुदिता-गेलो
 बालदुयिन, व्हड घोडेस्वार; भोवच भगशीत
 ताका, कार्लुश, तिचो बापूय, व्हडलें
 येवजून, जिर्येवचो फ्लांद्रिश प्रांत घेवन.

L

लांबदीक गायन चलोवन फुडें अप्सरा
 सुआरेजची गाथा गायत, बावटे जाणें
 फडफडायले आनी रिगयली भंय-भिरांत
 तांबड्या दर्या-देगेर आरब्द्यांक अजापावन.

मेदिना दुश्ट भिरांतीन कडकडटालें
 जेन्ना मेक्का आनी जेड्डाह, आबिस्सीनिया वेळेर
 थावन धरून, बाबॅराच्या तोंकां मेरेन
 भियेता वायट, जें सोंसता जेयला बाजार-पेठ.

XLVIII

Alexandr-in pollel'lo Apelles kortana mog
 Aplea dovril'lea Campaspe-cho, dil'lem
 Taka svo-itsen, aplo xipaik nasun-ui,
 Nhoim mhonn veddail'lo katrint nibor nasun,
 Ciro-k koll'llem ki Araspas poddla mogan
 Panthea-chea, zollttea ujean lasot,
 Jika ghetil'li tannem rakhchi mhonnun,
 Haronvcho na mhonn vasnen¹, bhas divun-ui.

XLIX

Punn pollevn hea srextt Farxean, ki harlo mhonnun
 Mogan, je gozalik na upai nhoim mhonn rakhonn,
 Sompeponnim bhogxita zait taka,
 Inam' divun porto vhoddlea kar'eant.
 Bollan zal'lo ghov to Judita-gelo
 Balduin, vhodd ghoddesvar ; bhovuch bhogxit
 Taka, Carlos, ticho bapui, vhoddlem
 Ievzun, jienvcho Flandres prant ghevun.

L

Lambdik gaion cholovn fuddem opsora
 Soarez-chi gatha gait, bavtte zannem
 Foddfoddaile ani rigoili bhoim-bhirant
 Tambddea Doria-deger Arbeank ojapavn.
 "Medina duxtt bhirantin koddkoddttalem
 Jen'na Mecca ani Jeddah, Abissinia veller
 Thavn dhorun, Barbora-chea tonkam meren
 Bhieta vaitt, jem sonsta Zeila bazar-pett.

LI

“श्रेष्ठ जुंवोय ताप्रोबान नांवाचो,
 आदल्या नांवान चडूच किर्तीवंत,
 जसो आयज अभिमानी सगल्यां वरतो,
 त्या पर्मळीत तीख तिखीक लागून;
 ताचेंच करभार फारीक करीत फिंगर्याक,
 जेन्ना बावटो तांचो वैभवी ऊंच,
 जिखत थंय उंचल्या बुर्जार फडफडून
 कोलुंबो शारा, भियेल्लो देशी लोकांत.

LII

“तसोच सिकेयरा एरीध्रेया दर्या ल्हारां
 चिरून, मार्ग नवो फोडून काडीत
 तुजेच वटेन, ये व्हड पातशाय, अभिमानी,
 पाळणे म्हणून कांदासि आनी साबा-गेलें.
 मास्सुआ जुंवो, उदका तांकी भरून,
 दिसत, थंयच लागीं आर्किको बंदीर,
 सोदून काडीत पयसुल्ले जुंवे लिपिल्ले,
 जे दितात नवींच नवलां संवसाराक.

LIII

“येतलो मागीर मिनेञिस, अणभवल्लीं जाणें
 हत्यारां आफ्रिकेंत, हांगाचे परस,
 गर्विश्ट हर्मूज चुकीक लायतलो ख्यास्त,
 फारीक करूंक लांवक दुपेट करभार.
 तुंवूंय, गामा, इनाम निर्वासनांचें
 जातूंत आसाय आयज, परततलो
 कॉन्दि-सरदाराची घेवन पदवी,
 येतलो भोवमानी राज्य करूंक हे भुंयेर.

LI

"Srextt zunvo-i Taproban nanva-cho,
 Adlea nanvan chodduch kirtivont,
 Zoso aiz obhimani sogleam vorto,
 Tea pormollit tikh tikhik lagun;
 Tachench korbhar farik korit Firngeank,
 Jen'na bavtto tancho voibhovi unch,
 Jikhot thoim unchlea burnzar foddfoeddun
 Columbo xhara, bhie'lo dexi lokant.

LII

"Tosoch Sequeira Erythrea doria lharam
 Chirun, marg novo foddun kaddit
 Tujech votten, eh vhodd patxai-a, obhimani,
 Pallnnem mhonnun Candace ani Saba-gelem.
 Massua zunvo, udka tanki bhorun,
 Disot, thoinch lagim Arquico bondir,
 Sodun kaddit poisul'le zunve lipil'le,
 Je ditat novinch novlam sonvsarak.

LIII

"Ietlo magir Menezes, onnbhovl'lim zannem
 Hathiarum Afrikent, hangache poros,
 Gorvixtt Hormuz chukik laitolo kheast,
 Farik korunk lavunk dupett korbhar¹.
 Tunvui, Gama, inam' nirvasana²-chem
 Zantunt asai aiz, portotolo
 Conde-sardara-chi ghevun podvi,
 Ietlo bhovmani raj'eo korunk he bhuim-er.

LIV

“पूण ती नशिबान फर्मायल्ली गरज, जांतल्यान
 सुटना कोणूच मनीस-कुळांतलो केन्नांच,
 काडीत तुका संवसारांतलो आनी तांतल्या
 फटींगपणांतलो, दिवन रायाळ भोवमान.
 दुसरो मिनेझिस येतलो रोकडो, पिरायेन
 ल्हान पुणून विचकेणायेन व्हड,
 राज्य करीत; होच नशीबवंत हॅन्रीक
 की सदांच उगडास ताचो जायत अज्रंवर.

LV

“फकत मलबान्यांक जिखत न्हय तो,
 पानानि आनी कोवलेति शारां पडखळून,
 करून फुडो खोजन्यां बाणांक, जे वाऱ्यार
 येत विंदून हड्डीं फुडो करप्यांचीं;
 पूण शेगूण येदे उत्तम आसून ताच्यांत,
 सातूय आत्म्या दुस्मानांक तो जिखतः
 जोडटा जैत सुवराथ व्यभिचार, हांचेर,
 की हे पिरायेर जाल्ल्यान, परम् उत्तम जोड.

LVI

“पुणून तो सरले उपरांत, सर्गान आपोवन,
 येतलो मागीर, बळीश्ट तो माशकारेज्यास,
 आनी अनिती मनीस तुजें राज्य काडितूय,
 भासायतां तुका सासणा कीर्त मेळत!
 तुज्या दुस्मानांनी घेंवचें मानून
 तुगेलें वरतें मोल, फर्मायता भाग्य
 परतुंचो करुंक राज्य जैता मुकुटान,
 न्हय फकत निती भाग्यान केल्लो सांगात.

LIV

"Punn ti noxiban formail'li goroz, zantlean
 Suttona konnunch monis-kullantlo ken'nanch,
 Kaddit tuka sonvsarantlo ani tantlea
 Fottingponna-ntlo, divn raiall bhovman.
 Dusro Menezes ietlo rokddo, piraien
 Lhan ponnun vichkennai¹-en v Dodd,
 Raj'eo korit ; hoch noxibvont Henrique
 Ki sodanch ugddas tacho zait ozranvor².

LV

"Fokot Malbareank jikhot nhoim to,
 Panane ani Coulete xharam poddkhollun³,
 Korun fuddo khozneam bannank, je varear
 Iet vindun hodd'ddim fuddo korpeam-chim;
 Punn xegunn ied'de ut'tom' asun tacheant,
 Sat-ui atmea dusmanank to jikhot:
 Zoddta zoit suvrath veobhichar⁴, hancher,
 Ki he pirai-er zal'lean, porom' ut'tom' zodd.

LVI

"Ponnun to sorlea uprant, sorgan apovn,
 Ietlo magir, bollixtt to Mascarenhas,
 Ani oniti monis tujem raj'eo kaddit-ui,
 Bhasaitam tuka sasna kirt⁵ mellot!
 Tujea dusmanam-ni ghenvchem manun
 Tu-gelem vortem mol, formaita bhag'eo
 Portuncho korunk raj'eo zoita mukuttan,
 Nhoim fokot niti bhag'ean kel'lo sangat.

1. prudence; 2. perpetual/ eternal; 3. vanquished; 4. debauchery; 5. fame.

LVII

“बितांवच्या राज्यांत, जंयच्यान कितलो नाश
 जाल्लो मलाक्का शाराक जायतो काळ,
 एकाच दिसान हजार वर्सा हानीक,
 पराक्रमा हड्ड्यान घेतलो सूड.
 मनशा-भायले कश्ट आनी संकट सोंसून,
 हजार लोखणा कांटे, अशीर पारण,
 आडवारीं तीं, कोटां, भाले, बाण,
 सगलें पडटा तोडून, फोडून, मस्तून.

LVIII

“पूण भारतांत जाल्यार, सुवराथ, वान्सा सदांच
 उगतेपर्णीं दाखयतात मुखकमळ निर्लज्ज
 देवाचे न्याय-नितीचेर आड, तुका
 बदनाम करचीं नांत, फकत खंत.
 जो करता कोण हानी, कारण नासून,
 बळान आनी सत्तेन आपले झुटिये-वेल्या,
 जिखना: कित्याक खरेलें जैत म्हळ्यार
 न्याय-नीत दिंवक, निखटी आनी सामकी पुराय.

LIX

“तरूय आसतनां, नाकारना की जातलो सांपायु
 श्रेश्ठ झुजांत, प्रयत्नांत उठून दिसून,
 दर्यार दाखोवन जोगलावणी-विजा भाशेन,
 जंय दुस्मानांच्यो राशी सोडीत पातळून.
 बाकानोर शारांत क्रूर प्रयोग करीत
 मलाबारांत, कांप्रेवन वेल्यान ताचे,
 मागीर हारोवन ताचे कडल्यान कुतियालि;
 सगल्यो मोयरा तारवां-वळी त्यो घेवन.

LVII

"Bintanv-chea raj'eant, zhoinchean kitlo nax
 Zal'lo Malacca xharak zaito kall,
 Ekach disan hozar vorsam hani¹-k,
 Porakroma hodd'ddean ghetolo sudd².
 Mon'xa-bhaile koxtt ani sonkott sonsun,
 Hozar lokhnna kantte, oxir paronn³,
 Addbarim⁴ tim, kottam, bhale, bann,
 Soglem poddta toddun, foddun, mostun.

LVIII

"Punn Bharotant zalear, suvrath, van'sa sodanch
 Ugteponnim dakhoitat mukhkomoll nirloz'z
 Deva-che niai-niti-cher add, tuka
 Bodnam' korchim nant, fokot khont.
 Zo korta konn hani, karonn nasun,
 Bollan ani sot'ten aple zutti⁵-e-velea,
 Jikho na: kiteak khorelem zoit mhollear
 Niai-nit⁶ divunk, nikhtti ani sam'ki purai.

LIX

"Torui astonam, nakarna⁷ ki zatlo Sampaio
 Srextt zhuzant, proitnant utthun disun,
 Doriar dakhovn zoglavnn-viza bhaxen,
 Zhoim dusmanam-cheo raxi soddit patllun.
 Bacanor-xharant krur proiog korit
 Malabarant, kamprevn velean tache,
 Magir harovn tanche koddlean Cutiale,
 Sogleo Moira tarvam-volli teo ghevun.

1. damages; 2. revenge; 3. passes; 4. obstacles/ bars; 5. position/ post; 6. justice; 7. not deny/ reject.

LX

“दिवांत आयिल्ली झुजूंक तारवां-वळ ती,
 चावलांत भियेत व्हडली धाडशी जावनूय,
 नदरेक पडना फुडें वळखून, घालता
 पाड, विभाड हेयतोर सिलवेयरा-कडल्यान;
 फिर्गीं हेयतोर, जांचे विशीं एक गजाल
 जाणवता की कांबायचे धडेर, सदांच शस्त्र,
 गुजरात्यांक तो कितली पावयत हानी,
 जितली केल्ली ग्रिकांक त्या त्रोयान विरान.

LXI

“सांपायु क्रोधांतका फाटल्यान येतलो कुज्य,
 वेरें जाचें भोवच काळ चलत;
 उबारीत व्हडलीं ऊंच बुरंजां चालेंत,
 जेन्ना श्रेश्ठ दीव कांपरेत ताका.
 बळादीक वसय पडत ताब्यांत ताच्या,
 रगत वारैय-नासतना न्हय; थंय मलीक
 पडटा मरून, कित्याक तरसादी बळान
 दुर्गा-कोटां गर्विश्ट घेतात जिखून.

LXII

“उपरांत येतलो नोरोज्य, नशिबान ताच्या
 दीव शारांतल्यान धांवडायता कट्टर रुमींक;
 जंय झुजांत करमेल्लें हड्डें काडून फुडें,
 आंतोनियु सिलवेयरा वीर पेलता खडेगांट.
 नोरोज्यांत मरण करीत संवंचें काम,
 मागीर फांट्यांतलो तुज्या, ये गामा, करीत
 साम्राज्यांत राज्य, हाणविरधी जांची चडूच
 भिरांतीन करीत हळडुवो तो तांबडो दर्या.

LX

“Diu-ant ail’li zhuzunk tarvam-voll ti,
 Chaul-ant bhiet vhoddli dhaddxi zavnu-
 Nodrek poddona fuddem vollkhun, ghalta
 Padd, vibhadd Heitor Silveira-koddlean;
 Firngi Heitor, zanche vixim ek gozal
 Zannovta ki Cambai-che dhodder, sodanch soxostr,
 Gujrateank to kitli pavoit hani,
 Jitli kel’li Grikank tea Troian viran¹.

LXI

“Sampaio krodhantoka fattlean ietlo Cunha,
 Verem zachem bhovuch kall cholot;
 Ubarit vhoddlim unch burnzam Chale-nt,
 Jen’na srextt Diu kampret taka.
 Bolladik Vasai poddot tabeant tachea,
 Rogot varoi-nastana nhoim ; thoim Malik
 Poddtta morun, kiteak torsadi bollan
 Durgam-kottam gorvixtt ghetat jikhun.

LXII

“Uprant ietlo Noronha, noxiban tachea
 Diu xharantlean dhanvddaita kott’tthor Rumi-nk ;
 Zhoim zhuzant kormel’lem hodd’dem kaddun fuddem
 Antonio Silveira vir pelta khoddegantt.
 Noronha-nt moronn korit sonvoim-chem kam’,
 Magir fantteantlo tujea, eh Gama, korit
 Sam’raj’eant² raj’eo, hannvirdhi³ zanchi chodduch
 Bhirantin korit holldduvo to Tambddo Doria.

1. hero; 2. empire; 3. zeal/ fervour.

LXIII

“तुगेल्या एशतेवांव हातांतुल्यान राज्या
 सुत्रां घेंवक येतलो एक, जोडून
 कीर्त ब्राझिलांत, जिखून, ख्यास्त लावन
 दर्यांत तिजिल्ल्या फ्रेंच तारवां-चोरांक;
 मागीर, भारती दरया-फौजी कपीत,
 चडत दामांवच्या गर्विश्ट, सशस्त्र कोटार,
 पयलो सरता भितर दारांतल्यान उगत्या,
 शिंवरायता जाचेर उजो बाण हजार.

LXIV

“दितलो हाकाच कांबायचो राजा गर्विश्ट
 एक कोट सुगूर दीव शारांत,
 भोवच बळादीक मोगलां आड झुजूंक
 मेळचो आदार आपल्या राज्या राखणेक:
 वेतलो मागीर धिरीश्ट कश्ट काडून
 देशी राजा कालिकतच्यान सरचो ना भायर,
 तश्योच फौजी आयिल्ल्यो तांच्या वांगडा,
 परत्यो करीत तांकां रगतांत बुडून.

LXV

“रेपेलीं शाराचो करतलो नाश तोच,
 पळत धाडून राजाक फौजीक ताचे;
 मागीर कामोरीं भुशिरा लागसार करीत
 एक व्हडलें पराक्रमी कार्य, दिपकावन दोळे,
 सामुद्रींची मुखेल ती तारवां-वळ,
 जी संवसाराचो नाश करूंक दुभाव ना,
 जिखत लोखणा उज्या तोला कोपान;
 बेयादालाक लागतय फिंगर्या झुजा शक्त.

LXIII

"Tu-gelea Estevam-hatantulean raj'ea
 Sutram ghevunk ietlo ek, zoddun
 Kirt Brazil-ant, jikhun, kheast lavun
 Doriant tijil'lea French tarvam-chorank¹ ;
 Magir, Bharti doria-fouji kopit,
 Choddot Damany-chea gorvixtt, soxostr kottar,
 Poilo sorta bhitor darantlean ugtea,
 Xinvraita zacher uzo bann hozar.

LXIV

"Ditlo hakach Cambai-cho raza gorvixtt
 Ek kott sugur girest Diu xharant,
 Bhovuch bolladik Moghulam add zhuzunk
 Mellcho adar aplea raj'ea rakhnek :
 Vetlo magir dhirixtt koxtt kaddun
 Dexi raza Calicut-chean sorcho na bhair,
 Toxeoch fouji ail'leo tanchea vangdda,
 Porteo korit tankam rogtant buddun.

LXV

"Repelim xhar-acho kortolo nax toch,
 Pollot dhaddun raza-k foujik tache ;
 Magir Comorim bhuxira lagsar korit
 Ek vhoddlem porakromi kar'eo, dipkavn dolle,
 Samudrim-chi mukhel ti tarvam-voll,
 Ji sonvsara-cho nax korunk dubhav na,
 Jikhot lokhna ujea tola kopan;
 Beadala-k lagot-ui Firngeam zhuza-xokt.

LXVI

“अशेच भारतांत मेकळे करून दुस्मान,
 येतलो मागीर राजदंड घेवन सदरेर,
 प्रतिकार नासून, न्हय म्हण संकट भोगून,
 सगले कांपरेत ताका, उलयना कोणूच.
 फकत बाटीकालाक जाय जाल्यो ख्यास्ती
 खरखस ज्यो भोगिल्ल्यो आदीं बेयादाला शारानः
 रगतान आनी मेल्ल्या मड्यांनी आयिल्लें भरून,
 उज्यान, खोजन्यान, गडगडान तें विद्रूप.

LXVII

“होच जातलो मार्तिज्यु, नांव जाणें घेतलें
 मार्ति-गेलें आपल्या कार्या वरवीं,
 सगल्याक पराक्रमाचें हत्यार वावुडपांत,
 जसो जतनाये जाणकार बुद्ध-दिवपांतूय.
 फाटल्यान ताचे येतलो काश्त्रु, जो फिरंगी
 धजस्तंभ सदांच वयर राखत;
 जशें केल्लें आदल्यान, तशेंच आयच्यान,
 एकान उबारलें दीव-कोट, राखलें दुसऱ्यान.

LXVIII

“फारशी उग्र आबिस्सीनी, रुमी फुडले,
 जांकां रोमाच्यान हाडिल्ल्यान, तें घेतलें नांव,
 रुपां-रसणाय वेगळी, विविध भेस.
 (हजार उग्र देस घालीत वेडो)
 धर्तरेक करीत व्यर्थ तक्रार
 सर्गींची, कित्याक थोडेच जाण धरतात
 तांकां : सोपूत घेतात फिंग्या रगतांत
 बुडोंवक वांकड्यो-तिंकड्यो केल्ल्यो मिश्यो.

LXVI

"Oxech Bhartant mekle korun dusman,
 Ietlo magir rajdondd' ghevun sodrer,
 Protikar¹ nasun, nhoim mhonn sonkott bhogun,
 Sogle kampret taka, uloina konnunch.
 Fokot Batticalak zai zaleo kheasti
 Khorkhos jeo bhogil'leo adim Beadala xharan:
 Rogtan ani mel'lea moddeam-ni ail'lem bhorun,
 Ujean, khozneam goddgodan tem vidrup.

LXVII

"Hoch zatlo Martinho, nanv zannem ghetlem
 Marte-gelem aplea kar'ea vorvim,
 Sogleak porakroma-chem hathiar vavuddpant,
 Zoso zotnaie zannkar budh-divpant-ui.
 Fattlean tache ietlo Castro, zo Firngi
 Dhozsthomb sodanch voir rakhot ;
 Zoxem kel'lem adlean, toxench aichean,
 Ekan ubarlem Diu-kott, rakhlem dusrean.

LXVIII

"Farxi ugr, Abyssini, Rumi fuddle,
 Zankam Roma-chean haddil'lean, tem ghetlem nanv,
 Rupam-rosnainai veglli, vividh bhes.
 (Hozar ugr des ghalit veddo)
 Dhortorek korit veorth tokrar
 Sorginchi, kiteak thoddech zann dhortat
 Tankam : sopot ghetat Firngea rogtant
 Buddovnvk vankddeo-tinkddeo kel'leo mix'eo.

LXIX

“दारु-गुळ्याचे खोजने व्हडले, धाकले,
 उग्र झुजा-हत्यार, लिपिल्लीं सुरंगां,
 पेलता माशकारेज्यास झुजान्यां वांगडा,
 जे खोश्येन व्हडल्या मर्णाक जातात तयारः
 वरीश्ट वळवळ्यांतूच, त्रासांत पडून,
 सोडवणदार ताचो काशत्रु, करता भेट
 आपल्या पुतां जीव, ते उरचे म्हणून
 सासणा कीर्त जोडून, भेटयल्ले देवाक.

LXX

“तांतलो फेर्नादु, ऊंचल्या रुखा फांटो,
 उसळ्ळो स्फोटाक सांपडून दुर्गा कोटार,
 कुडके जावन, उज्या भारा अवगड,
 कोंचोवन काडिल्लो, सर्गार व्हेल्लो चडोवन;
 आल्वारू, जेन्ना थंडी धर्तरेक
 अजापता, दरया मार्ग आडावन धरून,
 तांतल्यान चिरीत, ल्हारां संकट जिखत,
 वारीं, मागीर दुस्मानांचेर जैत!

LXXI

“उपरांत येता बापूय, ल्हारां चिरीत,
 हेरां फिंग्यां फौजींक वांगडा घेत,
 आनी बळान आनी गिन्यानान, चडूच मोलान,
 करता झूज संतोसभरीत, वरतें.
 कांय जाण, दुर्गा हुपून, सोडटात दारां,
 दुसरे फोडटात चील ते उग्र फौजींत;
 व्हडलो पराक्रम करीत उगडास धरपाक,
 जें जावंचें ना गांवक काव्यांत वा इतिहासांतूय.

LXIX

"Daru-gulleache khozne vhoddle, dhakle,
 Ugr zhuza-hathiar, lipil'lim surngam,
 Pelta Mascarenhas zhuzaream vangdda,
 Je khoxien vhoddlea mornnak zatat toiear:
 Vorixtt vollvolleant-uch, trasant poddun,
 Soddvonddar tancho Castro, korta bhatt
 Aplea putam jiv, te urche mhonnun
 Sasna kirt zoddun, bhettoil'le Dev-ak.

LXX

"Tantlo Fernando, unchlea rukha fantto,
 Usoll'llo sfottak sampddun durga kottar,
 Kuddke zavn, ujea bhara avgodd,
 Konchovn kaddil'lo, sorgar vhel'lo choddovn ;
 Alvaro, jen'na thonddi dhortorek
 Ojapta, doria marg addavn dhorun,
 Tantlean chirit, lharam sonkott jikhot,
 Varim, magir dusmanam-cher zoit !

LXXI

"Uprant ieta bapui, lharam chirit,
 Heram Firngeam foujink vangdda gheit,
 Ani bollan ani gineanan, chodduch molan,
 Korta zhuz sontosbhorit, vortem.
 Kaim-zann, durgam hupun, soddttat daram,
 Dusre foddttat chil te ugr foujint;
 Vhoddlo porakrom' korit ugddas dhorpak,
 Jem zanzchem na gavunk kav'eant va itihasant-ui.

LXXII

“हो मागीर दाखयता झुजा मळार आपूण
 बळीश्ट झुजपी, पराक्रमी, बळादीक
 कांबायच्या राजाक, नदरेनूच घालता भिरांत
 ते चार-पटीं आशिल्ले उग्र फौर्जींत तांचे;
 आपली जमीन जायना राखूंक ताच्यान
 हिदालखान तो, जैतान भरिल्लो बळान,
 दर्या-देगेर दाबुलाक ख्यास्त लायत,
 सोडिना मारूंक फोंडें, बसयल्लें रानांत.

LXXIII

“हे आनी हेर जाण सामंत, साबार देसांत
 जोडिल्ली कीर्त आनी नवलां-भरीत साहसां,
 धर्तरेर जावन शूर-वीर मार्ति,
 ते रुचीन घेत भोग ह्या जुंव्यांतुलो.
 आपले ध्वजस्तंभ जैतिवंत
 घेवन ल्हारांर, जीं चिरतात तारवां तोंकां,
 तांकां फकत ह्यो अप्सरा, आनी हीं मेजां,
 जीं आनंदवंत भोवमान, कश्टां कार्याक.”

LXXIV

गायत अशी ती अप्सरा; सगलीं
 हेरां दीत सांगात, संगीतमय आवाज,
 जश्यो परबो करतात व्हार्डिकेच्यो
 सगल्या संवसारान त्यो समारंभतात,
 गायत एका सुरान त्यो सगल्यो परीः
 “नशिवा चक्र कितलें घुंवत जाल्यार,
 तुमकां उणांवचेनांत किर्तीवंत,
 भोवमान, वीरकाय, शिपती-भरीत वैभव!

LXXII

"Ho magir dakhoita zhuza-mollar apunn
 Bollixtt zhuzpi, porakromi, bolladik
 Cambai-chea raza-k, nodren-uch ghalta bhirant
 Te chear-pottim axil'le ugr foujint tanche ;
 Apli zomin zaina rakhunk tachean
 Hidalkhan to, zoitan bhoril'lo bollan,
 Doria-deger Dabul-ak kheast lait,
 Soddina marunk Fonddem, bosoil'lem ranant.

LXXIII

"He ani her zann samont¹, sabar desant
 Zoddil'li kirt ani novlam-bhorit sahosam²,
 Dhortorer zavun xur-vir Marte,
 Te ruchin gheit bhog hea zunvea-ntulo.
 Aple dhozsthomb zoitivont
 Ghevn lharanr, jim chirtat tarvam tonkam,
 Tankam fokot heo opsora, ani him mezam,
 Jim anondvont bhovman, koxttam kar'iank."

LXXIV

Gait oxi ti opsora ; soglim
 Heram diit sangat, songitmoi³ avaz,
 Zoxeo porbo kortat vharddike⁴-cheo
 Soglea sonvrosan⁵ teo somarombhtat⁶,
 Gait eka suran teo sogleo pori :
 "Noxiba chokr kitleim ghunvot zalear,
 Tumkam unnanvche-nant kirtivont,
 Bhovman, virkai, xipati⁷-bhorit voibhov !"

1. barons/chieftains; 2. feats; 3. musical; 4. wedding; 5. pleasure; 6. celebrate; 7. fame.

LXXV

धादोशी केले उपरांत त्यो कुडीच्यो गरजो
 केणें खावन-जेवन पियेवन उत्तम,
 व्हडलीं साहसां तांचीं उगताडा हाडून,
 ते सुसंगीत, गोड मंदतायेन,
 तेथीस, शृंगारून रसणायेन, गंभीर,
 तांची खोशी दुपेट वैभवी जांवच्याक,
 हे परबेंत आयच्या खोश्ये-उजवाडा दिसा,
 सुटली सांगत सुखी गामा फुडान्याक:

LXXVI

“सर्व’ गिन्यानी देवान केल्यात उपकार
 तुमचेर, सामंता, देखचें कुडी-दोळ्यांनी
 जें गर्विश्ट विज्ञानाच्यान जायना करूंक,
 ह्या चूकत्या आनी मरणादीक बाबड्यां मनशांक.
 फाटीं येत म्हज्या, थीर विचकेणायेन,
 ह्या दाट दोंगरां-वेल्यान, तुमी आनी वांगडी.”
 सांगून अशेंच, व्हरता ताका रानांतल्यान
 कश्टां, कठीन, मनीस-घाण्या निश्टूर.

LXXVII

चडूच ना चलूंक, मेळ्ळीं वयले तेंगशेर,
 जंय आसलें मळ पाचेन खंचिल्लें सगलें,
 तशींच माणकां भरून, जाच्यान दिसत
 पयले नदरेक माडयता दैवी जमीन.
 हांगासर दिसता गुळो वान्यार, जांतल्यान
 पाजरत उजवाड पर्जळीत निगूत,
 तांतलें केंद्र दिसत आरपार उगतें,
 आपलें मुखकमळ दाखोवन भायलें, स्पश्ट.

LXXV

Dhadoxī kelea uprant teo kuddicheo gorzo
 Kennem¹ khavn-jevn-pievn ut'tom',
 Vhoddlim sahosam tanchim ugtadda haddun,
 Te susongit, godd mond'taien,
 Tethys, xrugarun rosnnaien, gombhir,
 Tanchi khoxi dupett voibhovi zavncheak,
 He porbent aichea khoxie-uzvadda disa,
 Suttli sangot sukhi Gama fuddareak :

LXXVI

"Sorv'gineani Devan keleat upkar
 Tumcher, samonta, dekhchem kuddi-dolleam-ni
 Jem gorvixtt vidnean-achean zaina korunk,
 Hea chuktea ani mornnadik babddeam mon'xank.
 Fattim ieat mhojea, thir vichkennaien,
 Hea datt dongram-velean, tumi ani vangddi."
 Sangun oxench, vhorta taka ranantlean
 Koxttam, kotthin, monis-ghannea² nixttur.

LXXVII

Chodduch na cholunk, mell'llim voile tengxer,
 Zhoim aslem moll pachen³ khonchil'lem soglem,
 Toxinch mannkam⁴ bhorun, zachean disot
 Poile nodrek maddoita doivi zomin.
 Hangasor dista gullo varear, zantlean
 Pazrot uzvadd porzollit nigut,
 Tantlem kendr disot arpar ugiem,
 Aplem mukhkomoll dakhovn bhailem, spoxtt.

1. food; 2. mysanthropic/ rude to humans; 3. emerald; 4. rubies/ jewels.

LXXVIII

खंयच्या तत्वांतलो गुळो जळखो नासलो,
 पूण दिसत स्पश्ट, हाडलो म्हणून घडोवन
 साबार गुळ्यां पसून, जे देवा कांडियेंन
 निर्मिल्यात, सगल्यांक एकाच केंद्रांत.
 वळणां मारीत, चडना, देंवो-नाशिल्लो,
 जरी आतांच देंवत, आतांच वयर उठत,
 सगल्याक तेंच मुखकमळ दाखयत, निमाणो
 देवा कलेन, सुरू, सोंपत सगल्याक.

LXXIX

एकरूप संपूर्ण, आपल्यांतूच स्वलंभ,
 निमाणें, आपल्याक रचिल्ल्या प्रारूपा-भाशेन,
 पळेत गामा हो गुळो, आयलो भारावन,
 अजाप, आंवड्यां भरून थंयच उबो.
 देवतेन म्हळें ताका: “थोड्याच भितर
 ल्हान आकारान, दितां हांगासर तुका
 संवसार दोळ्यां मुखार तुज्या, पळेंवचें
 वेता खंय आनी वेतलो, आंवडे कसले.

LXXX

पळे हांगासर संवसारा यंत्र व्हडलें,
 सर्गींचें आनी प्रकृतीक जें घडयलें तशें,
 उंचल्या, सखोल गिन्यानान देवाच्या,
 जाका ना आरंब, ना मोख शीम आनी मेर.
 वाटांगुळ्याक घालता वेडो सगल्याक,
 आवांट जाचो इतलो मर्यादीत तो,
 तोच तो देव; पूण कोण गा समजना,
 पावना थंय गा मनशां मती गिन्यान.

LXXVIII

Khoinchea totvantlo¹ gullo zollkho naslo,
 Punn disot spoxtt, haddlo mhonnun ghoddovn
 Sabar gulleam pasun, je Deva kanddi²-en
 Nirmileat, sogleank ekach kendrant.
 Vollonam marit, choddona, denovo-naxil'lo,
 Zori atanch denvot, atanch voir utthot,
 Sogleak tench mukhkomoll dakhoit, nimanno
 Deva kolen³, suru, sompot sogleak.

LXXIX

Ekrup sompurnn, aplea-ntuch svolombh⁴,
 Nimannem, apleak rochil'lea prarupa⁵ bhaxen,
 Pollet Gama ho gullo, ailo bharavn,
 Ojap, anvdeam bhorun thoinch ubo.
 Devten mhollem taka: "Thoddeach bhitor
 Lhan akaran, ditam hangasor tuka
 Sonvsar dolleam mukhar tujea, pollenvchem
 Veta khoim ani vetlo, anvde kosle.

LXXX

Polle hangasor sonvsara iontr⁶ vhoddlem,
 Sorginchem ani prokrotik⁷ jem ghoddoilem toxem,
 Unchlea, sokhol gineanan Deva-chea,
 Zaka na aroomb, na m'okh xim' ani mer.
 Vattangulleak ghalta veddo sogleak,
 Avantt⁸ zacho itlo moriadit to,
 Toch to Dev ; punn konn ga som'zona,
 Pavona thoim ga mon'xa moti ginean.

1. substance; 2. wand; 3. art; 4. self-sustaining; 5. archetype; 6. machine; 7. elemental;
 8. surface area.

LXXXI

हो पयलो गुळो जो वेडायता हेर धाकल्यांक,
 आनी तसोच आपल्यांत घेता तांकांय आस्पावन,
 जो जोडटा इतलो पर्जळीत तो उजवाड,
 जो दिपकायता नदरेक, तसोच मतीक लेगीत,
 सर्ग घेवन बसला नांव गा, जाच्या
 गोपांत भोगतां सुख व्हडलें, आत्मे
 सुगुणी, जांकां तोच आपणायता ओडटा,
 करचो जांकां ना सर संवसारांत.

LXXXII

हांगासर आसात फकत खरेले, वैभवी
 सांत : कित्याक हांवूय, सातुर्न, जानु,
 जुपितेर, जूनु, जाल्ल्यो देवता फामाद,
 कल्पनेन, चुकीन मरणांदिकांत.
 काव्य-वळी रुचीक रचचे खातीर
 आमचो उपेग: आनी मनशां संबंद अदीक
 दिना जाल्यार, आमचीं नांवां फकत
 घाल्यां नखेत्रां मदें तुमचे मतीन;

LXXXIII

दैवी परम्-आत्म्यान थारायलां देखून तशें,
 जुपितेरा रुपान हांगासर प्रतिनिधीत्वान
 चलयता संवसार सगलो पेलून घेतिल्लो,
 हजार जीव-आत्म्यां वरवीं विचकेणायेन,
 शिकयता धडो विज्ञान करीत भाकीत,
 दाखयत्या कितल्या-श्याच त्या देखीं रुपान,
 तांतले बरे कोण, करतात बरवे उपकार,
 तांतले वायट, आडायतात तांकत तितले.

LXXXI

Ho poilo gullo zo veddaita her dhakleank,
 Ani tosoch apleant ghetta tankaim aspavn,
 Zo zoddtta itlo porzollit to uzvadd,
 Zo dipkaita nodrek, tosoch mot-ik legit,
 Sorg ghevn bosla nanv ga, zachea
 Gopant bhogtat sukh vhoddlem, atme
 Sugunni, zankam toch apnnaita oddtta,
 Korcho zankam na sor sonvsarant.

LXXXII

Hangasor asat fokot khorele, voibhovi
 Sant : kiteak hanv-ui, Saturn, Jano,
 Jupiter, Juno, zal'leom devta famad,
 Kolponen, chukin mornnadik-ant.
 Kav'ea-volli ruchik roch'che khatir
 Amcho upeg: ani mon'xam sombond odhik
 Di na zalear; amchim nanvam fokot
 Ghaleam nokhetram modem tumche motin;

LXXXIII

Doivi Porom'-atmean¹ tharailam dekhun toxem,
 Jupitera rupan hangasor protinidhi-tvan²
 Choloita sonvsar soglo pelun ghetil'lo,
 Hozar jiv-atmeam vorvim vichkennaien,
 Xikoita dhoddo vidnean korit bhakit,
 Dakhoitea kitlea-xeach tea dekhim rupan,
 Tantle bore konn, kortat borve upkar,
 Tantle vaitt, addaitat tankot title.

1. Divine Providence/ Holy Spiri; 2. representation.

LXXXIV

हांगासर दिसता चित्र बदलतलें,
 आतांच रूच दीत, आतांच शिकयत,
 दिंवक नांवां, जीं दिल्लीं आदल्या काव्यान,
 आपल्या देवदेवतांक, पुराण-कथांनी:
 सर्गा-दरबारांतले भोडवे तशेच
 पाचारतात पवित्र काव्यांत देव म्हणुनूच;
 नाकारचें न्हय की हें वरतें नांव दितात
 वायटव्यांकूय, पूण चुकीन लटकेपणान.

LXXXV

निमाणे कडेन, सर्वोत्तम देव, जो सगल्या
 संवसारार करता राज्य, कार्यां,
 परतें करता कथन सखोल कार्यां
 हुर्मतीच्या देवा-गेल्या त्या हातांतलीं.
 त्या वाटकुळ्या पोंदा, जंय भोगतात, आत्मे पवित्र
 मोन्यान, दैवी कुर्पा, जो हालचलो ना,
 दुसरो धांवता ल्हव पीक, इतलो सवकास,
 की चड-सो दिसना: तोच तो पयलो भोंवरो.

LXXXVI

हे गडगडीत आनी वरीश्ट हालचालीन
 भोंवरो मारतात गोपांत ताच्या आस्पावल्ले,
 वरवीं ताचेच घुंवता सुर्या नेमान
 करता दीस आनी रात, चलयल्लो दुसऱ्यान,
 ह्या आकूळ-पिकुळा पोंदा दुसरो सवकास,
 इतलो सवकास आनी चेपिल्लो दारूण पांगेक,
 सुर्या मारता म्हळ्यार भोंवाडे दोनशीं,
 उजवाड नासून उणो, तो मारता एक पावल.

LXXXIV

Hangasor dista chitr bodoltolem,
 Atanch ruch diit, atanch xikoit,
 Divunk nanvam, jim dil'lim adlea kav'ean,
 Aplea dev-devtank, purann-kotham-ni :
 Sorga-dorbarantle bhoddve toxech
 Pachartat povitr kav'eant Dev mhonnun-uch;
 Nakar-chem nhoim ki hem vortem nanv ditat
 Vaittoveam-kui, punn chukin lottke-ponnan.

LXXXV

Nimanne-kodden, sorvot'tom'¹ Dev, zo soglea
 Sonvsarar korta raj'eo, kar'iam,
 Portem korta kothon² sokhol³ kar'iam
 Hurmoti⁴-chea Deva-gelea tea hatantlim.
 Tea vattkullea⁵ ponda, zhoim bhogtat atme povitr
 Monean⁶, doivi kurpa, zo hal-cholo na,
 Dusro dhanvta lhov-pik, itlo sovkas,
 Ki chodd-so disona : toch to poilo bhonvro.

LXXXVI

He goddgoddit ani vorixtt hal-chalin
 Bhonvro martat gopant tachea aspavl'le,
 Vorvim tachech ghunvta sur'ia neman
 Korta dis ani rat, choloil'lo dusrean,
 Hea akull-pikulla ponda dusro sovkas,
 Itlo sovkas ani chepil'lo darunn pangek,
 Sur'ia marta mhollear bhonvadde don'xim,
 Uzvadd nasun unno, to marta ek pavl.

1. most magnificent; 2. narration; 3. profound; 4. reverence; 5. globe; 6. silently.

LXXXVII

पळेयात हो दुसरो सकला, जो वेता खोंचून
 सुळसुळीत पिंडांनी, झगझगीत,
 थारायला जाका तातुंतूय प्रवास मांडिल्लो,
 आपल्या भोंवऱ्यार धांवतात चकचकीत;
 पळेतात तुमी सजगला कसो, नटयला
 भांगरा व्हडल्या पट्यान, जो चित्रायता नखेत्रां
 बारा मोनजाती ओडीत व्हेल्ल्यो दिसत,
 ज्यो मेरायतात वाट सुर्याक झगझगीत.

LXXXVIII

दुसरे वटेन पळेयात दिसता चित्र
 जें लखलखीत नखेत्रां हाडटा काडून,
 कार्रंताक पळेयात, सिनोसुराक लक्ष दियात,
 आंद्रोमेदा आनी तिचो बापूय, द्रागु भिरांकूळ,
 कास्सियोपेयाची सोबिताय पळेयात विपूल,
 उदेंतीचें मुखकमळ येदें भयांकर;
 पळेयात तें हंस जें सुस्कारत मर्णान,
 सोंसो, सुणीं, तारूं, आनी विणो गोड.

LXXXIX

ह्या वरीश्ट मळबा सकल दिसतलें तुमकां
 तें मळब सातुर्नाचें, जो आदलो देव;
 रोकडो जुपितेर करता हालचाल ल्हवान,
 सकल ताचे तो मार्ति झुजारी दुस्मान;
 चवथे बसकेंत मळबा निवळ दोळो,
 आनी वेनूस, जी हाडटा वांगडा मोग खाशेलो.
 मेर्कूरियु, जो उत्तम उलोवपांत सदांच लापीट,
 सकल घुंवता दियाना तीन-मुखकमळां.

LXXXVII

Polleiat ho dusro sokla, zo veta khonchun
 Sullsullit pinddam-ni, zhogzhogit,
 Tharaila zaka tantunt-ui provas manddil'lo,
 Aplea bhonvrear dhanvtat chokchokit ;
 Polletat tumi sozogla koso, nettoila
 Bhangra vholdlea pottean, zo chitraita nokhetram
 Bara mon'zati oddit vhel'leo disot,
 Jeo meraitat vatt sur'iak zhogzhogit.

LXXXVIII

Dusre votten polleiat dista chitr
 Jem loklokit nokhetram haddtta kaddun,
 Carret-ak polleiat, Cynosura-k lokx diat,
 Andromeda ani ticho bapui, Drago bhirankull,
 Cassiopeia-chi sobitai polleiat vipul,
 Udenti-chem mukhkomoll ied'dem bhoiankor;
 Polleiat tem hanvs jem suskarot mornnan,
 Sonso, sunnim, tarum, ani vinno godd.

LXXXIX

Hea vorixtt mollba sokol distolem tumkam
 Tem mollob Saturna-chem, zo adlo dev ;
 Rokddo Jupiter korta halchal lhovan,
 Sokol tache to Marte, zhuzari dusman ;
 Chovthe boskent mollba nivoll dollo,
 Ani Venus, ji haddtta vangdda mog khaxelo.
 Mercurio, zo ut'tom' ulovpant sodanch lapitt;
 Sokol ghunvta Diana tin'-mukhkomllam.

XC

ह्या सगल्या गिन्यांनी वेगळ्या वेगळ्या पळेंत
वाट, थोड्यांत गंभीर, थोड्यांत ल्हवू;
पळटात केंद्रा कडल्यान भोवच पयस,
जाल्यार धर्तरेक पांवक लागींच;
जशी इत्सा बापा हुकूमदाराची,
रचला जाणें उजो, वारें, हीम-बर्फ,
जीं वसतात, दिसत भितरले भितर रावन,
आनी आस्पावतात केंद्रांत, पृथ्वी, वांगडा दर्या.

XCI

केंद्रांत ह्या, मनशां प्राण्यां बिराड,
जे फकत धाडसानूच समाधान मानिनांत,
धर्तरेचेर हानी संकट सोंसूंक,
पूण दरया लेगीत अणभवता अ-संतुलीत,
दिसत तुमकां वेगळे भाग, जे करतात
दोशीं मूर्ख दरया, देगेर जाचे,
रावतात साबार देस, जंय करतात राज्य
राजा, वेगळ्यो रिती, विंगड कायदे.

XCII

पळेयात एवरोप क्रिस्तांव, ऊंच, नितळ,
सभ्यतायेन, घटायेन हेरांचे परस;
पळेयात आफ्रीक, हपापी जोडूंक माल
संवसाराचो, पडांग, कुड्यां-भरीत,
भुशीर जें आयज मेरेन आडवारून घेतिल्लें,
जें सैंबान बसयलां दखिणेचे दिशेक,
पळेत सगली जमीन ही वसयतले
असले लोक, कायद्या-वीण, अनंत-शे.

XC

Hea soglea giream-ni vegllea vegllea pollet
 Vatt, thoddeant gombhir, thoddeant lhovu ;
 Pollttat kendra-koddean bhovuch pois,
 Zalear dhortorek pavunk laginch;
 Zoxi itsa Bapa Hukum'dara-chi,
 Rochla Zannem uzo, varem, him'-borf,
 Jim vostat, disot bhitorle bhitor ravun,
 Ani aspavtat kendrانت, prithvi, vangdda doria.

XCI

Kendrانت hea, mon'xam pranneam biradd,
 Je fokot dhaddsa-nuch somadhan mani-nant,
 Dhortore-cher hani sonkott sonsunk,
 Punn doria legit onnbhovtat o-sontulit¹,
 Disot tumkam veglle bhag, je kortat
 Doxim murk doria, deger zache,
 Ravtat sabar des, zhoim kortat raj'eo
 Raza, veglleo riti, vingodd kaide.

XCII

Polleiat Evrop Kristanv, unch, nitoll,
 Sobh'eo-taien², ghottai-en heram-che poros ;
 Polleiat Afrik, haphapi zoddunk mal
 Sonvsara-cho, poddang, kuddeam-bhorit,
 Buxir jem aiz meren addvarun ghetil'lem,
 Jem soimban bosoilam dokhinne³-che dixek⁴,
 Pollet sogli zomin hi vosoitole
 Osle lok, kaidea vinn, onont-xe⁵.

1. unbalanced; 2. civilization/culture; 3. south; 4. direction; 5. infinite.

XCIII

पळेयात व्हडलें साम्राज्य मोनोमातोपा,
 जंयचो लोक रानवटी, काळो, नागडो,
 जंय गोन्सालु मरण, अपमान, केंडण्यो सोंशीत,
 भोगून सगलें पवित्र धर्मा खातीर.
 ह्या अनवळखी गोलार्धांत जल्माक येता धातू
 भांगर, जें सोदूंक उसपीत आसता कश्ट,
 पळेतलोय तूं तळें, व्हांवता जंयच्यान
 नीलु न्हंय ती, थंयच्यानूय येता कुआमा.

XCIV

पळेत तूं घरां काळ्यां-गेलीं, कशीं
 नासून दारां, घोंटेरांत आपल्या सुगूर,
 न्याय-नितीन, राखणेन राजां-गेल्या,
 शेजाऱ्यां-गेल्या निश्टाये आपुलकायेन;
 पळेत तांचे कुडे उर्पजीक साबार,
 काळ्या पाखांनी दाट केल्लो जमो,
 झुजत सोफालांत तांतलें कोट जिखूंक,
 राखण जाची करीत कुशल न्हाया.

XCV

पळेयात थंयचीं तळीं, जंय नीलु न्हंय
 जल्म घेता, नकळो आसले आदिले;
 शिंपता पळे, मानगीं वाडोवन गोपांत,
 आबिसीनिया लोकाक, जे क्रिस्ता इश्ट जाणांत;
 पळेयात तांकां दुर्गा नासून (नवी मोद)
 करतात राखण दुस्मानां-कडल्यान बरवी,
 पळेयात मेरोयेक, पोरणे किर्ती जुंवो,
 नोबा नांवान देशी-लोक वळखतात.

XCIII

Polleiat vhoddlem sam'raj'eo Monomatopa,
 Zhoim-cho lok ran'votti, kallo, nagddo,
 Zhoim Gonsalo moronn, opman, kenddneeo sonxit,
 Bhogun soglem povitr dhorma khatir.
 Hea on'vollkhi golardhant¹ zolmak ieta dhatu²
 Bhangor, jem sodunk uspit asta koxtt,
 Polletoloi tum tollem, vhanvta zhoinchean
 Nilo nhoim ti, thoinchean-ui ieta Cuama.

XCIV

Pollet tum ghoram kalleam-gelim, koxim
 Nasun daram, ghontterant aplea sugur,
 Niai-nitin, rakhnnen razam-gelea,
 Xezaream-gelea nixttaie apulkaiien ;
 Pollet tanche kudde urponjink sabar,
 Kallea pakham-ni dhatt kel'lo zomo,
 Zhuzot Sofal-ant tantlem kott jikhunk,
 Rakhonn zachi korit kuxol³ Nhaia.

XCV

Polleiat thoinchim tollim, zhoim Nilo nhoim⁴
 Zolm ghetta, nokllo asle adile ;
 Ximpta polle, man'gim⁵ vaddovn gopant,
 Abissinya lokak, je Krista ixtt zannant;
 Polleiat tankam durgam nasun (novi mod)
 Kortat rakhonn dusmanam-koddlean borvi,
 Polleiat Meroe-k, pornne kirti zunvo,
 Noba nanvan dexi-lok vollkhotat.

1. hemisphere; 2. metal; 3. skilled; 4. river; 5. crocodiles.

XCVI

“हे पयशिल्ले धर्तरेर, एक पूत तुजो
जातलो उत्तीर्ण झुजांत तुक्या आड,
नांव गा ताचें जातलें दों क्रिस्तोवां.
पूण ताच्या निमाण्या अंताक जालो ना उपाय.
पळेयात हांगा दर्या देग, जंय दिल्लो
मायेस्त तुका आसरो मेलींदि शारांत,
राप्तु न्हंय ती नोंद घेता, जिका
ओबी ते म्हणटात लोक, केलिमानांत व्हांवून.

XCVII

“पळेत तूं अंतरीप आरोमाता वळखिल्ली,
आतां म्हणटात ग्वार्दाफू ते देशी,
जंय आरंबता थंड तो किर्तीवंत दर्या,
जो तांबडो दर्या, खरीक तो घेता रंगः
दवरला हाका शिमेर कसो दोगांचो,
आशिया आनी आफ्रिक वांटून, उत्तम शारां
जीं आफ्रिकेंत आस्पावतात, बऱ्यांतलीं तींच,
माकुआ, आर्कीकु आनी सुआंकें, बरवीं नांवां.

XCVIII

“सुएझ पळेयात तोंकार, जो आदल्या काळार
म्हणटात हेरोआस-जमाती जाल्लें शार,
हेर जाण म्हणटात तें आरसीनो; तें आयज
बसलां घेवन सत्तेन येजिप्ती तारवां.
पळेयात पाणीं, जंयच्यान मारलो पार
भाटीर पोरण्या काळार मोयसेन व्हडल्या;
आशियेचो आरंब जाता हांगाच, जें दिसता
वरीश्ट, जमनीन भरपूर, राज्यांनी गिरेस्त.

XCVI

“He poixil’le dhortorer, ek put tuzo
 Zatlo ut’tirnn¹ zhuzant Turkeam add,
 Nanv ga tachem zatlem Dom Cristovam.
 Punn tachea nimannea ontak² zalo na upai.
 Polleiat hanga doria deg, zhoim dil’lo
 Maiest tuka asro Melinde xharant,
 Rapto nhoim ti nond ghetta, jika
 Obi te mhonnntta lok, Queliman-int vhanvun.

XCVII

“Pollet tum ontrip³ Aromata vollkhill’li,
 Atam mhonnnttat Guardafu te dexi,
 Zhoim aroimbta tondd to kirtivont doria,
 Zo Tambddo Doria, khorik to ghetta rong :
 Dovorla haka ximer koso dogam-cho,
 Axia ani Afrik vanttun, ut’tom’ xharam
 Jim Afrikent aspavtat, boreantlim tinch,
 Macua, Arquico ani Suanquem, borvim nanvam.

XCVIII

“Suez polleiat tonkar, zo adlea kallar
 Mhonnnttat Heroas-zomati zal’lem xhar,
 Her-zann mhonnnttat tem Arsinoe; tem aiz
 Boslam ghevn sot’ten Egypti tarvam.
 Polleiat pannim, zhoinchean marlo par
 Bhattir pornnea kallar Moisen vhoddelea ;
 Axie-cho aroimb zata hangach, jem dista
 Vorixtt, zom’nin bhorpur, ra’jeam-ni girest.

1. victorious; 2. end; 3. Cape.

XCIX

“पळेयात सिनाय दोंगर, परिशक्रीत जाल्लो,
 सांता कातारिनाल्या थडग्या पासून;
 पळेयात तोरा आनी गीदा, जीं पादिश्यार जातात
 साव्या, स्फटीक उदका झरी थंय नासून;
 ते खाडये दारवंटे तुमी देखात, जे सोंपतात
 सुक्या आदेन शारा-राज्यांत, जें शेजाराक
 उरता आरजिरा दोंगरार, जिवंत खडप,
 जंय पडना पावसा थेंबो मळबा वेल्यान.

C

“पळेयात तीनूय आराबियांक, जमीन आडायता
 कितली, सगलो लोक सांवळो, भोंवतो,
 जंयच्यान येतात झुजाक उत्तम घोडे,
 ल्हव-पीक चालीचे, उग्र, ऊंच जातीचे.
 पळेयात दर्या-देग वेतली लांबदीक.
 फारशी खाडियेक दुसरे धांपून; भुशीर
 करून, नांव ताका दिवन बिरूद कशें
 फार्ताक शाराचें, भोवच वळखीचें थंयच.

CI

“पळेयात दोफार फामाद, कित्याक धाडटा
 वेदीर हुलपांवक पर्मळीत तो धूप;
 लक्ष दियात आतांच, ह्या दुसऱ्या अर्दान
 रस-अल-गाते आनी वेळो सदांच हपापी
 हर्मुज राज्य आरंभ जाता, धडेरूच,
 ज्यो दर्या-देगो, जातल्यो किर्तीवंत,
 जेन्ना तुर्का तारवां क्रूर पळेत
 कास्तेल-ब्रांकु करीत नागडी तरसाद प्रदर्शन.

XCIX

"Polleiat Sinai dongor, porixkrit¹ zal'lo,
 Santa Catharina-lea thoddgea² pasun;
 Polleiat Tora ani Gida, jim padixear zatat
 Savea, sfottik udka zhorì thoim nasun ;
 Te khaddi-e darvontte tumi dekhat, je sompta.
 Sukea Aden xara-raj'eant, jem xezarak
 Urta Arzira dongrar, jivont khoddop,
 Zhoim poddona pavsa thembo mollba velean.

C

"Polleiat tin-ui Arabiank, zomin addaita
 Kitli, soglo lok sanvllò, bhonvtò³,
 Zhoinchean ietat zhuzak ut'tom' ghodde,
 Lhov-pik chali-che, ugr, unch zati-che.
 Polleiat doria-deg vetli lambdik
 Farxi khaddi-ek dusre dhampun ; buxir
 Korun, nanv taka divun birud koxem
 Fartak xhara-chem, bhovuch vollkhichem thoinch.

CI

"Polleiat Dofar famad, kiteak dhaddtta
 Vedir⁴ hulpavnk pormollit to dhump;
 Lokx diat atanch, hea dusrea ordhan
 Ras-al-Gate ani vello sodanch hap'hapi
 Hormuz raj'eo aromb zata, dhodder-uch,
 Jeo doria-dego, zatleo kirtivont,
 Jen'na Turkam tarvam krur pollet
 Castel-Branco korit nagddi torsad prodorxon.

1. refined/ ennobled; 2. sepulchre/ tomb; 3. nomadic; 4. altar.

CII

“पळेयात भुशीर आसावरो नांवाचें पोरणें,
 म्हणटात आतां मोसांदांव तारवटी;
 हांतल्यान येता तळें, धांपलां जाका
 आराबिया आनी पेरसियान, देस ते विपूल गिरेस्त,
 पळेयात बाहरेन जुंवो, खरीक जाचे
 भरल्यां मोतयां गिरेस्त, देखा-देख करून
 फांत्या-रंगाचीं; आनी पळेयात पाण्यांत खान्या
 तिग्रीस आनी येवफ्रातेस न्हंयो सरतात भितर.

CIII

“पळेयात व्हडल्या पेरसिया श्रेश्ठ साम्राज्य,
 सदांच बसयल्लें झुजा-मळार आनी घोड्यांर,
 जे कडयल्लें तांबें वापरूंक वर्जितात,
 संवय नाशिल्लें हत्यार हातांत वावडूंक,
 पूण दिसता गेरू जुंवो, कळटा जशीं
 मध्यान्तराच्या वेळा-काळाचीं तासां,
 कित्याक आशिल्ल्या आर्मुझा नांव शाराचें
 जोडिल्लें मागीर, तसोच वैभव व्हडलो.

CIV

“हांगासर दों. फेलीपि दे मिनेझीस फुडारीपणान
 दाखयतलो वीरकाय अस्त्र-शस्त्रांत,
 जेन्ना थोड्याच फिंग्यांक वांगडा घेवन,
 कितल्याश्याच फारश्यांक लारांत जिखत;
 देखत प्रयोग तोणक्यां तरसादींचो
 दों. पेद्रू द सौज सरदाराच्या, आपलो
 प्रयोग केल्लो जाणें आंपाजांत, दवरून
 मातये-भरवण तरसादीच्या बळार.

CII

“Polleiat buxir¹ Asaboro nanvachem pornnem,
 Mhonnttat atam Mosandanv tarvotti ;
 Hantlean ieta tollem, dhamplam zaka
 Arabia ani Persia-n, des te vipul-girest,
 Polleiat Bahrein zunvo, khorik zache
 Bhorleam motiam girest, dekha-dekh korun
 Fantea-ronga-chim; ani polleiat panniant kharea
 Tigris ani Euphrates nhoim-eom sortat bhiton.

CIII

“Polleiat vhoddelea Persia srextt sam'raj'eo,
 Sodanch bosoil'lem zhuza-mollar ani ghoddeanr,
 Je koddol'lem tambem vaprunk vorjitat²,
 Sonvoim naxil'lem hathiar hatant vavddunk,
 Punn dista Gerum zunvo, kolltta zoxim
 Modhean'tora³-chea vella-kalla-chim tasam⁴,
 Kiteak axil'lea Armuza nanv xhara-chem
 Zoddil'lem magir, tosoch voibhov vhoddlo.

CIV

“Hangasor D.Felipe de Menezes fuddari-ponnan
 Dakhoitolo virkai ostr-xostrant,
 Jen'na thoddeach Firngeank vangdda ghevun,
 Kitlea-xeach Farxeank Lara-nt jikhot ;
 Dekhot proiog⁵ tonnkeam torsadim-cho
 Dom Pedro de Souza sardar-achea, aplo
 Proiog kel'lo zannem Ampazant, dovrin
 Matie-bhorvonn torsadi-chea bollar.

1. Cape; 2. to avoid; 3. interval; 4. hours/ time; 5. experiments.

CV

“सोडुंया खाडी ती आतां, तसोच वळखींतलो
जासकि भुशीर, म्हणत ताकाय कार्पेल्ला,
सगली जमीन थंयची केल्ली भरड
सैवान, दुसरीं देणीं उपकारायल्लीं तिचीं.
आदल्या तेंपार म्हणत तिका कारमानिया.
पळेयात ती सोबीत इंद न्हंय, जी थंयच्यान
जल्माक येता, वांगडा तिच्या व्हांवता
दुसरे तेंगशे-वेल्यान न्हंय ती गंगा.

CVI

“पळेयात ती पिकाळ भोवच जमीन सिंध,
तशेंच खाडी-तळें जाकेत नांवांचें,
दर्यातल्यान येता भरती व्हडली रोकडी,
सुकतें पाणीं पाळटा ताकतिकेन.
पळेयात कांबायची भोवच गिरेस्त जमीन,
जंय दर्या बळान पाणीं तें सरता भितर;
कितलीं हजार नगरां वेतां बलांडून,
तुमकां रावतात दोळ्यांत तेल तें घालून.

CVII

“पळेयात पातळ्ळ्या किर्ती दर्या देग
भारत, कोमोरीं भुशीर दखिणेक,
आदले जाका म्हणत कोरी, मुखार
आसून ताप्रोबाना, (जें आयज श्री लंका).
ह्या दर्या वसल्यान फिंगीं तारवटी,
फाटल्यान तुजे येत रे शस्त्रां घेवन,
मेळत तांकां जैत, जमीन, शारां,
जंय ते रावत जियेवन जायतो काळ.

CV

“Soddum-iea khaddi ti atam, tosoch vollkhintlo
 Jasque Buxir, mhonnot takai Carpella,
 Sogli zomin thoinchi kel’li bhorodd
 Soimban, dusrim dennim upkarail’lim tichim.
 Adlea tempas mhonnot tika Carmania.
 Polleiat ti sobit Ind nhoim, ji thoinchean
 Zolmak ieta, vangdda ticheai vhanvta
 Dusre tengxe velean nhoim ti Ganga.

CVI

“Polleiat ti pikall bhovuch zomin Sindh,
 Toxench khaddi-tollem Jacket nanva-chem,
 Doriantlean ieta bhorti vholdli rokddi,
 Suktem pannim palltta taktiken.
 Polleiat Cambai-chi bhovuch girest zomin,
 Zhoim doria bollan pannim tem sorta bhitor;
 Kitlim hozar nogram vetam bolanddun,
 Tumkam ravtat dolleant tel tem ghalun.

CVII

“Polleiat patoll’lea kirti doria deg
 Bharot, Comorim buxir dokhinn-ek,
 Adle zaka mhonnot Cori, mukhar
 Asun Taprobana,(jem aiz Sri Lanka).
 Hea doria-voslean Firngi tarvotti,
 Fattlean tuje iet re xostram ghevun,
 Mellot tankam zoit, zomin, xharam,
 Zhoim te ravot jievun zaito kall.

CVIII

“अनंत देखतलोय तूं प्रांत साबार,
 एकटे दुसरे न्हंयां मदींच बसयल्ले;
 एकलें राज्य मुसलमान, दुसरें देशी,
 जांचे कायदे-शास्त्र बरोवपी देंवचार.
 नरसिंगा धनीपणाच्या राज्यांत पळे
 दवरल्या अवशेष पवित्र, सुदैव राखून,
 तोमे-गेले कुडीचेर, पवित्र सरदार,
 जाणें घाल्लो हात जेझुल्या हड्ड्यांत.

CIX

“आसलें हांगा शार जाका आदीं म्हणत
 मेलियापूर, सोबीत, व्हडलें, गिरेस्त;
 भजत भक्तीन पोरणे देवते कुडे,
 जशेय करतात अजून ते लटकी लोक,
 पयस आशिल्लें त्या काळार दर्या पेल्यान,
 जेन्ना पाविल्लो थंयच्यान तोमे प्रेषित,
 धर्मा वाट पर्गटून येवन,
 संवसाराचे हजार प्रांत शिकोवन.

CX

“पावन हांगासर, वांगडा प्रवचन, दिवन
 बळ्ळीकारांक भलाय, मेल्ल्यांक जिवीत,
 हाडटा अवचित एक दीस दर्या उफेवत
 हिसपा भायर आकाराचें तें येदें लाकूड.
 मेलियापूरच्या राजाक, जो बांदीत आशिल्लो
 इमारत, दिसलें हाडचें तडीक मदेर,
 दुभाव नासून जायत करच्याक, तोलादीक
 मनीस बळान, माकनां, हतियां नाड्यार.

CVIII

"Onont dekhtoloi tum prant sabar,
 Ekte dusre nhoim-eam modinch bosoil'le ;
 Eklem raj'eo Musolman, dusrem dexi,
 Zanche kaide-xastr borovpi denvchar.
 Narsinga dhoni-ponna-chea raj'eant polle
 Dovorlea ovxex¹ povitr, sodoiv rakhun,
 Tome-gele kuddi-che, povitr sardar,
 Zannem ghal'lo hat Jezu-lea hodd'ddeant.

CVIX

"Aslem hanga xhar zaka adim mhonnot
 Meliapur, sobit, vhoddlem, girest ;
 Bhozot bhoktin pornne devte kudde,
 Zoxe-i kortat azun te lottki lok,
 Pois axil'lem tea kallar doria-pelean,
 Jen'na pavil'lo thoinchean Tome prexiti²,
 Dhorma vatt porgottun ievun,
 Sonvsara-che hozar prant xikovn.

CX

"Pavon hangasor, vangdda provochoon, divn
 Boll'llikarank³ bholai⁴, mel'leank jivit,
 Haddtta avchit ek dis doria ufevot
 Hispa-bhair akara-chem tem ied'dem lankudd.
 Meliapur-chea raza-k, zo bandit axil'lo
 Imarot, dislem haddchem toddik moder,
 Dubhav nasun zait korcheak, toladik
 Monis-bollan, maknam, hothiam naddear.

1. remnants; 2. preacher/ priest/ missionary; 3. the ill/ sick; 4. health.

CXI

“लांकडा भार आसलो येदो व्हडलो,
 हालोंवच्याकूच पाव-नाशिल्ली शक्त;
 पुणून क्रिस्ता-गेलो दूत खरेलो
 असल्या कामांत घालता वावर थोडो.
 आपल्या भेंडा पटो बांदलो लांकडाक,
 सोंपेपर्णी तें व्हेलें ओडून देगेर,
 जंय बांदचें दिव्य-भव्य देवालें मंदीर,
 जें येंवचें देखीक फुडाराक तसल्या कामाक.

CXII

“तो जाणा आशिल्लो, घट भावार्थान मागल्यार,
 मोन्या दोंगराक फर्मावन धुकलचो म्हणून,
 दितलो पाळो पवित्र ताळ्याक आयकून;
 तशेंच शिकयलां ताका क्रिस्तान, दाखयता;
 लोक तो पावलो अतोज, उचांबळ जावन;
 थंयच्या वामणांक लागली गजाल नवल,
 अचर्या पळेवन, पवित्रतायेक देखून,
 लागली भिरांत वचत म्हणून अधिकार.

CXIII

“हे म्हळ्यार देशी लोकाचे याज्ञिक-पुरोहीत,
 जांच्यांत हे गजालींत रिगलो चडूच मत्सर;
 सोदल्यो हजार माण्यो, आडकां-नाडकां,
 तोमेक आयकुंचें न्हय, वा मारचो ताका.
 मुखेल बामण, गळ्यांत जाच्या माळ,
 रचता कर्तूप भयानक, पळेंवचें सगल्यांक,
 की दुस्मान ना इतलो क्रूर, निबर जसो,
 लटकी गुणांचो, प्रमाणीक गुणां परस.

CXI

"Lankdda bhar aslo ied' do vthoddo,
 Halonvcheak-uch pavo-naxil'li xokt;
 Ponnun Krista-gelo dut' khorelo
 Oslea kamant ghalta vavr thoddo.
 Aplea bhendda potto bandlo lankddak,
 Sompe-ponnim tem vhelem oddun deger,
 Zhoim bandchem div'eo-bhov'eo Deva-lem mondir,
 Jem ienvchem dekhik fuddarak toslea kamak.

CXII

"To zanna axil'lo, ghott' bhavarthan maglear,
 Monea dongrak formavn dukholcho mhonnun,
 Ditlo pallo povitr talleak aikun ;
 Toxench xikoilam taka Kristan, dakhoita ;
 Lok to pavlo atoz, uchamboll zavv ;
 Thoinchea Bam'nnank lagli gozal novol,
 Ochoriam pollevn, povitrtaiek dekhun,
 Lagli bhirant vochot mhonnun odhikar².

CXIII

"He mhollear dexi loka-che iadnik-purohit³,
 Zancheant he gozalint riglo chodduch motsor;
 Sodleo hozar mann'neo, addkam-naddkam,
 Tome-k aikunchem nhoim, va marcho taka.
 Mukhel bamonn, golleant zachea mall,
 Rochta kortup bhoianok, pollenvchem sogleank,
 Ki dusman na itlo krur, nibor zoso,
 Lottki gunnam-cho, promannik⁴ gunnam poros.

1. ambassador/ messenger; 2. authority; 3. priest; 4. sincere.

CXIV

“मारता आपल्याच पुताक, दाखयता रोकडो,
 बोट खुनाचें तोमेचेर, निरपराधी तो;
 दिता लटकी गवाय, जशीच संवय;
 रोकडें ताका जुविजान फर्मायलें मरण.
 सांताक दिसलें ना दिंवचो सुधवांटो,
 पूण मारचो उलो सर्व-हुकूमदारा बापाक,
 करचें अचर्ये एकूच सगल्यांत व्हडलें,
 राजा आनी व्हडल्यां धनियां मुखार दाखोवन.

CXV

“फर्मायता हाडच्याक मेल्लें मडें आपणाक,
 उठचें पुनर्जिवंत, विचारचें ताका,
 कोण गा ताचो खुनी; मानची खरी
 गवाय ताची, सगल्यांत मानता तसली.
 देखलो सगल्यांनी तो जिवंत भुरगो
 खुर्सार खिळायल्ल्या जेझुच्या नांवान उबो;
 तोमेचे आठयता उपकार, दिल्लें जिवीत.
 आपलोच बापूय खुनी, होलमत ताका.

CXVI

“अचर्ये येद्या व्हडल्या अजापांचें,
 की राजा रोकडो पवित्र स्नान घेता,
 फाटल्यान जायते जाणः लायता उमो
 आंगल्याक, गायता तुस्त तोमे, देवाची.
 वामणांक द्वेस येदो आयलो भरून,
 मत्सर इतलो खायत वीख ताच्यांत,
 की भौस-लोकाक खुबळावन तोमेचेर आड,
 धारायता मारूंक निश्चित निमाणे कडेन.

CXIV

"Marta apleach putak, dakhoita rokddo
 Bott khuna¹-chem Tome-cher, niropradhi² to;
 Dita lottki³ govai, zoxich sonvoim ;
 Rokddem taka juvizan formailem moronn.
 Santak dislem na dinvcho sudhvanto⁴,
 Punn marcho ulo sorv-hukum' dara Bapak,
 Korchem ochor'iem ekuch sogleant vhoddlem,
 Raza ani vhoddleam dhoniam mukhar dakhovn.

CXV

"Formaita haddcheak mel'lem moddem apnnak,
 Utthchem punorjivont⁵, vicharchem taka,
 Konn ga tacho khuni⁶ ; man'chi khori
 Govai tachi, sogleant man'ta toshi.
 Dekhlo sogleam-ni to jivont bhurgo
 Khursar khillail'lea Jezu-chea nanvan ubo;
 Tome-che atthoita upkar, dil'lem jivit.
 Aploch bapui khuni, holmot⁷ taka.

CXVI

"Ochor'iem⁸ ied'dea vhoddlea ojapam-chem,
 Ki raza rokddo povitr snan⁹ gheta,
 Fattlean zaite zann: laita umo
 Angleak, gaita tust Tome, Deva-chi.
 Bam'nnak dves¹⁰ ied'do ailo bhorun,
 Motsor itlo khait vikh tacheant,
 Ki bhovs-lokak khubllavn Tome-cher add,
 Tharaita marunk nischit nimanne-kodden.

1. crime; 2. innocent; 3. false; 4. justification; 5. resurrected; 6. murderer; 7. discovers; 8. miracle; 9. baptism; 10. hatred.

CXVII

“एक दीस, प्रवचन करीत लोकां मुखार,
 त्या लोकां मदीं हाडलो कल्पून कुल्हाळ,
 येन्ना क्रिस्तान थारायल्लें ताका दुख
 वेश्टावन व्हरचो म्हणून सर्गा वटेन,
 पडत शिंवर फातरा-गुंड्यां उबून,
 मारून सांताचेर जो सगल्याक राजी;
 दुस्मानांतलो धादोशी जांवक रोकडो,
 तोपता हड्डें ताचें क्रूर भालीन.

CXVIII

“रडल्यो तुका, तोमे, इंद आनी गंगा;
 रडली सगली माडयल्ली धर्तरी;
 चडूच रडटात तुका तुवें शिकयल्ले,
 जे न्हेसून वेतात पवित्र धर्मांत आत्मने.
 पूण सर्गा-वेले भोडवे, गायतात हांसत,
 घेवन तुका जोडिल्ल्या आनंद-राज्यांत;
 मागतांव तुका देवाचे लागच्यान हाडचो
 तुवें आदार, फिर्याक करची मदत.

CXIX

“आनी तुमी, हेर जाण, जे म्हणोवन घेतात आपणाक
 म्हणयारी देवाचे, जसो आशिल्लो तोमे,
 सांगात, धाडल्या जाल्यार तुमकां, कित्याक
 पवित्र धर्मा-प्रसाराक वचनांत, व्हय?
 पळेयात मीठ तुमी, सोडटात हांगाच
 मांय-भुंयेंत, जंय कोणूच जायना भाकणार,
 खंयच्या मिठान मंदायतले ह्या दिसांनी
 (अन-भावार्थ्यांक सोडूचः कितले अधर्म?)

CXVII

“Ek dis, provocho¹ korit lokam mukhar,
 Tea lokam modim haddlo kolpun kulhall²,
 Ien’na Kristan tharail’lem taka dukh
 Vesttavn vhorcho mhonnun sorga-votten,
 Poddot xinvor fatra-gunddeam ubun,
 Marun santa-cher zo sogleak raji ;
 Dusmanam-tlo dhadoxi zavnk rokddo,
 Topta hodd’d dem tachem krur bhalin.

CXVIII

“Roddleo tuka, Tome, Ind ani Ganga ;
 Roddli sogli maddoil’li dhortori ;
 Chodduch roddttat tuka tuvem xikoil’le,
 Je nhesun vetat povitr dhormant atme.
 Punn sorga-vele bhoddve, gaitat hansot,
 Ghevun tuka zoddil’lea anond-raj’eant ;
 Magtanv tuka Devache lagchean haddcho
 Tuvem adar, Firngeank korchi modot.

CXIX

“Ani tumi, her-zann, je mhonnovn ghetat apnnak
 Mhonnari Deva-che, zoso axil’lo Tome,
 Sangat, dhaddlea zalear tumkam, kiteak
 Povitr dhorma-prosarak³ vochonant, vhoi?
 Polleiat mitth tumi, soddtat hangach
 Maim-bhuim-ent, zhoim konnunch zaina bhaknnar⁴,
 Khoinchea mitthan mondaitole hea disam-ni
 (On’bhavartheank sodduch) kitle odhorm⁵?

1. sermon; 2. commotion; 3. mission for spread of the Faith; 4. prophet; 5. heresies.

CXX

“ही गजाल संकटाची उडयतां फाटीं,
 परतुंया आमी त्या दर्या-धडेक आदल्या,
 जंय शार आशिल्लें कितलें किर्तीवंत,
 जंय गंगा न्हंयेंतली देग वेता वळून,
 आरंव नारसिंग, गिरेस्त आनी बळीश्ट राज्य,
 ओडिसा येता, जें भोव संपन्न लुगटान,
 खाडये तोंकाक पयशिल्ल्यान ही श्रेश्ठ न्हंय
 गंगा येता धांवत खान्या धनियांत.

CXXI

“गंगा न्हंय ती, जिचे धडेर निवासी
 मरतात न्हांवन, खात्री निश्चित धरून,
 की जालेय जाल्यार व्हडले पातकी, हें उदक
 तांकां धुता, निर्मळाय तें दिता.
 पळेयात चत्तगांव, बऱ्यांतलें बरेलें शार
 बंगालांतलें, प्रांत नांवडिल्लो भरपूर,
 पुणून पळेलांत सारकें, बसलां कशें
 हांगाच्यान दखिणेक, देगेक फाट.

CXXII

“पळेयात आर्राकान राज्य, देखचें फुडें
 पेगु, ज्या राज्यांत मातले राखेस-मनीस,
 राखेस उत्पन्न भुरगीं संभोगाचीं
 एक बायल आनी एक सुणें, जीं मेळिल्लीं एकांतवासान.
 हांगासर घालतात खणखणीत पदकां
 सोन्यांक धापूंक, जीं लायलीं घालूंक राणये
 हिकमतीन, जिणें ही माण्णी सोदून,
 लायली भिरकटावन नश्टी चूक.

CXX

"Hi gozal sonkotta-chi uddoitam fattim,
 Portum-iea ami tea doria-dhoddek adlea,
 Zhoim xhar axil'lem kitlem kirtivont,
 Zhoim Ganga nhoim-entli deg veta vollun;
 Aromb Narsing, girest ani bollixtt raj'eo,
 Oddissa ieta, jem bhov sompon'n¹ lugttan,
 Khaddie-tonkak poixil'lean hi srextt nhoim
 Ganga ieta dhanvot kharea dhoni-ant.

CXXI

"Ganga nhoim ti, jiche dhodder nivasi²
 Mortat nhanvun, khatri nischit dhorun,
 Ki zalei zalear vhoddle patki, hem udok
 Tankam dhuta, nirmollai tem dita.
 Polleiat Chattgaon, boreantlem borelem xhar
 Bongal-antlem, prant nanvdil'lo bhorpur;
 Ponnun pollelant sarkem, boslam koxem
 Hanga-chean dokhinn-ek, degek fatt.

CXXII

"Polleiat Arrakan raj'eo, dekhchem fuddem
 Pegu, jea raj'eant matle rakhes-monis,
 Rakhes utpon'n bhurgim sombhoga³-chim
 Ek bail ani ek sunnem, jim mell'llim ekant-vasan.
 Hangasor ghaltat khonkhonnit podkam
 Soneank⁴ dhampunk, jim lailim ghalunk rannie
 Hikmotin, jinnem hi mann'nni sodun,
 Laili bhirkottavn noxtti chuk.

1 wealthy; 2. residents; 3. sexual congress/ coupling; 4. genitals.

CXXIII

“पळेयात तावाय शाराक, जंय आरंव जाता
 सियांव तें व्हडलें, येदें लांबदीक साम्राज्यः
 तेनास्सारी, केदा, मुखेल ठाणीं शारां,
 मिसांग उत्पन्न करतल्यांचे भितर.
 तांचे फुडें, नांवाडटले वळखून,
 मलाक्काय वेपाराचें तें श्रेश्ठ भांडार,
 सगलो प्रांत दर्यातलो व्हडल्या धाडीत
 आपलो साबार आनी गिरेस्त मोलाचो माल.

CXXIV

“सांगतात की दर्या बळादीक ल्हारां घेवन
 धर्तरेर रिगून, श्रेश्ठ सुमात्रा
 केली दोशीं, थंयची काडून कुशीन,
 जांकां दोगांयक एकठांय पळेल्लीं आदल्यांनी;
 चेरसोनेसु ताका म्हणत, तांतले
 जमनींतल्यान भांगर मेळत सावन उत्पन्न करून,
 जोडलें ताका ‘भांगराळ’ म्हणून विरूद.
 कांय जाण कल्पिताले तें ओफीर जायत.

CXXV

“पूण धर्तरेच्या तोंकाक मेळत सिंगापूर,
 जंय तारवांक दर्या-रस्तो अशीर जाता;
 थंयच्यान वळून फाट उत्तरे-कडेन,
 वाटकुळी जाता, आनी मागीर नीट उदेंतेक.
 देखतीं राज्यां पाम, पाताने, आनी लांबदीक
 सियांव राज्य, जें चलयता शेक तांचेर,
 पळेयात मेनांव न्हंय ती, जी व्हांवता वयल्यान
 तळ्यांतल्यान व्हडल्या जाका म्हणटात चियामाय.

CXXIII

"Polleiat Tavai xharak, zhoim aroomb zata
 Sianv tem vhoddlem, ied'dem lambdik sam'raj'eo:
 Tenassari, Queda, mukhel tthannim¹ xharam,
 Mirsang utpon'n kortoleam-che bhitor.
 Tanche fuddem, nanvaddttole vollkhun,
 Malacca-i vepara-chem tem srextt bhanddar²,
 Soglo prant dorientlo vhoddlea dhaddit
 Aplo sabar ani girest molacho mal.

CXXIV

"Sangtat ki doria bolladik lharam ghevun
 Dhortorer rigun, srextt Sumatra
 Keli doxim, thoinchi kaddun kuxin,
 Zankam dogaim-k ektthaim pollel'lim adleam-ni;
 Chersoneso taka mhonnot, tangle
 Zom'nintlean bhongor mellot savn utpon'n korun,
 Zoddlem taka 'bhangrall' mhonnun birud.
 Kaim-zann kolpitale tem Ophir zait.

CXXV

"Punn dhortore-chea tonkak mellot Singapur,
 Zhoim tarvank doria-rosto oxir zata;
 Thoinchean vollun fatt ut'tore-kodden,
 Vattkulli zata, ani magir nitt Udent-ek.
 Dekhtim raj'eam Pam, Patane, ani lambdik
 Sianv raj'eo, jem choloita xek tancher,
 Polleiat Menanv nhoim ti, ji vhanvta voilean
 Tolleantlean vhoddlea zaka mhonnttat Chiamai.

1. emporia/ headquarters; 2. treasure.

CXXVI

“पळेयात हे व्हडले धर्तरेर वेगवेगळीं
नांवां हजार देसांचीं अनवळखीं हे आदीं;
लाओस वळादीक जमनी, आंकड्यां धनी,
आवा, ब्रामा पातळ्ळ्यात लांब दोंगरांचेर,
पयशिल्ल्या दोंगरार रावतात दुसरो लोक,
जांकां म्हणटात गेव, रानवटी जिवीत;
खातात मनशांचें मास, पूण आपलें जाल्यार
चितारतात लोखणा उज्यान; क्रूर चाल.

CXXVII

“पळेयात मेकोन न्हंय कांबोदजान वेता,
अर्थ जिचो जाता उदकां-मुखेली;
इतलें राशीन उदक घेता गिमांतूच
की वुडयता व्हडलीं मळां, अस्वस्थ करून;
भरत्यो येतात थंड नीलु भाशेन,
थंयचो लोक मानतात, नकळो आसून,
की मेळटा दुख्ख आनी आनंद मरणा उपरांत
त्या मोनजातींक, प्राण्यांक सगले रितीच्या.

CXXVIII

“घेतलो मेकोन सवस्थ आनी मोवाळ आसून,
आपले होंटयेंत हें कवीत, जें भिजत येत
त्या तारवा-अभघातांत दुखेस्त, दुद्वैवी,
त्या वसाडी खडपांचेर तें फुटून, सुटून;
भूक, व्हडल्या संकटांतल्यान, जेन्ना
सुटत, अन्याय फर्मण ताचेर मारीत,
विणो जाचो संगितान भारावन,
जातलो किर्तीवंत चडूच, न्हय-सुखी.

CXXVI

"Polleiat he vhoddle dhortorer vegvegllim
 Nanvam hozar desam-chim on' vollkhim hea-adim;
 Laos bolladik zom'ni, ankddeam dhoni,
 Ava, Brama patoll'leat lamb dongram-cher,
 Poixil'lea dongranr ravtat dusro lok,
 Zankam mhonnttat Geu, ran'votti jivit;
 Khatat mon'xam-chem mas, punn aplem zalear
 Chitartat lokhnna-ujean ; krur chal.

CXXVII

"Polleiat Mekon nhoim Kambodjan veta,
 Orth jicho zata udkam-mukheli ;
 Item raxin udok ghetta gima-ntuch
 Ki buddoita vhoddlim mollam, osvosth korun;
 Bhorteo ietat thondd' Nilo bhaxen,
 Thoincho lok man'tat, nokllo asun,
 Ki melltta dukh ani anond mornna uprant
 Tea mon'zatink, pranneank sogle riti-chea.

CXXVIII

"Ghetlo Mekon sovosth ani movall asun,
 Aple vonttient hem kovit, jem bhizot iet
 Tea tarva-obhghatant dukhest, durdoivi,
 Tea vosaddi khoddpam-cher tem futtun, suddun;
 Bhuk, vhoddlea sonkottantlean, jen'na
 Suttot, oniai formonn tacher marit,
 Vinno zacho songitan bharavn,
 Zatlo kirtivont chodduch, nhoim-sukhi.

CXXIX

“पळेयात, येता दरया देग चंपाची,
 रानां जाचीं शृंगारल्यां पर्मळीत;
 पळेयात कोचीन-चीन वळखी-भायरें,
 तशीच आयनांवची खाडी वळखी-भायली;
 हांगासर पातळ्ळां गर्विश्ट साम्राज्य, फामाद
 जमीन आनी हिसपा-भायली धन-गिरेस्तकाय,
 चीना नांवान, धनीपण चलता जाचें
 हून त्रोपीक धरून थंड सीतांत.

CXXX

“पळेयात तें दुरीग, बांदावळ कल्पने-भायली,
 साम्राज्यांत एका-दुकल्या ती हाडटा बांदून,
 भोवच निश्चित कुरू, वळखून घेतिल्ली,
 राजा-गेल्या बळग्याची, गर्विश्ट, गिरेस्त.
 थंयच्या लोकां राजा, जल्मतानांच
 नासून कुंवर, वारस पूत न्हय राजालो;
 पूण दिल्लो वेंचून ताका, जो किर्तीवंत
 झुजारी, जाणार, गुणेस्त, सगल्यांत वीर.

CXXXI

“अजून जायते देस दिसनांत तुका,
 ते उगताडे येवचे वेळ काळ तो येसर;
 पूण विसरूं नाका पळेंवक दरयांत जुंवे,
 जंय सैंब फुलता सगल्या शृंगार दबाज्यांत;
 हो जुंवो, लिपिल्लो अर्दो जो तोंड करून
 पळेता चीनाक, जंयच्यान वेतले सोदूंक
 तो जापान, जंय पिकता वरतें परीश्रित रुपें,
 जंय पर्जळटली सुमूर्त ती देवा-गेली.

CXXIX

“Polleiat, ieta doria-deg Champa-chi,
 Ranam zachim xrungealeam pormollit ;
 Polleiat Kochin-China vollkhi-bhairesem,
 Toxich Ainanv-chi khaddi vollkhi-bhaili;
 Hangasor patoll’llam gorvixtt sam’raj’eo, famad
 Zomin ani hispa-bhaili dhon-girestkai,
 China nanvan, dhoniponn cholta zachem
 Hun’ Tropic dhorun thondd’ Cint-ant.

CXXX

“Polleiat tem durig, bandavoll kolpone-bhaili,
 Sam’raj’eant eka-duklea ti haddtta bandun,
 Bhovuch nischit kuru, vollkhun ghetil’li,
 Raza-gelea bollgea-chi, gorvixtt, girest.
 Thoinchea lokam raza, zolmotananch
 Nasun kunvor, varos put nhoim raza-lo ;
 Punn dil’lo venchun taka, zo kirtivont
 Zhuzari, zannar, gunnest, sogleant vir.

CXXXI

“Azun zaite des disonant tuka,
 Te ugtadde ienvche vell kall to iei-sor;
 Punn visrum-naka pollevnvk dorient zunve,
 Zhoim soimb fulta soglea xrungar dobajeant ;
 Ho zunvo, lipil’lo ordho zo tondd korun
 Polleta China-k, zhoinchean vetle sodunk
 To Japan, zhoim pikta vortem porixkrit rupem,
 Zhoim porzolltoli sumurt ti Deva-geli.

CXXXII

“हे उदेंतेच्या दरयार पळेयात हांगा
 पातळ्ळेले अनंत आंकड्यां जुंवे,
 पळेयात तीदोरि, तेरनाति, जांचे तेंगशेर
 खतखत्ता उजो, जांतल्यान व्हांवता लावा,
 पळेत झाडां काराफुलांचीं तीख,
 वीकतीं घेतिल्लीं फिर्गीं रगता खुस्तार;
 हांगासर आसतात भांगरा-सवणी, जीं केन्नांच
 देंवनांत धर्तरेर, पूण दिसतात मेल्लीं.

CXXXIII

“पळेयात जुंवे बांदा म्हणटात, जे नटयल्यात
 साबार रंगान, जे दिल्या तांबश्या फळान;
 साबार तरांची सुकणीं, जीं वेतात उडून,
 पाचव्या रंगा जायफळ खावन जियेवन,
 पळेयात बोर्नेअु तसोच, जंय जायना उणीं
 दुकां थंयच्या दिखांतलीं घट्ट जाल्ल्या
 त्या रुखां वेलीं, जाका म्हणटात कांफ्र,
 ज्या नांवान त्या जुंव्यान जोडल्या कीर्त व्हडली.

CXXXIV

“थंयच आसता तिमोर, जो धाडटा लांकूड
 चंदनार्चे, भलायके पर्मळीत;
 पळेयात सुंदा जुंव्या-वळ येदी व्हडली,
 की एक तोंक लिपयता दखीण कठिणांतुली,
 थंयच्या रानांतलो लोक जो जियेता भितर,
 सांगतात आसत न्हंय ती अचर्यवंत;
 की ती व्हांवता थंय खंय दुसऱ्याक नासता सुवात,
 तांतूंत पडिल्ले बडयेक करता फातर.

CXXXII

"He Udente-chea doriar polleiat hanga
 Patoll'llele onont ankddeam zunve,
 Polleiat Tidore, Ternate, zanche tengxer
 Khotkhot'ta uzo, zantlean vhanvta lava,
 Pollet zhaddam karaful-anchim tikh,
 Viktim ghetil'lim Firngi rogta khustar;
 Hangasor astat bhangra-sovnnim, jim ken'nanch
 Devonant dhortorer, punn distat mel'lim.

CXXXIII

"Polleiat zunve Banda mhonnttat, je nettoileat
 Sabar rongan, je dilea tambxea follan ;
 Sabar toranchim sukhnnim, jim vetat uddun,
 Panchvea ronga zaifoll khavn jievun,
 Polleiat Borneo tosoch, zhoim zaina unnim
 Dukam thoinchea dikh-antlim ghott' zal'lea
 Tea rukham velim, zaka mhonnttat kanfr,
 Jea nanvan tea zunvean zoddlea kirt vhoddi.

CXXXIV

"Thoinch asta Timor, zo dhaddtta lankudd
 Chondon¹-achem, bholaike pormollit ;
 Polleiat Sunda zunvea-voll ied'di vhoddi,
 Ki ek tonk lipoita Dokhinn kotthin-antuli,
 Thoinchea ranam-tlo lok zo jieta bhitor,
 Sangtat asot nhoim ti ochor'iem-vont ;
 Ki ti vhanvta thoim khoim dusreak nasta suvat,
 Tantunt poddil'le boddi-ek korta fator.

CXXXV

“पळेयात हिका, जी काळांतल्यान जालो जुंवो,
 जी सोडटा वाफ कडकडटीं उज्या केणां,
 झरी ज्यो दितल्यो तेल, तशेंच नवल
 पर्मळीत दीख दितले रूख;
 ताचे परसूय दीख गळटो गंध-रोस,
 सिनिरासाली धूव ती आरावियांत, जंय रावता.
 सगल्यांत आसा, तेंवूय आसता तिच्यांत,
 दिता ती मोवाळ रेशीम, नाजूक भांगर.

CXXXVI

“पळेयात सेयलांव, जंय उबारता दोंगरा तेंगशी
 इतली, की वेता कुपांत, चुकयता नदर,
 देशी लोकांत ती मानतात भोवच पवित्र,
 फातराक लागून, जंय मनशा पावलां लागल्यांत.
 मालदीव जुंव्यार उत्पन्न जातलें झाड
 दर्या खरीक उपजून, अजापवंत,
 फळ गा जाचें मानतात उत्तम वखद
 वीख लागिल्ल्यांचेर त्या मर्णाक बळी.

CXXXVII

“पळेयात तांबड्या दरया मुखार खाडयेंत,
 सोकोत्रा, किर्तीवंत कोडुवट आलोयेसाक;
 दुसरे जुंवे दर्यातले पांगेक
 तुमच्या येत रेंवाळ आफ्रिका धडेर,
 जंय मेळटा पर्मळान भोवच संपूर्ण,
 तो गुळो, संवसाराक लिपिल्लो, मोलादीक;
 सां लोरेंसाचो येतलो जुंवो फामाद,
 कांय जाणूय ताका म्हणटात मादागास्कार.

CXXXV

"Polleiat hika, ji kalla-ntlean zalo zunvo,
 Ji soddta vaf koddkoddttim ujea kennam,
 Zhori jeo ditleo tel, toxench novol
 Pormollit dih' ditle rukh ;
 Tachea poros-ui dih golltto gondhros¹,
 Cynirasa-li dhuv ti Arabiant, zhoim ravta.
 Sogleant asa, tem-vui asta ticheant,
 Dita ti movall rexim², nazuk bhangor.

CXXXVI

"Polleiat Seilanv, zhoim ubarta dongra tengxi
 Itli, ki veta kupant, chukoita nodor,
 Dexi lokant ti man'tat bhovuch povitr,
 Fatrak lagun, zhoim mon'xa pavlam lagleant.
 Maldiv zunvear utpon'n zatlem zhadd
 Doria khorik upzun, ojavont,
 Foll ga zachem man'tat ut'tom' vokhod
 Vikh lagil'leam-cher tea mornnak bolli.

CXXXVII

"Polleiat Tambddea Doria mukhar khaddi-ent,
 Socotra, kirtivont kodduvott aloes-ak;
 Dusre zunve doria-ntule pangek
 Tumchea iet renvall Afrika dhodder,
 Zhoim melltta pormollan bhovuch sompurann,
 To gullo, sonvsarak lipil'lo, moladik ;
 Sam Lourensa-cho ietlo zunvo famad,
 Kaim-zann-ui taka mhonnttat Madagascar.

CXXXVIII

“हांगासर येतात उदेंते नवीं तळां,
 जीं दितलीं संवसाराक होलमून,
 दारवंटे अपार दर्याक उगते करून,
 जो दरया ताणटात तुमीं धीट काळजान.
 पूण दिसता उचित खरें की अस्तमतेकूय
 फिंगर्यांन एकल्यान पळेंवचें वीर तें कर्तूप,
 आपल्याक राजा-कडल्यान अपमान भोगून,
 तांकली वाट येदी, केन्नांच नाशिल्ली.

CXXXIX

“पळेयात हो व्हडलो देस, जो शेकानशेक
 वेता उत्तरे धरून दुसऱ्या तोंकाक,
 लागून जाका धातू-मिनां फामाद,
 त्या धातूक लागला रंग आपोल्लो-हळडुवो.
 काशतेला, इश्टीण तुमचीं, साकाय फावत
 गळ्यांत घालूंक कुड्या जैताची माळ,
 थंय आसा जायते प्रांत, साबार लोक,
 वेगळ्यो चाली, रिती, धर्मीक विधी.

CXL

“पूण हांगासर, जंय देस पातळटा चडूच, मेळत
 तुमकां भाग्य, फिंगर्यांनो, ब्राञ्जिल बडयेक;
 घालीत तुमीं पवित्र खुरीस नांव तें.
 तुमच्या तारवांक मेळत पयलो हो देस,
 जेन्ना देगेर ताचे वेता आसतना,
 पूण ताचेय परस पयशिल्लो भाग सोदीत
 वेतलो मागाल्यांयिश, कर्मांत फिंगीं खरो,
 पुणून निश्टायेन तो नासून तसो.

CXXXVIII

“Hangasor ietat Udente novim tollam,
 Jim ditle tumim sonvsarak holmun,
 Darvontte opar doriak ugte korun,
 Zo doria tannttat tumim dhitt kallzan.
 Punn dista uchit khorem ki Ostom'te-kui
 Firngean eklean pollenvchem vir tem kortup,
 Apleak raza-koddlean opman bhogun,
 Tankli vatt ied'di, ken'nanch naxil'li.

CXXXIX

“Polleiat ho vhoddlo des, zo xekan'xek
 Veta Ut'tore dhorun dusrea tonkak,
 Lagun zaka dhatu-minam famad,
 Tea dhatuk lagla rong Apollo-holldduvo.
 Castela, ixttinn tumchi, takai favot
 Golleant ghalunk kuddea zoitachi mall,
 Thoim asat zaite prant, sabar lok,
 Veglleo chali, riti, dhormik vidhi.

CXL

“Punn hangasor, zhoim des patolltta chodduch, mellot
 Tumkam bhag'eo, Firngeam-no, brasil boddi-ek ;
 Ghalit tumim 'Povitr Khuris' nanv tem.
 Tumchea tarvank mellot poilo ho des,
 Jen'na deger tache veta astonam,
 Punn tacheai poros poixil'lo bhag sodit
 Vetlo Magalhaes, korm'¹-ant Firngi khoro,
 Ponnun nixttai²-en to nasun toso.

CXLI

“तांकले उपरांत अर्घा वयर ती वाट,
 जी वेता रेगेर थावन आंतार्तिकाक,
 पळेतलो तो शेजार देसाक ताच्या
 मनीस राखेस-आकारा येदे व्हडले;
 वचून फुडें ती खाडी जी घेता तें नांव
 ताचेंच, जी वेता तांकत दुसरो दरया
 तशीच दुसरी धर्तरी, जी उरता,
 आपल्या थंड पाखांनी दखीण लिपयत.

CXLII

“आतां मेरेन दाखयलें तुमकां, फिरंग्यांनो,
 फुडाराचीं कर्तुपां तुमगेल्या मनशांचीं,
 कि येतले दर्यातल्यान, जो काडलो सोदून,
 व्हडले वीर झुजारी हड्डें फुलोवन,
 आतां शिकले तुमी अभ्यास करून,
 कर्तुपांच्या नाड्यार जातले मान्य,
 सासणा सोबीत-गुबीत बायलां न्हवरे,
 ज्यो विणटात तुमकां म्हयमेवंत मुकूट.

CXLIII

“तारवांर चडून येत तुमच्यान, मारता वारें
 दरया शांत, मोगाळ देसाक वचच्याक.”
 सांगलें अशें तेथीस देवतेन, रोकडें
 हाल्ले त्या खोशाल, मोगाळ जुंव्या-वेल्यान,
 व्हरतात पुरूमेंत श्रेश्ठ तशेंच उदक,
 व्हरतात सांगात आंवडेल्लो ताणीं तो भोवच
 त्या अप्सरांचो, ज्यो आसतल्यो सासणा काळाक,
 सुर्या संवसाराक उब दीत मेरेन.

CXLI

“Tanklea uprant ordhea voir ti vatt,
 Ji veta Reger thavn Antartikak,
 Polletolo to xezar desak tachea
 Monis rakhes-akara ied’de vhoddle;
 Vochun fuddem ti khaddi ji ghetta tem nanv
 Tachench, ji veta tankot dusro doria
 Toxich dusri dhortori, ji urta,
 Aplea thondd’ pakham-ni Dokhinn lipoit.

CXLII

“Atam meren dakhoilem tumkam, Firngeam-no,
 Fuddara-chim kortupam tum’gelea mon’xam-chim,
 Ki ietle dorientulean, zo kaddlo sodun,
 Vhoddle vir zhuzari hodd’dem fulovn,
 Atam xikle tumi obheas korun,
 Kortupam-chea naddear zatle man’eo,
 Sasna sobit-gubit bailam novre,
 Jeo vinnttat tumkam mhoime-vont mukutt.

CXLIH

“Tarvanr choddum-iet tumchean, marta varem
 Doria xant, mogall desak voych’cheak.”
 Sanglem oxem Tethys devten, rokddem
 Hal’le tea khoxal, mogall zunvea-velean,
 Vhortat purument srexxt toxench udok,
 Vhortat sangat anvddel’lo tannim to bhovuch
 Tea opsoram-cho, jeo astoleo sasna kallak,
 Sur’ia sonvsarak ub diit meren.

CXLIV

अशेच गेले दरया थंड कापीत,
 वारें सदांच मंद, उचांबळ न्हयच,
 आपल्या जल्मा-भूंय ती तांचे नदरेक
 पडसर, सदांच आंवडेल्ली भूंय तांगेली;
 सरले भितर मंद तेजु न्हंयेंतल्यान,
 पावले आपल्या देसाक, राजाक भियेल्लो
 मोगाळ, इनाम वैभव, धाडिल्ले म्हणून,
 नवीच बिरूदां जोडिल्लीं श्रेश्ठतायेन.

CXLV

कळना म्हाका खंयच्या प्रभावान नियतीन
 सामान्य ना रूच देसांत, एक खोशाल अभिमान,
 जो उखलता काळजां मनां सतततायेन,
 खोशाल पेंगट बांदून व्हडल्या साहसाक,
 देखून, तुमीं, म्हाराज, देवाचे कुर्पेन,
 बसल्या राज्य-गादयेर, जी तुमकां फावत,
 पळेयात की तुमीं (देखात दुसऱ्या पर्जाक)
 धनी फकत उत्तम मांडलिकांचे !

CXLVI

पळेयात की वेतात खोशाल साबार वाटांनी,
 उडयो मारपी शिंवां, शूर बैलां भाशेन,
 कुडी भेटोवन भुकेक आनी तेळपी राखणेक,
 लोखणाक, उज्याक, भाल्यांक, नाळ्यां-गुळ्यांक,
 गरम वाठारांक, थंड क्षेत्रांत वचून,
 सोंसून धपके मोयर कुड्यांक भजते,
 संवसारांतले अदृश्ट संकट सगले,
 तारवां बुडून, नुस्त्या भकीक. खरीक.

CXLIV

Oxech gele doria thondd' kapit,
 Varem sodanch mond', uchamboll nhoinch,
 Aplea zolma-bhuim ti tanche nodrek
 Poddo-sor, sodanch anvddel'li bhuim tangeli;
 Sorle bhitor mond' Tejo nhoim-entlean,
 Pavle aplea desak, raza-k bhiel'lo
 Mogall, inam' voibhov, dhaddil'le mhonnun,
 Novinch birudam zoddil'lim srextt'taien.

CXLV

Kollona mhaka khoincea probhavan niotin¹
 Saman'eo na ruch desant, ek khoxal obhiman,
 Zo ukholta kallzam monam sotot'taien²,
 Khoxal penkott bandun vhoddelea sahosak³,
 Dekhun, tumi, mharaj, Deva-che kurpen,
 Boslea raj'eo-gadier, ji tumkam favot,
 Polleiat ki tumi (dekhat dusrea porzank)
 Dhoni fokot ut'tom'⁴ manddlikam⁵-che !

CXLVI

Polleiat ki vetat khoxal sabar vattam-ni,
 Uddieo marpi xinvam, xur boilam bhaxen,
 Kuddi bhettovn bhukek ani tellpi⁶ rakhnnnek,
 Lokhnnak, ujeak, bhaleank, nallieam-gulleank,
 Gorom' vattharank, thondd' kxetrant vochun,
 Sonsun dhopke Moir kuddeank⁷ bhozte,
 Sonvsarantle odruxtt sonkott sogle,
 Tarvam buddun, nustea bhokik, khorik.

1. destiny; 2. continuously; 3. feat; 4. excellent; 5. vassals; 6. watchful; 7. brute.

CXLVII

तुजेच सेवेक, सगल्या कार्याक तयार,
 तुमचे पयस आसून, सदांच पाळपी,
 खंयचेय तुमचे कठीन, निबर हुकूम,
 जाप दिनासतां, सदांच तयार, धादोशी,
 जाणा जावनूच तुमी पळेतात म्हणून,
 तुमच्या नांवान घेत उडी धाडशी
 नरका देंवचार, काळखे उचांबळांक,
 नासून दुभाव, जिखचो तुवें, न्हय हारचो.

CXLVIII

करात उपकार तांकां रोकडो, खोशाल
 करात तुमचे खोशयेन, दर्शनान;
 कडकडीत नेमांतल्यान सुटका दियात,
 अशेच रितीन पवित्रतायेचो मार्ग;
 अणभवी मनशाक काडात वयर जुटियेर,
 वांगडा ताच्या आसल्यार बरेंपण गोड,
 तुमचे वुद्दीक, कित्याक ते जाणांत कशें,
 केन्ना, आनी खंय गा लागतात गजाली सारक्यो.

CXLIX

सगल्यांक करात गा उपकार तांचे जुटियेर,
 तांचे तांकी, करण्यां प्रमाणें फावतः
 धर्म-अधिकाऱ्यांक आसचीं कामां फाव तीं,
 तुमच्या राज्या-फौजीक प्रार्थनां करच्याक,
 प्राचीत करूंक उपास, शिस्त, व्यसनांक
 समान; वान्सा आसची न्हय गा तांकां,
 वान्यार वचून, खरेलो बरवो धर्मीक
 दुडवां, वैभव आपल्याक पर्वा दिना.

CXLVII

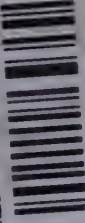
Tujech sevek, soglea kar'eak toiear,
 Tumche pois asun, sodanch pallpi,
 Khoinchei tumche kotthin, nibor hukum',
 Zap di-nastam, sodanch toiear, dhadoxi,
 Zanna zavun-uch tumi polletat mhonnun,
 Tumchea nanvan gheit uddi dhaddxi
 Norka denvchar, kallkhe uchambollank,
 Nasun dubhav, jikhcho tuvem, nhoim harcho.

CXLVIII

Korat upkar tankam rokddo, khoxal
 Korat tumche khoxien, dorxonnan;
 Koddkoddit nemantlean suttka diat,
 Oxech ritin povittraie-cho marg ;
 Onnbhovi mon'xak kaddat voir zutti-er,
 Vangdda tachea aslear boreponn godd,
 Tumche budhik, kiteak te zannant koxem,
 Ken'na, ani khoim ga lagtat gozali sarkeo.

CXLIX

Sogleank korat ga upkar tanche zutti-er,
 Tanche tanki, korneam promannem favot:
 Dhorm-odhikareank aschim kamam favo tim,
 Tumchea raj'ea-foujik prarthnonam korcheak,
 Prachit korunk upas, xist, veosnank
 Soman ; van'sa aschi nhoim ga tankam,
 Varear vochum, khorelo borvo dhormik
 Duddvam, voibhov apleak porva di-na.

CL

झुजारी विरांक मानचे भोवच मानान,
 कित्याक आपल्या सळसळीत रगतान,
 पातळायतात देवाचें राज्य न्हयच, बगर
 तुमचें साम्राज्य शेक तो चलयतलें;
 कित्याक जे वेतात पयस वाठार भोवतण,
 तुमची सेवा करपाक वेतात मन लावन;
 जैत व्हरतात दोनूय दुस्मानांचेर:
 जिते-जिवे आनी हिसपा-भायर कश्ट.

CLI

फावचें, धनिया, की केन्नांच तोखणायेच्यां
 जर्मन, फ्रांसेज, इतालियान आनी इंग्लेजांनी
 म्हणचें पावन की फिंगीं आसात धाडपाक
 न्हय गा हुकूम काडपाक धाडचले.
 बुद्द घेयात फकत अणभवी मनशांची,
 जाणीं जायतीं वरसां, म्हयने सारले,
 जरी जायतें मेळटा अभ्यास करून घेतल्याक,
 चडूच मेळत अणभवी वावुरतल्याक.

CLII

फोर्मियांव नांवाच्या तत्वगिन्याना व्हडल्या,
 पळेयात कसो आनीबाल केंडण्यो करीत,
 जेन्नां व्हडल्या ताळ्यान सांगत, वाचीत
 मुखार ताच्या झुजा कले विशीं.
 उपकारा-पडची फौजी शिस्त खरेली
 शिकनांत, धनिया, कल्पनेंतल्यान आपल्या,
 सपनेवन, कल्पना-विलासान वा अभ्यास करून;
 बगर पळेवन, करून आनी झूज दिवन.

CL

Zhuzari virank man'che bhovuch man-an,
 Kiteak aplea sollsollit rogtan,
 Patllaitat Deva-chem raj'eo nhoinch, bogor
 Tumchem sam'raj'eo xek to choloitolem;
 Kiteak je vetat pois vatthar bhonvtonn,
 Tumchi seva korpak vetat mon' lavn;
 Zoit vhortat don-ui dusmanam-cher:
 Jite-jive ani hispa-bhair koxtt.

CLI

Favchem, dhonia, ki ken'nanch tokhnnai-echeam
 German, Francez, Italian ani Inglezam-ni
 Mhonnchem pavun ki Firngi asat dhaddpak
 Nhoim ga hukum' kaddpak dhaddche-le.
 Budh gheiat fokot onnbhovi mon'xam-chi,
 Zannim zaitim vorsam, mhoine sarle,
 Zori zaitem mellta obheas korun ghetleak,
 Chodduch mellot onnbhovi vavurtleak.

CLII

Phormiao nanvachea totvgineanea vhoddlea,
 Polleiat koso Anibal kenddneo korit,
 Jen'na vhoddlea tallean sangot, vachit
 Mukhar tachea zhuza-kole vixim.
 Upkara-poddchi fouji xist khoreli
 Xikonant, Dhonia, kolponentlean aplea,
 Sopnevn, kolpona-vilasan va obheas korun ;
 Bogor pollevn, korun ani zhuz divun.

CLIII

पूण कोण गा हांव, जो उलयतां, खालतो, कुडो,
 तुमचे वळखीचो ना, न्हय म्हण सपनेल्लो?
 तरूय आसतनां, जाणां की तुस्त ल्हानांतल्यान
 येता, तेन्ना सामकी संपूर्ण तोंडान,
 जालो ना उणो म्हाका प्रमाणीक अभ्यास,
 मिसळ लांबदीक अणभवांतल्यान मेळोवन,
 हिकमत, जी पर्जळीत दिसतली तुमकां,
 ज्यो गजाली एकठांय चूकुनूच येतात केन्नांय.

CLIV

तुमचे सेवेक, हात म्हजे हत्यारांत;
 तुमकां गांवक, प्रतिभेक भेटलां हांव,
 फाल्त जाता तुमीच मानून घेंवचें,
 तुमीच सुगुणांक उखलून दवरूंक जाय बरे,
 ही कुर्पा दिल्ली जाल्यार सर्गान म्हाका,
 फाव तें कार्य धरूंक गांवचे खातीर,
 जशें हें मन म्हगेलें करता भाकीत,
 तुमच्या दैवी बेता नियाळ करून.

CLV

करचें तुमीं की आतलास पर्वत भियेंवचो
 तुमचे नदरेक, आतलांते दोंगरा परस,
 वा आंपेलुझा झुजा-मळार तोडून फोडून
 मारोकुश, त्रुदान्ति शारां व्हडलीं कोटां,
 म्हजे प्रतिभे-देवी मोगाळ, खोशाल
 गांवचें तुमचें गुण-गायन संवसारांत,
 दिसचो तुमच्यांत आलेशांद्रि वीर साख्यात,
 आकिल्लिस विराच्या जैता मत्सर नासून.

CLIII

Punn konn ga hanv, zo uloitam, khalto, kuddo,
 Tumche vollkhi-cho na, nhoim mhonn sopnel'lo?
 Torui astonam, zannam ki tust lhanantlean
 Ieta, ten'na sam'ki sompurnn tonddan,
 Zalo na unno mhaka promannik obheas,
 Misoll lambdik onnbhovantlean mellovn,
 Hikmot, ji porzollit distoli tumkam,
 Jeo gozali ekthaim chukun-uch ietat ken'naim.

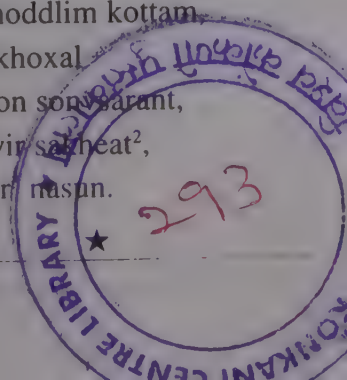
CLIV

Tumche sevek, hat mhoje hathiarant ;
 Tumkam gavunk, protibhek bhettlam hanv,
 Falt zata tuminch manun ghenvchem,
 Tuminch sugunnank ukhlun dovrunk zai bore,
 Hi kurpa dil'li zalear sorgan mhaka,
 Favo tem kar'eo dhorunk ganvche khatir,
 Zoxem hem mon mhogelem korta bhakit,
 Tumchea doivi beta niall korun.

CLV

Korchem tumim ki Atlas povot bhienvcho
 Tumche nodrek, Atlante dongra poros,
 Va Ampelusa zhuza-mollar toddun foddun
 Marrocos, Trudante xharam vhothlim kottam.
 Mhoje protibhe-devi¹ mogall, khoxal
 Ganvchem tumchem gunn-gaion son sarant,
 Discho tumcheant Alexandre vir sa²neat²,
 Aquilles vir-achea zoita motsor³ nasun.

1. Muse; 2. presence in person; 3. envy/ jealousy.

Other published books by Prof. Olivinho J. F. Gomes

- 1 Dr. F. L. Gomes - Biography
- 2 Punzail'leo Paklleo (Garnered Petals) Poetry
- 3 Suskare - (Sighs) - Poetry
- 4 Mon'Voddtta Vodдона... (The spirit is willing...) - short stories
- 5 Supul'lo Kanneam panttulo - stories for children
- 6 Mon'zati Ghorbhatt - (tr. Orwell's *Animal Farm*)
- 7 Toddil'lim Pakham (tr. Gibran's *The Broken Wings*)
- 8 Lanvam Bhutam - (tr. Ibsen's *Ghosts*)
- 9 Jivit Mhollear Sopon (tr. Calderon's *La Vida es sueno*)
- 10 Old Konkani Language & Literature - The Portuguese Role.
- 11 Konkani Manasagangotri (An anthology of early Konkani literature)
- 12 Konkani Sorospoticho Itihas (History of Konkani Literature)
- 13 Bharat Amcho Des - for children
- 14 Village Goa - a study of Goan social structure and change
- 15 Simple Folk (tr. Guerra Junqueiro's *Os Simples*) - Poetry
- 16 Anandmath (tr. Bankimchandra Chatterji's novel)
- 17 Sondesh (tr. Fernando Pessoa's *Mensagem*)
- 18 Pre-16th century Konkani Ramayana
- 19 Ev ani Mari (ed. Konkani epic poem)
- 20 Meghadoot (tr. Kalidasa's epic poem)
- 21 Shakuntal (adap. narr. Kalidasa's drama)
- 22 GOA - *The land and the People*
- 23 Arogya Niketan (tr. T. Bandopadhyaya's Novel)

LIBRARY

WORLD KONKANI CENTRE

Shakthinagar, Mangalore.

No:

Acc. No:

Issued on	Borrower's No. And Signature	Returned on

೮
**WORLD KONKANI CENTRE,
SHAKTHINAGAR, MANGALORE**

TITLE: ಲುಜಿತಾಯಣ
Luzitayonn

WORLD KONKANI CENTRE
LIBRARY
SHAKTHINAGAR D. K.
+

Acc. No. _____

1. Books lost, torn, defaced, marked or damaged in any way shall have to be replaced by the borrower.
2. Books issued can be recalled at any time, if necessary.

**HELP TO KEEP THIS BOOK
FRESH & CLEAN**

livindio
f Luis de
Konkani
an Goa

Professor Dr. Olivinho J.F. Gomes - Born in Goa, India, 1943. Ed. in Portuguese Lyceum and B.A. English Lit., Psychology-Sociology; M.A. & Ph.D. in Sociology; with courses in Advanced Management, Book Publishing & *Bharatiya Vidya Visharad* (Indology). Selected in IAS exams, 1969, allotted, on option, to IRS-Cus. & C. Excise; served in higher echelons of Civil Service in various parts of India including Delhi. In June, 1987, quit his high-ranking position -Addl. Commissioner, C.Excise- for committed service to Konkani, on being selected as full Professor of Konkani language &

literature, under the rubric of 'outstanding scholar...' under UGC norms, at the then new Goa University, where he has just retired as Head of Department & Director, Centre for Konkani Development Studies, & Dean, Faculty of Languages & Literature & Member : Executive Council, Planning Board, Academic Council, Court & of various committees including chairman of some. He was Vice-Chancellor, Goa University, (February - June, 2002) in the interregnum. He is member of the panel of experts of the University Grants Commission, Union Public Service Commission, K.K. Birla Foundation, NCERT & other national academic/literary bodies, including that of the newly-formed National Council for Promotion of Indian Languages, under the Prime Minister of India. Presented papers/lectures at national /international conferences in Delhi, Ranchi, Mumbai, Goa, Lisbon, Paris, London, Gottingen (Germany), Vienna, Porto, Toronto, Sydney, Kuala Lumpur, Nihon (Japan), and published in India & abroad. He has so far 25 books to his credit, in Konkani & English. Won awards at national & international levels for his research and literary works including poetry, short stories, translations; and Research Fellowships from Portuguese Orient Foundation, French government, UGC & Association of Commonwealth Universities, London.

His books include: *Pre-16th Century Konkani Ramayana* (1996); *Village Goa - a study of Goan social structure & change* (1987), 2nd ed. 1996); *Old Konkani Language & Literature - the Portuguese Role* (1999) containing 4 books; *A brief history of Konkani literature* (1989-nd ed. 1996); *Konkani Manasagangotri - An anthology of early Konkani literature* (2000) ; *Goa - the land & the people* (2003); *The Religious Orders in Goa (16-17th centuries)* in press; translations from classics in Bengali, Portuguese, English, Spanish, etc, into Konkani & English.

He is a life member of : Authors' Guild of India; The Poetry Society (India); Indian Sociological Society; Indian Institute of Public Administration, Indian Society for Commonwealth Studies; served as literary adviser for Marathi & Konkani languages at Goa Academy of Arts & Member, Executive Board, Sahitya Akademi (National Academy of Letters), New Delhi.